The book is published
under the care of the
Holy Synod of Bishops
of the Orthodox Ohrid
Archbishopric

English translation:
Mirjana Stamatova
Viktor Ilievski
archim. Irinej (Stefanovski)

Language correction:
Julijana Taleska
presbytera Angela Markova

*Correction of the
English text:*
Ilina Kachinske
Adam Kachinske

Preparation for print:
archim. Irinej (Stefanovski)

Книгата се печати
под грижата на Светиот
Архијерејски Синод на
Православната Охридска
Архиепископија

Превод на англиски:
Мирјана Стаматова
Виктор Илиевски
архим. Иринеј (Стефановски)

Јазична коректура:
Јулијана Талеска
презвитера Ангела Маркова

*Коректура на
англискиот текст:*
Илина Качински
Адам Качински

Подготовка за печат:
архим. Иринеј (Стефановски)

© Свет Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија
e-mail: kontakt@poa-info.org
poa-info.org

ЗАРАДИ ИДНОТО ЦАРСТВО

ТОМ II

FOR THE KINGDOM TO COME

VOLUME II

Published by:
Holy Synod of Bishops of the
Orthodox Ohrid Archbishopric
Skopje 2018

ЗАРАДИ ИДНОТО ЦАРСТВО

ТОМ II

Издава:
Свет Архијерејски Синод
на Православната Охридска Архиепископија
Скопје 2018

CONTENTS:

Foreword..... 18

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan:
The Futility of Schism, as Seen from Behind Prison Bars..... 24

Letter of Congratulations to the Prime Minister of the
Government of the Republic of Macedonia
Mr. Vlado Buckovski..... 46

Decision of the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid
Archbishopric to Cease Liturgical Communion with the People
who Dwell in Schism..... 56

Request from the Holy Synod of Bishops of the Orthodox
Ohrid Archbishopric to the Holy Assembly of Bishops of the
Serbian Orthodox Church for Issuing a Tomos for Ecclesiastical
Autonomy..... 58

Announcement from the Holy Assembly of Bishops of the
Patriarchate of Pec for Ceasing of the Liturgical Communion
with the People who Dwell in Schism..... 68

Confirmation by the Serbian Patriarch Pavle (Paul) of
Metropolitan Jovan (John) as Archbishop of Ohrid and
Metropolitan of Skopje..... 72

The Court of Appeals in Bitola Confirmed the Verdict of Eighteen
Months Imprisonment of His Beatitude Archbishop of Ohrid and
Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan..... 74

Letter from Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr
kyr Jovan (John) to the Ambassador of the Russian Federation in
the Republic of Macedonia, Mr. Agaron Asatur..... 80

СОДРЖИНА:

Предговор..... 19

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован: Бесмислата на расколот, посматрана низ решетките на затворот..... 25

Честитка до Претседателот на Владата на Република Македонија г. Владо Бучковски 47

Одлука од Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија за прекин на општењето со народот кој пребива во раскол.....57

Барање од Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија до Светиот Архијерејски Собор на Српската Православна Црква за издавање на Томос за црковна автономија..... 59

Соопштение од Светиот Архијерејски Собор на Пеќката Патријаршија за прекин на општењето со народот кој пребива во раскол..... 69

Потврда од Српскиот Патријарх Павле на Митрополитот Јован за Архиепископ охридски и Митрополит скопски 73

Апелациониот суд во Битола ја потврди казната осумнаесетмесечна робија на Неговото Блаженство, Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован ..75

Писмо од Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован до Амбасадорот на Руската Федерација во Р. Македонија, г. Агарон Асатур 81

Letter from Archbishop Jovan to the Editors-in-Chief of the Mass Media in R. Macedonia 86

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan: A Rascal Fighting against the Church 92

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan: Judgement on Communism 110

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan: Suggestion for the Law for Religious Communities 120

Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric: Announcement regarding the Statement of the Russian Patriarch 130

Report by Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan to the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church 134

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan: Letter to the Prelates of the Local Orthodox Churches 138

Archbishop Jovan Received the Verdict of the Court of Appeals in Skopje Sentencing Him to One Year of Imprisonment 144

Letter from the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church to the President of R. Macedonia, Mr. Branko Crvenkovski 152

Encyclical Epistle from the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric for the Explanation of the Verdict against Archbishop Jovan 156

Letter from Bishop of Bregalnica kyr Marko to the Ambassador of the United States of America in R. Macedonia, Mrs. Gillian Milovanovic 168

Писмо од Архиепископот Јован до главните уредници на средствата за информирање во Р. Македонија 87

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован: Подлец кој се бори против Црквата..... 93

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован: Пресуда за комунизмот..... 111

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован: Предлог за законот за верски заедници..... 121

Свет Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија: Соопштение во врска со изјавата на Рускиот Патријарх..... 131

Извештај од Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован до Светиот Архијерејски Синод на Српската Православна Црква 135

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован: Писмо до Претстоителите на помесните Цркви..... 139

Архиепископот Јован ја прими пресудата од Апелациониот суд во Скопје со која е осуден на една година затворска казна.....145

Писмо од Светиот Архијерејски Собор на Српската Православна Црква до Претседателот на Р. Македонија, г. Бранко Црвенковски 153

Окружно послание од Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија за објаснување на пресудата против Архиепископот Јован.....157

Писмо од Епископот брегалнички г. Марко до Амбасадорот на САД во Р. Македонија, г-ѓа Џилиен Миловановиќ.....169

The Supreme Court Did Not Respect the Constitution and Rejected the Lawsuit of the Orthodox Ohrid Archbishopric against the Government of the Republic of Macedonia 174

Letter of Congratulations to the Prime Minister of the Goverment of R. Macedonia Mr. Nikola Gruevski by the Bishop of Bregalnica kyr Marko..... 180

Letter from Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan to the Prime Minister of R. Macedonia, Mr. Nikola Gruevski, A Suggestion for Linear Amnesty of One Third of the Sentences of the Prisoners 184

Letter from Bishop of Bregalnica kyr Marko to the Serbian Patriarch kyr kyr Pavle 190

Letter by Bishop of Bregalnica kyr Marko to the Prelates of the Orthodox Churches Regarding the Latest Imprisonment of Archbishop Jovan 196

Open Letter from Bishop of Bregalnica kyr Marko to the President of R. Macedonia Mr. Branko Crvenkovski 202

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan: Response to the Interview for the Vreme Magazine of the Schismatic Bishop of America and Canada kyr Methodios..... 212

Letter from Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan to the President of the Goverment of R. Macedonia, Mr. Nikola Gruevski, from the Idrizovo Prison..... 228

Letter from Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan to the Synod of Bishops of the Macedonian Orthodox Church..... 238

Letter to the Sector of Internal Control of the Sector of Internal Affairs in Bitola and the Head of the Sector of Internal Affairs in Bitola 246

Врховниот суд не го испочитува Уставот и ја одби тужбата на Православната Охридска Архиепископија против Владата на Р. Македонија 175

Честитка од Епископот брегалнички г. Марко до Претседателот на Владата на Р. Македонија г. Никола Груевски 181

Писмо од Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован до Претседателот на Владата на Р. Македонија, г. Никола Груевски, Предлог за линеарна амнестија на една третина од казните на затворениците 185

Писмо од Епископот брегалнички г. Марко до Патријархот српски г.г. Павле 191

Писмо од Епископот брегалнички г. Марко до Претстоителите на Православните Цркви, за повторното затворање на Архиепископот Јован 197

Отворено писмо од Епископот брегалнички г. Марко до Претседателот на Р. Македонија г. Бранко Црвенковски 203

Архиепископ Охридски и Митрополит Скопски Јован: Одговор на интервјуто дадено за „Време“ од расколничкиот Епископ американско-канадски г. Методиј..... 213

Писмо од Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован до Претседателот на Владата на Р. Македонија, г. Никола Груевски, од затворот „Идризово“..... 229

Писмо од Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован до Архијерејскиот Синод на Македонската Православна Црква 239

Писмо до секторот за внатрешна контрола при СВР Битола и до началникот на СВР Битола 247

Letter of Gratitude of Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan to the Prelates of the Orthodox Churches, Upon Being Released from Prison 252

Letter from Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan to the President of the Parliament of R. Macedonia Mr. Ljubisha Georgievski 260

Reaction Regarding the Comment of the Schismatic Macedonian Orthodox Church About the Tomos of Autonomy of the Orthodox Ohrid Archbishopric..... 270

Complaint for the Attitude of the Veles Public Prosecutor's Office by the Attorney of Archbishop Jovan, Vasil Gjorjiev..... 278

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan: Ohrid Archbishopric – A Church Persecuted by the Authorities of R. Macedonia in the 21st Century..... 286

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan: Addressing on the Occassion of the Ten-Year-Jubilee Since his Ordination as Bishop 302

Bishop of Bregalnica and Administrator of Bitola Marko: Address at the Occassion of the Ten-Year Anniversary of the Ordination into Bishop of Archbishop Jovan.....316

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan: Open Letter to the Assembly of Clergy and Laity of the MOC..... 328

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan: Letter to the Synod of the Macedonian Orthodox Church..... 336

Letter from the Abbess of the Stavropegic Monastery of St John the Chrysostom Olympiada to the United States Secretary of State Ms. Hillary Rodham Clinton 348

Благодарно писмо од Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован до Претстоителите на Православните Цркви, по излегувањето од затвор 253

Писмо од Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован до Претседателот на Собранието на Р. Македонија г. Љубиша Георгиевски 261

Реакција по повод коментарот на расколничката МПЦ во врска со Томосот за автономија на Православната Охридска Архиепископија 271

Претставка за односот на Јавното обвинителство во Велес од Адвокатот на Архиепископот Јован, Васил Ѓорѓијев 279

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован: Охридската Архиепископија – прогонуваната Црква во 21 век од властите во Р. Македонија 287

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован: Обраќање на десетгодишнината од хиротонијата во архијерејски чин 303

Епископ брегалнички и Местобљустител битолски Марко: Обраќање на десетгодишнината од хиротонијата во архијерејски чин на Архиепископот Јован 317

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован: Отворено писмо до Црковно-народниот собор на МПЦ..... 329

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован: Писмо до Синодот на Македонската Православна Црква ...337

Писмо од настојателката на Ставропигијалниот манастир Свети Јован Златоуст, монахиња Олимпијада до Државниот секретар на САД г-ѓа Хилари Клинтон..... 349

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan:
Response to the Articles of the Schismatic Metropolitan Naum
Published in Dnevnik on April 11 and 18, 2009 356

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan:
Letter to the Prime Minister of the Goverment of R. Macedonia
Mr. Nikola Gruevski, on Pascha 2009 372

Encyclical Epistle Regarding the Registration of the Orthodox
Ohrid Archbishopric..... 386

Letter from the Holy Synod of Bishops of the
Serbian Orthodox Church to the President of R. Macedonia,
Mr. Gjorgje Ivanov 396

Letter from the Synod of the Macedonian Orthodox Church
to the Serbian Patriarch 402

Response by the Holy Synod of Bishops of the Serbian
Orthodox Church to the Archbishop of the Macedonian
Orthodox Church..... 408

Statement of Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje
kyr kyr Jovan in the Court in Veles 418

Second Circular Epistle from Prison of the Archbishop of Ohrid
and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan..... 448

Letter from Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje
kyr kyr Jovan to the Holy Synod of Bishops of the Serbian
Orthodox Church..... 470

Final Statement on the Trial in Skopje Given by Archbishop of
Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan 480

Letter by Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje
kyr kyr Jovan to the Holy Assembly of Bishops of the Serbian
Orthodox Church..... 500

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован:
Одговор на статиите на расколничкиот митрополит Наум
објавени во Дневник на 11 и 18 Април 2009г. 357

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован:
Писмо до Првоминистерот на Владата на Р. Македонија
г. Никола Груевски, на Пасха 2009 година.....373

Окружно послание во врска со регистрирањето на
Православната Охридска Архиепископија.....387

Писмо од Светиот Архијерејски Синод на Српската
Православна Црква до Претседателот на Р. Македонија,
г. Ѓорѓе Иванов 397

Писмо од Синодот на Македонската Православна Црква
до Српскиот Патријарх 403

Одговор од Светиот Архијерејски Синод на Српската
Православна Црква до Архиепископот на Македонската
Православна Црква 409

Исказ од Архиепископот охридски и Митрополит скопски
г.г. Јован пред судот во Велес 419

Второ, од затвор, окружно послание од Архиепископот
охридски и Митрополит скопски г.г. Јован 449

Писмо од Архиепископот охридски и Митрополит
скопски г.г. Јован до Светиот Архијерејски Собор на
Српската Православна Црква.....471

Завршен збор на судењето во Скопје, даден од Архиепископот
охридски и Митрополит скопски г.г. Јован 481

Писмо од Архиепископот охридски и Митрополит скопски
г.г. Јован до Светиот Архијерејски Собор на Српската
Православна Црква 501

Letter to the Serbian Patriarch kyr kyr Irinej from Archbishop kyr kyr Jovan of Ohrid and Metropolitan of Skopje 508

Mitropolitan of Sisaniu and Siatista Pavlos: An Open Response to a Fraudulent Letter.....514

Letter from the Serbian Patriarch kyr kyr Irinej to the Archbishop in Schism kyr Stefan of Ohrid 520

Memorandum Signed by Patriarchs of Russia Kirill and of Serbia Irinej Regarding the Release from Prison of Archbishop Jovan of Ohrid..... 530

Letter of Gratitude from the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan to the Russian Patriarch kyr kyr Kirill.....532

Letter of Gratitude to the Serbian Patriarch kyr kyr Irinej from the Archbishop of Ohrid kyr kyr Jovan 536

Letter of Gratitude of Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan to the Metropolitan of Volokolamsk kyr Hilarion 542

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan: Love Behind Bars..... 548

Closing Statement Given by the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan in the Skopje 1 Court.... 570

Verdict by the European Court of Human Rights in Strasbourg in the Case of the Orthodox Ohrid Archdiocese Against the Former Yugoslav Republic of Macedonia 588

Photographs..... 678

Писмо од Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован до Патријархот српски г.г. Иринеј 509

Митрополит Сисаниски и Сијатиски Павлос: Отворен одговор на едно измамничко писмо 515

Писмо од Патријархот српски г.г. Иринеј до Архиепископот охридски во раскол г. Стефан 521

Меморандум потпишан од Патријархот руски Кирил и Патријархот српски Иринеј за ослободување на Архиепископот охридски Јован..... 531

Благодарно писмо од Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован до Патријархот руски г.г. Кирил 533

Благодарно писмо до Патријархот српски г.г. Иринеј од Архиепископот охридски г.г. Јован 537

Благодарно писмо од Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован до Митрополитот волоколамски г. Иларион 543

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован: Љубов зад решетки..... 549

Завршен збор даден од Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован, во судот Скопје 1.....571

Пресудата од Европскиот суд за човекови права во Стразбур во случајот на Православната Охридска Архиепископија против Република Македонија..... 589

Фотографии..... 679

FOREWORD

The second volume of the book "For the Kingdom to Come", as well as the first one that came out in 2005, presents a compilation of documents and texts that historical sources of the Orthodox Ohrid Archbishopric. Historical sources are not only the documents from several centuries ago, or even one hundred years ago. They are not valued solely by their age, but rather by the value of the contents described in them.

Our humble opinion is that this book, whose foreword you are reading, will deserve the place of a historical source, exactly due to the fact that the contents in this book have authentic value for the life in the Church in the territory that is under the jurisdiction of the Orthodox Ohrid Archbishopric.

The prologue for the first volume was written by the Serbian Patriarch Paul of blessed repose. In it, he writes: "This book is a written testimony of the confession of the faith. The decrees, letters, epistles, supports, communiques and everything else mentioned in it, are a reflection of the faith and love of the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric towards the Lord. It is a historical document about the overcoming of the schism which has tormented the Church for full thirty-five years. Many of the names mentioned in this book will enter the history, but only a few of them will be remembered as good ones."

The same applies to the second volume. Here too, decrees, letters, epistles, announcements, as well as theological contemplations are to be found, all regarding the state persecution of the Orthodox Ohrid Archbishopric, in the time-period from 2005, the year in which the time frame included in the first volume ends, until this year, 2018.

ПРЕДГОВОР

Вториот том од книгата „Заради идното царство”, впрочем исто како и првиот кој излезе во 2005 година, претставува збирка од документи и текстови кои се извори за историјата на Православната Охридска Архиепископија. Извори за историјата не се само документите од пред неколку века или барем од пред стотина години. Тие не се вреднуваат само преку временската старост, туку најмногу со вредноста на содржината што во нив се опишува.

Наше скромно мислење е дека книгава чиј пролог го читате ќе го заслужи местото на историски извор, токму заради тоа што содржините поместени во неа имаат автентична вредност за животот во Црквата на просторот кој е под јурисдикција на Православната Охридска Архиепископија.

Прологот за првиот том го напиша блаженопочинатиот Патријарх српски Павле. Во него пишува: „Ова књига је управо писано сведочанство исповедништва вере. Акти, писма, посланице, подршке, саопштења и све остало што је поменуто у њој одраз су вере и љубави чланова Православне Охридске Архиепископије према Господу. Она је историјски документ о превазилажењу раскола који је мучио Цркву пуних тридесет и пет година. Многа имена поменута у овој књизи ући ће у историју, али само неки од њих биће упамћени по добру.”

Ова истово важи и за овој втор том. И овде се поместени акти, писма, посланија, соопштенија, но и богословски размислувања, а сè во врска со државниот прогон на Православната Охридска Архиепископија, за временскиот интервал од 2005, година во која завршува периодот опфатен во првиот том, па сè до оваа 2018 година.

The book begins with one text of ours, that we have written during our last imprisonment: "The Futility of Schism, as Seen from Behind Prison Bars", and ends with the text of the verdict of the European Court for Human Rights in Strasbourg, regarding the request for acknowledgement of the legal status of the Orthodox Ohrid Archbishopric by the state.

Intending this volume to come out in time for the celebration of the thousand-year jubilee since the establishment of the Orthodox Ohrid Archbishopric, it was not possible to include in it a decision for granting legal status of the Orthodox Ohrid Archbishopric, because such a decision was not reached by the court until the act of preparation of this book. However, the verdict from the European Court for Human Rights, with which this volume ends, is obligatory and surely it must be fulfilled. Therefore, we consider that these two published volumes include all the necessary historical sources for the ecclesiastical testimony for the overcoming of the schism in our homeland.

The schism has been overcome, and the unity is bearing its fruits. Only through unity can it be shown that the Church is the body of Christ and that only in that manner it can exist. The texts included in the two volumes, published with the same title: "For the Kingdom to Come", will testify that even though it is very easy to create a schism in the Church, it is very difficult to cure it. It takes many years to remedy what others have destroyed due to neglect, or due to other, even personal interests.

And that is the main characteristic of the texts in this book. They all testify how hard it is to remedy what the schism destroyed in one moment. At the same time, they also show that there is a value for the sacrifice for the Church and that that sacrifice reflects its seriousness in the eternity. The sacrifice is even identified with the epiphany of the Church in this world. It is so since the time of the first-martyr Lord Christ, through the sacrifice of the first and the later martyrs, and until this day. Not every sacrifice is a sacrifice in blood, however, there is not always a need for such kind of sacrifice. What is important is the testimony of the faith, which can take various forms.

This book has documents that present a testimony of the people in the Church and a testimony about how hard it is to estab-

Книгата започнува со еден наш текст што сме го пишувале при последното наше затварање: „Бесмислата на расколот посматрана низ решетките на затворот", а завршува со текстот на пресудата од Европскиот суд за човекови права во Стразбур во однос на барањето за признавање на правен статус на Православната Охридска Архиепископија од страна на државата.

Имајќи за цел овој том да излезе до прославата на илјада годишнината од основањето на Охридската Архиепископија, не можеше во него да се вметне решението за добивање на правен статус на Православната Охридска Архиепископија зашто него судот и не го донесе сè до чинот на подготовка на книгава. Но, пресудата од Европскиот суд за човекови права со која завршува овој том е обврзувачка и таа неопходно треба да се исполни. Затоа сметаме дека во двата објавени тома на оваа книга, всушност објавени се сите најзначајни историски извори во црковното сведочење за надминување на расколот во нашата татковина.

Расколот е надминат, а единството ги дава своите плодови. Само преку единството се покажува дека Црквата е тело Христово и дека единствено така може да постои. Без единство, Црквата е обична религиозна заедница како многу такви во светот. Текстовите поместени во двата тома објавени со ист наслов: „Заради идното царство" ќе сведочат дека е многу лесно да се направи раскол во Црквата, но дека многу тешко истиот се залечува. Потребни се многу години да се поправи она што некои од негрижа и заради други, па дури и лични интереси го растуриле.

Ете тоа е главната карактеристика на текстовите од оваа книга. Сите тие сведочат како макотрпно се поправа тоа што за еден миг го растура расколот. Но, покажуваат исто така дека жртвата за Црквата има вредност и таа жртва ја покажува нејзината сериозност во вечноста. Жртвата дури се поистоветува со објавата на Црквата во овој свет. Тоа е така уште од времето на првомаченикот Господ Христос, преку жртвата на првите и подоцнежните маченици, па сè така до наше време. Не секоја жртва е жртва во крв, но и нема секогаш потреба за таков вид на жртва. Важно е сведочењето на верата, а тоа може да биде низ различни облици.

lish unity after a certain schism. Hence, if a common message could be drawn from all the different texts included in the book, it would be through the words of St John Chrysostom: "The sin of the schism cannot be washed out even with the blood of martyrdom" (Comments on the Ephesians 65).

We hope that exactly the texts of these two volumes of the book "For the Kingdom to Come" would prove didactic for both the ones who have a goal to create a schism in the Church and for the ones who still remain in schism. However, it should be a special lesson for those who have power in this world, that the Church is invincible, even in the history, solely because it is invincible in the eternity.

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
+ Of Ohrid and of Skopje Jovan (John)

Во оваа книга има документи за едно сведочење на луѓето во Црквата и тоа сведочење за тоа колку е тешко да се воспостави единство по некој раскол. Затоа ако може да се извлече заедничка порака од сите разнородни текстови поместени во книгава, тоа би било со зборовите на Св. Јован Златоуст: „Гревот на расколот не го измива дури ни маченичката крв" (Толкување до Ефесјаните 65).

Се надеваме дека токму текстовите од овие два тома на книгата „Заради идното царство" ќе бидат поучни како за оние кои имаат за цел да направат раскол во Црквата, така и за оние кои сè уште пребиваат во раскол. Но, особена лекција треба да им биде на оние кои имаат власт во овој свет, дека Црквата е непобедлива дури и во историјата, и тоа само затоа што е непобедлива во вечноста.

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+Охридски и Скопски Јован

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan

THE FUTILITY OF SCHISM

As seen from behind prison bars

I have previously written and published several texts on the futility of Church schism, and have dedicated an entire subchapter to the opposition of schism to Church unity in my PhD thesis, which I have recently defended at the Faculty of Theology in Thessaloniki. Thus in the following paragraphs I will not present any detailed analysis of Church schisms, but will endeavor to present a single schism, that is, the one of the so-called Macedonian Orthodox Church (MOC), not primarily from the point of view of theology, nor canonic law, but as seen from behind the bars of the prison that I somehow got as a "reward" for establishing Church unity.

It is more than certain that this point of view will have a dose of subjectivity, which I am quite aware of before even starting to write about it. Viewing the schism from behind prison bars is subjective in itself, or even more precisely, it is personal, and therefore I can only endeavor to make it as little impassioned as I can. How successful I was in separating subjectivity and fervency, I leave it up to the reader to decide.

With no illusions, therefore, that my views will be completely bereft of passion, I would like, at the very start, to reveal to the reader the reason for any possible weaknesses that might be there henceforward. If even the smallest trace of anger, impatience or vengefulness is detected towards those who have so far put me in prison no less than seven times, it is not because that is the way my faith in God whom I serve has taught me, nor because such is the way of my gnomic will, which I always do my best to harmonize with God's will, but simply because I am a weak, fragile and imperfect human being, regardless of how exalted my rank or service may be.

The troubles that have found me in the last eleven years are so great, that it is my desire, if possible, for this chalice of new

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован

БЕСМИСЛАТА НА РАСКОЛОТ

Посматрана низ решетките на затворот

За бесмислата на расколот во Црквата сум пишувал и сум објавувал неколку текстови, а на противставеноста на расколот на црковното единство му посветив едно цело подзаглавие и во докторската дисертација што пред извесно време ја одбранив на Теолошкиот факултет во Солун. Затоа во редовите што следуваат нема да се занимавам со детална анализа на црковните расколи, туку ќе се обидам да прикажам само еден раскол, оној на т.н. Македонска Православна Црква (МПЦ), и тоа посматрано, не првенствено теолошки, ниту преку канонското право, туку низ решетките на затворот кој некако ми дојде како „награда“ за воспоставеното единство на Црквата.

Повеќе од сигурно е дека во ваквото посматрање ќе има доза на субјективизам и за тоа сум свесен уште пред да почнам со пишувањето. Посматрањето на расколот низ решетките на затворот на некој начин само по себе е субјективно, или уште поточно речено личносно, па затоа единствено што би можел да се потрудам е тоа да биде барем што помалку острастено. Колку сум успеал да ја одвојам субјективноста од острастеноста, ќе процени читателот.

Значи без илузии дека моето посматрање ќе биде целосно обестрастено, веднаш на почетокот пред читателот сакам да ја откријам причината за евентуални слабости што можеби ќе се сретнат во продолжениево. Ако во текстот се открие дури и најмала доза на гнев, нетрпение или одмаздољубивост, кон оние што дури седум пати ме сместија во затвор, тоа не е затоа што така ме научила верата во Бога на кому му служам, ниту затоа што е таква мојата гномичка волја која се трудам секогаш да биде согласна со природната Божја волја, туку едноставно затоа што сум слабо, нежно и несовршено човечко битие, без оглед на возвишеноста на чинот и службата што ја вршам.

Неволјите што ме навјасаа последниве единаесет години

incarcerations not only to pass me over (seventh time in the last eleven years), but never to be repeated again. But the Logos of God, that is superimposed upon each and every one of us since birth, compels me not to stop here, but go forth as our Christ has done, and as He said, so should I: May my will not be done, but Your will be done, o Lord.

What I have been through in the last eleven years, I would not wish upon anyone else, neither as a lesson, nor for anyone's revenge. For what was done as revenge against me turned into a punishment, not just for me, but for many others who followed me in establishing Church unity. Some of the members of the Church of God I was closely tied to did not leave my side during these persecutions and all the abuse I have suffered, and are still suffering the consequences of stress continuously inflicted upon them in the last eleven years.

I cannot say I was not scarred by the sudden departure of my earthly father from this world, most probably caused by the great sadness arising from my imprisonment, but what is that compared to the pain experienced by many who, besides that, belong to the kind of those weaker by nature: masked policemen armed to the teeth who violently entered the monastery where I lived, and after not finding me there, shaved the heads of all the nuns present. It is quite commonplace for that which is shared to lessen in volume, thereby becoming more easily tolerable, but this does not seem to apply to pain and love. The more people are affected by pain, the greater the suffering of each separate person. This seems to be the secret of being a person – to be able to take pain from another, but when everyone involved shares in the pain of those they love, and when the afflicted ones are many, then the pain of each individual is also multiplied.

And if I had to enumerate all the reasons for the pain inflicted upon myself by the schismatics in Macedonia in collusion with the government of that country, then this text would have to turn into a tedious list. But it would be unjust not to mention that the same masked ruffians (police officers) who shaved the nuns' heads and then chased them out on the snow (it was -20˚C outside) so they could set the monastery on fire, actually wanted to assassinate me; that would be unjust to history, as well as to the

се толку големи што моја желба е, доколку е можно, не само да ме одмине оваа чаша на новото затварање (веќе седмо по ред во последниве единаесет години), туку и никогаш повеќе да не се повтори. Но, логосот Божји кој му претпостои на секого од нас и кој нѐ ологосува од раѓањето, ме поттикнува да не застанам овде, туку да продолжам како што го направи тоа нашиот Христос, и како што Тој рече и јас да речам: Сепак, нека не биде мојата волја, туку Твојата Господи.

Она што го поминав последниве единаесет години, не би сакал никому да му се случи, ниту за поука, ниту заради нечија одмазда. Зашто тоа што беше направено за одмазда врз мене, всушност стана казна, не само за мене, туку и за многумина кои ме следеа во воспоставувањето на црковното единство. Некои од членовите на Црквата Божја со кои бев тесно поврзан и не ме оставија во гонењата како и во злоставувањата што ги претрпев сѐ уште ги трпат последиците од стресот што континуирано им се случува последниве единаесет години.

Не можам да речам дека не ми остави лузна ненадејното и најверојатно причинето од преголема тага заради моето затворање – упокојување на мојот татко по тело, но што е тоа наспроти болката што ја доживеаја многумина и тоа на родот на оние кои и според природа се послаби, кога маскирани полицајци до заби вооружени влегоа насилнички во манастирот во кој живеев и откако не ме најдоа таму им ги истрижаа косите на таму затекнатите монахињи. Вообичаено е она што се дели да станува помало, следствено и поподносливо, но само со болката и со љубовта изгледа не е така. Колку повеќе луѓе се зафатени од болка, толку поголемо е страдањето на секоја личност одделно. По сѐ изгледа во тоа е тајната на личноста, да има способност да го преземе другиот, да му ја презема болката, ама кога секој ја презема болката на оние што ги љуби, и кога тие што страдаат не се малку, тогаш и болката на секој поединец е поголема.

И кога би ги броел сите причини за болка што ми ги нанесоа расколниците во Р. Македонија во спрега со властите во таа земја, тогаш овој текст би требало да се претвори во досадно набројување. Но, ако не споменам пак дека истите тие маскирани разбојници (полицајци) што им ги стрижеа косите

nuns who still carry the consequences of the stress they survived in February 2004. By a contract between the schismatic MOC and the government of then Prime Minister Branko Crvenkovski, our newly built monastery church in the village of Nizhopole, Bitola, was demolished, and not to mention this would be a sin before future generations. Namely, in order for the schismatic MOC not to oppose the Law on Territorial Division of the Republic of Macedonia of 2004, after great insistence from the schismatic Metropolitan of the MOC, Petar, Branko Crvenkovski tore down the new church in Nizhopole.

If I did not mention that I was put to trial and served time for the crime of "fostering national and religious hatred," and that to this day only two people have been sentenced for such a crime, that is, the former mayor of Gostivar, Rufi Osmani and myself, I think that would make me seem not calmer, but uninterested in my congregation; and the same impression would be there if I failed to mention that all the other times I was incarcerated on account of imaginary fiduciary "indiscretions", were simple outbursts of malice, not only by the schismatics, but by the Macedonian government as well.

It is widely known that no government can build a good future for itself on the basis of injustice and violence it does to its citizens. Government institutions should be in the service of individuals and never (at least in countries that claim to be governed by the rule of law) must anyone be sacrificed for any ideal, even though that ideal may be called "the state." This is especially so because history has amply shown, and we, the citizens of the Republic of Macedonia have recently personally experienced, that every ideal, including that of a communist state structure, is transient and imperfect, and therefore no one should be sacrificed to the ideal called "the state" or "country."

Twenty years after the fall of communism, I, who live in Macedonia and claim that it is not that the individual exists for the sake of the state, but that the state institutions should exist to serve the individual, have bigger problems now than the dissidents had during the communist times. Today, in the year of 2013, the Republic of Macedonia is at the stage of development equivalent to that of the age of Romanticism. On this little piece

на монахињите и потоа ги избркаа надвор боси на снегот (на температура од -20˚C) за да го запалат манастирот, всушност сакаа да извршат атентат врз мене, би било неправедно како кон историјата, така и кон монахињите што до денес ги носат последиците од стресот што го преживеаја во Февруари 2004 година. Да не споменам дека во договор меѓу расколничката МПЦ и власта на тогашниот првоминистер Бранко Црвенковски, срушена ни е до покрив изградена манастирска црква во с. Нижополе – Битола, би било грев пред наредните генерации. Имено, за да не се спротивставува расколничката МПЦ на законот за територијална поделба на Р. Македонија од 2004 год., Бранко Црвенковски по огромно инсистирање на расколничкиот митрополит на МПЦ г. Петар ја сруши новоизградената црква во с. Нижополе.

Ако не споменам дека бев осуден и издржував затворска казна за кривично дело „распалување на национална и верска омраза“, и дека од осамостојувањето на Р. Македонија во 1991 год., до денес за тоа кривично дело се осудени само двајца, досегашниот градоначалник на Гостивар, Руфи Османи и јас, сметам дека нема да ме претстави посмирено, туку би ме покажало како да сум без грижа за паството, како што би ме покажало без грижа за паството и да не кажам дека сите други затварања за измислени „затајувања“ всушност беа само излив на злоба, не само од расколниците, туку и од властите во Р. Македонија.

Познато е дека ниту една држава не може да гради добра иднина за нејзиното постоење врз неправдата и насилството што им ги прави на нејзините граѓани. Институциите на државата треба да работат во служба на поединците и никогаш (барем во оние што се нарекуваат правни држави) не смее никој да биде жртвуван за некаков идеал, па дури и тој идеал да се нарекува „држава“. Особено затоа што многу пати низ историјата се покажало, а ние жителите на Р. Македонија не така одамна и лично го доживеавме, дека секој идеал, па и оној за комунистичко државно уредување, е променлив и несовршен, и заради тоа никој не треба да биде жртвуван за идеалот наречен „држава“.

Дваесетина години по пропаста на комунизмот, јас кој

of land in the Balkans, time has stood still for almost two hundred years. And instead of learning from the mistakes others have been doing for the last two hundred years, some of our fellow citizens, who have taken control and power into their own hands, are not only repeating those same mistakes condemned by history, but are committing sins that are almost unforgivable.

In a most vile and insensitive way, and without a shred of a sense of responsibility before future generations, they try to distort history and write over those well know pages some new, frivolous, entirely unfounded and totalitarian history. Even if we keep in mind that history is written, to an extent, by the victors, or better said, by those who rule the present, it is inconceivable how those in power in Macedonia and the "scientists" working for them think that they can convince those who live outside of Macedonian territory to accept such academically and bureaucratically fabricated and fallacious history, which is written, by the look of things, for internal use only.

It is not my purpose here to present individual analyses of historical fabrications, which have been serially produced in the last ten years (although the falsifying of the history of the present territory of the R. of Macedonia has started already in SFRY). All this I have mentioned simply to make clear that falsifying the history of the schismatic MOC is but a part of the same plan, which is to take what belongs to others, to appropriate someone else's glorious past, and show the desire to lord over what belongs to other nations.

I have treated the history of the Church on the territory of the present R. of Macedonia in a separate monograph, and thus will not be dwelling on any details here. For the Church, it is inconsequential that in this land this Church, known under the name of Ohrid Archbishopric, was founded by the Byzantine Emperor Basileus II, The Bulgar Slayer–the very same person that defeated the army of King Samuil on Belasitsa. It does not bear any importance that the Ohrid Archbishopric was the Church of the Bulgars defeated by the Bulgar Slayer, nor does the fact that nearly every Archbishop of this Archbishopric was Greek.

The Church, anyway, always belongs to God, and the fact that in certain periods of history some ruler establishes certain

живеам во Р. Македонија и кој сметам и тврдам дека не постои поединецот за државата, туку државните институции треба да постојат за да бидат во служба на поединецот, сега имам поголеми проблеми отколку дисидентите во времето на комунизмот. Денес во 2013 год., Р. Македонија е на развоен степен од времето на романтизмот. На ова мало парче од Балканот, времето застанало скоро двесте години. И наместо да се учиме на грешките што другите ги правеле во изминативе двесте години, некои наши сограѓани што ја зеле управата и власта во свои раце, не само што ги прават истите грешки кои историјата ги осудила, туку прават гревови од оние што се речиси непростливи. Грубо, безочно, бесчувствено, но што е најжално, без ни малку одговорност пред наредните генерации се обидуваат да ја искриват историјата и врз старите добро познати страници на истата да пишуваат нова, самоволна, потполно неиздржана и тоталитаристичка историја. Дури и да се земе предвид дека историјата донекаде ја пишуваат победниците, или подобро речено тие што владеат со сегашноста, несфатливо е како властодршците во Р. Македонија и „научниците“ што се во нивна служба, мислат дека ќе ги убедат и оние што живеат надвор од територијата на Р. Македонија да ја прифатат таквата кабинетски фабрикувана и фалсификувана историја, која се пишува по сѐ изгледа само за внатрешна употреба.

Овде не ми е целта поединечно и аналитично да ги третирам фалсификатите на историјата, што особено во последниве десетина години (иако фалсификувањето на историјата за територијата на денешна Р. Македонија почна уште во СФРЈ) сериски се фабрикуваат. Сето ова го споменав само за да стане јасно дека и фалсификувањето на историјата на расколничката МПЦ всушност е дел од еден ист план, да се приграби туѓото, да се присвои славното минато на некој друг, да се покажат желбите за господарење врз она што им припаѓа на други народи.

Историјата на Црквата на територијата на денешна Р. Македонија ја третирав во посебна монографија и овде нема да се задржам на детали. За Црквата нема суштинско значење тоа што таа на овие простори позната под име Охридска Архиепископија е основана од византискиот цар Василиј II Б`лгаро-

kind of church administration, has no meaning at all. And since the Church is supranational, there are "no Jews nor Greeks" in it, nor does the nationality of the Bishops or the Archbishop matter, just as it is equally inconsequential to the ultimate structure of the Kingdom of God to consider the nationalities of the members of some village church.

But all of this, which ecclesiastically, theologically, and that means ontologically, holds no meaning whatsoever to the ultimate Christian goal and purpose, becomes a problem at the very moment when someone desires to counterfeit it due to selfish, utilitarian reasons.

In such circumstances, these insignificant, inconsequential things, completely bereft of theological importance to the clergy, immediately turn into a gigantic problem, not because of being a factual problem in reality for the Church, but because it is a lie, which means declaring war on truth. To the Church, however, Truth is not an object, a thing, but is a personality, and not just any personality, but the personality of the Logos.

These are the reasons for which in 2002 I made the decision to act as history has already recorded. My actions were not approved by all those who had been engaged in historic forgeries, which I need not recount here, nor were they liked by those who believed or had some interest in the counterfeiting of both Church and political and national history of the people in today's R. of Macedonia.

If I look back now and make an evaluation of what I have gained and what I have lost after eleven years since the unification of the Ohrid Archbishopric with the Ecumenical Orthodox Church and our resolution of the schism, without a doubt I would say, I have lost a lot, and gained but one thing. I lost my health, I lost my good reputation through vicious slander and public humiliation, I spent several years in prison, and what I got is but communion with God and His Church. But that one single "thing" is worth so much more than all the other things combined, because it is like a piece of farmland mentioned in the Gospel, in which a man finds pearls and sells all his belongings to purchase it.

After eleven years spent under constant persecution, incarceration, abuse and slander, I am still not entirely certain what

убиец – оној истиот што ја победи војската на цар Самуил на Беласица. Нема значење ни тоа што Охридската Архиепископија била Црква на Б`лгарите што биле победени од Б`лгароубиецот, нема значење ни тоа што скоро сите архиепископи на Архиепископијата биле Грци. Впрочем Црквата секогаш е Божја и нема никакво значење што во некој историски период, некој владетел ќе востанови еден или друг облик на црковно управување. А бидејќи Црквата е наднационална, во неа „нема ни Евреин ни Елин“, никакво значење нема ни тоа што се по народност јерарсите или Првојерархот, како што нема ама баш никакво значење за конечното уредување на Царството Божјо на која националност припаѓаат членовите на некоја Помесна Црква.

Но, сето ова кое црковно, теолошки, а тоа значи онтолошки, нема никакво значење за крајната смисла на христијанската цел, станува проблем во оној момент кога некој свесно и од утилитаристички (користољубиви) причини ќе сака да го фалсификува.

При такви околности, ова што е толку неважно, споредно и без речиси никакво значење со теолошка смисла за црковните луѓе, веднаш станува огромен проблем, не заради тоа што реално и вистински е некаков проблем за Црквата, туку затоа што претставува лага, а тоа значи дека е борба против вистината. За Црквата пак, Вистината не е објект, не е „нешто“, туку е „некој“ таа е личност и тоа не која било личност, туку личноста на Логосот.

Еве тоа се причините зошто се одлучив во 2002 год., да постапам така како што историјата веќе забележа дека постапив. Тоа пак не им се допадна на сите оние што ги правеле фалсификатите кои непотребно е да ги набројувам, но ниту на оние кои поверувале или пак имале некаква полза од фалсификувањето како на црковната, така и на политичката и национална историја на народот во денешна Р. Македонија.

Ако сега, по единаесет години од воспоставувањето на единството на Охридската Архиепископија со Православната Црква во екумената, и после сите непријатности, гонења и страдања низ кои поминав направам ретроспектива што добив, а што изгубив со стапувањето во единство и решавањето на

was greater – the pain from my wounds or the comfort of the benefits. To make it clearer I should put it like this: certainly the pain has been greater, more intense, and more lasting than the comfort, but the comfort was enough for me to understand that the Lord is with me, that He does not leave me, that He is crucified over and over with each of my ordeals, and that while He is with me, there is no one that can defeat me. However, if I need to point to my greatest source of pain, without hesitating, I will say it is the fact that all those troubles were purposely instigated by "spiritual" persons, the "aristocracy" of the schismatic MOC. Even people who have nothing to do with the Church whatsoever, know that the Church, according to her nature, should not and must not presume to punish those who have broken civil laws. She neither imprisons nor judges those transgressors under any circumstances, but remains open even for the one for whom all other doors are closed. And it is exactly the schismatic MOC that puts me on trials in civil courts. But when did it start and why? They did it because I entered unity with the Church and despised the state of schism, and then, on account of that unity having been established, I left their schismatic synod and was no longer their member.

I cannot but admit that the love of glory and the self-love, that still disturbs me, do not generate thoughts in me of equally reciprocating the slander of the schismatics. But on the other hand, I am aware that if I did enter such a battle, my victory would actually be my defeat. The one who is defeated through slander is the real victor, and so I did my best to avoid such a dirty way of fighting, such as slander and libel in these last ten years, and not once answered in the same manner or language the brazen offenses by the "aristocrats" of the schismatic MOC. Blessed are those who for the sake of God suffer accusations, slander and persecution, said Christ, but to be honest, I do not know if I have entirely fulfilled that kind of bliss, because, again, I have failed to fully accomplish the words of Apostle Paul: "When they mock us, we bless them, when they persecute us, we tolerate. When they blaspheme us, we pray, and we have become the scum of the earth, the garbage of the world – right up to this moment" (1 Cor., 4.12-13).

I am certain I do not hate them, but am not completely cer-

расколот, без двоумење би рекол дека изгубив многу, а добив само едно. Го изгубив здравјето, преку непристојните клеветења и јавни омаловажувања – угледот, неколку години поминав во затвор, а добив само заедница со Бога и Црквата Негова. Но, за тоа „само“, за тоа „едно“, вреди да дадеш и многу повеќе од набројаното, зашто тоа „едно“ е како онаа нива која се споменува во Евангелието во која тој што нашол бисери продава сè за да ја добие.

По единаесет години поминати во непрестани гонења, затварања, малтретирања и клеветања сè уште не сум сигурен и дали беше поголема болката од раните или утехата од благодатта. За да бидам појасен би рекол вака: болката сигурно беше поголема, поинтензивна, и подолготрајна од утехата, но утехата беше доволна за да разберам дека Господ е со мене, дека не ме напушта, дека со секое мое страдање повторно се распнува и Тој, и дека кога е Тој со мене, кој е тој што може да ме совлада.

Ако пак треба да посочам што е тоа што ми нанесе најголема болка, без двоумење ќе речам дека тоа е што сите неприлики ми ги спакуваа „духовните“ лица, „великодостојници“ од расколничката МПЦ. Дури и луѓето кои немаат ама баш никаква врска со Црквата, знаат дека таа (Црквата) според нејзината природа не треба и не смее да се застапува да бидат казнувани оние што ги прекршиле граѓанските закони. Таа не ги затвора и во никаков случај не ги суди прекршителите на граѓанските закони, туку останува отворена и тогаш кога за некого сите врати се затворени. Мене, пак токму расколничката МПЦ ме тужи пред граѓанските судови. Но кога го почна тоа и зошто? Го направи тоа зашто стапив во единство со Црквата и ја презрев состојбата на расколот, а во време кога заради воспоставувањето на тоа единство со Црквата го напуштив нивниот расколнички синод и не бев веќе нивни член.

Не можам да не признам дека славољубието и самољубието кои очигледно сè уште ме вознемируваат, не предизвикуваат кај мене помисли дека треба реципрочно да се одговори на клеветите на расколниците. Но од друга страна свесен сум дека ако се впуштам во таков вид борба, победата всушност ќе ми биде пораз. Поразениот преку клевети е победник, затоа

tain if I have managed to love them as well, as Christ teaches us to love our adversaries (Mt. 5.44)

Actually, can the "aristocrats" from the schismatic MOC be called enemies? If we view this through the lens of Church ethics, without any sentimental notions on what they have done to me and to members of the Ohrid Archbishopric in the last eleven years, I think they can be called enemies. If we judge by Church canons, however, according to which the schismatics are the same as heretics, then certainly they are enemies of the entire Church. But enmity towards the Church is much harder to overcome than personal enmity.

If we remember that since the time of announcing the break of communion between the Eastern and the Western Church in 1054, until the Crusades and the conquest of Constantinople by the Crusaders in 1204, there were practically no conflicts between East and West and that the adversarial behaviour which lasts to this day began only after the Crusaders started being violent to Christians in the East, then it becomes much clearer how hatred begins and is intensified. It begins in the mind, then manifests in personal behaviour, but only truly flares up and becomes an insurmountable chasm after acts of violence motivated by hatred.

In my humble opinion, the schism of the MOC that began in 1967 has already reached that final stage. The schismatics have perpetrated several acts of violence to the Church and that has become a giant obstacle to their returning to the fold of the Church. How could they now communicate with those whom they despised and hated to such an extent as to endeavor to either exterminate them or put them in prison. My assassination attempt in 2004 cannot but be connected to certain "aristocrats" at the schismatic MOC, who had given their "blessings" for it. One cannot help but connect the demolition of the monastery church in Nizhepole with the Metropolitan of the schismatic MOC, Petar. It is impossible not to connect my trials and prison sentences in the last eleven years with the synod of the schismatic MOC, and especially with their Prelate, Stefan.

The greatest evidence of that is this last term of incarceration. The court was waiting for approval from the MOC to set me free. Shame!!! But, if it is a shame for the court and government, it is

се трудев сите овие десет години да го одбегнувам тој валкан начин на борба, каква што е клеветата и ниту еднаш на ист начин и со ист речник да не одговорам на безобразните навреди од „великодостојниците“ на расколничката МПЦ. Блажени се оние кои ќе претрпат заради Бога обвинението, клевети и гонења, вели Христос, но да бидам искрен не знам дали го исполнив во потполност ова блаженство, затоа што не успеав пак да го исполнам во потполност и она што вели апостол Павле: „кога ни се потсмеваат ги благословуваме, кога нè гонат, трпиме. Кога хулат на нас, се молиме, станавме како ѓубриште на овој свет, на сите ѓубре до денес“ (1Кор, 4. 12,13).

Сигурен сум дека не ги мразам, но не сум во потполност сигурен дали успеав и да ги љубам, како што Христос нè учи да ги љубиме непријателите (Мт. 5,44).

Всушност, може ли „великодостојниците“ од расколничката МПЦ да се наречат непријатели? Ако се суди според етиката на Црквата, па дури и без сентименталности за она што ми го направија мене и на членовите на Охридската Архиепископија во последниве единаесет години, мислам дека може да се наречат непријатели. Ако пак се суди според каноните на Црквата, според кои расколниците се поистоветуваат со еретиците, тогаш со сигурност тие се непријатели на целата Црква. Но, непријателството кон Црквата многу потешко се надминува отколку личните непријателства. Ако се сетиме дека од времето на објавата за прекинување на општењето меѓу Источната и Западната Црква во 1054 год., па сè до Крстоносните војни и заземањето на Константинопол од крстоносците во 1204 год., немало речиси никакви непријателства меѓу Истокот и Западот и дека непријателствата кои траат до денес всушност почнале дури откако крстоносците започнале насилно да се однесуваат врз Христијаните на Истокот, тогаш многу појасно станува како всушност и започнува да се распламтува омразата. Омразата прво започнува во помислите, се покажува во однесувањата и дејствувањата на личностите, но се распламтува и станува непремостлив јаз тогаш кога ќе се појават дејства на насилство мотивирани од омразата.

По мое скромно мислење, расколот на МПЦ кој започна во 1967 год., веќе стигна до тој краен стадиум. Расколниците

a shame for the schismatics that not one of their "aristocrats": Stefan, Petar, Timotej, Naum, Agatangel, Metodij, Pimen, Ilarion, Kliment, Josif, Josif and Gorazd, in these last ten years of persecution of the Ohrid Archbishopric has ever said a word in public (I do not know if any one of them said anything in private) concerning the sin they performed by persecuting not only me, but the entire Church. Not one of them has asked that I at least be released to celebrate the Great Day of the Lord, Easter.

As far as I am concerned, it is as if I was forced to give this testimony. Not a single good deed in the Church is sealed without bearing witness. It has been so since the time of Christ, since the time of Archdeacon Stefan, and of Apostles Peter and Paul. But honestly, when in 2002 I entered the struggle for unity, I could not even dream of anyone needing such a sacrifice to satisfy their malice. I thought that enough time had passed since the Milan Edict by Constantine the Great, and that the Church will never be persecuted again. But after everything that had happened, I realized it was true, what has been confirmed over centuries of Church history, which is that all it takes to create a schism is the vanity of a few irresponsible persons, and that to create unity is impossible without sacrifice.

Finally, I feel I would do injustice to truth and history if I fail to mention the influence of the existing government structure in the persecution of the Church. Until this last prison term of mine, the government lead by Nikola Gruevski, having ruled for the last seven years, had not (at least not publicly) expressed any inimical attitude towards the Orthodox Ohrid Archbisopric. But the most recent legal persecution of bishops, priests, monks, and even some laymen from the OOA, indicate that Nikola Gruevski's government is of the opinion that it is the schismatic MOC that needs government protection, even though the MOC itself is falling apart.

Trying to protect the Church from the Church is already a colossal political failure, but the question is: Why did Gruevski's government decide to save the Church from the Church? Right now, the prevailing answer is that this government could never again, under any circumstances, find a Synod structure like that of the present MOC that could be more malleable to manipulation

изврши неколку насилства врз Црквата и тоа е огромна пречка за нивно враќање во Црквата. Како сега да општат со оние што ги беа презреле до таа нискост и што ги беа замразиле до таа мера, та по секоја цена да настојуваа нив или да ги нема, или да бидат во затвор. Не може да не се поврзе обидот за мојот атентат во 2004 год., со одредени „великодостојници“ во расколничката МПЦ, што дале „благослов“ за тоа. Не може да не се поврзе рушењето на манастирската црква во Нижеполе со митрополитот од расколничката МПЦ г. Петар. Не може, а да не се поврзат моите судења и затварања во последниве единаесет години со синодот на расколничката МПЦ, а особено со нивниот првојерарх – Стефан.

Најголем доказ за тоа е токму последното притворање. Судот чекаше одобрение од МПЦ за да ме ослободи. Брука!!! Но, ако е тоа брука за судот и за државата, брука за расколниците е што ниту еден од нивните „великодостојници“: Стефан, Петар, Тимотеј, Наум, Агатангел, Методиј, Пимен, Иларион, Климент, Јосиф, Јосиф и Горазд, во изминативе десет години на гонења на Охридската Архиепископија не кажа јавно (не ми е познато дека кажал тајно) за гревот што го правеа гонејќи ме мене, но и целата Црква. Ниту еден од нив нѐ побара барем за Големиот Ден на Пасхата Господова да бидам ослободен од притворот.

Што се однесува пак до мене, јас како да бев принуден да го дадам ова сведоштво. Ниту една добра работа во Црквата не се запечатува без сведочење. Тоа е така од времето Христово, од времето на архиѓаконот Стефан, од времето на апостолите Петар и Павле. Но, искрено речено, кога во 2002 год., влегував во подвигот на единството, ниту на крај памет не можеше да ми дојде дека во 21 век некому ќе му биде потребна толкава жртва за сатисфакција на злобата. Мислев дека доволно време поминало од донесувањето на „Миланскиот едикт“ од страна на Константин Великиот, па никогаш веќе нема да се повтори времето на гонењата на Црквата. Но, по сѐ што се случи, мене ми стана јасно она што векови наназад се проверувало и потврдувало во црковната историја, имено за да се направи раскол доволна е суетата на неколку неодговорни личности, но за да воспостави единство, неможно е без жртва.

for the interests of the ruling party, VMRO-DPMNE. These are not just my own conclusions, but the opinion of many intellectuals-columnists at daily papers. The fact that Gruevski has joined Crvenkovski in the persecution of the Church and in violating human and religious rights of Macedonian citizens now seems to serve some "elevated" party goal only he knows of, or perhaps, in his mind, even a goal pertaining to "state" or "country."

It would make no sense for me to discuss all those unjust verdicts that sentenced me to prison, because then I will not even be able to defend myself from any accusations of being subjective. Some day someone will speak and write about it, but in this observation of mine on the futility of schism, and one made from behind bars, too, we should not leave out the most recent bout of persecution undertaken by Nikola Gruevski's Government. Apart from myself, 18 other persons: bishops, priests, monks and laymen from the OOA were accused of "laundering" money I had appropriated from the schismatics eleven years ago – what utter nonsense, how incredibly shameful!!! But if someone wants to persecute you in such a totalitarian regime as it is the power in the R. of Macedonia now, there is no need for things to be logical or make sense.

I was accused of misappropriating four entire yearly budgets in total value of 240,000 euros from the MOC, during the four years working for them as a Bishop, and that I "laundered" that money buying properties in Macedonia ten years after. Of course, forensics have established that none of the Bishoprics where I was a Bishop ever missed a cent, and thus I was not sentenced to two years of prison for the crime of misappropriating entire yearly budgets, but because I had, allegedly, "treated those funds and had them at my disposal as if they were my own."

Whatever was bought with those funds, I never took for myself, nor did I give to anyone else, but was kept as an MOC inventory. The new accusation ignores that verdict and the forensic evidence and accuses me of completely taking for myself four yearly budgets' worth of money and then "laundering" it via the others that were accused together with me. So it would seem that for the entire length of my management there, no salaries were distributed, no utility or vehicle maintenance bills were paid,

Пред крај ми се чини дека би бил несправедлив кон вистината и историјата ако не ги споменам влијанијата и на постоечката владина структура во гонењата на Црквата. Сè до ова последно мое притворање, власта предводена од Никола Груевски која владее последниве седум години немаше изразено (барем јавно) некаков непријателски став кон Православната Охридска Архиепископија. Но, последните судски прогони врз епископите, свештениците, монасите, како и некои лаици од ПОА, покажуваат дека власта на Никола Груевски проценила дека треба да ја заштитат расколничката МПЦ која ѝ сама од себе се распаѓа. Тоа што Црквата сакаат да ја штитат од Црквата, веќе е огромно политичко промашување, но прашањето е следно: Зошто владата на Груевски се одлучи Црквата да ја спасува од Црквата? Одговорот што барем засега се наметнува е дека власта на Груевски никогаш и во никаков друг случај нема да најде попогоден состав на Синод од оној што го има расколничката МПЦ за да манипулира со него за партиски интереси на владејачката партија ВМРО-ДПМНЕ. Ова не се само мои констатации, туку тоа се ставовите на многу интелектуалци што објавуваат колумни во дневните весници. Тоа што Груевски му се придружи на Црвенковски во гонењето на Црквата и кршењето на човековите и верските права на граѓаните во Р. Македонија сега изгледа е ставено во служба на некоја нему позната „возвишена“ партиска, а можеби според неговото мислење дури и „државна“ цел.

Нема никаква смисла овде да говорам за неправедните пресуди со кои бев осудуван на затворски казни, зашто дури тогаш не ќе можам да се одбранам од нападите за субјективизам. Некој некогаш ќе говори и ќе пишува и за тоа, но во ова мое видување за бесмислата на расколот и тоа од зад решетки, не би требало да се премолчи за последното гонење кое го презема владата на Никола Груевски. Покрај мене беа обвинети уште 18 други лица: епископи, свештеници, монаси и лаици од ПОА со кои сме ги „перѐле“ парите што пред единаесет години сум ги присвоил од расколниците – бесмисла над бесмислите, брука над сите бруки!!! Но ако некој сака да те гони во еден ваков тоталитаристички систем каков што владее во Р. Македонија, нема потреба нештата да имаат логика и смисла.

and no inventory nor stationery expenses were made, but I completely took all that money for myself, and not for one, not two, but four entire years' worth, and now, after ten years, I "launder" that money by purchasing properties. What does one even say to such nonsense? I am ashamed to even write this, because this is a shame for the entire Macedonian nation, who allowed itself to be ruled by such a Government. But let it remain written simply for the sake of truth and history, as well as for the sake of presenting a non-biased view of the national authorities, regardless of political party affiliation.

If all of this is taken into account, I think I was right in rejecting the suggestion by the investigating judge for us to return to the schismatic MOC in exchange for terminating the procedure for my latest so-called transgression, namely, "money laundering." During the entire court procedure, which lasted nearly a year, the entire duration of which I spent in prison, I was repeatedly offered two options. And those are, returning to the MOC with high honours and position, or leaving Macedonia, in exchange for release from the prison sentence. I turned that down as well. I do wonder, though, what kind of future can there be for a country which wants to have democracy, if it puts law and human rights out for sale? Our fatherland is loved because we are born in it, because our loved ones and those we are indebted to live there, but if in that fatherland justice is up for sale, and injustice is accepted as the foundation of society, then either you begin hating that fatherland because of those who sell sawdust to lumber mills – which is totally irrational, or you sacrifice yourself for the sake of change – which is totally Christian.

Truly, the sacrifice of Christ is what reconciled man and God. And yet, after all, it seems that every reconciliation between people takes some kind of sacrifice. It takes transcending oneself.

So then, if I could really transcend myself to the extent that I am trying, and if I publicly said that I forgive the schismatic priests all the misdeeds they have done to me, even without them apologizing for them, and what they did because they know not what they do, will the Church be able to forgive them without them at least apologizing to her? They have one more thing to apologize to the Church: the schism by which they again crucify

Обвинет сум дека сум присвоил од МПЦ цели четири годишни буџети во вредност од 240 000 евра, за четирите години додека бев епископ кај нив и дека тие пари сум ги „перел“ купувајќи имот во Р. Македонија по десет години. Нормално, вештачењето покажа дека од тие епископии каде сум епископствувал не недостасува ниту еден денар и јас не бев осуден за кривичното дело „затајување“ на две и пол години затворска казна затоа што сум ги присвоил целокупните годишни буџети, туку затоа што „сум располагал со средствата како со свои“.

Купеното од средствата не сум го зел со себе, ниту сум го дал на друго лице, туку е останато како инвентар во МПЦ. Новото обвинение што го подигнаа ја занемарува таа пресуда и доказите од вештачењето и ме обвинува дека парите од четирите годишни буџети целосно сум ги присвоил и потоа сум ги „перел“ преку другите лица што се обвинети со мене. Доаѓа како во тие епархии додека јас сум управувал таму, да не се делеле ниту плати, ниту да се исплаќале трошоци за: струја, вода, одржување на возила, како да не се купувало инвентар и канцелариски материјал, туку јас сите средства во целост сум ги присвојувал за себе и тоа не една, не две, туку цели четири години, па сега по десет години ги „перам“ тие пари преку купување имот. Што да каже човек на ваквата глупост? Срам ми е дури што го пишувам ова зашто ова е брука за целиот народ во Р. Македонија што дозволил да го управува ваква власт. Но, нека остане запишано само заради долгот кон вистината и историјата, како и заради непристрасност кон властите без разлика на која партија припаѓаат.

Ако се има предвид сето ова, мислам дека е оправдано што на предлогот на истражниот судија да се вратиме во расколничката МПЦ во замена да прекине со истражната постапка за новото кривично дело што неодамна ми се отвори: „перење пари“- одговорив одбивно. Во текот на целата судска постапка која траеше речиси една година, а за кое време останав во притвор, постојано ми се нудеа две можности. Или да се вратам во МПЦ со големи почести и на високо место, или да заминам од Р. Македонија, а во замена за тоа – ослободување од затвор. Но, и тоа го одбив. Ама се прашувам каква иднина може да очекува една држава што сака да биде демократска,

Christ, and for all these last 46 years of driving new nails into the body of Christ.

That would be the hardest part for them, even though it would be enough for the Church. It would be the hardest because history has already shown that the vanity and ethnophyletism of the "nobility" of the schismatic MOC has blinded them completely and that their connection to the spirituality and the Body of the Church is long gone. Falling into isolation created by schism, they conflate the darkness of chauvinism for the light and treat it thinking they are walking in light.

But the light is Christ, He is the Logos, He is the Body of the Church, and no one who is not in that body can partake of the light, at least not in the uncreated one, which He promised He would give those who have faith in Him.

02/20 July / August 2013,
St. Elijah Day (Ilinden)
Correctional Facility Idrizovo, Skopje

ако правото и човековите слободи ги става на пазар? Татковината се љуби зашто во неа се раѓаме, зашто таму ни живеат ближните, оние кои со нешто нѐ задолжиле, но ако во таа татковина со правдата се тргува, а неправдата се прифаќа за темел на општественото уредување, тогаш или ќе ја замразиш татковината заради оние што продаваат „трици“ за „слама“ – што е потполно неразумно, или пак ќе се жртвуваш за промена на состојбите – што е потполно христијански.

Навистина, жртвата на Богочовекот е тоа што го измири човекот со Бога. Но, после сè, изгледа и за секое меѓучовечко помирување потребна е некоја жртва. Потребно е себенадминување.

Па еве, кога навистина би се надминал до таа мера, како што се обидувам, и кога јавно би рекол дека на расколничките јерарси им проштевам за сите злодела што ги извршиле кон мене, дури и без да ми се извинат за тоа што ми го направиле, а ми го направиле бидејќи не знаат што прават, ќе може ли да им прости и Црквата без барем нејзе да ѝ се извинат? Тие на Црквата треба да ѝ се извинат и за нешто друго: Треба да ѝ се извинат за расколот со кој повторно го распнуваат Христа, да се извинат за сите овие 46 години во кои стават нови клинци во телото Христово. Тоа ќе им биде најтешкото, иако на Црквата само тоа ќе ѝ биде доволно. Ќе им биде најтешко зашто историјата веќе покажа дека суетата и националфилетизмот на „великодостојниците“ на расколничката МПЦ потполно ги има заслепено и нивната врска со духовноста и Телото на Црквата одамна е прекината. Потонати во изолацијата на расколот тие го сметаат мракот на шовинизмот за светлина и одат низ него мислејќи дека одат во светлина.

Но, светлината е Христос, Тој е Логосот, Тој е телото на Црквата и никој што не е во телото не може да биде учесник ни во светлината, барем не во онаа нестворената, која им вети дека ќе им ја даде на оние што веруваат во Него.

02/ 20 Август/Јули 2013 год.
Св. Пророк Илија (Илинден)
КПУ Идризово Скопје – Скопје

THE ORTHODOX OHRID ARCHBISHOPRIC

Protocol No. 195 from December 20, 2004

To
the Prime Minister of the Government
of the Republic of Macedonia
Mr. Vlado Buckovski

Dear Mr. Buckovski,

I try to conquer myself in the perplexities I have, therefore I congratulate you truly and sincerely for the very important duty you have accepted. But, to be honest, the rich tradition of the Church to which I have grafted myself, as well as the small life experience I have gained so far, do not give me a complete hope that I am not wrong to do so. Nevertheless, I have decided to congratulate you and to wish you to do whatever is best for our people and our country during the mandate committed to you.

The precaution, which I believe you have noticed, is not a result of my arrogance or of my mistrust that this country deserves a better life. The doubt was created in me by your predecessors, messers Crvenkovski and Kostov, who have not only proved themselves to be barren, futile and lacking God's blessing, but above all, as the persecutors of the Church. Someone would say: 'Every authority is granted by God.' yes, but some authority is allowed by God due to the weakness of men, and some authority is blessed. Some authority is fruitful and gives fruits for the citizens, and some authority spends, squanders and even steals instead to create and proliferate.

These congratulations I send does not aim to mention all the weaknesses and errors of your predecessors. They will be well remembered by the history of the Church by their hatred towards the Church and the mission thereof. Fourteen years has passed since the Republic of Macedonia is sinking in an economic dead end, inter-ethnic intolerance, spiritual unenlighteness and ide-

ПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА

Протокол бр. 195 од 20 декември 2004

До
Претседателот на Владата на
Република Македонија
г-динот Владо Бучковски

Почитуван г-дине Бучковски,

Настојувам да се победам себе си во недоумиците кои ги имам, и навистина срдечно да ви честитам за многу важната должност која ја примивте. Но, да бидам искрен, богатото предание на Црквата на кое сум се накалемил, како и она мало животно искуство кое сум го стекнал до сега, не ми даваат потполна надеж дека не ќе погрешам. Сепак, се одлучив да ви честитам и да посакам во мандатот кој ви е доверен да направите она што е најдобро за нашиот народ и држава.

Претпазливоста која верувам ја воочувате не доаѓа ниту од мојата надменост, ниту од недовербата дека оваа земја заслужува подобар живот. Сомнежот ми го создадоа вашите претходници, г-дата Црвенковски и Костов кои не само што се покажаа суви, неплодни и без благослов Божји, туку згора на сè и гонители на Црквата. Некој ќе рече: Секоја власт е дадена од Бога. Да, но некоја власт е допуштена од Бога заради слабоста на човекот, а некоја власт е благословена. Некоја власт е многуродна и донесува плодови за граѓаните, некоја наместо да создава и плодотвори, троши, растура па дури и краде.

Честиткава која ја испраќам не е место да се споменуваат сите слабости и грешки на вашите претходници. Нив историјата на Црквата веќе добро ги запамети по нивната омраза кон Црквата и нејзината мисија. Република Македонија полни четиринаесет години тоне во економски безизлез, меѓуетничка нетрпеливост, духовна непросветленост и идеолошка безнадежност. Се бројат на прстите од едната рака добрите работи

ological hopelessness. The good things that had been done can be counted with the fingers of one hand. The thing that should be mentioned herein, despite the history has already registered it, is the extremely uncivilised, uncultured, disgusting, and even worse, unconstitutional and illegal attitude of the previous Government towards the only Church in the Republic of Macedonia being recognised by the other Orthodox Churches, the Orthodox Archbishopric of Ohrid, headed by my humbleness.

Let me remind you that the Police of Mr. Kostov, who was the Minister of Internal Affairs then, put me under custody for the first time in July, 2003. Afterwards, the Police made searches of the premises of the Archbishopric and of the homes of many members thereof. The Police of Mr. Kostov put me and the priors of several monasteries in the Republic of Macedonia under custody in January, 2004 with an explanation that we had been inflaming ethnic and religious hatred. The monks were released in some time, and I was kept under custody for almost a month. Then they had set our monastery to fire and cut the hairs of the nuns. Forgive me, but all the suspicions lead to the conclusion that state authorities and some of the schismatic bishops were involved in the aforesaid in collusion. Soon I have been sentenced to eighteen months of imprisonment by virtue of a political decision, and the terrorism sponsored by the state authorities culminated with the disgusting, blasphemic and extremely unbecoming demolition of the church in the monastery in Nizhepole.

Mr. Butchkovski, your predecessors had crudely interfered in the internal affairs of the Church and led it to the catacombs. According to their attitude towards the Church, messers Crvenkovski and Kostov are not different with regard to their style of ruling from Nero, Diocletian or other famous persecutors of the Church almost at all. As if more than seventeen centuries have not passed since then, as if the Gospel had not been brought on the territory now belonging to the Republic of Macedonia 20 centuries ago.

Mr. Prime Minister, we do not ask you for mercy or grants, although you should be merciful and generous according to the service assigned to you. We only ask you for the things guaranteed to us by the Constitution of the country you are ruling, as

кои се направени.

Но, она за што во оваа честитка неизоставно треба да се спомене, и покрај тоа што историјата и тоа веќе го забележала, е крајно нецивилизираниот, некултурен, дегутантен, а што е уште полошо и противуставен и противзаконски однос на претходните власти кон единствената призната од другите Православни Цркви, Црква во Република Македонија, Православната Охридска Архиепископија на која мојата смиреност е Претстоител.

Само да ве потсетам дека во јули 2003г. полицијата на г-дин Костов кој тогаш беше министер за Внатрешни работи за прв пат ме притвори. После тоа, таа вршеше претреси во просториите на Архиепископијата и кај многу нејзини членови. Во јануари 2004 после пристапувањето на монасите и монахињите во Православната Охридска Архиепископија, полицијата на Костов ме притвори мене и игумените и игумениите на повеќе манастири во Република Македонија, со образложение дека сме распалувале национална и верска омраза. Монасите после некое време ги отпуштија, а мене ме задржаа скоро цел месец во притвор. После тоа ни го запалија манастирот и ги стрижеа монахињите. Простете, но сите сомнежи водат дека во тоа е повторно замешана државата заедно со некои расколнички епископи. Брзо потоа, со политичка одлука ме осудија на осумнаесет месеци затвор, за државниот тероризам да кулминира со гнасното, богохулно и крајно недолично рушење на манастирската црква со Нижеполе.

Вашите претходници г-дине Бучковски грубо се мешаа во внатрешните работи на Црквата и истата ја одведоа во катакомби. Според односот кој го имаа кон Црквата, господата Црквенковски и Костов во своето владеење скоро по ништо не се разликуваат од она на Нерон, Диоклецијан или другите познати гонители на Црквата. Како да не поминале повеќе од седумнаесет века од тогаш, како да нема во Република Македонија допрено Евангелието пред 20 века?

Не бараме од вас г-дине првоминистре ни милост ни дар, иако според службата на која сте поставен треба да бидете и милостив и дарежлив. Бараме само она што ни е гарантирано со Уставот на земјата со која владеете, како и она кое е обезбе-

well as for things provided for by the International Conventions with regard to human rights. We ask only for freedom of religion. Is that much to ask Mr. Prime Minister? Is it much to ask for freedom to serve God without fearing whether the Police will enter by force during the religious services and start arresting us? Is it much to ask the state authorities to accept us as one of the religious communities in the Republic of Macedonia? It is not demanding too much. Those are the most elementary conditions that should be guaranteed by any state. Those are condition borders on the right to existence, to the right to life. If one does not have freedom to express his faith, than his fundamental rights to existence are violated. Existence without freedom is unworthy for humans.

Finally, let me remind you of some inevitable facts that I believe are known to you at the end of these congratulations. The trial initiated by the Public Prosecutor against me charging me for 'inflaming of ethnic and religious hatred' gained huge publicity. All the aforesaid until now is not that important. But, which will be the reputation of our country whose Prime Minister are you, if one Bishop would be really put in prison because he had chosen to serve God and the Gospel. I believe that your memory serves you, and you will agree that such things did not happen even during the communist oppression. To put a Bishop in prison because his public appearances, presentations and sermons serving the Church is more than a totalitarian act.

Mr. Butchkovski, the intelligence services spy on us and on our associates for months now. If they have discovered something so far, wouldn't you know about that? I deem that the fact that the whole Government and even the President of the Republic have been taken to the slanders and provincial slinging mud to us by the schismatic bishops of the Macedonian Orthodox Church reflects the immaturity for the position of the aforesaid institutions. It is extremely unreasonable and irresponsible to believe the statements of the seven, and after the degrading of Cyril, the six 'magnificent' sitting in the Synod of the Macedonian Orthodox Church, who do not see farther than their stomach and do not do anything except for their interests. They are not to be accused but to be mourned, and the Government making possible for them to realise their personal interests is guilty for that. Mr. Butchkovski,

дено со меѓународните конвенции за човекови права. Бараме само слобода на вероисповедта. Многу ли е тоа г-дине првоминистре? Многу ли е ако бараме слободно да му служиме на Бога, без страв дали насилно ќе влезе полицијата и за време на богослужбата ќе почне да не апси? Многу ли е ако бараме државата да нè прифати како една од верските заедници во Р. Македонија? Не е тоа преку леб погача. Тоа се најелементарните услови кои треба да ги гарантира една држава. Тоа се услови кои се граничат со правото на постоење, со правото на живот. Ако човекот нема слобода во изразувањето на неговата вера, тогаш прекршени му се основните негови права да постои. Постоењето без слобода е недолично за човекот.

Нека ми биде дозволено при крајот на оваа честитка да ве потсетам на некои неодминливи факти кои верувам дека ви се познати. Судскиот процес кој јавниот обвинител го подгина против мене за „распалување на национална и верска омраза" доби многу набљудувачи. Сè до овде и не е толку важно. Но, каков ќе биде угледот на една држава на која сте вие првоминистер, ако навистина еден Епископ биде ставен во затвор заради тоа што одбрал да му служи на Бога и на Евангелието? Верувам дека ве служи помнењето дека такво нешто скоро и да немаше ниту во комунистичкото ропство. Да затвориш еден Епископ заради неговите јавни настапи, обраќања и проповеди во служба на Црквата е повеќе од тоталитаристички.

Месеци наназад г-дине Бучковски контраразузнавачките служби нè шпиунираат нас и нашите соработници. Ако до сега откријеа било што, немаше ли да ви биде познато? Но, да наседне цела Влада па дури и претседателот на државата на клеветењата и малограѓанските оговарања кои ги прават расколничките епископи на МПЦ, сметам дека е крајно незрело за позицијата на споменатите институции. Да се поверува на изјавите на седумтемина, а после расчинувањето на Кирила шестмина „величествени" во синодот на МПЦ кои не гледаат подалеку од својот стомак и освен за својот интерес ништо друго не прават, крајно е безрасудно и неодговорно. Тие не се за обвинување, тие се за жалење, но виновна е власта која им овозможува тие да ги остваруваат личните интереси. Сте се прашале ли г-дине Бучковски, што тие направиле во нивната

have you ever asked yourself what have they accomplished so far during their many years long 'service'? I hope that you will not be taken by the story of theirs that the state is supported by their shoulders? That they were the 'lobes of the lung' of the Republic of Macedonia and that our state has no future without the Macedonian Orthodox Church? It is true that every state needs a Church so to avoid to be misled by the ideology and initiatives of the political party being in power, but to be transfigured and to be saved, to conquer the death and to bring eternal life. Unfortunately, everybody knows well who had created the Macedonian Orthodox Church, as well as why it is necessary for it to continue its existence.

I shall not advise you on how your relations with the ones who are not recognised by anybody in the world should be. Not because somebody hates them, but because they had betrayed their service. They would have been good policemen or customs officers, but not bishops. There is no Orthodox Church in the world that has not uncovered their masks. Even the Russian Orthodox Church that had been most friendly to them. I believe that you have been informed about what had been said to Peter and Timothy on the last meeting in Moscow with Cyril, the Metropolitan of Smolensk and Calingrad, the Chairman of the Department for Foreign Church Co-operation.

The Orthodox Ohrid Archbishopric is recognised by all the Orthodox Churches in the world. At a church level, the Orthodox Ohrid Archbishopric has accomplished the same as the Republic of Macedonia did when it was admitted to the Organisation of the United Nations, although under the name of the Former Yugoslav Republic of Macedonia. Besides the incomprehensibly big obstacles that have been made and still are made by the schismatic Macedonian Orthodox Church in collaboration with the state authorities, the Orthodox Ohrid Archbishopric has succeeded to win the place thereof among the other Orthodox Churches. Imagine what progress there would have been without the obstacles of the Government. It would not be pretentious if I say that today the situation of the Church would have been the position to help the state to become a member of the EU more easily due to the connections with the Churches of other states being already mem-

долгогодишна „служба”? Нема да наседнете веројатно на онаа бајка дека на нивните плеќи се потпира државата? Дека тие биле „белодробните крила” на Р. Македонија и дека без МПЦ немало иднина за државата. Вистина, на секоја држава потребна и е Црква, не за таа да биде подведена под идеолошките и партиски иницијативи на оние кои владеат, туку за да преобразува и да спасува, да ја победува смртта и да носи живот вечен. За жал, на сите веќе добро им е познато кој ја создаде МПЦ, со каква цел, како и тоа зошто е потребно уште да постои.

Јас нема да ви советувам каков однос да имате со оние кои не ги признава никој во светот. Не затоа што некој ги мрази, туку затоа што си ја промашиле службата. Тие би биле добри полицајци или митничари, но не и епископи. Нема веќе Православна Црква во светот која не ги има прочитано. Дури и Руската која им беше најблагонаклона. Верувам дека сте информирани што им беше речено на Петар и Тимотеј на последната средба која ја имаа во Москва со Митрополитот смоленско–калинградски г. Кирил, претседател на одделот за надворешна црковна соработка.

Наспроти тоа, Православната Охридска Архиепископија е призната од сите православни Цркви во светот. Она што Република Македонија го постигна тогаш кога беше прифатена во Обединетите нации, па макар и под име Бивша ЈРМ, тоа го постигна Православната Охридска Архиепископија на црковен план. И покрај несфатливо големите пречки кои ѝ се правеа и сè уште ѝ се прават од страна на расколничката МПЦ во содејство со власта на државава, Православната Охридска Архиепископија успеа да го избори своето место меѓу другите православни Цркви. Замислете каков напредок ќе имаше да ги немаше тие пречки кои ги правеше власта. Нема да биде претенциозно ако речам дека денес Црквата ќе беше во ситуација, заради врските со Црквите на други држави кои се веќе членки на ЕУ да може да ѝ помага и на државата Република Македонија полесно да стане членка на ЕУ.

Почитуван г-дине провоминистре, сметам дека сè уште не е доцна власта да го промени својот груб, некултурен, но што е уште пострашно незаконски однос кон Православната

bers of the EU. Dear Mr. Prime Minister, I think it is still not late for the Government to change the crude, uncultured, and what is more terrible, the illicit attitude thereof towards the Orthodox Ohrid Archbishopric. The application for registering of the Orthodox Ohrid Archbishopric has been rejected by the Commission for Relations with Religious Communities and Groups. We have lodged a complaint to the Commission of second instance of the Government and we expect the ruling thereof within 30 days that have left over. The registration of our Church is the least that the state is due to grant the Orthodox Ohrid Archbishopric. I deem that today, you, as the Prime Minister of the Government, are due to grant it to us for the sake of your reputation before the international factors, for the sake of the reputation of the country whose Prime Minister of Government are you, and at the end, although the following is more important than the first two things, for the sake of the citizens of the Republic of Macedonia who are members of the Orthodox Archbishopric of Ohrid, for the sake of the needs, of the fundamental human rights as well of the constitutional right to a freedom of religion thereof.

Congratulating your new office and expecting much from it, we remain respectfully,

METROPOLITAN
+ Jovan of Veles and of Vardar Valley
and Exarch of Ohrid

Охридска Архиепископија. Барањето за регистрација на Православната Охридска Архиепископија е одбиено од страна на Комисијата за односи со верските заедници и религиозни групи. Ние упативме жалба до второстепената комисија при владата и очекуваме во рок од 30 дена колку уште им имаат останато, да ни одговорат. Регистрацијата на Црквата е најмалото нешто што државата е должна да ѝ го даде на Православната Охридска Архиепископија. Денес, како претседател на Владата, сметам дека сте должен тоа да ни го дадете, заради вашиот углед пред меѓународните фактори, заради угледот на државата на која сте претседател на Владата, а на крај, иако ова е многу поважно од првите две, заради потребите на граѓаните на Република Македонија кои се членови на Православната Охридска Архиепископија, заради нивните основни човекови, но и уставни права на слобода на вероисповед.

Честитајќи ви ја новата служба, но и многу очекувајќи од неа остануваме со почит.

МИТРОПОЛИТ
+Јован велески и повардарски
и Егзарх охридски

The Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric at its regular meeting held on 06/ 23 May/April 2005 reached the following:

DECISION

The Decision AS No.50/rec.7 dated 15 September 1967 reached by the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church, regarding the cessation of any liturgical and canonical communication with the hierarchy of the schismatic religious organization in the Republic of Macedonia, is extended by the Orthodox Ohrid Archbishopric over the people who have remained in religious relationship with the aforementioned schismatic organization. Anyone who has fallen into heresy or is separated into a parasynagogue resulting in a church schism remains into a graceless area away from the Church and cannot have a compete communication with the catholic and apostolic Church.

This Decision is reached due to pastoral need of the faithful people of the Orthodox Ohrid Archbishopric to make an easy distinction between a graceful area of the Orthodox Church and a graceless one of the parasynagogue erected in the Republic of Macedonia which by its own will remains in schism with the cathedral church throughout the world.

His Eminence, kyr kyr Jovan, Metropolitan of Veles and Vardar Valley and Exarch of Ohrid, is kindly asked to introduce this decision to the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church and to give recommendations for its acceptance.

The Decision is to be delivered to:

- His Eminence, the Metropolitan of Veles and Vardar Valley and Exarch of Ohrid, kyr kyr Jovan,
- All diocesan Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric
- the Archives of the Holy Synod of Archbishops of OOA in 2 copies

For the President of the Holy Synod of Bishops
BISHOP
+Joakim of Polog and Kumanovo

Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија на својата редовна седница одржана на 06/23 Мај/Април 2005г., ја донесе следнава:

О Д Л У К А

Одлуката АС бр.50/зап.7 од 15 септември 1967г. донесена од Светиот Архијерејски Собор на Српската Православна Црква, а во врска прекинувањето на секое богослужбено и канонско општење со јерархијата на расколничката верска организација во Р. Македонија, Православната Охридска Архиепископија ја проширува и над народот кој останал во религиозна врска со споменатата расколничка организација. Секој кој паднал во ерес или себе си се издвоил во парасинагога и со тоа направил црковна схизма останува во безблагодатното подрачје кое е надвор од Црквата и не може да има потполно општење со едната католичанска и апостолска Црква.

Оваа одлука се донесува заради пастирска потреба на верниот народ на Православната Охридска Архиепископија како би можел полесно да ја направи разликата помеѓу благодатното подрачје на Православната Црква и безблагодатното на парасинагогата подигната во Р. Македонија која своеволно останува во раскол со соборната Црква насекаде во светот.

Се замолува Неговото Високопреосвештенство, Митрополитот велески и повардарски и Егзарх охридски г.г. Јован, со оваа одлука да го запознае Светиот Архијерејски Собор на Српската Православна Црква и да му препорача истата да ја прифати.

Одлуката да се достави до:

- Неговото Високопреосвештенство, Митрополитот велески и повардарски и Егзарх охридски г.г. Јован
- Сите епархијски Архијереји на Православната Охридска Архиепископија
- Архивата на САС на ПОА x2

За Претседател на Светиот Архијерејски Синод
Е П И С К О П
+Јоаким полошко-кумановски

ORTHODOX OHRID ARCHBISHOPRIC
HOLY SYNOD OF BISHOPS

Protocol Nr. 19 from May 6, 2005

To
The Holy Assembly of Bishops
Of the Serbian Orthodox Church

Subject: A pleading request for issuing Tomos for ecclesiastical autonomy of the Orthodox Ohrid Archbishopric

Your Holiness, Your Eminences and Your Graces,

Obliged by the decision of the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric Sin.br. 18 from May 6, 2005, once again we address you with the pleading request towards the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church to issue a Tomos for the autonomy of the Orthodox Ohrid Archbishopric, and for His Holiness, the Serbian Patriarch to confirm the elected prelate of this Church. This request is addressed from the name of the Bishops, the priests, the monastics and the faithful people of the Orthodox Ohrid Archbishopric with plead that it be considered and resolved positively.

The Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric held its constitutive assembly on December 25, 2003 and on that same meeting it has elected our humbleness, Metropolitan Jovan of Veles and Vardar valley and Exarch of the Serbian Patriarch for the Archbishopric of Ohrid for Prelate of the Church (SAS nr.1 from December 25, 2003). Since we were in detention arrest for the whole month of Jaunary 2003, we were unable to promptly inform the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church about this, and we did this on March 2, 2004, through our Act nr. 41.

ПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА
СВЕТ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД

Протокол бр. 19 од 06 мај 2005

До
Светог Архијерејског Сабора
Српске Православне Цркве

Предмет: Молбени захтев за издавање Томос о црквеној аутономији Православне Охридске Архиепископије

Ваша Светости, Ваша Високопоресвештенства и Преосвештенства,

Задужени одлуком Светог Архијерејског Синода Православне Охридске Архиепископије Син.бр. 18 од 06 маја 2005, још једанпут се обраћамо са молбеним захтевом до Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве да изда Томос за аутономију Православне Охридске Архиепископије, а Његова Светост, Патријарх српски да потврди изабраног предстојатеља ове Цркве. Овај захтев упућујемо од имена Епископа, свештеника, монаха и побожног народа Православне Охридске Архиепископије са молбом да исти буде разгледан и позитивно решен.

Свети Архијерејски Синод Православне Охридске Архиепископије одржао је своје конститутивно сабрање 25 децембра 2003г. и на истој тој седници изабрао је нашу смерност, Митрополита Јована велеског и повардарског и Егзарха Патријарха српског за Охридску Архиепископију за претстоитеља те Цркве (САС бр.1 од 25 децембра 2003). Будући да смо билу у притвору скоро читавог месеца јануара 2003г. о горњем нисмо могли одма известити Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве и то смо уредили тек 02 марта 2004г. са нашим актом бр. 41.

After this, we received a response from the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church that our report (Act nr. 41 from March 2, 2004) had been taken into account, but it was not proceeded according to the Nis Agreement in the manner that the Serbian Patriarch confirm the prelate of the Orthodox Ohrid Archbishopric and enthrone him for Archbishop of that church. Unfortunately, the Holy Assembly of Bishops in May 2004 did not issue Tomos for the autonomy of the Orthodox Ohrid Archbishopric, hence leaving space for much calculation, not only from the side of the schismatic organization in the Republic of Macedonia, but also from the side of the state authorities in that country. As it is known, subsequently a verdict followed by which I was sentenced to 18 months of imprisonment for the deed "inciting ethnic and religious hatred". In this fashion they, most likely, assumed that pressure would be made not only upon us, as the prelate of the Church, but also upon the other Bishops, priests, monastics and faithful people. The indecisiveness of the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church to issue a Tomos for autonomy of the Orthodox Ohrid Archbishopric, was used by the state authorities in the Republic of Macedonia to put pressure on the members of the Church at all levels. We had informed the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church about this on several occasions. Obliged by the decision of the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric, we addressed our pleading request to the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church (Sin.br.115 from August 17, 2004), to issue Tomos for autonomy on its Assembly in September.

Upon the suggestion of some hierarchs to give some more time to the schismatics in Macedonia, the Tomos was not issued neither on the Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church in September 2004. However, the Assembly adopted the decision (ASnr.8⁄zap.33 from September 7, 2004) that the five-member commission established through the decision AS nr.55⁄zap. 37 from May 14, 2004, initiate the preparation of the "Draft text of the Tomos for the recognition of the dioceses of the Orthodox Church in FYROM, i.e. the Orthodox Archbishopric and its diaspora, its wide ecclesiastical independence, i.e. the widest ecclesiastical autonomy". The decision was also made

После овога добили смо одговор од Светог Архијерерјског Синода Српске Православне Цркве да је наш извештај (акт бр. 41 од 02 марта 2004г) примљен на знање, али тада није поступљено по Нишком споразуму да српски Патријарх потврди претстоитеља Православне Охридске Архиепископије и да тај буде интронизиран за Архиепископа те Цркве. На жалост, на мајском Сабору 2004г. није издат ни Томос о аутономији Православне Охридске Архиепископије чиме се оставило простора за много калкулација не само са стране расколничке организације у Р. Македонији, него и са стране државних власти у тој земљи. Како што је познато следила је пресуда са којом су ме казнили на затворску казну у трајању од 18 месеци за кривично дело „распаљивање националне и верске мржње". Тиме су вероватно сматрали да ће извршити некакав притисак не само над нама као предстоитеља Цркве, него и над осталим Епископима, свештенства, монаштва и побожног народа. Неодлучност Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве да изда Томос о аутономији Православне Охридске Архиепископије, државне власти у Р. Македонији су искористили да врше притисак над члановима Цркве на свим нивојима. О томе смо већ неколико пута извештавали Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве. Задужени одлуком Светог Архијерејског Синода Православне Охридске Архиепископије, упутили смо молбени захтев Светом Архијерејском Сабору Српске Православне Цркве (Син.бр. 115 од 17.08.2004г.), да на септембарском Сабору јерархије изда се Томос о аутономији.

На предлог неких архијереја да се да још мало времена расколницима у Македонији није издат Томос ни на септембарском Сабору јерархије Српске Православне Цркве 2004г. Ипак, Сабор је донео одлуку (АСбр. 8⁄зап.33 од 07 септембра 2004) да петточлана комисија одређена одлуком АС бр. 55⁄зап. 37 од 14 маја 2004г. приступи припреми „предлог текста Томоса о признавању епархијама Православне Цркве у БЈРМ, односно Охридској Архиепископији и њеној дијаспори, широке црквене самосталности, односно најшире црквене аутономије". Донета је исто тако и одлука (АСбр.4,5,6 и 7⁄зап. 29 од 06 септембра 2004) да се умоле Високопреосвећени Митрополит црногорско–приморски г. Амфилохије и Епископ бачки г. Иринеј,

(AS nr.4,5,6 and 7⁄zap 29 from September 6, 2004) to kindly ask His Eminence Metropolitan Amfilohije of Montenegro and Litoral and Bishop Irinej of Backa, together with our humbleness, Metropolitan Jovan of Veles, to meet the delegation of the schismatics in the Republic of Macedonia and to convey in person the stance of the Serbian Orthodox Church and the Orthodox Ohrid Archbishopric, in regards to the recognition of widest autonomy to the orthodox dioceses in the Republic of Macedonia. In order for our presence to not be a burden in this talks, the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric decided to authorize Bishop Irinej of Backa to represent the Orthodox Ohrid Archbishopric. This meeting did realize, but as far as we are aware, no essential talks had been made, because the schismatics hindered any sincere communication.

In meantime, in front of the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric an accusation has been raised (Sin. nr.100 from May 7, 2004) against all other bishops of the schismatic organization in the Republic of Macedonia, apart from the already defrocked Kiril. They have been properly called to court already twice, with the documents Sin. Nr. 108 from June 28, 2004 and Sin nr. 111 from August 13, 2004, and until this moment no one has responded to this calls. For reasons of ultimate condescension the court process against the schismatic bishops has been postponed for a certain time, in order to see the result of the expected talks. By the estimation of the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric that it were proper to make one more pressure upon the schismatics, before the expected talks, by calling the schismatic bishop Timotej for trial, on March 23, 2005 we suggested to the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church to complement the hierarchical court of the Orthodox Ohrid Archbishopric with 10 members. We received a reply from the Synod that the subject had been delegated to the Commission for the talks with the so-called Macedonian Orthodox Church and until this day we have no report on this. We hope that it is known that this Commission for talks was disassembled since our establishing for Exarch of the Serbian Patriarch for all dioceses in the Republic of Macedonia. Despite that, according to our opinion, the Synod was obliged, according to the Nis Agree-

заједно са нашом смерношћу, Митрополита велеског Јована да се састанемо са делегацијом расколника у Р. Македонији и у личном разговору да изнесемо став Српске Православне Цркве и Православне Охридске Архиепископије који се односи на признавање православним епархијама у Р. Македонији најшире аутономије. Да не би наше присуство било отежавајуће у разговорима, Свети Архијерејски Синод Православне Охридске Архиепископије одлучио је да опуномоћи Епископа бачког г-дина Иринеја да у разговорима он претставља Православну Охридску Архиепископију. До сусрета је дошло, али колико је нама познато до суштинских разговора није дошло зато што су расколници онемогућили сваку искрену комуникацију.

У међувремену пред Светим Архијерејским Синодом Православне Охридске Архиепископије подигнута је оптужница (Син.бр. 100 од 07.05.2004) и против свих осталих епископа расколничке организације у Р. Македонији изузевши већ расчињенох Кирила. Они су већ двапут уредно позивани на суд са позивницама Син. бр. 108 од 28.06.2004 и Син бр. 111 од 13.08.2004 и до сада ниједанпут нико се није јавио. Ради крајње снисходљивости судски процес против расколничких епископа одложен је за извесно време како би се видео резултат од предвиђених разговора. По процени Светог Архијерејског Синода Православне Охридске Архиепископије да је упутно да се изврши још један притисак на расколника пре предвиђених разговора, тиме што ће се позвати на суд расколнички епископ Тимотеј, 23 марта 2005г., предложили смо Светом Архијерејском Синоду Српске Православне Цркве да допуни архијерејски суд Православне Охридске Архиепископије још са 10 чланова. Од Синода смо добили одговор да је предмет предат Комисији за разговоре са т.з. Македонском православном црквом, и до данас немамо никакв извештај о томе. Надамо се да је познато да је комисија за разговоре укинута још од нашег проглашења Егзархом Патријарха српског за све епархије у Р. Македонији. И поред тога што по нашем мишљењу Синод је био дужан по Нишком споразуму само да одговори на захтев, он је предмет дао комисији која у суштини не постоји.

Не желећи да оптужујемо никога, молимо да Свети Архијерејски Саобор буде доследан својим одлукама и ставовима.

ment, to respond on this request, it had delegated the request to a Commission which essentially does not exist.

Not wanting to accuse anyone, we kindly ask the Holy Assembly of Bishops to be consistent to its decisions and stances. We will not mention the sufferings that we lived, neither the expulsions and the harassments that we suffer on daily basis. Looking upon our arch-shepherd Christ, we will make effort to bear all this with humbleness and love. And if this Holy Assembly is not able to bear a tear of the monks and nuns that are practically on the street, if it cannot help us to build temples and monasteries, if it cannot make pressure so that we are recognized as one of the free religions in the Republic of Macedonia, then we ask that at least it does not hinder us in all this.

Because, in spite of that a deadline had been given to the schismatics, to return to the canonical order until September 2003, or afterwards they will be called for ecclesiastical trial, that had not been made. Twice already the issuing of the Tomos for autonomy of the Orthodox Ohrid Archbishopric is being postponed, and that gives false hope to the schismatical hierarchy that the Serbian Orthodox Church does not have the courage to issue that Tomos, fearing that Constantinople would not recognize this. All this makes the already difficult situation of the Orthodox Church in Macedonia even more difficult.

Pleaded by the pious people, by the clergy and the monastics of the Orthodox Ohrid Archbishopric, the Holy Synod of Bishops made the decision to kindly ask our humbleness, as the prelate of this Church, to address this pleading request to the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church and on this year's meeting of the Assembly in May, issue a Tomos for the autonomy of the Orthodox Ohrid Archbishopric, and that His Holiness, Serbian Patriarch, in accordance with the Nis Agreement, confirm the elected prelate of the Church for Archbishop of that Church and schedule his enthronement. Furthermore, the Assembly should oblige the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church that, upon the request of the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric, it complements to the required number of 12 bishops the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric in the ecclesiastical trial of the

Нећемо помињати ни муке које су нас снашле и гонења и малтретирања која свакодневно подносимо. По угледу на нашег првопастира Христа трудићемо се да то подносимо са смерношћу и љубави. А ако овај Свети Сабор не може да понесе понеку сузу монаха и монахиња који су практично на улици, ако не може да нам помогне да изградимо храмове и манастире, ако не може да изврши притисак да будемо признати као једна од слободних вероисповести у Р. Македонији, онда молимо бар да нам не одмаже.

Јер и поред тога што је дат рок расколницима до септембра 2003г. да се врате у канонски поредак зато што ће после тога бити позвани на црквени суд, то до данас није урађено. Два пут се већ одлаже са издавањем Томоса о аутономији Православне Охридске Архиепископије што даје лажну наду расколничкој јерархији да Српска Православна Црква нема храбрости да изда тај Томос бојећи се од Константинопоља да он то неће признати. Све то отежава и онаку крајње тешку ситуацију Православне Цркве у Р. Македонији.

Умољени од побожног народа, од свештенства и монаштва Православне Охридске Архиепископије, Свети Архијерејски Синод донео је одлуку да умоли нашу смерност као претстоитеља те Цркве да упутимо овај молбени захтев Светом Архијерејском Сабору Српске Православне Цркве да на овогодишњем мајском заседању Сабора изда Томос о аутономији Православне Охридске Архиепископије, а да Његова Светост, Патријарх српски, сагласно нишком споразуму потврди изабраног претстоитеља Цркве за Архиепископа те Цркве и да закаже његову интронизацију. Исто тако, да Сабор задужи Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве да на захтев Светог Архијерејског Синода Православне Охридске Архиепископије допуни неопходни до броја 12 архијереја Свети Архијерејски Синод Православне Охридске Архиепископије у црквеном судском процесу против расколничких епископа.

Тиме би се увело редовно канонско стање како унутар Православне Охридске Архиепископије, тако и у међусебном општењу са Српском Православном Црквом и са осталим Црквама и институцијама. Јер парадоксално је оставити

schismatic bishops.

By this, the orderly canonical state would be established, both within the Orthodox Ohrid Archbishoproc, and in the intercommunication with the Serbian Orthodox Church and the other Churches and institutions. Because, it is a paradox to leave the situation as it is now, to have Holy Synod of Bishops of that Church, to have bishops with dioceses, and that the decision for our appointment for Exarch of His Holiness Serbian Patriarch for all dioceses in the Republic of Macedonia is not abolished.

Hoping that the Holy Assembly of Bishops would understand this cry of the pious people, the clergy, monastics and bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric as the utter need to finally resolve the state of the canonical and the uncanonical Church in R. Macedonia, we remain always devoted member of that Assembly.

METROPOLITAN
+Jovan of Veles and Vardar Valley and Exarch of Ohrid

стање какво је то сада, да постоји Свети Архијерејски Синод те Цркве, да постоје епархијски архијереји, а да још није укинута одлука нашег постављења Егзархом Његове Светости српског Патријарха за све епархије у Р. Македонији.

Надајући се да ће Свети Архијерејски Саобор схватити овај вапај побожног народа, свештенства, монаштва и архијереја Православне Охридске Архиепископије као насушна потреба да се једанпут коначно расчити стање канонске од неканонске Цркве у Р. Македонији, остајемо свагда оддани члан тог Сабора.

М И Т Р О П О Л И Т
+Јован велески и повардарски и Егзарх охридски

26.05.2005

ANNOUNCEMENT

from the Holy Assembly of Bishops of the Patriarchate of Pec held between 15-26 May, 2005 in Belgrade

The Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church began with a divine liturgy on May 15, in Zitomislic Monastery near Mostar, later it continued its work in the Building of the Patriarchate in Belgrade and following the examination and reaching of decisions regarding all topics proposed for the Assembly, it finished its work on May 26, 2006.

The Orthodox Ohrid Archbishopric is an autonomous church within the Patriarchate of Pec, and at the Holy Assembly it was represented by the President of the Holy Synod of Bishops of the same church, His Eminence, the Metropolitan of Veles and Povardarje and Exarch of Ohrid kyr kyr Jovan.

Following the long waiting period the schismatic hierarchy to return into unity with the only holy catholic and apostolic church and after the Patriarchate of Pec had exploited all of the methods for negotiations with them, drawing a conclusion that the episcopacy of the schismatic organization was immature to bear the responsibility for any type of church autonomy, it issued Patriarchal and Assembly's Tomos on the church autonomy of the Orthodox Ohrid Archbishopric to the current Mitropolitan of Veles and Povardarje and Exarch of Ohrid, kyr kyr Jovan, previously by His Holiness, the Archbishop of Pec, Metropolitan of Belgrade and Karlovaci and Patriarch of Serbia kyr kyr Pavle certified as Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje, and in accordance with the Nish Agreement. All Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric who intentionally travelled to Belgrade for the occasion were present at the act of issuing the Tomos.

By adopting the Decision No.20 dated May 6, 2005, reached by the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric, thereby it ceased its communication with the bishops and priests of the schismatic Macedonian Orthodox so called Church

26.05.2005

СООПШТЕНИЕ

од Светиот Архијерејски Собор на Пеќката Патријаршија одржан од 15-26 мај 2005г. во Белград

Светиот Архијерејски Собор на Српската Православна Црква кој започна со Света Литургија на 15 мај во манастирот Житомислиќ крај Мостар, ја продолжи својата работа во зградата на Патријаршијата во Белград и после исцрпување и донесување на одлуки за сите теми предвидени за Соборт, заврши на 26 мај 2005г.

Православната Охридска Архиепископија која е автономна Црква во склопот на Пеќката Патријаршија на Соборот ја претставуваше Претседателот на Светиот Архијерејски Синод на истата, Неговото Високопреосвештенство, Митрополитот велески и повардарски и Егзарх охридски г.г. Јован.

После долгиот период на чекање расколничката јерархија да се врати во единство со Едната Света Соборна и Апостолска Црква и откако Пеќката Патријаршија ги исцрпи сите методи за разговор со нив, констатирајќи дека епископатот на таа расколничка организација не е зрел да понесе одговорност за било каков вид на самостојност на Црквата, на досегашниот Митрополит велески и повардарски и Егзарх охридски г.г. Јован, претходно од страна на Неговата Светост, Архиепископот пеќки, Митрополит белградско-карловачки и Патријарх српски г.г. Павле потврден за Архиепископот охридски и Митрополит скопски, а согласно Спогодбата од Ниш, му издаде Патријаршиски и Соборски Томос за автономија на Православната Охридска Архиепископија. На чинот на објавување на Томосот присуствуваа сите Архијереји на Православната Охридска Архиепископија кои за таа прилика специјално допатуваа во Белград.

Усвојувајќи ја одлуката бр. 20 од 06 мај 2005г., донесена од Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија, а со која прекинот на општењето со епископ-

that had started in the far 1967 and it has been extended over the faithful people who remain in a religious relationship with them, thus the Holy Assembly of Bishops has decided to cease any liturgical communication with the people in the Republic of Macedonia that remain in religious communion with the bishops and clergymen of the schismatic organization of the Republic of Macedonia that falsely presents itself as a Church.

Since the prayers and sacraments performed by the schismatic bishops and clergymen are not within the graceful area of the God's Church and are not recognized as valid by the Orthodox Church, thus the same remain without the renewal force and out of the divine power of the Holy Spirit. Simply put, the ministering performed by the schismatic hierarchy does not defer from the acts acted in a theatre by an actor dressed in a bishop or clergyman's robe, and the participation of the people in those ministering does not defer from the participation of the audience during a theatre performance.

Following the announcement of the Tomos on the church autonomy of the Orthodox Ohrid Archbishopric and the confirmation of the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje as a Prelate of the Holy Assembly of Bishops of the same, the Holy Assembly of Bishops decided the whole property to be assigned to the Metropolitante and Dioceses of the Orthodox Ohrid Archbishopric.

Moreover, the Assembly decided that any future negotiation regarding the autocephaly of the Church in the Republic of Macedonia would be conducted with the Orthodox Ohrid Archbishopric exclusively.

From the office of the
Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje

пите и свештениците на расколничката Македонска Православна т.н. црква започнат уште во 1967г. се проширува и над верниците кои остануваат во религиозна врска со нив, Светиот Архијерејски Собор одлучи да го прекине секој вид на богослужбено општење и со народот во Република Македонија кој останува во религиозно заедничарење со епископите и свештенослужителите на расколничката организација во Р. Македонија, а која себе си лажно се претставува како Црква.

Бидејќи тајните и молитвословијата кои ги извршуваат расколничките епископи и свештенослужители се надвор од благодатното подрачје на Црквата Божја и не се признати како валидни од Православната Црква, истите остануваат без обновувачката сила на благодатта и надвор од восовршувачката сила на Светиот Дух. Просто речено, чинодејствивијата извршени од расколничката јерархија не се разликуваат од дејствијата на некој актер во театар кој облекол епископска или свештеничка одора, а учеството на народот во таквите чинодејствија не се разликува од учество во публиката во некоја театарска претстава.

После објавувањето на Томосот за автономија на Православната Охридска Архиепископија и потврдувањето на Претстоителот на Светиот Архијерејски Собор на истата за Архиепископ охридски и Митрополит скопски, Светиот Архијерејски Собор одлучи целиот имот на Пеќката Патријаршија во Р. Македонија да го отстапи на Митрополијата и Епархиите кои ја сочинуваат Православната Охридска Архиепископија.

Исто така, на Соборот се одлучи, секој иден разговор за автокефалија на Црквата во Р. Македонија да се води само со јерархијата на Православната Охридска Архиепископија.

Од Канцеларијата на
Архиепископот охридски и Митрополит скопски

SERBIAN PATRIARCH
Protocol Nr. 172, May 24, 2005 in Belgrade

CONFIRMATION

Of the election of His Eminence Metropolitan of Veles and Povardarie kyr Jovan for Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje, President of the Holy Synod of Bishops of the autonomous Orthodox Ohrid Archbishopric and Head of the same

WE

By the Grace of God Archbishop of Pec, Metropolitan of Belgrade and Karlovac and Serbian Patriarch

On the basis of Article 5 of the Agreement for Constitution of Church Unity, signed in Nis on May 17, year of the Lord 2002, and afterwards approved by the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church (ASbr. 38/zap. 16 from May 23, 2002) and the Report of His Eminence Metropolitan of Veles and Povardarie kyr Jovan, our Exarch for all Dioceses of the Orthodox Ohrid Archbishopric, Nr. 41 from March 2, year of the Lord 2004, regarding the constitution of the Holy Synod of Bishops of the mentioned Archbishopric and the election of the President of the Holy Synod of Bishops of the same, hereby we officially

CONFIRM

The election of His Eminence Metropolitan of Veles and Povardarie kyr Jovan, Our beloved in Christ brother and co-celebrator and until now the Exarch of the autonomous Ohrid Archbishopric for Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje, President of the Holy Synod of Bishops of the Ohrid Archbishopric and the Prelate of the same.

Hereby we announce and make known to all that after Our confirmation, His Beatitude Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr Jovan is the canonical and lawful Prelate of the Ohrid Archbishopric, autonomous Orthodox Church within the frame of the Serbian Patriarchate, and that all should recognize and acknowledge him as such, and the God-loving clergy and laity of the Ohrid Archbishopric should listen to him with love and follow him as their Archpriest.

Archbishop of Pec, Metropolitan of Belgrade
and Karlovac and Serbian Patriarch
Pavle (Paul)

Round stamp:
Archbishop of Pec,
Metropolitan of Belgrade and Karlovac
Serbian Patriarch

ПАТРИЈАРХ СРПСКИ

Пкр. 172
24. маја 2005. године
у Београду

ПОТВРДА

**избора Његовог Високопреосвештенства
Митрополита велешког и повардарског
Господина ЈОВАНА
за Архиепископа охридског и Митрополита скопског,
Председника Светог Архијерејског Синода
аутономне Православне Охридске Архиепископије и Поглавара исте**

МИ

**милошћу Божјом Архиепископ пећки,
Митрополит београдско-карловачки и
Патријарх српски**

На основу тачке 5. Споразума о васпостављању црквеног јединства, потписаног у Нишу 17. маја ове Господње 2002. и потом одобреног од стране Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве (АСбр. 38/зап. 16 од 23. маја 2002. године), и Извештаја Његовог Високопреосвештенства Митрополита велешког и повардарског Господина Јована, Нашег Егзарха за све Епархије Православне Охридске Архиепископије, бр. 41 од 2. марта ове Господње 2004. о конституисању Светог Архијерејског Синода поменуте Архиепископије и избору Председника Светог Архијерејског Синода исте, овим званично

ПОТВРЂУЈЕМО

избор Његовог Високопреосвештенства Митрополита велешког и повардарског Господина Јована, Нашег вазљубљеног у Христу брата и сарадника и досадашњег Егзарха аутономне Охридске Архиепископије, за Архиепископа охридског и Митрополита скопског, Председника Светог Архијерејског Синода Охридске Архиепископије и Предстојатеља исте.

Настојским објављујемо и до знања стављамо свима да, после ове Наше потврде, Његово Блаженство Архиепископ охридски и Митрополит скопски Господин Јован јесте канонски и законити Предстојатељ Охридске Архиепископије, аутономне Православне Цркве у оквиру Српске Патријаршије, и да сви треба да га као таквога признају и уважавају, а богољубиви клир и народ Охридске Архиепископије да га са љубављу слуша и следи као свога Првојерарха.

Архиепископ пећки
Митрополит београдско-карловачки и
Патријарх српски
+Павле

23.06.2005

THE APPELLATE COURT IN BITOLA CONFIRMED THE SENTENCE OF EIGHTEEN MONTHS IN PRISON TO HIS BEATITUDE ARCHBISHOP OF OHRID AND METROPOLITAN OF SKOPJE KYR KYR JOVAN

After long delays, on June 22, 2005, the Appellate Court in Bitola finally held its session on the appeal of His Beatitude Jovan, Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje, who was sentenced by the Court of first instance in Bitola to 18 months in prison last August. The President of the Court of Appeal, Mr. Kice Juzevski, on June 23, 2005, announced the judgement of the Court of Appeal Bitola, which decided on the appeal in the following composition: Vasko Kuzevski – Judge President, Vladimir Radevski - Judge Rapporteur and Nedzat Ajro – Judge.

As many times before for the acts related to the Episcopes, priests and believers of the Orthodox Ohrid Archbishopric, the court in the Republic of Macedonia proved to be a circus, but with a very weak, extremely provincial character. If this was an isolated case and we were not counting here the many other cases which were unjustly judged, it would be clear to everyone why the court in the Republic of Macedonia is the most corrupt institution and has the lowest rating in relation to the citizens' trust.

The assembly of political poltroons, as the majority of judges in the courts of the Republic of Macedonia are, at the end, cannot be expected to lay the foundation for a good judiciary, which is also a foundation for a successful state. For fifteen years since the fall of communism, the Republic of Macedonia has not raised its head, and remained the last communist bastion in Eastern Europe, precisely because of the corrupt judiciary.

Exactly such a court, today in the 21st century has put on trial the Orthodox faith of the Archbishop of Ohrid and Metropolitan

23.06.2005

АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ВО БИТОЛА ЈА ПОТВРДИ КАЗНАТА ОСУМНАЕСЕТМЕСЕЧНА РОБИЈА НА НЕГОВОТО БЛАЖЕНСТВО, АРХИЕПИСКОПОТ ОХРИДСКИ И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ Г.Г. ЈОВАН

После долги одлагања, Апелациониот суд во Битола на 22 јуни 2005г. конечно заседаваше по жалбата на Неговото Блаженство, Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован кој во август минатата година беше осуден од првостепениот суд во Битола на тешка робија во траење од 18 месеци. Претседателот на Апелациониот суд г-динот Кице Јузевски на 23 јуни 2005г. ја објави пресудата на Апелациониот суд од Битола кој по жалбата решаваше во следниов состав: Васко Кузевски – судија претседател, Владимир Радевски – судија известувач и Нељат Ајро – судија.

Како и многу пати досега за дела врзани со Епископите, свештениците и верниците за Православната Охридска Архиепископија, судот во Р. Македонија се покажа како циркус, но со многу слаб, крајно провинциски карактер. Само овој случај да беше и да не ги броиме овде многуте други во кои неправедно е пресудувано, на секој ќе му биде јасно, зашто судот во Р. Македонија е најкорумпираната институција и зашто има најнизок рејтинг на доверба кај граѓаните.

Од една збирштина на политички полтрони какви се мнозинството на судиите во судовите на Р. Македонија, на крај и не може да се очекува дека ќе постават темел на добро судство кое е темел и за успешна држава. Петнаесет години од падот на комунизмот Р. Македонија не крена глава, и остана последниот комунистички бастион во Источна Европа, токму заради корумпираното судство.

Ете таков еден суд, денес во 21 век ја судеше православна-

of Skopje Jovan, many times put on trial and even more times witnessed before, and sentenced him to eighteen months in prison because he refused to bow down to people in power who imagine they are gods.

To sentence a Head of a local Orthodox Church for instigation of national and religious hatred means to condemn his religious confession, because he is not an individual with an independent opinion, but he is a representative of the Church which he leads and of the faith that the same Church confesses. If today in Bitola before the aforementioned court council had appeared the Patriarch of Constantinople, or the Patriarch of Russia, or any other head of any local church, it is more than certain that this "honourable court" would have sentenced them as well.

Today, the faith of all Orthodox Christians in the world was judged, all those who consider the Macedonian Orthodox so-called Church for schismatics and have no unity with her. Today were judged all Episcopes of all Orthodox Churches in the world who have neither communication with the hierarchy, nor with the people of the schismatic organization in the Republic of Macedonia, not because they do not want it, but because the heresy produced by the schismatics in the Republic of Macedonia is an obstacle to unity. But, today also the history of the Republic of Macedonia and its future were judged.

A nation that defends its history with a sword, not with arguments, is not worth the future. People who are not aware that they cannot found their future on false foundations resemble that poor man from the Gospel who builds a house on sand. A church that has found an ally in the government to carry out an inquisition together, has never been, nor ever will be a Church.

Nevertheless, if the case with Archbishop Jovan is more deeply analyzed, it would be seen that the Archbishop is not the one who instigates national, religious, and even inter-state hatred, but the state institutions in the Republic of Macedonia. It is obvious to the whole world that for the authorities in the Republic of Macedonia all neighbouring countries are hostile. How can they join the European Union or NATO as such and with their complex make a problem to everyone?

Yet, in this mourning, God's grace embraces us. We are sad,

та вера на Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован, многупати судена и уште повеќе пати посведочена и го осуди на осумнаесет месеци робија затоа што не сакаше да се поклони на луѓе од власта кои се замислуваат дека се богови.

Да осудиш Поглавар на една помесна Православна Црква за распалување на национална и верска омраза значи да му ја осудиш веросиповедта, зашто тој не е индивидуа која има самостојно мислење, туку тој е репрезент на Црквата која ја предводи и на верата која таа Црква ја исповеда. Да беа денес во Битола пред гореспоменатиот судски совет Патријархот Константинополски, или Рускиот, или било кој друг Поглавар на помесна Црква, повеќе од сигурно дека овој „чесен суд" и нив ќе им пресудеше.

Се судеше денес верата на сите православни христијани во светот, сите оние кои ја сметаат Македонската Православна т.н. Црква за расколничка и немаат единство со неа. Денес се судеа и осудија сите Епископи на сите православни Цркви во светот кои немаат општење ниту со јерархијата, ниту со народот на расколничката организација во Р. Македонија, не затоа што тие не сакаат, туку затоа што ереста која ја произведуваат расколниците во Р. Македонија е пречка за единство. Но, денес се судеа и историјата на Р. Македонија и нејзината иднина.

Народ кој ја брани историјата со меч, а не со аргументи, не е достоен за иднината. Луѓе кои не се свесни дека на лажни темели не може да се основа иднина личат на оној бедник од Евангелието кој гради куќа на песок. Црква која нашла сојузник во власта за со неа да врши инквизиција, ниту била, ниту ќе биде Црква.

Впрочем, ако подобро се анализира случајот со Архиепископот Јован ќе се види дека не Архиепископот, туку токму државните институции во Р. Македонија распалуваат национална, верска, па дури и меѓудржавна омраза. Очигледно за цел свет е дека за властите во Р. Македонија, сите соседни држави се непријателски. Како такви да влезат во Европска Унија или во НАТО и со нивниот комплекс да им прават проблем на сите?

Сепак, во оваа жалост нѐ прегрнува Божјата благодат. Тажни сме, но и радосни што Господ ни подари достоен Архи-

but also joyful that the Lord has given us worthy Archpriest to witness the faith. He gave us a real lighthouse that enlightened the throne of the Ohrid Archbishops as the 84th in the line. The word martyr is not a literal translation of the Greek "martyras". Martyras is a witness, one who testifies faith if necessary with his own blood. Exactly alike is our Archpriest. Like a blameless lamb before those who are shearing it. With inspiring prayer and faith, he encourages us all. The one who is "taken to slaughter" finds consolation for all of us, encourages us and says, "I have not prayed to the Lord to release me from my prison sentence, but I prayed, Lord, let your will be done, and through this may You be glorified. I also advise you, when you pray for me, and also when praying for you, pray to God his will to be done. It will be the best for me, and also for you."

What else can we say, our Father and Bishop except: Worthy. Worthily bear your cross for us who are weak, but also for those who do not know what they are doing, for after our prayers we all receive resurrection and eternal life.

From the editorial office of the information service
of the Orthodox Ohrid Archbishopric

пастир да ја сведочи верата. Ни подари вистински светилник кој просветли на тронот на охридските Архиепископи како 84-ти по ред. Зборот маченик не е дословен превод на грчкото „мартирас". Мартирас е сведок, оној кој ја сведочи верата ако е потребно и со сопствената крв. Токму таков е нашиот архипастир. Како јагне непорочно пред оние кои го стрижат. Со вдахновувачка молитва и вера нè храбри сите. Тој кој го „носат на колење", наоѓа утеха за сите нас, нè бодри и вели: „Не се молев да ме ослободат од затворската казна, туку се молев, Господи, нека биде волјата Твоја, и преку ова Ти да се прославиш. Ве советувам и вас, кога се молите за мене, но исто така кога се молите и за вас, барајте од Бога да биде волјата Негова. Тоа ќе биде најдобро и за мене, но и за вас."

Што друго да ти речеме, оче и Владико освен: Достоен. Достојно носи го својот крст за нас кои сме слаби, но и за оние кои не знаат што прават, за по молитвите Твои сите да добиеме воскресение и живот вечен.

Од редакцијата на информативната служба
на Православната Охридска Архиепископија

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol no. 8 from 27.06.2005

To
His Excellency
The Ambassador of the Russian Federation in the Republic of Macedonia
Mr. Agaron Asatur

Your Excellency,

For a long time now we have been postponing our intention to address you in writing and to kindly ask you not to contribute to the church problem in the Republic of Macedonia being treated only politically, as unfortunately it has been for three years now by the authorities in the Republic of Macedonia. As it seems we are obviously late, and now instead of submitting to you a request, we are presenting our protest against your statements that culminated in the last of your public appearances that occurred after the issuance of the Tomos of Autonomy to the Orthodox Ohrid Archbishopric.

In the beginning, Mr. Ambassador, we truly wanted to believe that you have a really good intention to contribute to the resolution of the schism that has been raging for decades in the Republic of Macedonia. After a short period of time we started suspecting your intentions, because based on the information you sent to the Moscow Patriarchate's foreign affairs department, it was clear that you had a tendency to influence the church situation, and to convince the Patriarchate to intervene in the resolution of the problem, but unilaterally, without a good analysis of the facts and probably only with a political background.

Out of respect for His Holiness, Patriarch Alexy of Moscow and All Russia, we are late with our reaction, because we thought that the Moscow Patriarchate's foreign affairs department would

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 8 од 27.06.2005

До
Неговата Екселенција
Амбасадорот на Руската Федерација во Р. Македонија
г-динот Агарон Асатур

Ваша Екселенцијо,

Веќе подолго време ја одлагаме намерата да Ви се обратиме писмено и да Ве замолиме да не допринесувате црковниот проблем во Р. Македонија да се третира само политички како што тоа нажалост се прави полни три години од страна на властите во Р. Македонија. По сè изгледа дека задоцнивме и сега наместо замолница упатуваме протест кон Вашите изјави кои кулминираа во последното Ваше јавно истапување после издавањето на Томосот за автономија на Православната Охридска Архиепископија.

Во почетокот, г-дине Амбасадоре сакавме да веруваме дека имате навистина добра намера да допринесете за разрешување на расколот кој децении беснее во Р. Македонија. После кратко време се посомневавме во тоа, затоа што од информациите кои ги испраќавте до одделот за надворешни работи на Московската Патријаршија јасно беше дека имате тенденција да влијаете врз црковната ситуација, и да ја приволите Патријаршијата да се вмеша во решавањето на проблемот, но едностранo, без добра анализа на фактите и веројатно само со политичка заднина.

Од почит кон Неговата светост, Патријархот Московски и на цела Русија г.г. Алексиј задоцнивме со реакцијата, зашто мислевме дека одделот за надворешни работи на Московската Патријаршија ќе направи добра селекција на информациите и нема да дозволи човек тенденциозен, патем речено неправос-

make a good selection of the information and would not allow a tendentious man, a non-Orthodox Christian as well, to significantly influence the views that the Patriarchate would take on the issue of the schism in the Republic of Macedonia.

If, on the one hand, we were not deceived in our assessment that your tendentious information would not significantly affect the relations of the Moscow Patriarchate with the Serbian Orthodox Church and the Orthodox Ohrid Archbishopric, we were wrong in the assessment that we should not react to your statements in the media that completely and incorrectly presented the attitude of the Moscow Patriarchate to the problem of the schism in the Republic of Macedonia.

Let us remind ourselves that what we believe is known to you. The degree of autonomy that the Ukrainian Orthodox Church within the Moscow Patriarchate cannot be compared with the degree of autonomy of the Orthodox Ohrid Archbishopric within the Patriarchate of Pech. In Ukraine, in every village church, not to mention the city churches, the name of His Holiness, the Moscow Patriarch, is mentioned first, and only then the Head of the Ukrainian Orthodox Church, while in the Orthodox Ohrid Archbishopric, the name of the Serbian Patriarch is mentioned only by the Head of the same, and all the others, Bishops, or priests mention the name of the Head of the Orthodox Ohrid Archbishopric. This is a very essential difference in the width of autonomy. In such a case, how do you expect the Russian Orthodox Church to influence the problem of the schism in the Republic of Macedonia, if it previously has not granted the Ukrainian Orthodox Church such autonomy as the Serbian Orthodox Church has granted to the Orthodox Ohrid Archbishopric. As for the name of the Church, only a few days ago we had the opportunity to hear the statement of the Moscow Patriarch given to a Greek delegation that visited him in Moscow that he agreed the Church in the Republic of Macedonia to be named Ohrid Archbishopric.

If this is the case, and we do not consider that you would doubt the facts known to many, then, where can we see your possible contribution and good will, when everything you do is contrary to the will of the Church, in the affairs of which, incidentally, no one has authorized you to interfere.

лавен христијанин, битно да влијае врз ставовите кои би ги завзела Патријаршијата по прашањето на расколот во Р. Македонија.

Ако од една страна не се излагавме во проценката за тоа дека Вашите тенденциозни информации нема битно да влијаат врз односите на Московската Патријаршија со Српската Православна Црква и Православната Охридска Архиепископија, згрешивме во проценката дека не треба да се реагира на Вашите изјави по медиумите кои сосем неточно го презентираа односот на Московската Патријаршија кон проблемот на расколот во Р. Македонија.

Само да потсетиме на она што веруваме дека Ви е познато. Степенот на автономијата која ја има Украинската Православна Црква во подрачјето на Московската Патријаршија не може да се спореди со степенот на автономијата на Православната Охридска Архиепископија во подрачјето на Пеќката Патријаршија. Во Украина, во секој селски храм, а да не говориме за градските, прво се споменува името на Неговата светост, Московскиот Патријарх, па дури потоа на Поглаварот на Украинската Православна Црква, додека во Православната Охридска Архиепископија, името на српскиот Патријарх го спомнува само Поглаварот на истата, а сите други, Епископи, или свештеници го споменуваат името на Поглаварот на Православната Охридска Архиепископија. Тоа е многу суштинска разлика во ширината на автономијата. Во таков еден случај, како мислите да влијае Руската Православна Црква во проблемот со расколот во Р. Македонија, ако претходно таа не и дала на Украинската Православна Црква толку автономија колку што Српската Православна Црква и даде на Православната Охридска Архиепископија. Што се однесува пак до името на Црквата, само пред неколку дена имавме можност да ја чуеме изјавата на Московскиот Патријарх дадена пред грчка делегација која го посети во Москва дека тој е согласен Црквата во Р. Македонија да го носи името Охридска Архиепископија.

Ако е ова вака, а сметаме дека нема да ги ставите пред сомнеж фактите кои на многумина им се познати, тогаш, каде да го видиме Вашиот евентуален допринос и добра волја, кога сè што правите е спротивно на волјата на Црквата, во чии ра-

Let us be forgiven not because we think we are wrong, but because we have the boldness to say this to your face: your contribution, Mr. Ambassador is only that you have encouraged the authorities in the Republic of Macedonia to put in prison a Head of a local Orthodox Church. In addition, you have contributed this judgment to be also against His Holiness, Patriarch Alexy of Moscow, because according to the statements publicly made by him, He does not differ in any way in the confession of the faith, from what we have also presented before the court in Bitola. Mr. Agaron, it is not Jovan Vraniskovski who sells peanuts on the market in Bitola who is sentenced to eighteen months in prison, but the Head of a local Church because of his faith which is in no way different from that of the Head of the Russian Church. And, you, directly or indirectly, support such totalitarianism? Then, who will you convince that you are wishing well to the Church?

In the end, it is your right whether you will be devoted to the Church, but it would be indecent to expect that we will not oppose you when you are taking actions against it. Having no intention to examine the interests for which you are doing this, we only want to remind you - do not save the Church, the Church was saved and washed by our Lord Jesus Christ with his blood.

With greetings, but without respect for the work you are doing against the Church,

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
+ Of Ohrid and of Skopje Jovan

боти патем речено никој не Ве овластил да се мешате.

Нека ни биде простено не затоа што сметаме дека грешиме, туку затоа што имаме дерзновение тоа во лице да Ви го кажеме, Вашиот допринос г-дине Амбасадоре е само во тоа што ги охрабривте властите во Р. Македонија да стават во затвор еден Поглавар на помесна Православна Црква. Допринесовте исто така, оваа пресуда да биде и против Неговата Светост, Патријархот Московкси г.г. Алексиј, зашто според јавно искажаните од него изјави, тој по ништо не се разликува во исповедањето на верата кое и ние го дадовме пред судот во Битола. Не е осуден г-дине Агарон на осумнаесет месеци робија Јован Вранишкоски кој продава кикиритки на битолскиот пазар, туку осуден е Поглавар на една помесна Црква, заради неговата вера која во ништо не е поразлична од онаа на Поглаварот на Руската Црква. А, Вие посредно или непосредно подржувате таков тоталитаризам? Тогаш кого ќе убедите дека мислите добро на Црквата?

На крај, Ваше е право дали ќе ја сакате Црквата, но би било непристојно да се очекува дека нема да Ви се спротивставиме тогаш кога работите против неа. Немајќи намера да испитуваме од кои интереси тоа го правите, сакаме само да Ве потсетиме, немојте да ја спасувате Црквата, неа ја спаси и со својата крв ја изми Господ наш Исус Христос.

Со поздрав, но без почит за делото кое го работите против Црквата,

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+ Охридски и скопски Јован

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol No.9 from 29.06.2005

To
The editors-in-chief of the mass media
in the Republic of Macedonia

Dear Sir/Madam,

Since June 22, 2002 when the Holy Metropolis of Veles and Vardar Valley, entered into a liturgical and canonical unity with the Serbian Orthodox Church, through which into a unity with all Orthodox Churches, this is the second time that we address the editors-in chief of the mass media in the Republic of Macedonia. The motive of our first addressing was to encourage the editors-in-chief of the mass media to initiate a research of the issues regarding the schism of the Church in the Republic of Macedonia. Unfortunately, that letter failed to encourage a research initiation regarding the issues within the Church. Generally, all information regarding the schism of the Church in the Republic of Macedonia remained lump, completely unverified, and most of the time tendentious.

You will excuse the remark, not because it is incorrect, but because it is more than daring: The reporters and commentators of the church issues in Macedonia in the last three years have shown the whole world how ignorant they are when it comes to interpreting the inter-church relations. The reason for this is either their indifference, which is utterly incomprehensible, or it is the low salary they receive for the work they do. However, something else may be the reason, which is the intentional tendency and malicious intention, but we do not want to believe that all journalists are so non-professional, or, even worse that they are easily bribed.

After all, it is neither the first nor the second reason, but both of them intermingled. The fact that in the aforementioned period

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 9 од 29.06.2005

До
Главните уредници на средствата за информирање
во Р. Македонија

Почитувани,

Од 22 јуни 2002г. од кога велеската и повардарска света Митрополија влезе во литугијско и канонско единство со Српската Православна Црква, а преку неа во единство и со сите Православни Цркви, ова е втор пат како со писмо се обраќаме до уредниците на средствата за информирање во Р. Македонија. Мотивот за првото наше обраќање беше поттикнување на уредниците на средствата за информирање да иницираат истражување на проблемот околу расколот на Црквата во Р. Македонија. За жал, тоа прво писмо не успеа да го поттикне истражувањето во областа на проблемите на Црквата. Во главно, сите известувања по однос на расколот во Црквата во Р. Македонија останаа паушални, истресени од ракав, потполно не проверени, а најчесто и тенденциозни.

Ќе простите на забелешката, но не затоа што таа не е точна, туку затоа што изгледа и отповеќе смела: Известувачите и коментаторите на црковните прашања во Р. Македонија, последниве три години му покажаа на целиот свет колку се неуки за толкување на меѓуцрковните релации. Причините се или во нивната незаинтересираност, што е крајно несфатливо, или во ниската надокнада која ја примаат како плата на нивната работа. Се наѕира и нешто трето, а тоа е намерната тенденциозност и злонамерност, но во тоа не сакаме да веруваме дека баш сите новинари се толку непрофесионални или уште полошо, толку поткупливи.

По сè изгледа, не е ниту само првото, ниту само второто,

of three years not even a single studious article regarding schism of the Church in the Republic of Macedonia has been published, which makes us believe that no retraction shall be made to our daring remarks in the near future. At the end of the day, it does not make any difference whether someone will agree or disagree with this. The thing that matters is that you dear gentlemen – editors-in-chief of the mass media contributed the decision reached by the Court in Bitola over our humbleness to be a judgment about your non-professionalism, unethicality and undemocratic orientation.

Imprisonment for words spoken in public, for which in our case no evidence exists, is a punishment for you and your acts. Today, we are the ones imprisoned without any evidence that we have flared up national and religious hatred, and should the court have any evidence for these accusations, they could not be regarded as criminal acts; however, tomorrow some of you may also be imprisoned. Today, the Head of a local Church supported by many institutions throughout the world is imprisoned; tomorrow it will be one of you supported only by your nuclear family. Here you stand peacefully, not to be misunderstood, but some of you might be pleased with the fact that you somehow managed to manipulate your own consciousness, your personal morality, as well as your professional responsibility.

We would not like to bring forward whether any of you should have been imprisoned more than us, because we have never believed that the words spoken in public should be censored. Being quite aware that the public remembrance can sometimes be rather short-termed, we would like to remind you: In 2000 we addressed the Broadcasting Council of the Republic of Macedonia in written demanding not to censor the journalist reports regarding the war we had been involved into. Then and now, we strongly believe that the censored information is a lot worse than the tendentious and false information itself.

Some may think that our imprisonment serves us well, but one day we may walk out free whereas some of you shall always be enslaved into your own narrow-mindedness, misery and pathetic fear. Some people may not agree with us, regarding other issues, but we believe that everyone shall agree that since the be-

туку и двете замешани заедно. Со самото тоа што во споменативе последни три години не излезе ниту еден студиозен напис за проблемите врзани со расколот на Црквата во Р. Македонија, мислиме дека барем во блиска иднина не ќе има демант на нашите, како претходно ги нарековме смели забелешки. Но, на крај, воопшто не е важно дека е тоа така, и дали воопшто некој ќе се согласи дали е така. Важно е господо уредници на средствата за информирање што вие придонесовте судот изречен во Битола врз нашата смерност да биде суд за вашата непрофесионалност, неетичност и недемократска ориентираност.

Затворската казна за јавно изречен збор, за која во нашиот случај дури и не постојат никакви докази дека ние тоа сме го направиле, е казна за вас и за вашето дело. Денес нè затворат нас, без никакви докази дека сме распалувале национална и верска омраза, зашто дури и за сите обвинениј судот да имаше докази дека ние сме ги направиле, сето тоа не претставува кривично дело, но утре е на ред некој од вас. Денес го затвораат Поглаварот на една помесна Православна Црква кој има поддршка во многу институции во светот, утре е на ред некој од вас кој освен потесниот круг на семејството нема кој друг да го поддржи. А вие стоите спокојни, да не грешиме душа, можеби некои од вас и радосни што успеавте да ја изманипулирате сопствената совест, да го изиграте личниот морал, но и професионалната одговорност.

Не би споменувале за тоа дали некој од вас требаше до сега да биде барем со неколку години повеќе затвор казнуван од нас, сè само од причина што никогаш не сме сметале дека треба да се цензурира јавно изречената мисла. Бидејќи ни се случило да се убедиме дека јавното паметење понекогаш може да биде многу кратко, ве потсетуваме: Во 2000 година со писмено реагирање се обративме до советот за радио дифузија да не прави цензура на новинарските известувања врзани со војната која нè затекна. Сметавме и тогаш, а исто така и сега, дека само цензурираната е нешто што е полошо од лошата, па дури и тенденциозна информација.

Може некој дури и да смета дека добро ни направиле што нè затвориле, но за разлика од нас кои можеби некогаш ќе излеземе од затвор, таквиот никогаш нема да излезе од ропството

ginning of our episcopacy in 1998 until today we have remained consistent to the faith, hope and our addressing to the public. Thus, it is not to be expected that the imprisonment shall change our direction towards the Kingdom of God, but would our physical imprisonment change your movement, from slavery towards freedom?

For a person who is spiritually free, the imprisonment may be considered as an award. Nonetheless, the faith ascetics in the Orthodox Church imprisoned themselves in order to prove to themselves and to the others that the physical imprisonment can not limit the freedom of the spirit. One whole monastery in Kiev served as a battlefield for the spiritual struggle of voluntary prisoners who during their life proved to be incomparably more free than most of the others who just seemed to be free. The freedom, my dear friends, or I may as well call you brothers, results into boldness. There is no point in imprisoning a spiritually free person, a person who is freed from death. Is there a religious or a political leader that has changed while in prison? The prison has made them greater at least in the eyes of the beholders.

The religious leaders imprison themselves in order to free the others. Therefore, take this brotherly advice. This imprisonment pronounced upon our humbleness shall have the real effect, not if it changes us, since we do not feel guilty nor we believe that the prison itself shall have an impact onto our consciousness. The worst scenario is that it could only hinder us, God forbids, so that we start to despise the ones who are crucifying us. However, it shall have an effect if you respected journalists become free from the enslavement to which you are imposed due to fear and ignorance.

In hope that with God everything is possible

ARCHBISHOP
+ Jovan of Ohrid

под сопствената ограниченост, беда и патетичен страв. Ако за сè нешто друго може и да се најдат луѓе кои нема да се согласуваат со нас, не веруваме дека некој нема да се согласи оти од почетокот на нашето епископување во 1998, па сè до сега останавме доследни и на верата, и на надежта, и на јавно изречените обраќања. Така, не треба да се очекува дека затворот ќе го промени нашиот смер кон Царството Божјо, но дали нашиот физички затвор ќе го промени вашиот смер на движење, од ропство кон слобода?

За човек кој е духовно слободен, затворот може да му биде и награда. Не малку од подвижниците на верата во Православната Црква самите се затворале за да си покажат и себе си и на другите дека физичкиот затвор не може да ја ограничи слободата на духот. Еден цел манастир во Киев бил мегдан за духовна борба на доброволни затвореници кои уште за време на нивниот живот се покажале дека се неспоредливо послободни од многумина кои во светот биле привидно слободни. Слободата, пак, драги мои, а ќе ве наречам и браќа, раѓа бестрашност. Човек кој е духовно слободен, а духовно слободен е само оној кој е слободен од смртта, џабе го затвараш. Кој верски водач, па дури и политички се променил во затвор? Затворот го направил само поголем, барем пред очите на другите.

Верските водачи се затвараат за да се ослободат другите. Затоа, примете го братски ова што ќе го речеме. Овој затвор изречен врз нашата смерност ќе има вистински ефект, не ако нè поправи нас, зашто ние ниту се чувствуваме виновни, ниту сметаме дека затворот ќе ја промени нашата совест. Во најлош случај може само да нè уназади, ако не дај Боже почнеме да ги мразиме оние кои нè распнуваат. Но, ќе има ефект ако вас господо новинари ве ослободи од ропството под стравот и незнаењето.

Со надеж дека за Бога сè е можно,

АРХИЕПИСКОП
+ Охридски Јован

RASCAL FIGHTING AGAINST THE CHURCH

We have hesitated for a long time whether it was high time to reveal the cunningness and the unorthodoxy of kyr Naum, the Metropolitan of Strumica in the schismatic organization – the Macedonian Orthodox Church. God was a witness that we had asked him so many times – "what to do with him, Lord"?, however He had not replied. Until the day when in the tight prison cell He sanctified us in grace and joy arising for it, and gave as a firm conformation in what we could have seen long ago. Naum is an ordinary cheater and rascal. For a number of years now, he has gradually revealed his delusion and confusion; however we were kept undemonstrative to call him a cheater and rascal. His delusion has been verified by many. From the ones who have known him well for a longer, let us mention here the elder of the Holy Monastery Gregoriou of Mount Athos and the brotherhood of the monastery with whom he lived for almost eight years, through the monks and nuns that have left him, revealing his delusion, to all well-known spiritual authorities – our contemporaries, now Bishops in some of the Orthodox local Churches, whose love he abused, as once did Simon Magnus abuse the kindness of the Apostles.

We have known Naum for a long time, and let us not be remarked that I do not entitle him as a Bishop when we tell him to the Church (Matthew 18, 15-17), because for a man who is non-orthodox and apostate, the bishop's consciousness does now allow we recognize him as an orthodox teacher, let alone to entitle him with a title of a bishop. If his title of bishop is recognized whenever by the Ecumenical Council, we shall respect that, until then, due to his wrong belief, we – his plaintiffs shall refer to him as Naum, only.

For Naum, whom we have known since he was a simple monk in the Gregoriou Monastery, we confess publically, that we bear a huge responsibility for his return from the Mount Athos in the Republic of Macedonia and for his ordination to bishop. He did not know anyone form the Bishops in the schismatic MOC.

Архиепископ Охридски и Митрополит Скопски Јован

ПОДЛЕЦ КОЈ СЕ БОРИ ПРОТИВ ЦРКВАТА

Долго се колебавме дали е време да се разобличат лукавствата и кривоверието на г. Наум, струмички митрополит во расколничката организација – Македонска православна црква. Бог ни е сведок дека многупати го прашував – „а, што со овој Господи?", но, Он не ни даваше одговор. Сè до денот кога во тесната затворска келија ни облеа со благодат, и радост, којашто произлегува од неа, и ни даде цврста потврда во тоа што одамна го наѕиравме. Наум е обичен измамник и подлец, кој нема ништо заедничко со правата вера. Веќе неколку години наназад постепено се разоткрива неговата опрелестеност и заблуда, но сепак бевме воздржани да го наречеме измамник и подлец. Неговата опрелестеност ја потврдуваа многумина. Од оние што најдолго и најдобро го познаваа, да го спомнеме тука старецот на светата обител Григоријат на Света Гора и братството на тој манастир со коешто живееше скоро осум години, преку монасите и монахињите што го напуштија, откривајќи ја неговата опрелестеност, па сè до познатите духовни авторитети – наши современици, а сега Епископи во некои од православните помесни Цркви, на коишто им ја злоупотребил љубовта, како што некогаш Симон Маг ја злоупотреби добрината на Апостолите.

Го познаваме Наума многу одамна, и нека не ни биде забележано што не го титулирам како Епископ кога го кажуваме на Црквата (Мат. 18, 15–17), затоа што за човекот кој е кривоверник и отпадник, епископската совест не ни дозволува да го признаеме за правоверен учител, згора титулирајќи го и со епископска титула. Ако некогаш од Вселенски Собор му биде призната епископската титула, тоа ќе го почитуваме, но дотогаш, заради неговото погрешно верување, од нас – неговиот тужител, ќе биде нарекуван само Наум.

За тој Наум, што го познаваме уште кога беше прост монах во Григоријат, сега јавно исповедаме дека сносиме огромна

Some of them had only heard of him. We were the link to organize the introduction of the schismatic Metropolitan Petar, with at the time the Athonite monk Naum, in the methochion of the Gregoriou Monstery in Thessaloniki in the presence of the elder of the Monastery, the respected Archimandrite Georgios Kapsanis.

God is our witness that neither at that time nor at any other time we had thought that Naum should escape from the Mount of Athos without the blessing of the elder, as he later did it and uncanonically entered from a canonic into a schismatic church.

After the acquaintance with the schismatic Metropolitan Peter, he maintained secret connections for which the elder of the Monastery was not informed. Through their secret contacts it was arranged the escape of Naum and Clement from the Mount of Athos, ordination of Naum in a presbyter, whereas Clement was ordinated in a deacon – by the Archbishop of Curtea de Arges in Romania, kyr Kalinik, and after that the election of Naum and his ordination for a Bishop of the schismatic MOC.

Regarding the fact that the escaped from the Mount of Athos, without saying goodbye to the elder, we found out about that following his receipt of presbyter consecration in Romania. At first we thought that he received a blessing from the elder, but then we learnt about the conspiracy they made through the secret contacts with the schismatic Metropolitan Petar. Promising a jurisdiction over the Vlachs in Bitola, Petar received consent from Kalinik, the Bishop of Curtea de Arges in Romania, Naum to be ordinated to presbyter – a devilish plan, with good intentions, thus Naum could not be defrocked from the Patriarchate of Constantinople, because he went to a canonical Church – the Romanian. Provided that he had gone directly to the schismatic, he would have been immediately defrocked.

That same elder, the abbot of the Gregoriou Monastery, who said that Naum had stabbed him in the back, covered him in love, but now he has realized the big mistake he has made. Some bad thing should be dealt on time. Thus, Naum despite deceiving the elder, us and the Metropolitan Amfilohij –without his consent he would have not been able to step on the Mouth of Athos, today he deceives the monks, nuns and eventually all the people whom he falsely pastorates and instead of leading them to green and juicy

вина за неговото доаѓање од Света Гора во Р. Македонија и за неговото ракополагање за епископ. Тој не познаваше никој од епископите во расколничката МПЦ. Некои пак од нив само беа слушнале за него. Ние бевме врската која го организираше запознавањето на расколничкиот митрополит Петар, со тогаш светогорскиот монах Наум, во метохот на Манастирот Григоријат во Солун, и тоа во присуство на старецот на манастирот – почитуваниот архимандрит Георгиј Капсанис.

Бог ни е сведок дека ниту тогаш, ниту кога било, сметавме дека Наум треба да избега од Света Гора и тоа без благослов на старецот, како што тоа тој подоцна го направи и неканонски влезе од канонска во расколничка црква.

По нивното запознавање со расколничкиот митрополит Петар, тој одржуваше тајни врски за кои не беше известуван ниту старецот на манастирот. Преку нивните тајни контакти беше договорено бегството на Наум и Климент од Света Гора, ракополагање на Наум во презвитерски чин, а на Климент во ѓаконски – од страна на Епископот на Куртеа де Арѓеш во Романија, г. Калиник, а потоа и изборот на Наум и неговата хиротонија за епископ во расколничката МПЦ.

За фактот дека избегал од Света Гора, без да се поздрави со старецот, разбравме дури по неговата хиротонија за презвитер во Романија. Претходно сите мислевме дека добил благослов од старецот, но потоа ја научивме заверата што ја направиле во тајните контакти со расколничкиот митрополит Петар. Ветувајќи му јурисдикција над Власите во Битола, Петар добил согласност од Калиник, Епископ на Куртеа де Арѓеш во Романија, дека ќе го ракоположи Наума – ѓаволски план, со добри намери, за да не може Наум веднаш да биде расчинет од Константинополската Патријаршија, бидејќи, сепак заминал во канонска Црква – Романската. Ако директно беше ракоположен кај расколниците, веднаш ќе беше расчинет.

Оној ист старец, игумен на манастирот Григоријат, кој има речено дека Наум му забил нож во грбот, го покриваше во љубовта, но и тој сега гледа колкава грешка направил. Некои лоши работи треба да се сосечуваат навреме. Вака, Наум покрај тоа што го измами старецот, нас и Митрополитот Амфилохиј – без чиј благослов не ќе смееше да стапне на Света Гора,

meadows he takes them into dessert. Some have already discovered that, they have fled and now they are saving their souls in the canonic Church, others are about to make the decision to leave him, and the thirds ones are to be enlighten. In any case, as the Athonite abbot Georgios Kapsanis truly professed – eventually Naum shall be left alone. Then everybody should know that he is not only delusional, but he is also an evil heretic, a rascal and a cheater.

The Holy Spirit even at his ordination to presbyter in Romania forecast his fall, and many of us who attended his ordination were crestfallen form the event that happened. Namely, as soon as the Bishop Kalinik laid his hands on Naum at the liturgy, in order to ordinate him and through a prayer he kindly asked the Holy Spirit to descend upon his head, Naum fell down and he could not get up. After he was helped to get on his feet, it was necessary to sit on the synthronon, because in such state he could not participate in the liturgy. He turned pale and was covered in cold sweat. I remember the words of Bishop Kalinik, who after noticing that Naum got a bit better and could hear what he was talked to, he told him: "I was afraid that the Holy Spirit would not come down upon you".

When in 1998 almost all monk and nuns fled from the Diocese, we were quite restrained to believe in the reasons of the monks why they abandoned him. When the schismatic Metropolitan Petar having strong evidence tried to assure us that Naum was not morally clean, we replied to him: "Whatever I hear about him, I love him again". Perhaps due to that love and belief that it is a new hope for the Church, we allowed to be deceived for the second time. The fact that now we are sentenced to imprisonment on his initiative (and have been already serving our sentence in prison, he has been doing everything thus we cannot get out of here) is his way of expressing gratitude. These are human weaknesses; moreover, perhaps unconsciously by doing that he helps us in the spiritual life. However, for the fact that he demolished the Church, he could be forgotten, neither in this nor in that life.

Since then our closeness has faded. We almost have not served together, apart from some big ceremonies, when it was necessary. The explanations given by the monks and nuns (who

денес ги мами монасите, монахињите и конечно целиот народ кого лажно го пастирствува и наместо на зелена и сочна трева го води во пустина. Некои тоа го откријa, избегаа и сега ги спасуваат душите во канонска Црква, други се пред одлука да го напуштат, а трети допрва ќе се просветуваат за тоа. Во секој случај, како што точно прореченото светогорскиот игумен Георгиј Капсанис – на крајот Наум ќе остане сам. Тогаш сите ќе знаат дека не само што е опрелестен, туку е и поган еретик, подлец и измамник.

Духот Свети уште на неговата хиротонија во презвитерски чин во Романија ја навести таа негова прудолнина, и мнозина што присуствувавме на неговото ракополагање бевме потиштени од настанот што се случи. Имено, штом Епископот Калиник ги положи рацете врз Наума на Литургијата, за да го ракоположи и низ молитва Го замоли Светиот Дух да слезе врз неговата глава, Наум падна и не можеше да стане од подот. Откако го подигнаа, неопходно беше да го седнат на синтронот, бидејќи во таква состојба не можеше да учествува во Литургијата. Побледе и се потеше со ладна пот. Ги паметам зборовите на Епископот Калиник, кој откако виде дека на Наума му станало нешто подобро, и дека го слуша што зборува, му рече: „Се уплашив да не случајно Светиот Дух не сака да слезе врз тебе".

Кога во 1998 г. избегаа од неговата Епархија скоро сите монаси и монахињи, бевме прилично воздржани да поверуваме во причините на монасите поради кои го напуштиле. Кога расколничкиот митрополит Петар со цврсти докази нè уверуваше дека Наум сепак морално не е чист, му одговоривме: „Што и да слушнам за него, јас пак го љубам". Веројатно заради таа љубов и верба дека е нова надеж на Црквата, дозволивме по вторпат да бидеме измамени. Тоа што сега по негова иницијатива сме осудени на казна затвор (а откако веќе влеговме во затвор прави сè ако е можно никогаш да не излеземе од овде) е негов начин на благодарност. Сепак, за тоа му проштеваме. Тоа се човечки слабости, а згора на сето тоа, веројатно несвесно со тоа ни помага во духовниот живот. Но, за тоа што ја руши Црквата не може да му се прости, ни на овој, ни на оној век.

Оттогаш се намали блискоста меѓу нас. Скоро и да не

fled away from him and came to the schismatic Metropolitan Petar) were rather plastic, for the sin he committed. Thus, the relationship between Petar and Naum got worse. We were not even sure whether he would vote "for" our election to Bishops. Only few months earlier, he insisted that we discontinued out our doctoral studies in Thessaloniki, in order to become monks and get ordinated to presbyter, thus we could enter into the Bishop Candidate list of the MOC, which was being prepared at that time. The plan was our humbleness to enter into the composition of the Synod and together with him and Petar to influence the retirement of Cyril and Gorazd, and also to have an influence in the Synod thus the decennial schism could be overcome. In other words – it encouraged reforms, and with a heavy heart, we discontinued the studies in Thessaloniki, in belief that by entering into the Synod we should make greater contribution for the unity of the Church. It was even harder for us that at that time Petar, who was our spiritual father, was in Australia and he was not able to perform the monastic tonsure, which was certainly our will as it was his. He called us from Australia and since he could not perform the monastic tonsure, due to the urgent situation he agreed Naum to perform the monastic tonsure and to ordinate us, thus we could enter the Bishop candidate list, and the current schismatic Metropolitan Agatangel, whose wife had passed away and who became a monk only few days before us, was proposed by the Archbishop Mihail, to enter the list. It was Petar's desire Naum to give us the name Jovan.

We write all this as to say that until the fleeing of the monks and the nuns form his monasteries, Naum had an initiative with Petar and us to retire Cyril, who was a great obstacle for the unity of the Church, and later to retire Gorazd, and by having an influence in the Synod to establish a unity with the Church. After the fleeing of the monks he turned into a completely different person. His anger, and if I consider it a bit better, his jealousy of Peter was obvious. They almost did not speak, apart from official communication. Thus, Naum who was Petar's greatest supporter unreservedly stood against him in the election of a new schismatic Archbishop, following the death of Mihail.

He needed new groupings in the Synod thus he began to

сослужувавме, освен на некои големи свечености, кога беше неопходно. Многу пластични беа објаснувањата на монасите и монахињите (што избегаа од кај него и дојдоа кај расколничкиот митрополит Петар), за гревот што го направил. Заради тоа Наум крајно ги влоши односите со Петар. Дури и не бевме сигурни дали воопшто ќе гласа „за" нашиот избор за Епископ. Само неколку месеци пред тоа, тој настојуваше да ги прекинеме докторските студии во Солун, да се замонашиме и ракоположиме во презвитерски чин, за да можеме да влеземе на кандидатската листа за Епископи на МПЦ која се правеше во тоа време. Планот беше нашата смиреност да влезе во составот на Синодот и заедно со него, и со Петар да издејствуваме пензионирање на Кирил и Горазд, и да имаме влијание во Синодот заради надминување на деценискиот раскол. Со други зборови – поттикнуваше реформи, и затоа, иако со тешко срце, ги прекинавме студиите во Солун, сметајќи дека со влегувањето во Синодот ќе придонесеме повеќе за единството на Црквата. Уште потешко ни беше што во тој период, Петар кој беше наш духовен отец, беше во Австралија и немаше можност тој да нè замонаши, што секако беше наша, но и негова желба. Ни се јави од Австралија и ни рече дека заради итноста на ситуацијата се согласил Наум да нè замонаши и да нè ракоположи, за да влеземе во кандидатската листа за Епископи на која тогашниот архиепископ Михаил го беше предложил сегашниот расколнички митрополит Агатангел, кому штотуку му беше умрела попадијата и којшто неколку дена пред нашето монашење и самиот се замонаши. Желба на Петар беше Наум да ни го даде името Јован.

Сето ова го пишуваме за да кажеме дека сè до заминувањето на монасите и монахињите од неговите манастири, Наум имаше иницијатива со Петар и со нас да го пензионираме Кирила, кој беше голема пречка за единството на Црквата, а подоцна и Горазд, и имајќи влијание во Синодот да воспоставиме единство со Црквата. По заминувањето на монасите, тој како да постана целосно друг човек. Воочлив беше неговиот гнев, а ако подобро размислам и љубомората кон Петар. Тие и скоро да не зборуваа, освен службено. Така, Наум од најголем поддржувач на Петар, безрезервно застана против него при из-

create them. Through the Prime Minister of the Government, Ljubcho Georgievski – with whom he had good relations, he managed to thrust Stefan to Archbishop. Since then, his positions have improved. Meanwhile, he managed to get closer to the dissident from him, the monk Clement. Nowadays he even supported his election and ordination to Bishop in the schismatic. And Clement following the fleeing with the other monks and nuns from the monastery of Naum, knowing that we are not completely convinced in the procedure carried out, found it necessary on a special meeting, face to face to tell me all the details of the immoral sessions of Naum. However, I doubted Clement due to something else – his hypocrisy, not because it was not like that, or because he was not convincing enough. And my doubt has proven now, that after so many years of blackening Naum's name, he is again his left hand man. However, Clement became greedy to become Bishop, and as much as we could estimate him, regardless of the fact that he is a hypocrite, he is not prepared to do anything so mean, as Naum is. We declare that with certainty, that Naum is prepared to commit a murder for his delusional idea. In a conversation with acquaintances of the thieves that robbed and set the house in the monastery "St. John Chrysostom" and cut the hairs off the nuns, what we had already known was confirmed and that was – the Administration for Security and Counterintelligence at the Ministry of Internal Affairs undertook the action with a "blessing" form Naum. The stolen religious objects from the monastery were handed over to the schismatic Metropolitan Stefan and to Naum. On a VIP party in Skopje, where it was possible to meet him in male and female company, on the question how to sort out the situation in the Church, he replied: "Only if Jovan is liquidated." – The Republic of Macedonia is a small country. Almost everything is known for everybody. The total number of the residents is as the number of residents, let's say in Belgrade. However, Naum is not so naive not to be aware that someone from that company, into which he was, would not pass the message through. In fact, his objective was exactly that, the message for our liquidation should be passed to us. Hence, we were so sure when we declared the aforementioned – Naum shall not hesitate to kill. If this is the way of life for a human presenting himself as a spiritual

борот на нов расколнички архиепископ, по смртта на Михаил.

Нему му требаа нови групирања во Синодот и почна да ги прави. Преку Претседателот на Владата Љубчо Георгиевски – со кого имаше добри релации, успеа да го проврe Стефан за архиепископ. Оттогаш, позициите му се подобрија. Во меѓувреме успеа да се доближи до одметнатиот од него, монах Климент. Деновиве дури го поддржа да биде избран и ракоположен како епископ кај расколниците. А Климент, по напуштањето со другите монаси и монахињи на манастирот од Наума, знаејќи дека не бевме потполно убедени во исправноста на постапката која ја направија, најде за потребно во специјална средба, очи во очи, да ми ги пренесе сите детали од неморалните сеанси на Наум. Не затоа што тоа не беше така, или затоа што тој не беше убедлив, но во Климента се сомневав заради друго – заради неговото лицемерие. И тој мој сомнеж се покажа и сега, кога по многу години плукање по Наума, повторно му е лева рака. Како и да е, Климент полакоми да биде епископ, но колку што можевме да го процениме, без разлика на тоа што е лицемерен, не е подготвен на таква подлост, како Наум. Тврдиме со сигурност, дека Наум е подготвен да изврши убиство за неговата опрелестена идеја. Во разговор со познаници на разбојниците што ја опљачкаа и запалија куќата во манастирот „Свети Јован Златоуст“, и им ги истрижија косите на монахињите, го потврдивме она што претходно го знаевме – дека Службата за безбедност и контраразузнавање при Министерството за внатрешни работи на Р. Македонија ја изведе таа акција со „благослов” на Наум. Украдените богослужбени предмети од манастирот им биле предадени на расколничкиот митрополит Стефан и на Наум. На една VIP журка во Скопје, каде што често може да се сретне во машко и женско друштво, на прашањето како да се среди состојбата во Црквата, тој одговорил: „Само ако се ликвидира Јован”. – Република Македонија е мала земја. Отприлика за секого се знае сè. Сите жители вкупно се колку бројот на жителите, на пример во Белград. Наум пак не е толку наивен за да не знае дека некој од тоа друштво, во коешто се наоѓал, нема да ја пренесе пораката. Всушност, неговата цел била токму таа, да ни биде пренесено дека ќе бидеме ликвидирани. Ете зошто

father that has seen the third heaven, a hesychast to whom all the Bishops in the Orthodox Church should serve him, and a man of prayer how is "free" before God, whereas, as he has said, the elder Georgios Kapsanis was not free before God, since he did not let him go to a schismatic organization, then what should we expect from him? Do people pick grapes from thornbushes? (Matthew 7, 16) – says Christ.

Here I would not like to hold on to this school for hesychasm, which is known as a school for delusion. Who in the history of the Church, that was a real hesychast made ads of his prayer of the heart capabilities, as Naum does on an everyday basis. Even the most delusional ones have not written "School for hesychasm" as Naum has titled his latest book. The one that truly has had and have the prayer of the heart, in their calamity perfected their gift. Only the delusional talk about themselves in as self-praising manner that they are endowed by such gift. In the end, only the Church recognizes that gift and accepts the one who is the bearer of the blessing. Naum has not heard what the Athonites speak about his spiritual delusion, the fact he is not aware that he is regarded as an exhibitionist by all in the Orthodox Churches, is only a fruit of the spiritual isolation into which he finds himself. The fact that he claims himself to be a hesychast, is not recognized by the Church, however he is "free" and that does not interest him, regardless of the fact that no real freedom exists outside the Church. "Free" to the degree to pull his trousers down and before the cameras in his pants with his "spiritual sons" to play football, as we had an opportunity to recently see that on the TV screens. However, this is an already absolute topic throughout the Orthodoxy, apart from some spicy details that it does not suit us to retell them.

What was said long ago by the elder Georgios Kapsanis, that eventually Naum would be left alone, is completely true, however it is also true that he would get mental disorders. The reason for writing this is the rich experience from the history of the Church which in unbribable manner testifies that each theomachist gets him mind darkened in the end. His theomachism is his only ecclisiomachism, which is a contemporary type of theomachism. The Church is the Body of Christ and the fight against the Church is

толку сигурно го тврдевме претходното – дека Наум нема да се колеба да убива. Ако е ваков начинот на живот на човек што себе си се претставува како духовник што го видел третото небо, како исихаст на којшто сите Епископи во православната Црква треба вода да му носат, и молитвеник кој е „слободен ” пред Бога, а за разлика од него, како што тој има речено, старецот Георгиј Капсанис бил неслободен пред Бога, затоа што не му давал да оди во расколничка организација, тогаш што да се очекува од него? Може ли трњето грозје да роди? (Мат. 7, 16) – вели Христос.

Не би се задржувал во оваа прилика со коментар на неговата школа за исихазам, која е позната како школа на прелеста. Кој вистински исихаст во историјата на Црквата правел реклама на своите умносрдечни способности, како што тоа секојдневно го прави Наум? Дури ни најопрелестените не напишале „Школа за исихазам”, како што Наум ја нарече неговата најнова книга. Оние што вистински ја имале и ја имаат умносрдечната молитва, во смиреност го восовршувале тој дар. Само опрелестените самофално говорат за себе и се насладуваат кога другите им говорат дека се обдарени со тој дар. На крај, единствено Црквата го распознава тој дар и го прифаќа тој што е носител на таков благослов. Тоа што Наум не слушнал што говорат светогорците за неговата духовна опрелестеност, тоа што не знае дека во сите Православни Цркви го сметаат за егзибиционист, е само плод на духовната изолација во која се наоѓа. Она што тој се самопрогласува за исихаст, Црквата не му го признава, но тој е „слободен” и тоа не го интересира, без оглед на тоа што надвор од Црквата не постои вистинска слобода. „Слободен” е до таа мера да се слече по гаќи и пред камери, со неговите „духовни чеда” да игра фудбал, како што деновиве имавме прилика да го видиме на телевизиските екрани. Сепак ова е веќе апсолвирана тема на секаде во Православието, освен некои пикантни детали кои не ни личат да ги прераскажуваме.

Она што одамна го рече старецот Георгиј Капсанис, дека Наум на крајот ќе остане потполно сам, сосем е точно, но точно е и дека психички ќе се растрои. Повод да го напишам ова ми дава богатото искуство од историјата на Црквата кое

sort of Christological heresy. Ecclisiomachism, though, is sort of a new type of heresy, unfamiliar until our time. The Church has suffered various children's diseases that we call heresy. At the time when they appeared they were hardly recognizable and it was not easy to be diagnosed and condemned. It is even now like that. For at least two years we have been trying to speak up that heresy has appeared among the schismatic in the MOC. Some cannot recognize that yet, but we do not accuse them of – ecclisiomachism. Arch-heretic is Naum himself. Every time he appears in the media or in the public, each published text of his or a text presented on the internet presentation of the schismatic MOC, in the last two and a half years is ecclisiomachial. Basically everything that Naum has been doing in the last two and a half years is ecclisiomachial and so far it has not been noticed in the Church, hence we call it a new heresy. On one hand he thinks he is in the Church, but on the other he fights against the Church, he humiliates and insulates the Church. Paralogical, however undenied. For the Ecumenical Patriarch he writes that he is Greek, which makes him biased in solving the schism in the MOC. For the Russian Patriarch he says that he does not have a good will to solve the Ukrainian schism thus how he could mediate in the "Macedonian", which is on the same grounds? He recently came out with a proposal all uncanonical and schismatic churches to join into unity, referring to: the Ukrainian schismatic, the Bulgarian schismatic, the Montenegrin parachurch and some Old Calendar Greek Churches. – Something which by nature is unachievable. Well, those organizations should not be schismatic if they can be in unity with someone. The Serbian Partiarch, according to Naum, was old and manipulated, and the Bulgarian one was quite like the Serbian. The Athenian Archbishop was against the name of Macedonia, and the Albanian suggested giving up the name – Macedonian. The Archbishops in America were far away and were not familiar with the issues in the Balkans, whereas the Romanian Patriarch was under the influence of the Greeks. The Metropolitan Amfilohij was chetnik and favoured the idea of Great Serbia, and the Bishop of Bachka Irinej was a vain Greekophile.

He, on the other hand, calls us betraitors of the national interests of the Republic of Macedonia, other countries' spies, the

неподмитливо сведочи дека секој богоборец на крајот се помрачува во умот. Неговото богоборство е во самото негово црквоборство, кое претставува современ вид на богоборство. Црквата е Телото Христово и борбата против Црквата е еден вид христолошка ерес. Додуша, црквоборството е еден нов вид на ерес, скоро непознат до наше време. Црквата прележала различни видови на детски болести кои ги нарекуваме ереси. Во времето кога се појавувале тие биле тешко распознатливи и не било едноставно да се дијагностицираат и осудат. Така е и сега. Барем две години наназад зборуваме дека кај расколниците во МПЦ се појавува ерес. Некои сè уште тоа не можат да го препознаат, но ние ги обвинуваме за – црквоборство. Архиеретик е токму Наум. Секој негов настап на средствата за информирање или воопшто во јавноста, секој негов текст отпечатен или прикажан на интернет презентацијата на расколничката МПЦ, во последниве две ипол години е црквоборечки. Во суштина сè она што го прави Наум последниве две ипол години е црквоборство и до сега не е забележано во Црквата, та затоа велиме дека е нова ерес. Од една страна смета дека е во Црквата, но од друга се бори против неа, ја омаловажува и ја навредува. Паралогично, но непоречно. За Вселенскиот Патријарх пишува дека бил Грк, а со тоа пристрасен во решавањето на расколот на МПЦ. За Рускиот Патријарх вели дека немал добра желба да го реши украинскиот раскол па како ќе посредува за „македонскиот", кој е на исти основи? Скоро излезе со предлог сите неканонски и расколнички цркви да стапеле во единство, мислејќи на: украинската расколничка, бугарската расколничка, црногорската парацрква и некои грчки старокалендарски цркви. – Нешто по природа неостварливо. Па, тие организации нема да се расколнички, ако можат да бидат во единство со некого. Српскиот Патријарх, според Наума бил стар и изманипулиран, а скоро исто таков бил и Бугарскиот. Атинскиот Архиепископ бил против името Македонија, а и Албанскиот им порачал да се откажат од името македонска. Епископите во Америка биле далеку и не ги познавале проблемите на Балканот, а Романскиот Патријарх паѓал под влијание на Грците. Митроплитот Амфилохиј бил четник и се залагал за голема Србија, а Епископот бачки Иринеј суетен гркофил.

ones who flare up national and religious hatred and members to other Church. All of this however is tolerable compared to his accusations towards the Bishops of the other Orthodox Churches. We would not have written this if we considered that we were the only ones he insulted. Nonetheless, he insults almost all of the Bishops of the Orthodox Churches. He also humiliates many of the Bishops from the sister Churches. Even that would not be so bad and ecclisiomachic, if he through the crises he creates does not want to be in a unity with those ones he humiliates. They criticized the Church but did not want to separate from it. He blackens the names of the Bishops which are the icon of Christ and mouth of the Church, and "he intends" to be in unity with them.

The conclusion is as follows:

- By blackening the names of the Bishops he wants to create crisis, thus by his blackening someone's attention should be drawn and the schism is to be solved in such manner. However, in that case he should recall that the crisis has already happened, the judgment is done and now there is the Autonomous Ohrid Archbishopric.
- It is likely that the man wants to be a show-off and with his statements always wants to be in the center of attention, as he does it with the ads for hesychasm. This is not excluded, knowing him I do not believe that he has enough patience, tactics and time for that. He should go to restaurants with his friends and to VIP parties. Thus, the aforementioned is not his only occupation.
- However, it is highly likely that he has been deceived by the devil, or as we say – delusional, hence he thinks that with his fight against the Church he contributes in the upgrading of the Church. In fact this is his "innovation", which is completely incompatible with the Spirit of the Church and its dogmatic teaching. If it is deeply analysed, he wants to restrain the Church and enclose it within the borders of his comprehension of it. He does not allow the Church to embrace him in its endless spaces; he wants to put it (the Church) into his pocket. To condition the Church as to function in accordance with his will and thought. To force the Bishops to work in accordance with his interpretations of truth and canons approved by him. To provoke the Synods of the local Churches to clean the mess that he clumsily tries to

Нас пак, нѐ нарекува предавник на државните интереси на Р. Македонија, шпион на други држави, распалувач на национална омраза и припадник на туѓа Црква. Сето ова е, сепак подносливо спрема обвинението што ги прави кон Епископите на другите Православни Цркви. И немаше ова да го пишуваме ако сметавме дека само нас нѐ навредил. Но, тој ги навредува Претстојателите, скоро на сите Православни Цркви. Многу Епископи од сестринските Цркви ги омаловажува. Па и тоа дури нема да е толку страшно и црквоборно, доколку тој преку сета таа криза што ја создава, не сака да биде во единство токму со тие луѓе што ги омаловажува. Таква духовна перверзност не е забележана ниту кај познатите еретици. Тие ја критикувале Црквата, но сакале да се отцепат од неа. Овој плука по Епископите коишто се икона Христова и уста на Црквата, а „има намера“ да биде во единство со нив.

Заклучокот е следен:

- Со плукањето по Црковните великодостојници сака да направи криза, па некој да се заврти на неговото плукање и на тој начин да се решава расколот. Но, во тој случај треба да помни дека кризата веќе се случи, судот заврши и сега постои Автономна Охридска Архиепископија.
- Можно е човекот да сака да биде мангуп и со своите изјави секогаш да биде во центарот на вниманието, како што тоа го прави со рекламите за исихазам. Ова не е исклучено, но познавајќи го не верувам дека има доволно трпение, тактика и време за тоа. Треба да оди и во кафеана со пријателите, и на VIP журки. Не му е значи претходното единствена работа.
- Сепак, најверојатно е дека е прелажан од ѓаволот, или како што уште велиме – опрелестен, та мисли дека со својата борба против Црквата тој придонесува за надградба на Црквата. Во тоа е всушност неговата „иновација” која е потполно неспоива со Духот на Црквата и нејзиното догматско учење. Ако подобро се погледне, тој сака да ја ограничи Црквата и да ја затвори во границите на неговото сфаќање за неа. Не остава таа да го прегрне во нејзините бескрајни пространства, туку тој неа (Црквата) да ја стави во џеб. Да ја услови да функционира според неговата замисла и волја. Да ги приволи Епископите да работат според толкувањето на вистината и каноните

make.

It is more than certain that he will not succeed in doing that. The Church will not take the bait. After all, Naum is an open book to almost everyone in the Orthodox Churches. The Serbian Church is well familiar with him; the Greeks are familiar with him through the Athonites, who were the first one to call him a delusional man with a rich fantasy, the only alive hesychast in the World, and the Bulgarian through his personal presentation of his intellectuality as a "doctoral candidate" at the University of Sofia. His story ended at the very same moment it started, since the Church has recognized him as a new heretic – ecclisiomach, cheater and rascal. Those who are outside the Church, regardless whether they are unbaptized, have fallen into sin or find themselves in a state of schism, they will find it difficult to learn the established diagnosis.

However in order to enlighten the ones in schism as soon as possible, let's speak for them: Lord, have mercy!

In the dark because of Christ,
yet, enlighten by Him

Archbishop of Ohrid and
Metropolitan of Skopje
+ JOVAN

Prison "Idrizovo"
September 28, 2005

што ги одобрил тој. Да ги испровоцира Синодите на помесните Цркви да ја спуштат прашината што сосема неспретно сака да ја подигне.

Повеќе од сигурно е дека во тоа нема да успее. Црквата не се фаќа на таков мамец. Впрочем, Наум е прочитана книга скоро во сите Православни Цркви. Српската го знае одблизу, Грчката преку светогорците, кои беа први што рекоа дека е опрелестен човек со бујна фантазија, единствен жив исихаст во светот, а Бугарската преку неговото лично презентирање на сопствената интелектуалност како „кандидат доктор" на софискиот Универзитет. Него приказната му е завршена уште истиот миг кога почнала, песната му е испеана уште пред да ја започне, зашто Црквата го препознава како нов еретик – црквоборец, измамник и подлец. Оние пак, што се надвор од Црквата, било да се некрстени, паднати во грев или во состојба на раскол, потешко ќе ја откријат воспоставената дијагноза.

Сепак за поскоро да се просветлат особено оние во раскол, да речеме за нив: Господи помилуј!

Во темница заради Христа,
а сепак, просветлен од Него

Архиепископ охридски и
Митрополит скопски
+ ЈОВАН

Затвор „Идризово"
28 Септември 2005 год.

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan

JUDGEMENT ON COMMUNISM

In 1990 communism had just been overthrown. At the time I was a student at the Faculty of Theology in Belgrade and I remember the deep and clairvoyant words of my dear teacher, and now my brother in episcopacy, the former Bishop of Zahumlje and Herzegovina Atanasij (Jevtic), who even then, 16 years before the communism was finally to be condemned, noticed that the communism had not been condemned by anyone, although officially this system was non-existent in Europe. He used to say: "The deceased was buried, and the doctors have not yet established his death."

I have mentioned many times that I was lucky enough to spend my childhood and adolescence in a typical anti-communist environment. However, my anti-communist orientation was completely and permanently shaped by what I found at the Faculty of Theology in Belgrade. In the analysis that I am doing after many years, which means it is less and less biased, I can conclude that the Faculty of Theology in Belgrade was the centre of anti-communism in Europe. Not only the professor whose name I have previously mentioned, who had the courage even in the 1980s to oppose Milosevic and to call him a tyrannical ruler of Serbia, but also most of the other professors were anti-communists. Not according to some political definition, but rather to deeply existentialist.

I believe that what has been said so far is a necessary introduction for what will follow, motivated by the recent adoption of the Resolution on the condemnation of communism by the European Parliament in Strasbourg.

Finally, Europe had done what was needed to be done long ago. If I think again, I can say that it is not strange that it was done with such delay. Europe was acquainted with communism only indirectly, or one might say second-hand. It took 16 years

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован

ПРЕСУДА ЗА КОМУНИЗМОТ

Во 1990 год. комунизмот штотуку беше соборен. Тогаш бев студент на Богословскиот факултет во Белград и се сеќавам на длабоките и прозорливи зборови на еден мој драг учител, а сега брат во епископство, бившиот Захумско-херцеговски Владика Атанасиј (Јевтиќ), кој уште тогаш, полни 16 години пред комунизмот конечно да биде осуден, забележа дека никој не го беше осудил истиот, иако званично тој систем на уредување веќе не постоеше во Европа. Велеше: „Мртовецот е веќе погребан, а лекарите сè уште не констатирале смрт“.

Повеќепати сум говорел дека сум имал среќа, детството и младешките години да ги минам во една типично антикомунистичка средина. Но, она што потполно и трајно ја обликува мојата антикомунистичка ориентација го најдов токму на Богословскиот факултет во Белград. Во анализата која ја правам многу години отпосле, а тоа значи сè помалку пристрасно, заклучувам дека Богословскиот факултет во Белград беше центарот на антикомунизмот во Европа. Не само професорот чие име погоре го споменав, кој имаше храброст уште во осумдесетите години на минатиот век да му се спротивстави на Милошевиќ и да го нарече тирански владетел на Србија, туку и повеќето од другите професори беа антикомунисти. Не по некоја политичка определба, туку по длабоко егзистенцијалистичка.

Чинам дека ова до овде беше неопходен вовед за она кое ќе следува, а мотивирано од неодамнешното донесување на Резолуција за осуда на комунизмот од страна на Европското собрание во Стразбур.

Конечно, Европа го направи она што требаше одамна да се случи. Кога ќе подразмислам подобро, не е ниту чудно што тоа го направи со толкаво задоцнување. Европа комунизмот го знаеше само посредно, што би рекле од втора рака. Ѝ тре-

for Europe to understand how irreconcilable evil that public system had left behind. How many permanent spiritual invalids it had produced, how many irreparable human destinies had caused, how much injustice and hatred had left behind. Although I believe that the democratic Europe had presupposed this from the time of the cold war, I am sure that it was astonished by the size of the catastrophe and the destruction left by communism. It took 16 years for Europe to analyze the consequences of that vulgar system and finally condemn it these days. Not because the crimes against humanity committed by communism were not recognizable before, and particularly after the fall of this totalitarian system, but confusing before the European analysts was the question why communism was not condemned first by those who survived the degrading consequences of it?

Eventually, after so much time it seems that they understood that the inhabitants of those former communist countries were incapable of, or rather, permanently incapable of doing so. In order not to repeat ever again, I think that it is very good that the European Parliament condemned communism, but it would have been even better if it was done by those who had suffered the worst blow from this disaster.

Judged by philosophical criterion, it is not at all odd that the former communist countries lack the capacity for impartial analysis or for condemnation of this social order. Communism is in essence a system without autochthonous philosophy. It is actually syncretism, and using a non-philosophical vocabulary, this would mean theft from various philosophical and ethical systems, which, being artificially inter-related, are condemned to failure from the beginning. Thus, the ethics of communism was stolen from the New Testament, but instead of basing it on the faith in God on which it is natural to be based, the communists based their ethics on the wind. Certainly, it cannot stand on the wind.

In general, communism is a mediocre system. There is no development in it, since Salieri will always want Mozart to be like him, not he like Mozart, and he will do everything to halt Mozart in his progress. By itself devised and created by mediocrities of the type of Marx and Engels that have never been, nor can ever be called philosophers, and executed by deceivers like Lenin, Stalin,

баа 16 години да сфати колку непоправливо зло остави тој општествен систем зад себе. Колку трајни духовни инвалиди произведе, колку непоправливи човекови судбини предизвика, колку неправди и омраза остави зад себе. Иако верувам дека тоа го претпоставуваше демократска Европа уште од времето на студената војна, сигурен сум дека ја изненади големината на катастрофата и пустошот кој го остави комунизмот. Ѝ требаа полни 16 години да ги анализира последиците од тој простачки систем за конечно деновиве да го осуди. Не затоа што злосторствата против човештвото кои ги направи комунизмот не беа препознатливи уште пред, а особено и веднаш по падот на тој тоталитаристички систем, туку збунувачки пред европските аналитичари беше зошто не го осудат први комунизмот оние кои ги преживеја понижувачките последици од него?

Конечно, после толку време изгледа сфатија дека жителите на тие бивши комунистички земји се неспособни, или подобро речено трајно онеспособени да го направат тоа. За да не се повтори никогаш повеќе, сметам дека е многу добро што Европското собрание го осуди комунизмот, но уште подобро ќе беше ако тоа го направеа оние кои го претрпеа најсилниот удар од таа катастрофа.

Просудено со филозофски критериум, воопшто не е чудно зошто во бившите комунистички земји нема капацитет за непристрасна анализа или за осуда на тој општествен поредок. Комунизмот всушност е систем без автохтона филозофија. Тој е еден синкретизам, а со нефилозофски речник кажано тоа би значело кражба од различни филозофски и етички системи, кои бидејќи се вештачки поврзани, уште од почеток се осудени на неуспех. Така, етиката на комунизмот е украдена од Новиот Завет, но наместо да се потпира на верата во Бога на која единствено природно се накалемува, комунистите ја потпреа на ветар. Нормално, тоа на ветар не стои.

Генерално, комунизмот е еден медиокритетски систем. Во него нема развој, бидејќи Салиери постојано ќе сака Моцарт да биде како него, а не тој како Моцарт, и ќе прави сè да го закочи Моцарт во неговиот напредок. Самиот замислен и создаден од медиокритети од типот на Маркс и Енгелс кои никогаш ниту биле, ниту можат да се наречат филозофи, а спроведуван од

or Tito, communism attracted predominantly the illiterate and the mediocrity-oriented.

Anyway, to cut the long story short, I will now refer to communism in the Republic of Macedonia. Generally speaking, in the Republic of Macedonia it is not gone yet. If you analyze the statements of certain politicians, historians, pedagogues, cultural workers, not to mention the less educated people, even after the adoption of the mentioned Resolution, you will see that they are in a great confusion. They cannot openly say that communism is good, especially since it has already been buried, and recently also condemned by the European Parliament, but they find it difficult to say that it is bad and counterproductive social system.

This is so because all that the present Republic of Macedonia is based on are communist foundations. Starting from the state, through the church, to its history. It was not long time ago when we learned in the school that the world was created by the communists in 1945. Now the national history has made a small concession and accepted that the world was created in the Ilinden uprising in 1903. This is the whole gain of the fall of communism in the Republic of Macedonia.

I am first of all called to speak about the Church, and therefore, I would generally discuss the forgery that the communists had tried to make in the Church. Everybody is well aware that the communist ideology was wholly anti-church. The destruction of the Church was one of the essential aims of this totalitarian state order. Thus, in 1945, the communist authorities did not allow the canonical Bishops of the Orthodox Church to occupy their cathedras from which they were forcibly expelled in the war. With this fact, the Church in the People's Republic of Macedonia at the time was practically destroyed because the Orthodox Church by its structure is episcopal, so if there are no episcopes, it cannot exist.

In such a case, the People's Republic of Macedonia would have been the first communist state to succeed in destroying the Church.

But, the Church is indestructible, because it is not a human creation, but God's. In the fifties of the last century, the communists in the People's Republic of Macedonia felt dominant over the Church, and wanted to systematically take the control over it,

измамници од типот на Ленин, Сталин или Тито, комунизмот ги привлече воглавно неписмените и медиокритетски ориентираните.

За да не должам премногу, сега ќе се осврнам на комунизмот во денешна Република Македонија. Генерално, во Република Македонија тој уште не одминал. Ако добро се разгледаат изјавите на некои анкетирани политичари, историчари, педагози, културни работници, а да не говорам за помалку образованите во народот, и тоа после донесувањето на споментата Резолуција ќе се види дека кај нив постои едно големо замешателство. Не можат отворено да речат дека комунизмот е добар, особено затоа што веќе е погребан, а од неодамна и осуден од Европското собрание, но скоро да не можат да речат дека е лош и контрапродуктивен општествен систем.

Тоа е така затоа што сè на што се потпира денешна Р. Македонија е основано на комунистички темели. Почнувајќи од државата, преку црквата, до историјата. Не беше одамна кога во училиштата учевме дека светот го створиле комунистите во 1945 год. Сега националната историја малку отстапи и прифати дека светот бил створен во Илинденското востание 1903 год. Тоа е целата придобивка од падот на комунизмот во Р. Македонија.

Најповикан сум да говорам за Црквата и затоа генерално би се задржал на фалсификатот кој комунистите се обидоа да го направат во Црквата. Секому е познато дека комунистичката идеологија беше целосно антицрковна. Уништувањето на Црквата беше една од суштинските цели на тој тоталитаристички државен поредок. Така, во 1945 год. комунистичката власт не им дозволи на канонските Епископи на Православната Црква да си ги завземат катедрите од кои беа насилно истерани во војната. Со тој факт, практично, Црквата во тогашна Н. Р. Македонија беше уништена бидејќи Православната Црква по структура е епископална, па ако нема Епископи не може ниту да постои.

Во таков случај, Н. Р. Македонија ќе беше првата комунистичка држава на која ќе ѝ успееше да ја уништи Црквата.

Но, Црквата е неуништлива зашто не е човечка творба, туку Божја. Во педесеттите години на минатиот век, кому-

so that they could destroy it when necessary. Until then, it was supposed to serve them for some of their purposes.

Namely, they devised a plan to control the diaspora of our compatriots in the overseas countries and Europe through the Church. For this, they need an independent Church from the Patriarchate of Pech or any other Patriarchate, for the same to be dependent only on the communist government. In 1958 they managed to establish a Church independent from the Patriarchate, but only semi-independent from the communist government. This was not enough for them. They needed an organization that would resemble a Church, but be totally dependent on them. It was accomplished in 1967. By political coercion, threats and extortion, in a putsch-like manner, they proclaimed autocephaly of the church in that year, but that autocephaly was not recognized by any Church in the world. Yet, they did not show any interest in this fact at all, because they did not need a Church, let alone completely autocephalous and independent from all, even from the authorities. They needed only a folk ensemble that would somehow resemble a Church, but would be completely subordinate to the government. They succeeded. They made such an organization in which they designated the bishops, and through them and their clergy, they carried out the mission called: "the shepherd's espionage of the diaspora".

This organization that normally none of the churches in the world considered as something else than a schismatic organization, until the fall of communism was systematically controlled by a specific government body. After the fall of communism, the control over this organization continued, but now it was not performed systematically but spontaneously. Not because the authorities already had the need to control this organization, but because this organization could not shift to the democratic ambience. So, they have remained submissive until today.

Now, these are only part of the reasons why the Republic of Macedonia should have joined the condemnation of communism, if it could not have done it alone. Still, I am afraid that it would not happen a long time from now, because of a simple reason. In such a case, the entire valid theory that the world was created in 1945 should be changed. And, if this lie falls, it will pull with

нистите во Н. Р. Македонија се почувствуваа доминантни над Црквата, и посакаа планирано да ја контролираат, а да ја уништат кога ќе биде потребно. Дотогаш требаше да им послужи за некои нивни цели.

Имено, преку Црквата смислија да ја контролираат дијаспората од нашите сонародници во прекуокеанските земји и Европа. За сето тоа им требаше независна Црква од Пеќката Патријаршија или од било која друга Патријаршија, за истата да би била зависна само од комунистичката власт. Во 1958 год. успејаа да направат Црква независна од Патријаршијата, но само полузависна од комунистичката власт. Тоа не им беше доволно. Потребна им беше организација која би личела на Црква, но да биде потполно зависна од нив. Тоа го постигнаа во 1967 год. Со политичка присила, закани и уцени, на пучистички начин во таа година прогласија автокефалија на црквата, но таа автокефалија не ја призна ниту една Црква во светот. Нив тоа воопшто и не ги интересираше, од причина што не им требаше Црква, а камо ли тоа да биде потполно автокефална и независна од сите, па дури и од власта. Нив им требаше само фолклорно друштво кое по нешто ќе личи на Црква, но ќе биде потполно потчинето на власта. Тоа им успеа. Си направија таква организација во која тие ги назначуваа епископите, а преку нив и нивното свештенство ја вршеа мисијата наречена: „пастирска шпионажа на дијаспората“.

Таквата организација која нормално ниедна Црква во светот не ја сметаше за нешто друго освен за расколничка организација, сè до падот на комунизмот систематски беше контролирана од посебно тело на Владата. После падот на комунизмот, се продолжи контролата над таа организација, но сега не систематски туку стихијно. Не затоа што власта веќе имаше потреба да ја контролира таа организација, туку затоа што таа организација не можеше да се снајде во демократскиот амбиент. Така, си останаа подвластени до денес.

Ете, ова е само дел од она зошто Република Македонија требаше да се придружи кон осуда на комунизмот, ако веќе тоа не можеше сама да го направи. Но, се плашам дека уште долго тоа нема да се случи и тоа од едноставна причина. Во таков случај ќе треба да се промени целата важечка теорија

itself many other lags that have been invented and introduced by the communists in the last 60 years. And then what will be left? Certainly not a schismatic organization.

I will conclude with the following: I am sentenced and I am in prison from where I am writing this text because in the text published under my name in the church calendar for 2004 it is written that: "MPC (Macedonian Orthodox Church) is the last bastion of communism in the Republic of Macedonia". The other accusations that I had agreed to be a Serbian exarch, that I had organized the consecration of the Right Reverend Bishops Joakim and Marko, and that I had celebrated the liturgy on a private property, were all abolished by the Supreme Court. Yet, as time goes by and the days in prison put a great burden on me, I see that the first thing I was convicted for is not exactly true, and that it could have been said differently both to be true and save me from prison. Definitely: MPC is not the last bastion of communism, unfortunately there are also others. Therefore, the Resolution on the condemnation of communism passed by the European Parliament will go completely unnoticed in the Republic of Macedonia.

January 2006
Prison "Idrizovo" Skopje

Archbishop and Metropolitan
+ Of Ohrid and of Skopje Jovan

дека светот бил створен 1945. А, ако падне таа лага, со неа ќе повлече уште многу други лаги кои ги измислија и воведоа комунистите во последниве 60 години. И тогаш што ќе остане? Расколничка организација сигурно не.

Ќе завршам со следново: осуден сум и лежам во затвор од каде што го пишувам овој текст затоа што во текст објавен под мое име во црковен календар за 2004 год. напишано е дека: „МПЦ е последниот бастион на комунизмот во Р. Македонија". Другите обвинениј дека сум прифатил да бидам српски егзарх, дека сум ја организирал хиротонијата на Преосветените Епископи Јоаким и Марко, како и дека сум служел литургија на приватен имот, Врховниот суд ги укина. Но, како минува времето и како натежнуваат затворските денови гледам дека и она првото за кое сум осуден не е сосем точно и можело да се каже сосем поинаку, ем да биде точно, ем да не ме затворат. Дефинитивно: МПЦ не е последниот бастион на комунизмот, на голема жалост има и други. Затоа, Резолуцијата за осуда на комунизмот донесена од Европскиот парламент во Р. Македонија ќе помине потполно незабележана.

Јануари 2006
Затвор Идризово, Скопје

Архиепископ и Митрополит
+ Охридски и Скопски Јован

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol No. 1 from 03.01.2006

Dear Sir/Madam,

In the proposal for a decision of the Council of Europe on the principles, priorities and conditions contained in the European Partnership with the Republic of Macedonia, submitted by the Commission on November 9, 2005, in the section on Human Rights and Protection of Minorities, stated as a short-term priority is the following: "Ensure full implementation of the constitutional principle for separating religious communities and groups from the state and revise the legislative framework for religious communities and groups".

From this remark, it can be very clearly concluded that the Commission has correctly established that in the Republic of Macedonia:

1. The state flagrantly interferes in the work of some religious communities, and that

2. The existing legislative framework for religious communities and groups is not satisfactory, so it should be revised.

This was also established by the State Department in this year's report on religious freedoms in the world.

For several years now, the Orthodox Ohrid Archbishopric, to which we are a canonical Archbishop - confirmed and recognized by all Orthodox Churches in the world, has been pointing to the above mentioned problems. This state interference in religious communities has become so harsh that a few months ago we were imprisoned on charges of "incitement of religious hatred".

Such interference by the state in the religious communities can only be explained by the low level of democracy in the Republic of Macedonia. Nevertheless, we consider this more as a lack of skilfulness of the state leaders in a situation when the Republic of Macedonia has emerged from an atheistic society, such as the former SFRY was, and hence the weak knowledge, not to

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 1 од 03.01.2006

Почитувани,

Во предлогот за одлука на Советот на Европа за принципите, приоритетите и условите содржани во Европското партнерство со Р. Македонија, доставен од Комисијата на 9 ноември 2005 г., во делот за Човековите права и заштитата на малцинствата, како краткорочен приоритет е наведено следново: „Да се обезбеди целосно спроведување на уставниот принцип за одделување на религиозните заедници и групи од државата и да се ревидира законодавната рамка за религиозните заедници и групи".

Од оваа забелешка многу јасно произлегува дека Комисијата потполно точно утврдила дека во Р. Македонија:

1. Државата грубо се меша во работата на некои верски заедници, и дека

2. Постоечката законодавна рамка за религиозните заедници и групи не е добра, па истата треба да се ревидира.

Ова исто така го утврди Стејт Департментот во годинашниов извештај за религиозните слободи во светот.

Веќе неколку години наназад, Православната Охридска Архиепископија на која сме канонски Архиепископ – потврден и признат од сите Православни Цркви во светот, укажува на горенаведените проблеми. Се стигна дотаму, тоа мешање на државата во религиозните заедници да биде толку грубо што од пред неколку месеци нас нè ставија во затвор со обвинение за „распалување на верска омраза".

Ваквото мешање на државата во верските заедници, може да се објасни само со нискиот степен на демократија во Р. Македонија. Но, повеќе сметаме дека се работи за едно неснаоѓање на државните водачи во ситуација кога Р. Македонија произлезе од едно атеистичко општество какво што беше СФРЈ, па оттаму и слабото познавање, а да не говориме

mention the practice of the faith of those who are now leading the country. In many of them, the concepts of faith are intertwined with the concepts of nation and vice versa.

We would be joyful if we should be the last victim of their inability, ignorance and unskilfulness. In the end, we are aware that all big things require sacrifices. However, reading the latest version of the new draft law on: churches, religious communities and religious groups – we believe that the state does not intend to act upon the Council of Europe's already adopted decision, and not to interfere with the work of the religious communities, although it started revising the legislative framework for religious communities.

We conclude this from the following:

1. The proposer of the law names it as a law on churches, religious communities and religious groups, but nowhere in the text of the law gives an explanation of what a church is, and what a religious community is, or, more specifically: whatis the difference between a church and a religious community.

It is obvious that the proposer of the law was pressed from one side by the fact that according to the Constitution of the Republic of Macedonia, not only are all religious communities separated from the state, but they are also equal, and on the other hand, by the request of the Macedonian Orthodox Church, which desires certain privileges. Thus, we consider the title of the law as unconstitutional and discriminatory, because practically the proposer of the same does not define the terms of the title and does not indicate how and in which way a religious community can become a faith community, and how the faith community can become a church? Whether the number of the faithful is decisive or which other factor is decisive for the name under which a religious community will be registered – the legislator does not foresee. For example, Article 11 describes the manner of registering a church, religious community or religious group, but neither in that Article nor in any other article of the law is it stipulated which criteria will be required by the court for establishing a church, which for a religious community, and which for a religious group.

From the above reasons regarding the definition of key terms: church, religious community and religious group – we think that

за практикувањето на верата на оние што денес ја водат државата. Кај многумина од нив поимите за вера се помешани со поимите за нација и обратно.

Би биле радосни, ние да бидеме последната жртва на нивното неумеење, незнаење и неснаоѓање. На крај, свесни сме дека за сите големи работи потребни се жртви. Но, читајќи ја работната верзија на новиот предлог закон за: црквите, верските заедници и религиозните групи – чиниме дека државата нема намера да постапи по веќе донесената одлука на Советот на Европа, и да не се меша во работата на верските заедници, иако притоа постапува кон ревидирање на законодавната рамка за верските заедници.

Тоа го заклучуваме од следново:

1. Предлагачот на законот, истиот го насловува како закон за црквите, верските заедници и религиозните групи, но никаде во текстот на законот не дава објаснување што е црква, а што верска заедница, или уште поточно речено, која е разликата меѓу црква и верска заедница.

Очигледно е дека предлагачот на законот бил притиснат од една страна од фактот што пред Уставот на Р. Македонија не само што сите верски заедници се одвоени од државата, туку тие се и рамноправни, а од друга страна, од барањето на Македонската Православна Црква која сака да има одредени привилегии. Така сметаме дека е неуставен и дискриминаторски насловот на законот, зашто практично предлагачот на истиот не дава дефиниција на поимите од насловот и не упатува како, и на кој начин, една религиозна заедница може да постане верска заедница, а верската заедница како може да постане црква? Дали е пресуден бројот на верници или кој друг фактор е пресуден под какво име ќе се регистрира некоја верска заедница – законодавецот не предвидува. Да речеме во чл. 11 е опишан начинот на регистрирање на црква, верска заедница или религиозна група, но ниту во тој член ниту во кој било друг член од законот, не е предвидено кои критериуми судот ќе ги бара за основање на црква, кои за верска заедница, а кои за религиозна група.

Од горе наведените причини по однос на дефиницијата на клучните поими: црква, верска заедница и религиозна гру-

the law is vague, incomplete, confused and without aim of improving anything in the interference in this aspect.

2. Fully unconstitutional and against all international conventions on freedom of religion is Article 2 par. 3 of the draft law which states: "Only one religious community can be registered for each religion".

We think that exactly this Article leaves the largest space for repeated and flagrant interference of the state in the work of the religious communities. Here we will not point out a theoretical case, but a practical case already known in the Republic of Macedonia and this is the registration of the Orthodox Ohrid Archbishopric according to the regulations of the still existing law on religious communities and religious groups in which the same provision exists.

Namely, the Orthodox Ohrid Archbishopric was refused by the Government Commission for Relations with the Religious Communities, to be registered as a religious group, because in the Republic of Macedonia there was an already established Orthodox Church. Although we submitted confirmation that we differ from the Macedonian Orthodox Church dogmatically, which, by the way, is not recognized by any of the orthodox churches in the world, this did not help. We were refused exactly under the aforementioned provision of the existing law and now the case is before the Supreme Court.

We consider it to be extremely contrary to the international conventions on freedom of religious confession, and even contrary to the Constitution of the Republic of Macedonia, if the new law on religious communities shall again include a provision that: "Only one religious community can be registered for each religion". In the Republic of Macedonia it is not only the Orthodox Ohrid Archbishopric that would be affected by such a provision. There are now two religious communities, and in the future probably more – that have separated from the already registered religious community. These is one Muslim religious group and one Adventist. Yet, the authorities looked the other way and they are already registered, although the existing law, like the one under preparation, contains the said provision that "Only one religious community can be registered for each religion".

We are asking, and since freedom of religion is a fundamen-

па – сметаме дека законот е нејасен, нецелосен, збркан и без цел нешто да подобри во досегашното замешателство на тој план.

2. Целосно противуставен и против сите меѓународни конвенции за слобода на вероисповедта е членот 2 ст. 3 од предлог законот во кој се вели: „За една вероисповед може да биде регистрирана само една верска заедница".

Сметаме дека токму овој член остава најголем простор за повторно грубо мешање на државата во работата на верските заедници. Овде нема да посочиме теоретски случај туку еден практичен случај кој веќе е познат во Р. Македонија, а тоа е регистрирањето на Православната Охридска Архиепископија по прописите од сè уште постоечкиот закон за верски заедници и религиозни групи во кој постои истата одредба.

Имено Православната Охридска Архиепископија беше одбиена од Владината Комисија за односи со верските заедници, да биде регистрирана како религиозна група, затоа што во Р. Македонија постоела Православна Црква. И покрај тоа што доставивме потврда дека ние догматски во верата се разликуваме од Македонската Православна Црква, која патем речено не е призната од ниту една Православна Црква во светот, тоа не помогна. Бевме одбиени токму по гореспоменатата одредба од постоечкиот закон и сега случајот е пред Врховниот суд.

Сметаме дека е крајно противно на меѓународните конвенции за слобода на вероисповедта, но дури и на Уставот на Р. Македонија, ако во новиот закон за верски заедници повторно се најде одредба дека: „За една вероисповед може да биде регистрирана само една верска заедница". Во Р. Македонија Православната Охридска Архиепископија не е единствена која би била погодена со таквата одредба. Сега постојат две верски заедници, а во иднина веројатно и повеќе – кои се одделиле од веќе регистрирана верска заедница. Тоа е една муслиманска религиозна група и една адвентистичка. Но, ним им е прогледано низ прсти при регистрирањето и тие се веќе регистрирани, иако постоечкиот закон исто како и оној кој е во подготовка, ја има спомената одредба дека „За една вероисповест може да биде регистрирана само една верска заедница".

Замолуваме, а бидејќи се работи за основно човеково право на слобода на вероисповед, нема да ни биде непријатно да

tal human right, it will not be inconvenient for us to say that we are demanding you to impose your authority and under no circumstance allow such a provision to enter into the new law on churches, religious communities and religious groups. This would give an opportunity for legal discrimination on a religious basis.

3. In Article 7 par. 4 the proposer of the law foresees the activity of religious communities not to be used for political purposes. We think that the proposer of the law in this section is left unsaid. What do "political purposes" refer to? The organization of a debate against the adoption of a law on euthanasia could also be considered as a political goal. The opposing to the legalization of homosexual marriage could also be considered as a political goal. Yet, precisely on these issues, and also on many other ethical issues, the religious communities are the ones that are first called to act.

We therefore consider that this provision is inadequate and unsuitable, because the believers of each religious community are at the same time also political entities.

4. In Article 9 par. 4, the proposal of the law stipulates that "the seat of the church, the religious community, or religious group, must be in the Republic of Macedonia".

Nevertheless, what about the case of the Roman Catholic Church, for which everyone knows that its centre, that is, its seat, is in Rome? Or for the Evangelical Methodist Church, whose seat is in Switzerland. Does this mean that they should not be registered?

5. In Article 10 par. 2, it is envisaged that registration should be performed only by the Basic Court Skopje I - Skopje.

We believe that it is incompatible with the decentralization laws to centralize the registration of religious communities. In the future, religious communities will appear that will intend to act only locally, in one city or one village. For what reason are they obliged to go to Skopje to register? If each municipal court has the right to register companies, charities or other civil associations, why not have the right to register churches, religious communities and religious groups?

6. Article 11 envisages a procedure for submitting an application for registration, but it is imprecisely regulated and would leave room for irregularities. Namely, one of the conditions for

речеме и дека бараме, да го заложите вашиот авторитет во никаков случај да не влезе ваква одредба во новиот закон за црквите, верските заедници и религиозните групи. Со тоа би се дала можност за законска дискриминација по верска основа.

3. Во чл. 7 ст. 4 предлагачот на законот предвидува дејноста на верските заедници да не се ползува за политички цели. Сметаме дека законопредлагачот во овој дел е недоречен. Што подразбира под политички цели? Политичка цел би можело да се третира и организирање на дебата против усвојување на закон за евтанасија. Политичка цел исто така би можело да се смета спротивставување на легализирање на брак кај хомосексуалците. Но, токму по овие прашања, а исто така и по многу други етички проблеми, најповикани се да делуваат верските заедници.

Затоа сметаме дека оваа одредба е несоодветна и неприлагодена, од причини што верниците на секоја верска заедница се истовремено и политички битија.

4. Во чл. 9 ст. 4, предлагачот на законот предвидува: „седиштето на црквата, верската заедница, односно религиозна група, задолжително да биде во Р. Македонија".

Но, што да речеме со случајот на Римокатоличката Црква за која сите знаат дека центарот, односно седиштето ѝ се наоѓа во Рим. Или на Евангелско-методистичката црква седиштето ѝ се наоѓа во Швајцарија. Значи ли тоа дека тие не треба да бидат регистрирани?

5. Во чл. 10 ст. 2 се предвидува регистрирањето да се врши само во Основниот суд Скопје I во Скопје.

Сметаме дека е несогласно со законите за децентрализација да се централизира регистрацијата на верските заедници. Во иднина ќе се појават верски заедници што сакаат да дејствуваат само локално, во еден град или едно село. Од која причина се тие должни да одат дури до Скопје да се регистрираат? Ако секој општински суд има право да регистрира претпријатија, хуманитарни организации или други граѓански здруженија, зошто да нема право да регистрира цркви, верски заедници и религиозни групи?

6. Во чл. 11 предвидена е постапка на поднесување барање за регистрација, но истата е непрецизно уредена и би остави-

submitting an application for registration to the court is an opinion previously received from the authority competent for the issues of churches, religious communities and religious groups. The proposer of the law in the text of the law does not explain which authority that is. Namely, if in the same Article it is said that the application for registration should be submitted within 30 days from the adoption of the "decision on establishment", then when should the request for an opinion from the competent authority for the religious communities be submitted? If it is submitted after the adoption of the decision on establishment, then the proposer of the law failed to foresee in how many days the competent authority should give an opinion. What if the competent authority does not give an opinion within 30 days? In such a case, an application cannot be submitted within the deadline specified in the draft law.

Additionally, this condition is completely unnecessary and we think that it is tendentiously included. Based on this Article, it will be possible for the state to interfere as early as in the very registration of the religious communities. What if the competent authority gives a negative opinion? Regrettably, all the aforementioned options were not foreseen by the proposer of the law, which will place the court in a very difficult situation afterwards.

We are asking, and, as we have previously mentioned, we are free to say that we demand that these remarks be seriously considered so as to avoid the situation in which a law is being drafted under which only the Orthodox Ohrid Archbishopric will not be able to register. As Archbishop and religious leader of the Orthodox Ohrid Archbishopric, in the name of the Bishops, the clergy and the faithful people, it is our duty to remind you, even though from prison where we are at the time being, that our Church has already endured many sufferings and injuries caused by the Government of the Republic of Macedonia. In the name of God, but also in the name of the international conventions on freedom of religion – it is enough! However, if it is judged by the draft law on churches, religious communities and religious groups, it is obvious that the Government does not intend to stop.

With great pain and exhausted cry, we ask: Help!

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
+ Of Ohrid and of Skopje Jovan

ла простор за нерегуларности. Имено еден од условите за да може да се поднесе барање за регистрација до судот е претходно прибавено мислење од органот надлежен за прашања на црквите, верските заедници и религиозни групи. Законопредлагачот во текстот на законот не објаснува кој е тој орган. Имено, ако во истиот член е речено дека пријавата за регистрација треба да се поднесе во рок од 30 дена од донесувањето на „одлуката за основање", тогаш кога се поднесува барањето за мислење од органот надлежен за верските заедници? Ако се поднесува по донесувањето на одлука за основање, тогаш законопредлагачот не предвидел за колку дена треба надлежниот орган да даде мислење. Што ако надлежниот орган не даде мислење во рок од 30 дена? Во таков случај не ќе може да се поднесе пријава во рокот предвиден со предлог законот.

Друго е тоа што овој услов е сосем непотребен и сметаме дека е тенденциозно ставен. Со него ќе може да се врши мешање на државата уште при регистрирањето на верските заедници. Што ако надлежниот орган даде негативно мислење? Нажалост сите гореспоменати варијанти законопредлагачот не ги предвидел, а со тоа судот ќе биде ставен во многу тешка ситуација.

Замолуваме, а како што претходно навестивме, слободни сме да речеме дека бараме овие забелешки сериозно да се земат во предвид за да не дојде дека се прави закон со кој само Православната Охридска Архиепископија не ќе може да биде регистрирана. Како Архиепископ и верски водач на Православната Охридска Архиепископија, од името на Епископите, клирот и верниот народ, должност ни е да ве потсетиме, па макар и од затвор каде што се наоѓаме, дека нашата Црква веќе претрпе многу страдања и повреди кои ѝ ги причини Владата на Р. Македонија. Во името Божјо, но и во името на меѓународните конвенции за слобода на вероисповедта – Доста е! Сепак, ако се суди од предлогот на законот за црквите, верските заедници и религиозните групи, очигледно е дека Власта нема намера да престане.

Со голема болка и изнемоштен вик, ве замолуваме: Помогнете!

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+Охридски и скопски Јован

ORTHODOX OHRID ARCHBISHOPRIC
HOLY SYNOD OF BISHOPS

Protocol No. 6 from February 24, 2006

ANNOUNCEMENT

from Holy Synod of Bishops of the Ortodox Ohrid Archbishopric

The Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric hereby announces that certain media, as many times before, presented an intentionally twisted situation from Moscow, which is that His Holiness, the Patriarch Alexy of Moscow and All Russia at the reception for the Ambassador of the Republic of Macedonia in Russia, Mr. Risto Nikovski, stated that he was against the establishment of a parallel church hierarchy in the Republic of Macedonia. Nevertheless, for the ones who follow church related events, this news is nothing new, but depending of the tone given to it, it may be used as false information, or it may only be used for propaganda purposes of the religious organization known as MOC, exclusively for internal use.

However, based on a deeper analysis, which unfortunately is lacking in MOC, and especially is lacking in the media, it could be seen that the produced half-truths are mostly to the detriment of the MOC. Thus, the long-time lie, created by the communists in 1967, is only continued, and the MOC has been continually presenting it the last four decades.

Namely, it is undisputable, that the Russian Patriarch, as any other canonic Bishop of the Church of God is against the existence of a parallel hierarchy, or as we call it – a schismatic hierarchy.

On the other hand, we do not believe that the memory of some has faded so quickly, since this is a recent event, of about two months, when the Russian Patriarch stated in the Christmas

ПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА
СВЕТ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД

Протокол бр. 6 од 24 февруари 2006

СООПШТЕНИЕ

од Светиот Архијерејски Синод на
Православната Охридска Архиепископија

Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија соопштува дека некои од средствата за информирање, како што впрочем многу пати до сега се правело, пренесоа една наменски извитоперена ситуација од Москва, а тоа е дека Неговата Светост, Патријархот на Москва и на цела Русија г.г. Алексеј на приемот за амбасадорот на Р. Македонија во Русија г-динот Ристо Никовски му соопштил дека е против воспоставување на паралелна црковна јерархија во Р. Македонија. Впрочем за сите кои ги следат црковните случувања оваа вест не е воопшто ново, но во зависност од тоа каков тон ќе ѝ се даде може да послужи и како дезинформација, односно да биде само за пропагандни цели на религиозната организација позната како МПЦ, и тоа исклучиво за внатрешна употреба.

Сепак, преку подобра анализа, која на жалост недостасува во МПЦ, а особено недостасува во средствата за информирање би се видело дека така произведените полувистини најмногу и штетат токму на МПЦ. Со тоа само се продолжува со долгата лага која комунистите ја создадоа во 1967г, а МПЦ ја тегне низ последниве четири децении.

Имено, неспорно е дека Рускиот Патријарх, како и секој канонски Епископ на Црквата Божја е против постоење на паралелна јерархија, односно како уште ја нарекуваме расколничка јерархија.

Од друга страна не веруваме дека толку брзо избледело од сеќавањато на некои, зашто тоа беше многу скоро, пред

interview for “Dnevnik” which hierarchy he considered as a canonic hierarchy and which one as schismatic in the Republic of Macedonia,. And that was not only then, many times before the Russian Patriarch has said that the hierarchy of the Orthodox Ohrid Archbishopric is canonic, and the hierarchy of MOC is schismatic.

On the other hand, his wish, the schismatic MOC to enter in the unity with the Orthodox Church is a wish shared by all Orthodox ecumena. However, it is a wish of all well-intentioned people which cannot become true as long as MOC teaches false religious teaching or as we call it heresy, and as long as there are immoral bishops from which some have defrocked by the Orthodox Church. Thus, the MOC cannot be in unity with the Orthodox Church until it is not truly an Orthodox Church.

On the other hand, there are no possibilities whatsoever any Church to mediate in possible negotiations with the MOC without the consent by the Orthodox Ohrid Archbishopric, which is the only canonic church on the territory of the Republic of Macedonia.

The Orthodox Ohrid Archbishopric shall never agree to participate in any negotiations with the schismatic organization MOC, until on its demand, our Primate, the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje John, is held in prison by the Government.

After this, provided that there is sincerity and professionalism in the media, we hope they shall cease producing half-truths which as a matter of fact are worse than lies. With the false and unrealistic support given to the MOC, it could very soon even lose its primacy as a funeral services provider that it has been holding as monopoly today with the help of the Government until this day. And, before any future negotiations it seems that it shall take a longer rest, – as the tired Stefan says.

не цели два месеци, во Божикното интервју за Дневник, кога Рускиот Патријарх изјави кого во Р. Македонија го смета за канонска јерархија, а кого за расколничка. И тоа не беше само тогаш, туку многу пати претходно Рускиот Патријарх кажал дека јерархијата на Православната Охридска Архиепископија е канонска а, јерархијата на МПЦ е расколничка.

Неговата, пак желба, расколничката МПЦ да пристапи во единство со Православната Црква е желба која веруваме дека со него ја дели целата Православна екумена. Но, иако тоа може да е желба на сите добронамерни таа не може да се оствари додека МПЦ учи погрешно црковно учење или како што го нарекуваме ерес, и додека има неморални епископи од кои некои се веќе расчинети од Православната Црква. Значи МПЦ не може да биде во единство со Православната Црква додека вистински не е Православна Црква.

Од друга страна, не постојат никакви шанси некоја Црква да посредува во евентуални преговори со МПЦ без согласност на Православната Охридска Архиепископија која е единствена канонска Црква на територијата на Р. Македонија.

Православната Охридска Архиепископија пак никогаш нема да се согласи да учествува во било какви преговори со расколничката организација МПЦ, се додека по нејзино барање, нашиот Поглавар, Архиепископ охридски и Митрополит скопски г.г. Јован, власта во Р. Македонија го држи во затвор.

После ова, се надеваме дека ако има искреност и професионалност во средствата за информирање, ќе престанат да произведуваат полувистини кои во суштина се полоши од самата лага. Со лажната и нереална поддршка која ѝ се дава на МПЦ таа многу скоро ќе го изгуби дури и приматот на сервис за давање на погребни услуги кои до денес со помош на власта монополски го држи. А, за наредни преговори изгледа долго ќе одмара како вели замореният Стефан.

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol Nr. 38 from March 24, 2006

To
The Holy Synod of Bishops
Of the Serbian Orthodox Church
In Belgrade

Your Holiness,

Despite our great desire to personally come and thank You and all the Bishops of the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church, for the prayers and everything else that was done regarding our releasing of prison, being hindered by the state authorities of the Republic of Macedonia, we are sending this letter through our dear brother in bishophood, kyr Marko of Dremvica and Administrator of Bitola.

Having received the decision of the Primary Court in Bitola that we had served the prison term as sentenced, and that our passport could be returned to us, we submitted a request to the Ministry of Interior Affairs of the Republic of Macedonia. Despite the fact that they have no right to hold our passport more than 48 hours, they are holding it for more than 10 days. We found out that in the meantime, pressure has been put upon the judge in Veles, where there is one more ongoing court process against us, but it seems that he has no will to issue an order for the confiscation of our passport. Hence, they are found in a very uncomfortable situation, because if they do not receive such an order, we could sue them for abuse of authority.

Forgive us that we began with this matter, since all this is neither unknown nor unforeseeable, but it is somewhat imposed that we herby justify our inability to come in person and give you a fraternal greeting.

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 38 од 24 марта 2006

До
Светог Архијерејског Синода
Српске Православне Цркве
у Београду

Ваша Светости,

И поред наше велике жеље да лично дођемо и заблагодаримо Вама и свим Архијерејима Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве за молитве и све остало учињено око нашег ослобађања из затвора, бивајући спречени од државних власти Р. Македоније шаљемо ово писмо преко нама драгог брата у епископству, г-дина Марка дремвицког и местобљуститеља битољског.

Добивши решење од основног суда у Битољу да смо издржали предвиђену казну затвор и да може да нам буде враћена путна исправа, поднели смо захтев до МУП-а у Р. Македонији. И поред тога што немају право да нам задржавају пасош више од 48 часова, они га бесправно држе дуже од 10 дана. Сазнајемо да у међувремену врше притисак над судију у Велесу где се води још један поступак против нас, али он по свему судећи нема воље да изда решење да нам се одузме пасош. Тако, нашли су се у једну веома незгодну ситуацију јер у колико не добију решење могли бисмо да их тужимо због злоупотребе службеног положаја.

Опростите што смо почели овим, јер све ово није ни непознато, ни непредвидљиво, али се некако намеће да овим оправдамо то што нисмо могли да дођемо и благодарећи да Вас загрлимо братским целивом.

Недостају нам речи, Ваша Светости и браћо Архијереји

We lack words, Your Holiness and brothers bishops, to express the whole beauty of the moving feeling of the unity of the Church in the Lord, which we felt while imprisoned. The Church which is already celebrated in the future, in this world is shown also through sufferings, as well as through compassion with the ones who suffer. Since we are one body, it is impossible that the other members of that body do not suffer when organ is suffering. That is somewhat natural for people that love and that dwell in a community of love. Therefore, on this occasion we would like to express our gratitude for You bearing our wounds, for having crucified your love with our torments, for have given everything You could, in order to see us outside the prison walls.

Being kindly asked from the manager of the pilgrim office Dobrocinstvo, Mr. Vukic, to lead the pilgrim group on the feast of the Resurrection, in the Holy Land, we take this opportunity, Your Holiness, to kindly ask for Your blessing, if we receive our passport, to go and visit the places of the crucifixion and the resurrection of our Lord Jesus Christ. During our absence, we would be substituted on all our hierarchical duties, by the Bishop Marko of Dremvica.

We plead that the Holy Synod of Bishops conveys our gratitude to everybody that had made efforts for our releasing from prison, and if it considers that it would be proper that we send our gratitude to some of them in writing, to send us the names and the addresses of the benefactors.

Devoted member of the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church,

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
+ Of Ohrid and of Skopje Jovan

да изразимо сву лепоту дирљивог осећаја јединства Цркве у Господу који смо имали док смо били у затвору. Црква која је већ прослављена у будућности, у овом се свету показује и кроз страдања, али и кроз састрадавање са онима који страдају. Будући да смо једно тело, немогуће је да не пате чланови тог тела кад један орган страда. То је некако природно за људе који се воле и који живе у заједницу љубави. Зато, у ову прилику желимо захвалити што сте понели наше ране, што сте сараспели вашу љубав са нашим мукама, што сте дали све од себе да нас видите изван затворских зидова.

Умољени од управника поклоничке агенције Доброчинтво, г-дина Вукића, да предводимо поклоничку групу за Васкрс у Светој Земљи, користимо прилику, Ваша Светости, да затражимо Ваш благослов, у колико добијемо пасош да идемо да се поклонимо на месту распећа и васкрсења Господа Христа. За време нашег отсуства на архијерејским дужностима замењивао би нас Епископ дремвицки г-дин Марко.

Умољавамо Свети Архијерејски Синод да пренесе нашу благодарност свима који су се заложили за наше ослобађање из затвора и уколико сматра да је прилично да и ми писменим путем заблагодаримо некима, да нам саопшти имена и адреса добротвора.

Одани члан Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве,

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+ Охридски и скопски Јован

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol No. 57 from April 28, 2006

To
The Prelates of the local Orthodox Churches

Your Holiness,

In these days of joy when we celebrate the Resurrection of Christ being enlightened by the light descending to us from the Kingdom to come, we would like to thank You for Your prayers, love and care You had given for our most holy Ohrid Archbishopric in the time of our imprisonment, as well as for everything You have done for our release from prison.

Your effective love emerging from Your intercessions for our release from prison was a comfort for us during our days in prison. For there is no better feeling for a prisoner for faith and truth than the one got from knowing that his brothers in Christ remember him and make efforts for his release. Greater is only the feeling that God never leaves and will not forget you even when you are in prison, where regretfully, many are forgotten even from their close family.

The Church never ceases to witness the truth. Even nowadays, in the 21st century, when it appears incomprehensible to many that the Church is persecuted and the Bishops thereof are imprisoned, the Church does not give up its way of life, that is the witnessing of the communion with the Son of God, attained even through suffering and martyrdom if necessary. For what is contaminated by the heresy of ethnophiletism cannot be healed otherwise but by witnessing and suffering.

And the unity of Church is not some supplement without which the Church could exist. The unity of the Church is the very essence thereof. Without unity with Christ who is in unity with God in the Trinity and without unity with the ones constituting

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 57 од 28 априла 2006

До
Престојатеља помесних Православних Цркава

Ваша Светости,

У овим данима радости, када прослављамо Васкрсење Христово и кад смо осветљени светлошћу која нам силази из будућег века, желимо Вам захвалити за Ваше молитве, љубав и бригу које сте показали за нашу најсветију Охридску Архиепископију у данима док смо били у затвору, као и за све оно што сте учинили за наше ослобађање из тамнице.

Ваша делатна љубав која се види кроз Ваша залагања за наше ослобађање из затвора била нам је утеха у данима проведеним у затвору. Јер нема лепшег осећања за оног који је затворен ради вере и ради истине од тог да зна да се браћа у Господу сећају на њега и да се залагају да он буде на слободи. Већи од тога је једино осећај да те Бог никад не оставља и да те неће заборавити, ни тамо, у затвору где су многи нажалост заборављени чак и од својих ближњих.

Црква никад не престаје са својим сведочењем истине. Тако и сада у двадесет и првом веку када многима изгледа несхватљиво да Црква буде гоњена и њени Епископи затварани, Црква се не повлачи из свог начина живота, а то је сведочење заједнице са Богочовеком, ако је потребно и кроз страдање, и кроз мучеништво. Јер оно што је заражено од јереси етнофилетизма не може се другачије излечити осим преко сведочење кроз страдања.

Али јединство Цркве није неки додатак без кога Црква некако би постојала. Јединство Цркве је сама њена суштина. Без јединства са Христом који је у јединству са Богом у Тројици

the body of Christ, we cannot call ourselves a Church. That is why it is so important not only to talk about the unity of the Church eloquently, but to safeguard it as the apple of the eye.

Your Holiness, You have demonstrated Your faith in the unity of the Church and Your love for the communion with Your brothers by faith through Your prayers and Your intercession for our release from prison. And moreover, supporting us and encouraging us in the time of our imprisonment for the faith, You have clearly witnessed that if You were us, You would act same as we did, without fear of the powerful ones from this world, decidedly confessing the salutary truth that the unity of Church is the foundation of the faith in the Kingdom to come.

A schism in the Church is a condition that disarranges and it is directed straight against the oikonomia of the Church. We believe that we have learned from the history that it must not be tolerated, for it is almost impossible to prevent it from developing into a heresy after certain period, as it is the case with the schismatics who had put us in jail. They are rather far from true reverence and orthodox faith now. Not to mention their ethics.

We consider inappropriate any attempt for wining the schismatics using non-church methods. They have to realize that repentance is the only gate for entering the Church, and it would be irresponsible indeed to let them accede the unity with the Church without repenting for the rebellion they did by unilaterally proclaiming autocephaly not being recognized by any Orthodox Church. If it is to be somehow tolerated for purposes of some degree of oikonomia, it surely will not be of any benefit for the future of the Orthodox Church or for the schismatics themselves. It would only encourage many others who intend to resolve some church situations through rebellions. Some people from within the Church would be scandalised, and the schismatics themselves could use it for manipulations that they were right all these years. They are so frivolous that they would take any opportunity to present as autocephaly the self-governing they would possibly be granted with the status of autonomy. Therefore, repentance and even public apologize for all the wounds they have caused to the Church should be demanded from the schismatics.

Finally, we ask Your Holiness to continue to remember our

ци и без јединства са онима који сачињавају тело Његово ми не можемо се назвати Црквом. Зато је толико важно да се о јединству Цркве не само лепо говори, него да се оно чува као зеницу ока.

Кроз Ваше молитве и залагања за наше ослобађање из затвора, Ви Ваша Светости, показали сте Вашу веру у јединству Цркве, Вашу љубав за заједницу са браћом по вери, али и још више од тога. Подржавајући нас и храбрећи у периоду наше затворске казне због исповедања вере, Ви сте дали јасно сведочанство да би уколико сте били на нашем месту поступили исто тако, не страхујући од моћника овог света, одлучно исповедајући спасоносну истину да је јединство Цркве темељ за веру о Будућем Царству.

Раскол у Цркви је стање које растура, које је директно усмерено против домостроја Цркве. Сматрамо да нас је историја научила да се оно не сме толерисати, јер скоро је немогуће да после одређеног периода не прерасне у јерес. Тако је и са расколницима који су нас сместили у затвор. Они су сад много далеко од истинског благочестија и православне вере. А, о њихове етичности не би желели чак ни говорити.

Сматрамо да би било неумесно да се покушава да се расколници придобијају са нецрквеним методама. Они мора да схвате да се у Цркви улази кроз врата покајања, јер би било заиста сасвим неодговорно да им се дозволи да они уђу у јединство са Црквом без покајања за онај бунт који су направили прогласивши једнострано аутокефалију која није признала ниједна Православна Црква. Ако се то на неки начин истолерише ради неког степена икономије, треба да будемо сигурни да то није од користи за будућност Православне Цркве, а исто тако није од користи ни за самих расколника. Многи који имају намеру да кроз бунтове решавају нека црквена стања тиме би се охрабрили. Неки унутар Цркве би се саблазнили, а сами расколници би могли да манипулирају да су свих ових година били у праву. Они су толико неозбиљни да би искористили сваку прилику да самоуправљање које би им се евентуално дало аутономијом представљали као да је аутокефалија. Зато, од расколника треба тражити покајање, па чак и јавно извињење за све ране које су направили Цркви.

humbleness in Your prayers, for now when we are free, we need Your liturgical mentioning almost as much as we needed it when we were in prison. Wishing You the help of the resurrected Christ in that, as well as in all that Your dignity might wish for, we remain grateful in Christ our God.

Christ is risen !

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
+ Of Ohrid and of Skopje Jovan

На крају, молимо Вашу Светост да настави да се молитвено сећа на нашу смерност, јер Ваше литургијско помињање сада кад смо на слободи потребно нам је скоро исто онолико колико што нам је то било кад смо били у затвору. Желећи да Вам васкрсли Христос буде помоћник у томе, као и у свему осталоме што пожели Ваше благоволење, остајемо благодарни у Господу.

Христос воскресе!

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+Охридски и скопски Јован

ARCHBISHOP JOVAN RECEIVED THE VERDICT OF THE COURT OF APPEALS IN SKOPJE SENTENCING HIM TO ONE YEAR OF IMPRISONMENT

His Beatitude the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan has received the verdict of the Court of Appeals in Skopje mitigating the first instance sentence of the Court of First Instance in Veles thus convicting the Archbishop to one year instead of two years of imprisonment.

As it is well known out of the media, after two rejection and one acquittal verdicts regarding the aforesaid case, and after a four years long trial, his Beatitude the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan was sentenced to two years effective imprisonment by the Court of First Instance in Skopje as the second defendant. The first defendant, Mr. Toni Petrusevski was sentenced to one year and three months of imprisonment. The Court of Appeals has mitigated the aforesaid sentences sentencing the Archbishop to one year of imprisonment and the second defendant Mr. Toni Petrusevski to five months of imprisonment.

The brief history of the case is the following: When he was still a Metropolitan of the Veles Diocese, his Beatitude the Archbishop kyr kyr Jovan has worked out a donation by Mr. Trifun Kostovski amounting to EUR 57,000 for the reconstruction of the cathedral church in Veles devoted to St. Great Martyr Panteleymon. Because of the reforms of the banking and turnover in the Republic of Macedonia, in 2000 the Church could not have a foreign currency giro account, so the donor agreed to transfer the money of the donation to the personal foreign currency savings account of the Treasurer of the Veles Diocese, Mr. Toni Petrusevski. The money were transferred only a few days before His Beatitude the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan was forcibly expelled by the police from the administrative building of the Veles Diocese. The whole administration staff of the Diocese was expelled together with him, including Mr. Toni Petrusevski.

Previously, while he was still in Veles, the Archbishop Jovan had already concluded subcontracts with several companies regarding the reconstruction of the church of St. Panteleymon. Those companies had already incurred certain expenses not only regarding the project donated by Mr. Trifun Kostovski, but also for pro-

АРХИЕПИСКОПОТ ЈОВАН ЈА ПРИМИ ПРЕСУДАТА ОД АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ВО СКОПЈЕ СО КОЈА Е ОСУДЕН ЕДНА ГОДИНА ЗАТВОРСКА КАЗНА

На 06 мај 2006г., Неговото Блаженство, Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован ја прими пресудата од Апелациониот суд во Скопје кој ја ублажи првичната пресуда на основниот суд во Велес и наместо на две години затвор, Архиепископот е осуден на една година затвор.

Како што е познато од известувањата на средствата за информирање, после една одбивателна и една ослободителна пресуда за тој случај, после скоро четири години судење, Неговото Блаженство, Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован од страна на првостепениот суд во Велес, во својство на второобвинет беше осуден на 2 години ефективна затворска казна. Првообвинетиот г. Тони Петрушевски беше осудена на 1 година и 3 месеци затворска казна. Апелациониот суд во Скопје тие казни ги ублажи и Архиепископот го осуди на казна затвор од 1 година, а првообвинетиот г. Тони Петрушевски на казна затвор од 5 месеци.

Кратката историја на случајот е следава: Архиепископот г. Јован уште додека беше Митрополит на велеската Митрополија издејствува донација од г-динот Трифун Костовски во вредност од 57.000 евра, а за реконстукција на соборниот храм во Велес посветен на Св. вмч. Пантелејмон. Бидејќи со реформите во банкарскиот и платниот промет во Р. Македонија во 2000 година Црквата не можеше да има своја девизна жиро сметка, донаторот се согласи парите од донацијата да ги префрли на девизната штедна книшка на благајникот на велеската Митрополија, г-динот Тони Петрушевски. Парите беа префрлени само неколку дена пред Неговото Блаженство, Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован да биде избркан насилно, со примена на полициска сила од зградата на Митрополијата во Велес. Заедно со него беше избркана и целата администрација на Митрополијата, па така и г-динот Тони Петрушевски.

Претходно, додека сè уште беше во Велес, Архиепископот Јован имаше веќе договорено работи со неколку фирми за реконструкција на храмот Св. Пантелејмон. Тие фирми веќе имаа

curement of materials and preparation works. Because some of the already matured debts had to be settled, the Archbishop Jovan, then a Metropolitan of Veles, ordered the Treasurer Mr. Toni Petrusevski to collect the money donated by Mr. Trifun Kostovski. Only a day afterwards, Mr. Toni Petrusevski was arrested and detained by the police upon charges that he had allegedly committed the penal offence of embezzlement. The following working day, the Metropolitan of Veles, now the Archbishop of Ohrid kyr kyr Jovan had deposed the money to the Court of First Instance in Veles, i.e., the entire amount of EUR 57,000 from the donation by Mr. Trifun Kostovski, together with the interest of EUR 180 for the several months long keeping of the money on the aforesaid account with the Bank. Mr. Toni Petrusevski was released from detention thereafter, however the trial followed.

The Court had passed a rejection verdict on the first trial on grounds of lack of motion for prosecution. After the Public Prosecutor Ms. Slavica Temelkovski made a forgery and inserted a motion for prosecution later on, although it did not exist up to the day of hearing, the Court of Appeals in Skopje has returned the case for a retrial. On the retrial, the Court had passed an acquittal verdict, evaluating the facts and the evidence obviously proving that there was no criminal offence committed. This verdict was returned for a retrial by the Court of First Instance again, meaning that there was already a political decision that the Archbishop Jovan would be convicted in spite he was innocent, made by the President of the country, Mr. Branko Crvenkovski, still the Prime Minister of the Government of the Republic of Macedonia at that time. So, after two acquittals, the Court of First Instance in Veles convicted the Archbishop Jovan on the third trial. Regretfully, the Court did that in spite being completely innocent and without any guilt, due to the political decision the Archbishop to be convicted at any price, Mr. Toni Petrusevski was become a victim. Truly, his punishment was reduced from 1 year and three months to only 5 months; however, if the matter was of only 1 day, it would still be unjust and thus exaggerated. They could not convict only the Archbishop who was the second defendant without convicting Mr. Toni Petrusevski who was the first defendant, so he had to suffer.

We would not address the judiciary here, for it was much discussed so far by meritorious institutions of the international com-

направено одредени трошоци не само во изработката на проектите по кои дониpаше г-динот Трифун Костовски, туку и за набавка на материјали како и подготвителни работи. Бидејќи требаше да се подмират некои од веќе доспеаните долгови, Архиепископот Јован, тогаш како Митрополит велески му даде налог на благајникот Тони Петрушевски да ги подигне парите дарувани од г-динот Трифун Костовски. Ден потоа, г-динот Тони Петрушевски беше уапсен од полицијата и ставен во притвор со обвинение дека направил затајување. Наредниот работен ден, Митрополитот велески, сега Архиепископ охридски г. Јован ги депонира во основниот суд во Велес сите 57.000 евра од донацијата на Трифун Костовски заедно со каматата од 180 евра добиена од неколкумесечното чување на средствата во банка. После тоа, г-динот Тони Петрушевски беше пуштен од притвор, но следеа судењата.

На првото судење судот донесе одбивателна пресуда бидејќи немаше предлог за гонење. Откако Јавниот обвинител г-ѓица Славица Темелковски направи фалсификат и во списите вметна накнадно предлог за гонење, иако тој не постоеше до денот на судското рочиште, Апелациониот суд во Скопје го врати предметот на повторно разгледување. На вториот претрес, судот донесе ослободителна пресуда, ценејќи ги фактите и доказите од кои е многу очебијно дека нема кривично дело. Оваа пресуда Апелациониот суд повторно ја врати, а тоа веќе значеше дека е донесена политичка одлука од претседателот на државата, г-динот Бранко Црвенковки, тогаш претседател на владата на Р. Македонија, Архиепископот Јован да биде осуден, без разлика што не е виновен. Така, после два пати ослободување, основниот суд во Велес на третото судење го осуди Архиепископот Јован. За жал, потполно ни крив ни должен, заради политичката одлука по секоја цена да се осуди Архиепископот овој пат настрада г-динот Тони Петрушевски. Додуша, неговата казна е намалена од 1 година и три месеци, само на 5 месеци, но и да е тоа еден ден, ако е неправедно и тоа е многу. Бидејќи не можеа да го осудат само Архиепископот од причина што тој е второобвинет, а воопшто да не го осудат г-динот Тони Петрушевски кој беше првообвинет, настрада и тој.

За судот овде нема да говориме. За него е многу кажано и тоа од меродавни институции од меѓународната заедница. Во

munity. One cannot even speak of a judiciary in a real sense of meaning of the word in the Republic of Macedonia as long as the President Mr. Branko Crvenkovski behaves as judiciary is a private property of his.

However, one should ask herself/himself whether any other institution in the country works, such is for example the one collecting information to be used for successful conducting of diplomacy, or the other one called the Ministry of Foreign Affairs with a duty to conduct the international affairs. Does anyone there estimate the size of damage made to the reputation of the country by the judiciary still passing political decisions?

If they again think that such ordered verdict would benefit them for a political barter and gaining something more, they are terribly wrong. Thus they prove that they neither know the Christian way of thinking, nor they can even guess where does an orthodox Archbishop draw his identity from. The Archbishop Jovan has many times repeated that neither the imprisonment, nor even death could tear him off the love for God, the Church of God and for unity of the Church. He had said that they do not have tried him for the purpose to put him in jail for he is ready to go to prison for his Church and for his people voluntarily. Nevertheless, why such shameful court decisions are used to the humiliating of the honour of all the citizens of the Republic of Macedonia? Does Mr. Branko Crvenkovski have a right to do such thing? Have the citizens of the Republic of Macedonia elected him for that? He has not resolved any serious issue since he had become the President of the state; however, he has managed to complicate the church issues quite well even creating an inter-state dispute as a consequence. If we have voted for a President who would alienate us from all the neighbouring countries, we have surely gotten one. Mr. Branko Crvenkovski is quite skilled to do it. But one thing should be clarified in advance. The Archbishop Jovan is not a man who would let him play with him and to realize his petty political reasons using him.

Let us say that the Archbishop ought to be imprisoned for yet another year. Will Mr. Branko Crvenkovski succeed to repair the extremely bad reputation of his in the international community? Will he succeed to improve the economic climate in the Republic of Macedonia Which only sinks in a blind alley ever since he is a major figure of power? Will he succeed to achieve good neighbour-

Р. Македонија не може да стане збор за судство во права смисла сè додека претседателот на државата, г-динот Бранко Црвенковски се однесува како судот да му е приватна сопственост.

Но, човек да се запраша дали во оваа земја работи некоја друга институција, како да речеме онаа која треба да прибира податоци за да се употребат во успешно водење на дипломатијата, или онаа другата која ја нарекуваат Министерство за надворешни работи која е задолжена да ја води надворешната политика? Дали никој од нив не пресметува колкава штета се прави по угледот на државата со тоа што судовите сè уште носат политички одлуки?

Ако пак, мислат дека ваквите наречани пресуди ќе послужат за политичка трампа, за да се добие нешто повеќе, грдно се излагале. Со тоа покажуваат дека ниту знаат како размислуваат христијаните, ниту можат да претпостават од каде го црпи својот идентитет еден православен Архиепископ. Архиепископот Јован многупати јавно има повторено дека ниту затворската казна, па дури ниту смртта ќе може да го оддели од љубовта која ја има кон Бога, кон Црквата Божја и кон единството на Црквата. Не еднаш рекол дека не мора да го судат за да го стават во затвор, тој е спремен во затвор да отиде доброволно за својата Црква и за својот народ. Но, зошто со вакви срамни судски одлуки ја унижуваат честа на сите граѓани на Р. Македонија. Има ли г-динот Бранко Црвенковски такво право? За тоа ли го избраа граѓаните на Р. Македонија? Откако стана претседател на државата не реши ниту едно сериозно прашање, но затоа, многу добро ги замеша црковните прашања и тоа со последици да создаде меѓудржавен спор. Ако гласавме за претседател кој ќе нè раскара со сите соседни држава, тогаш таков добивме. Г-динот Бранко Црвенковски тоа многу умешно го прави. Но, едно треба да биде однапред јасно. Архиепископот Јован не е човек кој ќе му дозволи со него да се поигрува и преку него да ги остварува своите ситно политикантски цели.

Еве да речеме дека Архиепископот ќе треба да оди во затвор една година. Ќе успее ли за таа една година г-динот Бранко Црвенковски да го поправи крајно лошиот углед кој го има во меѓународната заедница? Ќе успее ли да ја поправи економската клима во Р. Македонија која откако тој е на власт само

ing relations with Serbia and Montenegro? To put it simply, will he succeed to persuade someone that his mere desire is not to make new tensions in the Balkans?

Let us put everything on a scale now. An angry and vain demonstrating of power to the sole satisfaction of the President of the state Mr. Branko Crvenkovski achieved b putting the Archbishop Jovan in jail may cause unforeseeable consequences for the reputation of the Republic of Macedonia, especially in times when we should show a different face due to our expectations to accede the European Union and the NATO. A year spent in prison may be rather long, but notwithstanding that, it passes fast in real time. Will the Republic of Macedonia resolve its own problems by it? Let us not mention all the problems which are enormously numerous indeed, but will the imprisonment of the Archbishop resolve the church problem?

It would be the best if Mr. Branko Crvenkovski would find the strength to overcome his own vanity. If he publicly admits that he was the one who have mixed up the church issues to this degree of insoluble situation. We are in position to assert that the Church would solve by itself its own problems without his communist concern. If he really has at least a little desire not to damage the reputation of the Republic of Macedonia, for we are sure that as a good communist he has no desire at all to assist the Church, he should leave his paternalistic acts regarding the Church and let the Church solve its own problems alone. With such „services" he renders to the schismatic Macedonian Orthodox Church, i.e., by imprisoning the Archbishop Jovan for the purpose that it gains better position in the possible negotiations, in fact he renders a disservice to it. Under such conditions, i.e., in case that the Archbishop is in prison, no negotiations would ever happen at all.

In continuation Hereinafter, we publish the statement made by the Archbishop of Ohrid and the Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan in his defence during the trial for the penal offence of embezzlement in regard to the money donated by the now Mayor of the capital of our country Skopje, Mr. Trifun Kostovski, for the purpose of reconstructing the church of St. Panteleymon in Veles.

The Information Service of The Orthodox Ohrid Archbishopric

тоне во безизлез? Ќе успее ли да има добрососедски односи со Србија и со Грција? Едноставно, ќе успее ли некого да убеди дека нема желба да направи нова тензија на Балканот?

Сега да ставиме на кантар. Едно гневно и суетно демонстрирање на сила од кое ќе има сатисфакција само претседателот на државата г-динот Бранко Црквенковски ставајќи го Архиепископот Јован во затвор, може да предизвика несогледливи последици по угледот на Р. Македонија, особено во време кога заради приемот кој го очекуваме во Европската Унија и НАТО треба да покажеме друго лице. Една година во затвор можеби е долга, но реално, како ток на време поминува многу брзо, но ќе ги реши ли Р. Македонија со тоа сопствените проблеми? Ајде да не говориме за сите проблеми кои се навистина прекумерни, но ќе го реши ли со тоа црковниот проблем?

Најдобро е г-динот Бранко Црвенковски да смогне сили да ја надмине сопствената суета. Јавно да признае дека тој ги замеша до овде црковните прашања и ги доведе до состојба на нерешливост. Можеме да тврдиме дека без неговата комунистичка грижа за Црквата, досега таа самата ќе си ги решеше своите проблеми. Ако навистина има барем мала желба, да не наштетува по угледот на Р. Македонија, зашто сигурни сме дека како добар комуњар нема никаква желба да ѝ помогне на Црквата, побрзо нека го остави своето „душегрижништво" кон Црквата и нека дозволи Црквата сама да си ги решава проблемите. А, со ваквата „услуга" која ја прави за расколничката МПЦ, да го затвори Архиепископот Јован за МПЦ да добие подобар статус во евентуалните преговори, во суштина ѝ прави мечешка услуга. Под такви услови, ако Архиепископот е во затвор, никогаш и никакви преговори нема да се случат.

Во продолжение го објавуваме исказот кој Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован го даде во своја одбрана во текот на судењето за кривично дело Затајување, а во врска со парите кои градоначалникот на Скопје, г-динот Трифун Костовски ги даде за реконструкција на храмот Св. Пантелејмон во Велес.

Од информативната служба
на Православната Охридска Архиепископија

HOLY ASSEMBLY OF BISHOPS
OF THE SERBIAN ORTHODOX CHURCH

AC No. 88/zap. 196
May 25, 2006
Belgrade

His Excellency
Mr. Branko Crvenkovski
President of the Republic of Macedonia
Skopje

DEAR MR. PRESIDENT,

We address you on behalf of the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church, which is currently holding a session at our Patriarchal home in Belgrade. We are honoured to inform you that the Holy Assembly of Bishops has, as it had in the previous years, taken a stance that the dialogue with the schismatic Macedonian Orthodox Church needs to continue, with the purpose of establishing a Church unity based on the ancient canonic order of the Orthodox Church. The Assembly thinks – and others concur – that this delay and crisis in the dialogue happened, among other things, because of the interference of outside factors in internal Church issues and, specifically, in this hurtful internal church conflict.

We expect a goodwill gesture from You as well, Mr. President, as an important contribution to restoring mutual trust and to finding a successful – God willing – canonically just resolution to the current schism that will be acceptable to all Orthodox Churches and spiritually useful to all. We see your prospective contribution in exercising your right to give full pardon to His Beatitude, Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje, kyr Jovan (Vranishkovski), who is in canonic unity with the entire Orthodox Church, regarding the one-year prison term he has re-

СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ САБОР
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

АСброј 88/зап. 196
26. маја 2006. године
у Београду

Његовом Превасходству
господину Бранку Црвенковском,
Председнику Републике Македоније
Скопље

УВАЖЕНИ ГОСПОДИНЕ ПРЕДСЕДНИЧЕ,

Обраћамо Вам се у име Светог Архијерејског сабора Српске Православне Цркве, који ових дана заседа у нашем Патријарашком дому у Београду. Част нам је да Вас обавестимо да је Свети Архијерејски сабор и овог пута, као и ранијих година, заузео становиште да треба наставити дијалог са Македонском Православном Црквом која се налази у расколу, у циљу васпостављања црквеног јединства на основу вековног канонског поретка Православне Цркве. Сабор сматра – а то није само наша оцена – да је до застоја и кризе у дијалогу дошло, између осталог, и због мешања ванцрквених чинилаца у унутрашња црквена питања и, конкретно, у овај болни унутарцрквени спор.

Ми очекујемо и од Вас, господине Председниче, гест добре воље који би представљао значајан допринос враћању узајамног поверења и успешном – ако Бог да – изналажењу канонски исправног, за све Православне Цркве прихватљивог и за све нас духовно корисног начина превазилажења постојећег раскола. Ваш допринос видимо у Вашем коришћењу права да дате потпуну аболицију Његовом Блаженству Архиепископу охридском и Митрополиту скопском господину Јовану (Вранишкоском), који се налази у канонском јединству са Право-

cently been sentenced to, as well as regarding the other alleged crimes he is accused of, on the basis of strictly political motives.

With this, we are not trying to constrain of influence your choices in any way, but to merely remind, both you and ourselves, that goodwill and basic trust are essential to any negotiation and resolution.

We hope you will act as is appropriate to a statesman of democratic conviction and broader views, and grant Archbishop Jovan a pardon for his sentence, as well for the rest of the accusations against him, especially considering the fact that the Basic Court in Veles has released him from another offense, and he is about to be sent to prison for a third accusation from which the same Veles court has already released him twice.

Mr. President, please accept our due respects.

Archbishop of Pech
Metropolitan of Belgrade and Karlovac
Patriarch of Serbia
+ Pavle

Chairman of the Holy Assembly of Bishops

славном Црквом у целини, за затворску казну од једне године на коју је недавно осуђен, као и за остала кривична дела која су му приписана из искључиво политичких разлога.

Овим ми не постављамо Вама услове, него само подсећамо и Вас и себе да су добра воља и елементарно поверење предуслов сваког дијалога и решења.

Надамо се да ћете поступити онако како доликује државнику демократских опредељења и широких видика, и дати Архиепископу Јовану аболицију на затворску казну, као и на остала кривична гоњења против њега, тим пре што је он пресудом Основног суда у Велесу ослобођен кривице по другом инкриминисаном делу, а за дело због кога му прети ново затварање већ два пута био ослобођен од стране истог Основног суда у Велесу.

Изволите, господине Председниче, примити изразе Нашег поштовања.

Архиепископ пећки
Митрополит београдско-карловачки и
Патријарх српски
+ Павле

Председник Светог Архијерејског Сабора

ORTHODOX OHRID ARCHBISHOPRIC
HOLY SYNOD OF BISHOPS

Protocol No. 43 from June 30, 2006

ENCYCLICAL EPISTLE

for the explanation on the trial resulting with a one year imprisonment punishment of His Beatitude kyr kyr Jovan (John), the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje

The Government of the Republic of Macedonia continues the legal persecution against His Beatitude kyr kyr Jovan (John), the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje, with unchecked fury. After the impressive and public hissing by the International community, as well as by numerous and influential international institutions dealing with human rights and freedoms, in particular regard to the imprisonment of the Archbishop Jovan (John) in July 2005, the Government of he Republic of Macedonia has now changed its tactics, but surely not its goal to persecute the members of the Ohrid Archbishopric.

Due to lack of arguments that would explain the international factors the imprisonment of the Archbishop Jovan (John) for the criminal offence 'Instigation of ethnic and religious hatred, discord and intolerance', the judiciary of the Republic of Macedonia which is far from being independent, and on the contrary being under immediate influence of the executive power, released the Archbishop from prison after eight months in spite he was convicted to serve two years and a half of imprisonment. So the state authorities whose aim is obviously not to resolve the problem of freedom of religion in the Republic of Macedonia, have changed the tactics thereof and now they do not persecute and try the Archbishop for issues related to his religion for they would provoke again the reaction of the international community, but

ПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА
СВЕТ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД

Протокол бр 43 од 30 јуни 2006

ОКРУЖНО ПОСЛАНИЕ

за објаснување за судскиот процес на кој Неговото Блаженство, Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован е осуден на затворска казна од една година

Власта во Р. Македонија со несмалена жестина продолжува со судскиот прогон против Неговото Блаженство Архиепископот охридски и Митрополит скопски г. г. Јован. По впечатливото и јавно ругање коешто го доби од Меѓународната заедница, како и од многуте влијателни меѓународни институции кои се занимаваат со човековите права и слободи, конкретно поврзано за затварањето на Архиепископот г. г. Јован, во јули 2005 год., властите во Р. Македонија ја менуваат тактиката на делување, но не и целта на прогонување на припадниците на Охридската Архиепископија.

Не можејќи пред меѓународните фактори да ги објасни причините за затворањето на Архиепископот г. г. Јован за кривичното дело „Распалување на национална и верска омраза, раздор и нетрпеливост", судската власт во Р. Македонија – која не е независна, туку е под директно влијание на извршната власт, го ослободи Архиепископот, по осум месеци поминати во затвор, и покрај тоа што беше осуден на две и пол години. Но, државната власт, чијашто цел не е да го реши проблемот со верската слобода во Р. Македонија, ја промени тактиката и сега го гони и го суди Архиепископот, не за она што се однесува на неговата вера – бидејќи така повторно би ги привлекле реагирањата на меѓународната заедница, туку го судат под обвинение за наводно затајување на материјални средства,

upon charges for allegedly embezzlement of funds, striving to present him as being unworthy for his ministry.

It can be easily concluded by virtue of the last enforceable verdict sentenced to the Archbishop Jovan (John) by the Court of Appeals in Skopje regarding the criminal offence 'embezzlement' referred to in Article 239 paragraph 4 in conjunction with paragraph 1 of the Penal Code of the Republic of Macedonia. The matter is about the following :

In June 2002, upon petition of the Archbishop Jovan (John), who was Metropolitan of Veles at that time, Mr. Trifun Kostovski, who is now the Mayor of Skopje, the capital of our country, donated EUR 57,000 for the reconstruction of the Church of St. Panteleymon in Veles. Due to the legislation changes regarding financial operations in the Republic of Macedonia made that year, the Church was not allowed to own a foreign currency bank account and therefore Mr. Trifun Kostovski agreed to transfer the money to the private foreign currency savings account of the Treasurer of the Veles Diocese, Mr. Toni Petrusevski. Only ten days after the money were transferred to the foreign currency account of the Treasurer, the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan (John), then Metropolitan of Veles, had acceded to liturgical and canonical unity with the Serbian Orthodox Church in June 2002, with a result of his expelling in the street by the Police from the administrative building of the Veles Metropolis, where he lived, without any court warrant. All the personnel working with him got fired the very same day. That was the case also with the aforesaid Treasurer, Mr. Toni Petrusevski. None of them was allowed to access the building of the Metropolis. Thus the money donated by Mr. Trifun Kostovski for the reconstruction of the Church in Veles remained on the savings account of Mr. Toni Petrusevski.

Before the violent persecution by the Police during June 2002, His Beatitude had undertaken initiatives for implementation of the project planned with the contractors in regard to the reconstruction of the aforesaid Church. Certain contracts were signed, and even certain works were paid in advance. Projects according to which Mr. Trifun Kostovski donated the aforesaid money were drawn up. Subsequently, His Beatitude, as a contrac-

настојувајќи со тоа да го прикажат како недостоен за службата што ја врши.

Тоа се гледа и по последната извршна пресуда над Архиепископот г. г. Јован, што ја изрече Апелациониот суд во Скопје за кривично дело „затајување" по чл. 239, ст. 4, во врс. ст. 1, од Кривичниот законик на Р. Македонија. Станува збор за следново:

Во јуни 2002 год., на барање од Архиепископот г. г. Јован, тогаш Митрополит велески со седиште во Велес, сегашниот градоначалник на Скопје, г. Трифун Костовски, дониpаше 57.000 евра за реконструкција на храмот „Свети Пантелејмон" во Велес. Бидејќи Црквата со законските промени за финансиско работење во Р. Македонија, направени истата 2002 год., не можеше да располага со девизна сметка, донаторот – г. Трифун Костовски, се согласи парите да ги префрли на приватна штедна девизна книшка на благајникот на велеската епархија, г. Тони Петрушевски. Не поминаа ни десет дена откако парите беа префрлени на девизната сметка на благајникот, во меѓувреме, по воспоставувањето на литургиското и канонско единство со Српската Православна Црква во јуни 2002 год., Митрополитот велески г. Јован, сега Архиепископ охридски и Митрополит скопски, насилно, во полициска режија, без каков било судски налог за тоа, беше протеран на улица од зградата на Митрополијата – каде што живееше. Истиот ден добија отказ сите што работеа со Митрополитот г. Јован. Отказ доби и споменатиот благајник Тони Петрушевски. Никој од нив не можеше да влезе во зградата на Митрополијата. Оттука, парите што ги даде г. Трифун Костовски за реконструкција на храмот во Велес, останаа на штедната книшка на Тони Петрушевски.

Пред насилниот прогон од страна на полицијата (во текот на јуни 2002 год.), Митрополитот г. Јован со изведувачите на работите околу реконструкцијата на споменатиот храм, презеде иницијатива за извршување на планираниот проект. Беа направени договори, па дури и одредени работи беа авансирани. Беа изработени проекти по коишто г. Трифун Костовски ги дониpаше споменатите средства. Значи, Митрополитот г. Јован, како договарач на тие работи, остана должен на луѓето кои веќе имаа одредени трошоци во подготвувањето на рабо-

tual party, owed the subcontractors who had already had certain expenses for the preparations of the reconstruction of the Church. Let us remark that it was about the reconstruction of the supporting pillars of the Church, of the electrical installations, of the carpentry and of the tinsmith works, and about installation of central heating and new loudspeaker system in the Church.

Nothing was undertaken with regard to payment of the debts during July and August 2002 because His Beatitude was exiled and therefore the contact with the contractors was thus made difficult at the first place, and because it was a summer holidays season at the second place. However, in September 2002, the contractors, who had certain expenses, started to call His Beatitude demanding a part of them to be paid. The Macedonian Orthodox Church had informed them that the donation of Mr. Trifun Kostovski was still on the savings account of the former Treasurer, Mr. Toni Petrusevski.

In September 2002, His Beatitude had ordered in written the former Treasurer, Mr. Toni Petrusevski, to collect the amount of EUR 57,000 from his savings account aiming to pay the debts matured with those money. Reverend Petrusevski did so; however the Police arrested him the very next day. The first working day after that, His Beatitude had deposed the aforesaid amount of EUR 57,000 of the donation to the Court in Veles together with the three months' interest of EUR 180. Reverend Petrusevski was released from temporary arrest the same day; nevertheless it was followed by a trial against him as the first defendant and against His Beatitude as the second defendant upon charges for the criminal offence ‚embezzlement'.

The Court had passed a rejecting verdict at the firs trial, without performance of presentation of evidence, due to lack of authorised plaintiff. The Macedonian Orthodox Church renounced penal pursuit yet during the investigative proceedings, and they had done so at the main hearing as well. When the court proceedings finished and the verdict was passed and delivered to the parties, the Public Prosecutor had made a forgery and inserted it in the file of the case as a proposal for prosecution by the Macedonian Orthodox Church. That proposal was not registered anywhere and there was no court seal impressed on it, nevertheless

тите околу реконструкцијата на храмот. Само да напомнеме: требаше да се изведе градежна реконструкција на носечките столбови на храмот; реконструкција на електричната инсталација; реконструкција на столаријата и лимаријата; да се воведе греење во храмот и да се постави ново озвучување.

Во јули и август 2002 год., ништо не се презеде во однос на наплатата на долговите. Прво затоа што Митрополитот г. Јован беше во прогонство, па беше отежнат контактот на изведувачите на работите со него, а второ, затоа што тоа беше период на летни одмори. Но во септември 2002 год., изведувачите на работите, кои направиле извесни трошоци, почнаа да го бараат Митрополитот г. Јован, за да им се подмират дел од тие трошоци. Македонската Православна Црква ги информирала дека донацијата на г. Трифун Костовски сè уште е на штедната книшка на бившиот благајник, г. Тони Петрушевески.

Во септември 2002 год., Митрополитот г. Јован писмено му наложи на бившиот благајник Тони Петрушевски да ги подигне парите (57. 000 евра) од неговата штедна книшка, за да може од тие пари да се исплатат пристигнатите долгови. Господинот Петрушевски ги подигна парите, но веќе следниот ден полицијата го уапси. Првиот наредeн работен ден потоа, Митрополитот г. Јован го депонираше во судот во Велес полниот износ од донацијата од 57. 000 евра, со каматата за три месеци од 180 евра. Истиот ден г. Петрушевски е ослободен од притвор, но потоа почна судење против него како првообвинет и против Митрополитот г. Јован како второобвинет – за кривично дело „затајување”

Судот најпрво донесе одбивателна пресуда, без изведување на доказна постапка, бидејќи немаше овластен тужител. Уште во текот на истрагата, Македонската Православна Црква се откажа од кривично гонење, а истото го направи и во текот на главниот претрес. По завршувањето на судскиот процес и по добивањето на пресудата, Јавниот обвинител направи фалсификат и вметна во предметот предлог за гонење од Македонската Православна Црква. Тоа не беше заведено никаде. На него немаше судски печат. Но без оглед на тоа, Апелациониот суд во Скопје, кој очигледно, работеше по директиви на извршната власт, го врати предметот на повторно разгледување

the Court of Appeals in Skopje, obviously acting upon orders of the executive power, returned the case for a retrial to the Court of First Instance in Veles, accepting the appeal lodged by the Public Prosecutor grounded on a forged document.

The following witnesses presented themselves on the retrial: The donor Mr. Trifun Kostovski, now the Mayor of Skopje and the representatives of the companies performing the works in the Church. All of them witnessed in favour of the Archbishop Jovan (John) and therefore the Court had passed an acquitting verdict on grounds of their testimonies and written evidence. However the Public Prosecutor lodged another appeal to the Court of Appeals in Skopje and it brought a decision to return the case for a retrial to the Court of First Instance again.

On the third trial, in spite of same evidence, the same judge who had passed an acquitting verdict twice, without any new evidence leading to a different verdict, pronounced a convicting verdict to a two years imprisonment for the Archbishop Jovan (John) and fifteen months for the first defendant, Mr. Toni Petrusevski. The Court of Appeals in Skopje has reduced the punishment and convicted the Archbishop Jovan (John) to one year of imprisonment as the second defendant, and the first defendant Mr. Toni Petrusevski to five months of imprisonment.

We consider as easy to conclude that this was yet another political trial. Because gaining some movable or immovable property for self or for somebody else is necessary for constitution of the criminal offence 'embezzlement'. There was no such thing in this particular case. The money were deposed with the Court together with the interest the very moment when the Court asked for it. Nobody demanded those funds before collecting thereof from the bank account. Moreover, the Macedonian Orthodox Church could not be the aggrieved party in this case for it had never disposed of those funds. The only aggrieved party could have been the donor; however he had not brought any charges. So, there were neither grounds to convict the Archbishop according to evidence presented nor legal grounds for institution of proceedings. Truly indeed, the aforesaid was established by the Court of First Instance in Veles and therefore the rejecting verdict was passed at first, and then the acquitting one. However, when the executive

во Основниот суд во Велес, усвојувајќи ја жалбата на Јавниот обвинител направена врз основа на фалсификатот.

На второто судење како сведоци се појавија: донаторот г. Трифун Костовски, кој сега е градоначалник на Скопје, и претставниците на фирмите што ги изведуваа работите во храмот. Сите сведочеа во корист на Архиепископот г. г. Јован. Врз основа на писмените докази и сведоштва, судот донесе ослободителна пресуда. На таа пресуда Јавниот обвинител повторно се жалеше, па Апелациониот суд во Скопје донесе одлука предметот да се врати на повторно разгледување во Основниот суд во Велес.

На третото судење, со истите докази, истиот судија – кој двапати донесе ослободителна пресуда, без изведување на какви било нови причини кои би влијаеле при донесувањето на поинаква пресуда, беше изречена осудителна пресуда и тоа во траење од две години затвор за Архиепископот г. г. Јован и петнаесет месеци за првообвинетиот, г. Тони Петрушевски. Апелациониот суд во Скопје, по жалбата на обвинетите ја намали казната и го осуди Архиепископот г. г. Јован на една година затвор – како второобвинет, а првообвинетиот, г. Тони Петрушевски, на пет месеци.

Сметаме оти не е тешко да се заклучи дека и ова е политичко судење. Бидејќи за некој да направи кривично дело „затајување", треба да се стекне со некаква подвижна или неподвижна добивка за себеси или за некој друг. Во овој случај тоа го немаше. Парите беа депонирани во судот со каматата во оној момент кога судот ги побара. Пред подигањето на парите, никој не ги побара тие средства. А покрај тоа, Македонската Православна Црква, во овој случај, не можеше да биде оштетена, бидејќи таа никогаш и не располагаше со тие пари. Единствен оштетен би можел да биде донаторот, но тој не подигна обвинение. Така, не само што на основа на доказите немаше можност да биде осуден Архиепископот, туку немаше ни правна можност да се поведе постапка. Додуша, сето ова го констатираше и Основниот суд во Велес, и затоа најпрво донесе одбивателна, а потоа ослободителна пресуда. Но кога извршната власт притисна за осудување на Архиепископот, судот попушти.

power made pressure to the judiciary to convict the Archbishop, then the Court gave in.

We consider the extent of the influence of the political power on the judiciary of the Republic of Macedonia and of the corruption thereof to be notorious, therefore we would not get into a discussing it.

Yet we would like the following to be known: It is not the first time that great historical processes demand and give great sacrifices. This time it is the turn of the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan (John). Fortunately, he sacrifices himself with a joy, and it is a sacrifice for the whole Church in fact. However, even if we do not want to recognize his sacrifice, or if we doubt his innocence, we must not let a totalitarian clique such as the Government of the Republic of Macedonia to violate the fundamental human rights in the middle of Europe, without a chance for the USA and the EU to do something about it. For even if we put aside the fact that the Archbishop is convicted unjustly for the second time, and that he is to serve imprisonment for the second time, the most terrifying thing is that after that, none of the members of the Ohrid Archbishopric would not be safe from imprisonment without any guilt.

Such insecurity will be present until recognition of the Ohrid Archbishopric by the Republic of Macedonia As one of the religious communities in this country. Hence, this is not only an appeal for the unjustly convicted Archbishop Jovan (John). He had persevered one unjust verdict already, and he would persevere this one, too. A year behind the prison walls will pass as a day, but who can be sure that the political persecution would not continue, and moreover, who can be sure that the political persecution would stop with the Archbishop Jovan (John) and not spread to the other members of the Ohrid Archbishopric? He was acquitted from charges for a criminal offence for two times and convicted even on third trial. The Court of First Instance has acquitted him from other charges for another criminal offence, more serious than the previous one. But after all that has happened, who can be sure that the Court of Appeals will not modify this latest acquittal verdict upon political directives by the executive power. Hereby we want to point out to the severity of living under

Колку судот во Р. Македонија е под влијание на политичката власт и во колкава мера е корумпиран, сметаме дека на сите им е познато. Поради тие причини за тоа нема да зборуваме.

Но, би сакале да се знае дека не е првпат за големите историски процеси да се даваат и големи жртви. Тоа овој пат падна на Архиепископот охридски и Митрополит скопски г. г. Јован. Среќна околност е тоа што тој со радост се жртвува, а тоа во суштина е жртва и за целата Црква. Но дури и да не сакаме да ја признаеме неговата жртва, или да се сомневаме дали навистина е невин, не смееме да дозволиме една тоталитаристичка гарнитура – каква што е власта во Р. Македонија, во срцето на Европа да ги крши основните човекови права, а Соединетите Американски Држави и Европската Унија да не можат ништо да сторат. Дури и да го оставиме настрана тоа што Архиепископот, веќе по вторпат неправедно е осуден, и тоа што по вторпат ќе оди во затвор, страшно е што ни по ова, никој од припадниците на Охридската Архиепископија не е сигурен дека и тој нема да биде затворен без каква било вина.

А таа несигурност ќе владее до оној момент додека Охридската Архиепископија не биде призната од државата Р. Македонија како една од верските заедници во земјата. Што значи дека ова не е апел само за неправедно осудениот Архиепископ г. г. Јован,. Тој веќе издржа една неправедна осуда. Ќе ја издржи и оваа. Една година во затвор ќе помине како ден. Но кој може да биде сигурен дека политичкиот прогон нема да продолжи – а уште повеќе од тоа – кој може да биде сигурен дека политичкиот прогон ќе запре само кај Архиепископот г. г. Јован и нема да биде проширен на останатите припадници на Охридската Архиепископија? Тој беше двапати ослободуван од кривичното дело, и дури по третото судење осуден. Пред неколку месеци првостепениот суд го ослободи по уште едно обвинение за друго кривично дело, многу потешко од предходното. Но кој може да биде сигурен, по сето ова што се случи, дека Апелациониот суд под политичка директива на извршната власт, нема да ја промени и оваа нова ослободителна пресуда? Со ова сакаме да предочиме колку му е тешко на Архиепископот г. г. Јован веќе пет години да живее под закани

threats of new criminal charges for five years now for the Archbishop Jovan (John). And after all these, is it possible not to ask ourselves whether there is a guarantor that all these persecutions would stop with him? If nothing would be undertaken and the authorities of the Republic of Macedonia would not be warned not to rig political trials, tomorrow it would be the turn of some other Bishop of the Orthodox Ohrid Archbishopric, or of someone from the clergy thereof, or of someone from the laity thereof. On the other hand, more than two years have passed since the Ohrid archbishopric had filed a request to be registered as a religious community. The Supreme Court still has not answered the lawsuit instituted against the Republic of Macedonia in regard to not registering of the Ohrid Archbishopric. The matter here is about an extremely illegal chaos making the citizens utmostly insecure, and we find that it also makes instable the whole region.

Therefore we ask You and beg of You to do anything in Your power for the purpose of gaining the status of legal entity in the Republic of Macedonia for the Ohrid Archbishopric. We think and we hope that we do not demand too much with this. The matter is about fundamental human rights and freedoms, being denied to the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric in the Republic of Macedonia.

од нови судски обвинениja. А можно ли е по сето ова да не се запрашаме: кој е гарантот дека сите овие прогони ќе се запрат на него? – Ако ништо не се преземе и не им се каже на властите во Р. Македонија дека не смеат да монтираат политички судења, утре ќе дојде ред и на некој друг Епископ од Православната Охридска Архиепископија, на некој од свештениците на оваа Црква, или на некои од лаиците што припаѓаат во неа. Од друга страна, поминаа веќе две години откако Охридската Архиепископија поднесе барање да биде регистрирана како верска заедница. Врховниот суд сè уште не одговара на тужбата подигната против државата Р. Македонија, за тоа што не ја регистрира Охридската Архиепископија. Се работи за еден крајно бесправен хаос, кој предизвикува голема несигурност кај граѓаните, а сметаме дека го дестабилизира и целиов регион.

Затоа молиме и преколнуваме: направете сè што е во Ваша моќ за Охридската Архиепископија да добие правен легитимитет во Р. Македонија. Сметаме дека со тоа не бараме преку леб погача. Тоа се основни човекови права, а токму тие човекови права сосема им се укинати на припадниците на Охридската Архиепископија во Р. Македонија.

ORTHODOX OHRID ARCHBISHOPRIC
HOLY SYNOD OF BISHOPS

Protocol No. 45 from July 25, 2006

TO
Her Excellency the Ambassador
of the United States of America in R. Macedonia
Mrs. Gillian Arlette Milovanovic

Your Excellency,

Feeling extremely offended by the discrimination of the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric by the authorities of the Republic of Macedonia, hereby we address to You bagging Your assistance in the efforts to stop the spiritual violence continually practised in regard to them by all three segments of power in the Republic of Macedonia, i.e., by the legislative, enforcement and judicial authorities, for several years now.

It is well known that the legislative power of the Republic of Macedonia has passed a Declaration for Support of the Macedonian Orthodox Church in January 2004. Thus it discriminated all the ones who do not want to be members of the Macedonian Orthodox Church and wish to secede from it by their own free will.

It has been used as grounds for even better alibis for terrorising the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric by the law enforcing authorities. The authorities have begun the terror in 2002 expelling in the street His Beatitude the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan (John), then still the Metropolitan of Veles Diocese of the Macedonian Orthodox Church, from the administrative building of the Veles Metropolis, without any court warrant. They placed the Archbishop Jovan (John) under temporary arrest several times thereafter, and last year the judiciary power finally convicted him to imprisonment of two years and a half for ‚instigation of ethnic and religious hatred, discord and intolerance'. He had served 8 months of that punishment and then he was released under great pressure by the international institutions.

ПРАВОСЛАВНАТА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА
СВЕТ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД

Протокол бр. 45 од 25 јули 2006

До
Нејзината Екселенција
Амбасадорот на САД во Р. Македонија
г-ѓа Gillian Arlette Milovanovic

Почитувана г-ѓа Миловановиќ,

Во состојба на длабока навреденост заради дискриминацијата која власта на Р. Македонија им ја прави на верниците на Православната Охридска Архиепископија, Ви се обраќаме со молба да помогнете да престане духовното насилство кое континуирано веќе неколку години, сите три облици на власт во Р. Македонија: законодавната, извршната и судската, го прават врз припадниците на Православната Охридска Архиепископија.

Како што е познато, во јануари 2004 г., законодавната власт во Р. Македонија донесе декларација за поддршка на Македонската Православна Црква. Со самото тоа ги стави во дискриминирана положба сите оние што доброволно не сакаат да припаѓаат на Македонската Православна Црква и сакаат да се отцепат од неа.

Тоа беше добра подлога за извршната власт да добие уште поголемо алиби да врши терор врз припадниците на Православната Охридска Архиепископија без да биде за тоа казнета. Власта го започна теророт уште во 2002г. кога бесправно, без судски налог го избрка на улица од зградата на Митрополијата во Велес, Неговото Блаженство – Архиепископот охридски и Митрополит скопски г. г. Јован, тогаш како Митрополит велески на Македонската Православна Црква. Потоа, неколку пати го ставаше во притвор Архиепископот Јован, за судската власт конечно минатата година да го осуди на две и пол годишен затвор и да го затворат за „распалување на национална и верска омраза, раздор и нетрпеливост.” Од таа казна тој издр-

Law enforcement authorities practised yet another type of terror in regard to the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric during last years. Namely, in February 2004, five disguised persons, armed with submachine guns and sent by the Police, broke into the monastery of St. John Hrysostom, previously braking the entrance, cut the hairs of the nuns who were there, and at the end set the monastery to fire. The perpetrators have not been found until today and how could it happen when they should be found by the Police who sent them.

Mistreatment and humiliation continually practised against the Bishops and clergymen of the Orthodox Ohrid Archbishopric on the border crossings of the Republic of Macedonia are merely the mildest type of terror. There was no exit or entrance into the country when they were not kept by the Police without any authorisation and left to wait, sometimes for more than an hour. However, frequent searches of the apartments belonging not only to the Bishops and clergymen, but also to many of the faithful people, are not unknown types of terror for them.

The demolition of the church of the monastery of St. John Hrysostom in village Nizhepole near Bitola was an expression of the brutal vandalism of the authorities. They torn down only the church of the Orthodox Ohrid Archbishopric out of a whole settlement with more than 200 houses built in a place without urbanistic plan prescribed for it.

Rowdies had demolished the chapel of the Orthodox Ohrid Archbishopric in the suburb Dratchevo before the eyes of the Police who did nothing to thwart it.

These days, the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan (John) encounters threats for his imprisonment again. It means that the terror of the authorities against the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric does not stop.

Let us be forgiven, but what we are going to describe hereinafter is a culmination of the impudence of the authorities of the Republic of Macedonia. This time, the matter is about the judiciary. Namely, way back in January 2005, the Orthodox Ohrid Archbishopric has brought charges against the Government of the Republic of Macedonia to the Supreme Court on grounds of refusal to give legitimacy to the Archbishopric. We had no notification whatso-

жа 8 месеци и потоа, под голем притисок на меѓународните институции беше ослободен.

Извршната власт во изминативе неколку години правеше и друг терор врз припадниците на Православната Охридска Архиепископија. Во февруари 2004 г. петмина маскирани лица, вооружени со автоматски пушки, испратени од полицијата влегоа насилно во манастирот Св. Јован Златоуст, претходно кршејќи ја надворешната врата, им ги истрижија косите на затекнатите монахињи, а потоа го запалија манастирот. Сè до денес тие луѓе не се најдени, а како да бидат најдени, кога нив треба да ги пронајде полицијата, а тие беа испратени токму од неа.

Малтретирањата и понижувањата што им се прават континуирано на граничните премини во Р. Македонија на Епископите и свештениците на Православната Охридска Архиепископија се најблагата форма на терор. Нема излегување или влегување во земјата при кое полицијата неовластено не ги задржува, оставајќи ги да чекаат понекогаш и повеќе од еден час. Но, не се непознати начини на терор и честите претреси на домовите, не само на Епископите и свештениците, туку и на многумина од верниците.

Бруталниот вандализам власта го изрази со рушењето на храмот во манастирот Св. Јован Златоуст во октомври 2004 г. во селото Нижеполе кај Битола. Во цела една населба со повеќе од 200 куќи, кои се изградени на место каде што нема урбанистички план, власта ја сруши само црквата на Православната Охридска Архиепископија.

Пред очите на полицијата во Скопје, во населбата Драчево, насилници го демолираа параклисот на Православната Охридска Архиепископија, а полицијата не презеде ништо.

Деновиве повторно му претат на Архиепископот охридски и Митрополит скопски г. г. Јован дека повторно ќе го затворат. Тоа значи дека теророт кој го прави власта врз припадниците на Православната Охридска Архиепископија не престанува.

Нека ни биде простено, но она што подолу ќе го опишеме, сметаме дека е кулминација на безобразлукот од страна на властите во Р. Македонија. Овој пат се работи са судските власти. Имено, уште во јануари 2005 г., Православната Охридска Архиепископија поднесе тужба против владата на Р. Македонија

ever on whether the Court had dealt with the legal suit until few days ago, and therefore the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric forwarded a letter to the Supreme Court asking for acceleration of the procedure. We have received the verdict upon the charges rejecting our lawsuit in only two days since then, and the impudence thereof is in the fact that the Court had dealt with it way back in November 2005, and has not found convenient to notify us about it. The Supreme Court was buying time for the Government for full eight months aiming to delay our lawsuit to the Human Rights Court in Strasbourg. The very decision of the Court is not so offensive. We would be surprised if the Court had the courage to decide otherwise. We consider that the control of the judiciary by the politicians in the Republic of Macedonia is renown to everyone. But, to be honest, we did not expect such a humiliation. The Court treats us as a second rate citizens and discriminates us to the extent of depriving us from our legal rights such as responses from the Court. Imagine, if we had not demanded acceleration of the procedure which lasted too long, we would never find out that the Court had already rejected our lawsuit. Of course, it is obvious that the judiciary is controlled by the politicians, it is well known that all the citizens, and not only the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric are unsatisfied by the functioning thereof, nevertheless such an ignoring attitude by the highest court of the Republic of Macedonia exceeds even the terror continually practised by the law enforcement authorities against the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric.

Please find enclosed the verdict of the Supreme Court and be so kind to read it. It speaks for itself and we will not comment it. Once more we only ask you cordially to do everything in Your power to stop the terror over the member of the Orthodox Ohrid Archbishopric practised by non-democratic state authorities, i.e., the Republic of Macedonia, Who continually violate the fundamental human rights and freedom of religion.

With respect,

BISHOP
† of Bregalnica and Administrator of Bitola Marko

пред Врховниот суд бидејќи таа не ѝ дава правен легитимитет на Архиепископијата. До пред неколку денови немавме никаков известие дали судот одлучувал по тужбата и затоа Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија испрати писмо до Врховниот суд со кое побара забрзување на постапката. Само по два дена ни ја испратија пресудата за тужбата со која е одбиено нашето барање. Безобразното е во тоа што судот решавал уште во ноември 2005 г., и оттогаш не нѐ известил. Полни осум месеци Врховниот суд купуваше време за власта, а ние да не можеме да процесуираме тужба во судот за човекови права во Стразбург. Самата одлука на судот не е толку навредлива. Ние ќе бевме зачудени ако судот имаше храброст поинаку да одлучи. Политичката контрола над судовите во Р. Македонија – која ја прави Власта – сметаме дека на сите им е позната. Но толкаво понижување да бидеме искрени не очекувавме. Судот нѐ третира како граѓани од втор ред, нѐ дискриминира до таа мера што и она законски што ни следува, а тоа се одговорите од судот, ни го ускратува. Замислете ако ние не побаравме забрзување на постапката која многу долго се провлече, никогаш немаше да дознаеме дека судот веќе ни ја одбил тужбата. Секако, јасно е оти судството е политички контролирано. Јасно е дека граѓаните, не само припадниците на Православната Охридска Архиепископија, се незадоволни од работата на судовите. Но ваквиот игнорантски однос на највисокиот суд во Р. Македонија го надминува дури и оној терор кој континуирано го прави извршната власт над припадниците на Православната Охридска Архиепископија.

Бидете љубезни да ја прочитате пресудата на Врховниот суд која што ја доставуваме во прилог. Таа доволно говори сама за себе и нема да ја коментираме. Единствено, уште еднаш, најтопло замолуваме, направете што е во ваша можност да престане теророт над припадниците на Православната Охридска Архиепископија кој се прави од една недемократска држава, Р. Македонија, која континуирано ги крши основните човекови права на слобода на вероисповед.

Со почит,

ЕПИСКОП
Брегалнички и местобљустител битолски
+ Марко

THE SUPREME COURT DID NOT RESPECT THE CONSTITUTION AND REJECTED THE LAWSUIT OF THE ORTHODOX OHRID ARCHBISHOPRIC AGAIST THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA

17.07.2006

If the influence of the politics on the court, and thus on the justice the Republic of Macedonia was not well known in, what follows herein further should have been called extreme effrontery and inapposite disgrace.

Namely, on 07 July, 2006, the Synod of the Orthodox Ohrid Archbishopric was required to send a request to the Supreme Court of the Republic of Macedonia to accelerate the procedure for the lawsuit submitted by the same against the Government of the Republic of Macedonia for refusing to register the Orthodox Ohrid Archbishopric, only two to three days later to receive a response from the Supreme Court that the lawsuit was already rejected as ungrounded on 09 November 2005. Ever since, meaning, from November last year until 13 July 2006, the date when the response from the Supreme Court was addressed, the Court had not regarded it as necessary to send the judgement.

The Orthodox Ohrid Archbishopric in the aforementioned request for the acceleration of the lawsuit procedure U.br. 405/ 05 expressed doubt that the Supreme Court deliberately delays reaching a decision for the case since it was aware that the Government shall lose this case before the International Court of Human Rights in Strasbourg. But, what happened, we believe, that even the biggest critics of the politic situation in Macedonia could not have presumed. That the case was closed 8 months ago, and the Orthodox Ohrid Archbishopric has not received any response that its lawsuit was rejected, we think should be left with no comment simply for the reason that there is no person that has something unclear regarding the Orthodox Ohrid Archbishopric.

However, with the judgement itself, which is enclosed, the Supreme Court violates the Constitution of the Republic of Mac-

ВРХОВНИОТ СУД НЕ ГО ИСПОЧИТУВА УСТАВОТ И ЈА ОДБИ ТУЖБАТА НА ПРАВОСЛАВНАТА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА ПРОТИВ ВЛАДАТА НА Р. МАКЕДОНИЈА

17 Јули 2006 год.

Ако на сите не им беше познато какво влијание има политиката врз судот, а тоа значи врз правдата во Р. Македонија, ова што подолу следува ќе требаше да го наречеме краен безобразлук и непримерен резил.

Имено, потребно беше Синодот на Православната Охридска Архиепископија на 7 јули 2006 год., да испрати барање до Врховниот суд на Р. Македонија за забрзување на постапката околу тужбата, којашто истиот ја поднесе против Владата на Р. Македонија за тоа што таа не ја регистрира Православната Охридска Архиепископија, за по два-три дена да се добие одговор од Врховниот суд дека тужбата била одбиена како неоснована уште на 9 ноември 2005 година. Оттогаш, значи, од ноември минатата година, па сè до 13 јули 2006 год. (датум кога е адресиран одговорот од Врховниот суд), судот не нашол за сходно да ја испрати пресудата.

Православната Охридска Архиепископија во споменатото барање за забрзување на постапката околу тужбата У. бр. 405⁄05, изрази сомнеж дека Врховниот суд намерно го одолговлекува решавањето на предметот, затоа што знае дека овој процес Власта со сигурност ќе го изгуби пред меѓународниот суд за човекови права во Стразбур. Но ова што се случи веруваме дека не би можеле да го претпостават ниту најголемите критизери на политичката ситуација во Р. Македонија. Случајот да биде решен веќе полни 8 (осум) месеци, а Православната Охридска Архиепископија сè уште да нема примено одговор за тоа дека тужбата ѝ е одбиена, сметаме дека треба да остане без коментар едноставно од причина што нема веќе таков комушто нешто не му е јасно по однос на Православната Охридска Архиепископија.

Инаку, со самата пресуда, што ја прикажуваме како при-

edonia, apart from the fact that it violates the international conventions for human rights and religious freedoms. The Orthodox Ohrid Archbishopric received a response from the Constitutional Court U.br. 10/ 04 on the initiative for conducting a procedure for reassessment of the constitutionality of the Article 5 and 8 under the Law on religious communities and religious groups, in which despite the rejection of the initiative it is stated: "Furthermore, the Court determined that Article 8 under the Law on religious communities and religious groups has been a subject of assessment before this Court from the aspect whether only one religious community can exist for one religion and thereto with Decision U.br. 223/ 1997 of 28 October 1998 it has not initiated a procedure taking a position that this legal provision does not create inequality, as that as a matter of fact the citizens are protected from being manipulated by the division of the faithful from the same religion into many religious communities which leads to legalization of the schism in the church. In addition, the Court has taken into consideration that the faithful who have the same religious beliefs, and who do not belong (upon their will) to the registered religious community, may unite into a religious group and to carry out the religious activities and religious rites in an organized manner, as the religious communities. Accordingly, the Court estimated that this provision did not create discrimination among the faithful and inequality among the religious communities and religious groups and that the provision for one religion to exist one religious community did not create inequality and was not incompliant with the Law".

This means that there was no ground for rejection of the lawsuit filed by the Orthodox Ohrid Archbishopric whose adherents are discriminated by the authorities of the Republic of Macedonia since they refused to register it even as a religious group.

But, the rejection of the lawsuit itself might not be the most worrying fact for the reason that is well known to everybody what the court and administrative capacities in the Republic of Macedonia are and how independent its judiciary is. It is serious that the international community is still silent. Yet, perhaps it is not silent and it is putting a cultural pressure on our authorities, but they only understand the language of the strong pressure.

лог, Врховниот суд го крши Уставот на Р. Македонија. Да не говориме пак, дека ги крши и меѓународните конвенции за човекови права и верски слободи. Православната Охридска Архиепископија доби одговор од Уставниот суд У. бр. 10/04, на иницијативата за поведување на постапка за преиспитување на уставноста на членовите 5 и 8 од Законот за верските заедници и религиозни групи, во кој покрај отфрлувањето на иницијативата, се вели: „Понатаму, Судот утврди дека членот 8 од Законот за верските заедници и религиозните групи бил предмет на оцена пред овој Суд од аспект на прашањето дали за една вероисповед може да постои само една верска заедница и притоа со Решение У. бр. 223/1997 од 28 октомври 1998 год., не повел постапка заземајќи став дека оваа законска одредба не создава нееднаквост по остварување на слободата на вероисповедта и дека со оваа одредба всушност се заштитуваат граѓаните од манипулирање со нив, преку поделба на верниците од иста вероисповед на повеќе верски заедници, што води кон легализирање на раскол во црквата. Притоа, Судот ја имал предвид и можноста дека верниците кои имаат исто верско убедување, а не припаѓаат (по нивна волја) на регистрирана верска заедница, можат да се здружат во религиозна група и организирано да ги вршат верските работи и верските обреди, како и верските заедници. Според тоа, Судот оценил дека таа одредба не создава дискриминација меѓу верниците и нееднаквост помеѓу верските заедници и религиозните групи и дека определбата за една вероисповед да постои една верска заедница не создава нерамноправност и не е во несогласност со Уставот.“

Тоа значи дека не постои никаква основа за да се одбие тужбата на Православната Охридска Архиепископија, чиишто припадници се дискриминирани од Властите на Р. Македонија, бидејќи тие не ја регистрираа ниту како религиозна група.

Но самото одбивање на тужбата можеби и не е најзагрижувачкото од причини што на сите им е познато колкав е судско-административниот капацитет на Р. Македонија, и колку судството на Републиката е независно. Сериозно е што сè уште молчи меѓународната заедница, која уредно ќе биде запозната и со овој недемократски и скандалозен настан. Можеби таа,

However, the Orthodox Ohrid Archbishopric is a Church and should not been expected from it a type of pressure as for instance the Albanians put on the authorities in 2001. The Church has buried many kings and tyrants; it shall survive these too.

From the Information Service
of the Orthodox Ohrid Archbishopric

правејќи еден културен притисок, и не молчи толку, колку што нашиве власти го разбираат само јазикот на грубиот притисок.

Сепак, Православната Охридска Архиепископија е Црква и бездруго не треба да се очекува таков вид на притисок каков што, на пример, на властите им го направија Албанците во 2001 година. Црквата погребала многу цареви и тирани, ќе ги надживее и овие.

Од Информативната служба на
Православната Охирдска Архиепископија

ORTHODOX OHRID ARCHBISHOPRIC
HOLY SYNOD OF BISHOPS

Protocol No. 48 dated August 2006

To
His Excellency
The President of the Government
of the Republic of Macedonia
Mr. Nikola Gruevski

Dear Mr. Gruevski,

We are honoured in the name of our Archbishop kyr kyr Jovan, whom the previous communist government completely illegally imprisoned twice, where he is now, as well as in the name of the Holy Synod of Archbishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric to congratulate you on your appointment to the President of the Government of Republic of Macedonia.

Please be informed that in the past four years the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan, along with the other Bishops, priests even the believers in the Orthodox Ohrid Archbishopric, were inappropriately abused, molested even prosecuted and imprisoned – merely due to belief.

We shall not emphasize that what has been done to the Orthodox Ohrid Archbishopric is contrary to the Human Rights Convection singed by the Republic of Macedonia, as we shall not emphasize that the intolerance shown by the Government towards the Orthodox Ohrid Archbishopric is not even allowed by the Constitution of the Republic of Macedonia. However, we do not hide the joy that this is also contrary to Your commitments to democracy, publically stated and explained in the pre-election campaign of VMRO-DPMNE.

Using the opportunity to congratulate You on the responsible service you have received, we beg You to do everything in Your power the Archbishop kyr kyr Jovan, who is unjustly imprisoned,

ПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА
СВЕТ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД

Протокол бр. 48 од Август 2006

До
Неговото Превосходство
Претседателот на Владата
на Р. Македонија
г-динот Никола Груевски

Почитуван г. Груевски,

Чест ни е од името на нашиот Архиепископ г. г. Јован, кого претходната комунистичка власт потполно бесправно на двапати го стави во затвор, каде што и сега се наоѓа, како и од името на Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија, да Ви го честитаме именувањето за Претседател на Владата на Р. Македонија.

Примете на знаење г. Претседателе дека изминативе четири години Архиепископот охридски и Митрополит скопски г. г. Јован, но и другите Епископи, свештеници, па и верниците на Православната Охридска Архиепископија, беа непримерно злоставувани, малтретирани, па дури и судени и затварани – само заради убедувањата.

Нема да потенцираме дека она што ѝ се правеше на Православната Охридска Архиепископија е спротивно на Конвенциите за човекови права, чиј потписник е Р. Македонија, како што нема да нагласуваме дека нетолеранцијата која ја покажа власта кон Православната Охридска Архиепископија не е дозволена ниту со Уставот на Р. Македонија. Но, не ја криеме радоста што тоа е несогласно и со Вашите определби за демократијата, јавно изјавени и образложени во предизборната програма на ВМРО-ДПМНЕ.

Ползувајќи ја приликата да Ви честитаме на одговорната служба којашто ја примивте, Ве замолуваме да направи-

to be released as soon as possible, and to give to the Orthodox Ohrid Archbishopric legal legitimacy. That is a prerequisite for God's blessing, which cannot be given to Government which imprisons Bishops due to their faith and persecutes the Church, which is recognized by all of the other Churches in the world, such as the Orthodox Ohrid Archbishopric.

Your Excellency please receive the greetings from His Beatitude the Archbishop of Ohrid and the Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan, from the members of the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric and from the pious people, however please also take into consideration our hopes and expectations, that during the mandate of your governing, neither the inhuman and illegal persecutions of the Orthodox Ohrid Archbishopric, nor would the churches and monasteries be demolished and set on fire, and the exile and violence on the nuns along with the imprisonment of Bishops shall not repeated – which however became a distinctive mark of the previous Government, especially of the President of the Republic of Macedonia, Mr. Branko Crvenkovski.

With Respect,

BISHOP
of Bregalnica and Administrator of Bitola
+ Marko

Member of Holy Synod of Bishops
of the Orthodox Ohrid Archbishopric

те сè што е во Ваша можност Архиепископот г. г. Јован, кој е неправедно затворен, да биде што поскоро ослободен, а на Православната Охридска Архиепископија да ѝ се даде правен легитимитет. Тоа е предуслов за Божји благослов, кој не може да го има власт која затвора Епископи заради нивната вера и гони Црква, којашто е призната од сите други Цркви во светот, каква што е Православната Охридска Архиепископија.

Примете ги Ваше Превосходство честитките од Неговото Блаженство Архиепископот охридски и Митрополит скопски г. г. Јован, од членовите на Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија и од верниот народ, но исто така примете ги на знаење и нашите надежи и очекувања, дека во мандатот на Вашето владеење нема да се повторат нечовечните и незаконски гонења на Православната Охридска Архиепископија, рушењето и палењето на цркви и манастири, бркањето и насилствувањето на монахињи и затварањето на Епископи – што стана распознатлив знак на претходната власт, а особено на Претседателот на Р. Македонија г. Бранко Црвенковски.

Со почит,

ЕПИСКОП
брегалнички и местобљустител битолски
+ Марко

член на Светиот Архијерејски Синод
на Православната Охридска Архиепископија

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol No. 164 from September 21, 2006

Prison Idrizovo Skopje

To
His Excellency
The President of the Republic of Macedonia
Mr. Nikola Gruevski

Topic: Proposal for establishing a legal criterion for the purpose of punishment and the prison in the Republic of Macedonia and Proposal for linear amnesty to one third of the punishment of the prisoners

Your Excellency,

It is our honour to send You the enclosed *Analysis of the situation in the prisons in the Republic of Macedonia*, for which, according to your publically announced commitment for democracy and more human society, you should not show disinterest. The poor state of the prisons, described in the report submitted in September 2006 by the Ombudsman Mr. Ixhet Mehmeti that the ruined and dilapidated furniture, insufficient hygiene, lighting and fresh air, presence of damp and harmful insects, sleeping of the prisoners on floors and in corridors, the inadequate quantity and quality of food are not the only things that violate the human dignity.

We consider, and we present that in the enclosed *Analysis*, that the Government of the Republic of Macedonia should establish a new legal standard regarding the attitude of society towards the prisoners. Even, the most recent Law on Execution of Sanctions, adopted in January 2006, from our point of view, does not treat at all in essence, the most important issue for the proper

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 164 од 21 Септември 2006

Затвор Идризово Скопје

До
Неговото Превосходство
Претседателот на Владата на Р. Македонија
г-динот Никола Груевски

Тема: Предлог за воспоставување на законски критериум за смислата на казнувањето и затворот во Р. Македонија и Предлог за линеарна амнестија на една третина од казните на затворениците.

Ваше Превосходство,

Чест ни е, во прилог да Ви ја испратиме *Анализата на состојбите во затворите во Р. Македонија* за која, согласно на јавно објавеното Ваше залагање за демократија и похумано општество, не би требало да покажете незаинтересираност. Лошата состојба во затворите, која ја опишува во неговиот извештај поднесен во Септември 2006 г., Јавниот правобранител на Р. Македонија г-динот Иџет Мемети, заради руинираниот и дотраен мебел, недоволната хигиена, осветлување и свеж воздух, присуството на влага и штетни инсекти, спиењето на затворениците по под и во ходниците, несоодветното количество и квалитетот на храната, не се единствените работи кои го нарушуваат човековото достоинство.

Сметаме, и тоа го прикажуваме во приложената *Анализа*, дека Владата на Р. Македонија треба да воспостави нов законски стандард за односот на општеството кон затворениците. Дури и најновиот закон за извршување на санкциите, донесен во Јануари 2006 г., воопшто не го третира, суштински, според

functioning of prisons, and that is the attitude of society towards the prisoners.

Whether the food would be richer or poorer, the prison accommodation would be better or worse, it becomes a secondary issue if the society still uses the communist idea for the essence of the prison as a place for punishment. With such understanding and ideology, the society produces its own enemies who will only wait for the opportunity to revenge themselves. If the punishment is only practiced in the correctional facilities, as the is the case of the Republic of Macedonia and the re-education is marginalized, then the point of the prison is completely missed.

Even if much more decent living conditions for the prisoners are provided, let's say as those ones prescribed in the countries of the European Union that will not contribute to the re-education of prisoners, if the ideological attitude towards the prisoners is not changed thoroughly, which as we have already said, is a relic of the communist ideology – in the prisons the punishment prevails over the politics of re-education.

In the enclosed *Analysis*, we give concrete proposals on which the relationship between the society and convicts should be built, including the contribution that the Church can give in building of those relations. And regardless of the fact that this is written by a humble member of the society in which we live, now a convict and a prisoner, we kindly ask you to at least read it and do something to improve the attitude of society towards the prisoners.

We are using this opportunity, although this was not included among the proposals in the aforementioned *Analysis*, to initiate a linear amnesty of at least one-third of the prison sentence of all prisoners in the Republic of Macedonia, as a sign of goodwill towards all who await mercy, certainly firstly from God, but also from the one who sovereignly governs.

This will create a more human climate within the prisons, which is missing a lot, better living conditions will be created, since the number of prisoners will be reduced, however what is most important is that it would give the prisoners a sign that the Government neither has forgotten them, nor that the society has rejected them.

нас, најважното прашање за правилно функционирање на затворите, а тоа е односот на општеството кон затворениците.

Дали ќе има побогата или посиромашна храна, подобри или полоши затворски услови на сместување, постанува второстепено прашање ако општеството сè уште ја употребува комунистичката идеја за суштината на затворот како место за казна. Со таквото сфаќање и идеологија, општеството произведува сопствени непријатели кои само ќе чекаат прилика да му се осветат. Ако во казнено поправните домови се практикува само казнувањето, како што е тоа случај во Р. Македонија, а превоспитувањето се маргинализира, тогаш потполно се промашува смислата на затворот.

Дури и да се обезбедат многу попристојни услови за живот на затворениците, да речеме како оние што се пропишани во земјите на Европската Унија, тоа нема да допринесе во превоспитувањето на затворениците, ако темелно не се смени идеолошкиот однос кон затворениците, за кој, како што веќе рековме, е остаток од комунистичката идеологија – во затворите да преовладува казнената над политиката на превоспитување.

Во приложената *Анализа* даваме конкретни предлози врз што треба да се гради односот меѓу општеството и осудените лица, како и за придонесот кој Црквата може да го даде во градењето на тие односи. И, без разлика што е напишана од еден понижен член на општеството во коешто живееме, сега осуденик и затвореник, замолуваме да ја прочитате и барем нешто да измените на подобро во односот на општеството кон затворениците.

Ја ползуваме приликава, иако ова не беше сместено помеѓу предлозите во споменатата *Анализа*, да иницираме линеарно амнестирање на барем една третина на затворската казна на сите затвореници во Р. Македонија, како знак на добра волја кон сите оние кои чекаат милост, секако прво од Бога, но исто така и од оној кој суверено владее.

Со ова ќе се создаде почовечна клима во затворите, којашто толку недостасува, ќе се создадат подобри услови за живеење, бидејќи бројот на затворениците ќе се намали, но што е најважно ќе им се даде добар абер на затворениците дека

In the hope that, with the blessing of God, this will be accomplished, we remain with respect.

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
+ of Ohrid and of Skopje Jovan

власта не ги заборавила, дека општеството не ги отфрлило.

Во надеж дека, со благослов Божји, ова ќе биде остварено, останувам со почит.

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+Охридски и скопски Јован

ORTHODOX OHRID ARCHBISHOPRIC
HOLY SYNOD OF BISHOPS

Protocol No. 153 of August 10, 2006

To
His Holiness Archbishop of Pech
Metropolitan of Belgrade and Karlovac
and Serbian Patriarch Pavle

Your Holiness,

We are sending this letter to you in a state of a deep grief in which the hierarchy, priesthood and the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric are, due to the reimprisonment of our Archbishop, His Beatitude John. Namely, only few days ago, he was imprisoned for the second time, after his release a few months ago, following a great pressure from the local churches and the whole international community. As it is well known, many times so far he has been held in custody by the authorities of the Republic of Macedonia. His only "guilt" is that he brought the Church in the Republic of Macedonia, which has been in schism for a long period of time, into a canonic state, to be recognized by all Orthodox Churches. The authorities who produced the schism in the communist era (1967) from national reasons only, were bothered that the schism has been solved, in a manner not approved by them. Therefore, they fragrantly interfere in the work of the Church and until today they have not ceased to terrorize, first of all the Archbishop, but also the other Bishops, priesthood and the people of the Orthodox Ohrid Archbishopric.

First they put the Archbishop John in custody, and few days later he was given a 30-day custodial sentence which he served, all of which was to frighten him. When they realized that that does not pay off, they sentenced him to 2 years and 6 months in

ПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА
СВЕТ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД

Протокол бр. 153 од 10 август 2006

До
Неговата Светост Архиепископот пекќи
Митрополит белградско-карловачки
и Патријарх српски г.г. Павле

Ваша Светост,

Го испраќаме ова писмо до Вас од состојба на длабока тага во која се наоѓа јерархијата, свештенството и членовите на Православната Охридска Архиепископија заради повторното затварање на нашиот Архиепископ, Неговото Блаженство, г.г. Јован. Имено, пред само неколку денови, тој беше по втор пат ставен во затвор, откако пред неколку месеци, после голем притисок на помесните цркви и целата меѓународна заедница беше ослободен. Како што е познато, тој многупати до сега беше ставан во притвор од страна на власта во Р. Македонија. Неговата единствена „вина" е во тоа што Црквата во Р. Македонија која долги години беше во схизма ја воведе во канонска состојба, да биде призната од сите Православни Цркви. На властите во Р. Македонија кои ја произведоа схизмата во комунистичко време (1967г.) и тоа единствено од националистички причини им попречи тоа што схизмата е решена, а при тоа на начин на кој тие не се согласни. Затоа грубо се вмешаа во работите на Црквата и до ден денес не престануваат да прават терор, најмногу врз Архиепископот, но исто така и врз другите Епископи, свештенството и народот на Православната Охридска Архиепископија.

Прво го ставаа во притвор Архиепископот Јован по неколку денови, потоа, му одредија притвор од 30 дена кои тој ги издржа, а сè со цел да го заплашат. Откако видоа дека тоа

prison, from which he served 8 months and under the influence of the international community the Supreme Court ordered his release. Now, they have changed the tactics and they wanted to present him as a criminal. They sentenced him to one year as he allegedly concealed church assets, even though for the same act he was released by the Court twice. In order to explain the show trial over the Archbishop, the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric prepared an encyclical letter which is enclosed to this letter.

His Beatitude, John the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje is unrightfully convicted and sentenced to prison. So far, he has proven to be strong in the faith and acts and he does not leave any doubt that he would not survive this iniquity. He is aware that his suffering is a victory of the Church and by that he encourages us to prove worthy of the love of our God and Saviour.

But, Your Holiness, as much as this is a call to do everything to free the unrightfully imprisoned Archbishop John, this is also a call to do everything the Orthodox Ohrid Archbishopric to be recognized by the Government of the Republic of Macedonia. As long as the Government breaches all international conventions for freedom of religion signed by the Government itself, refuses to recognize the Orthodox Ohrid Archbishopric as one of the religious communities in the Republic of Macedonia, there is an opportunity to terrorize not only the Archbishop, but also the other Bishops, and the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric. By not recognizing the Ohrid Archbishopric, the Government in the Republic of Macedonia actually leaves room for legalized terror over the members of the Church. Thus, many of our members are terrified and think using the following logic: „If they could torture the Archbishop John who has the support of all Orthodox Churches and many international institutions that take care of human rights, how much more and in the same time less transparently can they harm us?"

Thus, Your Holiness, we kindly ask and implore you to do everything in your power the Orthodox Ohrid Archbishopric to be legalized in the Republic of Macedonia. This small country in the South-West Balkans today proves as a country that does not respect the most basic human rights, and the international com-

не успева, го осудија на 2 години и 6 месеци затворска казна од која тој издржа во затвор 8 месеци и под влијание на големите притисоци од меѓународната заедница врховниот суд го ослободи. Сега ја сменија тактиката и сакаат да го прикажат како криминалец. Го осудија на една година затвор како божем затајувал средства од црквата иако за истото дело претходно два пати беше ослободуван од судот. Со цел да се објасни монтираниот процес врз Архиепископот, Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија подготви Окружно послание кое Ви го испраќаме во прилог.

Неговото Блаженство, Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован повторно е неправедно осуден и ставен во затвор. Досега се покажа како силен во верата и делата и не остава сомнеж дека нема да ја издржи и оваа неправда. Тој е свесен дека неговото страдање е победа за Црквата и со тоа сите нас нè бодри да се покажеме достојни за љубовта на нашиот Бог и Спасител.

Но, Ваша светост, колку што е ова повик да направиме сè да биде ослободен неправедно затворениот Архиепископ Јован, толку е повик да направиме сè, Православната Охридска Архиепископија да биде призната од власта во Р. Македонија. Сè додека власта, кршејќи ги сите меѓународни конвенции за слобода на вероисповедта која самата ги има потпишано, одбива да ја признае Православната Охридска Архиепископија како една од верските заедници во Р. Македонија, постои шанса да се прави уште поголем терор, не само врз Архиепископот, туку и врз другите Епископи и членовите на Православната Охридска Архиепископија. Со тоа што не ја признава Охридската Архиепископија, власта во Р. Македонија всушност остава простор за легализиран терор врз членовите на Црквата. Така, многу од нашите членови се престрашени и размислуваат со следнава логика: „Кога можеа на Архиепископот Јован кој има поддршка од сите Православни Цркви и од многу меѓународни институции кои се грижат за човековите права да му направат толку силна тортура, колку повеќе, а притоа помалку транспарентно можат да ни наштетат нас?"

Затоа, Ваша Светост, Ве замолуваме и преколнуваме, направете сè што е во Ваша моќ да биде легализирана Право-

munity seems to tolerate this.

With hope that God will listen to your pray, we remain devoted to your love in Christ.

BISHOP
+ Marko of Bregalnica and Administrator of Bitola
Member of the Holy Synod of Bishops

славната Охридска Архиепископија во Р. Македонија. Оваа мала земја во југозападниот Балкан денес се покажува како земја која не ги почитува ниту најосновните човекови права, а меѓународната заедница тоа како да го толерира.

Со надеж дека Господ ќе ја слушне Вашата молитва, останuваме оддани на Вашата љубов во Христа.

ЕПИСКОП
+Марко брегалнички и местобљустител битолски
Член на Светиот Архијерејски Синод

ORTHODOX OHRID ARCHBISHOPRIC
HOLY SYNOD OF BISHOPS

LETTER TO THE PRELATES OF THE ORTHODOX CHURCHES REGARDING THE LATEST IMPRISONMENT OF ARCHBISHOP JOVAN

Protocol No. 153 from August 10, 2006

Your Holiness,

We write this letter to You being deeply grief-stricken as well as the whole hierarchy, clergy and members of the Orthodox Ohrid Archbishopric are because of the repeatedly imprisonment of our Archbishop, His Beatitude kyr kyr Jovan (John). Namely, he was imprisoned for his second time several days ago, and few months ago he was released from his first imprisonment due to the great pressure of the local churches and the international community. It is renowned that he was confined by the authorities of the Republic of Macedonia many times before. The only guilt of his is that he had brought the Church of the Republic of Macedonia, which was in a condition of many years long schism, into a canonical condition, and thus it has become recognised by all the Orthodox Churches worldwide. The solution of the schism disturbs the authorities of the Republic of Macedonia, because they are the ones who had created it in the times of the communist rule (in 1967) for solely chauvinistic reasons, and they are also bothered by the way the solution of the schism is resolved. That is why they had glaringly interfered in the affairs of the Church and do not stop the terror until nowadays, mostly striking the Archbishop, but also the other Bishops, the clergymen and the faithful people of the Orthodox Ohrid Archbishopric.

ПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА
СВЕТ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД

ПИСМО ДО ПРЕТСТОЈАТЕЛИТЕ НА ПРАВОСЛАВНИТЕ ЦРКВИ ЗА ПОВТОРНОТО ЗАТВОРАЊЕ НА АРХИЕПИСКОПОТ ЈОВАН

Протокол Бр. 153 од 10 Август 2006 год.

Ваша Светост,

Го испраќаме ова писмо до Вас, од состојба на длабока тага во која се наоѓаат јерархијата, свештенството и членовите на Православната Охридска Архиепископија, заради повторното затварање на нашиот Архиепископ, Неговото Блаженство г. г. Јован. Имено, пред само неколку денови, тој беше по втор пат ставен во затвор, откако пред неколку месеци, по големиот притисок на помесните цркви и целата меѓународна заедница беше ослободен. Како што е познато, тој многупати досега беше ставан во притвор од страна на власта во Р. Македонија. Неговата единствена „вина" е во тоа што Црквата во Р. Македонија, која долги години беше во схизма, ја воведе во канонска состојба, и обезбеди нејзино признавање од сите Православни Цркви. На властите во Р. Македонија, кои ја произведоа схизмата во комунистичко време (1967 г.), и тоа единствено од националистички причини, им попречи тоа што схизмата е решена, а притоа на начинот на кој тие не се согласни. Затоа грубо се вмешаа во работите на Црквата и до ден денес не престануваат да прават терор – најмногу врз Архиепископот, но исто така и врз другите Епископи, свештенството и народот на Православната Охридска Архиепископија.

Најпрво по неколку дена го ставаа во притвор Архиепископот Јован, за потоа да му одредат притвор од 30 дена коишто

At first they had confined the Archbishop Jovan (John) for a few days, then they confined him for 30 days which he had served, and their only goal was to frighten him. Realizing that they failed to do so, they had convicted him to a 2.5 years imprisonment and he served 8 months of that punishment when the Supreme Court of the Republic of Macedonia acquitted hi under the great pressure of the international community. Now they have changed their tactics aiming to present him as if he was a criminal. They convicted him to one year imprisonment as if he was embezzling funds of the Church although he had previously been acquitted by the Court from those charges. Please find enclosed the Encyclical Epistle of the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric for explanation on the rigged trial against the Archbishop.

His Beatitude the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan (John) is once more unjustly convicted and imprisoned. He has proved to be strong in faith and acts so far, and there is no doubt that he would withstand this injustice either. He is aware that his suffering is a victory for the Church thus encouraging all of us to show ourselves worthy for the love of our Lord and Saviour.

However, Your Holiness, as much this letter is an appeal to do everything we can for the release of the unjustly imprisoned Archbishop Jovan (John); it is as much a call to do everything we can for the Orthodox Ohrid Archbishopric to be recognised by the authorities of the Republic of Macedonia. As long as the authorities refuses to recognise the Orthodox Ohrid Archbishopric as one of the religious communities in the Republic of Macedonia, thus violating all the international conventions dealing with freedom of religion our country has acceded, there is a possibility for yet bigger terror, not only against the Archbishop, but also against the other Bishops and members of the Orthodox Ohrid Archbishopric. By not recognising the Orthodox Ohrid Archbishopric, the authorities of the Republic of Macedonia in fact leave space for legitimate terror against the members of the Church. That is why many of our members got frightened and the logic of their way of thinking is the following: „When they could exert such a powerful torture on the Archbishop Jovan (John) who has the support of all

ги издржа, а сè со цел да го заплашат. Откако видоа дека тоа не успева, го осудија на 2 години и 6 месеци затворска казна од која тој издржа во затвор 8 месеци и под влијание на големите притисоци од меѓународната заедница, беше ослободен од Врховниот суд. Сега ја сменија тактиката и сакаат да го прикажат како криминалец. Го осудија на една година затвор како божем затајувал средства од црквата, иако за истото дело претходно два пати беше ослободуван од судот. Со цел да се објасни монтираниот процес врз Архиепископот, Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија подготви Окружно послание кое Ви го испраќаме во прилог.

Неговото Блаженство, Архиепископот охридски и Митрополит скопски г. г. Јован, повторно е неправедно осуден и ставен во затвор. Досега се покажа како силен во верата и делата, и не остава сомнеж дека нема да ја издржи и оваа неправда. Тој е свесен дека неговото страдање е победа за Црквата и со тоа сите нас нè бодри да се покажеме достојни за љубовта на нашиот Бог и Спасител.

Но, Ваша светост, колку што е ова повик да направиме сè да биде ослободен неправедно затворениот Архиепископ Јован, толку е и повик да направиме сè, Православната Охридска Архиепископија да биде призната од власта во Р. Македонија. Сè додека власта, кршејќи ги сите меѓународни конвенции за слобода на вероисповедта, која самата ги има потпишано, одбива да ја признае Православната Охридска Архиепископија како една од верските заедници во Р. Македонија, постои шанса да се прави уште поголем терор, не само врз Архиепископот, туку и врз другите Епископи и членовите на Православната Охридска Архиепископија. Со тоа што не ја признава Охридската Архиепископија, власта во Р. Македонија всушност остава простор за легализиран терор врз членовите на Црквата. Така, многу од нашите членови се престрашени и размислуваат со следнава логика: „Кога можеа на Архиепископот Јован, што има поддршка од сите Православни Цркви и од многу меѓународни институции кои се грижат за човековите права, да му направат толку силна тортура, колку повеќе, а притоа помалку транспарентно, можат да ни наштетат нам?"

Затоа Ваша Светост, Ве замолуваме и преколнуваме, на-

the Orthodox Churches and many international institutions dealing with human right, the more they could harm us, even without such transparency and publicity.

Your Holiness, therefore we ask of You and beg of You, do everything in Your power for the legalisation of the Orthodox Ohrid Archbishopric in the Republic of Macedonia. This little country from the southwest Balkans today proves itself as a country that does not observe even the most fundamental human rights, and it seems as if the international community seems tolerates it.

Hoping that our Lord will grant Your prayers, we remain

Faithful to Your love in Christ,

Respectfully,
B I S H O P
† Marko of Bregalnica and Administrator of Bitola

Member of the Holy Synod of Bishops

правете сè што е во Ваша моќ да биде легализирана Православната Охридска Архиепископија во Р. Македонија. Оваа мала земја во југозападниот Балкан денес се покажува како земја која не ги почитува ниту најосновните човекови права, а меѓународната заедница тоа како да го толерира.

Со надеж дека Господ ќе ја слушне Вашата молитва, останuваме оддани на Вашата љубов во Христа.

Е П И С К О П
+Марко брегалнички и
местобљустител битолски

член на Светиот Архијерејски Синод

ORTHODOX OHRID ARCHBISHOPRIC
HOLY SYNOD OF BISHOPS

Protocol No. 156 from August 14, 2006

TO
The President of the Republic of Macedonia
Mr. Branko Crvenkovski

AN OPEN LETTER

Dear Mr. President,

It would be well expected for You to receive a letter with a meek, reconcilable and polite tone as it would be appropriate from a Bishop of the Orthodox Church in the Republic of Macedonia. At the very beginning, please be informed that we are exposed to a great temptation, on one hand, to forward a letter of a kind expected, and on the other hand, a flickering one, nevertheless consciously and responsibly expressing all our pain and suffering You have caused for all the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric starting from His Beatitude, the Archbishop John who is now in prison, to us, the Bishop, the clergy and the monastics, as well as to the pious people gathering at our Church. We have chosen to address You compassionately, trembling from the horror we have gone through and yet serenely, for our hope is He who have conquered and survived all the tyrants of this world. We have chosen to turn to You sternly, being provoked by the injustice committed against us, however without anger, as ones who does not hate their enemies (Matt. 5:44). We are addressing You with much critics as the ones being spiritually and physically offended, however we address You rationally, well aware of the historical responsibility.

The time of Your absolutistic rule since the year of 2002, at first from the office of the Prime Minister of the Government, and then from the office of the President of the Republic of Macedonia has

ПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА
СВЕТ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД

Протокол бр.156 од 14 август 2006

До
Претседателот на Р. Македонија
г-динот Бранко Црвенковски

ОТВОРЕНО ПИСМО

Почитуван г. Претседателе,

За очекување е од нас, како од Епископ на Православната Црква во Р. Македонија, да добиете писмо со благ, помирлив и учтив тон. Уште на почетокот примете на знаење дека поставени сме на големо искушение, од една страна да упатиме писмо какво што е за очекување, а од друга страна, растреперено, но совесно и одговорно да ја изразиме сета наша болка и страдање што го причинивте на сите припадници на Православната Охридска Архиепископија, почнувајќи од Неговото Блаженство Архиепископот Јован – кој сега е во затвор, преку нас Епископите, свештенството и монаштвото, до побожниот народ, што се собира во нашата Црква. Одбравме да Ви се обратиме чувствено, растреперени од ужасот кој го преживеавме, но сепак спокојно зашто нашата надеж е Оној Кој победил и надживеал многу тирани на овој свет. Одбравме да се обратиме остро бивајќи предизвикани од неправдата што ни е направена, а сепак без гнев, како оние кои не ги мразат непријателите (Мат. 5. 44). Ви се обраќаме со многу критики повредени и духовно и телесно, но сепак словесно, со свест за историската одговорност.

Времето на Вашето апсолутистичко владеење од 2002 год., прво како Првоминистер на Владата, а потоа како Претседател на Р. Македонија, донесе многу неправда, насилство и

brought plenty of injustice, violence and persecutions up to degree of terror for the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric. It was only a few months after Your ascending to power when You put the Archbishop Jovan (John), then still the Metropolitan of Veles and Vardar Valley, to a pre-trial confinement, using Your personal influence for making pressure to the Court working out his conviction to one year imprisonment for the criminal offence autocracy (trespassing). His autocracy consisted of His entering into the church being built by His predecessors for the purpose to perform holy baptism, and by the way, that church is a monument of the Hellenic culture in the Republic of Macedonia beginning from the exterior, through the frescos and the icons, finishing with the founder's tablet written in Greek.

Just when that case came to the end, You had had put the Archbishop in a pre-trial confinement for a second time. Not to mention how many searches of the places where we were performing religious services in Bitola You ordered to be done, and how many searches of the homes of the pious Christians being our followers.

On 11th of January, 2004, the day when the majority of the monastic order who dwelled in a schism until then have acceded to the canonical Orthodox Church in the Republic of Macedonia, You put the Archbishop Jovan (John), then still the Metropolitan, but as well an Exarch of the Patriarch of Serbia, in pre-trial confinement for 20 days. An indictment that he had instigated 'ethnic and religious hatred' followed. All the aforesaid was somewhat bearable to this point. Such low blows are not unknown in the political clashes in the Republic of Macedonia and the public is used to them. However, what followed only a few days after releasing from the pre-trial confinement of the Archbishop Jovan (John) has made of You, forgive me for the rude expression, a wretched, petty and historically negative, a child of the communism and heir of Stalin and Tito.

The Minister of Internal Affairs Mr. Hari Kostov, together with the former Director of the Administration of Security and Counter-intelligence Mr. Zoran Verusevski, organised an assassination of the members of the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric upon Your direct order as the Prime Minister which

гонење до степен на терор за припадниците на Православната Охридска Архиепископија. Само неколку месеци по Вашето стапување на власт го притворивте Архиепископот Јован, тогаш сè уште Митрополит велески и повардарски и со лично Ваш притисок врз судот, го осудивте на една година затвор за кривично дело „самовластие". Неговото самовластие беше во тоа што влезе во храм – кој го правеле неговите дедовци за да изврши крштение, а патем речено тој храм е споменик на грчката култура во Р. Македонија, почнувајќи од екстериерот, преку фреските и иконите, па сè до ктиторската плоча која е испишана на грчки јазик.

Таман заврши тоа, веднаш го притворивте Архиепископот по вторпат. Да не говориме претходно колку претреси наредивте да се направат во местата каде богослужевме во Битола, и колку претреси наредивте да се направат по домовите на побожните христијани што нè следеа.

На 11 јануари 2004 год. – ден кога кон канонската Православна Црква во Р. Македонија пристапија мнозинството од монасите и монахињите кои дотогаш беа во раскол, Вие повторно го притворивте Архиепископот Јован и тогаш сè уште Митрополит, но и Егзарх на Српскиот Патријарх, и во притвор го држевте 20 дена. Следуваше обвинение дека распалувал „национална и верска омраза". Сето ова дотука, некако се јаде – како што вели народот. Во одредени политички пресметки не се непознати ваквите ниски удари на кои е навикната јавноста во Р. Македонија. Но она што следуваше само неколку дена по ослободувањето од притвор на Архиепископот Јован, Ве прави, простете на изразот: беден, ситен и историски негативец, дете на комунизмот и наследник на Сталин и Тито.

Под директна наредба од Вас, како Првоминистер, Министерот за внатрешни работи, г. Хари Костов заедно со тогашниот директор на Управата за Безбедност и Контраразузнавање г. Зоран Верушевски, се организира, за среќа, неуспешен атентат на членовите на Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија. Маскирани терористи со автоматски пушки во рацете влегоа во куќата, каде што само половина час пред тоа заседаваше Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија. Ги нарекуваме

finished, fortunately for us, unsuccessfully. Disguised terrorists with machine guns in their hands broke in the house where the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric was in session only half an hour before We call them terrorists although it is well known that some of them are on the payroll of the Ministry of Internal Affairs because what they had done resembles only to an action of terrorists. Not finding anyone of the Bishops in the house by Lord‘s Grace, they cut the hairs of the innocent nuns who happened to be there, and then they set the house to fire.

It is not us, but the tears of those nuns that cursed You to experience at least half of the stress they had gone through in that cold winter night, barefoot, humiliated and terrified in front of the blazing house excited by Your malice. It would not be appropriate if we would compare You with Nero. What Nero used to do is somewhat explainable by the common morals of his time. Nevertheless, what You do in the 21st century to clergyman, God-seeking and moral people who are on the other hand unarmed is a prototype and unseen.

One of those disguised and armed people, after surviving serious accident, lying injured at the hospital, asked for a priest from the Orthodox Ohrid Archbishopric for the purpose to confess his sin in which You Mr. President, not only participated, but was the very orderer thereof.

Everybody in Bitola knows that You are the one who ordered the now late judge Misko Stojkovski to convict the Archbishop twice, once to a suspended sentence, and once to an effective one. You made him a blasphemer for how can a conviction of a Bishop of the Orthodox Church be called otherwise but a blasphemy. You know that God has punished him as unrepented, and the Church has excommunicated him from all the requiem services. However he was not guiltier than You are. He could refuse to obey You indeed, but what would have happened that wretched man after that? Probably not something worse than his fate that fulfilled, and oh, the man had not neither heart nor faith to dare to oppose You.

Then, You wounded us even before we had recovered from the previous one. You had had torn down the church which foundations were consecrated by four Orthodox Bishops from different ends of the Orthodox Ecumene.

терористи, иако добро се знае дека некои од нив се на платниот список на Министерството за внатрешни работи, бидејќи она што го направија личи само на акција на терористи. Откако по Божја промисла не затекнаа ниту еден од Архијереите во куќата, тие ги стрижеа недолжните монахињи што се најдоа таму, а потоа полевајќи ја со бензин, ја запалија куќата.

Не ние, туку солзите на тие монахињи, Ве проколнаа да Ве снајде барем половина од стресот што го доживеаја во ладната зимска ноќ, боси, понижени и уплашени пред куќата во пламен која им ја запали Вашата злоба. Да речеме како Нерон, не би соодветствувало. Она што го правеше Нерон е некако објасниво со општиот морал од тоа време. Но, она што го правите Вие во 21 век, над луѓе црковни, богобарателни и морални, а од друга страна голораки, е прототипно и невидено.

Еден од тие маскирани и вооружени луѓе – откако доживеа голема катастрофа, повреден во болница викна свештеник од Православната Охридска Архиепископија да го исповеда гревот во кој Вие г. Претседателе не само што соучествувавте, туку бевте и нарачател.

Нема во Битола некој кој не знае дека Вие му наредивте, на сега мртвиот судија Мишко Стојковски, двапати да го осуди Архиепископот: еднаш на условна казна, еднаш на ефективна. – Вие го натеравте на богоборство, зашто никако поинаку не може да се нарече освен богоборство, да осудиш Епископ на Православната Црква за неговата вера. Познато Ви е како Господ непокајан го казни, а Црквата го одлачи од сите молитвословија за упокоени. Но, тој скоро и да не е повеќе виновен од Вас. Навистина, можеше и да не Ве послуша, но што ли ќе го снајдеше сиротиот потоа? Веројатно не полошо од ова што сега го снајде, но немаше човекот ни срце, ни вера за да Ви се спротивстави.

Уште пред да се залечиме од едната рана, Вие ни направивте друга. Ја срушивте црквата чии темели ги осветија четворица православни Епископи од различни страни на православната екумена.

Ако речете г. Претседателе, дека Вие не ја срушивте, покрај другото, ќе бидете и голем лажго, како што впрочем и се покажавте пред оној свет старец, српскиот Патријарх г. г.

If You deny this Mr. President, that You had not torn it down, among the other, You would be a great liar as well, as You proved Yourself before the holy elder, the Patriarch of Serbia kyr kyr Paul, whom You had promised that You would leave the Orthodox Ohrid Archbishop to perform the mission thereof freely and register it as a legal entity when You needed to be allowed to celebrate the St. Elijah Day in the Monastery of St. Prochor of Ptchinya in 2004. In spite the guilt for demolishing of the church is as much Yours as it is of the archschismatic Stephen's and the schismatic Peter's who have made Your conscious blunt, You should know that You are a person who has torn a church down. The people have realised ages ago that the one who tears a church down, tears down his own home. And if Your home has not been torn down yet, You should know that it is only because of the mercy of God who waits for You to repent.

You have done everything to prevent the registration as a legal entity the Orthodox Ohrid Archbishopric despite being well aware that it is unconstitutional. Let us not mention the international conventions dealing with freedom of religious confession acceded and signed by the state You are the President of. You violate the Constitution and the law which should be obeyed by You at the first place, not to speak of the international conventions.

Now You have put the Archbishop Jovan (John) in prison for a second time. The first time when You had done it, You saw everything to be prepared to make His prison days even harder. You used to leave Him without heating at a temperature of -15ºC, You did not allow the Holy Communion to be brought to Him there, and the Prison Administration did not let the Archbishop to go on a 24 hours leave for Christmas. Not to speak of all the ones who wanted to visit Him coming from various countries and who were not allowed to. What kind of a man are You Mr. President?

We cannot imagine where else could the Republic of Macedonia be led by such a person except where it is now. Somebody maybe does not know, somebody maybe does not want to believe, another one maybe fears to tell You, however we, as a Bishop and a pastor of the Church of God, are due to tell You this in Your face, at price to be imprisoned as well or to become a victim of something else You might think out. Mr. President, citizens of

Павле, на кого му ветивте дека ќе оставите слободно да се богослужи, и дека ќе ја регистрирате Православната Охридска Архиепископија, кога требаше да Ви се дозволи прослава на Илинден во „Свети Прохор Пчињски“ во 2004 година. И покрај тоа што вината за рушењето на црквата е колку Ваша, толку и на архирасколникот Стефан и расколникот Петар, кои Ви ја затапија грижата на совеста, сепак знајте – Вие срушивте црква! Народот наш одамна воочил дека кој руши црква, го руши и сопствениот дом. Ако сè уште не паднал Вашиот, знајте дека тое е само заради милоста Божја која Ве чека да се покаете.

Направивте сè Православната Охридска Архиепископија да не биде регистрирана, иако сте потполно свесни дека тоа го правите противуставно. Нема да говориме за меѓународните конвенции за слобода на вероисповеста, кои државата на која сте претседател ги прифатила и потпишала. Вие го кршите Уставот и законите што треба прво Вие да ги почитувате. Што да говориме пак за меѓународните конвенции?

Сега го сместивте Архиепископот Јован во затвор по вторпат. Првиот пат кога тоа му го направивте, подготвивте сè за да му ги отежнете затворските денови. Го остававте без греење на температура од -15°C, не допуштавте во затворот да му носиме Света Причест, а за Божик по Ваша наредба, затворската управа не му дозволи на Архиепископот да добие дваесетичетири часовно отсуство. Да не говориме за тоа дека на сите оние што сакаа да го посетат, доаѓајќи од различни земји на светот, не им беше дозволувано. Каков човек сте Вие г. Претседателе?

Не знаеме каде на друго место може да стигне Р. Македонија водена од таков човек, освен до ова дереџе до кое сега се наоѓа. Некој можеби не знае, некој можеби не сака да верува, друг можеби се плаши да Ви каже, но нас – како Епископ и пастир на Црквата Божја, должност ни е тоа в лице да Ви го кажеме, по цена и нас да нè затворите или нешто полошо да ни смислите. Несреќни и неблагословени се граѓаните на една земја, г. Претседателе, кога нивниот Претседател со неговата неблагочестивост, неморалност и што е уште полошо – со гонење на Црквата, како што тоа Вие го правите, ја брка милоста Божја за таа држава, за тие луѓе. Ќе дојде време кога и другите

a country are unhappy and unblessed when their President chases away the Grace of God from that country and that people with his impiety, immorality and persecution of the Church. The time will come when others will see this vision as well, namely, that You with Your arrogant and impudent behaviour, egotism and egocentrism that are striking features of Your character avert the blessing of God from pouring abundantly on our fatherland. God dislikes the arrogant, especially the ones who persecute the Church, and does not see graciously either the ones who elect for their President a man who persecutes God, the Church and who hates the faith.

We are almost hopeless that this letter will soften Your cruel heart and urge You to release His Beatitude the Archbishop Jovan (John). At least it would remain a testimony for the history showing what kind of people were begotten from the communism. Faithless, immoral, heartless, unlovable ones who even lead a country!?

May God's mercy be upon all of us !

B I S H O P
of Bregalnica and Administrator of Bitola
† Marko

ќе ја видат оваа визија, дека единствено Вие, Вашето надмено и дрско однесување, себељубието и егоцентричноста што Ви се впечатливи карактерни особини, го одвраќаат благословот Божји изобилно да се излее и врз нашата татковина. Бог не ги сака надмените, а особено не оние што ја гонат Црквата, но не гледа благонаклоно ниту кон оние што бираат за свој Претседател човек богоборец, црквоборец, веромрзец.

Скоро да сме без надеж дека ова писмо ќе предизвика да омекне Вашето тврдо срце и да го ослободите Неговото Блаженство Архиепископот Јован. Но барем нека остане како сведоштво во историјата, какви луѓе се изродија од комунизмот. Без вера, без морал, со камено срце, без љубов и згора на тоа, тие треба да водат држава!?

Господ нека нѐ помилува!

ЕПИСКОП
брегалнички и
местобљустител битолски
+ Марко

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan

RESPONSE TO THE INTERVIEW GIVEN IN "VREME" BY THE SCHISMATIC BISHOP OF THE MACEDONIAN ORTHODOX DIOCESE OF AMERICA AND CANADA, KYR METODIJ

Last year, i.e. 2005, almost about the same season, prompted by an interview, which the schismatic bishop kyr Naum gave to "Dnevnik", we wrote a text in which we called him "scoundrel". We hope that our claim was sufficiently argued, since there were no reactions, not only from him, but from anyone else in the schismatic MOC.

Nowadays, in "Vreme" (August 20, 2006), an interview came out with the schismatic Bishop of the Macedonian Orthodox Diocese of America and Canada, Metodij. Several times in that interview, our calmness is mentioned, so in the spirit of the patristic tradition, which the Church stands for, we shall respond to such provocations. The Fathers of the Church humbly and lovingly responded to the provocations of the heretics and schismatics because the Church – which always stands for the truth – has nothing to be surprised, nor embarrassed of.

We have written elsewhere for the kind of spiritual and even, psychological devastation resulted by the schism, so here we will not elaborate on this. We will only point out that a man who is in schism with the Church lives in self-deception that he is something, and in fact is nothing. If he is aware of it, but it fits him in order to achieve some of their own individual ambitions – as there are several such individuals in the Synod of the schismatic MOC – then they are not in self-deception, but they are deceiving others. It is a crime, and it is a crime punishable with prison sentence. But in a much more difficult situation are those who are self-deceived and believe that although being in schism with all Orthodox churches, they are still in unity with God and with His body, which is the Church. Such persons are in a potential spiritual, but also psychological schizophrenia and are in danger

Архиепископ Охридски и Митрополит Скопски Јован

ОДГОВОР НА ИНТЕРВЈУТО ДАДЕНО ЗА „ВРЕМЕ“ ОД РАСКОЛНИЧКИОТ ЕПИСКОП АМЕРИКАНСКО КАНАДСКИ Г. МЕТОДИЈ

Минатата 2005 год., речиси во истово годишно доба, поттикнат од едно интервју, кое го даде за „Дневник“ расколничкиот епископ г. Наум, напишавме еден текст во кој него го нарековме „подлец“. Се надеваме дека тоа наше тврдење беше доволно аргументирано, па на истото немаше никакви реакции, не само од него, туку и од никој друг во расколничката МПЦ.

Деновиве во „Време“ (20. 08. 2006 г.), излезе интервју со расколничкиот епископ на МПЦ, американско-канадски г. Методиј. На повеќе места од тоа интервју спомената е нашата смиреност, па во духот на отечкото предание, што го носи Црквата, ќе одговориме на таквите провокации. Отците на Црквата смирено и со љубов одговарале на провокациите на еретиците и расколниците, од причина што Црквата – којашто е вистина, и секогаш наново ја твори истата, нема од што да биде изненадена, ниту пак посрамена.

Каков духовен, па дури и психолошки пустош остава расколот, сме пишувале на други места, и овде на тоа нема да се задржуваме. Ќе го спомениме само тоа дека човекот, кој е во раскол со Црквата, живее во самоизмамата дека е нешто, а во суштина не е ништо. Ако за тоа е свесен, но тоа му одговара за остварување на некои свои индивидуални амбиции (како што има повеќе такви индивидуи во Синодот на расколничката МПЦ), тогаш таквите не се во самоизмама, туку прават измама врз другите. Тоа е кривично дело, и за него се оди во затвор. Но, во многу потешка состојба се оние што се самоизмамени и веруваат дека иако се во раскол со сите православни цркви, сепак се во единство со Бога и со Телото Негово, коешто е Црквата. Таквите се во потенцијална духовна, но и психолошка схизофренија и пред опасност да бидат соборени од лудило. Не

of being overthrown by madness. We would not go into detail about which of these two groups of schismatics does kyr Metodij belongs to, especially because it is very easy to switch from the second to the first group, from the self-deceitful to those who deceit others.

But actually the thing we would like to elaborate in this response, which, as we have said, is caused by the false statement made by the schismatic Bishop Metodij, which we would rather say is a result of his ignorance, than ecclesiastical diplomacy - which is difficult to believe that he has a vision of what it means and how it is accomplished.

Because of this, it seems necessary to point out some of the characteristics of the man mentioned above. With due responsibility we claim that the schismatic Bishop Metodij is completely ignorant, not only in ecclesiology, but entirely in the theology of the Orthodox Church. He finished the Theological Faculty in Skopje, which by the way equals the level of secondary theological school, as an evening school, just like most bishops in the schismatic MOC. And, instead of being silent, as some of the bishops of the schismatic MOC are virtuously doing, aware of the fact that they are ignorant of theology, he wants to hold lectures, unaware that holding lectures in theology requires authority. It is not enough to wear a priestly robe in order to gain authority. The authority is acquired through the life style, and the bishop kyr Metodij must not think that his life style is unknown. Consciously or unconsciously, in self-deception or not – it does not matter – he deceives the theologically unenlightened people and introduces an extremely dubious spirituality, which probably cannot be called spirituality, if it is known to be a syncretism from the Eastern mysticism, techno music, Byzantine aesthetics and American consumer culture. I invite the kyr bishop, who is in schism, to remember how many spiritual children he lost when they found out that their "spiritual man" goes to techno concerts. There is no obstacle for him to go to a techno concert in Ljubljana or Sofia, certainly in a clerical robe, so that he preaches Christ, if not with his mouth, at least with the robe. Even if we accept that it is possible to attract someone in such a way, among those who are inexperienced and looking for spirituality, yet, he did not attract

би навлегувале во која од овие две групи на расколници спаѓа г. Методиј, особено од причина што многу лесно се преминува од втората во првата група, од самоизмамените во оние што ги мамат другите.

Она на што би сакале да се задржиме во овој наш одговор, на кој како што рековме, сме предизвикани од неточноста на изјавата од страна на расколничкиот епископ Методиј, за кое повеќе би рекле дека е од негово непознавање на работите, а помалку од црковната дипломатија за којашто тешко е да поверуваме дека тој има визија што значи истата, и на кој начин се остварува.

Од таа причина, неопходно е претходно да се задржиме на некои карактеристики на човекот што е споменат. Со голема одговорност тврдиме дека расколничкиот епископ Методиј потполно е неук, не само во еклисиологијата, туку и целосно во теологијата на православната Црква. Теолошкиот факултет во Скопје, кој патем речено, се наоѓа на ниво на средно богословско училиште, го завршил како вечерно училиште, исто како и повеќето епископи во расколничката МПЦ. И, наместо да молчи, како што барем тоа доблесно го прават некои од епископите на расколничката МПЦ, свесни за фактот дека се неуки во теологијата, тој сака да држи лекции, несвесен притоа дека за држење лекции од теологија потребен е авторитет. Не е доволно да се носи свештеничко расо за да се има авторитет. Авторитетот се стекнува од начинот на живот, а нека не мисли господинот епископ Методиј, дека неговиот начин на живот е непознат. Свесно или несвесно, во самообмана или не – не е ни важно, тој го лаже теолошки непросветлениот народ и внесува една крајно сомнителна духовност, која веројатно и не ќе може да се нарече духовност, ако се знае дека е синкретизам од источна мистика, техно музика, византиска естетика и американска потрошувачка култура. Нека се сети господинот епископ кој е во раскол, колку духовни чеда изгубил кога тие дознале дека нивниот „духовник“ оди на концерти на техно музика. Нему не му е пречка да отиде на концерт на техно музика во Љубљана или во Софија – секако во свештеничка мантија, за во тој концертен делириум да го проповедал Христа, ако не со устата, барем со мантијата. Дури и да се прифати

them to the Church, but only to himself. On the other hand, with such a life style, he tempted many in the church, and he does not cease to do so to this day.

Our intent would not be to communicate the genuine failures of kyr Metodij, which he persists to do even today, if he did not start to discredit the Church increasingly, through the media. When he was elected bishop several months ago, or perhaps a year ago, we did not want to comment on his non-canonical ordination. He would have remained as an absolutely average representative of the Synod of the MOC in our memory, since the Synod itself chose him. But now, when he personally contributes for us to react, we believe that the Church should not remain silent, and that it is its duty to disclose what is untrue, what is manipulation, which is deceit and self-deception, and all of this together.

The fact that he is present at every opening of an exhibition of contemporary art, or promotion of a contemporary literature book, shall not be even commented on. The man could not connect the dots and instead of an art critic, he became a "bishop". Certainly this is possible solely in an environment that has nothing in common with the Church, an environment which is in schism and which has no unity with the Body of Christ. The very non-church ambience that governs in any schismatic environments, no matter whether it is in Ukraine, Bulgaria or Montenegro, cannot produce church consciousness. In fact, this is why every schism is condemned to self-destruction, in advance. A schismatic organization can be any other type of organization: voluntary, non-profit, humanitarian, governmental or non-governmental, but it cannot be a Church. Simply because it has no awareness of unity with other churches in the world.

Thus, it is not strange at all, that the schismatic MOC produces bishops of the type of kyr Metodij. Do men gather grapes or thorns, or figs or thistles? (Matt. 7:16). Many times Metodij publicly declared that the MOC was not schismatic, that it was an Orthodox Church and that, regardless of the fact that it was not in unity with other Orthodox churches, it was a graceful church and there was salvation in it. But we, at least, have not heard him somewhere to explain how this is possible. And this leads us to the conclusion that the man is more a deceit, than a self-deceptive

дека е можно со таквиот негов начин да се привлекува некого кон себеси, од оние неискусните што се во потрага по духовност, сепак нив не ги привлекол кон Црквата, туку само кон себеси. Од друга страна, со таквиот негов начин на живот тој соблазнил многумина во црквата, а тоа не престанува да го прави до денес.

Немавме никаква намера да ги соопштуваме суштинските промашувања на г. Методиј, во кои дури и сега тој истрајува, ако не почнеше многу често да ја дискредитира Црквата, и тоа преку медиумите. Кога го бираа за епископ пред неколку месеци, или можеби има година, не сакавме ништо да коментираме за неговото неканонско ракополагање. Ќе си останеше во нашето сеќавање како сосем просечен претставник на синодот на МПЦ, којшто и го избра. Но, сега кога сам нè предизвикува да реагираме, сметаме дека Црквата не треба да молчи и дека должност ѝ е да разоткрие што е невистинито, што е манипулација, обмана и самообмана.

Зошто без негово присуство не може да се отвори ниту една изложба на дела од современата уметност, или да се промовира книга од современата книжевност, не треба да се коментира. Човекот ги заменил лончињата и наместо критичар на уметноста, постанал „епископ“. Секако, тоа е можно само во средина која нема ништо заедничко со Црквата, средина која е во раскол и нема единство со Телото Христово. Самиот нецрковен амбиент кој владее во која било расколничка средина, нека е тоа во Украина, Бугарија или Црна Гора, не може да произведува црковна свест. Всушност, затоа и секој раскол однапред е осуден на самоуништување. Една расколничка организација може да премине во некој друг вид на организација, да биде доброволна, непрофитна, хуманитарна, владина или невладина, но не може да биде Црква. Едноставно затоа што нема свест за единство со другите цркви во светот.

Зошто расколничката МПЦ произведува епископи од типот на г. Методиј, воопшто не е чудно. Се бере ли грозје од трње или смокви од чичка? (Мат. 7. 16). Многупати г. Методиј јавно изјавувал дека МПЦ не била расколничка, дека таа била православна Црква и дека без оглед на тоа што не е во единство со другите православни цркви таа е благодатна црква, и

person. In the interview he gave for "Time", the journalist asked him: "Should the path for resolving the status of the MOC be sought via Belgrade or via Constantinople?", and his answer was the following: "the resolution of the status of the MOC should be sought primarily through Skopje, Ohrid, Kavadarci, Strumica, Bitola, etc. What Belgrade, Moscow or Constantinople can do for us, in order to help us, is to have good will to recognize the status of piety and the original Orthodox liturgical culture that we will develop as an autocephalous church from the inside."

How is it possible "Belgrade, Moscow or Constantinople" to recognize, in good faith, what is not in possession neither of kyr Metodij, nor of the schismatic MOC. Among the bishops of the schismatic MOC there are many manipulators, politicians, businessmen, family people with wives and children, lovers of good food and a folk music, and also there are some as kyr Metodij who are lovers of techno parties and contemporary art, but how is their church consciousness to be recognized? Not because some of the local Orthodox churches do not want to recognize church consciousness among the bishops of the schismatic MOC or to recognize the autocephaly of the church in the Republic of Macedonia, but how can one recognize and how can one acknowledge the things they do not possess?

When the journalist of "Vreme" asked kyr Metodij "what is the solution of the issue with the church of Jovan Vraniskovski in Macedonia" he answered: "this question reminded me of a remark that, to my mind, shall be articulated as a position of the MOC to the media, as well. We should be very subtle, if our intentions are honest regarding the way we address this pejorative phenomenon in our new church history. Every incorrect or careless qualification only gives legitimacy to what neither the law on religious communities, as one instance, nor the opinion of the people, as another instance, accept or approve. If something is to be defined as a church is a complex matter and requires a lot of attention. A church that identifies itself with a citizen convicted of a crime, devalues the very idea of a church. And, with the last departure of Vraniskovski to imprisonment, the mentioning of the so-called, Orthodox Ohrid Archbishopric, gained popularity, although many media spoke about this installation of the Serbian state and church

во неа имало спасение. Но, барем ние не сме слушнале некаде да објасни како е тоа можно. А тоа нѐ води кон заклучок дека човекот е повеќе измамник отколку самоизмамен. Во интервјуто, што го даде за „Време“, новинарот го прашува: „Дали патот за решавање на статусот на МПЦ треба да се бара преку Белград или преку Цариград?“ – а тој одговара: „решавањето на статусот на МПЦ треба да се бара најнапред преку Скопје, Охрид, Кавадарци, Струмица, Битола и т. н. Она во што можат да ни помогнат Белград, Москва или Цариград е со многу добра волја да го препознаат статусот на благочестие и изворно православна литургиска култура која ние ќе ја развиваме како одвнатре автокефална црква“.

Како е можно „Белград, Москва или Цариград“ – со добра волја да го препознаат тоа што го нема ниту г. Методиј, ниту расколничката МПЦ. Меѓу епископите на расколничката МПЦ може да препознаат манипуланти, политичари, бизнисмени, фамилијарни луѓе со жени и деца, љубители на добро јадење и кафеанска песна, а по некои како г. Методиј и љубители на техно журки и современа уметност – но каде ќе ја најдат за да им ја препознаат црковната свест? Не затоа што некоја од помесните православни цркви не сака да препознае црковна свест кај епископите на расколничката МПЦ или да ѝ признае автокефалност на црквата во Р. Македонија, туку како тоа да го препознае и како да го признае она што го немаат?

Кога новинарот на „Време“ го прашува г. Методиј: „како треба да се реши прашањето со црквата на Јован Вранишковски во Македонија“ – тој одговара: „ова прашање ме потсети на една забелешка која мислам дека треба да се артикулира и како став на МПЦ кон медиумите. Треба да се биде многу суптилен ако намерите ни се чесни кон начинот на кој се ословува овој пејоративен феномен во нашата нова црковна историја. Секој паушален или невнимателен квалификатив само му дава легитимитет на она што ниту Законот за верски заедници како една инстанца, ниту ставот на народот како друга инстанца не го прифаќаат, ниту одобруваат. Нешто да се дефинира како црква е комплексна работа и бара многу внимание. Црква која се идентификува со граѓанин осуден за криминал, го девалвира самиот поим за црква. И, со последното заминување

chauvinism in Macedonia, as a legitimate Ohrid Archbishopric, which is a gross deception, counterproductive of everything we stand for in defense and affirmation of the Macedonian character. We need to get rid of the self-destructiveness, and the question of how to solve this ill-fated question of ours, is identical to the question of how to eradicate the wars in the world?"

For ecclesiologists and theologians, no additional explanation is needed because at the beginning we wrote that the schismatic bishop Metodij is ignorant of Orthodox theology. Only the above-quoted section – the answer to the question in an interview – reveals the modest, but unfortunately, wrong theological erudition of kyr Metodij. One cannot expect every bishop to be a good theologian, much less, that among the schismatics you can find a theologian, but what kyr Metodij is stating is not only a theological deficit, but also a pronounced heresy.

The fact that the Orthodox Ohrid Archbishopric was not registered with the communist law on religious communities and religious groups, which is still valid in the Republic of Macedonia, is a sufficient reason for him to say that the only canonical church in the Republic of Macedonia is a pejorative phenomenon. A church recognized by all other Orthodox Churches in the world, as is the case with the Orthodox Ohrid Archbishopric, according to kyr Metodij, is identified with a citizen convicted of crime (certainly alluding to us).

In only two different sentences of the same passage, there are two huge ecclesiological failures. The political acknowledgement of the Church is neither a necessity, nor a disadvantage. According to Metodij, it turns out that in the first three centuries of the Christian history there was no Church at all, because it was not recognized by the Roman emperors. His statement that the Orthodox Ohrid Archbishopric is identified with a citizen convicted of a crime is inaccurate in at least two aspects. First, the Church identifies only with Christ, no other person, neither angel, nor saint, and neither with the sinful Archbishop of Ohrid, Jovan. And, secondly, to create a propaganda, as the schismatic Bishop Metodij is trying to make, that Archbishop Jovan was a criminal, is in advance condemned to failure. It goes without saying, not only in the Republic of Macedonia, but also around the whole

на Вранишковски на робија стана актуелно спомнувањето на т. н. Православна Охридска Архиепископија, иако во многу медиуми за оваа инсталација на српскиот државен и црковен шовинизам во Македонија се зборува како озаконета Охридска Архиепископија, што е груба невистина, контрапродуктивна на сето она за што се залагаме во одбрана и афирмација на македонскиот бит. Треба да се ослободуваме од автодеструктивност, а прашањето како да се реши ова клето наше прашање е идентично на прашањето како да се искоренат војните во светот?“

За упатените во еклисиологијата и теологијата, не е потребно никакво дополнително објаснување, бидејќи во почетокот напишавме дека епископот расколник Методиј е неук во православната теологија. Само од горецитираниот пасус, кој е одговор на прашање во едно интервју, се открива скромната, но за жал и погрешна теолошка ерудиција на г. Методиј. Додуша не може да се очекува секој епископ да биде врвен теолог, уште помалку е за очекување дека меѓу расколници можеш да најдеш теолог, но она што го изјавува г. Методиј не е само теолошки дефицит туку е и нагласена ерес.

Тоа што Православната Охридска Архиепископија не била регистрирана со комунистичкиот закон за верски заедници и религиозни групи, кој сè уште е на важност во Р. Македонија, за него е доволна причина да каже дека единствената канонска црква во Р. Македонија била пејоративен феномен. Црква која е призната од сите други Православни Цркви во светот, каква што е Православната Охридска Архиепископија, според г. Методиј се идентификува со граѓанин осуден за криминал (секако алудирајќи на нас).

Само во две различни реченици од еден ист пасус, две огромни еклисиолошки промашувања. Политичката нострификација на Црквата, ниту е неопходност, ниту недостаток. Според размислувањата на Методиј, излегува дека во првите три века христијанска историја, воопшто немало Црква, затоа што таа не била призната од римските императори. Тоа пак, што вели дека Православната Охридска Архиепископија се идентификувала со граѓанин осуден за криминал не е точно барем од два аспекти. Прво, Црквата се идентификува само

world, that all trials against the Archbishop Jovan are political, and with a great share of the schismatic MOC in them. But in the political processes, however, you can easily make someone, not only a criminal, but also a Martian. Let us all recall that there are other examples of political processes that made criminals of other saints in the history as well: St. Athanasius the Great and St. John Chrysostom and many other saints. But the Church recognizes from the inside, who is a criminal and who is schismatic and heretic. Therefore, the Church has decided long ago that the appeals by the schismatics and heretics should not be accepted in the church courts.

Thirdly, it is evident from the passage cited above, that according to kyr Metodij, the Orthodox Ohrid Archbishopric was an installation of the Serbian state chauvinism in the Republic of Macedonia. This is not his original delusion, but it was produced, several years ago, by the schismatic bishop of Australia, kyr Peter, who said that the Orthodox Ohrid Archbishopric was a branch (exhibition) of the Serbian Orthodox Church and an espionage department of the Serbian state. Later, this was accepted by the schismatic bishop of Debar and Kicevo Timotej. We have already answered this, but on this occasion, we will only briefly point out for those who have at least elementary knowledge of ecclesiology, that all Orthodox churches in the world are "branches" (exhibitions) or "installations" (displays) – as the schismatics in R. Macedonia call the Orthodox Ohrid Archbishopric - of the One Holy Cathedral and the Apostolic Church. All local Orthodox churches are taken over in one Body of the Church and all of them are, in a way, branches of the One Church of Christ, the Serbian, the Greek or any other Orthodox Church. The Orthodox Ohrid Archbishopric is an autonomous Orthodox church in the canonical area of the Patriarchate of Peć. Through this Patriarchate, it is in unity with all other churches. Thus, although ecclesiologically it is very imprecise, it would not be wrong to say that the Serbian Orthodox Church is a branch (exhibition) of the One Holy Cathedral and the Apostolic Church, the Orthodox Ohrid Archbishopric is a branch of the Serbian Orthodox Church, but of the One Holy Cathedral and the Apostolic Church, as well. The branch is not a part of the Church, but the whole Church in her fullness is within it, or is

со Христос, со ниедно друго лице, ниту со некој ангел или светител, ниту со грешниот Архиепископ охридски Јован. А второ, да се создаде пропаганда, како што се обидува да направи расколничкиот епископ Методиј, дека Архиепископот Јован бил криминалец, однапред е осудена на неуспех. Веќе и врапците, не само во Р. Македонија, туку и во целиот свет, знаат дека сите судски процеси против Архиепископот Јован се политички, во кои голем удел има расколничката МПЦ. Во политичките процеси можеш да го направиш некого, не само криминалец, туку и марсовец. Да се потсетиме дека политичките процеси направиле криминалци и од: свети Атанасиј Велики, свети Јован Златоуст и од многу други светители. – Но, Црквата одвнатре распознава кои се криминалци, а кои се расколници и еретици. Затоа одамна одлучила од расколници и еретици да не се прифаќаат тужби во црковните судови.

Трето, забележливо од цитираниот пасус, е дека според г. Методиј, Православната Охридска Архиепископија била инсталација на српскиот државен шовинизам во Р. Македонија. Тоа не е негова оригинална заблуда, туку е произведена пред неколку години од расколничкиот епископ австралиски г. Петар, кој велеше дека Православната Охридска Архиепископија била експозитура (изложба) на Српската Православна Црква и оддел за шпионажа на српската држава. Нешто подоцна ова го прифати и расколничкиот епископ дебарско кичевски Тимотеј. На ова веќе имаме одговорено, но во оваа прилика само накратко ќе споменеме за оние што имаат барем елементарни познавања од еклисиологијата. Сите православни цркви во светот се „експозитури“ (изложби), или „инсталации“ (поставки) – како што расколниците во Р. Македонија ја нарекуваат Православната Охридска Архиепископија – на Едната Света Соборна и Апостолска Црква. Сите помесни православни цркви се преземаат во едното Тело на Црквата и сите се на некој начин експозитури на Едната Христова Црква, и српската, и грчката и која било друга православна Црква. Православната Охридска Архиепископија е автономна православна црква во канонското подрачје на Пеќската патријаршија. Преку неа таа е во единство со сите други цркви. Така, иако еклисиолошки многу непрецизно, не би било погрешно да се рече дека Срп-

adopted by the branch. This is a generally accepted teaching of the Orthodox Church, which, so far, only Rome and the schismatics in the Republic of Macedonia cannot understand. Thus, the schismatic MOC is nobody's branch, but in the church canonical area of the Orthodox Church it does not even exist. Consequently, it is nobody's branch.

The last thing we would like to review from the above stated paragraph is the statement by kyr Metodij that the tendency of some media to speak "as for a legitimate Ohrid Archbishopric" was "counterproductive to everything we stand for in defense and affirmation of the Macedonian character", and this is impossible to be interpreted otherwise, except as ethnophyletism. We have addressed this quite enough, and on this occasion, we will point out that ethnophyletism, which itself is condemned as heresy, is the beginning of all other erroneous church teachings, which started to appear among most of the bishops in the schismatic MOC.

To the question by the journalist of "Vreme" newspaper: "What is your view on the imprisonment of Jovan Vraniskovski in Idrizovo?", kyr Metodij responds: "just like the imprisonment of one of the many citizens accused of criminal acts". If the schismatic bishop kyr Metodij has a heretical faith, if the schism has become his way of life, it is almost impossible to expect that he can have a Christian ethos, or even a Christian ethics. The true Church is compassionate and merciful towards the sinners, all the more towards the convicts, that is, the prisoners. Children of Curch are also those who have done wrong to society and the Curch does not give up on them. Even if they are labeled as bad and as criminals by everyone else, the true Church wants to shelter its children, not to beat them, but to help them, at least, to suffer less. The Church is aware that it is composed of sinners and that those in prison are indissolubly part to its Body. On top of this, there are many prisoners who are unjustly convicted. To hear from a bishop, even a schismatic one, that the Church sees differently those who are condemned by the state or, as they are called criminals, in comparison to those who may have done the same mistakes and offenses, but are not caught and convicted, is really immature. Therefore, in a review of the contribution of the

ската Православна Црква е експозитура (изложба) на Едната Света Соборна и Апостолска Црква. Православната Охридска Архиепископија е експозитура на Српската Православна Црква, но и на Едната Света Соборна и Апостолска Црква. Експозитурата пак, не е дел од Црквата, туку целата Црква во нејзината полнота пребива или се презема со експозитурата. Ова е општо прифатено учење на православната Црква, кое засега само Рим и расколниците во Р. Македонија не го сфаќаат. Така расколничката МПЦ не е ничија експозитура, но во црковно канонското подрачје на православната Црква таа и не постои. Следствено, затоа и не е ничија експозитура.

Последно на што ќе се осврнеме од горецитираниот пасус е изјавата на г. Методиј дека тенденцијата на некои медиуми да се зборува „како за озаконета Охридска архиепископија", било „контрапродуктивно на сето она за што се залагаме во одбрана и афирмација на македонскиот бит" – не може поинаку да се протолкува освен како етнофилетизам. И на ова сме се осврнале достаточно, а во оваа прилика ќе потенцираме дека етнофилетизмот, којшто самиот е осуден како ерес, е почеток на сите други погрешни црковни учења, што почнаа да се јавуваат кај повеќето од епископите во расколничката МПЦ.

На прашањето на новинарот на „Време": „како гледате на затворањето на Јован Вранишковски во Идризово?" – г. Методиј одговара: „како на затворање на еден од многуте граѓани обвинети за криминални дејства". – Ако расколничкиот епископ г. Методиј има еретичка вера, ако расколот му постанал амбиент на животот, скоро невозможно е да се очекува дека може да има христијански етос, па дури ни христијанска етика. Вистинската Црква е сострадална и милостива кон грешникот, дури и кон осудениот, односно затвореникот. Нејзини чеда се и оние што нешто згрешиле пред општеството, и таа не се откажува од нив. Дури и од сите да се обележани како лоши и како криминалци, вистинската Црква сака да ги покрие своите деца, не да ги дотолчи, туку да им помогне барем помалку да страдаат. Црквата е свесна дека е составена од грешници и дека во нејзиното Тело неделиво се поврзани и оние што се во затвор. Згора на тоа има многу затвореници кои се неправедно осудени. Да чуеш од еден епископ, па нека е тоа и расколник,

Church to the prisons, we pointed out that the MOC is immature to contribute to the re-education of prisoners. The aforementioned sentence stated by kyr Metodij is quite sufficient, for a person to understand that the MOC as a schismatic organization will never be ready to offer assistance to the prisoners, and without the intent to be taken wrongly, but we think that we know the reason why. They cannot charge their "services" from the prisoners, and everything that cannot be paid up, is outside of the "spiritual sphere" of the MOC's actions.

Yet again, whether you are a criminal or not, as we have already said above, it remains unsaid.

September 2006
prison "Idrizovo" – Skopje

дека Црквата поинаку гледала на оние што се осудени од државата или како што ги нарекува – криминалци, отколку на оние што можеби ги имаат истите грешки и престапи како претходните, но не се фатени и осудени – навистина е незрело. Затоа во еден осврт за придонесот на Црквата во затворите, рековме дека МПЦ е незрела да придонесе во превоспитувањето на затворениците. Само гореспоменатата реченица, којашто ја изјави г. Методиј е сосем доволна, за човек да разбере дека МПЦ, како расколничка организација, никогаш нема да биде подготвена да даде помош на затворениците, а нека не ни биде замерено, но сметаме дека знаеме и зошто. Од затворениците не можат да наплатат за нивните „услуги“, а сè што не може да се наплати, надвор е од „духовната сфера“ на делување на МПЦ.

Тоа пак, дали сме криминалец или не, како што погоре рековме, веќе ни врапците не можеш да ги излажеш.

Септември 2006 год.
затвор „Идризово“ – Скопје

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol No. 186 from December 11, 2006
Prison "Idrizovo" – Skopje

To
His Par Excellence
The President of the Government
of the Republic of Macedonia
Mr. Nikola Gruevski

Your Excellency,

At the beginning of this passing year – that is almost a year ago, we addressed a letter to Your institution (N. br. 1 of January 3, 2006) in which we kindly ask you with great pain and exhausted cry, to help us to stop the injustices, exiles and tortures over the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric. The motive of that letter was the announcement that the law poposal for religious communities and religious groups should enter into a parliamentary procedure. Having had concrete remarks on many articles under the aforementioned law proposal, we informed you of the same in the letter.

However, the previous government majority failed to introduce the law proposal on the religious communities and religious groups for adopting by the Parliament. Despite the fact that the adoption of the law was among the short-term priorities set by the Council of Europe, over a year has passed since the establishment of the report on the principles, priorities and conditions contained in the European partnership with the Republic of Macedonia. The legislative authorities failed to adopt a law containing the recommendations for the compatibility with the legislation with the European Union, as well as with the international declarations for human rights and freedoms.

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол Бр. 186 од 11 Декември 2006 година
Затвор „Идризово“ – Скопје

До
Неговото Превосходство
Претседателот на Владата
на Р. Македонија
г. Никола Груевски

Ваша Екселенцијо,

На почетокот на годинава која минува – значи пред скоро една година, се обративме со писмо до Вашата институција (Н. бр. 1 од 3 јануари 2006 год.) во кое Ве замолуваме со болка и изнемоштен вик, да ни помогнете да престанат неправдите, прогонствата и тортурите врз припадниците на Православната Охридска Архиепископија. Мотив за тоа писмо беше најавата за влегување во собраниска процедура на предлог законот за верските заедници и религиозни групи. Имајќи конкретни забелешки на повеќе членови од споменатиот предлог закон, ние во писмото Ви ги соопштивме.

Сепак, претходното собраниско мнозинство не го постави предлог законот за верските заедници и религиозните групи на усвојување во Собранието. Иако, донесувањето на тој закон беше меѓу краткорочните приоритети зададени од Советот на Европа. Има повеќе од една година од објавувањето на извештајот за принципите, приоритетите и условите содржани во Европското партнерство со Р. Македонија. Законодавната власт не успеа да усвои закон кој ќе ги содржи препораките за компатибилност со законодавството на Европската Унија, но и меѓународните декларации за човековите права и слободи.

Сметаме дека за тоа постои една и единствена причина, а

We believe that there is only one and sole reason for that - the Government's determination to continue to protect the monopoly of the Macedonian Orthodox Church. Until recently it was also thought that it protected the monopoly of the Islamic religious community. However, in a previous program of "Forum to Europe" broadcast on Sitel Television (presented on 4 November 2006), the representative of the Islamic religious community unambiguously declared that the Islamic religious community should not hinder the accession of the Republic of Macedonia into the European Union and that they would agree the disputed article of the draft law on religious communities, providing for only one religious community to be registered from one religion, to be changed and made compatible with the European legislation.

Contrary to this, the representative of the MOC, Metropolitan Peter, declared a certain militant position, alien to a clergyman. He said that MOC would not agree changes to be made in the article under the draft law stipulating that an existence of one religious community to be legally recognized from one religion even at the cost of the Republic of Macedonia not getting an accession to the EU. While taking part in the same TV program he stated the following: "Have the Europeans forgotten the wars hey had during the Papal Schism? Do they want us to start religious wars here?" (See also: "Vreme" of 8 November, 2006)

His religious but also democratic intolerance has been well known for a long time. Due to the same intolerance he dispelled the Diocese of Australia and New Zealand – a Diocese of MOC. However, this statement was rather too much, for he was not presenting his personal positions only, but also the positions of whole MOC. Even if we do not want to believe that the whole church leadership of MOC is so intolerant and militant, the fact is that the Government by protecting the monopoly of MOC protects such extremely undemocratic phenomenon in the society.

It is explicitly wrong to think and speak, that the acceptance of the reality that the existence of another religious community, such as the Orthodox Ohrid Archbishopric, may cause interreligious tension and intolerance. On the other hand, it cannot be concealed that the preference and monopoly of MOC by the Government of the Republic of Macedonia, makes that religious

тоа е владината определба сè уште да го штити монополот на Македонската Православна Црква. До пред извесно време се мислеше дека таа го штити монополот и на Исламската верска заедница. Но на една од претходните емисии на „Форум за Европа“ на Сител телевизија (прикажана на 4 ноември 2006 год.), претставникот на Исламската верска заедница недвосмислено се изрази дека Исламската верска заедница нема да го кочи пристапот на Р. Македонија во Европската Унија и дека ќе се согласат спорниот член од нацрт законот за верските заедници, со кој се предвидува од една вероисповед да може да се регистрира само една верска заедница, да се промени и да се направи компатибилен на европското законодавство.

Наспроти тоа, претставникот на МПЦ – Митрополитот Петар, појави еден милитантен став, несвојствен за духовно лице. Тој рече дека МПЦ дури и по цена Р. Македонија да не влезе во ЕУ, нема да се согласи да се промени членот од нацрт законот кој предвидува од една вероисповед да се признае законско постоење само на една верска заедница. Учествувајќи во истата емисија, тој ги употреби зборовите: „Зарем Европејците заборавија какви војни имаа кога се одвојуваше папството? Зарем сакаат да почнеме тука верски војни?“ (види исто така: „Време“ од 8 ноември 2006 год.).

Неговата верска, но и демократска, нетолеранција е одамна позната. Заради таа нетолеранција тој ја растури Австралиската епархија на МПЦ. Но оваа изјава е веќе премногу, зашто во таа емисија тој не ги промовираше своите ставови, туку беше претставник на целата МПЦ. Дури и да не сакаме да поверуваме дека целиот врв на МПЦ е толку нетолерантен и милитантен, факт е дека власта, штитејќи го монополот на МПЦ, штити една ваква, крајно недемократска појава во општеството.

Експлицитно се покажува дека е неиздржано да се мисли и да се говори, дека меѓуверска напнатост и нетолеранција би можело да предизвика самото прифаќањето на реалноста за постоењето на уште една верска заедница, каква што е Православната Охридска Архиепископија. Но од друга страна, не може да се сокрие токму спротивното, дека фаворизирањето и монополизирањето на МПЦ од страна на власта на Р. Маке-

organization intolerant and destructive towards anything that is not under the administration of their Holy Synod of Hierarchs.

We would not get into a deep analysis here, since it is necessary the aforementioned article under the law proposal on the religious communities to be changed and harmonized with the European legislation. Firstly, since we have already done it several times and consider it absolved, and secondly and more importantly since it is clear to everybody who puts us into a position to irrationally protect the monopoly of MOC. The international conventions for human rights and freedoms and the European legislation, not only protect, but also encourage the right on religious freedom and individual beliefs of a person. This is not the first time in the modern history, not to mention the events from centuries ago that disagreements and divisions in a religious organization happen. However, it is not the first time what Ms. Mirjana Najchevska, a Chairwoman in resignation of the Helsinki Committee in the Republic of Macedonia, participant and collocutor in the aforementioned program "Forum to Europe", said to the two representatives from MOC and IRC, a legal possibility to register new religious community shall be provided to anyone who does not agree with the church leadership of the already legally recognized religious community. Thus, the law shall provide for establishment of new religious communities, resulting not only from different religions but also from the possible conflicts with the church leadership of the already legally recognized religious community, provided that it is compatible with the international declarations for human rights and freedom of religion. Should the new law stipulate the same as it is stipulated in the outdated invalid law (since the Constitutional Court of the Republic of Macedonia has already annulled a few articles thereto) - only one religious community to be recognized for one religion, a room shall be left for the enforcement authorities to act as an arbiter and interpreter of religious affairs regarding whether any or no religious differences exist between certain religions, or whether they are the same religion. Let's say, despite the fact that the Orthodox Ohrid Archbishopric could have been registered in accordance with the out-dated law (since it submitted a submission to the registration acts that it did not have the same religion as MOC,

донија, ја прави таа верска организација нетолерантна и деструктивно расположена кон сè што не е под управа на нивниот Архијерејски Синод.

Овде не би влегувале во проширена анализа, зошто е неопходно споменатиот член од предлог законот за верските заедници да биде променет и усогласен со европското законодавство. Прво од причина што тоа сме го правеле во повеќе наврати и го сметаме за апсолвирано, а второ, уште поважно, затоа што тоа е јасно секому кој не се става во позиција неразумно да го штити монополот на МПЦ. Меѓународните конвенции за човекови права и слободи и европското законодавство, не само што го штитат, туку и го поттикнуваат правото на избор на вероисповед и индивидуално убедување на поединецот. Не е првпат во современата историја, а да не говориме за случувањата пред неколку векови, да се појават недоразбирања и одвојувања во една религиозна организација. Не е првпат она што во гореспоменатата емисија „Форум за Европа“ на Сител телевизија, како учесник и соговорник на спомената двајца претставници од МПЦ и ИВЗ, го рече г-ѓа Мирјана Најчевска – претседател во оставка на Хелсиншкиот комитет во Р. Македонија, дека мора да му се обезбеди секому законска можност, доколку не се согласува со раководството на веќе законски признатата верска заедница, да може да регистрира нова. Значи, законот мора да обезбеди, ако сака да биде во согласност со меѓународните декларации за човекови права и слобода на вероисповедта, да може да се појавуваат и нови верски заедници, кои нема да произлезат само од разлики во вероисповеданијата, туку и од евентуалните конфликти со раководствата на веќе признатите верски заедници. Ако и со новиот закон се остави повторно истата поставеност од стариот и веќе неважечки закон (бидејќи Уставниот суд на Р. Македонија има укинато повеќе членови од тој закон), – од една вероисповед да може да биде призната само една верска заедница, ќе се остави можност извршната власт да добие улога на арбитер и толкувач по верски прашања, во тоа дали има верски разлики помеѓу поедини вероисповеди, или пак тие се исти. Да речеме, иако Православната Охридска Архиепископија можеше да биде регистрирана и по стариот закон (бидејќи од една страна

and on the other hand it emphasised that it was a church recognized by all Orthodox Churches in the world, whereas MOC was in schism and it was not recognized as a church), nevertheless, the Government commission form first-instance and the second-instance, and later the Supreme Court ruled that two religious communities cannot be registered for one religion, and the registration of the Orthodox Ohrid Archbishopric was rejected.

In order to be more precise, let's put it as follows: The new law should provide no monopoly for a certain religious community, and there should be no legal obstacles for registration of religious communities which do not wish to be under the jurisdiction of a church leadership of an already established religious community. – In other words, no possibility should be left for the authority in charge of the registration of the religious communities, to get into dogmatic examinations whether two religions are the same or different, or to what extend they are similar or different respectively. It would result in the same difficulties existing today, difficult to be borne, since they culminated in terror and imprisonment.

Not a single debate has sparked off regarding this issue of an actual interest for four years (apart from the aforementioned program "Forum to Europe"), probably due to the fact that anybody who holds monopoly refuses to debate regarding it. The media has refused all the proposals for public debates proposed by the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric.

In the end let us briefly refer to one of the recent sporadic and selective articles in the media, all protecting the monopoly of MOC.

On November 25, 2006, the daily newspaper "Dnevnik" published an article with the following title: "Law proposal on religious communities" – by the proto deacon Slave P. Projkovski. The article, apart from being historically unsustainable, it also contained a rather confused analysis and drew extremely disputable conclusions. Confusing faith and nation, state and church and identifying them today in the 21st century seemed rather parodical, romantic and inexperienced. In the century characterized by the promotion of human rights and religious freedoms, it seems rather clumsy and awkward to defend the monopoly of

поднесе поднесок во актите за регистрација дека таа нема иста вероиповест со МПЦ, а од друга страна нагласи дека е тоа Црква која е признаена од сите Православни Цркви во светот, а МПЦ е во раскол и не е признаена Црква), сепак првостепената Владина комисија и второстепената, а потоа и Врховниот суд, одлучија дека од една вероисповед не може да има две верски заедници, и ја одбија регистрацијата на Православната Охридска Архиепископија.

За да бидеме поконцизни, би се изразиле на следниов начин: Новиот закон треба да овозможи ниту една верска заедница да нема монопол, и да не постои законска пречка да бидат регистрирани како верски заедници сите оние што не сакаат да бидат под јурисдикција на раководството на некоја веќе постоечка верска заедница. – Со други зборови, да не се остави можност, органот кој ќе ги регистрира верските заедници, да влегува во догматски испитувања дали некои вероисповеди се исти или различни, или пак до кој степен се исти, а до кој различи. Тоа би довело до истите тешкотии кои денес постојат и не би дошло до никаков напредок, а веќе сме сведоци дека тие тешкотии повеќе не се поднесуваат, бидејќи кулминираа со терор и затворања.

По оваа тема која е актуелна веќе полни 4 години, досега не се разви сериозна дебата (освен споменатата емисија „Форум за Европа“ на Сител телевизија), а тоа е веројатно од причина што никој што има монопол не сака дебати во врска со тој негов монопол. Средствата за информирање ги одбиваат сите предлози за јавни дебати што ги предлагаат членовите на Православната Охридска Архиепископија.

Нека ни биде допуштено за крај, накратко да се осврнеме на едно од последните спорадични и селективни пишувања во средствата за информирање, а сите во заштита на монополот на МПЦ.

На 25 ноември 2006 год., весникот „Дневник“ објави еден текст со наслов: „Предлог законот за верски заедници“ – од протоѓаконот Славе П. Пројковски. Текстот, покрај тоа што е историски неиздржан, содржи прилично збркана анализа и изведува крајно спорни заклучоци. Да се прави замешателство меѓу верата и нацијата, државата и Црквата, и истите да се по-

MOC, which by the way, some individuals insist on unconditionally holding to it due to their economic benefit, specifically:"The one who is not for a monopoly of MOC is against the state. – Thus, anyone who belongs to a different religious community, for instance some Evangelical or Methodist Church and who proselytes and wins believers, ex members of MOC, or the one who is not a member of MOC and is an atheist, is considered to be against the state. Not only it is clumsy, but it is also immature.

At the end, hereby we remind you that it is not only Article 2 under the law proposal on religious communities and religious groups that is disputable. In the aforementioned letter sent at the beginning of the year it was also pointed out that the following: Article 7 paragraph 4, Article 9 paragraph 4, Article 10 paragraph 2 and Article 11 were disputed. Since we have not been consulted by anyone regarding us the law proposal thus we are not sure whether any other version different from the one dated in December 2005, has been drawn up, therefore we would like to point out that the previous enumerating of the articles and paragraphs refer to the version of the law proposal, available in December last year.

Since it has been announced that the law proposal shall enter in the parliamentary procedure soon, we hereby kindly ask you to do the best power in order not to allow another unjust, but this time legally secured, discrimination against the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric.

Discriminated for the faith, however joyful to witness it – imprisoned physically, yet free spiritually:

Archbishop and Metropolitan
+ Of Ohrid and of Skopje Jovan

истоветуваат, денес – во 21 век, изгледа прилично пародично, романтичарски и неизживеано. Во векот кој е карактеристичен по промоција на човековите права и верски слободи, прилично неспретно и незграпно изгледа кога монополот на МПЦ за кој, патем речено, се настојува безусловно да биде сочуван заради економски интерес на поединци, да се брани со пароли и излитени фрази од типот: кој не е за монопол на МПЦ е против државата. – По таа аналогија, секој што припаѓа на некоја друга верска заедница, да речеме некоја евангелистичка или методистичка црква, а која врши прозелитизам и придобива верници што претходно биле членови на МПЦ, или пак, оној кој воопшто не е член на МПЦ и е атеист, би требало да е против државата. Тоа не само што е неспретно, туку е и незрело.

Завршувајќи, напоменуваме дека не е спорен само членот 2 од предлог законот за верски заедници и религиозни групи. Во споменатото писмо кое Ви беше испратено на почетокот на годината беа посочени и членовите: 7 ст. 4, 9 ст. 4, 10 ст. 2 и член 11. – Заради тоа што никој не нè консултира по однос на предлог законот, не сме сигурни дали е направена и некоја друга верзија по онаа од декември 2005 год. и затоа напоменуваме дека претходното нумерирање на членовите и ставовите се однесува на предлог законот, чија верзија беше достапна до декември минатата година.

Бидејќи се најавува дека предлог законот скоро ќе влезе во собраниска процедура, Ве замолуваме да направите сè што е во Ваша моќ да не се направи со овој закон уште една неправедна, овој пат дури и законски обезбедена, дискриминација на припадниците на Православната Охридска Архиепископија.

Дискриминиран заради верата, но радосен што ја сведочи – затворен телесно, но слободен духовно:

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+ Охридски и скопски Јован

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol No. 33 from February 12, 2007

TO
The Synod of Bishops of the MOC
that dwells in schism

Your Eminence,

We reread the letters registered in our archives under No. 1029 dated on October 13, 2002 and No. 44 dated on March 8, 2003 being sent by our humbleness to Your Synod of Bishops and thus got convinced that our anticipations have come true in a very short time. In the very first paragraph of the first letter we wrote the following: „Because You have forgotten that a Bishop is a catholic person and that he is protected to a maximal degree according to the Church Canons, due to the fact that if his name is discredited, the whole Church will be discredited, it is our duty as an Exarch of the Ohrid Archbishopric to remind You that You have gone too far. You have gone too far with Your rudeness, violence, frauds and especially with Your inhumanity and canonical offences You have committed."

As for the second letter dated on March 8, 2003 we wrote to You the following: "To our great regret, all the hope that this composition of the Synod of Bishops of the MOC would reject the schism as it is fatal for salvation and annex to the Body of the Church which actually is the very Body of Christ, is almost lost. However, for the sake of the historical responsibility before the future generations, and for the sake of the ones who will decide to dwell in the Church and become odious with the schism as it is something fatal for the soul and for the sake of the ones who will damn all Your decisions and acts as anti-ecclesiastic, uncannonical and heretical in the future, for their sake we have decided to respond and to expose Your delusional plot, malice and envy

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 33 од 12 февруари 2007

До
Архијерејскиот Синод на МПЦ
кој пребива во раскол

Ваше Високопреосвештенство,

Ги препрочитавме писмата заведени во нашата архива под бр. 1029 од 13. 10. 2002г. и бр. 44 од 08.03.2003г. кои нашата смиреност ги испрати до Вашиот Архијерејски Синод и се уверивме дека за многу кратко време нашите предвидувања веќе се остварiле. Уште во првиот пасус од првото писмо Ви пишувавме: „Бидејќи заборавивте дека Епископот е соборна личност, дека според каноните на Црквата тој е максимално заштитен, токму од причини што ако се валка неговото име се валка и целата Црква, должност ни е како Егзарх на Охридската Архиепископија да Ве потсетиме дека претеравте. Претеравте во грубоста, во насилство, во измамите, но особено претеравте во нечовештината и канонските престапи кои ги правите".

Во второто писмо, пак, од 08. март 2003г., Ви пишувавме: „На голема жалост сета надеж дека Синодот на архијереи на МПЦ во ваков постоечки состав, ќе го отфрли расколот како погубен за спасението и ќе се присоедини кон Телото на Црквата, кое всушност е самото Тело Христово, скоро е загубена. Но, заради историската одговорност пред наредните генерации, заради оние кои ќе одлучат да живеат во Црквата и ќе го намразат расколот како душепогубен, заради оние кои утре ќе ги проколнат сите ваши постапки и одлуки како противцрковни, неканонски и еретички, заради нив решивме да одговориме и да го разобличиме Вашето опрелестено дело, злобата и зависта својствена на расколниците, но најмногу од сè Вашиот погрешен избор во животот, наместо кон воскресение и живот

characteristic for the schismatics, but foremost Your wrong life choice to move towards the grave and decay instead towards resurrection and life eternal", and further on in the same letter we continued: "Nevertheless we feel sorry for the ones now sitting by You who once had better reputation among the pious people and now they have lost it. Would not it be useful for them to make a sondage of their reputation now? Not among the population of FYRO Macedonia or among the journalists who are not a criterion for the Church, but among the regular Church-goers who take the Holy Communion with the Body and Blood of Christ and who are the true Church and the true criterion. The proverb says: 'You are what the one with You is', and the Apostle said: 'Shall I therefore take the members of Christ and make them members of a prostitute?' (1 Cor. 6, 15), surely wanting to say that one identifies with the one with whom he is in a relationship and communion, not only physically but even more spiritually. The essential fruit of the schism is Your non-communication. You do not want to even see each other, and do not speak with one another."

We are not a prophet or a son of a prophet, however the gifts of a prophet are not necessary for anticipating what is happening to You now. The path You are going along in fact has no other end than the one You taste already. You have used extremely impudent frauds for the purpose to humiliate us and put us in jail, yet I wonder how it is that You had not given a thought to the fact that it was a crime before God, and that people would not forget it. Maybe this would seem arrogant to someone, but we assure that we have established humbly and yet with a thirst for the truth, that one has to be very credulous and thoroughly without a gift for prediction to miscalculate where constructed frauds against somebody who was Your brother until yesterday can lead. Going to a trial with one of Your brothers (our humbleness) before civil courts You are virtually tearing down the Church. What do you think, why the Church canons have established for clergymen not to be tried before civil courts?

We deem ineffective to talk to You about the Canons of the Church for we know that the majority of You who seat in that Synod of Schismatics have not seen how a Code of Cannons of the Ecumenical and Local Councils looks, not to mention that all of

вечен да се движите кон гробот и распаѓањето", а подолу во истото писмо продолжуваме: „Жал ни е само што некои кои седат со Вас, некогаш имаа подобар углед помеѓу верниците, а сега го изгубија. Добро би било да си направат една сондажа каков им е сега угледот? Не кај населението во Македонија, ниту кај новинарите, тие не се критериум за Црквата, туку кај оние кои редовно се црквуваат, кај оние кои се причестуваат со Телото и Крвта Христови, тие се вистинска Црква и вистински критериум. Народот вели: со кого си таков си, а Апостолот вели: Ќе ги земам ли значи, членовите Христови и од нив ќе направам членови на блудница (1 Кор. 6,15), секако сакајќи да каже дека со оној со кого имаш однос и заедница, не само телесна уште повеќе духовна, со него и се поистоветуваш. Суштински плод на расколот е вашата некомуникација. Не сакате да се видите еден со друг, едни со други не зборувате."

Не сме ниту пророк ниту пророчки син, но за да се предвиди ова што сега Ви се случува не беа ниту потребни пророчки дарови. Патот по кој тргнавте, всушност нема друг завршеток од оној кој веќе почнавте да го вкусувате. Се послуживте со крајно безобразни измами за да нѐ понижите и да нѐ затворите, но како не размисливте дека тоа е злосторство пред Бога, а народот нема да Ви го заборави? Можеби некому ќе му изгледа надмено, но Ве уверуваме дека смирено, а сепак со жед за вистината констатираме оти треба да си многу лековерен и потполно без дар за предвидување за да не пресметаш до каде можат да доведат конструираните измами против еден Ваш довчерашен собрат. Судејќи се со еден Ваш собрат (со нашата смиреност) на граѓански суд, Вие директно ја рушите Црквата. Што мислите, зошто каноните на Црквата предвиделе дека свештени лица не треба да се судат пред граѓански судови?

Да Ви се зборува Вас за каноните на Црквата мислиме дека е безефектно зашто знаеме дека повеќето од Вас кои седите во тој Синод на расколници никогаш не виделе како изгледа еден зборник од каноните на Вселенските и помесните Собори, а да не говориме за тоа дека сите, а не само повеќето од Вас воопшто не ги ни почитуваат истите.

Она што сега Ви се случува воопшто не е казна Божја, иако според сѐ ја заслужувате, туку ова е след и тоа со мате-

You, and not only the majority of You, do not observe them at all.

What is now happening to You is surely not God's punishment although You deserve one judging by everything, but it is rather a mathematically precise consequence of the wrong beginning You have chosen. How could You imagine that someone would believe You that Jovan (John), our humbleness, had done so many abuses of the powers of his bishopric ministry for only 4 years as You have charged him, and that You, who are Bishops for decades now had not abused Your power ever ?

You have taken the advantage of the favouritism of the media and their complete ignorance regarding Church issues. You put them to treat us as traitors and not to give us any room in the media so we could explain them that the danger is not in the Church, but in the schism which has developed to a heresy as it has become obvious already. If we were given space before, the things that happen to You now would have been discovered much earlier. Now they have managed to unmask You themselves, for Your dishonesty has flooded and cannot be hidden any more. Do You not feel that people ridicule You as they used to do with some of You during communism? The difference is only that you damn the journalists now when they start to unmask Your impudence, and You bless them when they literally translate Your frauds and construction of lies. Hypocrisy does not last long. Especially not now in the era of the information society and the Internet.

As you can see Yourselves, everything was discovered much earlier than You have expected, and let us be sincere, much earlier than we had anticipated. Today You can deceive that MOC is the guardian of the nation only somebody in Mariovo, for there is no television yet, and not to mention the Internet. Well, messieurs, MOC is a creation of the communists dating from 1967, so how could it guard the Macedonian people in the time of the Turkish rule or later at the end of the World War II, when it is well known that the administration of the Ohrid Archbishopric was kept only in Greek until its abolition in 1767, and that since 1767 until 1920, the territory of the today's FYRO Macedonia was under jurisdiction of the Constantinople Patriarchate, and from 1870 to 1914 parts of it were under the jurisdiction of the Bulgarian Exarchate.

So in God‘s name, do not lie the people. Starting from 1914,

матичка прецизност на погрешниот почеток кој го избравте. Та зарем можевте да замислите дека некој ќе Ви поверува оти Јован, нашата смиреност, за само 4 години архијерејска служба направил толку злоупотреби за колку го обвинувате, а Вие кои сте архијереи по неколку децении не сте направиле ниту една злоупотреба?

До сега ја ползувавте наклонетоста на средствата за информирање и нивната потполна неупатеност во црковните проблеми. Ги замајувате да нѐ третираат како предавници и да не ни дадат нималку медиумски простор, како би им кажале дека опасноста не е во Црквата, туку дека опасноста е во расколот кој како што е веќе забележливо, премина во ерес. Ако ни дадеа простор порано, ова што сега Вас ви се случува ќе беше откриено многу порано. Сега самите стигнаа да Ве разоткријат зашто Вашето бесчестие се излеа нашироко и веќе не може да се сокрие. Но, не чувствувате ли дека луѓето со Вас се побиваат како што тоа го правеа со некои од Вас и во времето на комунизмот? Разликата е само во тоа што сега кога новинарите почнаа да ги разоткриваат Вашите безобразлуци Вие ги проколнувате, а тогаш кога Вашите измами и конструирани лаги ги пренесуваат дословно, тогаш ги благословувате. Лицемерието нема долгоденствие. Особено не сега, во ерата на информатичко општество и интернет.

Како што и самите гледате, се откри сѐ многу порано отколку што очекувавте, а да бидеме искрени, многу порано отколку што и ние предвидувавме. Сега уште само некој во Мариово, таму каде што нема ни телевизиски програм, а да не говориме за интернет, можете да го замајувате дека МПЦ била чувар на нацијата. Па господо, МПЦ е творба на комунистите од 1967г., како можела да го чува македонскиот народ во времето на османлиското ропство или потоа до крајот на втората светска војна кога се знае дека до укинувањето на Охридската Архиепископија во 1767г., Архиепископијата администрирала речиси само на грчки, од 1767г. до 1920, територијата на денешна Р. Македонија била под јурисдикција на Константинополската Патријаршија, а некои делови од 1870-1914 под јурисдикција на Бугарската Егзархија.

Ве молиме, за името Божјо немојте да го лажете народот.

and officially since 1920 until 1941, the territory of the today's FYRO Macedonia was under jurisdiction of the Serbian Orthodox Church, and from 1941 to 1945 it fell uncannonically under the jurisdiction of the Bulgarian Church, still schismatic in those times. There was not one Bishop in Macedonia since 1945 until 1958, and that means the Church was heretic.

Macedonian Church was founded by virtue of a communist decree even in 1967 and here we beg You not to lie to the people that MOC has preserved Macedonian identity. This letter does not intend to be an analysis of how and when Macedonian nation begun, for whenever it happened, it had nothing to do with the MOC. There is a sole reason for it and that is that the MOC was founded in 1967, and all the previous jurisdictions on the territory of today's FYRO Macedonia were not Macedonian. Or You deem the jurisdictions of the Constantinople Patriarchate, Bulgarian Exarchate and Serbian Orthodox Church to be Macedonian?

See Yourself in a mirror and ask Yourself, is it the same face and the same mouth that blesses the journalists who slander us with calumnies originating from You and then damn them because they have told the truth about You?

If You think that You would keep the positions You hold with hypocrisy, be aware that You are mistaken. Hypocrisy has not brought happiness to anyone ever. At least not for ever and ever. And it is vain doing anything that is not intended to last for ever, for it shall decay even tomorrow. If You have any vision at all, please stop the persecution of the Orthodox Ohrid Archbishopric. For, You can notice it, it pays back to You.

After all, learn from the old proverb: 'Spittle falls in the face of one who spits in the skies". Neither Hebrews nor Romans could destroy the living Church, so neither will You with all Your crimes, even if all the impudence, treachery and shrewdness of Mr. Branko Crvenkovski, who seems to be the benefactor of Your circus judging by all, is on Your side.

Respectfully,

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
† Of Ohrid and of Skopje Jovan (John)

Почнувајќи од 1914г., а званично од 1920г. па се до 1941г., територијата на денешна Р. Македонија била под јурисдикција на Српската Православна Црква, за од 1941-1945 да биде неканонски ставена под јурисдикција на Бугарската тогаш сè уште схизматичка Црква. Од 1945-1958 била без ниту еден Епископ, тоа значи еретичка.

Македонската Црква е создадена со комунистички декрет дури во 1967г. и уште еднаш Ве замолуваме немојте да ги манипулирате луѓето дека МПЦ го очувала македонскиот идентитет. Ова писмо не е место за анализа како и кога настанала македонска нација, но кога и да е, тоа нема ама баш никаква врска со МПЦ. Од единствена причина, МПЦ постои од 1967г., а претходно сите црковни јурисдикции на територијата на денешна Р. Македонија не биле македонски. Или, ако Вие ги третирате македонски јурисдикциите на: Константинополската Патријаршија, Бугарската Егзархија и Српската Православна Црква?

Излезете пред огледало и запрашајте се, со истото лице и со истата ли уста еднаш ги благословувате новинарите кога нас нé клеветат со клеветите кои произлегле од Вас, а со друго нив ги проколнувате зашто ја кажуваат вистината за Вас?

Ако мислите дека со лицемерие ќе ги задржите позициите кои ги имате, знајте дека сте се прелагале. Лицемерието никого никогаш не усреќило. Барем не за вечност. А, сè друго што не е за вечност џабе и го правите, зашто тоа ќе се распадне уште веќе утре. Ако барем малку имате некаква визија престанете со гонењата против Православна Охридска Архиепископија. Зашто тие всушност, ако приметувате сите Вас Ви се враќаат.

Впрочем поучете се од онаа старата поговорка: Кој плука на небото, плуканицата на лице му паѓа. Живата Црква не можеа да ја уништат ниту Евреите, ниту Ромеите, нема да ја уништите ниту Вие со сите Ваши злодела, па нека е со Вас и сиот безобразлук, подмолност и лукавство на Бранко Црвенковски, по сè изгледа последниот добротвор во Вашиот циркус.

Со почит,

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+ Охридски и скопски Јован

TO THE SECTOR OF INTERNAL CONTROL OF THE SECTOR OF INTERNAL AFFAIRS IN BITOLA AND THE HEAD OF THE SECTOR OF INTERNAL AFFAIRS IN BITOLA

Dear Sirs,

For four years now, beginning in 2002, since His Beatitude the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan (John) had left the MOC which is in schism with all the Orthodox Churches and acceded the unity with the One Holy Catholic and Apostolic Church, when the political persecution against him and against all the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric started, and the state authorities undertook protection of the monopoly of the MOC, every All Souls Day (Saturdays before the Great Lent when we commemorate the ones who had passed away and attend cemeteries), the clergy of our Archbishopric and the faithful people have tremendous problems. Namely, some group of young people claiming to be employed by the security agency Consul, with an excuse that they were engaged by the Macedonian Orthodox Church, hinder the clergy of the Orthodox Ohrid Archbishopric to attend the graves of the relatives of their flock and perform the prayers according to the customary rites on the All Souls Day.

On the last All Souls Day (February 10, 2007), the boys presenting themselves as employees of the security agency Consul attacked and beaten up Bishop Marko, the Administrator of the Bitola Diocese, and damaged the equipment for performing religious services that he had with himself. They also started to attack the faithful people of the Orthodox Ohrid Archbishopric who wanted prayers to be read on the graves of their passed away relatives by Bishop Marko. After the police was called, Constable Zivko Petrevski came and told us that Bishop Mark had no right to read the prayers on the graves of our ancestors, and that only the priests from the Macedonian Orthodox Church had such right.

Let us remind You that according to Article 399 of the Criminal Code of the Republic of Macedonia, prevention of religious

ДО СЕКТОРОТ ЗА ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА ПРИ СВР БИТОЛА И ДО НАЧАЛНИКОТ НА СВР БИТОЛА

Почитувани,

Веќе четири години на назад, почнувајќи од 2002 год, откако Неговото Блаженство Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован ја напушти МПЦ која пребива во раскол со сите Православни Цркви и се соедини со Едната Света Соборна и Апостолска Црква и откако почна политичкиот прогон против него, но и против сите членови на Православната Охридска Архиепископија, а откако истовремено државата влезе во заштита на монополот на МПЦ, на секоја Задушница (сабота пред Великиот пост кога се споменуваат покојните и се оди на гробишта), свештенството на нашата Архиепископија и верниците имаат огромни проблеми. Имено, некоја група на млади деца кои се прикажуваат како вработени од агенцијата за обезбедување Конзул под изговор дека биле ангажирани од МПЦ, попречуваат во овој ден свештениците на Православната Охридска Архиепископија да ги посетуваат гробовите на родниите на нивните верници и на гробот да им читаат молитва како што е обичај.

На последната Задушница (10 февруари 2007), момчињата кои се претставуваат дека се од агенцијата за обезбедување Конзул го нападнаа и претепаа Епископот Марко, местобљустител на битолската Епископија и направија штета на богослужебниот прибор кој го носеше. Исто така почнаа физички да се пресметуваат со верниците на Православната Охридска Архиепископија кои сакаа Епископот Марко да им чита молитва на гробовите на нивните упокоени роднини. Откако беше викната полиција, дојде полицаецот Живко Петревски и ни соопшти дека Епископот Марко немал право да ни чита молитва на гробовите на нашите предци, а тоа можеле да го прават само поповите на МПЦ.

Ве потсетуваме дека според Кривичниот законик на Р. Македонија чл.399, спречувањето на верски обред е казниво

rites shall be duly punished. We intend to lodge private lawsuits against the perpetrators of the aforesaid criminal offence, however we hereby address to You so that You investigate why and under which circumstances the police protected the perpetrators of the said criminal offence? There is no other answer except that the monopoly of the Macedonian Orthodox Church was thereby protected.

Nevertheless, the Police shall protect the law and serve all the citizens, and not behave selectively and protect the monopoly of the MOC. Let us not forget that it is financed by all of us as tax payers.

After many oral and written requests for Your protection from the law offenders, hereby we notify You that we are determined to organise our defence ourselves the next time. There is nothing more holy for a person than his faith, and the Police intentionally join the ones who consciously deprive us from our religious freedoms. Dear Sirs, who has the right to order us which clergyman shall attend the graves of our relatives? Maybe the Head of the Police would order that only the priests of the MOC can do that as if the graves are their private property?

Only the clergymen we respect and we want shall attend the graves of our relatives, and not the ones imposed by someone. If You do not want, here we emphasize: „do not want" and it is not that you cannot provide enforcement of the law for us, we, the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric will be forced to protect ourselves.

However, the responsibility will be Yours as a Ministry of Internal Affairs of the Republic of Macedonia in such case.

However unimportant it seems to You who consider the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric a minority, it would create a long-term instability. The Police exist for the purpose to provide law enforcement and respect of human rights and religious freedom. In this case, the Police take side with the ones violating our religious freedom and rights and offend our reposed ancestors. These things are painful and distressful and unforgettable, and the Police are an accomplice in it. Three years ago a Court of Law convicted His Beatitude the archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan (John) to a punish-

со закон. За извршителите на тоа кривично дело ние ќе поднесеме приватни тужби но се обраќаме до Вас да испитате зошто и под кои околности полицијата излезе во заштита на оние кои вршат кривично дело? Нема друг одговор освен тој дека се штити монополот на МПЦ.

Но, полицијата треба да го штити законот и да биде во служба на сите, а не да се однесува селективно и во заштита на монополот на МПЦ. Да не заборавиме, таа се издржува од нас како од даночни обврзници.

После многуте усмени и писмени молби да нѐ заштитите од кршителите на законот, најсериозно Ве известуваме дека следниот пат сами ќе се организираме во одбрана. Нема ништо посвето за еден човек од верата, а полицијата се приклучува тенденциозно кон оние кои свесно ги укинуваат нашите верски права. Кој има, господо право да ни кажува кој свештеник ќе доаѓа на гробовите на нашите роднини? Можеби началникот на полицијата треба со декрет да одреди дека треба да парадираат само попови од МПЦ како гробовите да се нивна приватна своина.

На гробовите на нашите роднини ќе доаѓаат оние свештеници кои ние ги почитуваме и кои ги сакаме, а не оние кои некој ќе ни ги наложи. Во колку не сакате, велиме не сакате, а не дека не можете да обезбедите важење на законите и за нас, припадниците на Православната Охридска Архиепископија ние ќе бидеме принудени да се самозаштитуваме.

Но, во тој случај целата одговорност паѓа на вас, како на Министерство за внатрешни работи на Р. Македонија.

Колку да ви изгледа тоа безначајно, сметајќи дека припадниците на Православната Охридска Архиепископија се малцинство, тоа претставува нестабилност на долгорочен план. Полицијата постои за да обезбеди спроведување на законите и почитување на човековите права и верските слободи. Во случајов, полицијата застанува на страната на оние кои ги газат нашите верски права и ги навредуваат нашите покојници. Тие работи се потресни и болни до незаборав, а полицијата е соучесник во нив. Пред три години судот го осуди на казна затвор во траење од една година Неговото Блаженство Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован за тоа што вле-

ment of one year imprisonment because he entered a church being usurped by the MOC. Now, the Police deprive us from an access to the graves of our ancestors, and it is possible that tomorrow we would be tried for attending the cemetery.

Hereby we ask You most politely that Your Internal Control investigates why the Police accomplices with the violation of the Article 399 of the Criminal Code of the Republic of Macedonia and to inform us on the issue in writing on the following address:

Cvetanka Boljevik
Bukovski most br. 8
7000 Bitola

This request is hereby joined by the following persons as aggrieved parties:

signatures of many believers follow

гол во храм кој е узурпиран од МПЦ. Сега насила полицијата не брка и од гробовите на нашите предци а утре можно е дури и да не судат затоа што одиме на гробишта.

Учтиво замолуваме да биде испитано од внатрешната контрола зошто полицијата соучествувала во кршењето на чл.399 од Кривичниот законик на Р. Македонија, како и за тоа да бидеме писмено известени на адреса:

Цветанка Бољевиќ
Буковски мост бр. 8
7000 Битола

На барањето се придружуваат како оштетени:

следуваат потписи на многу верници

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

A LETTER TO THE PRELATES OF THE ORTHODOX CHURCHES

Protocol No. 131 from June 25, 2007
BITOLA

TO
His All Holiness
The Archbishop of Constantinople and New Rome
and the Ecumenical Patriarch kyr kyr Bartholomew

Your All Holiness,

With a little delay since our liberation from our second politically motivated imprisonment by the authorities of the FYR of Macedonia, hereby we turn to Your All Holiness expressing our gratitude for everything You have done for us and for our most holy Ohrid Archbishopric during the period of our serving of prison sentence.

As it is well known to Your All Holiness, that the previous neo-communist Government of the FYR of Macedonia undertook a persecution of the canonical Orthodox Church in this country unseen for our contemporary times. Four year ago, when we were still the Metropolitan of Veles and Vardar Valley, police authorities of the FYR of Macedonia, without any court warrant had forcibly evicted us from the Metropolitanate mansion. We were put in temporary arrest for several occasions thereafter with an aim to frighten us so that we give up the canonical Church and stay with the schismatic organization in the FYR of Macedonia. Not succeeding in it, they sent armed and disguised policemen from the secret services of this country; however it was God‘s providence

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

ПИСМО ДО ПРЕТСТОЈАТЕЛИТЕ НА ПРАВОСЛАВНИТЕ ЦРКВИ

Протокол бр. 131 од 25 Јуни 2007 год.
во БИТОЛА

До
Неговата Сесветост
Архиепископот константинополски и
на Новиот Рим и вселенски Патријарх
г. г. Вартоломеј

Ваша Сесеветост,

Со мало задоцнување по нашето излегување од второто политички мотивирано затворање од властите во Р. Македонија, се обраќаме до вашата Сесветост за да заблагодариме за сè што направивте за нас и за нашата најсвета Охридска Архиепископија во времето додека ние ја издржувавме затворската казна.

Како што ѝ е добро познато на Вашата Сесветост, претходната новокомунистичка власт во Р. Македонија започна невиден прогон, за нашата современост, на канонската Православна Црква во оваа земја. Пред четири години, уште додека бевме Митрополит велески и повардарски, Полицијата на Р. Македонија, без судски налог, насилно нè избрка од зградата на Митрополијата. Потоа, неколку пати нè ставаа во притвор, со цел да нè заплашат за да се откажеме од канонската Црква, како би останеле со расколничката организација во Р. Македонија. Откако тоа не им успеа, испратија вооружани и маскирани полицајци од тајните служби на државата, но по Божја

that they had not found us at home. Nevertheless they set to fire the monastery premises and left a wasteland after them. When we thought they would stop there, the authorities thorn down the only church that we had had.

Finally, we were sentenced to two years and a half of imprisonment on grounds of inciting ethnic and religious hatred. They acquitted us after eight months under the great pressure of all the Orthodox Churches and the International community. Then they figured out it was better to present us as a criminal and sentenced us to one year of imprisonment for the alleged embezzlement of money that are not missing anywhere and without any aggrieved party. And yet in this last case we were acquitted after eight months of serving the sentence under enormous pressure of the International community which already knows very well that our trials are of a political character.

It is this hasty acquittal and all the care demonstrated by Your All Holiness for our local Church that we hereby want to officially thank You for, asking You to continue remembering our humbleness.

The love of God, His providence and care have not allowed to happen what the schismatics in the FYR of Macedonia expected, who in fact urged the authorities for such behaviour. They thought that all the pressures on us and on the members of the Ohrid Archbishopric would make the Church fall apart and thus their imaginary political problem would be resolved. However, not only that the Church has not fallen apart, but the violence in fact contributed to strengthening and increasing of the Church just as it was in the times of the martyrs whose blood was a seed for new Christians. In 2002, when we had left the schismatics in the FYR of Macedonia, we were the only Bishop who had acceded the canonical Church. Today, after exactly five years, there are four Bishops, monasticism growing in number, clergy and faithful congregation in the Orthodox Ohrid Archbishopric. For now, we have only one church, and it is built without due permits because the authorities of the FYR of Macedonia still do not want to recognize us officially and grant us permits to build churches. We perform religious services in private houses and apartments.

As for the registration of our Archbishopric, there are enor-

промисла не нѐ најдоа дома. Сепак, тие го запалија манастирскиот конак и зад себе оставија пустош. Кога мислевме дека ќе престанат, властите ни ја срушија единствената црква која ја имавме.

На крај, пред две години нѐ осудија на казна затвор во траење од две и пол години, за распалување на национална и верска омраза. Под голем притисок од сите Православни Цркви и од меѓународната јавност, нѐ ослободија по осум месеци. Потоа се досетија дека е подобро да нѐ покажат како криминалец, и нѐ осудија на една година затвор за божемно затајување на пари кои од никаде не недостигаа и за кои нема никој што е оштетен. Но, и во последниов случај, под огромен притисок на меѓународната заедница, која веќе добро знае дека нашите судења се со политички карактер, бевме ослободен по осум месеци издржување на казната.

Токму за тоа предвремено ослободување, како и за сета грижа која ја покажа Вашата Светост за нашата помесна Црква, сакаме официјално да Ви заблагодариме и да Ве замолиме и понатаму да се сеќавате на нашата смиреност.

Љубовта Божја, Неговата промисла и грижа не оставија да се случи она што го очекуваа расколниците во Р. Македонија, кои всушност и ги поттикнуваа властите така да се однесуваат. Тие мислеа дека со сите притисоци што ги прават врз нас и врз припадниците на Охридската Архиепископија, ќе ја распаднат Црквата и тие ќе си го решат имагинарниот политички проблем. Но, не само што Црквата не се распадна, туку како што во времето на маченицте, нивната крв беше семе за нови Христијани, така и кај нас, насилствата кои ни ги прават всушност придонесоа Црквата да се множи и да јакнее. Во 2002 год. кога се одделивме од расколниците во Р. Македонија, бевме единствен Епископ кој пристапи во канонската Црква. Денес, по точно пет години, Православната Охридска Архиепископија има четири Епископи, бројно монаштво, свештенство и Народ. Засега имаме само еден храм, и тоа и тој е изграден без дозвола, зашто власта во Р. Македонија сѐ уште не сака законски да нѐ признае и да ни даде дозвола да градиме храмови. Богослужбите ги одржуваме во приватни куќи и станови.

За регистрацијата има огромни притисоци од меѓународ-

mous pressures by the International community, and making us a legitimate religious community is one of the conditions for acceptance the accession of our country to NATO Alliance. Nevertheless we believe that the state will look for ways to prolong our registration to the very last minute they can, however bringing in to light of our registration is more and more certain as the time passes.

We believe that it is not unknown to Your All Holiness that the political problem the authorities of the FYR of Macedonia have created for themselves persecuting the canonical Ohrid Archbishopric is in fact a fictious problem. The state has not solved the problem with the name thereof yet and the Church has been involved in it by the state in a manner that lacks principles. We have accepted to bear the glorious name of the Ohrid Archbishopric and that is quite correct from any aspect, canonically as well as ecclesiological, as it is not the case with the name having national sign as the schismatics in the FYR of Macedonia do calling themselves the Macedonian Orthodox Church. Firstly, all the people in the state are not 'Macedonians', for many of the faithful declare themselves to be Serbians, Bulgarians, Greeks, Walachians or orthodox Gypsies. They are all bothered by the determination to be 'Macedonian' in the name of the Church.

Secondly, this name is contested internationally, and many Orthodox Churches do not agree only the Church in the FYR of Macedonia to be called 'Macedonian'. Thirdly and most recently, the schismatic organization in the FYR of Macedonia has manifested jurisdictional pretensions in regard to the territories of the Greek part of Macedonia, officially declaring that: 'The dioceses in the Aegean Macedonia shall be put under jurisdiction thereof'. The schismatics have not declared the aforesaid by their own initiative and without coordination with the authorities of the FYR of Macedonia indeed. Therefore they have got the highest state decoration by the President of the country a week ago.

Closing this letter of gratitude to Your All Holiness, we hereby inform You that the clergy and the faithful people of our most holy Archbishopric intend to visit Your All Holiness during September 2007 aiming to express thanks in person for all that You do for our Church. Respecting the honour of the proto-throne

ната заедница и нашето озаконување е еден од условите за влез на државата во НАТО. Но, веруваме дека до последен момент, додека може, државата ќе бара начин да го пролонгира нашето озаконување, кое како времето проаѓа е сè повеќе на повидок.

Веруваме дека не ѝ е непознато на Вашата Сесветост дека политичкиот проблем кој си го направи власта на Р. Македонија, гонејќи ја канонската Охридска Архиепископија, всушност е измислен проблем. Државата сè уште не го има решено проблемот со името и сосем непринципиелно во тоа ја вмешува Црквата. Ние прифативме да го носиме славното име на Охридската Архиепископија, што од секој аспект, како канонски, така и еклисиолошки е сосем точно, а не името со национален предзнак, како што тоа го прават расколниците во Р. Македонија самонарекувајќи се Македонска Православна Црква. Прво, во самата држава не се сите „Македонци", зашто многумина од верниците се декларираат како: Срби, Бугари, Грци, Власи или православни Роми. Ним им пречи во името на Црквата да стои определбата „македонска".

Второ, тоа име е меѓународно оспорено, а истовремено нема согласност од голем број Православни Цркви, само Црквата во Р. Македонија да се нарекува „македонска". Трето и најново е тоа што пред неколку седмици, расколничката организација во Р. Македонија покажа јурисдикциски претензии кон територииите во грчка Македонија и официјално изјави дека: „Епархиите во Егејска Македонија ќе ги стави под своја јурисдикција". Секако дека ова не го изјавија расколниците самоиницијативно, без координација со властите во Р. Македонија. Затоа, пак, од власта, поточно од Претседателот на државата, пред една седмица го добија највисокиот државен орден.

Завршувајќи го ова благодарствено писмо до Вашата Сесветост, Ве известуваме дека клирот и народот на нашата најсвета Архиепископија има намера во текот на месец Септември 2007 год. да ја посети Вашата Сесветост и одблизу да се заблагодари за сè што правите за нашата Црква. Почитувајќи ја честа на прототроната Црква во Константинопол, нашата Црква има особена благодарност за сè што Вашата Сесветост прави за единство на Црквата Божја во кое единство се обидуваме и ние да придонесеме со нашата смиреност. Затоа, замо-

Church of Constantinople, our Church has distinguished gratefulness for all that Your All Holiness does for the unity of the Church of God, the unity that we try to contribute to as well by our humbleness. Thus we ask You to make an appointment for us in September in order our reception to be possible and it would be our great joy and joy of all the pilgrims from our country who would come by two buses, if we could serve the Holy Liturgy and praise the Triune God in the time determined by You. I deem I shall not remind Your All Holiness for the significance that our serving together before God and before the public of our country, for You are well aware of it.

Expecting Your reply and embracing Your All Hollyness we remain always faithful to the proto-throne Church of Constantinople and in love of our Lord Jesus Christ.

Archbishop and Metropolitan
+ Of Ohrid and of Skopje Jovan

луваме да определите датум во текот на месец Септември кога би можеле да нѐ примите, но голема ќе биде нашата радост, и радоста на сите поклоници од нашата земја, кои би дошле најмалку со два автобуси, ако би можеле, во од Вас определениот термин, заедно да служиме Литургија и да го прославиме Бога во Троица. За тоа колкаво значење ќе има нашето сослужување пред Бога и пред јавноста во нашата земја не треба да ја потсетуваме Вашата Сесветост бидејќи Вие тоа многу добро го знаете.

Во очекување на Вашиот одговор, целивајќи ја Вашата Сесветост, останuваме секогаш оддани на првотроната Црква во Константинопол, во љубовта на нашиот Господ Христос.

Архиепископ и Митрополит
+ Охридски и скопски Јован

ORTHODOX OHRID ARCHBISHOPRIC
HOLY SYNOD OF BISHOPS

A LETTER FROM ARCHBISHOP OF OHRID AND METROPOLITAN OF SKOPJE KYR KYR JOVAN TO THE PRESIDENT OF THE NATIONAL ASSEMBLY OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA MR. LJUBISHA GEORGIEVSKI

Protocol Nr. 193 from August 31, 2007

Your Eminence
Mr. President of the Assembly
of the Republic of Macedonia,
Respected members of the Assembly,

At the request of the Holy Synod of Bishops the Orthodox Ohrid Archdiocese to send another letter to the Macedonian Assembly before the passing of the Law on the Legal Status of Churches, Religious Communities and Religious Groups, we address you with the intention to once again explain the necessity of a Law on Religious Communities that will be based on the essential values of respecting human rights and religious freedoms, and not on totalitarian and unilateral thinking, the basis of the current law concerning these issues.

Although the subject of legalizing the Ohrid Archdiocese, of which, by the mercy of God, we are the Archbishop, has been among the most exploited topics nationwide in the last five years, that due to theon account of the biased approach of the media and the immense political influences, it has remained insufficiently analyzed and clarified. Unfortunately, during the last five years, the members of the Ohrid Archbishopric have been treated unjustly, even though they are also citizens and taxpayers of the

ПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА
СВЕТ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД

ПИСМО ОД АРХИЕПИСКОПОТ ОХРИДСКИ И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ Г.Г. ЈОВАН ДО ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО НА Р. МАКЕДОНИЈА Г. ЉУБИША ГЕОРГИЕВСКИ

Протокол бр. 193 од 31 Август 2007

Ваше Превосходство,
почитуван Претседателе на
Собранието на Р. Македонија,
почитувани пратеници,

Замолени од Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија да упатиме уште едно писмо до Собранието на Р. Македонија пред донесувањето на законот за верски заедници и религиозни групи, се обраќаме до Вас, со намера уште еднаш да ја објасниме потребата од закон за верските заедници, што ќе биде втемелен на основните вредности на почитувањето на човековите права и религиозните слободи, а не врз тоталитаризам и едноумие, во каков што стил се практикуваше досегашниот закон за таа област.

Иако темата за легализирање на Православната Охридска Архиепископија, чиј по Божјата милост сме Архиепископ, беше една од најупотребуваните теми во јавноста последниве 5 години, којашто заради едностраниот и тенденциозен пристап на средствата за информирање, и заради големото политичко влијание, сè уште остана недоволно анализирана и недоволно разјаснета. За голема жал, последниве 5 години, од страна на државните органи се направија големи неправди врз припадниците на Охридската Архиепископија, без разлика што и тие се државјани на Р. Македонија и нејзини даночни обврзници.

Кршењата на основните човекови права на слобода во вероисповедта започнаа уште во Јули 2002 год. кога полицијата

Republic of Macedonia.

The violations of basic human rights of freedom in the choice of faith began as early as July 2002, when the police, in a most brutal manner, without a warrant, chased us, then the Metropolitan of Veles and the Vardar Region and the employees of the Veles Metropolitante, out on the streets. Threats, harassments and bellittlments followed by the same Macedonian government services, culminating with the vile and illicit act by the Directorate for National Security and Counterintelligence, which sent armed mercenaries to break into the monastery inn by force, where they had hoped would find us as well. They abused the resident nuns, shaved off their hair, and then set the inn on fire. The tears of the greatly distressed nuns, who to this day carry the consequences of the shock they survived, will remain as lasting evidence of governmental religion-based terrorism, perpetrated during the mandate of Prime Minister Mr. Branko Crvenkovski and his Minister of Interior, Mr. Hari Kostov.

This topic has lately resurfaced and attracted the public attention through the act of detaining Mr. Vlado Buchkovski, former Macedonian Prime Minister, at the border entry into Macedonia. He being briefly held at the border for 15 minutes was apparently an occasion for him to state that if this was done to him, then one should wonder how other citizens are treated. Not that this statement by the former Prime Minister is incorrect, but it is dishonest of him to utter it, given that it was precisely during his mandate that we, the Ohrid Archbishop and Skopje Mitropolitan, as well as other Bishops of the Ohrid Archbishopric, were held at border crossings for hours only to be harassed, even though we had all the necessary travel documents and identifications to show. Only after numerous complaints filed to international institutions, such as OSCE, US and EU countries Embassies, and only after a lot of pressure by putting conditions on Macedonia for acceptance into the Euro-Atlantic institutions, has this border crossing abuse subsided.

We do not write this simply to make accusations. As clergymen, we forgive, but for the sake of the future, the truth, and eternity, we do not forget. We learn from our own mistakes, but we also see the mistakes of others, in order to educate those who

на најбрутален начин, без судски налог, нас тогаш како Митрополит велески и повардарски, и вработените во Митрополијата во Велес, нè избркаа на улица. Потоа следуваа заплашувања, малтретирања и омаловажувања токму од владини служби во Р. Македонија, а тоа кулминира со гнасниот и противзаконит чин на службите за државна безбедност и контраразузнавање, кои испратија вооружени платеници насилно да влезат во манастирскиот конак каде што очекуваа дека ќе нè најдат и нас. Тие ги малтретираа и им ја истригоа косата на таму затекнатите монахињи, а потоа, конакот го запалија. Солзите на потресените монахињи, кои до денес имаат последици од преживеаниот шок, ќе остане како трајно сведоштво за еден државен тероризам врз верска основа, направен во времето кога претседател на Владата на Р. Македонија беше г. Бранко Црвенковски, а министер за внатрешни работи г. Хари Костов.

Деновиве се актуализира темата со задржувањето на г. Владо Бучковски, поранешен претседател на Владата на Р. Македонија, на граничниот премин за влез во Р. Македонија. Тоа што него го задржале на граничниот премин петнаесетина минути беше повод да изјави дека штом нему тоа му го правеле, којзнае како полицијата се однесувала со другите граѓани. Не дека не е точно тоа што го рече бившиот претседател на Владата, туку нечесно е тој тоа да го каже кога токму во негово време, нас, Архиепископот охридски и Митрополит скопски како и другите Епископи на Православната Охридска Архиепископија нè задржуваа на граничните премини со часови, само за да нè малтретираат, иако имавме уредна документација и патни исправи. Дури по многу поплаки во меѓународните институции, во ОБСЕ, во амбасадите на САД и земјите на Европската Унија, дури по многу притисоци со кои се условуваше Р. Македонија за влез во евро-атланските институции, тоа малтретирање на граничните премини попушти.

Сето ова не го пишуваме за да обвиниме. Ние како црковни луѓе проштеваме, но заради иднината, заради вистината, заради вечноста, не забораваме. Самите се учиме од грешките, но ги воочуваме и грешките на другите, за да ги научиме оние што се волни за тоа, што е грев, што е лага, што е тоа што нема иднина. А она што сигурно нема иднина е беззаконието. Ако сакаме да обвинуваме за беззаконие, би го споменале бркањето

are willing to learn what sin is, what lies are, and what holds no future. And what definitely has no future is lawlessness. If we were to make accusations of lawlessness, we would mention the expulsion of about fifty monks and nuns from their monasteries, late at night in midwinter, by the Macedonian police, without any warrant of course, simply because the monks and nuns joined the canonical Ohrid Archbishopric. If we were to accuse, we would mention the entirely illegal demolition of the monastery church at the Nizhepole village performed by the Macedonian government during the mandate of Crvenkovski. If we want to accuse, we would mention the destruction of the temple of St. Nectarius in Drachevo, Skopje, by priests of the Macedonian Orthodox Church, right before the eyes of the police, and we would not omit the trials and incarcerations we had to endure twice. We do forgive, but no one should be that naïve to think we forget.

And all of those illegalities were due to a lack of a specific law on religious communities and relations. The fact that the previous Law on Religious Communities and Groups was almost completely abolished by the Constitutional Court was simply enabling those in power to enact lawlessness. History has shown that it is during times of unspecified legal outlines that the government goes after religious freedom. Therefore, we think that after almost a decade of lawlessness (the latest law was enforced in 1997), it is high time to pass a law which would comply with the international conventions on human rights and religious freedoms. After all, it is no secret that passing a law in accordance with European laws is a condition for the Macedonian Euro-Atlantic integration.

Respected Mr. President and MPs,

Although we trust that you are well aware, it will still be beneficial to remind you, before passing the latest Law on Religious Communities and Groups, that passing this law is not the only condition for the Macedonian Euro-Atlantic membership, but that yet another condition is to solve the problem of the Ohrid Archbishopric. The weakness of the present law has been revealed by this problem with the Archbishopric. If the new law does not solve this problem, then what would be the point in passing it? The Orthodox Ohrid Archbishopric was the only community that had a problem with the old law. Somehow, all other religious

на педесетина монаси и монахињи од нивните манастири, на сред зима, во ноќните часови, кое што го направи полицијата на Р. Македонија, секако без судски налог, само затоа што тие монаси и монахињи пристапија кон канонската Охридска Архиепископија. Ако сакаме да обвинуваме, би го споменале потполно незаконитото рушењето на манастирската црква во манастирот во с. Нижеполе кое го изврши власта на Р. Македонија во времето на владеење на Бранко Црвенковски. Ако сакаме да обвинуваме би го споменале уништувањето на храмот Св. Нектариј Егински во Драчево – Скопско, од страна на свештеници на МПЦ, пред очите на полицијата, а не би ги изоставиле ниту судењата и затворските казни кои ги издржавме на двапати. Проштеваме, но нека не очекува некој дека треба да бидеме и наивни па да заборавиме.

А тие беззаконија се случија заради немање закон за односи со верските заедници. Тоа што досегашниот закон за верски заедници и религиозни групи речиси беше потполно укинат од Уставниот суд, им одеше во прилог само на властите за да можат да вршат беззаконие. При непрецизирани законски граници, се покажало во историјата дека властите честопати посегнувале и посегнуваат по верските слободи. Затоа сметаме дека речиси по десет години беззаконие (досегашниот закон стапи во сила 1997 год.), редно беше да се донесе закон кој треба да биде во согласност со меѓународните конвенции за човекови права и верски слободи. Впрочем, не е тајна дека донесувањето на закон усогласен со европското законодавство е услов за зачленување на Р. Македонија во евро-атлантските интеграции.

Почитуван г. Претседателе и почитувани пратеници,

иако сме уверени дека и самите тоа добро го знаете, сепак не ќе биде на одмет пред донесувањето на новиот закон за верски заедници и религиозни групи да Ве потсетиме дека не е само изгласувањето на закон за верски заедници и религиозни групи услов за зачленување на Р. Македонија во евро-атласките интеграциони процеси, туку услов е и решавањето на постоечкиот проблем што го има Православната Охридска Архиепископија. Слабоста на постоечкиот закон се откри низ проблемот кој се јави околу Православната Охридска Архиепископија. Ако со новиот закон не се реши тој постоеч-

communities in Macedonia were properly registered and had no problems. What the new law needs to resolve is the issue with the Ohrid Archbishopric. If this problem remains after passing the new law, what would possibly be the point of passing a new law that not only does not solve anything, but even adds new problems? In order to enter the Euro-Atlantic integration it would be imperative for the new law to solve the existing problems, and not create new ones, or pass a law just for the sake of passing it. We would be truly grateful if the Members of Parilament keep this in mind when passing the Law on Religious Communities and Groups.

Finally, let us be allowed to quote certain points from the bill on the Legal Status of Churches, Religious Communities and Religious Groups, already on the agenda at the Macedonian Parliament.

First, the title of the law is: on the Legal Status of Churches, Religious Communities and Religious Groups. However, what is meant by church, and who can form a church is never specified in the bill. That is a giant flaw at the very start, because when an application is filed at a court to register a church, that court will not be able to legally determine who can or cannot form a church.

Second, the bill does not specify how a community can be registered as a religious community or group, in the case when the court rejects the application for church registration.

Third, even though Article 12 of the bill specifies several conditions for registering in the authorized Register such as a minute book of the founding meeting, statute etc., as well as a proof of citizenship of the founding members, the exact number of members that can found a religious community is never determined.

We have made all these remarks simply to indicate the many flaws of the bill on the Status of Churches, Religious Communities and Religious Groups, as well as to underline that although it has been presented in seven versions, some dilemmas still remain unresolved. Perhaps it could be said that all laws have certain inherent weaknesses, but what troubles us, the members of the Ohrid Archdiocese, who have ourselves felt the flaws of the latest Law on Religious Communities and Groups, is the suspicion that

ки проблем, тогаш која би била смислата на донесувањето на истиот? Со стариот закон имаше проблем единствено Православната Охридска Архиепископија. На некој начин другите верски заедници во Р. Македонија беа регистрирани и немаа проблем. Она што треба да се реши со новиот закон е проблемот кој го има Православната Охридска Архиепископија. Ако и по донесувањето на новиот закон проблемот остане, тогаш која е смислата на носење на нов закон кој не решава ништо, туку остава, па дури и создава проблеми? За зачленување во евро-атлантските интеграции важно ќе биде со законот да се решат постоечките проблеми и да не се јавуваат нови, а не само да се донесе некаков закон. Би биле навистина благодарни ако ова го имаат предвид пратениците во Собранието на Р. Македонија при носењето на законот за верски заедници и религиозни групи.

На крај, нека ни биде дозволено да наведеме некои места од предлог законот за правната положба на црква, верска заедница и религиозна група, кој е веќе ставен на дневен ред во Собранието на Р. Македонија.

Прво, законот носи наслов: за правната положба на црква, верска заедница и религиозна група. Но, никаде во текстот на предлог законот не е објаснето што се подразбира под црква, и кој може да биде црква. Тоа е еден огромен недостаток во самиот почеток, зашто кога во судот ќе се поднесе пријава за регистрација на црква, судот не ќе може законски да одреди кој може, а кој не може да биде црква.

Второ, никаде не е објаснето, на кој начин може некој да биде регистриран како верска заедница или религиозна група доколку од судот е одбиено неговото регистрирање како црква.

Трето, иако во условите за запишување во надлежниот регистар во чл. 12 од предлог законот се бара: записник од одржано основачко собрание, статут и сл., како и доказ за државјанство на основачите, никаде во законот не е определено колку припадници на некоја верска заедница можат да основаат верска заедница.

Сите овие забелешки ги наведовме само за да укажеме дека предлог законот за правната положба на црква, верска заедница и религиозна група има доста слабости и иако претрпи дури седум верзии сè уште стојат некои дилеми. Можеби

the new law might have similar flaws that could be used against us. To this we are specifically directed by Article 37 of the new bill that stipulates that the new law would be enforced as late as May 1, 2008. If we are aware that the Republic of Macedonia awaits the invitation to join NATO at the Assembly in April 2008, and if we know that passing the law on religious communities is one of the conditions to receive that invitation, then it is not very hard to suspect that there is plenty of room for manipulation. But we do believe that one thing is clear to everyone. In the Republic of Macedonia there is a religious problem which cannot remain unresolved after the passing of the new Law on Religious Communities and Groups. No one would feel inspired to praise us simply for adopting a new law on this, without having solved any of the existing problems in the field. Since, on the other hand, it is well known that only one religious community in the Republic of Macedonia, and that is the Orthodox Ohrid Archbishopric, has substantial problem regarding its legal status in the country, it follows that passing a new law on religious communities without solving the current and pressing problem, would be utterly meaningless.

We would not like to believe, despite our bitter experience so far, that as mentioned in Article 37 of the bill, the day of adopting the new law on religious communities is purposefully set for May 1, 2008, right after the NATO meeting in April 2008, in order to get away with not solving the problem of the legal status of the Orthodox Ohrid Archbishopric, regardless of the outcome concerning Macedonia's invitation to join NATO – be it positive or negative.

Wishing you a fruitful debate on the bill on the Legal Status of Churches, Religious Communities and Groups, and successful removal of all of its flaws, we remain, respectfully yours,

Archbishop and Metropolitan
of Ohrid and of Skopje,
+Jovan
President of the Holy Synod of Bishops

сите закони имаат по некои слабости, но нас, припадниците на Охридската Архиепископија, кои на своја кожа ги почувствувавме слабостите од досегашниот закон за верски заедници и религиозни групи, ни стои сомнежот дека е можно и слабостите од новиот закон повторно да се употребат против нас. Особено на тоа нѐ упатува чл. 37 од предлог законот во кој се прецизира дека новиот закон ќе се применува дури од 1 Мај 2008 год. Ако се знае дека Р. Македонија очекува покана за влез во НАТО на соборот во Април 2008 год., ако се знае дека донесувањето на законот за верски заедници е еден од условите за добивање на покана за НАТО, тогаш не е многу тешко човек да се посомнева дека се остава голем простор за манипулација. Но, едно веруваме дека веќе им е јасно на сите. Во Р. Македонија постои проблем од верски карактер и тој проблем не би требало да остане нерешен по донесувањето на новиот закон за верски заедници и религиозни групи. Никој не би можел да нѐ пофали само за тоа што евентуално би се донесол нов закон за верски заедници, а проблемите кои и претходно ги имаше останаа нерешени. Бидејќи пак, од друга страна се знае дека само една верска заедница во Р. Македонија, а тоа е Православната Охридска Архиепископија има суштински проблем околу нејзиниот правен статус во државава, тогаш не би имало никакво значење да се донесе нов закон за верски заедници, а проблемот и после тоа да остане нерешен. Не сакаме да веруваме, иако досега имаме многу горчливо искуство, дека целта на споменатиот член 37 од предлог законот со кој се определува денот 1 Мај 2008 год. како ден од кога ќе се применува новиот закон за верските заедници намерно е поставен да биде по соборот на НАТО во Април 2008 год., па без оглед на исходот во однос на поканата на Р. Македонија, позитивен или негативен, проблемот околу правниот статус на Православната Охридска Архиепископија да остане нерешен.

Посакувајќи Ви плодна расправа по предлог законот за правната положба на црква, верска заедница и религиозна група и отклонување на сите недостатоци, останувам со должна почит.

Архиепископ и Митрополит
+Охридски и скопски Јован
Претседател на Светиот Архијерејски Синод

14. 01. 2008

A REACTION TO THE COMMENT OF THE SCHISMATIC MOC ON THE TOMOS OF AUTONOMY OF THE ORTHODOX OHRID ARCHBISHOPRIC

On January 13, 2007, the PR Department (News desk, Newsroom) of the schismatic Macedonian Orthodox Church, seething with rage and fury, as evident from the content of their text, which, as we assume, has not been approved by their own Synod, published a comment on the Announcement of the Synod of the Serbian Orthodox Church regarding the Tomos of Autonomy of the Orthodox Ohrid Archbishopric. The editor of the Internet presentation by the MOC is the schismatic Bishop of Strumica, kyr Naum. Those who know kyr Naum are well aware that his external tranquility conceals deep internal agitation, or perhaps it's better to call it as it is: rage. Bishop Naum is known by the fact that whenever he receives an undesirable information over the phone, he does not let the other person know that he is upset, but immediately after ending the conversation, he unrestrainedly throws the phone to the ground, as if intending to punish the saddle since he cannot punish the horse.

Such unrestrained rage was displayed by Father Naum in the comment on the Announcement of the Synod of the Serbian Orthodox Church regarding the Tomos of Autonomy of the Orthodox Ohrid Archbishopric. After one reads the comment (see www.mpc.org.mk/vest.asp?id=2646), having, of course, previously read the Announcement of the Synod (see www.spc.yu/sr/opet_o_ohridskoj_arhiepiskopiji_tomosu_raskolnickom_praznoslovlju), one wonders if the comment refers to this particular Announcement or is simply an incoherent outpour of rage.

No one else is at fault that kyr Naum and kyr Clement with their interviews given right before Christmas sought to saw the wind, and yet what they reaped was the whirlwind. The Church was discerning enough, unlike the schismatics, to delay sending the

14.01.2008

РЕАКЦИЈА ПО ПОВОД КОМЕНТАРОТ НА РАСКОЛНИЧКАТА МПЦ ВО ВРСКА СО ТОМОСОТ ЗА АВТОНОМИЈА НА ПРАВОСЛАВНАТА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА

На 13 Јануари 2007 год., редакцијата на расколничката МПЦ, полна со бес и гнев, а тоа е воочливо од содржината на нивниот текст, претпоставуваме без согласност на нивниот Синод, излезе со коментар на Соопштението на Синодот на Српската Православна Црква во врска со Томосот за автономија на Православната Охридска Архиепископија. Уредник на интернет презентацијата на МПЦ е епископот струмички во раскол г. Наум. Оние кои добро го познаваат г. Наум знаат дека позади неговиот надворешен мир се крие еден длабок духовен немир, подобро речено бес. За епископот Наум е познато дека кога ќе добие по телефон некоја несакана информација, тој не му покажува на соговорникот дека нешто го вознемирило, но веднаш после спуштањето на слушалката невоздржливо го фрла телефонот на земја, со намера да го казни самарот кога веќе не може магарето.

Таков невоздржлив бес исфрлен е од г. Наум во коментарот на Соопштението на Синодот на Српската Православна Црква во врска со Томосот за автономија на Православната Охридска Архиепископија. Откако ќе се прочита коментарот (види: www.mpc.org.mk/vest.asp?id=2646), а претходно секако имајќи го предвид споменатото Соопштение од Синодот (види: www.spc.yu/sr/opet_o_ohridskoj_arhiepiskopiji_tomosu_raskolnickom_praznoslovlju), човек да се праша дали коментарот се однесува на Соопштението или е само неартикулирано истурање на бес.

Никој не му крив на г. Наум што тој и г. Климент со своите интервјуа пред Божик чепкаа црвци, а извлекоа змија. Црквата имаше свест, каква што немаат расколниците да го одложи испраќањето на Томосот заради причините кои се на-

Tomos due to reasons explained in the Announcement of the Synod of the SOC. Another point is that the schismatics turned out to be highly irresponsible, and unable to appreciate even that which is in their favour. Now the Tomos will be sent or even dispatched by personal messengers to each and every Church; then the schismatic MOC can ruminate on what would have been better.

There is a saying: Do not anger those you have to beg. Kyr Naum, like a petulant adolescent, hurls abusive words at the Bishop of Bachka, Father Irenaeus, words that do not merit repeating here, not to mention originally uttering them. Usually, a man without identity, by smearing the reputation of a famous and acknowledged personality, wants to draw public attention to himself. In the Orthodox world, but also in the world in general, the personality of the Bishop of Bachka, kyr Irenaeus, is well renowned. Having Naum slander him won't leave even a speck on his cassock, but it is ugly, rude and vile to belittle a Bishop in writing, and then to want to sit down and negotiate with him the very next day. How will Naum be able to look the Bishop of Bachka in the eye, if there happen to be any negotiations tomorrow? Only Naum can be that irresponsible. He is famous for representing himself as a free spirit, but obviously conflates freedom with anarchy, and it is quite strange that he still hasn't taken to swearing in public, although those who know him well say that in moments of rage he swears like a sailor.

In his comment, Father Naum, who is well known for having no identity of his own, since the Episcopal identity of his Church has not been recognized by anyone, and his national identity is for one-time use only (while on Athos he was Serbian, now, being in the Republic of Macedonia he is Macedonian, while at the same time he is still a holder of a Greek passport, although had to return the ID), still dares to abuse the Bishop of Bachka for having no identity. We are indeed trying our best to find a milder description for such an immature act, but it seems that there is no other word that would more accurately describe kyr Naum's personality, apart from the notion – immature. The man is obviously too immature for the service he has been given, or for his present position. Having found himself in the position of a Bishop unrecognized by any Orthodox Church, he viciously and maliciously vilifies the authorities of the Orthodox Church. Just a few days ago he spoke against

ведени во соопштението на Синодот на Српската Православна Црква. Друго е тоа што расколниците навистина се покажаа крајно неодговорни, па не знаат да го ползуваат ниту она што е во нивна полза. Сега Томосот ќе биде испратен и дури лично однесен до секоја помесна Црква, па после нека гледа расколничката МПЦ што било подобро.

Има една народна поговорка која вели: Оној кого мораш да го молиш немој да го лутиш. Г. Наум, како неизживеано дете од пубертетот, се нафрла на Епископот бачки г. Иринеј со погрдни зборови, кои не се ниту да ги повториш, а камоли да ги кажеш. Обично човек кој нема идентитет, преку плукање врз некоја позната и призната личност, сака да го заврти вниманието кон себе. Во православниот свет, но и воопшто во светот, познато е колку е почитувана личноста на Епископот бачки г. Иринеј. Од тоа што Наум ќе го плука, него сигурно нема да му остане ниту флека на расото, но грдо, безобразно и подло е во непотпишан текст да ја омаловажуваш личноста на еден Епископ, а утре со него да сакаш да седнеш на преговори. Како Наум ќе го погледне Епископот бачки, ако во иднина се случи да има некакви преговори. Толку неодговорно тоа може да го изведе само Наум. Инаку тој е познат дека се претставува како слободен, но очигледно слободата ја едначи со анархија и чудно е што уште не почнал јавно да пцуе, иако оние кои го познаваат знаат дека во состојба на бес пцуе како таксист.

Во коментарот, г. Наум, за кој е познато дека самиот нема идентитет, зашто неговиот црковен епископски идентитет е непризнат од никого, а националниот му е за еднократна употреба (кога беше на Света Гора беше Србин, сега кога е во Р. Македонија е Македонец, а притоа сè уште има грчки пасош, личната карта мораше да го врати), го навредува Епископот бачки дека немал идентитет. Се трудиме да најдеме поблаг збор за толку незрела постапка, но како да нема ниту еден друг збор кој поточно ќе ја опише личноста на г. Наум од поимот– незрел. Човекот е очигледно незрел ниту за службата на која е повикан, ниту за ситуацијата во која се наоѓа. Во ситуација на непризнат епископ од ниту една Православна Црква, тој ги озборува, злобно и погано, авторитетите на Православната Црква. Пред некој ден говореше против првенството по чест на

the honorary primacy of the Constantinople Patriarch, previously he spoke against Patriarch Pavle who is acknowledged as a saintly person by the whole world, and today he slanders the Bishop of Bachka, kyr Irineus. But what to expect of a man who openly speaks up against his own spiritual father? Everyone knows that Naum also speaks against Abbot (Archimandrite) Georgios Kapsanis – who, just to mention in passing, during an incognito visit of kyr Naum to Athos, refused to even give an audience to the latter – as well against his own greatest benefactor, the Metropolitan of Montenegro Father Amphilochius, whom he besmirches at least as much as the Bishop of Bachka, although he should actually erect a monument dedicated to him in Vodocha, because if it weren't for him, Naum would have never be able to as much as peep on Athos, what to speak of staying there for 8 years.

Please read the internet presentation comment of PR Department of the MOC, i.e. the comment of the schismatic Bishop kyr Naum, even though he didn't have the courage to sign his name, and judge for yourselves if that Church is mature enough for any kind of autonomy, let alone autocephaly. Imagine right now, if you will, what it would be like if immature churches like this would be accepted as autochepalous and got the right to vote on a pan-Orthodox level.

We have a positively confirmed information that the Bishop of Bachka kyr Irenaeus Bulovich's ancestry is not traceable neither to the region of Struga, nor to any other region in the Republic of Macedonia. There is a painter in Serbia with the surname Bulovich who has origins in the Struga region, but he is absolutely not related to Irenaeus, the Bishop of Bachka. However, the schismatic MOC, just like the Macedonian media, or in reverse order, if you like, are famous for releasing and producing unconfirmed and false information.

As for any negotiations between the Serbian Orthodox Church and the schismatic MOC (from a part of the Announcement of the SOC to which the shismatics have paid most attention) – they simply cannot happen, unless they cease with the deceitful, devious and highly un-church-like persecution of Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan. When the schismatics go and visit any Orthodox Church, and when they are told that there

Патријархот константинополски, претходно говореше против Патријархот Павле кој во целиот свет е признат за свет човек, а денес говори против Епископот бачки г. Иринеј. Но, што да се чека од човек кој говори против сопствениот духовен отец? Сите знаат дека Наум говори против архимандритот Георгиј Капсанис, кој, патем речено, при една инкогнита посета на г. Наум на Света Гора, не го удостои ниту со прием, а говори и против неговиот најголем добротвор Митрополитот црногорско-приморски г. Амфилохиј, на кого наместо да му изгради споменик во Водоча, зашто без него ниту ќе можеше да sирне на Света Гора, а не да остане 8 години, тој плука по него барем исто колку и по Епископот бачки.

Читајте го коментарот на редакцијата на интернет презентацијата на МПЦ, односно коментарот на епископот струмички во раскол г. Наум, иако тој немал храброст да се потпише и сами оценете дали таа црква е зрела за некаква автономија, не за автокефалија. Веднаш замислете како би било една вака незрела црква да се прогласи за автокефална и да има право на глас во одлучување на сеправославно ниво.

Проверено и со сигурност информираме дека Епископот бачки г. Иринеј Буловиќ нема потекло од струшко ниту од некој друг крај во Р. Македонија. Постои во Србија некој сликар со презиме Буловиќ кој има потекло од струшко, ама тој не е во никаква роднинска врска со Епископот бачки г. Иринеј. Но, расколничката МПЦ исто како и средствата за информирање во Р. Македонија, или пак обратно, познати се по тоа што објавуваат непроверени информации и произведуваат дезинформации.

Што се однесува пак до преговори помеѓу Српската Православна Црква и расколничката МПЦ (дел од Соопштението на Синодот на Српската Православна Црква на кој расколниците обрнале најмногу внимание), – не може да има, сè додека тие не престанат лажно, подло и крајно нецрковно да го гонат Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован. Кога расколниците одат во посета на некоја Православна Црква, и кога ќе им се каже дека не може да има преговори додека го гонат Архиепископот Јован, тие насекаде се правдаат дека не го гонат тие, туку државата. Тоа е невистинито

can be no negotiations as long as Archbishop Jovan is persecuted, they constantly make the excuse that it is not them who do the persecution, but the government. That is a truly false and shameless excuse. Without the motion for persecution issued by the schismatic MOC, the Office of the Public Prosecutor would not be able to persecute Archbishop Jovan. Therefore, if they really want any negotiation to happen, the schismatics need to withdraw any motion for persecution of Archbishop Jovan, and then the Public Prosecution will have no legal grounds for it. What this means is that it is obvious that the schismatic MOC does not want any negotiations to take place, even though not only the Mother Church, as was said in the Announcement of the Synod, not only the Russian and Constantinople Patriarchy, but also all other Orthodox Churches would be willing to negotiate. Now it is only up to the MOC. Even if the Russian Patriarch repeats a hundred times that the problems are solved by negotiations, they simply cannot take place until the MOC becomes actually willing to participate. And if it does, the MOC can very easily make the negotiations happen. All they have to do is to retract any false accusations they have filed with the Public Prosecutor against Archbishop Jovan and the negotiations will soon be underway. Indeed, this has already been decided by the Synod of the Serbian Orthodox Church. However, if the schismatic MOC expects that the SOC will accept to negotiate, while the schismatics would continue to perpetually threaten His Beatitude Archbishop Jovan with imprisonment, then they would remain extremely immature, and may God help them, for only He could.

From the Information Service
of the Orthodox Ohrid Archbishopric

и безобразно. Без предлог за гонење од расколничката МПЦ, Јавното обвинителство не ќе може да го гони Архиепископот Јован. Значи, ако навистина сакаат да дојде до некакви преговори, расколниците треба да го повлечат предлогот да се гони Архиепископот Јован и тогаш Јавното обвинителство ќе нема законска основа за гонење. Што значи: Расколничката МПЦ очигледно е дека не сака да дојде до никакви преговори, и покрај тоа што не само мајката Црква, како што е тоа кажано во Соопштението на Синодот, не само Руската и Константинополската Патријаршија, туку и сите други Цркви би сакале да продолжат преговорите. Сега тоа зависи само од МПЦ. Така, дури и сто пати рускиот Патријарх да повтори дека проблемите се решаваат со преговори, до нив не може да дојде додека МПЦ тоа не го сака. Ако пак сака, многу лесно може тоа да се оствари, нека ги повлечат сите лажни обвинениј кои ги имаат поднесено до Јавното обвинителство против Архиепископот Јован и преговорите брзо ќе можат да започнат. Впрочем за тоа има одлука и од Соборот на Српската Православна Црква. Но, ако расколничката МПЦ очекува дека Српската Православна Црква ќе прифати да преговара, а притоа расколниците постојано да му се заканууваат со затвор на Неговото Блаженство Архиепископот Јован, тогаш се крајно незрели и само Господ нека им е на помош.

Од Информативната служба
на Православната Охридска Архиепископија

VASIL GJORGJIEV, BL
LAW OFFICE

Subject: Request for the attitude of the Veles Public Prosecutor's Office as well as the Courts of Law having jurisdiction for dealing with the case No. C. 86⁄ 04 against the defendant His Beatitude kyr kyr Jovan Vraniskoski from Bitola

Honourable Madams⁄Sirs,

Criminal procedures had been conducted against the aforesaid Archbishop kyr kyr Jovan Vraniskoski for a long time now, that is for more that 5 years, or to be more exact, since he left the Macedonian Orthodox Church (hereinafter referred to as the „MOC"), and the proceedings of the case No. C. 86⁄ 04 is pending before the Court of First Instance in Veles, charges being 'embezzlement' upon Article 239 of the Criminal Code of the Republic of Macedonia. Conducting of criminal procedures is nothing unusual, even if it is against an Archbishop, if the intention for his persecution and severe violation of the Constitution, the law and of the International Conventions and Protocols regarding human rights is not the issue here.

My capacity of defence attorney authorises me to protect the legal interests of my client, to prevent the law to be violated and to see for the Constitution, the laws and the International Conventions and Protocols regarding human rights to be implemented.

In the spirit of that duty of mine, in the realization of the formal and the material defence, I encounter serious problems caused of severe violation of the Constitution and the laws, as well of the European Convention on Human Rights Protection, i.e., Article 6 thereof. Urged by the aforesaid, I deem it necessary to inform the relevant factors who could prevent further violation of the Constitution and the law by the Public Prosecutor of the Court in the Republic of Macedonia being in question.

Namely, the Veles Public Prosecutor instituted criminal

АДВОКАТСКА КАНЦЕЛАРИЈА
НА АДВОКАТ ВАСИЛ ЃОРЃИЕВ

Предмет: Претставка за односот на Јавното обвинителство во Велес и Судовите надлежни за постапувањето по предметот К.бр.86/ 04 оформен против обвинетиот Архиепископ Јован Вранишкоски од Битола

Почитувани Господа,

Против именуваниот Архиепископ Јован Вранишкоски, подолго време, повеќе од 5 години, поточно откако тој ја напушти Македонската Православна Црква (МПЦ), се водеа кривични постапки, а денес е во тек предметот К.бр.86/ 04 пред Основен суд Велес, за кривично дело „Затајување“ по чл.239 од Казнениот Законик на Р. Македонија. Ништо не би било чудно, да се води кривична постапка, дури и против Архиепископ, доколку не е евидентна намерата за негов прогон и грубо кршење на Уставот, законот и меѓународните конвенции и протоколи за човекови права.

Функцијата бранител ме овластува да ги штитам правните интереси на клиентот, да спречам кршење на закон и да се грижам за примена на Уставот, законите и меѓународните конвенции и протоколи врз кои се темелат човековите права.

Во духот на таа функција, остварувајќи ја формалната и материјалната одбрана, наидувам на сериозни проблеми, со грубо кршење на Уставот и законот, како и на Европската конвенција за заштита на човековите права, чл.6, па поттикнат од тие причини, сметам дека е потребно пошироко да ги известам релевантните фактори кои би спречиле натамошно кршење на Уставот и законите од страна на Јавниот обвинител и судот во Р. Македонија.

Пред Основниот суд Велес од страна на Јавното обвинителство во Велес, поведена е кривична постапка против обвинетиот Јован Вранишкоски, за кривично дело „Затајување“

procedure against the defendant kyr kyr Jovan Vraniskoski before the Court of First Instance in Veles for a criminal offence embezzlement upon Article 239 of the Criminal Code of the Republic of Macedonia, on grounds that, according to the Public Prosecutor, he had pilfered money amounting to a significant amount (not being precisely dated) that were entrusted to him and the indictment consists of nineteen counts citing the acts and the allegedly pilfered amounts.

However, the fact that the aforesaid charges were brought by the Deputy Public Prosecutor Slavica Temelkovski who represents it, and whose mandate had been expired in the time of filing the indictment without being reappointed and re-elected for that position as the Constitution of the Republic of Macedonia and the Law on Public Prosecution provide. To my regret, such things happen in our country, so the aforesaid was allowed to falsely present herself as Deputy Public Prosecutor, even to institute criminal procedures and to represent the prosecution and file legal remedies.

The Indictment No. CO. 245/ 02 had been instituted on 23/ 02/ 2004 when the mandate of the deputy public prosecutors was 6years according to the Law on Public Prosecution. Amending the Constitution of the Republic of Macedonia regarding fixing permanent mandate for the public prosecutors has been enforced by virtue of the Amendment XXX dated on 07/ 12/ 2005 when the competency for election of the public prosecutors was assigned to the Council of Public Prosecutors. Because the mandate for the position of the Deputy public Prosecutor of the above mentioned had been expired in the time of filing of the Indictment, and she was not elected by the Parliament of the Republic of Macedonia yet, she acted without a mandate that she should have get with a re-election. Article 84 of the Law on Public Prosecutor (published in the Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 38 dated on 17/ 06/ 2004) provides that: "**Deputy Public Prosecutors shall be appointed with mandate of an indefinite period of time, in accordance with the provisions hereof. The procedure for appointment of the Public Prosecutors and the Deputy Public Prosecutors shall begin six months before expiry of the mandate they have been appointed for**".

по чл.239 од Казнениот Законик на Р. Македонија., заради тоа што според Јавното обвинителство, обвинетиот противправно присвоил пари од значителна вредност, (која не е прецизирана), кои му биле доверени, па во деветнаесет точки ги наведуваат дејствијата и наводно присвоените износи.

Но, индикативно е тоа што ваквото обвинение го поднесе и го застапува заменик јавен обвинител Славица Темелковска, која во време на поднесувањето на обвинението беше со истечен мандат и не беше повторно именувана и избрана за јавен обвинител, како што налага Уставот на Р. Македонија и Законот за јавно обвинителство. За жал, кај нас и тоа се случува, па се дозволи именуваната невистинито да се претставува како заменик јавен обвинител, дури и да поведува кривични постапки, истите да ги застапува и да поднесува правни лекови.

Обвинението КО.бр.245/02 е поведено на 23.02.2004г. кога, според Законот за Јавното обвинителство, мандатот на замениците јавни обвинители беше со траење од 6 години. Промената на Уставот на Р. Македонија, за определување на траен мандат на јавните обвинители, е извршено со Амандманот XXX од 07.12.2005г. кога е определена надлежност за избор на јавните обвинители, на Советот на јавни обвинители. Бидејќи именуваната – тогашен заменик јавен обвинител, во време на поднесување на обвинителниот акт беше со истечен мандат, а дополнително не беше избрана од Собранието на Р. Македонија, истата делуваше без мандат кој требаше да го добие со реизбор. Согласно чл.84 од Законот за јавното обвинителство (објавен во сл. Весник на РМ бр.38 од 17.06.2004г.), определено е дека: „**Замениците јавни обвинители по истекот на мандатот за кој се именувани, ќе бидат именувани без ограничување на траење на мандатот, согласно со одредбите од овој закон. Постапката за именување на јавните обвинители и замениците на јавните обвинители започнува шест месеци пред истекот на мандатот за кој се именувани**.“

Фактот дека, именуваната обвинителка, делувала како овластен тужител во периодот кога ѝ бил истечен мандатот, потврден е и од нејзиниот исказ на записник од главен претрес и на завршен збор од 30.03.2006г. и 05.04.2007г. каде што во поглед на ова прашање се повикува на судска пракса од

The fact that the afore named acted as mandated prosecutor in the period when her mandate had been expired has been confirmed by her statement entered in the minutes of the main hearing as well in her final speeches on 30/ 03/ 2006 and 05/ 04/ 2007 when she quoted the practice of the Supreme Court on this issue. upon our objection and demand the charges to be rejected on grounds that it was filed by a person without a mandate for it, The Court of First Instance in Veles did not deal with this issue at all, in spite that the Court brought two acquittals by virtue of Sentences No C. 86/ 04 dated on 03/ 04/ 2006 and 10/ 04/ 2007 respectively, but on grounds that the criminal offence being charged to the defendant kyr kyr Jovan Vraniskoski does not contain the substantial elements defining it according to the Law, which was grounded on the evidence presented and especially on the Expertise Report of the Court Expertise Office in Skopje. The Court of Appeals repealed the acquittals brought without dealing with our complaint that the prosecutor had not a mandate and without even deigning us to any answer on the issue.

Out of the contents of the indictment and the evidence presented, and out of the expertise made by the Court Expertise Office in particular, it has been established that the defendant was spending the money of the Dioceses he had governed when he was a Metropolitan of the MOC for the necessities of the Church and that he had not embezzled not a single penny, and the entire property he had gained for the Dioceses remained with the MOC, he did not take it with him, so that the Court righteously found that there are no elements of criminal offence in his acts.

I find that after all that has happened during the last five years to the Archbishop Jovan Vraniskoski, there is no legal security for him, for with such attitude of the Public Prosecutor‘s Office in Veles and of the Court of Appeals in Skopje when the latter has not even considered the issue of lacking mandate of the prosecution and the false presentation by the aforesaid Deputy Prosecutor, and insisting on conviction by virtue of the last Ruling No. CZ 1553/ 07 dated on 19/ 09/ 2007 ordering the Court Panel to be replaced with another one, thus implying order for conviction.

The Court of Appeals in Skopje is authorized to hold hearings and to pass judgement on the case aiming to avoid dragging out

Врховниот суд. На нашиот приговор и барање да се отфрли обвинението, бидејќи е поднесено од неовластено лице, Основниот суд во Велес на ова прашање воопшто не се осврна, иако во два наврати, со пресудите К.бр.86⁄04 од 03.04.2006г. и 10.04.2007г. донесе две ослободителни пресуди, но врз основа на тоа, кривичното дело за кое се обвинува обвинетиот Јован Вранишкоски не е кривично дело според законот, што го базираше на изведените докази, а посебно на вештачењето од Бирото за судски вештачења во Скопје. Апелациониот суд во Скопје, два пати, вака донесените ослободителни пресуди ги укина, а на нашиот приговор, за неовластен тужител, воопшто не се осврна ниту нè удостои со одговор на тоа прашање.

Од содржината на обвинението и изведените докази, а посебно извршеното вештачење од Бирото за судски вештачења, се утврди дека, обвинетиот како Митрополит во МПЦ, паричните средства од Епархиите каде што служел ги трошел за потребите на црквата и не затаил ни еден денар, а целокупниот имот кој го стекнувал во Епархиите, остана во МПЦ, не го понел со себе, така што оправдано судот најде дека во дејствијата нема елементи на кривично дело.

По моја оценка, по сето ова што се случува последните пет години со Архиепископот Јован, постои правна несигурност за него, со ваквото постапување на Јавното обвинителство во Велес и Апелациониот суд во Скопје, затоа што Апелациониот суд, воопшто не го разгледува прашањето на овластен тужител и невистинитото претставување од страна на именуваната обвинителка, туку, инсистира да се донесе осудителна пресуда, бидејќи со последното решение КЖ.бр. 1553⁄07 од 19.09.2007г. го менува и судскиот совет, па предметот е даден на одлучување на друг совет, што асоцира дека се налага да се донесе осудителна пресуда.

Иако Апелациониот суд во Скопје има овластување да одржи претрес и да го пресуди предметот за да не дојде до одолговлекување на постапката, а со тоа и измачување на обвинетиот, се прашуваме, зошто тој по втор пат само ја укина пресудата? Ова е спротивно на принципите на итно решавање на предметите и на хуманост кон обвинетиот, како и на принципот на фер судење на еднаквост на оружјата. **Каква еднак-**

the lawsuit and thus tormenting the defendant, so why the Court only repealed the verdict for the second time? That is contrary to the principle of quick dealing with the cases and of humane treatment of the defendants, as well as of the principle of fair trial and equality of instruments. **Where is the equality here, when the Court closes eyes before the notorious fact that expert associate represented the prosecution falsely presenting herself and signing to be the Deputy Prosecutor...!** The intention to drag out the lawsuit thus keeping my client in uncertainty and legal insecurity is obvious.

As a matter of fact, it is well known that there were other lawsuits against the Archbishop Jovan Vraniskoski and that two convictions had been brought. He had already served his sentences in the Idrizovo Penitentiary near Skopje, and this last trial resembles to them with the biasness in the manner of conducting thereof. Moreover, the fact that the expertise was made by the Court Expertise Office of the Ministry of Justice pointing to a conclusion that the state expertise was impartial, and it established that there was no pilfering and embezzlement of money by the archbishop Jovan Vraniskoski as the public Prosecutor‘s Office strives to falsely present it.

Therefore I am forced to turn to a number of institutions aiming to inform on the anomalies in this case and on the obvious biasness aimed that the conviction of the Archbishop Jovan Vraniskoski for his third time, and that each of the relevant factors that would receive this letter intercedes for implementation of the law and not of politics, using his influence and demanding, within his authorisations of course, that the rule of law is observed, thus contributing to the just judgement of this case.

Respectfully,

Bitola, 01⁄06⁄2008

Vasil Gjorgjiev, BL
Attorney at law
A 1/ 7 Scheherazade Mall, Bitola
R. of Macedonia

вост бараме, кога судот замижува пред ноторниот факт дека обвинение застапува стручен соработник, кој се претставува и потпишува како заменик обвинител...! Очигледна е намерата процесот долго да се влече, а мојот клиент да се држи во неизвесност и правна несигурност.

Инаку, познато е дека кон Јован Вранишкоски се водени и други постапки и се донесени две осудителни пресуди. По нив тој веќе издржал казна затвор во КПУ Идризово – Скопје, па овој процес кој е во тек наликува на тенденциозност во водењето на оваа постапка. Уште повеќе што, вештачењето е вршено од страна на Министерството за правда – Биро за судски вештачења, што алудира на државно и непристрасно вештачење, со кое е утврдено дека од страна на обвинетиот Архиепископ Јован Вранишкоски, нема присвојување и затајување на парични средства, како што сака Јавното обвинителство тоа да го прикаже.

Затоа приморан сум да се обратам до повеќе институции со цел да ги известам за аномалиите во овој предмет и очигледна тенденциозност за осудување на Јован Вранишкоски по трет пат, со цел секој од релевантните фактори до кои е испратено писмово, да се заземе, во рамките на своите овластувања, со влијание и барање, во конкретниот случај да се применува закон, а не политика, и да дојде до израз владеењето на правото, што ќе придонесе овој предмет законито да се пресуди.

Со почит.

01.06.2008г.
Битола

Адвокат
Васил Ѓорѓијев
ДТЦ Шехерезада А-1/ 7 – Битола
Р. Македонија

OHRID ARCHBISHOPRIC – A CHURCH PERSECUTED BY THE AUTHORITIES IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA IN THE 21ST CENTURY

An address by his Beatitude, Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje, Jovan at the international, interreligious gathering held in Strasbourg, in the Council of Europe's building, on the topic "The Contribution of Churches and Religious Communities to the Building of Lasting Peace in Southeastern Europe"

The topic foreseen by the organizers of this international, interreligious gathering is "The Contribution of Churches and Religious Communities to the Building of Lasting Peace in Southeastern Europe". The contribution which could be given by the churches and religious communities to the building of lasting peace in southeastern Europe is indeed of great importance. I shall not go so far as to imply that in numerous cases the position of the church regarding certain political issues which provoke instability or war is of an even crucial importance. I will remind myself, as well as this esteemed gathering, that certain researchers of the sociology of religion or politicologists assign imperative importance to churches and religious communities regarding both to the starting of wars, as well as to establishing peace. Even if we deny the imperative role of churches and religious communities for stability and peace, we cannot overlook that their role is of immense relevance for building peace everywhere around the world.

The time foreseen for this address does not allow us to present the historical facts regarding the aforesaid, however the wars that came to pass and the peace treaties from our very recent past, precisely in the southeastern region of Europe, are very pragmatic evidence of this. Religion and religious affiliation have vital influence in a person's life, but this influence multiplies when given people are under threat of political instability, or of war with someone. This is why churches and religious communities have a very responsible role to endeavor for justice and truth, but to support the achievement of these in a peaceful manner, not through a revolution or war. If the religious leaders are sincerely devoted to

ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА – ПРОГОНУВАНАТА ЦРКВА ВО 21 ВЕК ОД ВЛАСТИТЕ ВО Р. МАКЕДОНИЈА

Обраќање на Неговото Блаженство, Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован на меѓународниот, меѓурелигиски собир одржан во Стразбур, во зградата на Советот на Европа, на тема „Придонесот на црквите и верските заедници во изградувањето на траен мир на југоистокот на Европа“

Темата којашто ја предвиделе организаторите на овој меѓународен, меѓурелигиски собир е „Придонесот на црквите и верските заедници во изградувањето на траен мир на југоистокот на Европа.“ Секако дека придонесот кој можат да го дадат црквите и верските заедници е од особена важност за изградувањето на трајниот мир на југоистокот на Европа. Нема да одам во таква крајност и да ја начнувам темата дека во многу случаи дури и пресудно е каков однос ќе имаат црквите и верските заедници спрема одредени политички прашања, а кои што се пак причина за нестабилност и војна. Ќе се потсетам себе си, но и овој ценет собир, дека одделни истражувачи на социологија на религиите или политиколози, им доделуваат пресудно значење на црквите и верските заедници, како за започнувања на војните, така и за воспоставување на мирот. Дури и да порекнуваме дека улогата на црквите и верските заедници е пресудна за стабилност и мир, не можеме да не прифатиме дека нивната улога е доста важна за изградувањето на мирот насекаде во светот.

Времето коешто ни е предвидено за излагање не ни дозволува да ги изложиме историските факти за потврда на гореспоменатото, но војните што ни се случуваа и мировите што се склопуваа во сосема блиското наше минато, токму во регионот на Југоисточна Европа се доста прагматичен доказ за гореспоменатото. Верата и верските определувања имаат особено значајно влијание во човековиот живот, но тоа влијание многукратно се зголемува кога на некој народ му се заканува некаква политичка нестабилност или, пак, е во војна со неко-

the religion they belong to, I deem they will lead their people to a road which provides peaceful resolution, because there is almost no religion, of the great and more influential, for which peace is of no relevance. However, religious leaders are just people, so, unfortunately, they fall prey to some other ideologies, sometimes completely discordant with their faith, not to even mention that they are sometimes drawn by some really base motives, too low to even mention, such as world fame, wealth or power.

In this introduction of mine I gave a very short observation of mine regarding the contribution of churches and religious communities for the building of lasting peace in Southeast Europe. If this is to be summarized in an even shorter form it would be as follows:

1. Churches and religious communities may contribute largely in the building of peace, both in Southeast Europe and in the entire world.

2. Religious leaders have the responsibility to lead their people on the paths of peace and coexistence with the members of other religions, because this is a teaching present in almost all world religions.

3. The true believers have the obligation to conform their beliefs with the religious demands for internal and external peace, which is to say, peace with ourselves and with the others.

4. In order to make possible the fulfillment of all of the aforesaid, certain social prerequisites need to be provided by the state authorities in the states of southeast Europe.

Most of the speakers at this esteemed gathering will address the explanation of the first three points. Since the circumstances in our life have brought us to personally experience the imperative requirement for a government to provide the needed conditions for churches and religious communities to give their contribution for the building of lasting peace in Southeast Europe, allow me to linger on this issue, as much as it is in my ability to shed some light on the influence of state authorities, at least as far as my country, Republic of Macedonia, is concerned, regarding the creation of necessary preconditions for operation of the Church I belong to.

On account of the lack of time I would rather not enter into

го. Затоа црквите и верските заедници имаат многу одговорна улога, да се залагаат за правдата и вистината, но да настојуваат до нив да се стигне по мирен пат, не преку револуција и војна. Доколку верските водачи искрено се посветени на религијата на којашто припаѓаат, сметам дека ќе го водат народот по патот кој предвидува мирни решенија, бидејќи скоро и да нема некоја од големите и влијателни религии во светот за којашто мирот не е значаен. Но и верските водачи се луѓе, па така, за жал често и тие потпаѓаат под некакви други идеологии, понекогаш потполно несогласни со нивната вера, а да не спомнувам дека понекогаш се привлечени од навистина ниски за споменување мотиви, како што се светска слава, богатството или власт.

Во овој вовед дадов едно многу кратко мое видување за тоа каков придонес би можеле да дадат црквите и верските заедници во изградувањето на трајниот мир на југоистокот на Европа. Ако би требало ова да се резимира во уште поскратен облик, тоа би изгледало вака:

1. Црквите и верските заедници можат да дадат голем придонес во изградувањето на мирот како во Југоисточна Европа, така и во целиот свет.

2. Верските водачи имаат одговорност да го водат својот народ по патот на мирот и соживотот со припадниците на другите верски религии, бидејќи тоа е учење што е присутно скоро во сите светски религии.

3. Вистинските верници се должни своите верувања да ги усогласат со религиските потреби за внатрешен и надворешен мир, значи за мирот со самите себе и со другите.

4. За да биде можно гореспоменатото да се оствари, потребни се одредени општествени услови коишто треба да бидат обезбедени од страна на државните власти во државите од Југоисточна Европа.

Во придонесот на разјаснување на овие први три точки ќе говорат повеќето од соговорниците на овој ценет собир. Бидејќи животните околности нè доведоа до ситуација да почувствуваме на своја кожа и со лично искуство дека е многу важно властите на една држава да обезбедат неопходни услови за да можат црквите и верските заедници да го дадат својот

a historical overview of the relationship between churches and religious communities, on one side, and the state authorities, on the other, in the time of the communist dictatorship. This issue is, more or less, familiar to all. The state authorities in all states of Southeast Europe, represented by the communist parties, did not have a positive attitude towards the churches and religious communities. The authorities wanted to diminish the influence of churches and religious communities on the social life in such a measure that these would fall apart on account of their irrelevance. I mention this just as a reminder of the fact that in the time of communist totalitarianism the countries of Southeast Europe did not have freedom of religion or belief.

After the fall of communism not all the states under communist ideology equally changed their attitude towards faith and religion. Some completely provided for the exercise of this basic human right, the right to freedom of religious expression. Some partially did so, and some have not even tried yet. This political ambiance is depicted in the countries of Southeast Europe as well. Not all of these countries equally advanced in their pursuit of democracy, which they declared to support.

Now, I shall move on to the attitude of the authorities in the Republic of Macedonia towards the Ohrid Archbishopric, the Church I belong to, because I consider this attitude to be very pinpointing and in many regards a good example of how the attitude of the state towards the Church **should not be** so that a church might have a political ambiance to give its contribution which is rightfully expected of it.

I will speak of this very responsibly and without exaggeration because the situation, such as it is, is already very tense. We were a Metropolitan in the Macedonian Orthodox Church since 1998, when we were ordained, until June 2002 when after the summons of the Serbian Patriarch we acceded to unity with the Serbian Patriarchate. The Macedonian Orthodox Church separated from the Serbian Church, without the latter's agreement, in 1967 and that is when it was proclaimed a schismatic church and is not recognized by any other Orthodox Church. I will not linger over the topic of the unity of the Church before this gathering or over its importance for the existence of the Church, but I will

придонес во изградувањето на трајниот мир во Југоисточна Европа, дозволете ми да се задржам на таа тема и колку што е во моја можност да го расветлам влијанието на државните власти, барем во мојата земја–Република Македонија, околу создавањето на неопходните предуслови за делување на Црквата на којашто припаѓам.

Заради недостаток на време, не би влегувал во историскиот преглед на односот на црквите и верските заедници од една страна и државните власти од друга страна во времето на комунистичката диктатура. Тоа помалку или повеќе на сите ни е познато. Државната власт во сите држави на Југоисточна Европа претставувана од комунистичките партии не беше позитивно расположена кон црквите и верските заедници. Властите сакаа да го смалат влијанието на црквите и верските заедници во општествениот живот до таа мера тие да се распаднат самите од себе заради својата безначајност. Ова го спомнувам само за да потсетам дека во периодот на комунистичкиот тоталитаризам во земјите на Југоисточна Европа немаше слобода на верата и религијата.

По падот на комунизмот, сите држави коишто беа под комунистичката идеологија, не го промениј поседнакво својот однос кон верите и религиите. Некои во потполност го обезбедија владеењето на тоа основно човеково право, правото на слобода на вероисповед. Некои делумно успеаја, а некои сè уште не се ни обиделе. Тој политички амбиент е пресликан и во земјите од Југоисточна Европа. Не напредуваа поседнакво овие земји во демократското определување за кое декларативно се определиле.

Сега преоѓам да говорам за односот на властите во Р. Македонија спрема Охридската Архиепископија, Црквата на којашто припаѓам, бидејќи сметам дека тој однос е многу индикативен и по многу нешто е добар пример за тоа **каков не треба да биде** односот на државата кон Црквата, за да има Црквата политички амбиент да го даде својот придонес којшто од неа со право се очекува.

Ќе говорам за ова многу отворено и без преувеличување бидејќи ситуацијата самата по себе и онака е многу напната. Ние бевме Митрополит во Македонската Православна Црква

dwell over certain facts from our very recent history. Immediately after our accession into canonic unity with the Serbian Orthodox Church (June 2002) the state authorities of the Republic of Macedonia swiftly reacted and after less than 5 days, the police, completely unlawfully, evicted us in the street, breaking the Criminal Code of the Republic of Macedonia, by violating the decision we had received for governance over the place of residence. This was only the beginning and we lost this process before the "independent" courts of the Republic of Macedonia. At the moment all of this is processed here in Strasbourg in the Court of Human Rights and we expect a positive resolution.

Until the end of 2003 the authorities of the Republic of Macedonia applied various coercions to try and push us back to the Macedonian Orthodox Church. Sometimes these coercions were in the shape of offered privileges, but much more often in the shape of threats. Near the end of 2003, the director of the Direction for security and counterintelligence, Mr. Zoran Verushevski himself, came to the house where I lived, in Nizhepole, near Bitola, and offered great gifts from the state if I came back to the Macedonian Orthodox Church. As we were sitting at the table I received a phone call, from his mobile phone, by the then Minister of internal affairs, Mr. Hari Kostov, so that he can confirm that the government is behind Mr. Verushevski's proposals. I refused their proposals without reflection and that same exact moment the aforesaid government representative threatened that I would regret this. It was not long after, only a couple of months and I was taken into custody for 20 days. After I was released from custody, not a full month later, masked men, with automated rifles entered the house where I lived, and since I was absent, they cut the hair of the nuns who were there, collected only the items used for religious service and set the house on fire. It took us more than three years to renew the house and furniture. Almost four months later, in August 2004 the court sentenced me to two and a half years of imprisonment on account of "instigating national and religious hatred". In the period when we appealed against the verdict, the Ministry for transport and connections reached a decision to demolish the only church that the Ohrid Archbishopric had built. There are at least 300 other houses and residences built without

од 1998г. кога сме ракоположени, до Јуни месец 2002г. кога на повик на српскиот Патријарх стапивме во единство со српската Патријаршија. Македонската Православна Црква без согласност од Српската Православна Црква се одвои од неа во 1967г., но оттогаш таа е прогласена за схизматичка Црква и не е призната ни од една друга Православна Црква. Нема пред овој собир да се задржувам на темата за единството на Црквата и колку тоа единство на Црквата е важно за нејзиното постоењето, но ќе се задржам на одредени факти од сосема блиската ни историја. Веднаш по нашето пристапување во канонско единство со Српската Православна Црква (Јуни 2002г.) државната власт во Р. Македонија молскавично реагираше и по неполни 5 дена, полицијата, сосема бесправно, нѐ истера на улица, кршејќи го Кривичниот законик на Р. Македонија без судско решение нарушувајќи ни го владението над местото на живеење. Тоа беше само почеток и ние тој процес го изгубивме пред „независните“ судови во Р. Македонија. Сега сето тоа стигна овде во Стразбур во Судот за човекови права и очекуваме позитивна разврска.

До крајот на 2003г. властите во Р. Македонија вршеа најразлични притисоци за да нѐ приволат да се вратиме во Македонската Православна Црква. Понекогаш тие притисоци беа во вид на понудени привилегии, но многу често во вид на уцена. Кон крајот на 2003г. во куќата каде што живеевме во Низополи кај Битола, дојде и самиот директор на дирекцијата за безбедност и контраразузнавање г. Зоран Верушевски и ми понуди големи дарови од страна на државата ако се вратам во Македонската Православна Црква. Додека седевме на маса од неговиот мобилен телефон ми се јави тогашниот министер за внатрешни работи, г. Хари Костов да потврди дека владата стои зад предлогот на г. Верушевски. Јас без размислување ги одбив нивните предлози за привилегиите и уште истиот момент дотичниот владин претставник ми се закани дека ќе зажалам заради тоа. Не помина многу, само неколку месеци и јас бев ставен во притвор 20 дена. По пуштањето од притвор не помина ни еден месец, маскирани луѓе, со автоматски пушки влегоа во куќата каде што живеевме, и бидејќи бев отсутен, им ги исекоа косите на монахињите кои се најдоа таму,

a permit in the area, since it is beyond the city limits and there is no building plan for the same, but they demolished only our church as if it was the only illegal building. In 2005 the appellate court in Skopje confirmed the prison sentence and I had to go to prison. It seems I was the only one who was sentenced for instigating national and religious hatred since the fall of communism. After an immense pressure from the international institutions and organizations concerned with the human rights and freedom, my prison sentence was shortened and I stayed in prison for eight months. Immediately after I was released from prison, the public prosecutor raised charges against me on account of embezzlement of money intended to renew a temple in Veles. Despite the fact that the money in concern had not even been touched to be spent, not to even mention embezzled or misappropriated, and it was deposited in the court, with the calculated interest, on the very first day when the court asked for it, I, being the second person convicted, received a sentence of one year in prison, and the treasurer, who was the first person convicted, received five months of imprisonment. This prison sentence was also shortened, once again after pressure from outside, and I stayed in prison for eight months, again.

In the meanwhile, all of these years, besides the fact that the emphasis of the persecution was put on me, the authorities were not shy of maltreating the other members of our Church as well. There is almost no exiting or entering the Republic of Macedonia when the police do not maltreat the bishops, priests or monastics of the Ohrid Archbishopric for several hours. During the first years it often happened that the police raided during religious service, despite having no right to do this since we officiated on private property. They often executed searches into the bishops' and priests' houses, rudely and with no court order. It is not even worth to mention the puny insults and cussing by the police officers against our believing people. In 2005, before the eyes of the police, people, who were obviously collaborators of the police, demolished the place where we held religious service in Skopje. After the demolition they left a writing on the wall which said "Macedonian Orthodox Church". I shall not dwell over the fact that this awful act was staged by the Macedonian Orthodox Church,

ги собраа само богослужбените предмети со коишто служевме и потоа ја запалија куќата. Ни требаше повеќе од три години да ја обновиме куќата и покуќнината. Не поминаа ни четири месеци (во Август 2004г.), судот нè осуди на две ипол години затвор, за „распалување на национална и верска омраза.“ Во периодот додека се жалевме на пресудата, министерството за транспорт и врски донесе одлука да ни ја срушат единствената црква којашто ја изгради Охридската Архиепископија. Во регионот каде најмалку 300 други куќи и станбени објекти се изградени без дозвола, бидејќи тоа е надвор од градското подрачје и сè уште нема урбанистички план, тие ја срушија само нашата црква како да беше таа единствениот нелегален објект. Во 2005г. второстепениот суд во Скопје ја потврди затворската казна и моравме да одиме во затвор. Изгледа бевме единствени кои по паѓањето на комунизмот бевме осудени за распалување на национална и верска омраза. По големите притисоци на меѓународните институции и организации кои се грижат за човековите права и слободи, нам ни беше скратена затворската казна и во затвор останавме осум месеци. Веднаш по излегувањето од тој затвор, јавниот обвинител нè обвини за злоупотреба на пари наменети за обнова на еден храм во Велес. И покрај тоа што тие пари не беа ни почнати да се трошат, а камоли да беа злоупотребени или ненаменски трошени и беа депонирани во судот со предвидената камата уште првиот ден кога судот тоа го побара, ние како второобвинет добивме една година затвор, а благајникот којшто беше првообвинет доби пет месеци затвор. Таа казна ни беше скратена, секако пак по притисоците однадвор и ние останавме во затвор повторно осум месеци.

Во меѓувреме, сите овие години, и покрај тоа што акцентот на прогонувањата беше ставен на мене, властите не се срамеа да ги малтретираат и другите членови на нашата Црква. Скоро и да нема излез или влез во Р. Македонија кога полицијата не ги малтретира по неколку часови Епископите, свештениците или монасите на Охридската Архиепископија. Првите години полицијата често натрапнички се појавуваше на богослужбите и покрај тоа што немаше никакво право бидејќи богослужевме на приватни места. Многу често правеа претрес по куќите на

but I cannot remain silent about what happened before the eyes of the police and the police did nothing to prevent this. Instead of appeasing inter-religious tension, the authorities in the Republic of Macedonia do everything to instigate it. It was the same until the civil conflicts with the Albanians in 2001. The authorities suppressed and overlooked the demands of the Albanians, Muslims, until they took guns into their arms. It should not be expected that we will do the same. We are a Church and we know that violence breeds nothing good. Violence breeds violence and nothing else. We have decided to use patience to conquer the violence which is being executed over our Church for nearly 6 years, without a stop, but our strength is slipping away. What is done to us by the authorities in the Republic of Macedonia, in the 21 century is worse than barbarism. Not to recognize the freedom of choice as regards religion, now, in the 21 century, is much worse than leading a religious war in the pre-New Testament period. The civilization has a path of development, but where on this path is the Republic of Macedonia, which is in the heart of Europe, a candidate for Euro-Atlantic integration and signatory of the protocol of the International Court of Human Rights in Strasbourg?

By this I wanted to give a really brief summary of all that has happened on the religious and political field in the Republic of Macedonia and which is related to the Church I belong to, the Ohrid Archbishopric. I will mention also that we filed a request for registration of the Ohrid Archbishopric to the government commission for relations with the religious communities but we were rejected, and after the rejected filed charges to the Supreme Court, we filed for proceedings before the Court of Human Rights in Strasbourg. On the day after tomorrow, 22 June, it will have been 6 years since we acceded to unity with the Serbian Orthodox Church and we still have not been recognized by the authorities in the Republic of Macedonia. On 1 May, this current year, the new law on religious communities entered into effect. We filed a request for registration before the court on 26 May, this year, and the court is obliged to answer within 30 days if we are to be registered or not. In a few days time these 30 days will have passed, we still have no answer from the court, and I fear we are not going to receive it in the foreseen time frame, since for the previous

Епископите и свештениците, грубо и безобразно без судски налог. Нема да говорам за ситните навреди и пцости од полициските службеници на нашите верници и членови. Во 2005г. Пред очите на полицијата, луѓе коишто сигурно беа соработници на полицијата, ни го демолираа богослужбеното место во Скопје. По демолирањето на ѕидовите напишале Македонска Православна Црква. Нема да навлегувам во колкава мера тоа грдо дело беше иницирано од Македонската Православна Црква, колку што не можам да премолчам што тоа се одвиваше пред очите на полицијата и таа ништо не презеде да го спречи. Наместо да ја смирува меѓурелигиската напнатост, власта во Р. Македонија прави сè да ја разгори. Така беше и во меѓунационалната војна со Албанците 2001г. Властите ги потиснуваа и занемаруваа барањата на Албанците муслимани додека тие не зедоа оружје. Не треба да се очекува дека ние ќе реагираме исто. Ние сепак сме Црква и знаеме дека од насилството не се раѓа ништо добро. Насилството раѓа насилство и ништо друго. Ние сме одлучни со трпение да го победиме насилството кое еве веќе 6 години непрекинато се врши на нашата Црква, но нашите сили се прикрај. Ова што нам ни го прават властите во Р. Македонија во 21 век е полошо од варваризам. Сега во 21 век да не признаваш некому право на доброволно определување на која вера ќе припаѓа е многу полошо од водењето верска војна во предновозаветниот период. Цивилизацијата има некој развоен пат, но каде на тој пат се наоѓа Р. Македонија која е во срцето на Европа, кандидат е за евроатлантските интеграции и потписник на протоколот на Меѓународниот суд за човекови права во Стразбур?

Со ова сакав да дадам еден навистина кус пресек на сè што се случува на верски и политички план во Р. Македонија, а е врзано за Црквата на којашто припаѓам–Охридската Архиепископија. Ќе го спомнам и тоа дека поднесовме барање за регистрација на Охридската Архиепископија до владината комисија за односи со верските заедници, но бевме одбиени и по тужбата до Врховниот суд која ни беше отфрлена, ние го поднесовме тој предмет пред судот за човекови права во Стразбур. Еве задутре, 22 Јуни се навршуваат полни 6 години откако пристапивме во единство со Српската Православна

decisions we waited for years.

Therefore, my questions are as follows:

1. Is the overlooking of the factual existence of the Ohrid Archbishopric and its unrecognizing by the state authorities in the Republic of Macedonia a contribution of this state to the building of peace in Southeast Europe?

2. Are the court proceedings, maltreatments and the various types of pressure exerted over me, as an Archbishop of a Church, as well as on the other members of the Ohrid Archbishopric, by the police and the courts of the Republic of Macedonia creating an ambiance for activity of the religious communities in this country?

3. Is the demolition of religious buildings of the Orhid Archbishopric by the government authorities creating mutual trust between the members of the Church, being citizens of the Republic of Macedonia, and the governmental agencies of the same state?

I have asked only these three questions from the numerous existent ones in order to present before this esteemed gathering that what I mentioned in the very beginning is really necessary. In order for the religious communities to give any sort of contribution to the building of peace in Southeast Europe there are some necessary preconditions that need to be provided by the state authorities of this region by their respect of, at least, the basic and guaranteed religious rights of every person. With great regret, even feeling embarrassed for this, since I am a citizen of this state, with great responsibility and understanding for the political situation of the country, but in the name of justice and truth I must declare that the basic human rights are not respected in the Republic of Macedonia. It is not the right to religious affiliation, but also the human and democratic rights to political freedom, because as it was seen during the last parliamentary elections in June 2008 a civilian died and several other were wounded from excessive use of force by the police.

I would like to summarize the following from all of the above: With disrespecting the guaranteed human rights, not only the religious but also the political rights of certain minorities, the Republic of Macedonia becomes a source of instability in Southeast Europe. I wonder how in a state in which there is no rule

Црква и сѐ уште не сме признати од страна на властите во Р. Македонија. Од 1 Мај оваа година почна да важи новиот закон за верските заедници. Ние поднесовме барање до судот на 26 Мај оваа година, а судот по законот е должен да одговори во рок од 30 дена дали ќе нѐ регистрира или не. Задутре истекуваат 30 дена, ние сѐ уште немаме добиено никакво решение од судот, а се плашам дека нема ни да добиеме во предвидениот рок, бидејќи на претходните решенија чекавме со години.

Значи моите прашања се следни:

1. Дали превидувањето на фактичката состојба за постоењето на Охридската Архиепископија и нејзиното непризнавање од страна на државните власти во Р. Македонија е придонес на таа држава во изградувањето на трајниот мир во Југоисточна Европа?

2. Дали судските прогони, малтретирања и различните видови притисоци коишто се вршат врз мене, како Архиепископ на Црквата, но и на останатите членови на Охридската Архиепископија од страна на полицијата и судовите во Р. Македонија е создавање на амбиент за делување на верските заедници во таа држава?

3. Дали рушењето на верските објекти на Охридската Архиепископија од страна на владините служби е создавање на меѓусебна доверба помеѓу припадниците на таа Црква како граѓани на Р. Македонија и владините структури на таа држава?

Ги наведов само овие три прашања од низата постоечки за да предочам на овој ценет собир дека навистина е неопходно она што го спомнав на почетокот. За верските заедници да дадат било каков придонес во изградувањето на мирот во Југоисточна Европа неопходни се предуслови коишто треба да бидат обезбедени од државните власти на тој регион со тоа што ќе ги почитуваат барем основните и загарантирани верски права на секоја личност. Со голем жал, дури и срамејќи се заради тоа, бидејќи и јас сум граѓанин на таа држава, со голема одговорност и разбирање за политичката ситуација на таа земја, но заради правдата и вистината морам да изјавам дека во Р. Македонија не се почитуваат основните човекови права. Не само правото на вероисповед, туку и човековите демократски

of law, such as the Republic of Macedonia, and which by this constantly proves to be a factor of instability in the region can a persecuted Church, such as the Ohrid Archbishopric, give a contribution to the building of lasting peace in Southeast Europe?

Forgive me if you expected solutions from me, but you received a problem. We could not resolve this for full six years, so that is why we pose it before you. We even expect of someone to tell us that we exaggerate, but do not let this subject go unnoticed. We have regularly informed of these issues the representatives of the European Union and the US State Department. We regularly informed the organizations that deal with human rights issues, but besides entering this into their annual reports and besides receiving answers from the representatives of the European Union that the Republic of Macedonia cannot become a member of the European Union until it secures the respect of the religious rights of its citizens, we have the impression that no one conditions this state to change its totalitarian politics. I repeat once again, the politics that do not respect the fundamental human rights have always been and remain a source of instability in the region.

June 20, 2008
Strasbourg

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
+ Of Ohrid and of Skopje Jovan

права на политичка слобода, бидејќи како што се виде на последните парламентарни избори во Јуни 2008г. кога на денот на изборите загина еден цивил, а неколку од нив беа ранети од преголемата примена на полициска сила, во Р. Македонија нема ниту политичка слобода.

Од сето ова сакаме да го резимираме следното: Со непочитување на загарантираните човекови права, не само верски туку и политички права на одделни малцинства, Р. Македонија постанува извор на нестабилност во Југоисточна Европа. Моето прашање е: На кој начин во држава во која не владее правото, како што е Р. Македонија, и којашто со тоа перманентно се покажува како фактор на нестабилност во регионот, може една прогонувана Црква, каква што е Охридската Архиепископија да даде придонес во изградувањето на трајниот мир во Југоисточна Европа?

Простете ми ако од мене очекувавте решение, а добивте проблем. Ние не можевме да го решиме полни шест години и затоа Ви го поставивме и Вам. Би сакале некој да ни каже дури и дека претеруваме, но не и да се запостави оваа тема. Со ова веќе шест години редовно ги запознаваме високите претставници на Европската Унија и Стејт Департментот во САД. Редовно се известувани и организациите коишто се баваат со човековите права, но освен што тоа влегува во нивните годишни извештаи и освен што добиваме одговори од високите претставници на Европската Унија дека Р. Македонија не може да стане членка на Европската Унија додека не обезбеди почитување на верските права на нивните граѓани, ние не стекнавме впечаток дека некој ја условува оваа држава да ја промени својата тоталитаристичка политика. Ќе повторам уште еднаш, таквата политика којашто не ги почитува основните човекови права секогаш била и останува извор на нестабилност во регионот.

20 Јуни 2008
Стразбур

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+Охридски и Скопски Јован

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan

AN ADDRESS ON THE OCCASION OF THE TEN-YEAR ANNIVERSARY OF THE ORDINATION INTO A BISHOP

Your Graces, gentlemen representing the authorities of the township of Vranje, venerable fathers, monks and nuns, brothers and sisters,

The present circumstances of exile have forced us to celebrate the ten years of ordination into Bishop in Vranje, instead of Skopje or some other city in Macedonia, where it would be more becoming for the Archbishop of the Ohrid Archbishopric to celebrate. As you know, it has been four months since I have been assigned detention, and if I dared to cross the Macedonian border, I would be immediately arrested. Therefore, we are gathered here today, at the cathedral church in Vranje that our host Bishop of Vranje, Pachomius, kindly lent us so we could be playing the role of hosts here today, and rejoice as if on our own ground, and among our kin. For this reason, we would like once again to extend our gratitude to him and to the plenitude of the Church of his God-salvaged Bishopric, for he has always been there for us, his nearest neighbors and brothers, in our times of need. And our calamities, in these last six years of persecution of our holiest Archbishopric, were neither few nor negligible.

If we look back at what we have done in the last ten years since God has kindly bestowed upon us this exalted service of a Bishop, we can, before ourselves, before the present choir of Bishops: Irinej of Novi Sad and Bachka, Pahomij of Vranje, Ignatij of Pozharevac and Branichevo, Joakim of Polog and Kumanovo, Marko of Bregalnitsa and David of Stobi, before all of you and before the whole Church of God, freely admit: we feel that we have contributed very little to God and the Church. If anything can deliver us from the wrath of God for our being so negligent towards the greatness of this service we have voluntarily accepted, it can only be the great and crucified love of Christ, Your prayers, broth-

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован

ОБРАЌАЊЕ НА ДЕСЕТГОДИШНИНАТА ОД ХИРОТОНИЈАТА ВО АРХИЈЕРЕЈСКИ ЧИН

Ваши Преосвештенства, господо претставници на градската власт од градот Врање, чесни отци, монаси и монахињи, браќа и сестри,

Околностите на прогонство во кои се наоѓаме нè принудија десетгодишнината од хиротонијата во архијерејски чин да ја одбележиме во Врање, а не во Скопје или во некој друг град на Р. Македонија каде што приличи Архиепископот на Охридската Архиепископија да слави. Како што е познато, еве веќе скоро четири месеци одреден ми е притвор, и доколку би се обидел да ја поминам границата и да влезам во Р. Македонија, веднаш би ме уапсиле. Затоа денес се собравме овде, во соборната црква во Врање која Епископот домаќин, врањскиот Пахомиј ни ја даде, ние денес овде да домаќинуваме, да бидеме како на свое, да се радуваме како меѓу ближни. За тоа, уште веднаш на почетоков сакаме да му заблагодариме нему и на полнотата на Црквата во неговата Богоспасувана Епископија, зашто како на најблиски соседи и браќа отсекогаш ни излегувал во пресрет на нашите потреби, кои пак во последниве шест години на прогонства на нашата најсвета Архиепископија, не беа ниту малку, не беа ниту беззначајни.

Ако погледнеме назад што направивме последниве десет години откако Бог нè удостои со возвишената архијерејска служба, смирено пред себе си, пред овде присутниот хор на Архијереи: новосадскиот и бачки Иринеј, врањскиот Пахомиј, пожаревачкиот и браничевски Игнатиј, полошко-кумановскиот Јоаким, брегалничкиот Марко и стобискиот Давид, но и пред сите вас и целата Црква Божја, ќе признаеме: ни се чини дека многу малку принесовме пред Бога и многу малку придонесовме за Црквата. Ако нешто може да нè избави од гневот Божји за таквата наша немарност кон големината на службата која доброволно ја прифативме, тоа е само големата распната

ers Bishops, and the vast patience of this conscientious flock of Christ, who was able to forgive us so many times in the past, and we are certain it is ready and willing to forgive us again and again.

The celebration of anniversaries of important events in life should also be accompanied by reevaluating the past, repentance in the present, and expectations for the future. Many of you, brothers and sisters – in order to stimulate their spiritual growth – we have been asking whether they were satisfied with their past achievements, whether they repented for their mistakes and whether they were willing to work on their weaknesses in the future. Now I am standing here before you so that you can ask me: am I satisfied by what we have done in these past 10 years? If I said we have done nothing, I would be refuted by this mass of people who did not just gather here on a whim. If I said we have done a little, I would be refuted by the present Bishops and the members of the Holy Synod of the Ohrid Archbishopric. Because in these 10 years, and particularly in the last six, we found ourselves thrown out in the streets, serving Liturgy with no roof over our heads, tolerating unprecedented abuse that has ruined our health, went through trials and imprisonment, we have seen our churches and other places of worship demolished, and finally we have been exiled from Macedonia. Still, the most important thing is the fact that in these last few years we have renounced the schism, and joined the Unity of the Church of God; new Bishops have been consecrated and the Holy Synod of the Ohrid Archbishopric has been formed, that Archbishopric has become an autonomous Church, and we its Archbishop.

If we add to the picture painted above the fact that in all these years we had to constantly conquer ourselves and not hate the schismatics, who, I think, have done to us everything they could only in order to hamper our development, then we will come up with a somewhat realistic measure of this history which, though brief, is very promising and keeps us all vigilant and hopeful.

We are obliged to keep the Unity of the Church, to fight against any kind of schism and heresy, to keep our peace in the face of the future, but also not to miss the timeliness of the present. The Church is of Christ and He is its head. He cares about its

љубов Христова, Вашите молитви браќа Архијереи и големото трпение на ова словесно стадо Христово, кое знаело многупати да ни проштева, но сигурни сме дека е спремно пак и одново да ни прости.

Одбележувањето на годишнини од некои важни настани од нашиот живот, треба да се поврзува и со преоценување на историјата, со покајание во сегашноста и со очекувања за иднината. Многумина од вас, браќа и сестри, за да ги поттикнеме во растот во духовноста, сме ги прашувале дали се задоволни од она што го постигнале во минатото, дали имаат покајание за она што го згрешиле и дали сакаат да ги надминат слабостите во иднина? Сега јас стојам пред вас за Вие да ме прашате, задоволен ли сум од она што го направивме овие 10 изминати години? Да речам дека ништо не направивме, ќе ме побие ова мноштво народ кое не од ништо се собра овде на литургиска прослава. Да речам дека малку направивме, ќе ме побијат овде присутните Епископи и членовите на Светиот Архијерејски Синод на Охридската Архиепископија. Зашто во овие 10 години, а особено во последниве шест, избркани на улица, служејќи Литургија без покрив над главата, поднесувајќи небројни малтретирања од кои ни се наруши и здравствената состојба, поминавме низ судења и затварања, пред наши очи ни ги рушеа црквите и богослужбените места, а последно и нѐ протераа од Р. Македонија, но најважното е тоа што во овие години излеговме од раскол и стапивме во единство со Црквата Божја, во овие години се хиротонисаа нови Архијереи и се формира Свет Архијерејски Синод на Охридската Архиепископија, во овие години таа Архиепископија постана автономна Црква, а ние нејзин Архиепископ.

Ако претходнава слика ја дополниме со податокот дека требаше во сите овие години непрекинато да се победуваме себе си и да не ги мразиме расколниците кои мислам дека ни направија сѐ што можеа да направат само да го попречат нашиот развој, тогаш ќе имаме некоја реална мерка на оваа кратка историја, но историја која многу ветува и која сите нас нѐ задолжува.

Нѐ задолжува да го чуваме единството на Црквата, да се бориме против секаков вид на схизма или ерес, нѐ задолжува

unity more than all of us put together. But even He is helpless to provide unity in the Church, if the people themselves are not willing. Tell me now, who can make the schismatics in the Republic of Macedonia members of the Church? Not even God Himself can do it, not because He does not want us all to be one, but because the schismatics do not agree with His will for all of us to be one. And you can find a lot of reasons not to be in unity with someone. You could object to persons, teachings, acts. Still, and I think you will agree with me, it is most unbecoming when someone creates a schism out of ethnophyletist motives. Ethnophyletism means deifying the nation, and is therefore a heresy. And you all know very well that many people in Macedonia today see the nation as God. But when a man's identity is rooted in the nation instead of in God, then his own life is a failure. Only God can give eternal life, eternal existence and eternal name, everything else here on Earth is measurable in seconds, hours, days, or at best, in years. But all of those will simply pass in the blink of an eye.

Now, since we have already gone through the aforementioned events, we are aware that all that patience and endurance did not come from our strength, but from the grace of God, and we repeat: The Church is the one that saves all of us, we don't save the Church. Sometimes one can have the impression that he is saving the Church, but the reality is the opposite. The Church saves us. So, if you have seen any good deeds in the past ten years, then it is of Christ, it belongs to the entire Church, and as for all the weaknesses, mistakes and temptations, please absolve me from them if you can. The Archbishop is first in the Liturgical communion, he officiates, he offers the gifts for everyone and everything, he is first up front when the Church celebrates and announces the Future Kingdom, but he is also supposed to be first when truth needs witnessing, when there is a need to suffer for the love of Christ, to protect the Church. And if we say that he is supposed to be the icon of Christ, just like the Bishop is there for the Church from times most ancient, then we consider we have said everything. The Bishop's way of life should remind himself, but especially his clergy and congregation of the life of Christ. And Christ came to unite, not divide, to give Communion and to unitea and not dismantle, Christ came for all of us to become one,

да се смируваме пред иднината, но и да не го пропуштиме благовремието на сегашноста. Црквата е Христова и Тој е нејзина глава. Тој се грижи за нејзиното единство повеќе отколку сите ние заедно. Но, дури и тој е немоќен да обезбеди единство во Црквата, ако луѓето тоа не го сакаат. Еве, кажете сега кој може расколниците во Р. Македонија да ги вчлени во Црквата? Не може ниту самиот Бог, не затоа што Тој не сака сите да бидеме едно, туку затоа што расколниците не се согласуваат со таа Негова волја сите да бидеме едно. А за да не бидеш во единство со некого можеш да најдеш многу причини. Може да ти сметаат личности, учења, постапки. Сепак, чинам најнедостојно е, а верувам дека со тоа ќе се согласите, кога некој прави раскол од етнофилетистички побуди. Етнофилетизмот значи обоготворување на нацијата, и затоа тој е ерес. А на колкумина денес во Р. Македонија нацијата им постанала бог, вам ви е добро познато. Но, тогаш кога човек црпи идентитет од нацијата наместо од Бога, тогаш го промашил сопствениот живот. Само Бог може да даде вечен живот, вечно постоење и вечно име, сето друго овде на земјата е мерливо со секунди, часови, денови или во најдобар случај години. Но сите тие ќе поминат како едно трепнување со клепката.

Сега, откако веќе сме ги поминале горенаброените случувања, свесни дека трпението и издржливоста не беа од нашата сила, туку од помошта Божја, велиме и повторуваме: Црквата е таа која нè спасува сите нас, не ние Црквата. Понекогаш човек може да биде опрелестен дека тој ја спасува Црквата, но реалноста е обратна, Црквата нè спасува нас. Така, ако сте забележале и понекое добро дело во изминативе десет години, тогаш тоа е Христово, тоа е заедничко на целата Црква, а за слабостите, грешките и соблазните, ако можете простете ми мене. Архиепископот е прв во литургиското собрание, тој началствува, тој ги принесува даровите за сите и за сè, тој е на чело кога Црквата слави и кога го објавува идното Царство, но тој треба да биде прв и тогаш кога треба да се посведочи за вистината, да се пострада заради љубовта кон Христа, кога треба да се заштити Црквата. И ако речеме дека тој треба да биде икона Христова, онака како што уште од најстаро време Црквата го има Епископот, тогаш сметаме дека сме кажале

like He is one with the Father and the Holy Spirit. If the Bishop neglects these ideals for which Christ become incarnate and suffered, will he then be the icon of Christ who elevates the faithful towards the original ideal?

The unity with God and among Church members, my dear brothers and gentlemen beloved in Christ, is not a private affair of the individual, especially not for the Bishop. It is not all the same if the Bishop is in unity with the other Bishops or if they are in schism. If he is in unity with the Church, then his mistakes and the sins of the folk he leads will be like scratches that are healed, in time, by God's love. If the Bishop is not in unity with the Church, then his sins and the sins of the people will lead both him and the people to their doom, into darkness, into death, for they are outside the Church, and therefore out of the body of Christ. If there can be a greater sin than this, it is the sin of the schismatics imitating the Church and trying their best to look just like the Church on the outside. But the difference is as big as it is between a natural lily or rose and a garland made out of plastic flowers. Seen from afar it is hard to tell them apart, the plastic ones look pretty much like the natural, but if you come closer you will see that the natural flowers have a wonderful aroma, and look quite different from the artificial, plastic ones, which remind us of dead things, things that can never be substitutes for real lilies and roses.

In the last 10 years we have been an auxiliary Bishop at the Prespa-Pelagonia Eparchy, a placeholder at the Bregalnitsa Eparchy, the Metropolitan at the Eparchy of Veles and the Vardar region, from where we joined the unity with the Patriarchate of Pech. At the summonings of His Holiness, Patriarch Pavle, extended to the Bishops, the clergy, the monks and the people of the Republic of Macedonia to join the unity with the Serbian Orthodox Church, we answered positively, together with the clergy and the faithful congregation of our Metropolitante of Veles and the Vardar Valley, and were consequently received into unity. For that we are today grateful to the Bishops of the SOC, especially to Patriarch Pavle, whom we wish the best of health in his old age. He appointed us as his Exarch of the Church in Macedonia. After two more Bishops were consecrated, namely Joakim and Marko,

сè. Начинот на живот на Епископот треба да го потсетува самиот него, но особено неговиот клир и верниот народ на животот Христов. А Христос дојде да соедини, не да раздели, да причести и причисли, не да растури, дојде Христос за сите да бидеме едно, како што е Тој едно со Отца и со Светиот Дух. Ако Епископот го занемарува ова за кое Христос се воплоти и пострада, тогаш дали тој ќе биде икона Христова која верните ги подига кон прволикот?

Единството со Бога и меѓусебното единство во Црквата, драги во Христа браќа и господо, не е приватна работа на поединецот. Особено не е приватна работа на Епископот. Воопшто не е сеедно дали Епископот е во единство со останатите Епископи или е во раскол со нив. Ако е во единство со Црквата, тогаш неговите грешки и гревовите на народот кој го предводи се како лузни од гребнатинки што со време, љубовта Божја ги покрива и заздравува. Ако Епископот не е во единство со Црквата, тогаш неговите гревови и грешките на народот го водат и него и народот во пропаст, во темнина, во смрт, зашто тие се надвор од Црквата, а следствено на тоа, надвор од телото Христово. Ако може да има уште поголем грев од ова, тоа е гревот кога расколниците ја имитираат Црквата и се трудат надворешно да изгледаат исто како што изгледа Црквата. Но, разликата е толкава колкава што е помеѓу природен крин или трендафил и венец исплетен од пластични цветови. Да ги гледаш оддалеку тешко се распознава разлика, пластичните личат на природните, но ако се приближиш ќе видиш дека природните цветови прекрасно мирисаат, а дури и поинаку изгледаат од вештачките, пластичните, кои што потсетуваат на нешто неживо, нешто мртво, нешто што никогаш и во никаков случај не може да го замени кринот и трендафилот.

Во изминативе 10 години бевме помошен Епископ во епархијата Преспанско-пелагониска, Местобљустител во брегалничката, Митрополит во велеската и повардарска од кое место и пристапивме во единство со Пеќската Патријаршија. На повик на Неговата Светост, Патријархот Павле, до Епископите, свештенството, монаштвото и народот во Р. Македонија да пристапат во единство со Српската Православна Црква, заедно со клирот и верниот народ од нашата велеска и повар-

the Holy Synod of the Ohrid Archbishopric was formed, and by their votes we were selected as the President of the Synod. After the Patriarch confirmed the election, we went on to carry the title Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje, and the Church in Macedonia received autonomy under the name of Ohrid Archbishopric.

So this is a summary of the stages of our biography in the last 10 years. It is unbecoming of us to mention all the obstacles presented by the schismatics, assisted by the Macedonian government. However, if I may say, without appearing arrogant, it seems that their malevolence, obstacles and enviousness, inspired in us – with aid of the immense help from God we received – the will to attain victory for the truth of the Church, to overcome ourselves and attain virtue, but also inspired in us spiritual sobriety so that we do not take revenge on those who mean us harm. Evil can only beget evil, and it will never beget good. The schismatics, unfortunately, cannot grasp this. They are blinded by their envy and by their desire for vengeance; their vision is narrow and linear. Everyone around them is aware that they are wasting precious time in trying to inflict a punishment upon me that would satiate their hatred. That punishment, by the looks of things, would most probably be life imprisonment. It is not enough for them that I have already served prison sentence twice, without a shred of guilt, only because of their malice and forgeries. Envy and the desire for vengeance blind a man to such a degree that he does not see that he gets nothing by vengeance. Quite the contrary, by vengeance one can only lose, for vengeance is a punishment that falls down upon ourselves.

In this way, instead of ceasing these time-wasting efforts and entering talks on their status, the schismatics run up and down court hallways, from door to door, looking for ways to exact vengeance upon me through the court system. Thereby, obviously blinded and deranged by envy, they do not realize that, with us imprisoned, their loss would be greater than our own loss. We have shown and proven, more than once, that we remain the same after serving sentence, that the prison cannot shake our resolve, and that without us, or as long as they persecute and imprison us, there cannot be any kind of negotiations on their own status

дарска Митрополија одговоривме позитивно и бевме примени во единство. За тоа денес им благодариме на Архијереите на Српската Православна Црква, а особено на Патријархот Павле кому му посакуваме многу здравје во овие негови старечки денови. Тој нè постави за негов Егзарх на Црквата во Р. Македонија. Откако беа избрани и хиротонисани уште двајца Архијереи, Преосветените Јоаким и Марко, беше формиран Светиот Синод на Охридската Архиепископија, а ние со нивните гласови бевме избрани за Претстојател на тој Синод. После потврдата за изборот од Патријархот, ние ја носиме титулата Архиепископ охридски и Митрополит скопски, а Црквата во Р. Македонија доби автономија под име Охридска Архиепископија.

Вака накратко би изгледал патот на стадиумите од нашата биографија во последниве 10 години. Не приличи овде да ги спомнуваме сите пречки кои на тој пат ни ги правеа особено расколниците со помош на власта во Р. Македонија. Но, ако смеам тоа да го кажам, а да не изгледа надмено, нивните зловолија, пречки и завист со огромната помош Божја која ја имавме, кај нас поттикнаа волја за победа на вистината на Црквата, поттикнаа мотиви за себенадминување кон добродетелноста, но и духовно трезвеноумие да не се осветуваме на оние кои ни прават зло. Злото раѓа само зло, и никогаш од злото нема да произлезе добро. Тоа за жал расколниците не можат да го видат. Тие се заслепени од зависта и од желбата за одмазда и гледаат тесно и праволиниски. Сите околу нив се свесни дека тие губат драгоцено време во обидот да ме казнат со казна што би била сатисфакција на нивната омраза кон мене. А тоа според сè би била доживотна казна затвор. Не се задоволни со тоа што веќе на два пати, без трунка вина бев затворан од нивната злоба и по нивните фалсификати. Зависта и желбата за освета толку го помрачуваат човека, што тој не гледа дека ништо не добива од осветата. Напротив, од осветата само се губи, зашто осветата е казна која паѓа на самите нас.

Така, расколниците наместо да не го губат времето и да влезат во некаков разговор за нивниот статус, тие трчаат по судските коридори, од врата до врата и бараат начин како преку судот да ми се осветат. Притоа, во слепилото на зависта

within the Church. You cannot negotiate with someone and at the same time threaten him with incarceration in case the talks fail to satisfy you. This is very easy to understand for anyone whose mind is not darkened by envy and desire for vengeance. One should wonder if members of the clergy, even if schismatic, would have an excuse to be vengeful and envious to the extent of becoming completely oblivious.

Their minds darkened, the schismatics cannot see that all their evil is turned by God into good. And you are witnesses to this. All we have been through has not diminished our joy, nor taken away our courage, or humiliated us more than we had already previously calmed ourselves. Their evil truly did bring churches down, but it did not discourage us to continue building, their evil was hitting our one cheek, and we turned the other, their evil pursued and imprisoned us, and we did not even ask them why they were doing it. Still, it is a fact that their evil has assisted us in becoming more patient, and it has especially helped us to advance in the love for those who blaspheme, slander and persecute us in the name of Christ.

In these ten years, we have addressed the Macedonian government many times with a single request – for them to respect the basic human rights and the rights of freedom of religious confession. To this day, that requests falls on deaf ears. In the correspondence, we were occasionally heavy, almost harsh, and some used that to present us as disrespecting governmental authority. Those conclusions are wrong. We respect the government and its laws, but when that government acts contrary to the basic purpose of its existence, which is the protection of human rights, when the government not only does not create the proper environment for upholding of those rights, and does not protect those rights of its citizens, but is the very entity which violates those rights, no sober person should doubt that such a government should be criticized. It is our responsible assertion that, had the Macedonian government not interfered in this problem of the Church, and turned it thus into a political problem, by now the problem would have been long solved. So today, before all of you, I want to send a message to the new government of the Republic of Macedonia: Please, cease interfering in Church problems. Even

очигледно поматени, не сфаќаат дека за нив е поголема загуба ако бидеме во затвор отколку што е тоа за нас. Ние покажавме и докажавме и тоа не еднаш, дека и после затворот сме исти, дека затворот не може да нè поколеба, и дека тие без нас, односно додека нас нè гонат или затвараат, никогаш не може да имаат било какви преговори за нивниот статус во Црквата. Не можеш со некого да бараш да преговараш, а да му претиш со затворска казна ако преговорите не ти успеат. Тоа е лесно разбирливо за секој кој не е помрачен од завист и желба за освета. Друго е тоа сега дали црковни луѓе, па дури и нека се во раскол, треба да бидат осветољубиви и завидливи до таа мера тоа да ги заслепува и помрачува.

Помрачени, расколниците не гледаат дека сето нивно зло, Господ го преобразува во добро. А вие сте сведоци за тоа. Сето ова што го поминавме не успеа да ни ја намали радоста, да ни ја одземе храброста, да нè понижи повеќе отколку што претходно самите себе сме се смириле. Нивното зло навистина рушеше цркви, но тоа не нè обескуражи ние да престанеме да градиме, нивното зло нè удираше по едниот образ, ние го вртевме и другиот, нивното зло нè гонеше и затвараше, а ние дури не ги ни прашавме зошто тоа го прават. Сепак, факт е дека нивното зло ни помогна да станеме потрпеливи, а особено ни помогна да напреднеме во љубовта кон оние кои нè клеветат, злословат и гонат заради името Христово.

Многупати во овие десет, а особено во последниве шест години се обраќавме до властите во Р. Македонија со едно и единствено барање, да ги почитуваат основните човекови права и правата на слобода на вероисповест. До денес, тие останаа глуви за тоа. Во тие преписки понекогаш бевме остри, да не речам и груби, а тоа некои го исползуваа за да нè претстават дека сме непочитувачи на власта. Тоа се погрешни заклучоци. Ние ја почитуваме власта и законите кои таа ги носи, но кога таа власт работи спротивно на она што е основна смисла за нејзино постоење, а тоа е обезбедување на човековите права, кога власта не само што не прави услови за почитување на тие човекови права и не ги штити тие права на граѓаните, туку токму таа е онаа која ги крши тие права, тогаш не би требало никој кој е трезвеноумен да има дилема дека таквата власт

though it is quite late, since you tangled the whole thing up so much that it seems unsolvable, still, step aside. Aren't your political problems, which everyone sees you are having a hard time solving, not enough for you? Or do you need to create a Church problem to cover up something else? Truly, the schismatic organization in Macedonia is a child of UDBA from back in the days and a creation of the communist government of those times, but were not you supposed to be critical toward communism? Or are you being selective in that regard? Stop persecuting the Ohrid Archbishopric, stop threatening us with incarceration, accept the Ohrid Archbishopric, stop acting with discriminatory prejudice towards the priests of other Orthodox Churches entering Macedonia. That would be the best for everyone. Conversely, if you continue with your practices as you have inherited them from the government of Crvenkovski, be aware that they humiliate our homeland, but also all of us.

The other day, someone reminded us that in the introductory speech of our consecration into Archbishop ten years ago, we had established the overcoming of the schism and achieving the unification of the Church in Macedonia as the highest objective of our program as a Bishop. Since we have already achieved that, we are setting a new goal, to be achieved not within the next ten years, but much sooner, and that is for the rest of the people in Macedonia who are still schismatic to integrate into the Ohrid Archbishopric. For this we beg God's help, and your prayers, brothers Bishops, as well as the efforts of all those gathered here to honour us. May God be with us all, and us with Him and in Him.

20/7 July 2008
Vranje

треба да се критикува. Одговорно тврдиме, дека ако властите во Р. Македонија не се вмешаа во овој црковен проблем, и ако од црковен проблем не го претвореа во политички проблем, досега веќе проблемот ќе беше решен. Затоа денес, пред сите вас, сакам да ѝ порачам токму на новоформираната власт во Р. Македонија: Ве молиме, немојте повеќе да се мешате во црковните проблеми. Иако е веќе многу доцна, зашто толку ја замрсивте работата што изгледа нерешлива, сепак тргнете се. Не ви се ли доста политичките проблеми со кои на очиглед на сите тешко се справувате? Или ви треба да создадете црковен проблем за да покриете нешто друго? Вистина расколничката организација во Р. Македонија е рожба на тогашната УДБА и творба е на тогашната комунистичка држава, но нели сте вие критичари на комунизмот? Или сте тоа селективно? Престанете со гонења на Охридската Архиепископија, престанете да ни претите со затварања, прифатете ја Охридската Архиепископија, престанете дискриминаторски да се однесувате со свештениците од другите Православни Цркви кои влегуваат во Р. Македонија. Тоа е за доброто на сите. Обратно, ако продолжите да правите така како што наследивте од владата на Црвенковски, тоа ја унижува нашата татковина, но нè омаловажува и сите нас.

Деновиве некој нè потсети дека во пристапната беседа на хиротонијата во архијерејски чин, пред десет години, надминувањето на расколот и воспоставувањето на единство на Црквата во Р. Македонија сме го поставиле како највисока цел на програмата за архијерејско делување. Тоа веќе го постигнавме, сега поставуваме нова цел, не за наредните десет години, туку многу порано, да се присоедини кон Охридската Архиепископија и оној народ во Р. Македонија кој сè уште е останат во раскол. За тоа ја просиме помоштa Божја, вашата молитва браќа Архијереи, и залагањето на сиот народ кој се собра овде да ни направи чест. Господ нека биде со сите нас, а ние со Него и во Него.

20/ 7 Јули 2008 год.
Врање

Bishop of Bregalnitsa and Administrator of Bitola Marko

AN ADDRESS ON BEHALF OF THE HOLY SYNOD AND THE FAITHFUL CONGREGATION OF THE OHRID ARCHBISHOPRIC AT THE OCCASION OF THE TEN-YEAR ANNIVERSARY OF THE ORDINATION INTO BISHOP OF HIS BEATITUDE, ARCHBISHOP OF OHRID AND METROPOLITAN OF SKOPJE, KYR KYR JOVAN

Your Beatitude, much beloved in the Lord, spiritual father,

Whenever we have to speak before you, and especially so when it is about you that we have to speak, I am overwhelmed by a kind of sacred trepidation and great excitement. First, I have to admit that for me, the most insignificant one, to speak before you, and, what is more – about You, is something far beyond my rhetorical skills, and I know that I might come close just a tiny bit, or not at all, to what my goal was from the start: to thank you on behalf of everyone for everything that you have done, what you are doing, and what, by God's will, you will do for the Church of God.

Ten years have passed since the moment when the sweet will of God decided to call upon you to step into the service of Archbishop, or better yet, into the crucified love for your conscientious flock. This service is responsible, but also very exalted. Responsible, because you defer not to the people and kings, but to the Living God, the King of Kings, Lord of Lords. Also exalted, because you are the very icon of Christ Himself, an icon of tranquility till the moment of crucifixion, and self-abasement in kenosis, but also an icon of the reality of resurrection for eternity and ascension to glory.

The service you took upon yourself ten years ago, to offer the Eucharist for everyone and everything, Your Blessedness, is a service of reestablishing the created nature, as some of the Church Fathers call the Liturgy of the Church. And ever since day one after your ordination into Bishop, you have started doing exactly

Епископ брегалнички и Местобљустител битолски Марко

ОБРАЌАЊЕ ОД ИМЕТО НА СВЕТИОТ СИНОД И ВЕРНИОТ НАРОД НА ОХРИДСКАТА АРХИЕПИСКОПИЈА НА ДЕСЕТГОДИШНИНАТА ОД ХИРОТОНИЈАТА ВО АРХИЈЕРЕЈСКИ ЧИН НА НЕГОВОТО БЛАЖЕНСТВО АРХИЕПИСКОПОТ ОХРИДСКИ И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ Г.Г. ЈОВАН

Ваше Блаженство, многускапоцен, во Господа, духовен отче,

Кога треба пред Вас нешто да кажеме, а особено кога тоа се однесува за Вас, ме опфаќа еден свештен страв и голема возбуда. Прво, да зборувам пред Вас – а за Вас, јас најмалиот, е нешто што ги надминува моите говорнички способности, и знам дека малку или ни малку нема да се доближам до она што го поставувам за цел уште во почетоков: да Ви заблагодарам од сите, за сè што направивте, што правите, и што со Божја помош ќе го правите за Црквата Божја.

Се навршија десет години од тогаш кога промислата Божја благоизволи да Ве повика во архијерејска служба, или, подобро речено, во распната љубов за Вашето словесно стадо. Таа служба е одговорна, но истовремено и возвишена. Одговорна, зашто давате отчет не пред луѓето и царевите, туку пред Живиот Господ, пред Царот над царевите, пред Господарот над господарите. А, возвишена затоа што сте икона на самиот Христос, икона во смирението до распетие и самопонижувањето до кенозис, но икона и во реалноста на воскресението за вечност и вознесението за слава. Службата која ја примивте пред десет години, да принесувате Евхаристија за сите и за сè, Ваше Блаженство, е служба на превоспоставување на створената природа, како што некои од Отците на Црквата ја нарекуваат Литургијата на Црквата. А, Вие уште од први-

that. To reinstate the created nature, not by the measure of your own will, but according to the will of God and the Father which has been revealed to you, but also to all of us through His Son incarnate, the God-Man Christ.

Today we all rejoice, but if someone asked me what it is that gives me joy, I would tell them: the fact that you are finally reaping the fruits of your efforts. True, it was only after ten years of dedication; however your actions are not bearing fruit frequently, but rather they do so plentifully, and even more importantly, those actions bear neither green nor dry fruits, but only ripe ones. Most probably, a few more years will have to pass before the Church is satiated with your fruits, for they are still few, and still very expensive. Those fruits, my dear father, Patriarch and Archbishop, You have paid very dearly. But they would not have been so valuable otherwise, or they would have been like the cheap goods found at the markets.

Ever since life has brought me by your side, I remember you as a man directed toward the heavens. A man thirsty for the Word of God, but also prepared to do His will. To be honest, during those first encounters with you, it was difficult for us to draw from your depths. If there was anything that brought us out of the crisis created in us by your sermons, it was the love and obedience we had for you. The precision of your publicly spoken words, the lack of hypocrisy and the love of truth, not always solved the people's problems. On the contrary, they created problems. However, to realize that it is harder to discover the problem than to solve it, is something that comes with maturity. It is harder to find the right diagnosis than to prescribe a therapy. And that is what we thank you for, on behalf of everyone, because all of us here are your spiritual children. Thank you for creating our identity crisis, so that we could find our existence in God and in the personality of Christ, and not in the nation and other surrogates. Thank you for revealing theology as prayer, for knowing languages as a gift from the Holy Spirit, but most of all, thank you for your living testimony of the truth incarnate, testimony until exhaustion, until imprisonment.

I would like to remind myself, but also for the sake of everyone present here: At one synaxis, while we all sat around you, all young and inexperienced – you were the Metropolitan of Veles at

от ден после ракополагањето во архијерејски чин токму тоа почнавте да го правите. Да ја превоспоставувате створената природа, не по мерата на кројот на Вашата волја, туку според волјата на Бога и Отца која Ви се открива Вам, но и на сите нам преку воплотениот Негов Син, Богочовекот Христос.

Денес се радуваме сите, но ако мене ме праша некој што е тоа што мене ме радува би му рекол: тоа што дочекавте да собирате и плодови на Вашиот труд. Вистина дури по десет години, но делата кои Вие ги направивте не се честородни, туку многуродни и што е уште поважно, таквите дела раѓаат само зрели плодови, ниту зелени, ниту суви. Најверојатно ќе треба да поминат уште неколку години за да се насити Црквата од Вашите плодови, зашто тие сега се малку, а и уште сѐ скапи. Тие плодови, драги мој отче, Владико и Архиепископе, Вие ги платите многу скапо. Но, поинаку тие ќе немаа вредност или ќе беа како она што за петпари може да се купи на пазар.

Откако ме донесе животот покрај Вас, Ве паметам како човек усмерен кон небесата. Човек жеден за словото Божјо, но и подготвен да ја исполнува волјата Негова. При првите средби со Вас, да бидам искрен, тешко ни беше да црпиме од Вашата длабочина. Ако нешто нѐ извлекуваше од кризата која Вашите проповеди ни ја создаваа, тоа беше љубовта и послушноста кон Вас. Воточнетоста на Вашиот јавно изговорен збор, нелицемерието и љубовта кон вистината, не секогаш им ги решаваа проблемите на луѓето. Напротив, тие им создаваа проблеми. Но, да сфатиш дека е потешко да го откриеш проблемот отколку да го решиш, тоа е нешто што доаѓа со зрелоста. Потешко е да ја најдеш правата дијагноза, отколку да препишеш терапија за болеста. Ете за тоа Ви благодарам, од името на сите, зашто сите овде сме Ваши духовни деца. Ви благодарам што ни направивте криза во идентитетот, за да го најдеме нашето постоење во Бога и во личноста Христова, а не во нацијата и слични на неа сурогати. Ви благодарам што ни ја откривте телогијата како молитва, познавањето на јазиците како дар на Духот Свети, но најповеќе од сѐ Ви благодариме за вашето живо сведочење на воплотената вистина, сведочење до истоштание, сведочење до затвор.

Ќе се потсетам себе си, но заради сите овде присутни: На

the MOC at the time – and you said: "We are playing a Church here; as long as we are not united with the other Churches, we are not a Church." Even today, I am not convinced that anyone present there could understand what you said. I myself did not understand you then, and I am certain that many others felt tempted. But when you sacrificed yourself for the sake of the unity of the Church, when You did not hesitate to even go to prison in order to remain true to the meaning of the unity of the Church, then all who were attracted by the Holy Spirit received an answer in enlightenment. The Church is the Church only if united, and outside of that unity there is no Church. That teaching is ancient, that teaching is evangelical, of the Holy Fathers, and ecumenical.

A few days ago a book of yours was published, "The Brief History of the Ohrid Archbishopric." They say history is written by the victors. There certainly is a lot of truth in that, only the victory of the Church is not material and visible, but spiritual and invisible. Therefore, the victors in the Church are those who have lost, in the name of Christ, a father, or mother, wife and children, those who have lost a fortune or properties, those who were incarcerated, tortured and killed for their faith, for the truth, for the Church, for Christ. To the world, they are losers, but to the Church, they are winners, just as you yourself are a loser to some worldly people, but in the Church's domain, you are a winner. You won together with Christ, whom you accepted as the leader in your battle, and more than once I have heard you say: "This is a battle of Christ, because the Church is Christ's." The battle is of Christ, but you share the victory. As a winner, today you have written history. You have conquered the schism, and more than that, you broke it apart, you pulverized it, you destroyed it and left it without room to defend itself. If today you ask any of the schismatics in Macedonia, "My friend, why are you still schismatic?" – if he answered anything at all, he would probably say, "Well, because I am Macedonian."

You need to be in schism because you're Macedonian? Well you can be a Martian if you like, but come unite with the Church, because the Church gives you eternity, and not the state of being Macedonian, or Greek, or Serbian. And it is exactly here where your victory lays, Your Blessedness. May those whose opinions differ forgive me, but I dare say, your victory is not just for the

еден синаксис, кога седевме околу Вас, млади и неискусни, Вие тогаш бевте Митрополит во Велес, во МПЦ, рековте: „Ние си играме Црква, сè додека не сме во единство со другите Цркви ние не сме Црква.“ Дури и денес не сум убеден дека некој од присутните можеше да Ве разбере. Јас тоа тогаш не го разбрав, но сигурен сум дека и многумина други се соблазнија. Но, кога се жртвувавте себе си за единството на Црквата, кога не се поколебавте да одите и во затвор за да останете доследни на смислата на единството на Црквата, тогаш сите што се привлечени од Духот Свети добија одговор во просветление. Црквата е Црква само ако е во единство и надвор од единството нема Црква. Тоа е прастаро учење, тоа е учење евангелско, светоотечко, соборско.

Деновиве од печат излезе Вашата книга: „Кратка историја на Охридската Архиепископија.“ Велат историјата ја пишуваат победниците. Во тоа секако има многу вистина, само што победата на Црквата не е материјална и видлива, туку духовна и невидлива. Затоа победници во Црквата се оние кои за името Христово загубиле татко, или мајка, жена или деца, оние кои загубиле богатство или имот, оние кои биле затворани, мачени и убивани за верата, за вистината, за Црквата, за Христа. Тие за светот се губитници, за Црквата победници, како што Вие за некои од светот сте губитник, но во полето на Црквата Вие сте победник. Победивте заедно со Христа кого го ставивте за предводник на Вашата битка, и не еднаш сум Ве слушнал да велите: „Ова е битка Христова, зашто Црквата е Христова.“ Битката е Христова, но победата е и Ваша. Вие денес како победник ја напишавте историјата. Го победивте расколот, и уште повеќе од тоа. Вие го строшивте расколот, го сомлевте, го уништивте и го оставивте без апологија. Ако денес прашате некој од расколниците во Р. Македонија: „Пријателе, зошто си ти сè уште во раскол?“ – ако воопшто нешто ви одговори, би ви рекол – „Па затоа што сум Македонец.“

Затоа што си Македонец да бидеш во раскол? Па биди ако сакаш и Марсовец, но дојди во единство со Црквата зашто таа ти дава вечност, а не тоа што си Македонец, или Елин, или Србин. Токму во ова е Вашата победа, Ваше Блаженство. Нека ми простат оние што мислат поинаку, но ќе се осудам да речам, не

Church on the territory of the Republic of Macedonia. Your victories are great gains for the entire Church of God which, ever since the 19th century, has been dragging along the false identity problem, otherwise called ethnophyletism. And one more thing: if there is a Church with the least amount of ethnophyletism, I think it is the Ohrid Archbishopric. And that is because You have won, because Your theology, being the theology of the Church of God, has received a body through your pains of delivery pains, because Your suffering did not remain unrewarded and ungarlanded.

On the eve of this day, you initiated me into the monastic order, at the monastery of St. George the Martyr in Negotino, where you were banished after your unification with the Patriarchy of Pech. The same evening you experienced second banishment: before the eyes of the police, people goaded by the schismatic bishops threw you out forcibly from the monastery, and not only you, but also all of us who stood by your side since the start of your persecution. If only that were the end of it – it still is a lot to bear, but what you experienced after that I would not have anyone relive, even though it is precisely those events that give you the glory, that show your greatness in the present times and for history, show you as a true Bishop, a worthy Archbishop. After a few days, you were imprisoned, and when they saw that prison could not break you either, masked armed policemen entered your parents' house, where You lived in exile. After not having found you, they set the house on fire and all the furniture was burned down. And yet, I keep wondering how you must have felt when, by the order of Prime Minister Crvenkovski, the Church you had built with your own hands was being demolished. Did you try to assess the damage done, or felt pity for the demolition crew? To this day, I have not learned how much pain that event had left you with, not because I would not be able to imagine, but because you did not exhibit any anger or hatred, or anger, toward those miscreants. You only said, "Let them be, they do not know what they do." After it was clear that you remained undaunted by this as well, you received a prison sentence. I remember that several months after you had entered prison, the accumulated sentence was 4 and a half years. Four and a half years for fostering "national and religious hatred." It is good that You were set free after eight months, under the pressure from the international institutions.

е Вашата победа само за Црквата на територијата на Р. Македонија. Вашите победи се придобивки на целата Црква Божја која сè уште, од 19 век, до денес го влечка со себе проблемот на лажниот идентитет кој поинаку се нарекува етнофилетизам. И уште нешто: ако има некоја Црква во која има најмалку етнофилетизам, мислам дека е тоа Охридската Архиепископија. А тоа, зашто Вие победивте, зашто Вашата теологија која е теологија на Црквата Божја доби тело низ Вашите породилни маки, зашто Вашите страдања не останаа без венец и награда.

На навечерието од денешниов ден мене ме замонашивте во манастирот Св. вмч. Георгиј во Неготино, каде бевте прогнани после Вашето пристапување во единство со Пеќската Патријаршија. Истата вечер доживеавте и второ прогонство, пред очите на полицијата, нахушкани луѓе од расколничките лажиепископи, Вас, но и сите нас кои од почетокот на Вашите гонења бевме со Вас, нè избркаа насилно од манастирот. И да беше само тоа – пак е многу, но она што го доживеавте потоа не би сакал никому да му се повтори, иако токму тие настани Ве овенчаат, Ве покажаа голем пред сегашноста и историјата, Ве покажуваат вистински Епископ, достоен Архиепископ. Ве притворија по неколку денови, па кога видоа дека со тоа не можат да Ве скршат, луѓе од полицијата влегоа маскирани и вооружени во куќата од Вашите родители, во која живеевте изгонет. Откако не Ве најдоа, ја запалија куќата и изгоре сета покуќнина. Но, постојано се прашувам, како ли Ви беше кога по наредба на претседателот Црвенковски Ви ја рушеа Црквата која што со свои раце ја градевте? Дали ја меревте штетата, или ги жалевте тие што рушеа? До денес не научив колкава болка Ви остави тоа, не затоа што не можам да претпоставам, туку затоа што Вие не покажавте никаква лутина, ни омраза, ни гнев кон таквите безобразници. Велевте само: „Остави ги, не знаат што прават.“ Откако ни тоа не Ве поколеба, Ве осудија на затворска казна. Паметам неколку месеци после Вашето влегување во затвор, казната која Ви се насобра беше 4 ипол години. Четири ипол години зашто сте распалувале „национална и верска омраза.“ Добро е тоа што под притисок на меѓународните институции излеговте од затвор после осум месеци, но на срам е за една држава, не само што под притисок

However, it is very shameful for any country not only to be forced to change court decisions by pressure from abroad, but also, and more importantly, those court decisions not to be made according to law and order in the first place, but instead according to political needs. As for the premature death of the judge that sentenced you, I will not discuss it now, since the people have interpreted it well.

I do not know about you, but for me it was too overwhelming when earthly father passed away while you were in prison. After we got ejected from Veles together with you, and next from the aforementioned monastery, we moved into his house in Bitola. We loved him, not only because he was your father, but because he was like our own father, too. Everything he owned, he gave to the Church, and so the Church rightly considers him the founder of the monastery that you established on his property. You dedicated to him your book "The History of the Ohrid Archbishopric," and I am certain that even today he prays for you, as well as for all of us, for your and our future, for your and our Church.

About all other abuses, arrests and incarcerations, trials and lawsuits flung upon you by the Macedonian government, instigated by the schismatics, I shall not talk. If I begin, that will take away all my time designated for this humble address of mine to Your Blessedness. But I will not go silent without asking myself and all of you here – as you yourself often do – however, without providing an exhaustive answer: "Can the personal interest of the religious leaders of the schismatic MOC be so great, that they have no interest at all in the salvation of the people, but only in their material gain? Is the schism clouding the minds of those who serve it so much so, that they begin to only live at the Church's expense, but not for the Church? And could they have the Church only for their personal benefit, in order for them and their families to live comfortably at the expense of the naiveté of the people, whom they keep in the darkness of ignorance so that they can manipulate them?"

On the other hand, you provide a completely different example from that of the schismatics. Everything you have ever owned, your entire inheritance, you have given to the Church. You live for the Church, you work for the Church, you exist for the Church. That is an example for all of us to follow.

Therefore, on behalf of the Holy Synod, on behalf of all Your

однадвор ги менува судските одлуки, туку што носи судски одлуки не по право и поредок, туку по политичка потреба. А за прерaната смрт на судијата кој Ве осуди сега нема да говорам, неа народот добро ја протолкува.

Не знам за Вас, но за мене беше премногу кога додека бевте во затвор се упокои Вашиот татко по тело. Откако нѐ избркаа заедно со Вас од Велес, а потоа и од манастирот кој го споменав, ние се вселивме во неговата куќа во Битола. Не го љубевме само затоа што беше Ваш татко, туку затоа што го имавме и за наш татко. Сѐ што имаше го подари на Црквата и Црквата со право го смета за ктитор на манастирот кој Вие го основавте на неговиот имот. Вие нему му ја посветивте Историјата на Охридската Архиепископија која ја напишавте, а сигурен сум дека тој денес за Вас, но и за сите нас, се моли за Вашата и наша иднина, за Вашата и наша Црква.

За другите малтретирања, притворања и затворања, судења и тужења кои Ви ги подготви Власта во Р. Македонија, нахушкана од расколниците, нема да говорам. Ако почнам за нив да зборувам, тоа ќе ми го одземе сето предвидено време за ова мое скромно слово до Вашето Блаженство. Но, нема да замолчам и да не се прашам, себе си и сите вас, како што впрочем и Вие тоа многу често го правите, но без да дадам исцрпен одговор: „Дали може да биде толку голем личниот интерес на верските водачи во расколничката МПЦ, та воопшто да не ги интересира спасението на народот, а да ги интересира само нивната материјална добивка? Дали расколот толку ги потемнува оние што му служат и тие почнуваат да живеат само од Црквата, но не и за Црквата. Црквата да ја имаат само за лична полза за тие и нивните семејства да живеат добро на сметка на наивноста на народот кој го држат во мрак и незнаење за да можат да го манипулираат.“

Вие, пак давате потполно поинаков пример од оној кој го оставаат расколниците. Сѐ што имавте, целото Ваше наследство го дадовте на Црквата. Живеете за Црквата, работите за Црквата, постоите за Црквата. Тоа е пример за сите нас.

Затоа, од името на Светиот Синод, од името на сите ваши духовни чеда, од името на верниците и од името на Целата Црква Христова, бараме прошка за тоа што многупати се по-

spiritual children, of the faithful and the entire Church of Christ, we seek forgiveness for having so many times proven ourselves weak and unworthy for you to rely on us. We seek forgiveness for having saddened you and upset you more than once with our weakness. But your greatness is not only in tolerating terrible offenses, abuses, persecution and imprisonment in the last six years. You are great because despite all of this, you carried along us, the little ones, as well. We cannot even be like Simon of Cyrene, who received more for carrying the cross than for actually helping Christ, but at least accept this eulogy of ours, saintly Patriarch, and draw out a particle for us when You stand at the Offering.

Along with this, please accept our wish and prayer that you live for many more years, and that each following year you have more joy than in this present one. The trials and tribulations you have gone through will never be forgotten by history, and they will be a light for the generations to come, but I wish that you will never again have to go through such difficult trials. Keep your eyes directed to the Kingdom of God, so that we as well can dare look to the everlasting day, standing by your side, and tell God: Lord, please have mercy on us in the prayers of our saintly Archbishop.

To Ioannis, the Blessed and God-installed Archbishop of the Holy Ohrid Archbishopric and Metropolitan of Skopje, our father and shepherd, long live.

July 20, 2008
Vranje

кажавме слаби и недостојни да се потпрете и врз нас. Бараме прошка зашто со слабоста наша не еднаш Ве разжалостивме, не еднаш Ве обеспокоивме. Но, Вие не сте голем само затоа што последниве шест години претрпевте страшни навреди, малтретирања, гонења и затварања. Голем сте затоа што покрај сето ова нѐ носевте и нас малите. Ние не умеевме да бидеме ниту како Симон од Киринеја кој повеќе доби од тоа што го носеше крстот отколку што му помогна на Христа, но примете ја барем оваа наша метанија, Владико свети, и изведете една честичка за нас кога стоите на Проскомидија.

Покрај ова, примете ја и нашата желба и молитва да дочекате уште многу годишнини. Но, секоја наредна да Ви биде порадосна од оваа. Тешкотиите низ кои поминавте историјата нема да ги заборави, и тие ќе бидат светло за наредните генерации, но Ви посакувам никогаш веќе такви тешки искушенија да не Ви се повторат. Држете го својот поглед усмерен кон Царството Божјо, та и ние покрај Вас да смееме да гледаме кон невечерниот ден и на Бога да му кажеме: Господи, по молитвите на нашиот свет Архиепископ помилуј нѐ.

Иоану, Блажењешему и Богопроизведеному Архиепископу, свјатјешија Архиепископији охридскија, и Митрополиту скопскому, нам же отцу и пастиру, многаја лета.

20 Јули 2008
Врање

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol Nr. 267 from September 29, 2008

AN OPEN LETTER TO THE CLERGY AND LAITY ASSEMBLY OF THE MOC, TO BE HELD ON OCTOBER 4, 2008 IN STRUGA

Respected,

Although we are addressing this letter to the Clergy and Laity Assembly of the MOC, we are not certain that the same will be read at the meeting scheduled for October 4, 2008 in Struga, and so we are releasing it publicly, to serve as a witness for the present and future times, and certainly as well for historical testimony.

The information we received from the media two days ago, according to which the Synod of the MOC had decided to suggest to the Clergy and Laity Assembly that the name of the Ohrid Archbishopric should be added to the name of the MOC, have truly gladdened us. This is so regardless of the fact that one of the objectives of such a change is definitely to prevent the canonic Ohrid Archbishopric from registering into the Register of Religious Communities of the Republic of Macedonia.

This change, if adopted – and we do send this letter precisely with the intention to support such an ack – would mean a lot for the further dialogue of the MOC for its own recognition. The Nish Agreement was meant to solve two basic problems; the first was the name of the MOC, and the second – its status. The name part, of course, was the more difficult one. The Bishops who had signed the Agreement had to withdraw their signatures after a lot of pressure from the government, because the change of the name of the MOC would directly influence the negotiations concerning

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 267 од 29 Септември 2008г.

ОТВОРЕНО ПИСМО ДО ЦРКОВНО-НАРОДНИОТ СОБОР НА МПЦ КОЈ ЌЕ СЕ ОДРЖИ НА 4 ОКТОМВРИ 2008Г., ВО СТРУГА

Почитувани,

Иако писмово го испраќаме до Црковно-народниот собор на МПЦ, не сме убедени дека истото ќе биде прочитано на соборот закажан за 04 Октомври 2008 г., во Струга, па затоа го објавуваме отворено, на суд пред сегашноста и иднината, а секако и за сведоштво на историјата.

Веста што ја чувме од средствата за информирање пред два дена, дека Синодот на МПЦ одлучил да му предложи на Црковно-народниот Собор, на името на МПЦ да биде додадено и името Охридска Архиепископија, искрено нè израдува. Без оглед на тоа што една од целите на оваа промена сигурно е да се оневозможи регистрирањето на канонската Охридска Архиепископија во регистарот на верските заедници во Р. Македонија.

Оваа промена, ако се усвои, а ние го испраќаме ова писмо токму како поддршка за тоа, значи многу за понатамошниот дијалог на МПЦ за нејзино признавање. Со Спогодбата од Ниш се решаваа два базични проблеми, првиот – името на МПЦ, и вториот – нејзиниот статус. Секако потешкиот проблем беше со името на МПЦ. Епископите кои ја потпишаа Спогодбата, по голем притисок на Власта ги повлекоа своите потписи зашто промената на името на МПЦ директно ќе влијаела во преговорите за името на Р. Македонија.

the name of the Republic of Macedonia.

Now, full 6 years later, finally there is some courage to change the name of the MOC. But why did we have to wait for 6 years? Why did we have to suffer so much persecution, abuse, humiliation and finally, several terms of prison sentence, for something which is so clear and unambiguous? The name Macedonian Orthodox Church has no Church support anywhere, while the Ohrid Archbishopric is a name of a celebrated Church, notwithstanding the fact that nearly all of its Archbishops were Greek, save for a few rare exceptions of Archbishops claiming Slavonic or some other origin, who can be counted on the fingers of one hand.

When we, together with the Synod of the Orthodox Ohrid Archbishopric, accepted this name six years ago, we were pronounced a public enemy, the consequences of which act we still suffer today. We are still in exile and cannot enter Macedonia, because an arrest warrant has been issued on our name. And all these tribulations are there on account of what we did six years ago, although that act had been previously accepted by three Bishops of the MOC and confirmed with their signatures, while the Clergy and Laity Assembly of the MOC is about to do the same thing just now.

We do not want to be misunderstood – we are not trying to impose our own sufferings over the general benefit of such a major decision related to the change of the name of the MOC, which is on the agenda of this Clergy and Laity Assembly. We are talking about name change, even though some will interpret it simply as an addition to the name of the MOC. Let us be honest – if the MOC is ever officially recognized, no one will call it MOC anymore, but just Ohrid Archbishopric.

That is praiseworthy, however, even though we think that t would have been even much better if the MOC itself renounced, already now, that illegal name and simply adopted the name of Ohrid Archbishopric. That would present a great honor for the participants in this Clergy and Laity Assembly. The way it is now, it seems as if they want to secretly adopt something, and that does not become a serious Church. The Church is always on the vanguard, she leads in all the kingdoms and countries. The Church is the salt of the earth.

Still, these minor shortcomings should not be impediments

Сега, по цели 6 години конечно се собра храброст да се промени името на МПЦ. Но, зошто требаше да поминат 6 години? Зошто требаше да претрпиме толку гонења, малтретирања, понижувања и конечно и неколку затварања, за нешто кое само по себе е јасно и недвосмислено? Името МПЦ нема црковна поткрепа, додека Охридска Архиепископија е име на прославена Црква, друго е тоа што скоро сите нејзини Архиепископи биле Грци, освен ретки исклучоци на Архиепископи со словенско или некое друго потекло, кои се бројат на прстите на една рака.

Кога ние, и Синодот на Православната Охридска Архиепископија го прифативме ова име, пред шест години, бевме прогласени за државни непријатели. Последиците од тоа ги трпиме и денес. Сè уште сме во егзил и не можеме да влеземе во Р. Македонија зашто има потерница по нас, и тоа само затоа што пред шест години го направивме тоа што претходно го прифатија тројца епископи на МПЦ и го потврдија со нивните потписи, а сега тоа го прави и Црковно-народниот собор на МПЦ.

Да не бидеме погрешно сфатени, дека ние ги поставуваме претрпените наши страдања над општата добивка од вака крупната одлука за промена на името на МПЦ, што му претстои на овој Црковно-народен собор. Велиме промена на името, иако некои ќе го толкуваат тоа само како додаток на името на МПЦ. Да бидеме искрени, ако некогаш МПЦ биде призната, никој веќе нема да ја нарекува МПЦ, туку само Охридска Архиепископија.

Но, тоа е за пофалба, иако сметаме дека уште поголемо ќе беше, уште сега МПЦ сама да се откажеше од тоа неканонско име и да го усвоеше само името Охридска Архиепископија. Тоа ќе беше на голема почест на учесниците на Црковно-народниот собор. Вака доаѓа како нешто да се сака да се протурка на мала врата, а тоа не приличи на сериозна Црква. Црквата е секогаш авангарда, таа предводи во царствата, во државите во општеството. Црквата е сол на земјава.

Сепак не треба да се дозволи овие мали недостатоци да го поматат ова големо дело кое ви претстои да го направите. Да го промените името на МПЦ и таа да се нарекува Охридска

to this great deed you are about to perform – to change the name of the MOC into Ohrid Archbishopric. We recommend that you do not pay attention to the rumors already going around that this means that the preparations for the change of the name of the Republic of Macedonia as well are underway.

Of course, it is anyway clear, as we have pointed out many times before, that the MOC, ever since its inception by the communists in 1967, has worked as one of the agencies of the Macedonian government. Realistically speaking, none of its Bishops, not in the past, and certainly not now, have ever been able to escape their subjugation to the government. Now, all of this is not that important, but what would be wrong with finally solving the problem regarding the name of the Republic of Macedonia as well, so that the country could finally prosper?

Due to all this, we sincerely and heartily recommend to the delegates participating in the Clergy and Laity Assembly of the MOC to adopt the proposal to change the name of the MOC into Ohrid Archbishopric. That will take us a step closer to the solution for the problem of the MOC's status. Beside this name change, the MOC will only have to accept the status of autonomy as determined by the Nish Agreement, and finally the problem of its not being recognized will be solved. Forgive our lack of modesty, but we think that we as well have offered a certain humble contribution to everything that is presently being done, and will need to be done in the future, until the final solution of the MOC's problems.

The naysayers, on the other hand, already now remark that exactly in the same month when the new Law on the Legal Status of Religious Communities in the Republic of Macedonia is supposed to come into force, the MOC is changing its name into Ohrid Archbishopric, only in order that the canonic Orthodox Ohrid Archbishopric would be prevented from registering under that name. As the Archbishop of the Ohrid Archbishopric, in the words of Paul the Apostle, we answer: I will agree to an even greater damage, just to save my people.

It does not matter much to the Orthodox Ohrid Archbishopric whether or when it will be registered and recognized by the state. Especially so when we are talking about a country known for disrespecting basic religious rights. For six years we have existed

Архиепископија. Наша препорака е да не се осврнувате ниту на тоа што некои веќе зборуваат дека ова значи подготовка за промена на името на државата Р. Македонија.

Додуша, јасно е тоа, и ние на многупати сме го кажувале дека МПЦ, уште од времето на нејзиното создавање од страна на комунистите во 1967 г., па сè до денес, функционира како една од дирекциите во Владата на Р. Македонија. Реално, нејзините епископи ниту во минатото, а ниту сега имаат капацитет да се извлечат од нивната подвластеност на Властите. Тоа сега и не е толку важно, но што има лошо во тоа еднаш конечно да се реши и проблемот со името на Р. Македонија и земјата да почне да просперира?

Заради сето ова, топло и искрено им препорачуваме на делегатите на Црковно-народниот собор на МПЦ да го усвојат предлогот за промена на името на МПЦ во Охридска Архиепископија. Тоа нè носи на чекор до решавање на проблемот и со статусот на МПЦ. Покрај оваа промена на името, МПЦ ќе треба да го прифати уште само автономниот статус предвиден со Согласноста од Ниш и конечно, проблемот со нејзиното непризнавање ќе биде решен. Простете на нескромноста, но сметаме дека за сето ова што се прави, а и за она другото што ќе треба да следува до конечното решавање на проблемот на МПЦ, и ние дадовме скромен придонес.

Злобниците, пак, уште отсега забележуваат дека токму во месецот во кој треба да профункционира новиот закон за правната положба на верските заедници во Р. Македонија, МПЦ го променува името во Охридска Архиепископија за канонската Православна Охридска Архиепископија да не може да се регистрира под тоа име. Како Архиепископ на Охридската Архиепископија, а со зборовите на Апостолот Павле одговараме: согласен сум дури на поголема штета, само мојот народ да се спаси.

На Православната Охридска Архиепископија не ѝ е многу важно дали и кога ќе биде регистрирана од државата. Особено кога се работи за држава која е позната по непочитувањето на основните верски права. Ние веќе шест години постоиме нерегистрирани, вистина во непрестајни прогонства, малтретирања, понижувања и затварања, но признати од сите други

unregistered, as a matter of fact constantly on the run, persecuted, abused, humiliated and imprisoned, but nevertheless recognized by all other Orthodox Churches. Neither would our possible registration improve our condition, nor would the failure to register worsen our present state of affairs. It is the government that actually needs our registering more than we do. We got used to live persecuted by the state, but the Republic of Macedonia should not be indifferent to being constantly under scrutiny for violating basic human rights. So, even if we are registered by the government under any other name, that will be for its use only, and for everyone else, we will remain the only canonic Orthodox Ohrid Archbishopric.

Finally, once again we salute each one of you personally with a kiss in the Lord, blessing this Assembly which, provided you decide to change the name of the MOC, will at least write your names down in history.

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN,
† of Ohrid and of Skopje Jovan

Православни Цркви. Ниту евентуалното наше регистрирање ќе ја унапреди нашата положба, ниту нерегистрирањето ќе нѐ уназади повеќе од состојбата во која што сме. Нашето регистрирање повеќе ѝ треба на државата отколку нам, ние научивме да живееме гонети од државата, но на Р. Македонија не треба да ѝ биде сеедно што е постојано на тапет за непочитување на основните човекови права. Така, дури и под било какво друго име државата да нѐ запише во нејзините регистри, тоа ќе биде само за нејзина употреба, а за сите други, канонската Православна Охридска Архиепископија ќе бидеме ние.

За крај, уште еднаш сите поименично Ве поздравуваме со целив во Господа, благословувајќи го овој собор кој сите Вас, секако доколку одлучите да го промените името на МПЦ, ќе Ве запише барем во историјата.

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
† Охридски и Скопски Јован

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol No. 65 from February 14, 2009
Thessaloniki

To
The Synod of MOC
Skopje

Your Eminences,

Due to a historical continuity, at the beginning of this letter let us remind you of the letters we have already sent to you: No. 1029 dated 13 October 2002, No. 44 dated March 8, 2003, No. 181 dated November 28, 2006 and No. 33 dated February 12, 2007. Neither shall we say anything that has not been said in the previous four letters, nor shall we repeat what was already said. Only Mr Ljubcho Georgievski, the former Prime Minister of the Government of the Republic of Macedonia, from the ones involved in the persecution (physical and legal) against us, had a virtue to say that everything that we had written to him in the letter No. 1013 dated September 9, 2002 happened to him according to what was said. However, you have not replied to any of our three letters so far, as you have not replied to the accusations into out text: "Ecclesiological heresy in the schism of the religious organization in the Republic of Macedonia". We suppose that is due to the haughty position granted to you by the Government and perhaps from the contempt against our humbleness, however, regardless of the reason, it is borne upon your identity, and it presents a church and historical liability. We shall continue in a manner as we have have been told by the Fathers of the Church, to write to the schismatic and heretic, not only to unmask their erroneous teaching and manner of para-ecclesiastical existence, but also to encourage them to repent and correct themselves. The person, not answering to a publically put questions, is either vainglorious, or

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 65 од 14 Февруари 2009
Тесалоники

До
Синодот на МПЦ
Скопје

Ваши Високопреосвештенства,

Заради историски континуитет, на почетокот од писмово Ве потсетуваме на писмата кои веќе Ви ги имаме испратено: бр. 1029 од 13 Октомври 2002г., бр. 44 од 08 Март 2003г., 181 од 28 Ноември 2006г., и бр. 33 од 12 Февруари 2007г. Во ова писмо нема да кажеме речиси ништо ново што веќе не е кажано во претходните четири. Ниту би го повторувале она што е веќе таму речено. Само г. Љубчо Георгиевски, поранешниот првоминистер на Владата на Р. Македонија од замешаните во прогонот (физички и судски) врз нас, имаше доблест да каже дека сѐ што сме му напишале во писмото бр. 1013 од 09 Септември 2002г. му се случило според реченото. Вие на ниту едно од досегашните три писма не сте одговориле, како што немате одговорено ниту на обвинувањата во нашиот текст: „Еклисиолошката ерес во расколот на религиозната организација во Р. Македонија". Претпоставуваме дека е тоа од надменост на позицијата која Ви е обезбедена од властите и веројатно од презир кон нашата смерност, но од што и да е, тоа паѓа на товар на вашиот идентитет, и претставува црковна и историска одговорност. Ние ќе продолжиме онака како што примивме од Отците на Црквата, да им пишуваме на расколниците и еретиците, да ги разобличуваме нивните погрешни учења и начин на парацрковно живеење, но и да ги поттикнуваме да се покаат и да се поправат. Тој, пак, што не одговара на јавно поставени прашања, или е самобендисан, или ужива заштита

enjoys a Government protection, or it does not have substantial answers and finds it difficult to confess its wrongs.

We, Your Eminences in the aforementioned letters, emphasized to you many of the problems and asked you many questions. You have not given us the dignity to answer the questions. However, the time has come when those same questions were asked by your late associates in the media whom you paid well to write against us. The ones that you rejoiced in when they vilified our humbleness, those ones now demand a tiny, minimal account from you, too. The same that You are obliged to do without anyone demanding it from you, and that is being responsible and accountable. Unfortunately, for at least the two huge scandals "Govrlevo and Izgrev" which have been lingering on for two years, none of you has given serious answer about the great abuse carried out; even more you have started messing about with your worshippers and late supporters – the journalists.

Here, we shall not keep onto all evil, malicious and utterly unchristian injustices you have caused to the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric. You have managed to imprison us twice, guiltless, with a forged letter that you are quite aware that the Court accepted as evidence following the first verdict of release, since it was ordered to do so. The same judge, the one that convicted us, Mr. Valentin Zafriov, who has been dismissed from the position of a judge, said that he and the whole jurisdiction at the time of the communist era and even now have been working under the pressure of the Government. Such pressure was put through the authorities in the Republic of Macedonia, under whose patronage the MOC has worked since the far 1967, in order to present the lie as a truth. With such courts, as the ones in the Republic of Macedonia, you have succeeded in doing that. However, you have either forgotten or have never believed that there is a God's judgement. Each persecution against the Church is regarded by God as a persecution against him. Each imprisonment of a Bishop is a repeated Crucifixion of Jesus Christ, if that imprisonment is due to the faith, the unity of the Church, love of Christ.

Several members of your Holy Synod met Bishops from the Serbian Orthodox Church. Your efforts to at least establish an

од државната власт, или пак нема суштински одговори и тешко му е јавно да го исповеда својот грев.

Ние, Ваши Високопреосвештенства во гореспоменатите писма Ви предочивме на многу проблеми и Ви поставивме многу прашања. Вие не нè удостоивте со одговор. Но, дојде време кога истите тие прашања сега Ви ги поставуваат Вашите довчерашни соработници во средствата за информирање кои за да пишуваат против нас, Вие добро ги плаќавте. Тие на кои само до пред неколку месеци им се радувавте кога лажно и неаргументирано ја клеветеа нашата смиреност, сега бараат еден мал, минимален отчет и од Вас. Она, всушност, што Вие сте должни да го правите и без некој од Вас да го бара, да бидете одговорни и отчетни. За жал, еве веќе полни две години како се влечат барем два големи и соблазнителни скандали, „Говрлево и Изгрев" и не само што никој од Вас сериозно не одговорил на огромните злоупотреби кои се вршени, туку и почнавте да си подигрувате со Вашите почитувачи и довчерашни поддржувачи, новинарите.

Нема овде да се задржиме на сите неправди кои пакосно, злонамерно и крајно нехристијански ги направивте на членовите на Охридската Архиепископија. Нас успеавте на двапати и во затвор да нè ставите, без ниту една вина, со фалсификувано писмо за кое ви е добро познато дека судот го прифати како доказ дури после првата ослободителна пресуда, сè само затоа што тоа му беше наложено. Истиот тој судија, што нас нè осуди, г. Валентин Зафиров кого деновиве го разрешија од неговите должности како судија, кажа за себе и за цело судство дека и во времето на комунизмот и сега судот работел под политички притисок на властите. Таков притисок Вие вршите преку властите во Р. Македонија, под чие патронство МПЦ работи од далечната 1967г., за да ја прикажете лагата за вистина. И со вакви судови какви што ги има во Р. Македонија тоа Ви успева. Но, или заборавате, или никогаш не сте поверувале дека има и Божји суд. Дека секое гонење на Црквата, Господ го прима како гонење врз Него. Дека затворањето на еден Епископ е повторно распнување на Христа, а поготово ако тоа затворање е за верата, за единството на Црквата, за љубовта кон Христа.

Неколку членови од Вашиот Синод се сретнаа со Епис-

elementary contact with the sister Orthodox Churches are also known. Somewhere you are received from sympathy, and somewhere the doors for you are closed. That is really sad, however with the ones you have the possibility to communicate they give you the same recommendations: You cannot have serious talks regarding your status without stopping the indecent persecutions against our humbleness. Moreover, no agreement can be reached regarding your status without the participation of the Ohrid Archbishopric. You have heard the same from the former Metropolitan of Smolenski and Kalingrad, now the Patriarch of Moscow and All Russia kyr kyr Kirill. What kind of a supporter can he be to you if you have not implemented his recommendations and what you have promised to Him? Contrary to the kind-heartedness and culture of certain dignitaries in the Orthodox Church who allow you a contact with them, you present yourselves as unserious and fully dependent on the men of power in the time when the communism as a political organization has almost completely vanished.

Few days ago you came out with an announcement of the Synod that your Church had not been involved in the huge scandal with the Hotel Izgrev, when you bought the hotel for the second time which was already in your possession. Perhaps, you are quite aware that nobody believed you and it was ridiculously presented via the media. Even the spokesperson of Your Holly Synod Mr. Timotej stated that he himself was not convinced that the MOC is 100% percent innocent in the case with the Hotel Izgrev. We shall neither comment on the caricature of Your Archbishop drawn in the media, nor on the drop in your worship among the people. Your temples are empty during the Sunday liturgy and we are convinced that the Ohrid Archbishopric that you try to present as a marginal event has more people who participate in our Sunday Liturgy than You have in all of your temples.

The reason for writing this is not to publically blame you. You are quite aware of the fact that we have never crossed the border of dignity and we have never accused you unbecomingly moreover falseheartedly. We would have brought forward the aforementioned in this letter to you despite the fact that it has been an unsolved public scandal for a longer period of time, unless you

копи од Српската Православна Црква. Познати се и Вашите обиди за остварување барем елементарен контакт со другите, сестрински православни Цркви. Некаде Ве примаат од сожалување, но некаде вратите Ви се затворени. Тоа е навистина тажно, но дури и таму каде што имате можност да контактирате, Ви ги кажуваат истите препораки: Не може да има никаков сериозен разговор за Вашиот статус без да ги запрете недолични судски гонења врз нашата смерност. Исто така не може да има било каква согласност за Вашиот статус без учество на Охридската Архиепископија. Тоа го чувте и од устата на поранешниот Митрополит смоленски и калинградски, сега Патријарх московски и на цела Русија г.г. Кирил. И каков поддржувач може да Ви биде тој кога не ги исполнувате Неговите препораки и она што сте го ветиле пред Него? Така, дури и таму каде што добросрдечноста и културата на одредени великодостојници во Православната Црква Ви овозможуваат да имате контакт со Нив, Вие се покажувате несериозни и потполно зависни од политичките властодршци и тоа во време кога комунизмот како политичко уредување речиси да исчезна.

Пред неколку денови излеговте со синодско соопштение дека Вашата црква не била вмешана во големиот и соблазнителен скандал со хотелот „Изгрев“, кој по втор пат, сами од себе си го купивте. Веројатно сте свесни дека во тоа никој не Ви верува и Вие знаете со каков подбив тоа го пренесоа средствата за информирање. Дури и гласноговорникот на Вашиот синод, г-динот Тимотеј изјави дека не е убеден оти МПЦ е стопроцентно чиста во случајот со хотелот „Изгрев“. За карикатурите што се цртаат за Вашиот Архиепископ во средствата за информирање, и колку Ви опадна почитта кај народот нема ниту да говориме. Во неделните Литургии храмовите Ви се празни и убедени сме дека Охридската Архиепископија која Вие ја претставувате како маргинален настан има во недела на Литургија повеќе луѓе што се црквуваат отколку Вие во сите ваши храмови.

Сето ова не го пишуваме за јавно да Ве обвиниме. Вие добро знаете дека ние секогаш сме биле на границата на пристојноста и никогаш не сме Ве обвинувале недолично или, пак лажно. Напротив, сите Ваши обвинувања врз нас беа недолич-

determinedly continued with the false accusations to conduct lawsuits against us. With this, we simply want to remind you of what is written in the Gospel: You hypocrite, first take the plank out of your own eye, and then you will see clearly to remove the speck from your brother's eye (Mathew 7.5). God has a great patience towards you than towards the judge Mishko Stojkovski who convicted and sentenced us to prison on grounds of a non-existent act, or towards the judge Valentin Zafirov who also sentenced us to prison following a great pressure from the Government to accept your forged documents as evidence. One has departed before God's judgement and the other will face trial in the courts of this world, however both of them did wrong to the Archbishop and the living Church that is the Body of Christ Himself. The analogy that when we do wrong to the Archbishop of a Church we do wrong to Jesus himself is as old as the Old Gospel. However, the fact that God still waits for you shall not be misused by you. Yet, you are invited by a different summoning form God, the one who summoned the aforementioned judges. Thus, the God's patience towards you is great; however your responsibility is even greater, which means that the chastisement from God shall be greater provided that you failed to repent.

We shall not curse you, since we are deeply aware of the power of the Archbishop's curse, and under the eaves of the house of the one who shall be cursed by the Archbishop, owls shall indeed hoot, as Grigor Prlichev wrote. However, we shall not curse you in order to rejoice the devil over someone's fall, especially of the fall of clergy, which does not mean that the wrath of God shall quench. Just recall the aforementioned examples with the judges which we had never cursed, but that did not quench the God's revenge towards them, since they did not appear to be the persecutors of the offender or criminal Jovan, a member of a criminal gang, but they were the persecutors of the Archbishop Jovan who in the Church is sitting on the same throne as Christ himself. He was adjudicated for affairs that can only be adjudicated by the God himself. Yet, you sue us before other world's courts and calumniate us for matters we have not done moreover which are alien to our archbishopric dignity and our character as a person, regardless of the fact that the Canon Law does not allow you that.

ни и лажни. Ниту ова гореречената немаше да го споменуваме во ова писмо до Вас иако е веќе долго време неразрешен јавен скандал, ако Вие не продолжевте упорно со лажни обвинувања да водите судски спорови против нас. Со ова едноставно сакаме да Ве потсетиме на она што го пишува во Евангелието: „Лицемере, прво извади ја даската од своето око, па потоа ќе видиш да ја извадиш раската од окото на братот твој" (Мт. 7,5) Кон Вас Господ има поголемо трпение отколку кон судијата Мишко Стојковски што нè осуди на затворска казна за непостоечко дело, или кон судијата Валентин Зафиров што нè осуди исто така на казна затвор после голем притисок од власта да ги прифати како докази вашите фалсификувани документи. Едниот замина пред судот Божји, другиот ќе оди пред судот овосветски, но и едниот и другиот се огрешија против Архиепископот на живата Црква која е Тело на самиот Христос. Аналогијата дека грешејќи против Епископот на Црквата грешиме против самиот Христос е стара колку што е старо Евангелието. Но, тоа што Вас Господ сè уште Ве чека не треба да го злоупотребувате. Вие сте сепак повикани со поинаков повик од Бога, од оној што се повикани споменатите судии. Затоа трпението Господово кон Вас е поголемо, но и одговорноста Ваша е поголема, а тоа значи и казната Божја кон Вас во колку не се покаете ќе биде многу поголема.

Ние нема да Ве проколнеме, зашто сме навистина длабоко свесни за силата на клетвата на Архиепископот, и дека под стреата на куќата на оној што ќе биде проколнат од Архиепископот навистина ќе хукаат утови, како што пишува Григор Прличев. Сепак, тоа што ние нема да Ве проколнеме и со тоа да го израдуваме ѓаволот кој едвај чека нечија пропаст, а особено на луѓето во Црквата, не значи дека гневот Божји кон Вас ќе стивне. Сетете се на погоренаведените примери со судиите кои никогаш не сме ги проколнале, но тоа не ја намали одмаздата Божја кон нив, бидејќи тие се јавија како гонители не на престапникот или злосторникот Јован, член на некоја разбојничка банда, туку гонители на Архиепископот Јован кој во Црквата седи на истиот трон на кој седи и самиот Христос. Му судеа за работи за кои може и смее да му суди само Господ. Вие, пак, нè тужите пред светските судови и клеветите

The thing that has been following you for the last years, losing the authority and the social status, being involved into scandals such as Govrlevo and Izgrev, your monkhood and true believers leaving you is still only a warning for what is to come unless you repent. You have headed towards complete perdition; unfortunately you want to pull the people down with you. However, they start to wake up, thus they do not believe you, what's even more they laugh at you and condemn you.

Some ask why the Church has not defrocked you when there are a lot of reasons at least so many of you to lose the ranks. You know that the one serving with a defrocked bishop is defrocked himself. And Kiril, whom you serve with, was defrocked from the Church a long ago. Thus, should the God's judgement happen tomorrow, you cannot not have a part among the Bishops of the Church, firstly since you do not have a unity with a body of Christ, and secondly since you are found in schism yourselves due to serving with a schismatic bishop. There is truth in the people's saying: "Tell me who your friends are I'll tell you who you are". Therefore, it is pointless when you rudely and impudently talk behind Kiril's back, since when he is among you, you all worship and praise him. Recently some of you have said that you whole Holy Synod now works only for the benefit of Kiril. He safely, being a subject of scrutiny and protection of your Holy Synod takes care of his family and brings up his children, and you only envy him as being an example of a successful person.

Brothers and sisters, everything we write is well-intentioned in order to wake you up from the dream from which you have not woken up for years. If you were responsible for you future we should have written to you once or twice, not as many times as we have stated in the beginning of the letter. You are the ones responsible for the people that due to certain circumstances still follow you and remain in schism. Thus, we would like to point out that the present is not inclined to you, you future is completely lost, and the history shall place you into forgetfulness as it has done with your precursors. Please wake up as we kneel and beg you to cease the persecutions in order for any talks regarding the sorrowful situation in which you are found to commence. We call it sorrowful since it is really a pity to be present at the funeral

за работи кои не сме ги направиле и кои се туѓи и на нашето архиепископско достоинство и на нашиот карактер како личност, без оглед на тоа што канонското право на Црквата тоа не Ви го допушта. Па ова што Ве прати последниве години, да го губите авторитетот и општествениот статус, да Ви се случуваат скандали од типот на Говрлево и Изгрев, да Ви заминува монаштвото и вистинските верници сè уште се само опомена за она што допрва доаѓа ако не се покаете. Вие тргнавте кон целосна пропаст, за жал со Вас сакате да го свлечете и народот. Но, тој се буди, веќе не Ви верува, па дури и Ви се смее и Ве презира.

Некои велат, зошто Црквата не Ве расчинува кога има толку многу причини барем повеќето од Вас да го загубат чинот? Но, како да ги расчинуваме оние што сами се расчиниле? Вие знаете дека оној што служи со расчинет епископ и самиот е расчинет. А Кирил, со кого Вие служите е одамна расчинет од Црквата. Така, ако утре се случи судот Божји, Вие не можете да имате дел меѓу Епископите на Црквата, прво затоа што немате единство со Телото Христово, второ зашто сами сте се расчиниле сослужувајќи со расчинет епископ. Народот паметно вели: Со кого си, таков си. Така, џабе е што кога меѓу Вас не е Кирил Вие го оговарате најнепристојно и безобразно, зашто кога е меѓу Вас сите му се поклонувате и го славословите. Некој од Вас скоро рече дека целиот Ваш синод сега работи само во полза на Кирила. Тој безбедно, под „будното" око и заштита на Вашиот синод си ја гледа фамилијата и си ги расте децата, а Вие само му завидувате како на човек што е пример за успех во животот.

Браќа и господо, сево ова што го пишуваме е добронамерно, за да Ве разбудиме од сонот од кој веќе со години не се будите. Да сте одговорни само за својата иднина, можеби ќе Ви пишевме само еднаш или двапати, а не толку колку што наведовме во почетокот на писмото. Вие сте одговорни и за народот што заради некои околности сè уште Ве следи и останува во раскол. Така, со ова сакаме да Ви предочиме дека сегашноста воопшто не Ви е наклонета, иднината Ви е целосно загубена, а историјата ќе Ве смести во заборав како и Вашите претходници. Разбудете се Ве молиме коленопреклоно и престанете со

of the blessed repose of the Patriarch of Moscow Alexy and the enthronement of the new Patriarch kyr kyr Kirill in the Cathedral of Christ the Saviour in Moscow, neither to be able to serve nor take communion, but only to observe from a position as the other Non-orthodox oriental Christians and other Non-Christian Muslims. It is a pity to go to Jerusalem and not be able to serve at the God's grave. It is sorrowful to call yourselves Orthodox and no one to acknowledge you and invite you for a coffee, moreover not to hold a Divine Service.

Seven years have passed since the Metropolitante of Veles entered into a canonical unity with the Patriarchy of Pech. It is a sufficient period for you to understand that the position of being the Government's pets not only failed to glorify you but it also ashamed you. Everything you have done against us and the Ohrid Archbishopric was actually directed towards you and your reputation. Your evilness made us famous among the Orthodox and even wider. Please come to your senses and stop working in favour of your detriment. Cease the persecutions against us since you hurt yourselves and leave a spiritual capital in the treasury of the Ohrid Archbishopric. Your problem however becomes insolvable.

Greeting you in the Lord, we wish you a good Paschal Lent and we wish you to reach the Resurrection of Christ with the expectation for solving the schism in which you find yourselves and establishing of complete unity with the Church of God.

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
+ Of Ohrid and Skopje Jovan

гонењата за да може да започне некаков разговор за жалната состојба во која се наоѓате. Ја нарекуваме жална зашто навистина е жално да присуствувате на погребот на блаженопочинатиот Патријарх московски Алексиј и на интронизацијата на новиот Патријарх г.г. Кирил во храмот на Христа Спасителот во Москва, а да не можете да служите и да се причестите, ами само да посматрате од позиција како што тоа го правеа другославните дохалкидонци и друговерните муслимани. Жално е да одите во Ерусалим и да не можете да служите на гробот Господов. Жалосно е да се нарекувате Православни, а тоа никој да не Ви го признава и да не Ве прима ниту кафе заедно да пиете, а не служба Божја да вршите.

Поминаа скоро седум години откако велеската Митрополија стапи во литургијско и канонско единство со Пеќката Патријаршија. Доволно време за да сфатите дека позицијата на владини галеничиња не само што не Ве прослави, туку напротив Ве посрами. Сè што правевте против нас и Охридската Архиепископија всушност беше вперено против Вас и вашиот углед. Вашата злоба нас нè направи познати меѓу православните, но и пошироко. Бидете конечно мудри и престанете да работите на своја штета. Запрете ги прогоните врз нас зашто од нив си наштетувате себе си, а ставате духовен капитал во трезорот на Охридската Архиепископија. Вашиот проблем, пак, го правите нерешлив.

Поздравувајќи Ве во Господа, Ви посакуваме добра Четириесетница и Ви посакуваме Воскресението Христово да го дочекате со очекување за решавање на расколот во кој се наоѓате и воспоставување на целосно единство со Црквата Божја.

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+Охридски и Скопски Јован

STAVROPEGIC MONASTERY
ST. JOHN CHRYSOSTOM

Village Nizhopoli
Bitola County
Republic of Macedonia

To
His Excellency Ms. Hillary Rodham Clinton
United States Secretary of State
Washington

Your Excellency,

Hereby we are turning to Your Excellency as to the United States Secretary of State in the name of the Stavropegic Monastery St. John Hrysostom in Bitola, in regard to disrespect of the freedom of religion in the Republic of Macedonia and violation of the fundamental human rights in this country. The implementation of the Law on Legal Status of Churches, Religious Communities and Groups (Official Gazzette of the Republic of Macedonia No.113 dated on 20/09/2007) has started in November 2008, i.e., with a delay of one year. This Law was passed under great pressure of the International Community and intensive intercession by the OSCE, for the former law dealing with the religious communities in the Republic of Macedonia favored religious discrimination, and even one Orthodox Christian, the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan was convicted and imprisonment for 'inciting religious hatred'.

The new law, passed on September 9, 2007 with a great help by the OSCE, as we have mentioned hereinabove, is generally good. It guarantees religious freedom and tolerance, however, a new problem emerged, and it is its inapplication, ie., its erroneous interpretation. The Court, under the pressure of the Government of the Republic of Macedonia, stands up for the Macedonian Orthodox Church, which is given preferential treatment by the Gov-

СТАВРОПИГИЈАЛЕН МАНАСТИР СВЕТИ ЈОВАН ЗЛАТОУСТ

До
Нејзината Екселенција
Ms. Hillary Rodham Clinton
Државен секретар на САД
Вашингтон

Ваша Екселенцијо,

Ви се обраќаме како на Државен секретар на САД, од името на Ставорпигијалниот манастир Св. Јован Златоуст во Битола, а во врска со непочитувањето на верските слободи во Р. Македонија и кршењето на основните човекови права и верски слободи во таа земја. Од Ноември 2008г. со задоцнување од една година, во Р. Македонија започна да се применува новиот Закон за правната положба на црква, верска заедница и религиозна група (Сл. вес. на РМ бр. 113 од 20.09.2007). Тој закон беше донесен под голем притисок на меѓународната заедница и со огромна заложба на ОБСЕ, зашто со стариот закон за верски заедници во Р. Македонија се правеше верска дискриминација и дури еден човек од Православната Црква, Архиепископот охридски и Митрополит скопски г. Јован беше осуден и затворен под обвинение за „распалување на верска омраза".

Новиот закон кој беше донесен на 09 Септември 2007г. како што рековме со голема помош од ОБСЕ е воглавно добар. Тој гарантира верска слобода и верска толеранција, но сега се јави нов проблем, а тоа е неговото неприменување, односно погрешно толкување. Судот, под притисок на Власта во Р. Македонија се става во одбрана на Македонската Православна Црква која е протекционирана од државата и не сака да регистрира никого кој се одделил од нив.

Истиот тој проблем го има и една друга верска заедница,

ernment, and does not want to register anybody who has seceded from it.

Another religious community, the Orthodox Ohrid Archbisopric, has the same problem, and according to our information, it waits for six months now to be serviced by the Court with the List of the Relibious Communities already registered in the Republic of Macedonia, so it could lodge a request for registration thereof. We do not act in their name, but as we have stated hereinabove, in the name of the Stavropegic Monastery St. John Hrysostom, that had lodged a request for obtaining a legal status to the Court being of jurisdiction regarding registration of religious communities in the Republic of Macedonia. After 118 days, in spite the Law provides that the procedure should be completed within 8 days, we have got a response by the Court that our request is rejected. There is no essential rationale in the Ruling, it seems they simply wanted to inform us that they are in power and that they are not concerned by the fact that they are breaking the Law. For the purpose not to be understood as we are arbitrary interpreting the Ruling, please find it enclosed to this letter together with our Complaint on it. We are asking for several minutes of your precious time and read our Complaint, for we have precisely listed all the violations of human rights and religious freedom committed by the law enforcement and judicial authorities of the Republic of Macedonia.

We have lodged the Complaint to the Court of Appeals in Skopje, pleading the Court to instruct us on the way we could acquire legal status and still to avoid being a part of the Macedonian Orthodox Church where the Government and the Court are pushing us. We have stated therein that we even agree the Court to be our God-father and name us, if the only obstacle is the name, if thus they will make possible for us to exercise our human rights and freedom of religion guaranteed with Article 9 of the Convention for Human Rights and Fundamental Freedom, as well with Article. 19 of the Constitution of the Republic of Macedonia.

We had no chance to acqire legal status in the time when the Governmental Commission was in charge for registration, for they treat us as traitors of the Macedonian Orthodox Church that is favored by them. Now, when the Court is in charge with the

Православната Охридска Архиепископија која како што сме известени, цели шест месеци чека да добие од судот список на верските заедници што веќе постојат во Р. Македонија за да може да го поднесе своето барање за регистрација. Ние не настапуваме од нивно име, туку како што рековме погоре од името на Ставропигијалниот манастир Св. Јован Златоуст кој на 05 Ноември 2008г. поднесе барање за добивање на правен статус од судот надлежен за регистрација на верски заедници во Р. Македонија. После 118 денови, иако според законот постапката требаше да се заврши за 8 денови, ние добивме одговор од судот дека сме одбиени. Решението е без никакво суштинско образложение, едноставно како да сакаа да ни соопштат дека тие се власт и не им е грижа што работаат спротивно на законот. За да не биде дека ние своеволно толкуваме, во прилог ви го испраќаме решението од судот, но и нашата жалба по тоа решение. Ве замолуваме да одвоите неколку минути од вашето ценето време и да ја прочитате таа наша жалба зашто во неа многу прецизно се дадени сите кршења на човековите права и верски слободи што ги прават извршната и судската власт во Р. Македонија.

Ние сме сега во процедура на жалба пред Апелациониот суд во Скопје и во жалбата го замолуваме судот да ни објасни како е можно ние да добиеме правен статус, а сепак да не бидеме во склопот на Македонската Православна Црква каде што и власта и судот нѐ туркаат. Им кажавме дека се согласуваме дури и судот да ни биде кум за името ако е пречката во името, но само да ни ги дадат основите човекови права на слобода на вероисповед загарантирани со чл. 9 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основните слободи, а исто така и со чл. 19 од Уставот на Р. Македонија.

Додека регистрацијата ја вршеа властите во Р. Македонија ние немавме никаква шанса да добиеме правен статус, затоа што нѐ третираат како предавници на Македонската Православна Црква која тие ја протекционираат. Сега, кога регистрацијата се пренесе во власт на судот, повторно останува истото, зашто како што е добро познато, без оглед на тоа што е срамно, судот е под директно влијание на извршната власт. Но, и во едниот и во другиот случај се кршат најосновните човекови

registration, the situation is the same, for as it is well known, in spite it is shameful, the Court is under direct influence of the law enforcement authorities. However, in both cases there is a violation of the fundamental human rights and religious freedom. Regretfully, the USA, the EU and the OSCE helplessly watch this for seven years now. We say helplessly, but it does not mean that we are ungrateful for what they did and are still doing to prevent it. The repots on human rights of the State Department of the USA mention the problem of violation of the freedom of religion in the Republic of Macedonia every year, and in our correspondence with the EUR Commissioner Mr. Oli Ren, it has been always emphasized that the Republic of Macedonia could not be accepted in the EU until it meets the Copenhagen requirements, and respecting of human rights and religious freedom is one of them. But there is nothing for us from it. Nobody has made an explicit pressure on this country to leave the totalitarianism and to respect the human rights. Dealing with the problem about the name of this country is really important for the stability of the region, but is not the disrespect of that country of the fundamental human rights guaranteed with the International Conventions a problem of sameimportance? Regretfully, all the institutions that have some ability to contribute to solution of this problem deal with it somewhat superficially, and all finishes only with reports for seven years now. On the contrary, we live under unbearable and inhuman conditions, we do not know when the police will wander into our premises for religious services without sending word of their arrival and in a barbarian manner, demanding to control the present attendants and to search the premises. We do not know when and how long we will be kept at the border crossings, disdaining us and demanding us to get undressed to be searched. We cannot invite any clergyman from another Church to visit us because the border police would send him back if he has not an invitation from a registered religious community. Not to mention that we cannot manage even the mere disposal of our property, for we have no legal status and therefore we are not allowed to open a bank account.

Your Excellency, please answer us whether we ask too much? Whether we are supposed to bear this because we are nuns and

права и верски слободи. За жал, веќе седум години тоа немоќно го гледаат САД, Европската Унија и ОБСЕ. Велиме немоќно, но тоа не значи дека сме неблагодарни за она што го правеле и сè уште го прават горенаведените. Во извештаите за човековите права од Државното Одделение на САД секоја година се споменува проблемот на непочитување на верските слободи во Р. Македонија, во кореспонденцијата што ја имаме со Комесарот на Европската Унија г. Оли Рен постојано се нагласува дека Р. Македонија не може да биде примена во Европската Унија додека не ги исполни условите од Копенхаген во кои спаѓаат почитувањата на човековите права и верските слободи, но што имаме ние од тоа? До сега никој не направил конкретен притисок врз оваа држава да го напушти тоталитаризмот и да ги почитува човековите права. Решавањето на проблемот со името на таа држава е навистина важен заради стабилноста во регионот, но ако таа држава не ги почитува основните човекови права загарантирани со меѓународни конвенции, не е ли тоа барем исто толку суштински проблем? За жал, сите институции кои имаат некаква можност да придонесат во решавањето на тој проблем некако површно се занимаваат со него и веќе седум години сè завршува само на извештаи. Наспроти тоа, ние седум години живееме во неподносливи и нечовечки услови, не знаеме кога полицијата ненајавена и на варварски начин ќе влезе во просториите каде богослужиме и ќе бара да прави контрола на присутните и да врши претреси. Не знаеме кога и колку долго ќе нè задржуваат на граничните премини, омаловажувајќи нè и барајќи да се соблекуваме за да нè претресуваат. Не можеме да поканиме ниту едно свештено лице од друга Црква да ни дојде на посета зашто граничната полиција ќе го врати од граница ако нема покана од некоја регистрирана верска заедница. Да не говориме за тоа дека и најосновните потреби на располагање со имотот не можеме да ги управиме, бидејќи немаме правен статус и не ни даваат да имаме банкова сметка.

Ваша Екселенцијо, замолуваме да ни дадете одговор дали можеби бараме многу? Дали можеби тоа нам не ни следува зашто сме монахињи и сме се заветувале пред Бога дека ќе го минуваме животот во трпение и послушание? Сепак, ова е

we have taken vows to spend our lives in patience and obedience. Nevertheless, this is something that overcomes our strength for suffering. If the matter was about one or two years, we probably would not write you, but we are persecuted, mistreated, humiliated by the authorities of the Republic of Macedonia for sever long years, and we still have not any legal status.

Please receive this letter of ours as a sigh from our weakness, as a cry of hope and need for help. We beg of you to do anything within your competencies, through the OSCE through all international and organization institutions, so that the necessary talks with the authorities of Republic of Macedonia will be held aimed at convincing them to respect the fundamental human rights and the freedom of religion. Please forgive us, nuns who have taken the vows of obedience before God, but it really does not appear respectable for a country which is a candidate for EU membership to be tolerated by the International Community and to be lenient toward sit to the degree of letting it violate the fundamental human rights and the freedom of religion for years now in the 21 Century. None of the International institutions has persuaded us that it has done everything for stopping such totalitarian behavior of the Republic of Macedonia during the last seven years.

Expecting Your sincere support for solution of this essential problem in regard to human rights and freedom of religion, we remain

Respectfully,
sister Olympis with the sisterhood

Nizhopoli, 6 March 2009

Our contact address is:
Stavropegic Monastery St. John Chrysostom
Village Nizhopoli
Bitola County
Republic of Macedonia

нешто што ги надминува нашите сили да претрпиме. Да беше една, или две години веројатно немаше ниту да Ви пишуваме, но полни седум години ние сме гонети, малтретирани, понижувани од властите во Р. Македонија и сè уште сме без правен статус.

Примете го ова наше писмо како воздишка на нашата слабост, како крик на надеж и како потреба за помош. Ве замолуваме да направите сè што е во ваша можност, преку ОБСЕ, но и преку сите меѓународни институции и организации и да се направат неопходните разговори со властите во Р. Македонија и тие да се убедат да ги почитуваат основните човекови права на слобода на вероисповедта. Простете што ова ви го пишуваат монахињи кои се заветувале пред Бога на послушание, но навистина не изгледа угледно што една држава која е кандидирана за членство во Европската Унија, во 21век се толерира од меѓународната заедница до тој степен со години наназад да ги прекршува основните човекови права на слобода на вероисповедта, а притоа тоа да ѝ се прогледува низ прсти. Ниту една меѓународна институција во изминативе седум години не нè убеди дека направила сè за таквите тоталитаристички однесувања од страна на Р. Македонија да престанат.

Во очекување на Вашата искрена заложба овој суштински проблем поврзан со човековите права и верски слободи да биде разрешен, останuваме со особена почит.

Олимпијада монахиња со сестрите

10 Март 2009г.
Низополи – Битола

Нашата контакт адреса е следнава:
Ставропигијален манастир Св. Јован Златоуст
с. Нижеполе – Битола

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan

RESPONSE TO THE ARTICLES OF THE METROPOLITAN NAUM PUBLISHED IN DNEVNIK ON APRIL 11 AND 18, 2009

The place to respond to the schismatic Metropolitan Naum for his two articles published in "Dnevnik" on April 11 and 18, 2009 should definitely be the daily newspaper "Dnevnik", however since "Dnevnik" has boycotted all our articles, at least in the last 7 years, on a suggestion given by Naum himself, our response shall be published on the internet presentation of the Ohrid Archbishopric. Bearing in mind the page visits we are positive that what we have written shall reach the ones it is intended to, before all that is the Metropolitan Naum, and also the ones interested in the church happenings in the Republic of Macedonia.

The schismatic Metropolitan Naum published an article in "Dnevnik", dated September 3, 2005, at the time when we were serving our imprisonment sentence in the prison Idrizovo, enthusiastically favouring our life imprisonment, thereto we replied by characterizing him as a hypocrite and rascal. He has not replied to us, and since then no written communication has existed between us. In the meantime he has published several texts in the media, whereas since everything is said regarding Naum, and since our texts are never published in the media, we have not replied to him. Since then we have been waiting for him to decide on having an equal dialogue, instead of cowardly trying to knock us out, while we are in a subordinate position and imprisoned, but that has not happened, yet. Should a dialogue eventually happen, that dialogue should not be equal since Naum has influence on the media, the one that has been boycotting us. However, we accept a dialogue in such unequal circumstances, having the support of our information services and internet presentation.

Perhaps this time we should have kept quiet over his tendency to a monologue, if Mr. Naum did not write two articles in only 8 days on two different subjects, linking them to "the one and same spirit". However, we would not have replied since the timing was inconvenient, it was the Passion Week, thus we were serving

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован

ОДГОВОР НА СТАТИИТЕ НА РАСКОЛНИЧКИОТ МИТРОПОЛИТ НАУМ ОБЈАВЕНИ ВО ДНЕВНИК НА 11 И 18 АПРИЛ 2009Г.

Местото за да му се одговори на расколничкиот митрополит Наум на неговите две статии објавени во „Дневник“ на 11 и 18 Април 2009 год., секако дека треба да биде самото дневно-информативно списание „Дневник“, но бидејќи „Дневник“ ги бојкотира сите наши написи, барем последниве 7 години, и тоа секако по сугестија токму на Наума, нашиов одговор ќе го објавиме на интернет презентацијата на Охридската Архиепископија. Знаејќи ја, пак, посетеноста на таа страница сигурни сме дека напишаново ќе допре до оние до кои е упатено, а пред сè тоа е расколничкиот митрополит Наум, но и оние кои се заинтересирани за црковните случувања во Р. Македонија.

Расколничкиот митрополит Наум објави еден текст во „Дневник“, на 03 Септември 2005 год., во времето кога бевме во затвор во Идризово, воодушевено залагајќи се да останеме доживотно во затвор, а на тоа му одговоривме, карактеризирајќи го како лицемер и подлец. Тој на нашиот одговор ништо не возврати, и од тогаш не сме имале никаква писмена преписка. Во меѓувреме тој објавуваше неколку текстови по средствата за информирање, а ние, што заради тоа што е речиси сè речено за Наума, што заради тоа што не ги објавуваат нашите текстови во средствата за информирање, не му одговараме. Но, од тогаш, па сè до денес чекавме, не кукавички да се обидува да нè дотолчува кога сме во неприлики и во затвор, туку да се одлучи на рамноправен дијалог, но тоа не се случи. Евентуално и да се одлучи на дијалог, тој дијалог пак нема да биде рамноправен, зашто Наум има влијание во средствата за информирање, а нас истите нè бојкотираат, но ние прифаќаме дијалог дури и под такви нерамноправни услови, имајќи ја поддршката од нашата Информативна служба и нејзината интернет презентација.

Можеби и овој пат ќе ја премолчевме неговата склоност кон монолог, ако г-дин Наум не напишеше две статии за само 8

many services and did not have the time to reply to him. With the second text he won our patience, so we decided to reply to him.

Holding to the first conclusion that Mr. Naum is a devoted hypocrite and rascal, we believe that he cannot conceal his own personal confrontation hence his two articles are dilettantish and amiss. In the first text he said that neither did he have the intention to offend the ones who protested against the construction of a Church in the square of Skopje, nor did he mean to protect the ones who in the name of the church opposed them. However, no one (apart from him) got in a deep analysis of the reasons to find out why the students form the Faculty of Architecture protested? On the other hand, he compared the media representatives with the sons of this world from the mentioned place in the Gospel of Luke (16,8), hence making them sons of the ruler of this world, the devil.

The last was transmitted by some of the media, and at the moment we only recall it since we do not have the opportunity to quote it where exactly it was published. That is two-facedness or more generally referred to as hypocrisy. Moreover, his approach neither to judge the students from the Faculty of Architecture for their protest, nor to defend the ones opposing them with violence is completely hypocritical, especially once the whole text is read and it is clear that the schismatic Metropolitan Naum is without reserve determined in the condemnation of the ones who protested against them.

In his style, utterly impersonally, in a manner from which no one has any benefit for sure (since in the things said impersonally without naming anyone, no one shall recognize itself and the blame shall be put on the others), for the whole situation Mr. Naum blames the political parties. That is the same as if it is said that the rivers and the land are the ones guilty for the rubbish since they do not collect the rubbish themselves. To say that the parties are the ones guilty for a certain unfavorable situation in the country, without directing the blame is in the style of the ones who would like to criticize something, but then again do not want to hold a grudge against them. Such critics is fruitless and such tactics does not bring any results therefore the “pastoral activity” of the schismatic Metropolitan Naum for the period of 14 years,

денови и тоа по две различни теми, поврзувајќи ги со „еден ист дух". Немаше да одговориме затоа што малку и времето беше несоодветно за таков вид на полемика, беше Великата седмица, па обврзани со многу служби немавме време да одговараме. Но, со вториот текст тој го победи нашето трпение, и решивме да му одговориме.

Не напуштајќи ја првичната констатација дека г-динот Наум е препреден лицемер и подлец, сметаме дека во споменатите текстови тој не успева да ја сокрие сопствената личносна конфронтација, а тоа ги прави неговите два текста во најмала рака дилетантски и промашени. Во првиот текст, самиот вели дека немал за цел ниту да ги напаѓа оние што протестирале да не се гради храм на плоштадот во Скопје, ниту пак да ги брани оние кои од името на црквата ним им се спротивставиле. Според него, демократско право било секој да го изрази своето слободно мислење. Но, никој (секако освен него) не влегувал во сериозна анализа на причините зошто студентите на архитектонскиот факултет протестирале? Претставниците на средствата за информирање, пак, ги споредува со синовите на овој свет од споменатото место во Евангелието според Лука (16, 8), правејќи ги со тоа синови на кнезот на овој свет, а тоа е ѓаволот.

Забележливо е дека кога новинарите ќе објават нешто против расколничката организација на која тој ѝ припаѓа, тие стануваат одеднаш синови на овој свет, синови на темнината и на ѓаволот, а тогаш кога ја напаѓаат Охридската Архиепископија тие се светители кои застанале на браникот на црковниот идентитет. Ова последново го имаат пренесувано некои од средствата за информирање, а ние во моментов го спомнуваме по сеќавање зашто не сме во прилика да цитираме каде е точно тоа објавено. Но, тоа е дволичност или посеопфатно наречено лицемерие. Исто така, пристапот дека не ги осудува студентите на архитектонскиот факултет што протестирале, а ниту ги брани оние што им се спротивставиле применувајќи насилство е целосно лицемерен, особено кога ќе се прочита целиот текст и кога ќе се види дека расколничкиот митрополит Наум е без остаток определен во осудата врз оние кои протестираа.

Во негов стил, крајно безлично, на начин на кој со сигурност никој нема да има полза (зашто во изречената безличност

for the period that he has been an Bishop, is a huge amiss. We are aware of the fact that he was among the first ones to say that we chose a wrong moment for joining into the unity with the Serbian Orthodox Church. Our action was rushed, self-willed and vainglorious. The contrary can be concluded as the time passed by. That it was the best possible opportunity to achieve the maximum, that our tactics was the most appropriate bearing in mind the circumstances, even if there had been any vainglory upon the human weakness, the same has been neutralized due to the sufferings we endured in these 7 years. Provided that a unity with the schismatic MOC is achieved sometime, it must get through the gate that we have opened. The only gate leading to the entrance in the Church is the gate of repentance, unfortunately that is unknown for the bishops of the schismatic MOC. However, this time no one is prepared to repeat some of the mistakes made not long ago and to get into political agreements for recognition of the schismatic MOC. It shall either enter through the gate we have opened or it shall remain held in the arms of the hades, deprived of the Resurrection to eternal life. There is no other choice, not because of our benevolence, but because that is the way to unity.

We would have been cheerful if our accusations directed to the schismatic bishop Naum shaken him from the lethargy which he has sunken into for the last few years. Had he been awaken and had not put to sleep the spirit of courageousness which he had acquired with effort, he would have discovered - through all the events in the last seven years, and especially those two that he refers to in the mentioned articles – that everything unsuccessful happening to them is due to the absence of grace. Mr. Naum would have come to terms that in the last seven years he has become Don Quixote and all this years have passed by fighting windmills. He would have discovered that in his 14 years of service as a bishop he has not done anything remarkable, even more what he has done it is either going to be demolished by the things undone, and what he might have done or it will be condemned on the Last Judgment, because he has – similarly to Martha – done things which are not of use for the Church. Besides everything else if we were exactly like as Mr. Naum tries to describe us in his texts and interviews that we are hasty, mercenary-minded,

без прозивка никој нема себе си со точност да се препознае и вината ќе ја стави врз другиот), г-динот Наум за целата ситуација ги обвинува партиите. Тоа е исто како да се рече дека за сметот по улиците виновни се реките и земјата бидејќи сами не си го земаат ѓубрето. Да се каже дека партиите се виновни за некаква лоша ситуација во државата, без притоа да се посочи некој со име и презиме е во стилот на оние кои сакаат нешто да критикуваат, ама со никого да не се замерат. Таквата критика е бесплодна, таквата тактика не носи резултати и затоа „пастирската дејност" на расколничкиот митрополит Наум во период од 14 години, колку што е тој епископ, е едно големо промашување. Знаеме дека тој беше меѓу првите што говореше дека ние сме го промашиле моментот за пристапување во единство со Српската Православна Црква. Дека нашата постапка била избрзана, самоволна и славољубива. Како времето поминува, се покажува токму спротивното. Дека тоа била најдобрата можна прилика да се постигне максимумот, дека тактиката ни била соодветна на приликите, а дека славољубивоста дури и да ја имало по слабоста човекова, се неутрализира низ страдањата во овие 7 години. Ако некогаш се постигне единство со расколничката МПЦ, таа ќе мора да влезе токму низ таа врата која ние им ја отворивме. Единствената врата низ која се влегува во Црквата е вратата на покајанието, која за жал епископите на расколничката МПЦ не знаат како изгледа. Но, овој пат никој не е подготвен да ги повторува некои од грешките на блиското минато и да прави политички договори за признавање на расколничката МПЦ. Или ќе влезе низ вратата која ја отворивме, или ќе остане во прегратките на адот, лишена од Воскресение за живот вечен. Друг избор нема, не затоа што ние така благоволивме, туку затоа што е тој патот до единството.

Би биле радосни ако овие обвинувања што ги упатуваме до расколничкиот епископ Наум го растресат од летаргијата во која западнал последниве години. Ако беше буден и не го заспиеше светогорскиот дух на бодрост кој напорно го стекнувал, тој и низ сиве настани во последниве 7 години, а особено низ оние два на кои се осврнува во споменативе статии ќе откриеше дека сѐ што им се случува како неуспех е заради отсуството на благодат во расколот. Ќе сфатеше г-дин Наум дека послед-

self-willed, vainglorious and similar things which we currently cannot recall, we should not have taken into regard his writing and should act from the position offered us by the service we do in the Church. We are an appointed Archbishop and do not consider it as being immodest if we say that our testimony of faith is well known into all Orthodox Churches, perhaps it is even widely known, whereas Naum is a schismatic from Strumica region whose words neither do hold weight, nor anyone repeats them, nor he means anything to anyone. As to avoid confrontations with some that we want to offend him with this, we would like to recall that not a single initiative he has started in the last seven years in the media, with regards to Christmas bread, Christmas Eve fires, masquerade, negotiations with the Serbian Orthodox Church, for the unity with the non-recognized churches, finally for the construction of a temple in the center of Skopje and religious education, has turned into reality, but they serve as a mockery. The reason for that is not that those initiatives are either sustainable, or incomplete and not explained into details, yet perhaps there is something good is them, hence his hypocrisy recognized as his character feature leaves even the good initiatives under doubt. Undoubtedly, anyone who has Christ's mind realizes why the schismatic bishop Naum remaining out of the Church, does not have the God's grace, and does not publish the God's will, instead he publishes his own will. He protected the Nish Agreement on a TV debate program and when Jovan managed to fulfill it he wanted him imprisoned for life. You say that the God's will might be like that, changeable and to depend on Mr. Naum's mood?

By the way, all of this is known into the church environments. Naum is known in the Mount Athos as it is also known what the elderly person Georgije Kapsanis speaks about him. They have heard about him in Serbia and we do not believe somewhere further than that, however he has become known to the ones from whom he hid his hypocrisy. That can be seen from the text of the editor of the daily newspaper "Dnevnik" in the same issue into which the last text written by Naum was published. It is true that the editor speaks into a third person singular, by not using Naum's name, however that does not mean that there is not enough data relating to the recognition of the manipulative, show-

ниве 7 години постанал Дон Кихот и дека сите тие години му поминале во борба со ветерниците. Ќе откриеше дека во неговите 14 години архиерејска служба ништо забележително не направил, а дури и она што го направил или ќе биде срушено со ненаправеното, а што можел да го направи, или ќе му биде за осуда на страшниот суд, зашто како Марта правел работи што не се од полза за Црквата. Меѓу другото, ако ние како личност бевме навистина такви како што нè опишува г-дин Наум во неговите текстови и интервјуа, брзоплети, користољубиви, самоволни, славољубиви, а можеби и нешто друго за што во моментов не се сеќаваме, немаше ниту сега да го констатираме неговото пишување и ќе настапувавме од позицијата која ни ја нуди службата што ја вршиме во Црквата. Ние сме утврден Архиепископ и не сметаме за нескромно ако кажеме дека за нашите сведочења на верата подоста се знае во сите Православни Цркви, а веројатно и многу пошироко, а Наум е расколник од струмичката провинција чиј збор ниту има тежина, ниту некој го преповторува, ниту некому нешто му значи. За да не рече некој дека со ова сакаме да го навредиме, потсетуваме дека ниту една иницијатива што ја потегнал последниве 7 години во средствата за јавно информирање, дали е тоа за бадниковата паричка, за коледарските огнови, за маскембалите, за преговорите со Српската Православна Црква, за единството на непризнатите цркви, конечно за изградбата на храм во центарот на Скопје и веронауката, не само што не се оделотвориле, туку со нив луѓето се мајтапат. И тоа не само затоа што тие иницијативи се неиздржани, непотполни и нетемелно објаснети, иако веројатно меѓу сите нив има и понешто добро, но неговата лицемерност што е веќе препознатлива негова карактеристика ги става дури и добрите негови предлози под сомнеж. Секако, секој кој има ум Христов сфаќа зошто расколничкиот епископ Наум останувајќи надвор од Црквата, ја нема благодатта Христова, и не ја објавува волјата Божја, туку својата волја. Нишкиот договор го бранеше на телевизиска симултанка, а кога Јован тоа го исполни, тој сакаше да го смести во доживотен затвор. Велите таква може да е Божјата волја, променлива и да зависи од тоа со која нога г-дин Наум ќе стане од кревет?

Впрочем, сево ова е познато во црковните средини. Наум

off behavior of Naum.

With his highly repeated rhetoric regarding the three levels of the spiritual development, he has changed the Gospel of Christ. Actually, what he says regarding the three levels is neither his, nor it is wrong; however he does that as a broken record thus reducing the wealth and kindness of the Orthodox theology to an ascetic technique. We believe and the same is believed by the experienced in asceticism athonite elders that Naum is completely deposed, imagining that he himself has reached phase three of the spiritual development, despite the fact that he with his false modesty publically denies it. However, the coxcombry he uses when he speaks, which he emphasizes and imposes, reveals that he is in deception. A person with a progress in the spiritual life does not give graceless fruits as Naum does. If Naum is indeed divinized as he considers himself to be, you say he would hold a joined service with some bishops and ministers from the schismatic MOC, whose immorality the editor of "Dnevnik" in the aforementioned article, has revealed for who knows how many times so far? He would be in unity with the ones with regards to the life they lead, have drifted apart from the Church, and shall remain in schism with the whole Orthodox Church? For our adoration that is not acceptable, however we do not believe that there is anyone, even a slightly religious person that can understand that.

Naum still has not said that he has reached the level to love his enemies more than himself. It is a demagogy that cannot be identified only by the ones who are in elation that Naum the great guru that the Lord has given them. Well, you should have seen him swearing at the ones who have given him the wrong look, getting angry if someone opposes him, as we have seen him many times before, it is more than enough to read between the lines in his texts published in the media in order to reveal his demagogy.

If Naum's texts are read carefully, it is actually easy to see what we are writing now comes from his texts. Neither anything is added nor do we have an intention to exaggerate. Naum himself in his second text published in "Dnevnik" under the title "The same spirit" writes that he will write more openly in the text. That is what the hypocrisy means, to measure a situation in which you are going to speak unopenly, in which half-openly and in

го познаваат на Света Гора и познато е што за него говори старецот Георгиј Капсанис, слушнале за него и во Србија и не веруваме некаде подалеку, но почнаа да го запознаваат и оние од кои до вчера го сокриваше своето лицемерие. Тоа може да се види и од текстот на уредникот на „Дневник“ објавен во истиот број на весникот во кој е објавен и последниот текст на г-дин Наум. Вистина уредникот зборува во трето лице, не именувајќи го Наума, но тоа не значи дека во текстот нема доволно податоци за да се препознае Наумовиот манипулантски, па дури и мангупски однос.

Со неговата многуповторувана реторика за трите нивоа на духовен развој го замени Евангелието Христово. Всушност, тоа што го кажува за трите нивоа на духовен развој не е ниту негово, а не е ниту погрешно, но тоа го прави како расипана грамофонска плоча и богатството и ширината на православното богословие го сведува на аскетска техника. Сметаме, а тоа го сметаат и искусните во подвижништво светогорски старци, дека Наум е потполно опрелестен, замислувајќи се себе си дека ја достигнал третата фаза на духовниот развој, иако со лажната скромност тоа јавно го негира. Но, самата извештаченост со која тој тоа го кажува, со која го нагласува и наметнува, го издава дека е во прелест. Човек што има напредок во духовниот живот не дава безблагодатни плодови какви што дава Наум. А Евангелието нѐ учи по плодовите да ги познаваме луѓето. Во колку Наум навистина е обожен како што сам себеси се смета, велите би сослужувал со некои епископи и свештенослужители од расколничката МПЦ, чиј неморал уредникот на „Дневник“ во гореспоменатата статија, по којзнае кој пат го оголи? Би бил ли во единство со оние што според животот што го водат, самите себе се одлачиле од Црквата, а би останал во схизма со целата Православна Црква? За нашето благочестие тоа е непојмливо, но не веруваме дека постои било кој, барем малку воцрковен човек, што тоа може да го разбере.

Наум само уште што не вели дека стигнал на ниво да ги сака непријателите повеќе од себе си. Тоа е демагогија која не можат да ја распознаат само оние што сѐ уште се во полетарски занес дека Наум е големиот гуру што Господ им го подарил. Па не треба да сте го виделе како ги пцуе оние што накри-

which openly. It is the same as measuring when to say a lie, half-truth and a truth. According to his logics everything depends everything depends on who the text is addressed to. However, even if certain diplomacy is allowed when addressing of the people with a certain responsibility, a clergyman must never speak half-truths, let alone lies. The lies said by Naum regarding our humbleness in the period while we were imprisoned cannot be forgotten. Not because we are vengeful, but because they were constructed with the tendency Jovan to remain imprisoned for life. And after that, he has the courage to write that he comforted the people in prison, visited hospital, he even created centers for drug addicts. We were imprisoned for nearly two years, yet he never came to visit us, on the contrary he did everything in order to keep us imprisoned, and now, as he has done many times before, he presents himself as a caring pastor. Hold on, does he really think that all of us have a short-term memory? We read some twisted interpretations given in the New Testament and conversations that it was a sin not to recognize Christ in the little brothers of His who are imprisoned. He can say that only to the ones who have heard this evangelical periscope for the first time. On the other hand when he was in a hospital we sent a request through a friend asking to visit him, but he refused. And really, how could he look into our eyes, especially in a state of a body weakness, in which he was at the time?

Naum says: "The Church was once the founder of the school, once the Church was a school, and now someone wants to remove it from the school". That "once" Mr Naum, was at a different time from now, at that time St. Clement worked and acted, St. Theophylact of Ohrid and Demetrius Homatian, regardless of the fact that the last two Archbishops of Ohrid, as well as the most of the Archbishops of Ohrid were Greek. The interpretations of the Holy Scripture by St. Theophylact until today correspond with those of St. John Chrysostom, and we say this in order to recall that in the past you speak about, the Church had much to offer. What does your assembly offer nowadays, the one you clumsily call Holy Synod? It offers an immoral life led by the religious dignitaries, greed for a luxury life, financial malversations covered by the Government, clergy visiting brothels; it is mainly all, unless we

во го погледнале, како се гневи ако некој му се спротивставил, каков што ние сме го гледале на многупати, доволно да чита меѓу редови во неговите текстови објавувани во средствата за информирање за да ја открие неговата демагогија.

Ако внимателно се читаат текстовите на Наум, всушност лесно приметливо е дека ова за кое ние пишуваме произлегува од самите нив. Ниту нешто додаваме, ниту имаме намера тоа што постои да го наголемиме. Самиот Наум во вториот текст објавен во „Дневник“ со наслов „Истиот дух“, пишува дека во тој текст ќе проговорел поотворено. Токму тоа значи лицемерието, да мериш во која ситуација ќе говориш затворено, во која полуотворено, а во која отворено. Тоа е исто како да мериш кога ќе говориш лага, кога полувистина, а кога вистина. По неговата логика сè зависи од тоа за кого е наменето тоа што се говори. Но, дури и да е допуштена одредена дипломатија во обраќањето на луѓето што имаат одговорност при говорењето, едно црковно лице никогаш не смее да говори ниту полувистини, а камоли лаги. А, лагите што Наум ги изрече за нашата смерност во периодот додека бевме во затвор не се забораваат. Не од причини што сме ние злопамтило, туку затоа што тие беа конструирани со тенденција Јован никогаш да не излезе од затвор. И после тоа има смелост да напише дека тој ги тешел луѓето во затвор, ги посетувал во болници, па дури и направил центри за лечење на зависници од дрога. Ние скоро две години бевме во затвор, ниту еднаш не дојде да нè посети, напротив правеше сè да останеме во затвор, а сега, како што и многупати до сега го правел, се претставува себе си како грижлив пастироначалник. Па чекајте, мисли ли тој дека се сите со кратко паметење? Читаме некои од извитоперените толкувања што ги дава на Новиот Завет и беседи за тоа дека било грев да не го познаеш Христа во малите браќа Негови што се во затвор. Тоа може да им го кажува само на оние кои првпат ја слушнале таа евангелска перикопа. Наспроти тоа, ние, кога тој беше во болница побаравме преку еден негов пријател да го посетиме во болница, а тој одби. И навистина како би можел да нè погледне во очи, а особено во ситуација на телесна раслабеност, во којашто беше тогаш?

Вели Наум: „Некогаш црквата беше основоположник на училиштето, некогаш Црквата беше училиште, а сега не-

want to carry on with something even bigger. Instead of fighting to clear your ranks, or if it is difficult for you to get into a final confrontation with them and remove them at least to condemn their crime, you make the ones reading you articles retarded, by saying to them not to hate St. Naum because of Naum the sinner. Does that sound to you as a serious answer? How long have you been in the spiritual life and you still do not know that the people do not listen to what the priest tells them, but they see what he does. Thank God, that is so, otherwise our faith should have been hypocritical, as you live it yourself, and so you preach it.

Not to be misunderstood, this the slightest does not mean that we are against religious teaching at school, even if the same is taught by the schismatic and non-orthodox. It is good for the children from small age to listen to certain Bible truths, and once they grow up they can pick the truth for themselves. However, the children nowadays are well informed in order to ask questions whether the faith should be lived in a manner lived by the Bishops of the MOC? Still, you and your Holy Synod, along with your priests and religious teachers do not have an answer to that question. The ecclesiology of St. Paul is known that if a member of a Church is odd and twisted he should be removed in order to let the whole body to get infected through him. The medicine confirms the same thus operations are done. By covering your sins to one another, you have scandalized the whole Church. You have noticed that there are few people on Easter in your churches. I am talking about the ones who will stay after midnight. That is due to the fact that the people are not interested in the hypocrisy that you and your schismatic organization present it. You have kicked us out of the temples and the monasteries thus they remain empty. Moreover, you are pushing the Government into a sin by demolishing our little prayer places.

Nonetheless, the pearl of the aforementioned articles is that Mr Naum says that due to the attitude of the Government towards them, they (his church), were not able to organize a religious teaching by themselves. What sort of an attitude should the Government have thus they can organize religious teaching? Shouldn't have the Government given them the Hotels "Biser" and "Izgrev", shouldn't have they received money for covering

кој сака да ја отстрани и од училиштето.” Тоа некогаш, г-дине Наум, беше друго време, тогаш живееше и делуваше Св. Климент, Св. Теофилакт охридски и Димитриј Хоматијан, без разлика што последниве двајца охридски Архиепископи, како што впрочем и повеќето охридски Архиепископи беа Грци. Толкувањата на Светото Писмо од Св. Теофилакт до денес се едначат со оние на Св. Јован Златоуст, а ова го велиме за да потсетиме дека во минатото за кое вие зборувате, Црквата имала многу што да понуди. Денес што нуди вашето собрание што неспретно го нарекувате свет синод? Нуди неморален живот од црковните великодостојници, алчност по луксузен живот, финансиски малверзации што ви ги покрива државата, свештеници што одат во салони за сексуални услуги и, воглавно, тоа е сè, ако не сакаме да продолжиме со нешто уште пособлазнително. И наместо да се борите да ги исчистите своите редови, или ако е тоа тежок залак за вас да влезете во конечна пресметка со нив и да ги отстраните, барем да го осудите нивното злодело, вие ги правите оние што ги читаат вашите статии како да се малоумни, па им велите немојте заради грешниот Наум да го мразите Свети Наум. Па, тоа ви личи на сериозен одговор? Колку години сте во духовниот живот па не знаете дека народот не слуша што попот му кажува, туку гледа попот што прави. И, фала му на Бога што е така, зашто поинаку нашата вера ќе биде лицемерна, како што впрочем вие ја живеете, а и така ја проповедате.

Да не бидеме погрешно разбрани, ова ни најмалку не значи дека ние сме против веронауката да се предава во училиштата. Па дури и неа да ја предаваат расколниците и другославните. Децата е добро да слушнат од мали за одредени библиски вистини, а кога ќе пораснат сами ќе ја одберат вистината. Но, децата се сега доволно информирани за да постават прашања дали треба да се живее верата на начин на која неа ја живеат великодостојниците на МПЦ? А вие и целиот ваш синод, и сите ваши попови и вероучители немате одговор на тоа прашање. Позната е еклисиологијата на Апостолот Павле, дека ако некој член на Црквата е настран и изопачен треба времено да се отстрани за да не се зарази преку него целото тело. Истото тоа го потврдува и медицината и затоа се прават

the costs of the Theological High School, accepted the Theological Faculty into the University, released them from value added tax, covered the pension insurance of the clergy from weaker parishes, or did they expect all members of the Ohrid Archbishopric to be hanged, thus conditions for religious teaching to be created? It would be sufficient if you Mr. Naum together with the Bishops of the MOC lead a pious and moral life, something which is missing the most into your organization.

In the end, what we have written is not intended either to discredit or offend Mr. Naum thus revenging ourselves for everything he has done to us so far. He, regardless of our writings, is discredited enough. Our article should be looked at, in fact, through the objective wanted to be achieved by it, and that is Naum to understand his mistakes, which are huge and lead him to perdition, and not only him but also the ones who follow him, and to repent. If we require his apology, some may thing that we do that due to vainglory, however if Naum repents the apology should logically follow. Until then, we stand for the words we have written now and published previously, with regards to the hypocrisy and demagogy of Mr. Naum.

On Bright Thursday 2009

операции. А вие покривајќи си ги гревовите еден на другиот ја соблазнивте целата Црква. Приметувате колку малку луѓе имате на Велигден. Зборувам за оние што после полноќ ќе останат во црква. Тоа е така зашто на луѓето не им е привлечено лицемерието што вие во вашата расколничка организација го покажувате. Нѐ избркавте од сите храмови и манастири и сега тие ви се празни. Згора на тоа ја туркате во грев и власта да ги руши нашите и така малубројни молитвени места.

Сепак, бисерот од двете споменати статии е во тоа што г-дин Наум вели дека заради нивниот досегашен однос на државата кон нив, тие (неговата црква), не биле во можност до сега сами да организираат веронаука. Па каков требаше да биде односот на државата кон нив за тие да можат да организираат веронаука? Требаше ли да не им ги подари хотелите „Бисер“ и „Изгрев“, требаше да не им дава пари за покривање на трошоците на средното богословско училиште, требаше да не им го прими богословскиот факултет во Универзитетот, требаше да не ги ослободува од данок на додадена вредност, требаше да не го покрива пензиското осигурување на свештениците од послабите парохии, или, очекуваа да бидат обесени сите членови на Охридската Архиепископија, па тие да имаат услови за веронаука? Доволна веронаука ќе биде г-дине Наум ако вие високодостојниците на МПЦ живеете побожен и морален живот, нешто што најмногу ѝ недостига на вашата организација.

На крај, ова што го напишавме нема за цел ниту да го оцрниме, ниту да го навредиме г-дин Наум и со тоа евентуално да му се осветуваме за сето она што досега ни го направил. Тој, и без нашите пишувања, доволно е оцрнет. На нашиот напис треба да се гледа, всушност, низ она што и нам ни било цел да постигнеме со него, а тоа е Наум да ги сфати своите грешки, кои се крупни и го водат во пропаст не само него туку и оние што го следат, и да се покае. Ако бараме да ни се извини, некој ќе помисли дека тоа го правиме од славољубие, но ако Наум вистински се покае извинувањето ќе биде логички след. Дотогаш стоиме зад секој збор што го напишавме сега, и сме го објавиле претходно, во врска со лицемерието и демагогијата на г-динот Наум.

На Светол четврток 2009

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

To
His Excellency
The Prime Minister of the Government
of the Republic of Macedonia
Mr. Nikola Gruevski
Skopje

Your Excellency,

First of all, let us congratulate You on the Great Feast of Resurrection of Christ, Pascha of the Lord, but also on our Christian Passover in the unnoctral eighth day the of the eternal life. This day embodies us all, the Archbishop and Prime Minister, manager and subordinate, the rich and poor, the socially privileged and the less known. On this Great day Christ raised the whole created nature which he had previously embodied. Since that day death is no longer a reality of the eternity but a phenomenon of time. With the Resurrection of Christ death is powerless, life is everlasting, but the human's responsibility is immortalized. Following this day, we can no longer be irresponsible as before; we cannot and should not shift the burden of guilt from our mistakes to others, to destiny or to the elements.

The faith in the Resurrected, dear respected Mr. Prime Minister makes the believers in the resurrection responsible people. As much as we can follow your statements from abroad, where we are currently due to the Court's ruling on our custody, You also often speak about the responsibility and accountability at work. It is very pleasant to hear that from the Prime Minister, and what is even better is to witness it. Therefore, we salute you for that.

The Holy Patriarch of Constantinople Photios, who sent the holy brothers saints Cyril and Methodius in mission to the Slavs, was a godfather of the Bugalrian Knyaz Boris who enlightened

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

До
Неговото Превосходство
Првоминистерот на Владата
на Република Македонија
г. Никола Груевски
Скопје

Ваше Превосходство,

Дозволете најнапред да Ви го честитаме Великиот ден на Воскресението Христово, Пасхата Господова, но истовремено и наш премин во невечерниот осми ден на вечниот живот. Овој ден нѐ осмислува сите, Епископ и Првоминистер, управител и управуван, богат и сиромав, општествено привилигиран и помалку познат. На овој Голем ден Христос ја воскресна целата створена природа која претходно, воплотувајќи се, ја беше собрал во своето тело. Од тој ден смртта веќе не е реалност на вечноста туку феномен на времето. Со воскресението Христово смртта е обессилена, животот веќе нема крај, но истовремено и одговорноста на човекот е овековечена. После овој ден, не можеме веќе да бидеме неодговорни како претходно, не можеме и не смееме вината за нашите грешки да ја префрламе на друг, или на судбината, или на стихијата.

Верата во Воскреснатиот, почитуван г-дине Првоминистер ги прави оние кои веруваат во Воскресението одговорни луѓе. Колку што можеме да ги следиме Вашите изјави, надвор од Р. Македонија каде што сега се наоѓаме заради притворот што ни е определен од судот, и Вие често говорите за одговорност и отчетност во работата. Тоа е многу добро да се чуе од Првоминистерот, а уште подобро е да се види. И во тоа Ве поздравуваме.

Светиот константинополски Патријарх Фотиј што ги ис-

Bulgaria. St. Photios wrote a whole guidebook on what the ruler should be like and sent it to Knyaz Boris. Boris consistently followed the guidelines given by the Patriarch and his ruling probably left the greatest mark in the history of Bulgaria. Moreover, the substantial advice given by the Patriarch to the Knyez Boris is a guideline regarding the justice in the state and freedom of the Church. The symphony between the Church and the state in the Eastern Roman Empire, called Byzantine, was grounded on the same. The ruler was in charge of bringing justice, whereas the Church was in charge of the spiritual progress which equals spiritual freedom.

Prior to your coming to power, in the Republic of Macedonia, neither did the ruler care about bringing justice, nor did the Macedonian Orthodox Church encourage the people to freedom and qualitative spiritual life. We are neither a prophet, nor a son of a prophet; however, the time has shown that we had predicted in a prophetic manner to your forerunners in the position of Prime Ministers where their lack of interest in the justice would lead them, even their opposition to it. Mr. Ljubcho Georgievski was the only person who had the virtue to acknowledge this and said that what we had written to him turned into reality. However, we had also written several letters to Mr. Crvenkovski as well as to Mr. Buchkovski. It is possible that those letters are still kept in the Archives of the Government or the President, provided that they were given to the services to file them accordingly. From what we predicted to Mr. Crvenkovski so far only part of it has turned into reality. We thought then and we still think that the road he travels does not end here where he has ended now. We have never cursed him as some tried to evilly present it, we just came to the conclusion that the road of injustice that he chose not only resulted in losing power but also in mental disorders. A lot of sins weigh onto his consciousness, and if one does not repent for their sins, mental disorders appear. Mr. Crvenkovski at the time when Mr. Hari Kostov served as the Minister of Internal Affairs and Mr. Zoran Verushevski as the Director of the Administration of Security and Counter-Intelligence, ordered disguised men to break violently in the house in Nizhopole – Bitola in which we dwelled and celebrated liturgy, to steal the liturgy objects, and

прати светите браќа Методиј и Кирил во мисија кај Словените беше кум на бугарскиот кнез Борис што ја покрсти Бугарија. Св. Фотиј напиша една цела книга на упатства каков треба да биде властодржецот и му ја упати на кнезот Борис. Борис доследно ги следеше упатствата на Патријархот и неговото владеење остави веројатно најголем белег во историјата на Бугарија. Она пак, што е суштински совет од Патријархот до кнезот Борис е упатството за правда во државата и слобода на Црквата. Во тоа се состоела и симфонијата меѓу Црквата и државата во Источното Римско Царство наречено Византија. Властодржецот се грижел за исполнување на правдата, Црквата се грижела за духовниот напредок што се едначи со духовната слобода.

Пред Вашето доаѓање на власт, во Р. Македонија, ниту властодржецот се грижеше за спроведување на правдата, ниту Македонската Православна Црква ги поттикнуваше луѓето кон слобода и квалитетен духовен живот. Ние не сме пророк, ниту пророчки син, но времето како да покажа дека пророчки сме им претскажале на Вашите претходници во првоминистерското место, каде ќе ги одведе нивниот неинтерес за правдата, па дури и спровтиставување со неа. Единствен кој имаше доблест да признае и да каже дека сето она што сме му го напишале се исполнило беше г-динот Љубчо Георгиевски. Но, ние му напишавме неколку писма и на г-динот Црвенковски, како и на г-динот Бучковски. Веројатно тие писма сеуште стојат во архивите на Владата или на Претседателот, ако воопшто им биле дадени на службите да се заведат. Она што му го претскажавме на г-динот Црквенковски досега само делумно се оствари. Сметавме тогаш, а тоа го сметаме и денес, дека патот по кој тој оди не завршува овде каде што тој сега заврши. Ние никогаш не сме го проколнале како злобно сакаа да го претстават некои, само констатиравме дека патот на неправдата што тој го одбра ќе го одведе не само до губење на власта, туку и до душевни пореметувања. На неговата совест има многу гревови, а гревот ако не се покае води во духовно растројство. Г-динот Црвенковски, во времето кога министер за внатрешни работи беше г-динот Хари Костов, а директор на дирекцијата за безбедност и контраразузнавање г-динот Зоран Верушески,

disgrace the nuns who happened to be there by cutting their hair off, and then set the house on fire. Despite the fact that the act is to be punished in accordance with the Criminal Code, not having evidence, we left them to be judged by the righteous Judge. However, the Judge adjudicates upon the sighs of the nuns who have borne the consequences of the stress they were exposed to. The Great Judge adjudicates upon the cry of the faithful people whose church in Nizhopole was demolished by Mr. Crvenkovski.

What kind of a man are you if you are to demolish a temple with a 21-century of Christian history? Nevertheless, he did not only demolish the temple built by us, but he also demolished his already problematic relationship with God. Thus, we believe that what happened to him is not the end. Should he fail to repent his end is far more obvious that the one which may be assumed. Neither it is because we have wished or prophesied so, nor because God is not a lover of man, but because the road taken by Crvenkovski leads him into perdition. The thing that may have angered him is that we wrote to him that he was insolent since he took a whole nation into perdition where he himself had decided to go. And that was what made him hate us; he even did not want to call our name and called us with our former christened name Zoran, despite the fact that he was quite aware that our citizen's name registered in the registry of birth, marriage and death following the entrance in the monastic profession is Jovan. We, on the other hand, were wrong to call him Zelenkovski during a public program in order to make comparison what it meant when you changed somebody's name. It was not that he did not act immaturely regarding many state's issues, but because it was impolite for us, the Archbishop of the sole canonically recognized Church in the Republic of Macedonia, to utter this.

God, our respected Prime Minister, in his freedom does not always wait for the end to allow a certain consequence to ensue from our wrong choice. Sometimes prior to the final judgement He allows to reap what we have sown. We are neither delighted for the imprisonment of Mr. Buchkovski, nor would we not feel sorry for anyone who is sentenced to imprisonment; following our imprisonment we are convinced that the prison is not the right measure, neither for punishment nor correction. Nevertheless, it

нареди во куќата во којашто престојувавме, а истовремено и богослужевме во Нижеполе – Битолско, насилно, разбивајќи ја бравата да влезат вооружени маскирани луѓе, да ги ограбат само богослужбените предмети, да ги осрамотат монахињите кои ги најдоа таму стрижејќи им ја косата и на крај да ја запалат куќата. И покрај тоа што делото што го направија е казниво и по казнениот законик, немајќи тогаш докази за тоа, го оставивме да им суди праведниот Судија. А, Судијата суди по воздишките на монахињите кои до денес ги носат последиците на стресот кој им е направен. Големиот Судија суди и по плачот на верниците на кои г-динот Црвенковски им ја сруши црквата во Нижеполе.

Каков човек треба да бидеш за да срушиш храм после 21 век христијанска историја? Но, тој не го сруши само од нас подигнатиот храм, тој со актот на рушење на Црква го сруши неговиот и така проблематичен однос со Бога. Затоа сметаме дека ова што му се случи не е неговиот крај. Ако не се покае крајот му е многу поизвесен од оној што воопшто може да се претпостави. И тоа не затоа што ние тоа му го посакуваме или му го прорековме, ниту затоа што Господ не е човекољубец, туку зашто тој пат што Црвенковски го одбрал го води во пропаст. Она со што можеби ние го разлутивме, е тоа што му напишавме дека е безобразен што цел еден народ го води во таквата пропаст каде што сам решил да оди. И за тоа нѐ намрази, не сакаше ниту името да ни го спомене и нѐ нарекуваше со поранешното крсно име Зоран и покрај тоа што беше добро информиран дека нашето граѓанско име што е заведено во матичните книги после замонашувањето е Јован. Ние пак, погрешивме што во една јавна емисија го нарековме г-дин Зеленковски, за да направиме споредба што значи кога некому му го менуваш името. Не дека тој навистина не постапуваше зелено по однос на многу државнички прашања, туку тоа беше непристојно да го речеме ние, Архиепископот на единствената канонски призната Црква во Р. Македонија.

Господ, почитуван Првоминистре, во својата слобода не го чека секогаш крајот за да допушти да ни се случи некоја последица од нашиот погрешен избор. Некогаш допушта и пред конечниот суд да го сркаме она што сме си го дробеле. Ние не

is a fact that it was when he was the Prime Minister that we were imprisoned for the first time. Moreover, it is a fact that he did not do everything to prevent our unjust treatment. We say unjust treatment because we were sentenced to imprisonment for a sentence that we wrote in our pocket calendar for 2004, which read as follows: "The Macedonian Orthodox Church is the last bastion of the communism in the Republic of Macedonia". That sentence sentenced us to two-and-a-half-year of imprisonment, later shortened to eight months which was the period that we remained imprisoned. Many times we have said it, and now we repeat it for of You, the prison did not correct us so as to stop thinking that the Macedonian Orthodox Church is not the last bastion of the communism in the Republic of Macedonia. On the contrary, as years pass by, you would hear from more and more people that what we said in 2004 was right. In the end, that is logical since the Macedonian Orthodox Church has hardly changed anything since the communist era. It is not us, but the history that says that the Macedonian Orthodox Church is created by an initiative of the communist party and direct intervention of Lazar Kolishevski and Krste Crvenkovski, in order to control the diaspora. The most suitable people were chosen. The ones that could be forced to serve the regime, individuals with a criminal record that might be constantly threatened and blackmailed. A rabbit is not a symbol used by the Church; it uses a lion or an eagle as a symbol. The Church is a place of freedom, and the value of the Church is reflected in accordance with the freedom it lives and reports.

Let us be forgiven for taking Your Excellence's time with something he is familiar with, but we considered that the abovementioned is a necessary introduction to what follows. Exactly a year ago, on Easter 2008, we addressed you with a letter from Jerusalem. It was there when we received the news that our humbleness had been ordered a custodial sentence by the Court in Veles thus making it the third time we had been sentenced for the same deed. Following two verdicts of release with a direct intervention made by Mr. Crvenkovski to the Appellate Court Judge, Ms. Violeta Duma, the Chairwoman of the Council, returned the verdict of release for a repetition of the procedure in the Basic Court in Veles. The same judge did exactly the same,

му се ситиме на г-динот Бучковски што сега е осуден на затворска казна, ниту има таков човек што не би го сожалиле кога треба да оди во затвор, зашто особено после нашето затворање сме убедени дека затворот не е најдобрата мерка, ниту за казнување, ниту за поправање. Но, факт е дека токму кога тој беше Првоминистер ние бевме прв пат затворени. Факт е дека не направи сѐ што можеше да направи да не бидеме онеправдани. Велиме онеправдани, зашто ние бевме осудени на затворска казна за една реченица што сме ја напишале во џебниот календар за 2004г., а која гласи: „Македонската Православна Црква е последниот бастион на комунизмот во Р. Македонија". За таа реченица ние добивме двеипол години затвор што подоцна ни беше скратена на осум месеци колку што и останавме во затворот. Многупати после тоа кажавме, а тоа сега и пред Вас го повторуваме, дека затворот нас не нѐ поправи та после тоа да мислиме дека Македонската Православна Црква не е последниот бастион на комунизмот. Напротив, како поминуваат годините сѐ повеќемина се тие од кои ќе чуете дека тоа што било кажано од нас во 2004г. било вистинито. На крај тоа е и логично, зашто единствено Македонската Православна Црква речиси ништо не промени од времето на комунизмот. Не ние, туку историјата вели дека таа е создадена со иницијатива на комунистичката партија и со директно залагање на Лазар Колишевски и Крсте Црвенковски, а како потреба на комунистите да ја контролираат дијаспората. И за тоа се бирани најподобните личности што ќе бидат принудени постојано да му служат на режимот, личности за кои има полициско досие па да можат постојано да бидат уценувани и заплашувани. Но, Црква од страшливци не се прави. Таа никаде во својата симболика не ползува зајак, тук лав и орел. Црквата е простор на слободата, и вредноста на Црквата се очитува според тоа колку таа ја живее и колку ја објавува слободата.

Нека ни биде простено што на Вашето Превосходство му го одземаме времето со нешто што му е познато, но сметавме дека претходното беше неопходен вовед во она што ќе следува. Точно пред една година, на Пасха 2008, прв пат Ви се обративме со писмо од Јерусалим. Таму ја примивме веста дека на нашата смерност ѝ е одреден притвор од страна на судот во Ве-

which was a clear indication to us that Mr. Crvenkovski wanted us to be sentenced for the third time at any cost. However, the case was rather clear. I was charged with "embezzlement", which was amiss since in order to commit embezzlement something has to be missing or it has to be concealed. On the contrary, on several occasions the expert evidence proved that nothing was missing or concealed. On that ground we were released twice. Can anyone think that if there had been a small reason to be convicted for and after such pressures on the Court by the Government and media at that time, we would not have been convicted for the third time? However, this is not our defence before You, since we have been pronounced a verdict of release twice, it is a call in the context of the aforementioned, to try to cherish justice within the state you manage. Justice brings prosperity, the injustice brings mistrust which itself is a yeast for decomposition.

While imprisoned, a man came by and introduced himself saying that he was sent by Mr. Buchkovski and he told us to write a plea to the President of the country to be pardoned. At the time our sentence amassed to four and a half years. We were also charged for other criminal act, i.e for a donation received from Mr. Trifun Kostovski, which prior to any prosecution against us, in the total amount including the three-month interest, the period for which the money was deposited in the bank, was deposited it in the Court. The offer seemed extremely tempting. Nevertheless, we turned it down without any consideration. It was not that we masochistically wanted to remain imprisoned. At the time we could not assume that our punishment could have been shortened. But, what would we have looked like in such case Mr. Prime Minister? According to us, we would have looked like an irresponsible person not capable of carrying the consequences of his own initiatives. What's even more, we would have been regarded as a toy used to sooth the passion of the President at the time, Mr. Crvenkovski.

Now, after his mandate, remembered for nothing good, we address You for the second time, thus You can contribute in correcting the injustices made to us personally in the last seven years, and to the hole Ohrid Archbishopric. It is likely that you are informed that the Metropolitans from the Macedonian Orthodox

лес за по трет пат да бидеме судени за иста работа. После две ослободителни пресуди, со директна интервенција од г-динот Црвенковски до судијата во Апелациониот суд, г-ѓата Виолета Дума како претседател на советот таа ја врати ослободителната пресуда на повторно разгледување во Основниот суд во Велес. Истата таа судија по втор пат тоа го направи, а тоа за нас беше доволен показател дека г-динот Црвенковски по секоја цена сака и по трет пат да бидеме осудени. Случајот, пак беше многу јасен. Бев обвинет за кривично дело „затајување", но обвинението беше промашено бидејќи за да има затајување треба нешто да недостига. Наспроти тоа, вештачењата кои се правеа неколкупати покажаа дека нема нешто што недостига или што е затаено. На основа на тоа и бевме два пати ослободувани. Може ли некој да помисли дека воколку имало мал повод да бидеме осудени, а после такви притисоци кои се вршеа врз судот од тогашната власт и средствата за информирање немаше и по трет пат да бидеме осудени? Значи ова не е наша одбрана пред Вас, зашто ние на два наврата добивме ослободителна пресуда од судот, туку е повик во контекст на претходното, да се потрудите во државата со која управувате да има правда. Правдата носи благосостојба, неправдата носи недоверба која е квасец за разградување.

Кога бевме во затвор, дојде еден човек што се претстави дека е пратен од г-динот Бучковски и ни рече да напишеме молба до Претседателот на државата за помилување. Во тоа време казната ни се беше насобрала на четири и пол години. Бевме осудени и за друго кривично дело, за донација од г-динот Трифун Костовски која уште пред да почне било каков прогон против нас, во целосен износ и дури со камата за три месеци, колку што парите беа на банка, ја бевме депонирале во судот. Затоа понудата изгледаше многу соблазниво. Но, ние без размислување ја одбивме. Не затоа што сакавме мазохистички да останеме во затвор. Тогаш не можевме ниту да претпоставиме дека казната толку многу ќе ни биде скратена. Но, на што ќе личевме ние во таков случај г-дине Првоминистре? Според нас, ќе личевме на неодговорен човек кој не е подготвен да ги носи последиците на неговите иницијативи. И друго, ќе послужевме како играчка за задоволување на страстите на

Church have been in contact with the Archbishops of the Serbian Orthodox Church. Kyr Stefan was also present at their last meeting. They were clearly told that no negotiations could be carried out regarding the status of MOC until all the charges against us were dropped. That is not considered as a condition, but it is regarded as a precondition for commencement of any serious discussion. What kind of a dialogue it would have been if it is not based on equal grounds, or in case of a possible failure of the negotiations, could we be imprisoned again? On the other hand, each postponement is a disadvantage to MOC. Our positions are well established. You could easily check our reputation as an Archbishop of the canonic Ohrid Archbishopric. Moreover, you cannot also ensure yourself that without our consent neither any negotiation could be carried out, nor solution could be reached. Thus, if we get into a deep analysis, the sooner the custody for our humbleness is dropped and the court proceeding is ended, the more convenient conditions for the commencement of the negotiation of the status of MOC would exist.

It would not be right Mr. Prime Minister, to show no interest for the things we write about. Especially due to the fact that such insolvent situation with the Church was created due to the interference of the government into church issues. Now, that the new President has received Your support, you hold no excuses for not contributing in solving the church issue. We believe that the least we could ask from you is to cease all prosecutions against us. How are you going to do that, we are not going to suggest since You know better than we do. We simply beg you – Please, do not leave it for tomorrow. We are exhausted by the prisons and exile. Your contribution in the church history would not be in the foundations for temples and monasteries. In order to be a benefactor is not enough to be a Prime Minister. Your contribution as a Prime Minister in finding a solution for the status of the Church might be great. Please do not miss the chance. That may ascend you after all weaknesses that you as a human might show, but it could also tackle you down after all good intentions and interventions you may show. In ten years no one shall remember what have you erected, how many people have you employed, how you overcome the crisis, however in twenty and even fifty years your role in the

тогашниот Претседател на Р. Македонија, г-динот Црвенковски.

Сега откако одмина неговиот мандат, запамтен по ништо добро, Ви се обраќаме по втор пат, Вие да придонесете во исправање на неправдите кои последниве седум години ни се правени лично нам, но и на целата Охридска Архиепископија. Веројатно сте информирани дека Митрополитите од Македонската Православна Црква веќе неколку пати имаа контакт со Епископи од Српската Православна Црква. На последната средба во Белград беше присутен и г-динот Стефан. Јасно им беше кажано дека неможе да продолжат никакви разговори за статусот на МПЦ пред да бидеме ослободени од сите обвинениј а. И тоа не е условување, туку тоа е предуслов за отпочнување на било како сериозен дијалог. Каков дијалог би бил тој ако не е врз рамноправни основи, односно ако при евентуален неуспех на преговарањето ние повторно би можеле да бидеме затворани? Но, од друга страна, секое одлагање на преговарањето е во штета на МПЦ. Нашите позиции се веќе добро востановени. Каков е нашиот углед како Архиепископ на канонската Охридска Архиепископија Вие лесно можете да проверите. Исто така лесно можете да проверите дека без наша согласност не може да има ниту преговори, ниту решение. Што значи, ако добро анализираме, што поскоро се укине притворот за нашата смерност, и што поскоро заврши судскиот процес, тоа е поповолно за отпочнување на преговори за статусот на МПЦ.

Не би било во ред, г-дине Првоминистре, да бидете незаинересирани за она што Ви пишуваме. Особено заради фактот дека ваква нерешлива ситуација со Црквата се создаде заради мешање на власта во црковните прашања. Сега кога и новиот Претседател на Р. Македонија е поддржан од Вас, немате ниту еден изговор да не придонесете за решавање на црковниот проблем. Сметаме дека најмалото што можеме да го побараме од Вас е прекин со сите судски гонења врз нас. Како тоа ќе го направите не би сакале да Ви дошепнуваме, од едноставна причина што Вие многу подобро тоа од нас го знаете. Единствено што Ве замолуваме – не го оставајте за утре. Веќе доста се истоштивме по затвори и во прогонство. Вашиот придонес

church issues shall be known. The Church is a guard of the history and it gives a final feature to one's personality.

In the end, once again we would like to congratulate You on the great feast of Easter and wish you the Pascha of the Lord to be a resurrection to all of your well interventions and ideas as a Prime Minister, we announce that the joy of the fair relieves us from any concern regarding the issues addressed. We are in God's hands, and if we agree with God for that, and he is the only one who shall never abandon us.

Wishing you the paschal joy, we remain with respect

On Easter Sunday 2009

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
+of Ohrid and of Skopje Jovan

P.S. The paschal message sent to the priesthood, monasticism and pious people of our Archbishopric is enclosed to this letter.

во црковната историја нема да биде во ктиторството на храмови и манастири. За да се биде ктитор не е доволно да се биде Првоминистер. Но, Вашиот придонес како Првоминистер во решавањето на статусот на Црквата може да биде голем. И не го пропуштајте. Тоа може да Ве издигне и после сите слабости што како човек ќе ги покажете, но може да Ве собори и после сите добри намери и залагања што ќе ги покажете. За десет години никој нема да се сеќава што сте подигнале, колкумина сте вработиле, како сте ги решавале кризите, но и после дваесет, и после педесет години ќе се знае каква била вашата улога во црковните прашања. Црквата е чувар на историјата и таа дава конечна карактеристика на нечија личност.

На крајот, кога уште еднаш Ви го честитаме Велигден и кога Ви посакуваме Пасхата Господова да биде воскресение на сите Ваши добри залагања и идеи како Првоминистер, Ви соопштуваме дека радоста од панаѓурот нè ослободува од секаква загриженост по однос на големите проблеми на кои се осврнавме. Ние сме во Божји раце, во колку се согласиме со Бога за тоа, и тој единствен е Кој никогаш нема да нè остави.

Посакувајќи Ви ја и Вам таа пасхална радост, остануваме со почит.

На Пасха 2009

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+Охридски и Скопски Јован

P.S. Во прилог Ви ја доставуваме Пасхалната порака упатена до свештенството, монаштвото и побожниот народ на нашата Архиепископија

ORTHODOX OHRID ARCHBISHOPRIC
HOLY SYNOD OF BISHOPS

Since the information regarding the request of the Orthodox Ohrid Archbishopric to be registered before the competent authorities in the Republic of Macedonia, was maliciously presented by half-truths, we the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje, in the capacity of the President of the Holy Synods of Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric, hereby send the following

ENCYCLICAL LETTER

to the reverend priesthood, holy monastics
and pious people of the
Orthodox Ohrid Archbishopric

in order to explain all of the misunderstandings which have arisen from the false and the very least malicious information which is merely a continuation of the state's terror over our Church.

Few days ago, some of the media in the Republic of Macedonia published information that the Orthodox Ohrid Archbishopric on April 28, 2009, sought to be registered in accordance with the new Law on Churches, Religious Communities and Religious Groups, from the Basic Court Skopje 2 in Skopje. The half-truths and the unprofessionally presented information is a general climate in the media in the Republic of Macedonia, from time to time, when in lack of topics, it takes our Church as a topic and writes about us, but without us. That has been evident from long ago, and it does deserve neither our attention nor your attention.

You the members of the Ohrid Archbishopric are well directed not only in the level of the faith that so far you have worthily

ПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА
СВЕТ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД

Бидејќи информацијата дека Православната Охридска Архиепископија побарала регистрација пред надлежните органи во Р. Македонија беше полувистинито и злонамерно претставена преку средствата за информирање во Р. Македонија, ние Архиепископот охридски и Митрополит скопски, во својство на Претседател на Светиот Архијерејски Синод на Православната Охридска Архиепископија го упатуваме ова

ОКРУЖНО ПОСЛАНИЕ

до честото свештенство, преподобно монаштво и побожниот народ на Православната Охридска Архиепископија

а со цел да ги објасниме сите недоразбирања кои произлегоа од лажните и во најмала рака злонамерни информирања кои се само продолжеток на државниот терор врз нашата Црква.

Пред неколку денови, некои од средствата за информирање во Р. Македонија објавија информација дека Православната Охридска Архиепископија на 28 Април 2009 г. побарала регистрација според новиот закон за цркви, верски заедници и религиозни групи од надлежниот орган во Р. Македонија, а тоа е Основниот суд Скопје 2 во Скопје. Полувистинитото и непрофесионално информирање кое е веќе општа клима во медиумскиот простор во Р. Македонија одвреме-навреме, во недостаток на теми, ја зема нашата Црква како тема и пишува историја за нас, ама без нас. Тоа е нешто што е веќе одамна видено и не го заслужува ниту нашето, ниту вашето внимание.

Вие, членовите на Охридската Архиепископија сте добро упатени не само во вистините на верата која до сега достоин-

profess, but also due to the fact that you know how to recognise all the efforts made to harm our Church, regardless of the fact where those efforts come from. Therefore, this encyclical letter is more of a reminder than of a warning of what is already familiar to you, more of a verification to what is known to you than to directing you how to act.

Unfortunately, even after 18 years of the fall of the communism in our country there is still no objective approach to faith and the Church. The media not only fails to have a professional approach, it also underestimates and degrades almost everything regarding the Church, but also those ones who deal with the Church issues do not even have the basic general education for the structure and action of the Church. On the other hand, the editors want have an influence in the creation of the high church politics, but they do not have the most elementary knowledge of how the Church works in the society. At least until now, such attitude of the media towards the Church has been easily recognized by the members of the Ohrid Archbishopric. It is a pity that the schismatic MOC until recently kept silent regarding such attitude of the media towards the Ohrid Archbishopric, and regarded that the tendentious criticism we borne is in their favour. However, lately such malevolence has caused them many problems from which they do not know how to overcome.

It is true that our Archbishopric indeed requested a registration on April 28, 2009 in accordance of the new Law on Churches, Religious Communities and Religious Groups from the competent authority in the Republic of Macedonia. Let us recall that in 2005 we were rejected to be registered under the name of Orthodox Ohrid Archbishopric in the Register of Churches, Religious Communities and Religious Groups, which at the was managed by the Government of the Republic of Macedonia. Meanwhile, under a tremendous pressure by the international community, the Republic of Macedonia was forced to adopt a new Law on Churches, Religious Communities and Religious Groups, especially in order to solve the case of the Ohrid Archbishopric. As you have heard before, generally the new law is good and it protects the religious rights of the citizens of the Republic of Macedonia guaranteed by the international conventions, however it is more than obvious

ствено ја исповедате, туку знаете да ги препознаете и сите обиди да ѝ се наштети на нашата Црква, без оглед од каде тие и да доаѓаат. Затоа, ова окружно послание е повеќе потсетување отколку предупредување, повеќе потврдување на она што веќе ви е познато, отколку укажување како треба да постапувате.

За жал, дури и по 18 години од падот на комунизмот во нашата татковина сè уште нема објективен пристап кон верата и Црквата. Средствата за информирање не само што имаат непрофесионален пристап, потценувачки и понижувачки скоро за сè што е во врска со Црквата, туку и известувачите кои се занимаваат со црковните теми немаат ниту најосновно општо образование за структурата и дејствувањето на Црквата. Уредниците пак, на тие средства за информирање сакаат да влијаат во креирањето на висока црковна политика, а немаат ниту најелементарно познавање како дејствува Црквата во општеството. Барем до сега, таквиот однос на медиумите кон Црквата беше лесно распознатлив од членовите на Охридската Архиепископија. Жалосно е што расколничката МПЦ до пред извесно време молчеше за таквиот однос на средствата за информирање кон Охридската Архиепископија, и сметаше дека тенденциозното критикување кое паѓаше врз нас е во нивна полза. Но, во последно време таквата злорадост им народи и ним многу проблеми од кои не знаат како да се извлечат.

Нашата Архиепископија навистина на 28 Април 2009 г. побара регистрација според новиот закон за цркви, верски заедници и религиозни групи од надлежниот орган во Р. Македонија. Да потсетиме дека во 2005г. бевме одбиени да бидеме регистрирани под име Православна Охридска Архиепископија во регистарот на црквите, верските заедници и религиозните групи кој тогаш сè уште го водеше Владата на Р. Македонија. Во меѓувреме, под огромен притисок на меѓународната заедница Р. Македонија беше принудена да донесе нов закон за црквите, верските заедници и религиозните групи, а исклучиво заради решавање на случајот со Охридската Архиепископија. Како што и порано веќе сте чуле, новиот закон е воглавно добар и ги штити верските права на граѓаните на Р. Македонија загарантирани со меѓународни конвенции, но очигледно е сега дека тој не се применува. Имено, за да пробаме дали

that the same is not applied. Namely, in order to test whether the new law is applied, we submitted an application for the registration of the Stravopegic Monastery of St. John the Chrysostom. Following the long procedure which exceeded the time stipulated by the law for at least ten times, we received the decision that the registration was rejected. These days we have received a decision from the Appellate Court in Skopje who adjudicated upon our appeal, stating that our appeal has been rejected. Certainly, in the first as in the second case the rejection was without any legal explanation, but it only contained a vulgar and cynical answer that it was as they pleased.

That is our everyday life which is well known to you thus we shall not hold longer onto it. Following a year since we had asked for the first time, in May last year, The Basic Court Skopje 2 in Skopje allowed us to make an inspection in the court registry, when we submitted our request, in order to avoid repetition of a certain names already used by a religious community. After the inspection we concluded that in the column under which MOC is registered the name of Ohrid Archbishopric had been illegally added. We say illegal since the whole public is aware that at the Assembly of Clergy and Laity held by the MOC in October 2008, they did not adopt the name Ohrid Archbishopric as an integral name of the MOC. The fact that someone illegally added the aforementioned name in the Court registry is a criminal act, but if the same had been done by the Court, who should have initiated a lawsuit against the Court itself?

In order not to fritter away any time in correcting the wrongdoings, the Holy Synod of Bishops has decided to submit an application for a registration of the Orthodox Ohrid Archbishopric before the competent authorities under the name: Greek - Orthodox Ohrid Archbishopric of the Pec Patriarchate. We did this simply for the reason the name assigned in the application not to be the same with some of the names from the already registered religious communities, since the law does allow that. The Synod was governed by the intention the name of the religious community that requested registration not to miss the essence of our Church. You are well familiar with the fact that Greek - Orthodox does not mean Greek that is an Orthodox, since that name covers all

навистина новиот закон ќе се применува ние го пријавивме за регистрација Ставропигијалниот манастир Св. Јован Златоуст. После долга процедура која барем десет пати го надмина времето определено со закон, добивме решение дека барањето за регистрација се одбива. Деновиве добивме решение од Апелалциониот суд во Скопје кој решаваше по нашата жалба, дека жалбата ни се одбива. Секако и во првиот и во вториот случај без никакво законско образложение, туку само со безобразен и циничен одговор дека така им се сакало.

Тоа е нашата секојдневица која вам ви е добро позната и на неа нема да се задржуваме. По една година откако првпат побаравме, а тоа беше во Мај минатата година, Основниот суд Скопје 2 во Скопје ни дозволи да направиме увид во судскиот регистар за, при поднесување на нашето барање, да не направиме случајно повторување на некое име што веќе е употребено од некоја верска заедница. По увидот констатиравме дека незаконски, во графата каде што е регистрирана МПЦ, додадено е име Охридска Архиепископија. Велиме незаконски зашто целата јавност во Р. Македонија знае дека на Црковно-народниот собор што го одржа МПЦ во Октомври 2008г. тие не го усвоија името Охридска Архиепископија како составен дел од името на МПЦ. Тоа што некој бесправно го додал во судскиот регистар споменатото име е кривично дело, но ако тоа го прави судот кој ќе го тужи него?

За да не губиме време во исправање на „криви Дрини“, Светиот Архијерејски Синод одлучи да се поднесе барање за регистрација на Православната Охридска Архиепископија пред надлежните органи под име: Грко-православна Охридска Архиепископија на Пеќката Патријаршија. Тоа го направивме едноставно од причина името што го назначивме во барањето да не биде исто со некои од имињата на верските заедници што се веќе регистрирани, зашто законот тоа не го дозволува. Синодот беше воден од намерата името на верската заедница што бараме да се регистрира да не ја промашува суштината на нашата Црква. А вие добро знаете дека грко-православен не значи Грк кој е православен, туку под тоа име се познати сите Цркви што исповедаат православно христијанско исповедание. Грко-православни се нарекуваат и во своето име

the known churches that profess Orthodox Christian profession. The so called Greek Orthodox includes in its name the following: Alexandria, Antiochian and Jerusalem Patriarchate. No one serious can doubt that the Arabs who are members of the Antiochian Patriarchate are Greeks, but their Church is Greek - Orthodox Patriarchate of Antioch and the whole East. The other part added to the name we proposed in the request is natural and organic. The Orthodox Archbishopric as an autonomous Church is part of the Pec Patriarchate. Thus, no national preindicator should be sought, however you should know that the Church is a Church when there is "Neither Jew nor Greek" (Galatians 3,28) since we are all one in Jesus Christ.

Hence, the proposed name has one and only intention, and that is the Ohrid Archbishopric to obtain a legal status. Therefore, the Synod in its request for registration emphasized that provided that the Court did not like the name we agree the Court to be our godfather, so we can be left alone. Perhaps someone will think that we are mocking around, but it is really a pity that the state has brought itself into a situation in which its institutions are subjects of mockery. However, you have also seen that in these few days following the announcement of the news how many pastors have appeared declaring themselves that the proposed name was absurd to them. Even Bishops of the schismatic MOC have said the same. They are to be named as they are supposed to, we should not have to. You are quite aware of the fact that the same is called a fear. However, why are they afraid of one tiny, meaningless group of religious Orthodox which they malevolently called the gang of Vranishkovski? Just because God is with us and the truth is with us. That makes us free to be unpredictable, but it enslaves our opponents in the fear that they might deviate a lot from the truth, form the humanity, form the faith in God and in the Church.

Thus, should the Court accept the proposed name no one should get upset, only the authorities of our county should get upset if we get refused to register. Not a better name could have been proposed than this one, since they forced us to propose the same. Each new proposal would have been worse for them, just imagine if a national preindicator exited in the name of the Church, as for instance in the Serbian Orthodox Church? It will neither bother us

го имаат: Александријската, Антиохијската и Јерусалимската Патријаршија. Никој сериозен не може да се сомнева дека Арапите кои се членови на Антиохијската Патријаршија не се Грци, но нивната Црква е Грко-православен Патријархат на Антиохија и на Целиот Исток. Другиот додаток во името што го предложивме во барањето е природен и органски. Охридската Архиепископија како автономна Црква е составен дел од Пеќката Патријаршија. Така, во предложеното име не треба да се бараат национални предзнаци, и вие знаете дека Црквата е Црква само тогаш кога нема веќе „ни јудеец ни елин" (Галат. 3,28) зашто сите сме едно во Христа Исуса.

Значи, предложеното име има само една единствена намена, Охридската Архиепископија да добие правен статус. Затоа Синодот во своето барање за регистрација истакна дека во колку на судот не му се допаѓа ова име, ние се согласуваме судот да ни биде кум, само да не нè малтретираат повеќе. Можеби некој ќе помисли дека биеме шега, ама навистина жалосно е што една држава се доведува во ситуација нејзините институции да бидат за подигравка. А видовте во овие неколку денови од објавувањето на веста колку душегрижници се појавија кои изјавуваат дека предложеното име било апсурдно. Дури и епископи на расколничката МПЦ го изјавија тоа. Како тие да треба да се именуваат така, а не ние. Вие пак добро знаете дека тоа се нарекува страв. Но, зошто се плашат од една мала безначајна група на верни Православци која злонамерно ја нарекуваат тајфата на Вранишкоски? Само заради тоа што со нас е Бог и со нас е вистината. Тоа нè ослободува нас да бидеме слободни до непредвидливост, но нашите противници ги поробува во стравот дека многу отстапиле од вистината, од човечноста, од верата во Бога и Црквата.

Така, ако судот го прифати предложеното име никој не треба да се вознемирува, единствено од одбивањето да бидеме регистрирани треба да се вознемират властите на нашата татковина. Зашто подобро име од ова, на кои впрочем самите тие не наведоа да го предложиме, нема ниту да добијат. Секој нов предлог би бил полош за нив, зашто замислете ако во името на Црквата навистина има и национален предзнак, како на пример Српска Православна Црква? Тоа нас и вас сигурно не би

nor you, since we are forced to accept what our godfathers give to us, but what would that mean for the Republic of Macedonia? Is there an analyst in the Government to explain that to them?

Christian Brothers and Gentlemen, we have come to the end of the great success that you have achieved, certainly with the help of God. Any decision reached by the Court does not put you into loss. Should we be registered, our struggles will not be in vain, should the contrary happen your spiritual treasury shall be enriched. With this spiritual wealth we shall buy the future, not only in the kingdom of God but also here and now. Thus, you choose what you are going to pray for, nevertheless in each case you have nothing to lose, since the Church never loses. It defeats the death.

Awaiting of the Holy Pentecost we pray to the Holy Spirit to abundantly visit you, for He is the Spirit Who keeps the Church in unity and encourages us to love until perfection.

Yours in Lord

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
+of Ohrid and od Skopje Jovan

President of the Holy Synod of Bishops
of the Orthodox Ohrid Archbishopric

Week of Holy Fathers of the First Ecumenical Council
2009

ни сметало, ние сме принудени да примиме име што ќе ни го дадат кумовите, но што тоа би значело за Р. Македонија? Имаат ли во власта некој аналитичар тоа да им го објасни?

Браќа и господо христијанска, пред крајот сме на еден голем успех кој вие го стекнавте, секако со Божјата помош. Било какво решение да донесе судот вие не сте во загуба. Ако нè регистрираат, нашите страдања нема да бидат залудни, ако се случи спротивното вашиот духовен трезор ќе биде уште побогат. Со тоа духовно азно ќе ја купуваме иднината, не само во Царството Божјо, туку и овде, и сега. Така, сега вие одберете за што ќе се молите, но и во едниот и во другиот случај нема што да загубите, зашто Црквата никогаш не губи. Таа ја победи смртта.

Во очекување на светлата Педесетница се молиме Духот Свети изобилно да ве посети, зашто Тој е Духот Кој Црквата ја чува во единство и сите нас нè поттикнува на љубов до совршенство.

Ваш во Господа

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+Охридски и Скопски Јован

Претседател на Светиот Архијерејски Синод
на Православната Охридска Архиепископија

Недела на Светите Отци од Првиот Вселенски Собор
2009 г.

HOLY SYNOD OF BISHOPS
OF THE SERBIAN ORTHODOX CHURCH

No.312/zap.257, May 15, 2009, Belgrade

To
His Excellency
Mr. Gjorgje Ivanov
President of the Republic of Macedonia
Skopje

Dear Mr. President,

On behalf of the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church, and of ourselves, it is an honour to congratulate you, in these days of Easter, on your election and appointment to the position of President of the Republic of Macedonia. We wish you to perform this prestigious, but also very responsible service, with great dedication, in good health and to the benefit of your country, as well as of the entire region.

His Holiness the Serbian Patriarch kyr Pavle addressed Your predecessor, Mr. Crvenkovski on several occasions, as we ourselves have done in the Patriarch's absence and in the official capacity of presiding over the Holy Synod of Bishops, asking that the persecution of His Beatitude, Archbishop of Ohrid, kyr Jovan, be stopped. We were trying to make it possible not only for him, but also for the entire Archbishopric and its believers, to lead free lives. Unfortunately, Mr. Crvenkovski did not reply to even one of those letters. To the best of our knowledge, it is precisely on his order that the aforementioned and inappropriate legal persecution continues. We believe that you are aware that Archbishop Jovan has already served prison term to prison twice on account of prejudiced and unverified allegations, which have led to criticism of then Macedonian government by the international community. As of now, he has been outside of Macedonia for a year, because the court in Veles has ordered to have him detained. After two ac-

СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Број 312⁄зап.25715. мај 2009. године у Београду

Његовом Превасходству
Господину ЂОРЂУ ИВАНОВУ
Председнику Републике Македоније
Скопље

Поштовани Господине Председниче,

Част Нам је, у име Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве, и у Наше лично име да Вам у овим Васкршњим данима честитамо избор и устоличење на место Председника Републике Македоније. Желимо да ову угледну, али и врло одговорну службу вршите предано, у добром здрављу и на корист Вашој земљи, али и на корист целог региона.

Његова Светост Патријарх српски Господин Павле обраћао се неколико пута Вашем претходнику Господину Црвенковском, а исто тако и Ми у одсуству Патријарха, у својству председавајућег Светог Архијерејског Синода, тражећи да престану гоњења Његовог Блаженства Архиепископа охридског Господина Јована и да се не само њему, већ и целој јерархији и верницима ове Архиепископије омогући слободан живот. Нажалост, он ни на једно писмо није одговорио. Имали смо сазнања да се управо по његовом захтеву продужавају поменута непримерна судска гоњења. Верујемо да је Вама познато да је Архиепископ Јован већ два пута био у затвору за оптужбе које су тенденциозне и недоказане, и за које су тадашње власти Републике Македоније биле критиковане од стране међународне заједнице. Сада је он већ годину дана изван Републике Македоније јер му је одређен притвор од стране суда у Велесу. После две ослобађајуће пресуде првостепеног суда у Велесу, за исто кривично дело, њему се сада по решењу Апелационог

quittals by the First Instance Court in Veles, now he is being on trial again, for the same offense, at the Court of Appeal in Skopje. This is indeed inhumane, since the process started in 2002 and is, as of today, still unfinished. Moreover, now the court has ruled to have him detained. We think that this hinders the process of establishing a dialogue with the Macedonian Orthodox Church, but in a sense, also the political relations in the region as a whole. Therefore, on behalf of the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church, we appeal to you to exercise your jurisdiction and contribute to the swift resolution of this problem.

We remind Your Excellency that the Assembly of the Republic of Macedonia, a little over a year ago, passed a new law on religious communities, precisely for the reason that the old one was discriminating towards the members of the Ohrid Archbishopric, which is now a part of the Patriarchate of Pech. But it is more than obvious that this new law is not being implemented. It took more than nine months for it to be implemented, and after that the Ohrid Archbishopric had to wait for another year to get a court permission to register. It got that permission only recently, and as we have been informed, already applied for registration. But before that, just in order to check whether the court would be unbiased in its decisions, they applied to register the Stavropegial Monastery of St. John Chrysostom. The competent court rejected this application without any explanation, and it is now under procedure at the Court of Appeal in Skopje.

We believe, Mr. President, that you follow the annual reports of the international institutions with regard to the religious rights of the members of the Ohrid Archbishopric in your country. All of them indicate that there is an unsolved problem which has been there for quite a while, and with intense consequences for the region, too. We think it would be natural that your country, respecting the religious rights of unhindered gathering of believers, should grant a legal status to the Ohrid Archbishopric, as guaranteed to everyone by international conventions, even by the Macedonian Constitution.

It is inconceivable that in the Republic of Macedonia, only the Ohrid Archbishopric, a generally recognized Orthodox Church, which is in complete unity with all Orthodox churches

суда у Скопљу суди и по трећи пут. То је заиста нехумано јер је процес почео 2002. године и још није завршен. Чак шта више, сада му је одређен и притвор. Сматрамо да то оптерећује успостављање дијалога са Македонском Православном Црквом, али у извесном смислу и политичке односе у региону. Зато, у име Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве молимо Вас да искористите Ваше надлежности и допринесете да се овај проблем ускоро разреши.

Подсећамо Ваше Превасходство да је Скупштина Републике Македоније пре нешто више од годину дана донела нови закон о верским заједницама управо из разлога што је стари закон био дискриминирајући за припаднике Охридске Архиепископије која је у саставу Пећке Патријаршије. Али више је него очигледно да се тај нови закон сада не примењује. Требало је да прође више од девет месеци да би он ступио на снагу, а од тренутка кад је већ ступио на снагу Охридска Архиепископија чекала је годину дана да од суда добије дозволу за увид у судски регистар. Тек је недавно добила ту дозволу и како смо обавештени већ су поднели захтев за њихову регистрацију. Али пре тога, да би се проверило да ли ће суд непристрасно одлучивати, за регистрацију су пријавили Ставропигијални Манастир Светог Јована Златоустог, чији је захтев надлежни суд, без икаквих објашњења, одбацио и сад се по том питању води поступак пред Апелационим судом у Скопљу.

Верујемо Господине Председниче да пратите годишње извештаје међународних институција о поштовању верских права припадника Охридске Архиепископије у Вашој земљи. Сви они указују да постоји један нерешен проблем који већ дуже време траје и то са великим последицама по регион. Сматрамо да би било природно да Ваша држава, поштујући верска права о несметаном удруживању верника, Охридској Архиепископији омогући правни статус, што је свакоме загарантовано међународним конвенцијама, па чак и по Уставу Републике Македоније. Несхватљиво је да у Републици Македонији само Охридска Архиепископија, која је опште призната Православна Црква и која је у потпуном јединству са свим православним црквама у свету, чији је Архиепископ Господин Јован, осим са Патријархом српским служио и са патријарсима Васељенским,

in the world, and whose Archbishop, kyr Jovan, has served not only with the Serbian Patriarch, but with the Patriarchs of Alexandria, Jerusalem and Moscow, and many other Bishops in the Orthodox Church, cannot get a legal status, while many other diverse religious communities, which not only have suspicious foreign connections, but destructive teachings as well, are allowed to have that same status. It is lamentable that the entire Orthodox world is getting the impression that he is being persecuted by your country's government precisely because he has brought out the Macedonian Church out of many years of schism and into the unity with all Orthodox Churches in the world.

It is within the aforementioned context that we repeat our request to Your Excellency, to find a way, using your statesman's wisdom, to stop the persecution of Archbishop Jovan and finally grant the Ohrid Archbishopric a legal status, so that its believers can associate freely and serve jointly the Lord and each other.

With great hope that it will be through you that the Macedonian authorities will understand that Church unity has already been established to the benefit of Your country as well as the entire region, we remain, respectfully yours,

On behalf of the Chairman
of the Holy Synod of Bishops
Member, Metropolitan of Montenegro and the Litoral

Александријским, Јерусалимским и Московским, као и са још многим епископима у Православној Цркви, не може да има правни статус, а могу да га имају разноразне верске заједнице, које, не само да су у сумњивим везама са иностранством, већ је и њихово учење деструктивно. Тужно је што се стиче утисак у читавом Православном свету да власти у Вашој земљи њега гоне зато што је Цркву у Републици Македонији извукао из дугогодишњег раскола и довео је у јединство са свим православним црквама у свету.

У контексту горепоменутог, понављамо захтев којег упућујемо Вашем Превасходству, да државничком мудрошћу изнађете начин да престану гоњења Архиепископа Јована и да се Охридској Архиепископији коначно да правни статус како би њени припадници могли слободно да служе и заједничаре у Господу и међусобно.

Уз велику наду да ће управо преко Вас, власти у Републици Македонији схватити да је већ постигнуто црквено јединство на добробит Ваше државе, али и читавог региона, остајемо са поштовањем.

За Председника
Светог Архијерејског Синода
Члан, Митрополит црногорско-приморски

MACEDONIAN ORTHODOX CHURCH
HOLY BISHOP'S SYNOD (SIC)

Republic of Macedonia, Skopje.
Partizanski odredi 12
tel/fax ++389(0)2 32 30 685

Sas Nr.81
31.05.2011, Skopje

To His Holiness
Archbishop of Pec, Metropolitan of Belgrade and Karlovac
And Serbian Patriarch
Kyr kyr Irinej
Belgrade

Your Holiness,

We greet You with fraternal love and wishes for good health and God-pleasing serving in the sister-church, the Serbian Orthodox Church. We take this opportunity, in this period of the luminous celebration of the Holy Pentecost, to once again express our readiness and our efforts for improvement of the communications and building genuine Christian love between our two Churches. However, this time, the reason for addressing You is one unfortunate event that took place recently within the borders of our ecclesiastical jurisdiction, and which is, by all standards, anti-canonical and against the established practice in the Orthodox Church. Such occasions cause unwanted consequences that can further worsen the relations between the two sister-churches, which will also surely influence the relations between the two fraternal peoples – the Serbian and Macedonian.

Since the earliest days, the Holy Church of Christ had set

МАКЕДОНСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
MACEDONIAN ORTHODOX CHURCH
СВЕТИ АРХИЕРЕЈСКИ СИНОД
HOLY BISHOP'S SYNOD

САС бр. 81
31.05.2018 год.
СКОПЈЕ

Ваша Светост,

Ве поздравуваме со братска љубов и со желба за добро здравје и богоугодно служење на сестринската Српска православна црква. Користиме прилика во овој период на светлите празнувања на Светата Педесетница уште еднаш да Ви ја искажеме нашата подготвеност и нашите заложби за подобрување на комуникациите и градење на вистинска христијанска љубов меѓу нашите две цркви. Но овојпат повод за нашево обраќање до Вас е еден немил настан кој се случи неодамна во границите на нашата црковна јурисдикција, а кој, по сите норми, е противканонски и е спротивен на воспоставената практика во Православната Црква. Таквите појави доведуваат и до несакани последици кои можат уште повеќе да ги влошат односите меѓу двете сестрински цркви, што секако ќе влијае и на односите меѓу двата братски народа - српскиот и македонскиот.

Светата Црква Христова уште од најрани времиња определила административна самостојност за секоја автокефална црква, со што *епископите од една да не ги преминуваат границите на својата дијацеза* (Втор вселенски собор, 2 правило), односно *никој епископ да не се осудува да ги преминува границите од една во друга епархија и да извршува свештени служби, освен ако не е повикан од епископ на таа област; во спротивно постапките на таквиот се невалидни и истиот треба да биде разбластен* (сп. Антиохиски, 13 правило).

До Неговата Светост
Архиепископ Пејски, Митрополит Белградско-карловачки
и Патријарх Српски
г. г. ИРИНЕЈ
Белград

Република Македонија - Скопје, Партизански одреди бр. 12
Republic of Macedonia - Skopje, Partizanski odredi 12, tel/fax: ++389(0)2 32 30 685

administrative independence for every autocephalous Church, by which the "Bishops should not cross the borders their own diocese" (Second Ecumenical Council, Rule 2), i.e., "None of the bishops should dare to cross the borders of one into another diocese and preform religious services, except if he had been called by the bishop of that diocese to do so; otherwise, the services of such an act are invalid and the bishop should be deprived of his rule" (Council of Antioch, Rule 13).

In this manner, recently, on the graveyards in Kavadarci, an unfortunate event took place, caused by the uncanonical and unlawful behavior of individuals of the so-called Orthodox Ohrid Archbishopric in the Republic of Macedonia. Despite the indications that they were not allowed to perform a religious ceremony, they still violently performed the funeral service, thus violating the canons of the Holy Church and the state laws of the Republic of Macedonia. Their behavior is an act of interference in the canonical jurisdiction of the Macedonian Orthodox Church. Any attempt to justify this is indeed supportive of it and an attempt to establish a parallel orthodox jurisdiction on the territory of the Republic of Macedonia, which does not contribute to the development of fraternal love and the building of ecclesiastical unity.

Your Holiness, we believe that you understand our concern, because the Serbian Orthodox Church also experiences such acts by the defrocked, former bishop of Raska and Prizren, Artemij, against which you are taking justified measures. Therefore, on this occasion we would like to once again emphasize that the individual that You name as Archbishop Jovan (Vraniskovski) is defrocked by the Macedonian Orthodox Church for material abuses. The constructions that he had been defrocked due to political reasons are only serving as an alibi for some individuals of the Serbian Orthodox Church to behave uncanonically. Patriarch Pavle of the blessed repose, had insight into the documentations that proved that against Vraniskovski a church process was initiated two years before his defrocking, thus he was involved and insisted that the contacts between our two churches continue (in that regard, we had two meetings with Patriarch Pavle). However, they who invented the project Vraniskovski are the same ones

Така, неодамна на гробиштата во Кавадарци се случи немил настан, предизвикан од неканонското и незаконско дејствување на поединци од т.н. Православната охридска архиепископија во Република Македонија. И покрај укажувањата дека тие не смеат да извршуваат верски обреди, сепак насилно извршиле опело и погреб, со што ги прекршиле и каноните на Светата Црква и државните закони на Република Македонија. Тоа јавно однесување е чин што претставува мешање во канонската јурисдикција на Македонската православна црква. Секое, пак, одобрување на тоа, всушност, е поддршка и обид за воспоставување на паралелна православна ерархија на територијата на Република Македонија, што не е во прилог за развивање на братска љубов и градење на црковно единство.

Ваша Светост, веруваме дека ја разбирате нашата загриженост, зашто и во Српската православна црква имате такво дејствување од расчинетиот архиереј, поранешниот епископ Рашко-призренски Артемиј, за кое и Вие преземате оправдани мерки. Затоа, и при оваа прилика, би сакале уште еднаш да нагласиме дека лицето коешто Вие го насловувате со архиепископ Јован (Вранишковски) е расчинет од страна на Македонската православна црква заради материјални злоупотреби. Конструкциите дека тој е расчинет од политички причини претставуваат само алиби на поединци од Српската православна црква за неканонското однесување. Блаженоупокоениот патријарх Павле ги имаше на увид документите дека против Вранишковски е поведена црковна постапка две години пред неговото расчинување, па затоа тој беше ангажиран и настојуваше да продолжат контактите помеѓу нашите две цркви (во таа смисла со Патријархот Павле реализиравме и две средби). Но, тие што го смислија проектот Вранишковски, истите ги спречуваа и конструктивните средби и разговори.

Оттаму, Ваша Светост, сега останува на Вас да пројавите интерес за да бидете аргументирано запознати со целиот тек на настаните и со материјалните докази за случајот Вранишковски, за да евентуалните понатамошни постапки на Српската православна црква во однос на давањето поддршка на расчинети поранешни ерарси бидат во духот на каноните на Светата Православна Црква.

who also hindered the constructive meetings and talks.

Hence, Your Holiness, it is now up to You to show interest to be informed with arguments, about the whole course of events, and with the material evidence of the case Vraniskovski, in order for the eventual future steps of the Serbian Orthodox Church, in regard to giving support to defrocked former bishops, to be in the spirit of the canons of the Holy Orthodox Church.

Hoping that You will act correctly in accordance with the canons, and all for the good of our two Churches and two peoples. We greet you in hope that the aforementioned activities of the adherents of the so-called Orthodox Ohrid Archbishopric will face adequate and timely reaction from Your side.

Your brother in Christ,
Head of the Macedonian Orthodox Church
Archbishop of Ohrid and Macedonia
Stefan

Надевајќи се дека согласно каноните правилно ќе постапите, а сè за доброто на нашиве две цркви и два народи, Ве поздравуваме со верба дека за посочените активности на припадниците на т.н. Православна охридска архиепископија ќе биде од Ваша страна соодветно и навремено реагирано.

Ваш брат во Христа,

ПОГЛАВАР НА
МАКЕДОНСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ И МАКЕДОНСКИ

HOLY SYNOD OF BISHOPS
OF THE SERBIAN ORTHODOX CHURCH

No. 709
July 4, 2011
Belgrade

To:
His Eminence
Metropolitan Stefan
Skopje

Your Eminence,

We have received your letter of May 31, 2011. We thank you for your wishes for our good health and pleasant service in God. At the very start of this answer of ours, we must stress that the content of your letter has had us quite surprised, and even more deeply saddened. Surprised, because of the complete absence of any kind of realistic perception of your current position, and saddened because, if you keep clinging to the same attitude you presented in your letter to our humble self, the resolution of the status of your Church will be very difficult.

The service and duty of the God-chosen and God-appointed Patriarch of one of the local Churches of God, obliges us in the face of all modern events, but we feel a special responsibility to the unity of the Church and to the preservation of the true faith. The concern with regard to establishing unity with the Church in your country – which, unfortunately, is still in schism – flares up our prayers and desires for it to happen as soon as possible. But the conduct of the members of your Bishopric, especially in the last few years, as well as certain texts, similar to this recent letter of yours – to which we reply impelled by duty and conscience – diminish our hope and deepen our pain due to those unreasonable acts.

СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ
Број 709
4. *јул* 2011.
У Београду

Његовом Високопреосвештенству
Митрополиту Стефану
Скопље

Ваше Високопреосвештенство,

Примили смо Ваше писмо од 31. маја 2011. године. Благодаримо Вам на Вашим жељама за Наше добро здравље и богоугодно служење.

Већ на самом почетку овог Нашег одговора морамо да нагласимо да Нас је садржај Вашег писма у приличној мери изненадио, а у још већој мери ожалостио. Изненадио нас је због потпуног одсуства реалног сагледавања положаја у којем се налазите, а ожалостио нас је јер, уколико се будете држали ставова које сте изнели у свом писму Нашој смерности, решење Вашег црквеног проблема веома тешко ће бити остварено.

Служба и дужност богоизабраног и од Бога постављеног Патријарха једне од помесних Цркава Божјих чини нас одговорнима пред свим савременим догађајима, али особиту одговорност осећамо према јединству Цркве и према очувању праве вере. Брига о васпостављању јединства са Црквом у Вашој земљи – која, нажалост, још пребива у расколу – подгрева нашу молитву и жеље да се то што скорије догоди. Али понашање чланова Ваше јерархије, поготову у последњих неколико година, као и поједини написи, слични овом Вашем недавном писму, – на које Вам по дужности и по савести

In the aforementioned context, we will try to elaborate why on the basis of the attitudes outlined in your letter – which are ecclesiastically and canonically completely unfounded – the building of Church unity cannot be expected, and thus, neither can the resolution of the schism you are in.

In June 2002, on the territory of your country a canonic situation was reestablished, having been broken in 1967 due to Church schism, caused by the one-sided announcement of your Church's autocephaly. The Agreement of Nish – with which, as far as we know, you agreed as well – has been accepted by His Blessedness, Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr Jovan, back then Metropolitan of Veles and Vardar. Until the consecration of Bishops for the Ohrid Archbishopric, and until the formation of its Synod and the announcement of the Tomos of its autonomy, there were several attempts to explain to yourself and everyone you represent, that a complete isolation awaits you unless you enter communion with the Church. Unfortunately, you took all that as a malevolent message, and have many times refused to meet the delegates of our Church.

Now you address us regarding the recent unfortunate event at the cemetery in Kavadarci. But instead of condemning the un-Christian and inhumane actions by the Metropolitan from Your Bishopric, who shamelessly violated the right of the deceased to leave a will, you deliver lectures on canons, not realizing that all of them are, without exception, against you in this case. You deliberately ignore the fact that the Orthodox Ohrid Archbishopric is the only canonic Church on the territory of the FYR of Macedonia, and that you are in schism. If anyone has the right to start a procedure due to encroachment of jurisdiction, it is precisely the hierarchy of the Ohrid Arcbishopric. Your Church has never been acknowledged by anyone as autocephalous, so it is very inappropriate for you to mention it as such when addressing us, and furthermore, to quote Church canons even though they not only do not justify your actions, but even condemn them.

Regarding the matter of parallel hierarchy, you put us in an unpleasant position where we have to tell you that this parallel hierarchy is represented precisely by the hierarchy of the schis-

одговарамо, – умањују Нашу наду, а повећавају Наш бол због тих безрасудних поступака.

У контексту горе реченог, покушаћемо да образложимо зашто се на ставовима изнетим у Вашем поменутом писму – а они су еклисиолошки и канонски потпуно неутемељени – не може очекивати изградња јединства Цркве, па, сходно томе, ни превазилажење схизме у којој се налазите.

Од јуна месеца 2002. године васпостављено је канонско стање на територији Ваше земље, прекинуто 1967. године услед црквеног раскола, проузрокованог једностраним проглашењем аутокефалности Ваше Цркве. Нишки споразум – са којим сте, колико смо ми упознати, и Ви били сагласни – прихваћен је од стране Његовог Блаженства Архиепископа охридског и Митрополита скопског г. Јована, тада Митрополита велешког и повардарског. До хиротонисања епископâ за Охридску Архиепископију, као и до формирања њеног Свештеног Синода и издавања Томоса о њеној аутономији, начињено је неколико покушаја како би се Вама и свима које представљате објаснило да вас чека потпуна изолација уколико не приступите јединству. Нажалост, Ви сте то, најчешће, схватали недобронамерно, а не мали број пута сте и одбијали сусрете са делегацијама наше Цркве.

Сада нам се обраћате поводом познатог немилог догађаја на градском гробљу у Кавадарцима. Али уместо да осудите нехришћански и нехумани поступак митрополита из састава Вашег епископата, који је бестидно нарушио право покојниковог завештања, Ви читате лекције о канонима, а не схватате да су они, сви без изузетка, у даном случају против Вас. Ви намерно превиђате чињеницу да је Православна Охридска Архиепископија једина канонска Црква на територији БЈР Македоније, а да сте Ви у расколу. Ако ико има право да покрене поступак због повређене јурисдикције, то је управо јерархија Охридске Архиепископије. Ваша Црква никада и ни од кога није призната као аутокефална, па је врло непристојно да је као такву помињете у обраћању Нашој

matic structure you belong to, since a canonic hierarchy cannot be treated as parallel. It would only be possible if the peculiar and illogical assumption were accepted that your schismatic hierarchy is really canonic, and that the hierarchy of the Ohrid Archbishopric is the one in schism. But this is not supported by reality: the hierarchy of the Orthodox Ohrid Archbishopric serves together with the hierarchy of our local Church, with the hierarchy of the First Throne Church in Constantinople, and along the Bishophood of all Orthodox Churches in the world.

The Hierarch of the Canonic Church in your country, His Beatitude, Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr Jovan is a Prelate very well respected by all Orthodox Churches. Consequently, any comparison between Archbishop Jovan and monk Artemije – and you are indeed making that comparison – is out of touch with reality, as well as highly inappropriate. The first one has sacrificed himself for the Church and suffered insult, defamation, humiliation, even prison and exile on account of his determination to preserve Church unity, while the other, monk Artemije, defames, insults and denigrates almost all Church leaders, and the worst is that he sacrificed to his own pride the communion with the Church, irrationally separating himself from it. To compare Archbishop Jovan with monk Artemije is to insult our Church and our very selves. On the other hand, an independent court in Sofia, out of the reach of political pressure by the authorities in the FYR of Macedonia, considered this conviction politically motivated and therefore declined to extradite Archbishop Jovan from Bulgaria to your country for serving a prison sentence. Due to all these reasons, one cannot believe rumors obviously created to justify the political persecution of the Ohrid Archbishopric, especially its Patriarch, and particularly when in these last nine years one could easily see the readiness of Archbishop Jovan to sacrifice his own position or any material security which he could have kept, were not for his determination to sacrifice himself for Church unity.

Your Eminence,

It is legitimate to seek solutions for the schism you are in and in that regard, we understand your concern and desire for new

смерности и да се, штавише, позивате на свештене каноне иако они не само што не оправдавају Ваше поступке него их управо осуђују.

Што се тиче питања паралелне јерархије, стављате Нас у непријатну ситуацију да Вам кажемо да паралелну јерархију представља управо јерархија схизматичке структуре којој Ви припадате јер канонска јерархија никада не може да буде третирана као паралелна јерархија. То би било могуће једино тада када би била прихваћена чудна и антилогична теза да Ваша расколничка јерархија јесте канонска, а да је јерархија Охридске Архиепископије у расколу. Али то стварност не потврђује: јерархија Православне Охридске Архиепископије саслужује са јерархијом наше помесне Цркве, са јерархијом првопрестоне Цркве у Константинопољу и са епископатом свих Православних Цркава у свету.

Првојерарх канонске Цркве у Вашој земљи, Његово Блаженство Архиепископ охридски и Митрополит скопски г. Јован, јесте врло угледан архијерej, поштован у свим Православним Црквама. Следствено, било какво поређење између архиепископа Јована и монаха Артемија – а Ви прибегавате таквом поређењу – налази се изван реалности, а притом је и крајње неумесно. Први се, наиме, жртвовао за Цркву и претрпео вређања, блаћења, понижавања, па чак и затварања и изгнанства управо због своје одлучности у чувању јединства Цркве, док други, монах Артемије, вређа, блати и омаловажава скоро све великодостојнике Цркве, а најгоре од свега јесте то што је својој гордости свесно жртвовао и јединство Цркве, безрасудно се одвајајући од ње. Упоређивати архиепископа Јована и монаха Артемија значи вређати нашу Цркву и Нас лично.

Што се пак тиче судова, црквених и световних, сматрамо да више нема оних којима није познато да је архиепископу Јовану суђено из политичких, а не из црквених разлога. За „финансијске малверзације" – како их Ви називате – суд у Велесу га је два пута ослободио, а тек трећи пут, и то у његовом одсуству, он је осуђен. Са друге стране, један независни суд, у Софији, ван домашаја политичког притиска власти у БЈР Македонији, ту пресуду је

meetings. But to eliminate Archbishop Jovan and the hierarchy of the Ohrid Archbishopric in the talks on finding a solution – that would not be canonic nor legitimate. This must be understood and a solution sought on the basis of that, and not in any other way. We hope you are familiar with the Sixth Canon of the Second Pan-Orthodox Council, which clearly and unambiguously says that the Church cannot accept charges made against canonic Bishops by heretics or schismatics. It is also clear why the Church decided this way. Otherwise, schismatics and heretics would think up all kinds of accusations against canonic Bishops, simply to degrade, humiliate and oust them, as we think you are doing in the case of Archbishop Jovan.

Our Church and ourselves have never closed our doors to new meetings with the purpose of finding a way for you to renounce the schism. But we have been speaking for many years now that it is imperative to, first of all, stop all persecution of Archbishop Jovan. You have to agree, it is inhumane, not to speak un-Christian, to renew talks on solving this problem, while You are threating Archbishop Jovan, telling him it would depend on the outcome of the talks if he would be put in prison again. That is dishonest not only to him, but is, to say the least, offensive to everyone who would possibly decide to negotiate with you under such conditions.

You have said – and we know that you say that also when you visit other Orthodox Churches – that Archbishop Jovan is not persecuted by Your Church, but by the political authorities. That is not true. We think that by doing this you purposely deceive even yourself, shifting the responsibility to someone else. It has been investigated and confirmed that the Archbishop is persecuted at the request of your Church. Namely, if it weren't so, the Public Prosecutor would not have been able to raise charges. One can be charged with the crime of "embezzlement" only at the request of the damaged party, while the Prosecutor has no right to press the charges on his own.

Therefore we think that the realization of your proposals of restarting the talks on your status mostly depends on your future actions. As it is well known, Archbishop Jovan was tried in ab-

сматрао политички мотивисаном и зато није допустио да се изврши изручење архиепископа Јована из Бугарске у Вашу земљу, ради издржавања казне затвора. Из тих разлога нису за веровање приче које су очигледно настале да би оправдале политички прогон над Охридском Архиепископијом и, особито, над њеним Првојерархом, поготову када се током ових последњих девет година могла видети спремност архиепископа Јована да жртвује свој положај, као и материјалну сигурност коју би задржао да није хтео да се жртвује за јединство Цркве.

Ваше Високопреосвештенство,

Настојати да се нађе решење за схизму у којој се налазите легитимно је и са те стране ми разумемо Вашу забринутост и жељу за новим сусретима. Али елиминисати архиепископа Јована и јерархију Охридске Архиепископије у разговорима о изналажењу евентуалног решења – то није ни канонски нити пак легитимно. Аутономна Охридска Архиепископија јесте канонска Црква на подручју Републике Македоније. То треба схватити и тражити решење на основу тога, а никако мимо тога. Надамо се да вам је познат шести канон Другог васељенског сабора, који јасно и недвосмислено каже да Црква не може да прима тужбе против канонских епископа поднете од јеретикâ или расколникâ. Јасно је и зашто је Црква управо то одлучила. Јер, у противном, расколници или јеретици би измишљали најразличитије оптужбе против канонских епископа, само да их деградирају, омаловаже и свргну, као што сматрамо да Ви поступате са архиепископом Јованом.

Наша Црква и Ми лично никад нисмо затварали врата за нове сусрете у циљу изналажења решења за Ваш излазак из раскола. Али већ годинама уназад говоримо да је нопходно да престану сва гоњења против архиепископа Јована. Сложићете се да је нељудски, а да не говоримо да није хришћански, да обнављамо разговоре о решењу проблема док Ви претите архиепископу Јовану да ће од исхода преговорâ зависити да ли ће он бити поново затворен. Није то нечасно само према њему већ то, у најмању руку, вређа и све оне

sentia. By the laws of the FYR of Macedonia, he has the right to repeated trial. It would be appropriate if at this repeated trial you desist from pressing charges, so that the case would be closed quickly and painlessly. In this way you will create the required conditions for restarting the talks. The goal of those talks, of course, can never be the acceptance of your many years' ultimatum-style repetition that the only possible solution is the unconditional recognition of a fictional, anti-canonic and coup-induced autocephaly, but it can only be a canonic, ecclesiastically based solution.

With hopes that you will for once act reasonably, for your own good, but also for the good of the entire Church, we salute you in the Lord.

Signed, AEM Patriarch of Serbia
Irinej

који би евентуално одлучили да преговарају са Вама под таквим условима.

Ви сте говорили – а знамо да слично говорите и када посећујете друге Православне Цркве – да архиепископа Јована не гони Ваша Црква већ да га гоне политичке власти. То није тачно. Сматрамо да тиме смишљено обмањујете чак и себе самога, пребацујући одговорност на другога. Проверено је и потврђено да се Архиепископ гони на предлог Ваше Цркве. У противном, наиме, јавни тужилац не би могао да покрене оптужницу. За кривично дело „утаје" гони се само по предлогу оштећеног и јавни тужилац нема право да самоиницијативно подиже оптужницу.

Зато сматрамо да решење за остваривање Ваших предлога о продужетку разговорâ око вашег статуса највише зависи од Ваших будућих поступака. Као што је познато, архиепископу Јовану је суђено у одсуству. По законима БЈР Македоније он има право на поновно суђење. Са Ваше стране би било пристојно да на том поновном суђењу повучете предлог о гоњењу и случај би се брзо и без последицâ завршио, а тиме би се створили и неопходни услови за наставак разговорâ. Циљ тих разговора не може, наравно, бити прихватање Вашег дугогодишњег ултимативног рефрена да једино решење јесте безусловно признавање једне фиктивне, антиканонски и пучистички проглашене аутокефалије него мора бити изналажење искључиво канонског, еклисиолошки заснованог решења.

У нади да ћете бар овај пут разумно поступити, на Вашу корист, али и на корист читаве Цркве, поздрављамо Вас у Господу.

АЕМ Патријарх српски

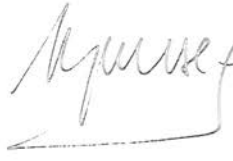

STATEMENT

given by the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan, before the Court in Veles at the court hearing on 9 April, 2012 in a position of an accused by the schismatic MOC for the criminal act "embezzlement" in accordance with Article 239 paragraph 4 under the Criminal Code of the Republic of Macedonia

Dear Mr. President of the Court Council
Dear Members of the Court Council,
Dear Mr. Public Prosecutor, whom I congratulate on the public prosecutor mandate, bearing in mind that at the previous hearings you represented this subject of indictment with an invalid mandate,
Dear Attendants,

I am honored to give my defense before this composition of the Court Council regarding the criminal act "embezzlement" – accused; pursuant to Article 239, paragraph 4, in relation to Article 45 paragraph 1 under the Criminal Code. Especially, since I have not had the chance to give my defense so far, thus I believe I was convicted in absentia.

At the trials with the previous Court Council, I was released from the charges with the following explanation: "the act for which I am accused **is not regarded as criminal act** according to the Law".

My defense, is changed and amended to a greater degree from the previous trials, and it shall be directed in such manner as to persuade this Court Council that the acts upon which I am accused **are not regarded as criminal acts** according to the Criminal Code. If we, together with my attorney, Mr. Vasko Gjorgjiev, before the other Court Council managed to do so, I am sure we will also manage this time, before the changed composition of the Council, especially due to the fact, that in the meantime, certain unclear things, which only peeped out in the years of the previous trials, have become rather clear and shall definitely be in favour of what we represented then and now.

ИСКАЗ

од Архиепископот охридски и Митрополит скопски Јован, пред судот во Велес на судско рочиште од 9 Април 2012г. во позиција на обвинет од расколничката МПЦ за кривично дело „Затајување“ по чл.239 ст.4 од Кривичниот законик на Р. Македонија

Почитуван претседател на Судскиот совет,

почитувани членови на Советот,

почитуван Јавен обвинител, кому му го честитам мандатот за јавен обвинител со оглед на тоа што во претходните судења по овој предмет обвинението го застапувавте со поминат мандат,

почитувани присутни,

Чест ми е пред овој нов состав на Судскиот совет да ја дадам својата одбрана за кривичното дело „Затајување“–обвинет по чл. 239 ст. 4, в.в. чл. 45 ст. 1. од Казнениот законик. Особено што пред овој нов состав немав прилика досега да дадам одбрана, па верувам дека токму заради тоа бев осуден во отсуство.

При судењата со претходниот Судски совет, во два наврати бев ослободуван од обвинениja со образложение дека: „делото за кое сум обвинуван **не е кривично дело** според законот“.

Мојата одбрана, во голема мера изменета и дополнета од претходните судења, ќе биде во насока да се убеди овој Судски совет дека делата за кои се обвинувам **не се кривични дела** според КЗ. Ако тоа во претходните судски постапки го успеавме заедно со мојот бранител г. Васко Ѓорѓиев, пред друг Судски совет, сигурно ќе го успееме и овој пат, пред изменетиот состав на Советот, особено заради фактот што во меѓувреме, некои нејасни работи, кои само се назираа во годините на претходните судења, станаа многу јасни и секако дека ќе стојат во прилог на она што и тогаш, а и сега го застапуваме.

Низ сите судски постапки што се вршеа против мене последниве десет години, упорно предочувавме дека гонењата

Throughout all court proceedings conducted against me in the last ten years, we persistently have pointed out that the prosecutions against me (I talk about the criminal prosecutions) which have not been few for the last ten years (they account to five, including this marathon-like trial) and 6 imprisonments (some in prison and some in custody), along with the last one, were and are with a politic background. When I spoke about that in 2004 at the time of Mr. Branko Crvenkovski, it might have seemed avant-garde and only a few people, even from the media, paid attention to it. Nowadays, everybody knows that the criminal prosecutions against me are political.

The proof of this is presented through the annual reports by the US State Department regarding the religious and citizens' freedoms in the Republic of Macedonia, which every year, thus in each annual report since 2004 until the last one in 2010, the Orthodox Ohrid Archbishopric is mentioned (hereinafter the text referred to OOA) to which I am the Archbishop, and into which I am also mentioned with my full name and surname as Jovan Vranishkovski, as an individual, pointing out that my religious and citizens' rights have been jeopardized. Only on the grounds of the reports by the "Amnesty International" in 2005 which referred to me as a "prisoner of consciousness", the "Forum 18" reports (an organization for religious and human rights from Norway) which has even had 21 report for OOA and Jovan Vranishkovski in the period between 2003 to 2010, including the Helsinki Committee in the Republic of Macedonia my extradition from Bulgaria was rejected, when the Republic of Macedonia demanded my delivery in order to serve the punishment – imprisonment following the verdict of this case.

Thus, the background of this prosecution is not the so-called "embezzlement" – let's not conceal it any longer, since even the sparrows know the truth. The problem is that I and OOA have not given up the Nish Agreement of 2002 by which a church unity was established between the Church on the territory of the Republic of Macedonia with the Orthodox Church in the world. The Nish Agreement of May, 2002, was rejected by the Holy Synod of Hierarchs of the Macedonian Orthodox Church (hereinafter the text referred to MOC) at the end of May 2002, thus we achieved

врз мене (зборувам за кривичните) кои не беа малку за изминативе десет години (дури пет на број, заедно со овој маратонски судски спор) и 6 затварања (што затвор, што притвор), заедно со ова последново, беа и се со политичка заднина. Кога тоа го зборував во 2004г. во времето на г. Бранко Црвенковски, можеби изгледаше авангардно и малкумина, дури и од средствата за информирање, обрнуваа внимание на тоа. Сега веќе нема кој не знае дека кривичните гонења кон мене се со политички карактер.

Ова го докажувам преку годишните извештаи од Стејт департментот на САД за верските права и граѓанските слободи во Република Македонија, кои секоја година, значи во секој годишен извештај од 2004 па сè до последниот од 2010г., ја споменуваат Православната Охридска Архиепископија (понатаму ПОА) на која што јас сум архиепископ, но и мене со име и презиме како Јован Вранишкоски, поединечно, потенцирајќи дека ми се загрозени верските и граѓанските права. Само врз основа на тие извештаи, и врз основа на извештаите од „Амнести интернешнл" кој во 2005г. ме нарече „затвореник на совеста", извештаите на „Forum 18" (организација за верски и човекови права од Норвешка) која има дури 21 извештај за ПОА и Јован Вранишкоски од 2003 – 2010г., како и Хелсиншкиот комитет од Р. Македонија, беше одбиена мојата екстрадиција од Р. Бугарија кога Р. Македонија ме бараше за издржување на затворска казна по пресуда за овој предмет.

Заднината, значи, на ова гонење не е никакво „Затајување" – да не мачкаме очи никому, оти веќе и врапците тоа го знаат. Проблемот е во тоа што јас и ПОА не се откажавме од „Нишкиот договор" од 2002г. со кој се воспостави црковно единство на Црквата на територијата на Р. Македонија со Православната Црква во светот. Нишкиот договор датира од Мај 2002г., САС на Македонската Православната Црква (понатаму МПЦ) го отфрли на крајот од Мај 2002г., ние стапивме во единство со Српската Православна Црква (понатаму СПЦ) токму по тој договор на 22 Јуни 2002г., а само неколку денови потоа јас бев насилно избркан од Митрополијата во која што бев митрополит во Велес.

Но, во одлуката што Судот ја поседува меѓу доказите, (ци-

a unity with the Serbian Orthodox Church (hereinafter the text referred to as SOC) on the grounds of the aforementioned agreement on 22 June 2002, and few days later I was violently kicked out from the Metropolitante in which I was a Metropolitan in Veles.

However, in the decision of the Holy Synod of Hierarchs of the Macedonian Orthodox Church submitted among the evidence in possession of the Court (quoted by the prosecution on several occasions) regarding my relocation from the seat in Veles into the monastery "St. George the Martyr" in Negotino, dated 5 June, 2002 enforced on 6 June 2002, it did not even mention that the problem for my removal from the office was from financial background, even less that it was due to a certain "embezzlement", but it stated that my relocation was due to "**disobedience**" to the Holy Synod of Hierarchs of the Macedonian Orthodox Church. That disobedience, if it may be called so, since the Church allows disobedience only in heresy or schism cases, into which MOC finds itself, is the motive for all my crime prosecutions in the last 10 years that should be examined.

Let's assume that if my so-called "disobedience" to MOC had not happened, then until this day no one would have known about the alleged "embezzlement" I committed. Unfortunately, much later the media representatives found out that what I spoke in 2003 was true, when the investigation procedure commenced. If Jovan in four years (as long as I was a Bishop in MOC) managed to commit that much embezzlement then what the others in 20, 30 or 40 years of service as bishops have done? It was too late when the scandals over "Izgrev", "Govrlevo", "Aerodorm" or the MOC in Australia were revealed. Why hasn't anyone accused the MOC for that? It only sues the "disobedient" ones like me. The media representatives should really contemplate why the public question I asked in 2003 they understood it so late.

This is a public search, followed by a great public interest, thus today I may in an avant-garde manner pose a challenge for the investigative journalism. The challenge is as follows: Who "of a sound mind" – in inverted or without inverted commas, treat it as you please, shall be disobedient to MOC, risking to get into the same position as me, if he has an intention to do or to carry

тирана од обвинителството на неколку наврати), од на САС од МПЦ за моето преместување од седиштето во Велес во манастирот „Св. вмч. Георгиј“ во Неготино од 5 Јуни 2002г., спроведена на 6 Јуни 2002г., воопшто не е споменато дека проблемот за моето отстранување од катедрата е од финансиска природа, уште помалку дека се работи за некакво „затајување“, туку преместувањето е заради „**непослушност**“ кон САС на МПЦ. Токму во таа непослушност, ако воопшто може да се нарече непослушност, зашто Црквата дозволува да постои непослушност само во случаите кога се работи за ерес или раскол, а во кој што всушност се наоѓа МПЦ, треба и да се бара мотивот за сите мои кривични гонења последниве десет години.

Да претпоставиме да не се случеше мојата т.н. „непослушност“ кон МПЦ, никој до денес немаше да знае за наводните „затајувања“ што сум ги направил. За жал многу доцна претставниците од средствата за информирање увидоа дека има вистина во она што го зборував уште во 2003г., кога започна истражната постапка. Тоа дека ако Јован за само четири години (колку што бев архијерej во МПЦ) успеал да направи толку затајувања, тогаш што направиле оние што имаат 20, 30 или 40 години архијерejски стаж? Премногу доцна излегоа во јавноста скандалите со „Изгрев“, „Говрлево“, „Аеродром“ или оние на МПЦ во Австралија. А зошто за тоа не треба никој да ја обвинува МПЦ? Таа ги тужи само „непослушните“ како мене. Навистина треба да се замислат претставниците на средствата за информирање, зошто толку доцна го сфатиле јавното прашање што го поставив како што реков уште во 2003г.

Ова е јавен претрес, со голем интерес од јавноста, затоа денес можеби повторно авангардно ќе поставам нов предизвик за истражувачкото новинарство. Оној што го поставив од 2003г. имаше многу задоцнето палење и беше со многу слаб интензитет, овој кој сега го поставувам можеби некој побрзо ќе го заинтригира. Тој предизвик се состои во следново: Кој „нормален“–во наводници или без наводници, третирајте го како сакате, ќе ѝ биде непослушен на МПЦ, со ризик да го снајде она што ме снајде мене, ако има намера да направи и да продолжи да прави такви затајувања за какви што има обвинение дека сум ги направил јас?

on doing such embezzlement for which I have been charged of?

My biography is known, I have completed two bachelor's degrees, and also completed a doctoral degree, I have not formed a family in order to completely devote to the Church, thus the question is: who should I acquire wealth for, a question that should have been asked by the Court including the public regarding my possible motive to commit the criminal act assigned to my name. The second question regarding the motive is not less important than the first one: was there a simpler way for me to enrich, bearing in mind my education and vocation? Perhaps, I should have been a hypocrite, for four year in MOC and another ten years I should have concealed behind the Church, in order to get material benefit?

This question should have been asked by those who submitted the proposal for prosecution, provided that it was not previously put, however it is up to this Court to determine the motives for the criminal act.

It is crystal clear to everyone who at least is familiar with the ethics and life style in the Church that if a monk who has not formed a family, not only did he take a vow of celibacy, but also of not acquiring any property on his behalf. The Court can easily verify that only this monastic robe I am wearing and few books of mine are the whole wealth I possess, I do not possess anything else. At a certain point in the future I should also answer to the charges regarding the pension insurance, but I shall use this opportunity and say that so far I have had only 30 days of years of service, not because I have not had the chance to pay the pension insurance, but because I have not been willing to do so. I am fully conscious that only when you have nothing, then God is everything to you.

If I understated myself regarding the motive, I kindly ask the following to be recorded: My only motive has turned into an objective – completed, fulfilled – and that was establishment of a church unity of the Church on the territory of the Republic of Macedonia with the Orthodox Church in the world. That is my masterpiece, perhaps early achieved, but I do not believe that the history would remember me by something greater than this.

It has been whole ten years since I left the MOC. I suppose

Мојата биографија е позната, сум завршил два факултети, сум докторирал, не сум оформил семејство за да ѝ се предадам целосно на Црквата, оттука првото прашање е: за кого јас би стекнувал богатство кое Судот, но и јавноста треба да ги постави во однос на евентуалниот мој мотив да го извршам кривичното дело што ми се припишува? Второто прашање кое што се однесува за мотивот, не помалку важно од првото е: немало ли друг, поедноставен начин да се збогатам, со оглед на моето образование и стручна наобразба? Требало јас да бидам хипокрит, четири години во МПЦ и уште десет години потоа, да се кријам зад Црквата, а целта всушност да ми биде лична корист?

Ова прашање повеќе треба да им се постави на оние што го поднесуваат предлогот за гонење, но ако веќе не е поставено, овој Суд има задача да ги утврди и мотивите за кривичното дело.

Јасно му е на секој што барем малку ги познава етиката и начинот на живот во Црквата, дека еден монах кој нема семејство, се заветува не само на безбрачност, туку и на нестекнување имот за себе. Судот лесно може да провери дека освен ова подрасо што го носам и неколку книги што ми се целото богатство, јас немам ништо друго во моја сопственост. Ќе дојде на ред да одговорам за обвинението за пензиското осигурување, но во оваа прилика да кажам дека до денешен ден јас имам само 30 дена работен стаж, не затоа што не сум имал прилика да си платам пензиско осигурување, туку затоа што не сум сакал. Јас сум длабоко свесен дека само кога немаш ништо, тогаш Господ ти е сè.

Ако останав недоречен во однос на мотивот, замолувам да биде забележано уште ова: мој единствен мотив кој веќе се претоči во цел–завршена, исполнета–беше воспоставувањето на црковното единство на Црквата на територијата на Р. Македонија со Православната Црква во светот. Тоа е моето животно дело, можеби рано постигнато, но не верувам дека историјата ќе ме запамети по нешто поголемо од тоа.

Поминаа цели десет години од моето заминување од МПЦ. Поставувам прашање што всушност е и одговор во однос на мотивот, односно умислата за извршување на кривич-

that is the answer regarding the motive, i.e the intention for committing the criminal acts I am accused of. If I really was prone to criminal acts, and I was an immoral and characterless person, was I to have any authority of an Archbishop of a Church, not only over the bishops, priests, monks and believers of OOA, but also in the whole Orthodox Church, ten years after I have left the MOC? If I was such a person, then the monks would have been the first ones to leave me since they would not like to be led by a certain immoral person.

Despite the fact that such unseen 21-century persecutions for a period of whole 10 years of the Christians – members of OOA in the Republic of Macedonia, no not a single person has left OOA, and each day more and more members join it. It is likely that the characteristic features of my personality play a modest role for that, along with the role of the other members of the Holy Synod of Bishops.

Please allow me to give a clear explanation regarding the aforementioned, in relation to the involvement of the politics, not only in this criminal prosecution but also in the other prosecutions against me conducted in the last ten years. It would be dishonest to say that this Government started the criminal prosecutions against me as a result of their original politics. This Government only inherited what was so clearly started by Mr. Branko Crvenovski, when he was the Prime Minister of the Republic of Macedonia in 2003. His statement is well-known that the Government of the Republic of Macedonia to which he was the Prime Minister, shall give every protection to the MOC since the objective of OOA was to "substitute" MOC.

The best defense was to strike the shepherd and the sheep shall be scattered. Firstly, they started with a warning through certain people whose names do not have any importance in the procedure. Then the warnings continued, and when on 11 January 2004, 90% of the monkhood of MOC separated and joined OOA, the same day I was taken into custody. Around twenty days later I was released from the custody, and straight after, on 23 February 2004, disguised men in uniforms worn by the special forces in the MOI, entered the monastery (a weekend house of my parent's adjusted into a monastery) and since they did not find me there,

ни дела за кои и досега бев осудуван. Доколку навистина бев склон кон кривични дела, доколку бев неморална и бескарактерна личност, ќе успеев ли по десет години по заминувањето од МПЦ да имам авторитет на архиепископ на Црква, не само за епископите, свештениците, монасите и верниците на ПОА, туку и во целата Православна Црква? Па доколку бев таков, прво ќе ме напуштеа монасите кои нормално не би сакале да ги води некоја неморална личност.

Но, за тоа што цели десет години, по невидени за XXI век прогони на Христијаните какви што беа кон припадниците на ПОА во Р. Македонија, не само што никој не ја напушти ПОА, туку таа секојдневно има сè повеќе приврзаници. За тоа, покрај улогата на другите членови на Синодот на ПОА, веројатно има некоја скромна улога токму и карактерната особина на мојата личност.

Нека ми биде дозволено да направам едно појаснување во однос на горе реченото, поврзано со политичката вмешаност, не само за ова туку и за другите кривични гонења кои се спроведоа против мене во последниве десет години. Не би било чесно да кажам дека оваа власт ги започна кривичните гонења против мене како резултат на нивната оригинална политика. Оваа власт само го наследи она што многу јасно го започна господинот Бранко Црвенковски, како премиер на владата во 2003г. Позната е неговата изјава дека владата на Р. Македонија на која тој беше првоминистер, ќе ја брани МПЦ на секаков начин зашто ПОА имала цел да ја „супституира“, да ја замени МПЦ.

Најдобар начин на одбрана беше да удрат по пастирот, за стадото да се разбега. Прво започнаа со предупредувања преку одредени луѓе чии имиња во моментов немаат значење за постапкава. Потоа се продолжи со заканувања, а кога на 11 Јануари 2004г. се отцепи 90% од монаштвото на МПЦ и пристапи кон ПОА, истиот тој ден мене ме притворија. Од притвор бев пуштен по дваесетина дена, но веднаш потоа, на 23 Февруари 2004г. маскирани луѓе, со маскирни униформи, какви што носат специјалните сили во МВР, влегоа во манастирот (викенд куќа од моите родители која беше приспособена во манастир) и откако не ме најдоа внатре, им ги исекоа косите

they cut off the hairs of the nuns who happened to be there, kicked them out and set the house on fire.

Later, the police, inquiring judge and public prosecutor arrived and they seized everything from the house which was not burned. The whole folder with the evidence for this criminal act was among the seized items. That was the reason for the communication between this Court and the Sector for Internal Affairs – SIA Bitola, in relation to the items seized by SIA, among which is the evidence for this case. I hope that the communication is filed into this case, however I am mentioning it in relation to the context that the Government of Crvenkovski tried to hinder my defense in every possible manner. The police replied to the Court that it had returned the seized items to me among which was the folder with the evidence for this case; **however it failed to record it**. Where do we live Your Honour? However, the public embodied in the representatives of the media at that time did not want to understand that. Yet, I do not know how much it has understood so far.

From my point of view, following everything that has happened to me, not only when the monastery was set on fire, but even after that in the last ten years, no one can persuade me that the public prosecution along with the public prosecutor representing the accusation was involved in all that, bearing in mind the fact that at the previous hearing he opposed the request for an additional period to be granted to me in order to prepare the defence.

Your Honour, the public prosecution has no interest this case to be proven in a contradictory procedure, if it could pass, the Court should only charge me in order to convict me. I do not believe that the public prosecutor regarding this case is put under pressure by the Government as in the time of Mr. Crvenkovski, but during the procedure of many year in this trial, and due to the fact that he has represented this prosecution from the very beginning, and has been a prosecutor in other cases against me, perhaps he has found motive for personal revenge against me. I do not exclude the possibility that he felt uncomfortable to certain remarks I said or to my attorney's remarks in the previous procedures, but that the least does not justify his tendentious behaviour. There was nothing personal in my objections against the prosecutor, the

на затечените монахињи таму, а потоа ги избркаа надвор и ја запалија куќата.

Потоа дојде полицијата, истражен судија, јавен обвинител и запленија од куќата она што не беше доизгорено. Меѓу запленетите работи беше и целата папка со предметот и доказите токму за ова кривично дело. Оттаму и преписката меѓу овој Суд и СВР Битола, во однос на одземените предмети од нивна страна, а меѓу кои се наоѓаа и доказите за овој предмет. Се надевам дека таа преписка сè уште стои во предметов, но јас ја споменувам во контекст дека власта на Црвенковски на секаков можен начин се обидуваше да ја спречи мојата одбрана. Полицијата врати одговор на барањето од овој Суд дека ми ги вратила запленетите предмети меѓу кои беше и папката со доказите за овој предмет, **ама не направила записник за тоа**. Каде живееме чесни Суде? Но јавноста олицетворена во претставниците на средствата за информирање тоа тогаш не сакаше да го разбере. Не знам додуша ни сега колку и ова го има разбрано.

Мене барем, по сè што се случи, не само во тој настан на палењето на манастирот, туку и потоа, во последниве десет години, никој не ќе може да ми го промени сомнежот дека во сето тоа било вклучено и ова јавно обвинителство и овој јавен обвинител кој го застапува обвинението, особено ако се има предвид дека на претходното рочиште се спротивстави да ми се даде дополнителен рок да можам да ја подготвам одбраната.

Нема интерес јавното обвинителство, чесни Суде овој случај да се докажува во контрадикторна постапка, туку ако може да помине, Судот само да го препише обвинението и да ме осудат. Не мислам дека за овој случај сега обвинителот е под притисок на власта како во времето на Црвенковски, но во текот на долгогодишната постапка во овој судски процес, од почеток го застапува ова обвинение, а бидејќи застапувал и други кривични предмети против мене, веројатно нашол мотиви да има потреба од лична одмазда кон мене. Не ја исклучувам можноста дека обвинителот можеби се чувствувал непријатно на некои мои забелешки или на забелешки од мојот бранител во текот на претходните постапки, но тоа ни најмалку не може да го оправда неговото тенденциозното однесу-

same is now, however it is obvious that I am a victim of revenge and personal passion of the prosecutor against me.

Currently, he is keeping me in custody, and for the second time he has extended my custody, despite the fact that there is no ground for that. The Court is familiar with the fact that I personally called in to serve the prison sentence – obviously with an objective to be entitled to the legal right of repetition of the court procedure. Moreover, the Court and the public are familiar with the fact that I was not extradited from the Republic of Bulgaria in 2010. Therefore, I might have not entered in the Republic of Macedonia if I had the intention to skip the trial. However, I did not want a spot on my biography, released twice from this case, once convicted in abstenia - therefore I called in order to use my right to trail in presence. The process might have even commenced in December 2011 when the Basic Court in Veles reached a decision to repeat the procedure. Provided that it started than, it might have been finished by now, however due to the revenge of prosecutor, as to hold me longer in custody, covering it by indefinite objections, the process starts now. On the other hand, I am kept in custody with no grounds for that.

The prosecution on a proposal of the MOC prosecutes me for a criminal act "embezzlement". The act for committing such crime is withholding of an asset which is in a possession of another person entrusted to the committer of the criminal act, and the act of withholding is expressed in having it at a disposal as he/she is its legal owner, and the act is completed by adoption of the asset, regardless whether there is any illegal material benefit.

In the last, conviction reached by this Court, when I was convicted in absentia (I do not know whether it was on a proposal of the prosecutor, I could not find out from the files, or it was by Court's free will) that I committed the criminal act as follows: "the monetary assets paid to the defendant were paid with a receipt in hand on various grounds. On the receipts for the payments under a special note it was noted what was the payment for, and in the assigned place for the *receiver* the defendant impressed his signature most of the time, while on a certain receipts the defendant was signed on behalf of the *governor*, thus a decision is not reached for the distribution of the costs into which it would have

вање. Во моите приговори немало ништо лично против обвинителот, како што нема ни сега, но евидентно е дека сум жртва на гневот и личната острастеност на обвинителот против мене.

Во моментов ме држи во притвор, еве веќе по втор пат ми го продолжува истиот, иако нема ама баш никаква основа за тоа. На Судот му е познато дека јас сам се јавив на издржување затворска казна–секако со цел да го остварам законското право за повторување на судската постапка. На Судот му е исто така познато, а и на јавноста, дека не бев екстрадиран од Р. Бугарија во 2010г. Така што јас можев и да не влегувам во Р. Македонија, ако имав намера да го избегнувам судењето. Но, јас сакав да не останува дамка врз мојата биографија, два пати ослободуван од овој предмет, а еднаш осуден, но во отсуство–затоа се јавив да го исползувам законското право на судење во присуство. Процесот можеше да започне уште во Декември 2011г. кога Основниот суд во Велес реши постапката да се повтори. Ако почнеше тогаш, веројатно до денес ќе беше завршена, но само заради одмаздољубивост на обвинителот, да ме задржи некој ден повеќе во притвор, покривајќи го тоа со бесконечни жалби, процесот почнува дури сега. Јас пак останав во притвор без никаква основа за тоа.

Обвинителството по предлог на МПЦ ме гони за кривично дело „Затајување“. Дејствието на извршување на ова дело претставува присвојување на туѓ предмет доверен на сторителот, а самиот акт на присвојување се изразува во располагање со предметот како да станува збор за вистински законски сопственик, а делото е довршено со присвојување на предметот, независно дали е прибавена противправна имотна корист.

Во последната, обвинителна пресуда од овој Суд, кога бев осуден во отсуство (не знам дали на предлог на обвинителот, тоа сепак не можев да го констатирам низ списите, или пак по слободна процена на Судот) дека сум го извршил кривичното дело на начин што: „паричните средства кои биле исплаќани на обвинетиот биле исплаќани со сметкопотврди на рака по разни основи. На сметкопотврдите кои биле изготвувани за исплатите, во забелешка било ставено за што се однесувала истата, при што на местото *примил* на сметкопотврдата најчесто се потпишувал обвинетиот, на одредени сметкопотврди

been stated what was the cost for, the credit that was supposed to be spent, budget account from which the payment was to be completed or the amount of the approved credit and the means of procurement. Moreover, no orders exist for: receiver of the payment, the gross amount to be paid, payment fees and other".

What is has not been written yet is that a call for tender was not announced. *(I am reading an article from the daily newspaper Utrinski Vesti dated 11.5.2004 by prof. Trajko Rusevski)*. I read this only to emphasize it to the Court that what they required from me was something that did not exist in the MOC accounting. Namely, the question by the public prosecutor at the search on 2.3.2006 (pg. 8 under the Court Minutes) put to the expert Ilko Petrushevski is as follows: "if the receipts as they were issued in the diocese from which Jovan withdrew money, or he justified the spending of the money, are considered as an accounting document?" – to which the expert answered that such documents are used in the Church, but in the accounting of other companies and in accordance with the Law on Accountancy Law it cannot be used. On the question put by the Court whether only the defendant worked with such documents, since the expert in the process of the expert analysis looked into the complete documentation of few diocese, the expert answered as follows: "no, in every diocese he analysed everybody worked in such manner. That was a routine".

The Court should not take this for granted. According to the recommendations given by the Appellate Court a new expert analysis shall be carried out, thus we shall see whether it is going to be verified. However, among the other things I'd like to point this out, that the expert would check the same.

With regards to the aforementioned I shall state the following: it is a discrimination that I am the only one from whom it was required to work in accordance with the Law on Accountancy whereas at the same time MOC did not work in compliance with the Law. That is the same as you charge someone and then convict him/her that he/she did not use a computer to do the accounting in the period until 1990, when the availability of the PCs was not the same as it is now. In not a single diocese of the MOC accounting was done, You Honour, in the period between 1998 to 2002, and I

само на местото *раководител*, што значи не е донесувана одлука за ангажирање на расходот во која било содржано за што расходот се извршува, износот на кредитот кој што треба да се потроши, буџетската партија од која ќе се изврши исплатата или износот за одобрениот кредит, начинот на кој набавката ќе се изврши. Исто така не постоеле наредби за исплата кои би содржеле: на кого се врши исплатата, на име на што се врши исплатата, бруто износот што треба да се исплати, задршки кои при исплатата се вршат и сл".

Уште само што не е напишано дека не бил распишуван тендер. *(се чита извадокот од Утрински весник од 11.5.2004г. од проф. Трајко Русевски)*. Ова го прочитав само за да му предочам на Судот дека од мене го бара тоа што го нема во сметководственото работење на МПЦ. Имено на прашањето од јавниот обвинител на претресот на 2.3.2006г. (стр. 8 од Записникот од судењето) поставено до вештото лице Илко Петрушевски: „дали сметкопотврдите онака како што биле изготвувани во епархиите од кои подигал пари обвинетиот Јован, односно ги оправдувал парите кои ги потрошил, се книговодствен документ?"- вештото лице одговори дека ваквите документи се применувани во Црквата, но во книговодството на други фирми и по Законот за книговодство не може да се применува. На прашање на Судот дали со такви документи работел само обвинетиот, бидејќи вештото лице при вештачењето разгледувал комплетна финансиска документација на повеќе епархии, вештото лице одговори: „не, сите во епархиите во кои што работел, работеле на тој начин и тоа им било пракса".

Судот не мора ова да го земе здраво за готово, според препораките на Апелациониот суд ќе има ново вештачење, па ќе видиме дали ова ќе биде потврдено. Сепак во овој момент истакнувам, меѓу другото, Судот да има предвид дека вештото лице треба да го провери токму тоа.

Во врска со ова ќе го кажам само следново: да се бара само од мене да работам според законот за книговодство на претпријатија, којшто не се употребувал во тоа време во МПЦ, е дискриминација. Тоа е исто како да обвините некој и да го осудите затоа што не водел сметководство на компјутер до 1990г. кога немаше персонални сметачи како што има денес. Во ниту

do not believe that even today it is done differently. In the meantime, after I left the MOC, I heard that a new Decree was adopted in accordance with the new constitution from 1994, but the details I previously mentioned from the conviction were not carried out in any diocese of the MOC.

On the previous trials, when the Court asked me whether I understood the charges, I continually answered: **No**. Many years (ten) should have passed in order for me to understand the accusations for "embezzlement" – meaning adoption, however their objective was to compromise me. How they have managed that, the time shall tell, but it is more that certain that everything was done via the machinery consisting of the media, thus the public should get an impression that my trial was for a certain misuse. The simplest way for the prosecutor to accuse me was to accuse me in accordance with the act "Official misconduct". However a religious person is not regarded as an official. Therefore he accused me of "adoption". An adoption of something which is not missing. At least that was what the expert analysis proved and it was not in accordance with the prosecutor's will, so the Appellate Court ordered a new expert analysis. Yet, perhaps the previous expert analysis was illegal in a way, since I as a defendant was not allowed to be present at expert analysis, due to the reason that the MOC did not grant me an entrance into their office, in an agreement with the Court and I did not show any disapproval.

Now, when the public hears that Jovan misused the church funds for buying: jeeps, cars and other "luxury" things, it is usually considered that those things are adopted for me and I am the one using them. Provided that there are critical and conscious representatives of the media, should they ask themselves where the vehicles that Jovan bought are, aren't they driven by MOC representatives. Where are the carved cabinets – aren't they decorating the rooms in the Diocese of Povardarie; where are the marble columns and marble capitols – aren't they in the temple of St. George the Martyr in Bitola; where are the marble borderlines and the carved libraries – aren't they the same one that are in the building of the Macedonian Archbishopric, where Jovan's cabinet was. By the way, Your Honour, I kindly ask the following to be stated in the warrant: the expert is to visit the aforementioned

една епархија на МПЦ, госпоѓо судијка во времето од 1998-2002г. не се водеше така сметководството, а не верувам дека и денес се води поинаку. Постоеше една стара уредба за сметководство од 1980г. која беше неусогласена со новиот устав на МПЦ од 1994г. Во меѓувреме откако заминав од МПЦ слушнав дека донеле нова уредба според новиот устав од 1994г., но деталите кои погоре ги цитирав од обвинителната пресуда не се спроведуваа во ниту една епархија на МПЦ.

На претходните судења, кога Судот ме прашуваше дали сум го разбрал обвинението, редовно одговарав: **не**. Требаше да поминат толку години (десет) за конечно да разберам, обвинението не е напишано за да ме обвини за „затајување"–што во превод значи присвојување, туку целта им беше да ме компромитираат. Колку успеаја во тоа, времето ќе покаже, но сигурно е дека сè се направи преку машинеријата на средствата за информирање, јавноста да стекне впечаток дека моето судење е за некаква злоупотреба. Наједноставно би било за јавниот обвинител да можеше да ме подведе под членот: „Злоупотреба на службена положба". Но, црковните лица не се службени лица. Така ме обвини за кривично дело „присвојување". Присвојување на нешто што не недостига. Барем така покажа претходното вештачење кое не беше по волја на обвинителот, па Апелациониот суд бараше да нареди ново вештачење. Додуша претходното вештачење на некој начин беше незаконско, зашто не ми беше овозможено како обвинет да присуствувам на вештачењето, од причина што МПЦ не дозволуваше влез во нивните простории, но по договор со Судот јас не искажав негодување.

Сега кога јавноста слуша дека Јован злоупотребил црковни пари купувајќи: џипови, коли и други „луксузни" работи, најчесто се мисли дека тие работи се присвоени за мене и сега ги ползувам јас. Но, ако во салава има критични и совесни претставници на јавноста, треба да се запрашаат каде се сега возилата што ги купил Јован, не ги возат ли нив претставници на МПЦ? Каде се резбарените кабинети–не ги красат ли тие собите во Повардарска епархија; каде се мермерните столбови и капителите од мермер–не се ли тие во храмот „Св. вмч. Димитриј" во Битола; каде се мермерните бордури и резбарените

cabinet since as I recon at the previous trials he stated that he was not ordered to do that.

The assets assigned in the accusation to my name as adopted are enormous, over 240,000 EUR. That is not one or two things, or one or two positions, I have been charged with the total annual budget of the diocese. Moreover, it is not one diocese but three and for a time period of four years.

Approximately that is the total budget of the three dioceses into which I was the Bishop for a period of four years. However, the question that the Court should answer, and the public should not avoid it any longer, since in a different context it ceases to be critical is the following: How did Jovan manage to adopt so many assets, in not such a short period of time, but he continuously did that for a period of whole four years, and no one noticed that?

This is the answer I am giving before this Court: there was no adoption, thus no one noticed it. I will support this with the statement of the here present Belchovski, MOC representative, in the investigation procedure, of Minutes K.I No. 89⁄₂ dated 30.1.2003, which reads as follows: "The official documents: final statements of the dioceses governed by Jovan, which were submitted to Archbishoprical Board of Directors were correct, but following the carried out audits certain irregularities were determined and thus criminal charges were charged". My interpretation of this statement, with regards to the aforementioned regarding my joining in the unity with SOC and the whole orthodox ecumena is the following: As long as he was with us the adoption was a normal thing, as he said: "correct", but since he left us the adoption for him became criminal act to be punished. Moreover, this is in a context that the MOC in accordance with Article 179 under their constitution may and is obliged to conduct at least a disciplinary procedure against me. Nevertheless, in the period between 1998 and 2002 since I was a bishop in service in the MOC, neither a disciplinary procedure was initiated against me, nor there were any remarks on my financing. All final statements were adopted by Archbishoprical Board of Directors along with all proposed budgets.

How come it is not like that? I am not sure whether the Court has the financial statement of the Diocese of Povardarie for 2001

библиотеки–не се ли оние истите што и сега постојат во кабинетот во зградата на Македонската Архиепископија, каде што беше кабинетот на Јован? Патем, госпоѓо судијка, замолувам во наредбата за вештачење вештото лице да го посети и споменатиот кабинет во Скопје, зошто си спомнувам на претходните судења за изјавите дека немал наредба за тоа.

Средствата што ми се ставаат како присвоени во обвинението се огромни, над 240.000 евра. Не се тоа една или две работи, една или две финансиски позиции, туку мене ме товарат со целокупниот годишен буџет на епархијата. И тоа не на една епархија, туку на три епархии, за временски период од четири години.

Отприлика толку изнесува целокупниот годишен буџет во сите три епархии во кои бев архијереј и тоа за четири години. Но прашањето кое Судот треба да го разреши, а јавноста не смее повеќе да го избегнува, зашто во поинаков контекст престанува веќе да биде критична, е следново: Како успеал Јован да присвои толку средства, и тоа не во краток временски период, туку континуирано, тоа да го прави цели четири години, а притоа, никој да не го забележи тоа?

Ова е одговорот што јас го давам пред овој Суд: само затоа што немало никакво присвојување, никој тоа и не го забележал. Тоа ќе го поткрепам со изјава на овде присутниот Белчовски, како претставник на МПЦ, во истражната постапка, на записник К.И. бр. 89⁄2 од 30. 1.2003г. која гласи: „Официјалните документи: завршни сметки на епархиите, со кои раководел Јован, кои беа доставувани до АУО беа коректни, но по извршените ревизии се утврдија неправилности и затоа се поднесе кривична пријава“. Моето толкување на оваа изјава, а во контекст на горе реченото околу моето стапување во единство со СПЦ и целата православна екумена е следново: Додека беше со нас присвојувањето си беше нормална работа, како што тој вели: „коректно“, но кога си замина од кај нас присвојувањето за него стана казниво дело. Ова уште повеќе во контекст што МПЦ според чл. 179 од нивниот устав можела и должна била да покрене барем дисциплинска постапка против мене. Но во периодот од 1998-2002г. од кога јас бев во служба епископ во МПЦ, против мене, не само што не беше подигната никаква

among the evidence provided. I say I am not sure, since when questioning a witness in this case, the expert Ilko Petrushevski regarding the Search Minutes dated 2.3.2006, on pg. 8 states the following: "On a question asked by the defendant whether the expert during the expert analysis had an insight in the financial statements of the dioceses in the years when he was a Metropolitan in the dioceses, the expert answered that he had a look, but did not carry out a detailed analysis".

In that financial statement for 2001 a revenue of 2,810,000.00 MKD was envisaged to be generated. That is done on the basis of the indicators from the previous year. Thus in 2000 when I had not been appointed a Metropolitan in Veles (my appointment was in December 2000) a budget of 2.810.000, 00 MKD was generated. Only in a year from my appointment an annual revenue in amount of 5,203,864.00 MKD was generated which was almost 100% greater that the revenue from the previous year. In such circumstances it is normal an amending of the budget to be done and new items in the costs to be added.

Namely, the budget usually envisages the approximate amount of revenue and costs. However, in this case when the revenue increased, the need for increase of costs arose, therefore instead of the envisaged costs of 3,120,000.00 MKD at the beginning of the year, they increased to 5,066,628.00 MKD and the amount of 137,236.00 MKD was left to be transferred for the following year.

It is humanlike to envy how Jovan managed to increase the budget for 100% of the diocese only in a year, despite the fact that jealousy does not suit the clergy. Nevertheless, how could the Archbishoprical Board of Directors (hereinafter the text referred to as ABD) not adopt the budget? How anyone who increases the budget for 100% could be brought to disciplinary responsibility?

I possess only one copy of this final statement, thus I kindly ask the Court, provided that it does not have it as an evidence, to withdraw the expert's attention in order to better analyse it.

Let me conclude the aforementioned with a single sentence: the previous expert analysis, to which I confirm I was not present, did not determine anything erroneous regarding the final statement – which according to me is rather significant. The Court

дисциплинска постапка, туку немаше никаква забелешка на финансиското работење. Сите завршни сметки без забелешки беа усвојувани од АУО, а исто така и сите предлог буџети.

А како и да не биде така? Не сум сигурен дали Судот во доказниот материјал ја има завршната сметка на Повардарска епархија за 2001год. Велам не сум сигурен, зашто на распит како сведок за овој предмет, вештото лице Илко Петрушевски на Записник на претрес од 2.3.2006г., на стр. 8, вели: „На прашање од обвинетиот дали вештото лице при вршење на вештачењето имал увид во завршните сметки на епархиите во годините кога тој бил митрополит во епархиите, вештото лице одговори дека тој ги гледал, но не направил детална анализа ".

Е во таа завршна сметка се гледа дека за 2001 година било предвидено во епархијата да се оствари приход од 2.810.000,00 ден. Тоа се прави врз основа на показателите од претходната година. Значи во 2000г. кога јас не сум бил сè уште назначен за митрополит во Велес, (моето назначување беше во Декември 2000г.), се остварило буџет од 2.810.000,00 ден. За само една година од моето доаѓање остварен е годишен приход од 5.203.864,00 ден. што е речиси 100% поголем од претходната година. Најнормално е во такви услови да има ребаланс на буџетот и нови ставки во расходот.

Имено, со буџетот обично се предвидува приближно колку има приход толку да има и расход. Но, во случајов кога се наголемиле приходите, се јавила потреба од наголемување и на расходите, па наместо предвидените на почетокот на годината 3.120.000,00 се покачиле на 5.066.628,00 ден. и така останало салдо како пренос за наредната година од 137.236,00 ден.

Човечки е некој да позавиди како Јован успеал за само една година да го наголеми буџетот на епархијата за 100%, иако не им доликува на црковните лица да завидуваат. Сепак, како би можел ваков буџет да не биде усвоен од Архиепископскиот Управен Одбор (понатаму АУО)? Како би можел некој што 100% им го зголемува буџетот на црквата, да го стават на дисциплинска одговорност?

Имам само еден примерок од оваа завршна сметка, па замолувам Судот доколку го нема да му обрне внимание на вештакот подобро да го анализира.

could not ground its judgement only on the grounds of statement given by the MOC representative, Mr. Belchovski, later added to investigation: that the final statements for the dioceses governed by Jovan were correct. That should be determined by an expert analysis on the operation of Diocesan Board of Directors of the Metropolitante of Prespa and Pelagonia, at least in the period between 1998 and 2000, when Jovan was a vicar bishop.

The public prosecutor misused the statement of Nikola Grambozov, i.e it is misinterpreted, and I also noticed in the last verdict adopted in my absentia that the Court accepted that a ban was imposed on Jovan to have a disposal on the assets of the Metropolitante of Prespa and Pelagonia. That is only partially true, but definitely it is not as the public prosecutor tries to present it. Namely, the Court should distinguish that in the Archbishopric of Prespa and Povardarie there is a main treasury, a main accountancy, a main budget and accountancy of several funds. The accountant of the main account for the main budget is the Archbishopric secretary – Nikola Grambozov, at least it was him at the time. The other funds, chapels, the fund for reconstruction of the temple "St. Dimitry the Martyr", the same as in the Metropolitante of Povardarie, were not the responsibility of the secretary, but they were other people's responsibility. No ban had ever been imposed on me for not being the person in charge for ordering the fund "St. Dimitry the Martyr". Contrary to this, if I had been banned, I would not have been held liable for the fund and the prosecutor should have withdrawn the charges. The ban is on the main budget of Diocesan Board of Directors of the Diocese of Prespa and Povardarie. I am not sure whether the prosecutor intentionally or unintentionally tries to confuse the Court. The person in charge for ordering the account of Diocesan Board of Directors was the Metropolitan Petar ex-officio and it could not be anyone else.

You Honour, it was determined that I was not the signee of the accounts of the Dioceses I governed. Despite that, pursuant to the fact that according to the Constitution of MOC the assigned bishop is the person in charge for ordering the budget, the prosecutor is prosecuting me for being liable for the whole accountancy of the Diocese. In this case, Petar is the signee of the accounts and the person in charge for ordering payments according to the

Го резимирам претходното со една реченица: претходното вештачење, на кое ќе повторам дека не присуствував, не утврди ништо во однос на завршните сметки–што според мене е многу значајно. Не може Судот да се базира само врз изјава на претставникот на МПЦ, господинот Белчовски, и тоа дадена на истрага: дека завршните сметки од епархиите каде што управувал Јован биле коректни. Тоа треба да се потврди со вештачење, како што исто така треба да се направи вештачење на работењето на ЕУО на Преспанско-пелагониската митрополија, барем во периодот од 1998 до 2000 год., кога Јован таму бил помошен епископ.

Јавниот обвинител ја злоупотребува изјавата на Никола Грамбозов, односно ја вади од контекст, а забележав во последната пресуда донесена во мое отсуство Судот тоа го прифатил дека имало забрана Јован да располага со средствата на Преспанско-пелагониска митрополија. Во тоа има само делумна вистина, но никако не може да биде како што тоа сака да го прикаже јавниот обвинител. Имено Судот треба да разликува дека Преспанско-пелагониска епархија има една главна каса, едно главно сметководство, односно главен буџет и сметководство на неколку фондови. Сметководител на главната каса за главниот буџет е секретарот на епархијата–Никола Грамбозов, барем тогаш беше тој. Но на другите фондови, параклиси, фондот за реконструкција на храмот „Св. вмч. Димитриј, исто како што беше во Повардарската митрополија, не е секретарот, туку други луѓе. Јас никогаш и од никого немав забрана да не бидам наредбодавател на фондот „Св. вмч. Димитриј“. Во спротивно доколку би имал таква забрана, јас немам никаква одговорност за тој фонд и обвинителот треба да го повлече обвинението. Забраната се однесува на главниот буџет на ЕУО на Преспанско-пелагониска епархија. Не знам дали свесно или несвесно, обвинителот со тоа го донесува Судот во заблуда. Наредбодавател на главната сметка на ЕУО бил митрополитот Петар и по природата на нештата не можел да биде друг.

За мене госпоѓо судијка се утврди дека не сум бил потписник на сметките на епархиите во кои сум раководел. И покрај тоа, само заради тоа што според уставот на МПЦ надлежниот архијереј е наредбодавател на буџетот, обвинителот ме гони

virtue of his position – an appointed bishop. Despite this, provided that I was banned to order the account, I am still held guilty. It is dishonest the Court to be thrown into such confusion by the person responsible to protect the lawfulness. Therefore, I consider it necessary that the expert analysis is to be extended on the Diocesan Board of Directors of the Metropolitante of Prespa and Povardarie for the period between 1998 and 2000, and on Archbishoprical Board of Directors, for the whole period for which I am accused and that is from 1998 to 2002.

Such expert analysis might reveal two things: either that in the period from 1998 to 2002 there were no problems and any remarks existed regarding the financial operation in the Dioceses governed by Jovan – in which case the prosecutor should withdraw the charges; or it might reveal that that problems existed, but they had been covered by the MOC until the moment when I left the MOC. Even in that case, the prosecutor should withdraw the accusations on the grounds of being unduly.

The charges against me is not one or two acts, one or two revenue documents, one or two adoptions, but I have been charged for adoption of the total annual budgets, as I previously mentioned for a period of four years. The initial charge dated 19.2.2004 contained 19 items, and the last charge contains 14 items, five less that the initial one. In the meantime, the prosecutor has realised that it is rather unserious to put the blame on me if the home of a certain priest has been robbed, or for a certain compensation from which the church did not suffer any damages, but on the contrary it was beneficial to it. I hope that the prosecutor by the end of the trial shall realise that the remaining 14 accusations are not criminal act and shall drop them.

Apart from the aforementioned there is something else and that is the fact which is also clear to the ones which do not have much financial and accounting knowledge: How is it possible for each item in the accusation only Jovan Vranishkovski to be held liable, when the funds ordered by him also had accountants and treasurers? According to the prosecution presented by the prosecutor it could be easily concluded that Jovan should count the candles from the candle stand and the coins from the till, thus it is rather odd that no accusation of such type exists against him.

за одговорност на целото сметководство на епархијата. Во случајов Петар е потписник и на сметките, и наредбодавател според функцијата на надлежен архијерej, и дури сум имал забрана на наредбодавност на сметката, па и покрај сето ова, пак јас сум виновен. Е тоа е нечесно, да се доведува Судот во таква заблуда и тоа од кого, од оној што треба да ја штити законитоста. Затоа мислам дека е неопходно вештачењето да се прошири како на ЕУО на Преспанско – пелагониска митрополија, барем во периодот од 1998-2000 година, така и на АУО, но за целиот период за кој се обвинувам, а тоа е од 1998 до 2002 година.

Едно такво вештачење може да покаже две работи: или дека навистина во периодот од 1998 до 2002 година немало никакви проблеми и не постоеле никакви забелешки за финансиското работење во епархиите каде што раководел Јован–и во тој случај обвинителот треба да го повлече обвинението; или пак ќе покаже дека имало проблеми, ама во МПЦ ги криеле до моментот на моето заминување оттаму. Но и во тој случај обвинителот треба да го повлече обвинението бидејќи предлогот за гонење е неблаговремен.

Она за што бивам обвинет всушност не е едно или две дејствија, еден или два расходни документи, едно или две присвојувања, туку ме товарат за присвојување на целокупните годишни буџети, како што реков во времетраење од четири години. Првичното обвинение датирано од 19.2.2004 година содржеше дури 19 точки, а последното од 27.3.2006 година има 14, за пет помалку од првото. Во меѓувреме обвинителот сфати дека е многу несериозно да ме обвинува за тоа што на некој поп од дома му украле пари, или за некоја компензација од која не само што црквата немала штета, туку имала полза. Јас се надевам дека до крајот на судењето ќе сфати дека и останатите 14 обвинениja не се кривично дело, па ќе се откаже и од нив.

Меѓу другото и заради едноставен факт кој е разбирлив дури и за оние кои ништо не разбираат од финансии и сметководство: како може за сите точки од обвинението да одговара само Јован Вранишкоски, кога фондовите над кои тој имал наредбодавна улога имале и сметководители и благајници? Според она што обвинителот го застапува во обвинението лесно може да се помисли дека Јован требало да брои и свеќи на

The prosecutor in the closing statement in one of the previous trials stated that: "the charges are based on the Constitution of MOC in which an authorisation of the bodies is stipulated". It is clear that this sentence is used in my conviction in absentia, thus I am obliged to clarify something. Before the Court Council when I had an opportunity to defend myself in presence, I asked if I should defend myself in civil proceedings and criminal proceedings or the Court shall also adjudicate in compliance with the Church rules. The answer given to me was that only the civil laws, procedures and rules are relevant to the Court. Therefore, I founded my defence on those grounds. Even though it is clear to me that I was handicapped since I did not take into consideration certain church rules, I'd like the Court to hear the following:

In Article 6 under the Constrictions of MOC the following is stipulated: "MOC is governed on the grounds of: a) Holy Scripture and Holy Tradition, b) Apostolic rules, canons of the Ecumenical Councils, the Local Councils and the Holy Fathers, c) Acts of the Local Councils and Patriarchal Synods etc. and d) on the basis of the regulations, rules, statutes, by-laws, decisions and other constitutional acts in compliance with the Constitution".

The Decree on Accounting that is used by the prosecutor as evidence according to the aforesaid is in compliance with item d) on the forth place of the acts by which the MOC is governed. The second place (under b) is for the apostolic rules and canons of the Ecumenical Councils. Pursuant to the rules specifically: Rule 38 and 41 of the apostolic rules, Rule 28 of canons of the Ecumenical Councils and Rule 25 of the Antioch Assembly, the manner of the disposition of the church property governed by the authorised bishop is determined.

Therefore, I kindly ask the expert analysis to be extended in order to be realised what exactly is stipulated with the aforementioned rules and regulations. Especially since the prosecutor pays a great attention to a certain Decree on Accounting from 1980, which following the adoption of the new Constitution of the MOC was not in compliance with the Constitution.

The Decision for a new Decree on Accounting was passed in 1998, filed under No. 80 thereby the Old decree ceased to be valid. Nonetheless, the new Decree was not adopted at least by the time

пангар и ситни пари од касите, па затоа чудно е што нема обвинување и од таков вид.

Обвинителот на завршниот збор во еден од претходните процеси вели дека: „обвинението е засновано врз уставот на МПЦ во кој постои дефиниција за надлежностите на телата". Забележливо е дека оваа реченица се користи и во обвинителната пресуда на судењето во мое отсуство, па затоа должен сум нешто да појаснам. Пред Судскиот совет пред кој имав можност да се бранам во присуство, поставив прашање дали да се бранам по граѓанските постапки и по кривичниот законик или Судот ќе суди и по црковните правила? Ми беше одговорено дека за Судот се релевантни само граѓанските закони, правила и прописи. Така што јас врз основа на тоа ја градев својата одбрана. Но, бидејќи гледам дека бев хендикепиран со тоа што не се осврнав и на некои црковни правила, би сакал Судот да го слушне следново:

Во член 6 од уставот на МПЦ пишува: „МПЦ се управува врз основа на: а) Светото Писмо и Светото Предание, б) Апостолските правила, Правилата на Вселенските собори, на Помесните собори и на светите Отци, в) Актите на Помесните собори и патријаршиските синоди итн. г) врз основа на прописите, уредбите и статутите, правилниците одлуките и другите установни акти на надлежните црковни власти што се однесуваат врз основа на уставот".

Уредбата за сметководство што ја употребува обвинителот како доказ според горното спаѓа во точка г), значи дури на четврто место од актите според кои се управува МПЦ. На второ место (под б) се Апостолските правила и Правилата на Вселенските собори. Е според тие правила и тоа: 38 и 41 Апостолско правило, 26 правило на IV Вселенски собор и 25 правило на Антиохискиот собор, утврдено е на кој начин надлежниот епископ располага, односно управува со црковниот имот.

Затоа замолувам вештачењето да биде проширено и да се согледа што точно е предвидено со споменатите правила и прописи. Тоа особено од фактот што обвинителот посветува големо внимание на една уредба за сметководство од 1980г. која по донесувањето на новиот устав на МПЦ во 1994 година беше несогласна со него.

I was in the MOC. I have heard that the new Decree was adopted in October in 2005.

Following this long but necessary opening statement, a detailed answer was given by the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan regarding the charges of all 14 items under the accusation.

Одлука за нова уредба за сметководствено работење беше донесена во 1998 година, заведена под број 80, и со тоа престана важењето на старата, но нова уредба барем додека јас бев во МПЦ не беше донесена. Чув дека се донела нова дури во Октомври 2005 година.

По овој долг, но неопходен вовед, следуваше исцрпен одговор што архиепископот охридски и митрополит скопски г.г. Јован го даде за обвинувањето по сите 14 точки од обвинението.

+Jovan

by the grace of God Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje to the Church he is appointed by God to oversee and to all the Churches of the oecumene assembled in the body of Christ through the link of the Holy Spirit, from Skopje Prison where he is imprisoned even for the sixth time during the past ten years, Hereby forwards the following

SECOND CIRCULAR EPISTLE FROM PRISON

When we acquire the love of Christ and the virtues, properly is to bear persecutions for Him as well, and to accept even an exile, even to hear the most impertinent defamation for ourselves, and yet to rejoice for all that, blessed Nicholas Cabasilas says.[1] When divine love kindles in a man, and when virtues are lit in him, he is ready to bear not only sufferings, to suffer not only molesting and prison chains, but he is ready even to rejoice to them. Joy however, is not given according to merit, it is not a reward for deeds, but grace, wonderful and perfect gift of God's grace caused only because the Father has chosen us to bring us into His joy (Matt. 25:21-23). Yet again, those who have entered into the joy of the Father, rejoice with the joy of Christ as well. So what does Christ rejoice in – He rejoices in those who are His and thus He rejoices in Himself intrinsically.

For you who are members of His Body and rejoice with His joy, you will easily recognize the joy which we are happy in. Put in chains for Christ again, we send you this second epistle written in prison to ask you to remember our chains and not be ashamed of us, because we are still chained by them.

When the divine Paul urged Timothy not to be ashamed of his prison (2Tim. 1:8), he did not do it to rebuke him because he was ashamed of Paul's chains, but to encourage him to accept and endure his own chains, if need for it aroses. If somewhat

[1] Kavasila, N. „For the Life in Christ", Strumica 2009, p. 186.

+Јован

по милоста Божја Архиепископ охридски и Митрополит скопски до Црквата во која е поставен од Бога да архиепископствува и до сите Цркви во екумената собрани во телото Христово преку врската на Духот Свет, од затворот во Скопје, каде што е затворен веќе шести пат во последниве десет години, го испраќа ова

ВТОРО, ОД ЗАТВОР, ОКРУЖНО ПОСЛАНИЕ

Кога ќе ја стекнеме љубовта Христова и добродетелта, доличнo е да поднесуваме за Него и гонења, ако треба и прогонство да прифатиме, дури и да чуеме за себе си и најнеприлична клевета, и на сето тоа уште да се радуваме, вели блажениот Никола Кавасила.[1] Тогаш кога во човекот ќе се разгори таа божествена љубов и кога добродетелите ќе засветлат во него, тој е подготвен, не само страдање да поднесува, не само да трпи злодејствија и затворски вериги, туку подготвен е дури и да се радува на нив. Радоста, пак, не се раздава според заслугите, таа не е награда за подвизите, туку е благодат, прекрасен и совршен дар на милоста Божја, причинет само од изборот на Отца да влеземе во Неговата радост (Мт. 25,21–23). Оние, пак, што влегле во радоста на Отецот, тие се радуваат со радоста Христова, па така, она што Христа го радува, Тој прави да ги радува и оние кои се Негови, а всушност Тој Сам во Себе се радува.

Бидејќи вие кои сте во Телото Негово и се радувате со Неговата радост, лесно ќе ја препознаете радоста со која сме израдувани повторно ставени во окови заради Христа, вам го испраќаме ова второ по ред послание напишано во затвор, за да ве замолиме да се сеќавате на нашите окови и да не се срамите од нас, затоа што сè уште сме врзани со нив.

Кога божествениот Павле побара од Тимотеј да не се срами од неговиот затвор (2Тим. 1,8), не го направи тоа за да го

[1] Кавасила, Н. „За животот во Христа“, Струмица 2009, с. 186.

may be allowed that Paul had a bit of doubt in the reluctance of some who were still not strong in their faith, and were fed on milk food (1Cor. 3:2), and at his first confession before the court no one backed him and all had left him (2Tim. 4:16), and therefore he told Timothy that the Spirit that God gave us is not a spirit of fear, but a spirit of power, love and of a sound mind (2Tim. 1:7). We are not admitted to doubt you because you supported us at the first and at the second and so on, until the sixth confession of faith of ours before the civil courts in the Republic of Macedonia.

Thus, we do not write this letter with the intention to cheer your masculinity in the faith shown in your testimonies while we are in prison, but we send it to share with you the joy that our Lord rejoices in, joy that pours from the chains of Christ, and rejoices everyone who participates in bearing them one way or another. Those who prefer His chains before to any kind of physical liberty, they will understand our joy with which our heart rejoices when we remember you and your care for us. None other than the one that is wounded by the foolish love of God, does not know how to discover and recognize the joy that poured from suffering, sorrow, difficulty, imprisonment, persecution. However, he who has opened the heart to receive the grace of God and let to be wounded with that inconceivable love, not only allows to be wounded by it often, but appreciates the wounds caused by such love above everything.

Those who know that the temptations suffered for Christ increase the gift of joy, envy us for the shackles we are chained with in Skopje Prison, certainly not with a pathological envy, but with a jealous one. And such envy is not the same as the malevolent envy of those who are in every way trying to hinder us to achieve the goal aimed at the unity of the Church. Hence, the first ones envy undesigningly with envy that is recognized as a zeal for God, while the other ones envy us with malice and a genuine desire to harm, disdaining even the chains for Christ, just because they have became ours at the moment.

And what with it? One thing is of importance, the apostle says: “What then? Notwithstanding, every way, whether in pretense or in truth, Christ is preached; and I therein do rejoice,

прекори затоа што тој претходно се срамел од Павловите вериги, туку го направи за да го охрабри да ги прифати и да ги поднесе сопствените, ако дојде потреба за тоа. Ако е донекаде допуштено Павле да имал трошка сомнеж во колебливоста на некои кои сè уште не биле цврсти во верата, и се хранеле со млечна храна (1Кор. 3,2), па при првото негово исповедание пред судот никој не го поддржал и сите го напуштиле (2Тим. 4,16), и затоа му вели на Тимотеј дека Духот што Бог ни го даде не е дух на стравот, туку дух на сила, љубов и мудрост (2Тим. 1,7), нам не ни е допуштен никаков сомнеж во вас, зашто вие нè поддржавте и при првото, и при второто и сè така до шестото наше исповедание на верата пред граѓанските судови во Република Македонија.

Така, ова послание не го пишуваме со намера да ја бодриме вашата мажественост во верата, која се покажа низ вашите сведочења додека сме ние во затвор, туку го испраќаме за да ја споделиме со вас радоста со која нас Господ нè израдува, радоста која се точи од веригите Христови, а со која се радува секој кој учествува во нив на еден или друг начин. Тие што ги претпочитаат веригите Негови наспроти секој вид на физичка слобода, тие ќе ја разберат и нашата радост со која ни се радува срцето кога се сеќаваме на вас и на вашата грижа за нас. Никој друг освен оној што е ранет со лудата љубов Божја, не знае да ја открива и препознава таа радост која се излева од страдањата, од жалоста, од тешкотијата, од затворот, од прогонот. Но, тој што си го отворил срцето за примање на милоста Божја и допуштил да биде ранет со таа непоимлива љубов, не само што допушта често да биде рануван од неа, туку раните здобиени од таквата љубов ги цени над сè.

Оние пак, кои знаат дека искушенијата претрпени заради Христа го зголемуваат дарот на радоста, тие ни завидуваат на оковите со кои сме оковани во затворот во Скопје, секако не со болна, туку со соревнива завист, а таквата завист не е иста со злорадата завист на оние кои на секаков начин се обидуваат да нè попречат во поставената цел кон единството на Црквата. Првите значи завидуваат незлобиво, со завист која се препознава како ревност кон Бога, а другите завидуваат со пакост и нескриена желба да наштетат, презирајќи ги дури и оковите

yea, and will rejoice" (Phil. 1:18). He who understands will understand what follows: "For to me to live is Christ, and to die is gain" (Phil. 1:21).

Someone can receive the death as a benefit only if the hardly bearable humiliations, mockeries, defamations, persecutions and imprisonments for the sake of Christ are received with joy (1Cor. 4:9-13). And only if he does not respond revengefully, angrily, with hatred and jauntiness to the injustice he bears in his virtues. For every kind of virtue darkens in contact with hatred. That is why the Apostle assures the Corinthians that mockeries should be responded with kind words, persecution with patience, slanders with friendly words.

The weapon of spiritual warfare is the weakness of the cross, the weapon which many people in this world do not believe cannot bring victory. In fact when it seems that we have lost all the power, then we are the strongest (2Cor. 12:10). Therefore we, who have chosen that way of struggle, are considered to be foolish, just as it was in the days of the apostles (1Cor 1:23-24). Who has suffered longer than the blessed Paul? Imprisoned many times, scourged with unimaginable cruelty, many times in danger of being killed. Gone through various kinds of perils in the city, in the wilderness, in the sea (2Cor. 11:23-29).). But did that not contribute deeply inside him for engravement of the knowledge that temptation leads to patience and patience to tried character and tried character to hope. Hope, however, none of us will make ashamed (Rom. 5:3-5).

Can still a villainous say that Apostle Paul was so far from God and that the wrath of God had turned against him, so the aforesaid had happened to him? On the contrary, he had stood it with joy because God was with him. "My grace is sufficent for thee", he said, "for My strength is made perfect in weakness" (2Cor. 12:9). Blessed is the man who endured the temptations with hope. Because, if he endured them without confusing of the faith in what was promised, he will gain the reward of eternal life that God has promised to those who love Him (Jam. 1:12).

No ordeal is over the extent of the one who has been tempted. God who is connoisseur of our hearts and knows the depths

Христови, само затоа што во овој миг тие станале наши.

И што од тоа? Една работа има значение, вели Апостолот: „Оти на било кој начин, со задна намера или со искреност, сепак се проповеда Христос“ (Фил. 1,18). Оној што го разбира ова ќе го разбере и тоа што му следи: „Зашто за мене живеењето значи живот со Христа, а умирањето е добивка“ (Фил. 1,21).

Може некој да ја прими смртта за добивка, само ако претходно со радост ги примил тешко подносливите понижувања, подигрувања, клевети, гонења и затвори заради Христа (1Кор. 4,9–13). И тоа само ако на неправдата што ја поднесува не одговори одмаздољубиво, гневно, со омраза и со самоувереност за неговите доблести. Зашто, секој вид доблест потемнува во допир со омразата. Тоа е причината што Апостолот ги убедува Коринтјаните дека на подигрувањата треба да се одговори со добри зборови, на гонењата со трпение, на клеветите со пријателски зборови.

Оружјето во духовната борба е слабоста на крстот, оружје со кое на многумина во овој свет не им се верува дека може да се победи. Всушност тогаш кога се чини дека сме ја изгубиле целата сила, тогаш сме најсилни (2Кор. 12,10). Затоа нас, кои сме го одбрале тој начин на борба, нѐ сметаат за луди, впрочем како што било и во времето на апостолите (1Кор. 1,23–24). Кој повеќе претрпел од блажениот Павле? Затваран многупати, бичуван со незамислива грубост, пред многупатна опасност да биде усмртен. Помина низ различни видови искушенија, по копно, во пустина, по море (2Кор. 11,23–29). Но, не придонесе ли тоа длабоко во него да се вреже сознанието дека искушението води кон трпение, а трпението кон проверен карактер, а провереният карактер кон надеж. Надежта, пак, никого од нас нема да го посрами (Рим. 5,3–5).

Може ли сепак некој злобник да рече за апостолот Павле дека тој бил далеку од Бога и гневот Божји бил свртен против него, па затоа му се случувало горе реченото? Напротив, сето тоа го поднесувал со радост токму затоа што Бог бил со него. „Доста ти е Мојата благодат“ — му рекол — „зашто силата Божја во слабоста човекова се објавува во полнота“ (2Кор. 12,9). Блажен е оној човек што ги поднесува искушенијата со надеж. Зашто, ако ги поднесе без да му се помати верата во

of the human soul, knows everyone's spiritual strength and abilities separately, so does not allow the temptations we endure to exceed the threshold of our endurance. He who believes, with every temptation that he receives simultaneously receives the exit from it as well (1Cor 10:13). But the exit is not always obvious from the very beginning. It is hidden in the tapestry of hope and patience and revealed when we prove to be patient in our hope (Jam. 1:4).

Sure, it is not God that sets us before temptations. Our wrongly directed will leads us to temptations (Jam. 1:13-14), but we can be set before trials and without the participation of our will by those who envy us, hate us, or set taking away what we own as their goal. Sometimes it means that neither the will of God nor a fault of ours is the reason we endure temptation, but in this case the crown that is prepared for us is greater than the one we would have gotten if we endured the temptation we have fallen in through wrong direction of our autonomy. It can be called suffering when others pull us into temptation. However the award for suffering that we have endured with gratitude and without defiance and that we have not darkened ourselves hating those who pushed us into unwanted suffering is greater than the one given for life adorned with virtues.

The blessed Job is an Example for this. When did he prove himself more worthwhile for the crown, when he shone with virtues: hospitality, pity, mercy, philanthropy, justice, diligence, gentleness, wisdom, restraint, and many more, or when he proved to be patient when suffering he had done nothing to deserve, and yet attacked because of the envy of the devil? Certainly the virtues of Job are undisputed and quite sufficient for the crown, but the endurance of the unjustly caused sufferings made him seven times more worthy. The endurance of suffering are the harder part of the fight in which great patience is needed to win, and great love for God is necessary as well.

When we suffer unfairly for the love of Christ, we actually become partakers of His unjust suffering, but at the same time, He becomes a participant in our pain. It is this oneness with Christ that gives us the greatest comfort in suffering. Our life is hidden in Christ and we have already died in Christ (Colos. 3:3),

ветеното, ќе се здобие со наградата на вечниот живот која им ја вети Бог на оние што го љубат (Јак. 1,12).

Ниедно искушение не е над мерата на оној кој е искушуван. Бог кој е срцепознавач, и кој ги познава длабочините на човековата душа, тој ги знае духовните сили и способностите на секого одделно, па не допушта искушенијата што ги поднесуваме да го надминат прагот на нашата издржливост. Оној кој верува, со секое искушение што го прима, истовремено го прима и излезот од него (1Кор. 10,13). Но, излезот не е секогаш воочлив уште на самиот почетокот. Тој е скриен во сплетот на трпението и надежта и се открива тогаш кога ќе се покажеме трпеливи во надежта (Јак. 1,4).

Секако, не е Бог тој што нè поставува во искушенија. Во искушенија нè води нашата погрешно насочена волја (Јак. 1,13–14), но во искушенија и без учество на нашата волја можат да нè постават и оние што ни завидуваат, што нè мразат или пак поставиле цел да ни го одземат она што го поседуваме. Понекогаш значи, ниту по Божја волја, а ниту по наша вина, трпиме искушение, но во таков случај венецот што ни се подготвува е поголем од оној што би го добиле доколку трпиме искушение во кое сме западнале преку погрешна насоченост на самовласноста. Кога други нè вовлекуваат во искушение, тогаш тоа може да се нарече страдање. Наградата, пак, за претрпеното страдање кое сме го поднеле со благодарност и без пркос, и не сме се помрачиле со омраза кон оние што нè втурнале во несаканото страдање, е поголема од таа што се дава за животот украсен со добродетели.

Пример за тоа е блажениот Јов. Кога тој се покажа подостоен за венец, кога светлеше со добродетелите: гостопримство, сострадалност, милост, човекољубие, праведност, трудољубивост, кротост, мудрост, воздржание и уште многу други, или тогаш кога се покажа трпелив во страдањата кои со ништо не ги беше заслужил, а го нападнаа заради завист од ѓаволот? Секако дека добродетелите на Јов се неспорни и сосем доволни за венец, но претрпувањето на неправедно предизвиканите страдања го прават уште подостоен. Претрпувањето на страдањата се потешкиот дел од борбата во која за да се победи, покрај големото трпение, потребна е и голема љубов кон Бога.

as he died for us once. But when the authorities in our country realized that the one who died in Christ was born again as a captive of His love, that suffering in prison cannot cause him no pain or wound, decided to reach for the most loved ones, for the precious Bishops and honourable presbyters, for the monks and the nuns, not omitting the flock nor the frail elders among them. They pressed charges against them, to make them accomplices in the misdeeds that they have assigned firstly to us, falsely and without any remorse. Thus they made themselves equal to the persecutors of the Church of the old times and become the persecutors of Christ Himself, for he who persecutes the members of His body, which is the Church, persecutes Him who dwells in each of us individually and in all of us together.

And if the chains of the prison had not broken us or kinked us with their weight, the pain caused by the sufferings of our brethren: the bishops, the clergy, the monastics and the faithful, slashed us as a sharp sickle and twitched us in bitterness as by drinking a cup of wormwood. Much more painful is the pain caused by the suffering of those we love, than the pain of our own suffering. Anyway, for one who has already died in Christ, it is the love for the loved ones that does not allow him to die himself really and completely. He who loves is put at the disposal of the one whom he loves and waits for the moment when need to die for his loved one arises. So teaches us the Saviour, who told us that there is no greater love than to give our life to the one whom we love (John 15:13).

And yet He told us more: "And fear not them that kill the body, but are not able to kill the soul" (Matt. 10:28). Our persecutors cannot harm our souls, although they already succeeded to harm the bodies of some of us. In spite of the help of the Government and its power, they failed to shake our faith in Him whom we wait to come and dress us in a new body, worthy for the preciousness of our souls with which our Lord embellished us. And when God is with us, who can be against us? God had not pity even over His only-begotten Son, the blessed Paul says, but He delivered Him over to death for our sake. So if He delivered to suffering His most beloved one for us, it means He will not stay carefree and idle when someone will try to reach out,

Кога страдаме неправедно и од љубов кон Христа, ние всушност стануваме причесници на Неговото неправедно страдање, но воедно и Тој станува учесник во нашата болка. Токму ваквата сплотеност со Христа ни ја дава и најголемата утеха во страдањето. Нашиот живот е скриен во Христовиот и ние веќе умревме во Христа (Колос. 3,3), како што и Тој еднаш умре за нас. Ама кога властите во нашата татковина сфатија дека за оној што умрел во Христа и повторно се родил како заробеник на Неговата љубов, страдањето во затворот не може да му предизвика ни болка, ни рана, решија да посегнат по најљубеното, по бесценетите Епископи и чесните презвитери, по монасите и монахињите, но не го изоставија ниту словесното стадо, а меѓу нив и изнемоштените старци. Подигнаа обвинениј а и против нив, за да ги направат и нив соучесници во неделата кои најпрво нас лажно и без никаква грижа на совеста ни ги препишаа. Со тоа се изедначија со гонителите на Црквата од стари времиња и станаа гонители на самиот Христос, зашто оној кој ги гони членовите на телото Негово, кое е Црквата, го гони Него кој се вселил во секого од нас поединечно и во сите нас заедно.

И ако оковите од затворот не нѐ превиткаа со нивната тежина, болката за страдањата на браќата Епископи, клириците, монасите и верниот народ, нѐ покоси како со остар срп и нѐ згрчи во горчина како од испиена чаша пелин. Многу поболна е болката предизвикана од страдањата на оние што ги љубиме, отколку болката од сопствените страдања. Впрочем, оному кој веќе умрел во Христа, токму љубовта кон љубештите не му дозволува и вистински во потполност да умре за себе. Оној кој љуби се става на располагање на оној кого го љуби и го чека моментот ако затреба да умре за љубештиот. Така нѐ научи Спасителот, кој ни рече дека нема поголемо од тоа животот свој да го дадеш за оној кого го љубиш (Јован 15,13).

Ни рече и уште: „Не плашете се од тие што го убиваат телото, но не можат да ја убијат душата“ (Мт. 10,28). Не можат нашите гонители да им наштетат на нашите души, иако веќе успеаја да им наштетат на телата на некои од нас. Не успеаја со силата на власта да ни ја разнишаат верата во Оној Кој чекаме да дојде и да нѐ облече во ново тело, достојно на бесценетоста

not only for our body but four our soul as well.

We May be accused and slandered with false accusations and inappropriate defamations, tried and condemned, be imprisoned and persecuted, our physical sufferings may be multiplied with the power of coercion to which every irresponsible earthly authority may resort, up to the limit of unbearableness, but can they thus separate us from the love of Christ? Can sufferings, narrowness, persecution, famine, nakedness, dangers or martyrdom separate us from Christ?–Apostle asks the Romans. And he answers as everyone of us would answer who is wounded and enslaved by the foolish love of God: "For I am persuaded that neither death, nor life, nor angels, nor principalities, nor powers, nor things present, nor things to come, nor height, nor depth, nor any other creature, shall be able to separate us from the love of God which is in Christ Jesus our Lord" (Rom. 8:38-39).

So do not worry too much, nor for our shackles, nor for our persecutions that seem never to see their end. Here we have no permanent city of residence and we long for the one to come (Heb. 13:14). Try not to be alarmed either because of false accusations used against some of you aiming to make you accomplices in the defamations directed at us, or to abase our devotion to God and the Church. God teaches us not to make thoughts about what we say when we are brought to justice. He will enlighten us in that hour what to say, because we are not the ones who will face the court, but the Spirit of the Father will speak through us (Matt. 10:19-20). We who are in the Church and whom God had gifted with all the charisma of the Holy Spirit, because even the smallest participation in charisma makes us participants in all its graceful gifts, and it is inherent for us to speak the truth because it is life itself for us. However, take it as previous knowledge of ours by virtue of our not so little experience with the courts in our country and their unjust and unlawful judgments against us. When the decisions of the courts are more influenced by the political situation, as it happens with all court cases related to the Orthodox Ohrid Archbishopric in the last 10 years, then justice is deprived and truth substantially harmed. Although it is established precisely

на нашите души со која нè украси Господ. Та кога Бог е со нас, кој може да биде против нас? Не се сожали Бог ниту над единородниот Негов Син, вели блажениот Павле, туку го предаде на смрт заради нас. Па ако заради нас го предаде на страдање најљубеното, тоа значи дека нема да остане безгрижен и бездејствен ниту кога некој ќе се обиде да посегне, не само по нашето тело, туку и по душата.

Можат да нè обвинуваат и клеветат со лажни обвинувања и недолични клеветења, можат да нè судат и осудат, можат да нè затвараат и гонат, можат значи со силата на принудата, кон која може да прибегне секоја неодговорна земна власт, да ни ги намножат страдањата на телото до граница на неиздржливост, но можат ли на тој начин да нè одвојат од љубовта Христова? Можат ли страдањата, притеснувањата, гонењата, гладот, голотијата, опасностите, или пак, маченичката смрт, да нè одвои од Христа? — ги прашува Апостолот Римјаните. И одговара како што впрочем би одговорил секој од нас што е ранет и поробен од лудата Божја љубов: „Сигурен сум дека ни смртта, ни животот, ни ангелите ниту некои други небесни сили, ниту сегашноста, ниту иднината, ниту нешто друго на небото или во адот, ниту некоја друга твар, би можеле да нè разделат од љубовта Божја кон нас, како што таа се објави во личноста на Исуса Христа нашиот Господ“ (Рим. 8,31–39).

Затоа, не грижете се премногу, ниту за нашите окови, ниту за нашите гонења на кои како да не им се гледа крајот. Овде немаме постојан град и копнееме кон оној што ќе дојде (Евр. 13,14). Обидете се да не се тревожите ниту заради лажните обвинувања со кои некои од вас ги прават соучесници во клеветите насочени кон нас, а за да ја срамотат нашата оддаденост на Бога и на Црквата. Господ нè учи да не се тревожиме околу тоа што ќе речеме кога ќе нè изведуваат пред суд. Тој ќе нè просветли во тој час што да кажеме, зашто нема да сме ние тие кои ќе одговараат пред судот, туку Духот на Отца ќе говори преку нас (Мт. 10,19–20). Ние кои сме во Црквата и кои Бог нè обдарил со сите харизми на Светиот Дух, зашто учеството дури и во најмалата харизма нè прави учесници во сите Негови благодатни дарови, својствено ни е да ја говориме вистината бидејќи таа за нас е самиот живот. Сепак, примете

to judge with justice and truth, courts judge us as if they intend to do just the opposite.

So, it seems that there will be no exit from this situation, but let us not despair. We are vessels made of clay; weak, brittle, crumbling, and according to some, probably worthless, but we have unsurpassed value before God (2Cor. 4:7). Let us lay all concerns before Him because He cares for us (1Pet. 5.7). The more we participate in the sufferings of Christ, the more we receive His support. Even when going through grief for unjust suffering that sometimes get by us in life; it is for our support and salvation. And when God supports someone who suffers, He supports those through the bond of love participating in the sufferings of the one who suffers.

So as the Corinthians who through the bond of love participated in the sufferings of the apostle Paul, and he therefore rightly expected to be helped by God (2Cor. 1:3-11), we expect and pray God to ignite your faith in His promise, to strengthen your faith and support you in the fight against temptations that pushed you to the malice of the schismatics, and finally deliver you from what would outpass your strength to persevere and win.

But those who have tasted the pain caused by the suffering which pushed them to the malice of their enemies, do not need further interpretation. “It is better to trust in the Lord than to put confidence in man” (Ps. 118:8), and it is better to seek refuge in the Lord than to have hope only in man or in the rulers of this world (Ps. 118:8-9). Cruelty and insensibility of people can sometimes be greater than that of the devil, so David, inspired by God, accepted as better to fall into the hands of God, and to be punished by Him, than to fall into the hands of man and be a prey of human revenge (2Sam. 24:14).

Promises given by a man are inconsistent, variable and often depend on personal gain. God given promises are met with confidence, certainty and in due time, when the Lord decides it is the safest. What God promises, He seals and signs by the blood shed on the cross. Therefore, when we feel like to sigh bent double under the burden of suffering, lacking somebody else to rely on except God, let us sigh without disappointment:

го како предварително знаење и нашето не толку мало искуство со судовите во нашата татковина и нивните неправедни и незаконски пресуди против нас. Кога одлуките на судовите се повлијаени од политичките состојби, како што впрочем се случува со сите судски случаи поврзани со Православната Охридска Архиепископија во последниве 10 години, тогаш, правдата е обесправена, а вистината суштински повредена. И покрај тоа што се востановени токму за да судат со правда и вистина, судовите што нѐ судат како да имаат намера да го прават токму спротивното.

Па така, може да ни изгледа дека од ваквата ситуација ќе нема излез, но сепак да не очајуваме. Ние сме глинени садови, слаби, кршливи, трошни, според некои веројатно и безвредни, но пред Бога имаме ненадминлива вредност (2Кор. 4,7). Да ги положиме сите грижи пред Него зашто Тој се грижи за нас (1Пет. 5,7). Колку повеќе учествуваме во страдањата Христови, толку повеќе ја примаме поддршката Негова. Дури и тогаш кога поминуваме низ жалост заради неправедните страдања кои понекогаш нѐ снаоѓаат во животот, тоа е за наша поддршка и спасение. А кога Бог го поддржува некого што страда, со тоа ги поддржува и оние кои преку врската на љубовта учествуваат во страдањата на оној што страда.

Па како што Коринтјаните кои преку врската на љубовта учествуваа во страдањата на апостолот Павле, а тој заради тоа со право очекуваше дека ќе бидат помогнати од Бога (2Кор. 1,3–11), така и ние очекуваме и се молиме Господ да ви ја распламти верата во Неговото ветување, да ве ојача и поддржи во борбата со искушенијата во кои ве втурна злобата на расколниците, и конечно да ве избави од она што би ги надминало вашите сили да истраете и да победите.

Но, на тие што ја вкусиле болката предизвикана од страдањето во кое ги втурнала злобата на непријателите, не треба дополнително да им се толкува зошто е „Подобро е да се надевам на Господа, отколку да се надевам на човек“ (Пс. 117,8), како и тоа дека е подобро да се бара прибежиште кај Бога отколку да се има надеж само во човек или во властодршците од овој свет (Пс. 117,8–9). Суровоста и несострадалноста на луѓето понекогаш може да биде поголема од онаа на ѓаволот,

"Whom have I in heaven but Thee? And there is none upon earth that I desire beside Thee" (Ps. 73:25).

God, however, will certainly hear and comfort us, especially if we manage to show the most perfect example of what has been commanded to us: to love our enemies (Matt. 5:44). To pray for the wellbeing of your pursuers, to ask for God's blessing on them and not to curse them (Rom. 12:14). Oh, what grandeur, oh what excellence! To respect the authorities seem somehow natural after what the apostle Paul says (Rom. 13:1-7), and even to pray for them (1Tim. 2:2), but to pray for enemies, including among them even those rulers who are hostile to the Church, is indeed paradoxical. But isn't the Church full of many other paradoxes? Isn't it incomprehensible paradox the very incarnation of the hypostasis of the Son of God? Is not it a the immaculate conception of Christ and His supernatural birth by a Virgin a paradox? Isn't becoming a member of the body of Christ eating bread and drinking wine, and thus participant in the life of God a paradox?

So, love your enemies, even when it is indeed paradoxical to ask for the mercy of God for them, but it is this paradox that makes us to resemble to God the most. The judgment and the vengeance belong to God. He said vengeance and remuneration belong to Him. God would justify the one who is wronged (Deut. 32:35-36) and it is a fearful to fall into the hands of the living God (Heb. 10:31). He punishes the unjust always, and even when He punishes them, doesn't He always do it with a visible punishment. For if we punish all the culprits in a row and when it is done by a visible punishment, then what will be left for the final judgment?

In this world, beloved brethren, both the good and the evil suffer. But though suffering is equal for those who deserve it and for those who have no guilt, still the difference between them does not cease, says blessed Augustine.[2] There is a difference between those who suffer even when there is a resemblance of suffering, and even if the pain is the same, neither the condemnation, nor the assistance from God are the same. For as gold shines in the same fire where the reed burn, or under

[2] Augustinos Aurelios: „For The Divine State" vol I, 1,8,2, Zagreb 1982, p. 30.

па затоа боговдахновениот Давид го прифатил како подобро да падне во рацете Божји, и да биде казнет од Него, отколку да падне во рацете на човек и да биде плен на одмаздата човечка (2Цар. 24,14).

Ветувањата што ги дава човек се непостојани, променливи и често зависат од личната полза. Ветувањата што ги дава Бог се исполнуваат со сигурност, секако во свое време, кога Господ ќе одлучи дека е најблагополучно. Тоа што Бог го ветува, Тој го запечатува и го потпишува со крвта пролеана на крстот. Затоа, кога ни доаѓа да воздивнеме подвиткани под тежеста на страдањето, немајќи на кого друг да се потпреме освен на Бога, да воздивнеме без разочарување: „Кого друг го имам освен Тебе на небото Господи? По што друго да копнеам на земјава кога те имам Тебе?“ (Пс. 73,25).

Бог, пак, со сигурност ќе нè услиши и утеши, особено ако сме успеале да го покажеме и она најсовршеното што ни го заповеда, да ги љубиме непријателите (Мт. 5,44). Да се молите за доброто на вашите гонители, да барате Божји благослов за нив и да не ги проколнувате (Рим. 12,14). Ех, каква возвишеност, ех колкава совршеност! Да ги почитуваме властите изгледа некако природно после она што го вели апостол Павле (Рим. 13,1–7), па дури и да се молиме за нив (1Тим. 2,2), но некој да се моли за непријателите, вклучувајќи ги меѓу нив дури и оние властодршци што се непријателски расположени кон Црквата, е тоа е навистина парадоксално. Но, нели Црквата е преполна и со многу други парадокси? Не е ли несфатлив парадокс самото воплотување на ипостаста на Синот Божји? Не е ли парадокс Христовото бессемено зачнување и Неговото натприродно раѓање од Девојка? Не е ли парадокс јадејќи леб и пиејќи вино да стануваме членови на Телото Христово, а со тоа учесници во Божјиот живот?

Така, да се љубат непријателите, па дури и да се бара за нив милост од Бога навистина е парадоксално, но токму таа парадоксалност нè прави да сме најслични со Бога. Судот и одмаздата се Божји. Тој рече дека Нему му припаѓа одмаздата и возвраќањето. Господ ќе го оправда оној што е онеправдан (Повт.Зак. 32,35–36) и страшно е да се падне во рацете на живиот Бог (Евр. 10,31). Тој не ги казнува секогаш неправедните,

the same baking lid spikes break, and corn is done, so the same force hitting the good ones tries, cleanses and fixes them, while it punishes, breaks and destroys the evil ones. Hence, for the same trouble evil ones curse and blaspheme God, while the good ones pray and celebrate Him. So the matter is not how great the sufferings are and what are they, but how one endures them.

Lastly, aren't the most blessed ones precisely those who are mocked, persecuted and detracted with false pretences for Christ (Matt. 5:11)? The top of the beatitudes is neither the meekness, nor the purity of heart, nor spiritual peace or peacemaking, not even the righteousness. The top is the gift to persist unfair ridicule, persecution and detracting for the life in Christ. And when a person reaches that peak, then joy alone follows, it does not come according to merit or as a reward for great feats, but as mentioned earlier, comes as grace, as beautiful and perfect gift of God's grace.

This epistle, my precious and beloved in the Lord brothers and sisters, I send from the detention section of Skopje Prison where we are detained for almost 10 months now. Conditions in which we are accommodated are brutal, during the summer months we were without water almost all day long, with little food and almost no medical care, confined for 23 hours and 1 hour in the day we can go out in the fresh air. Any shipment that we receive is searched in detail, and we wait for months for the court to allow that anything written in a foreign language to be presented to us. However, man is an icon of God and has gifts to be adaptable to external conditions, so sooner or later, each of the detainees accepts the above described harsh reality and live in it and with it. Most of the detainees have not been convicted yet; they either wait for the day of hearing, or wait for the verdict. Precisely this uncertainty is something that is the most difficult thing while in detention. One gets used to the small space of only a few square meters shared with roommates in the cell, becomes able to adapt to life in moisture between the mouldy walls, even the lack of food and health care cannot affect him as can the waiting for the hearing and the passing of the judgment of the court shake him and discourage him.

а дури и кога казнува, не го прави тоа секогаш со видлива казна. Зашто ако ги казнува сите виновници со ред и ако тоа го прави со видлива казна, тогаш што би останало за последниот суд?

Во овој свет, љубени браќа, страдаат и добрите и злите. Но, иако страдањето е подеднакво и за оние што заслужиле и за оние што немаат никаква вина, сепак не престанува разликата меѓу нив, вели блажениот Августин.[2] Постои разлика меѓу оние што страдаат дури и при сличност на страдањето, па дури и болката да е иста, ниту осудата, а ниту помошта кои се Божји, не се исти. Зашто како што во ист оган златото заблескува, а сламата изгорува, или под ист вршник, класјето се крши, а житото се врши, така и кога истата сила удира врз добрите, ги испробува, прочистува, поправа, додека злите ги казнува, крши и уништува. Оттаму, при иста неволја, злите го проколнуваат и хулат Бога, додека добрите му се молат и го слават. Значи не се важни, какви се и колкави се страдањата, туку кој како ги поднесува.

Крајно, не се ли најблажени токму оние кои се исмевани, гонети и злословени со лажни обвинениј а, Христа ради (Мт. 5,11)? Врвот на блаженствата не е ниту во кротоста, ниту во чистотата на срцето, ниту во душевниот мир или пак миротворството, па ниту во праведноста. Врвот е во дарот да се истрае во неправедно исмевање, гонење и злословење заради животот во Христа. А кога човек ќе стигне до тој врв, тогаш радоста сама го следи, не доаѓа по заслуга, ниту пак како награда за големите подвизи, туку како што рековме во почетокот, доаѓа како благодат, како прекрасен и совршен дар на милоста Божја.

Ова послание скапоцени и љубени во Господа браќа и сестри ви го испраќаме од притворското одделение во затворот во Скопје каде сме затворени, еве, веќе полни 10 месеци. Условите во кои сме сместени се сурови, во летните месеци, речиси по цел ден бевме без вода, со малку храна и речиси никаква медицинска грижа, затворени по 23 часа и само 1 час во денот имаме излез на чист воздух. Секоја пратка што ја примаме се претресува до детали, а за сè што е напишано на странски ја-

[2] Августин Аврелиј „За Божјата држава“,том I, 1,8,2, Загреб 1982, с. 30.

Condition of the detainees could perhaps be compared to the one of the evil ones after death while awaiting the interim judgment. They will serve the final sentence even later, even after the final judgment, but the very awaiting for the sentence is already a punishment. If evil ones say that even before getting the deserved hell, they wait for it in a state of hell, so it can be said that detainees are in chains, often heavier than the ones they will receive after the trial and verdict.

So, after all that I have written we ask you in a manner as Paul asked the enlightened ones: "remember those who are in bonds as though you were bound with them, and those who suffer adversity, as being yourselves also in the body" (Heb. 13:3).

Remember us, but do not worry too much about us. Unjust suffering freed many from sins they have committed consciously or unconsciously. So that this suffering of ours, if it is for sin that we have committed against someone, then it is fair, but if we do not suffer for our sins, then this pain of ours bring us closer to Christ and to you just more empathetically. Unjust suffering, my beloved in the Lord, is the shortest way to the depths of the knowing of God. Of course if that suffering is accepted willingly, without defiance, disagreement, and even more so, with joy. Through suffering, especially when it is unjust, we discover and confirm how much we are actually close to God, or to put it better, how much he has approached us.

God becomes close to us and we are close to Him, when we participate in His sacrifice for the life of the world with our suffering. Our sacrifice alone is not sufficient to reconcile us with God; the sacrifice for Christ is necessary, but the sacrifice we endure can sometimes reconcile us with each other. If this little sacrifice that we offer to God voluntarily contribute to fully reconciling with the schismatics and to bridge the existing schism, then all that we endured during the last 10 years, among other things several imprisonments, evictions and more, is just our small stake for what is most precious to the Church, and that is its unity.

We supplicate only God the Father, to strengthen you and fortify your unity with His beloved Son, assembled in one body through the action of the Holy Spirit, to celebrate together God

зик, со месеци чекаме судот да дозволи да ни го врачат. Сепак, човекот е икона Божја и има дарови да биде прилагодлив на надворешните услови, па порано или подоцна, секој од притворените лица ја прифаќа гореопишаната сурова реалност и живее во неа и со неа. Најголемиот број од притворениците сè уште не се осудени, тие или го чекаат денот на судот, или ја чекаат пресудата. Е, токму таа неизвесност е нешто што е најтешко во притворот. Човек се навикнува на малиот простор од само неколку квадратни метри да го дели со состанарите во ќелијата, може да се прилагоди и на живот во влага и помеѓу мувлосани ѕидови, ниту недостатокот на храна и здравствена заштита можат толку да го растревожат, колку што може да го потресе и обескуражи очекувањето на судењето и пресудата на судот.

Состојбата на притворениците можеби може да се спореди со онаа на злосторниците, кои по смртта ја очекуваат привремената пресуда. Тие дури подоцна, дури по конечниот суд ќе ја издржуваат конечната казна, но самото исчекување на казната е веќе казна. Ако за злосторниците велиме дека уште пред да го добијат заслуженият пекол него го чекаат во состојба на пекол, така за притворениците може да се рече дека се во окови, многу често потешки од оние што ќе ги добијат по судењето и пресудата.

Затоа, после сè што ви напишавме ве молиме на начин како што апостол Павле бараше од просветлените: „Да се сеќавате на затворениците како и самите да сте затворени со нив и со оние што страдаат, зашто и вие можете да се најдете на нивно место“ (Евр. 13,3).

Сеќавајте се, но не грижете се премногу за нас. Неправедното страдање многумина ги ослободило од гревовите кои свесно или несвесно ги направиле. Така што и ова наше страдање, ако е заради гревот со кој сме се огрешиле кон некого, тогаш е праведно, а ако пак не страдаме заради гревовите, тогаш оваа наша болка само поприсно ќе нè доближи до Христа и до вас. Неправедното страдање, љубени во Господа, е најкраткиот пат до длабочината на богопознанието. Секако ако тоа страдање се прифаќа волно, без пркос, без негодување, па уште и со радост. Преку страдањето, особено пак кога тоа

in Trinity, waiting for the coming of Christ, because Christ died and we sheltered our life together with Him in God. And when He – who is our real life, appears, then we will appear with Him glorified by His presence (Colos. 3:3-4).

September 21 / 8, 2012
Nativity of the Theotokos
Detention section, Skopje Prison

Yours in the Lord
Archbishop of Ohrid and
Metropolitan of Skopje
Jovan

е неправедно, откриваме и потврдуваме всушност колку сме близу до Бога, подобро речено колку Тој се приближил кон нас.

Всушност, ние му стануваме Нему блиски, кога со нашето страдање учествуваме во Неговата жртва за животот на светот. Само нашата жртва не е доволна да нѐ помири со Бога, затоа беше потребна жртвата Христова, но жртвата што ја поднесуваме понекогаш може да нѐ помири меѓусебно. Ако оваа наша мала жртва што доброволно му ја принесуваме на Бога придонесе да дојде до потполно помирување со расколниците и до надминување на постоечкиот раскол, тогаш сето што го поднесовме последниве 10 години, меѓу другото неколку прогонства и повеќе затварања, нека биде само наш мал влог во она што е најдрагоцено за Црквата, а тоа е нејзиното единство.

Го молиме само Бога Отца, вас да ве укрепи и да ве зацврсти во единството со Неговиот возљубен Син, та собрани во едно Тело преку дејството на Духот Свети, да го прославуваме заедно Бога во Троица, чекајќи го доаѓањето Христово, зашто во Христа умревме и го сокривме нашиот живот заедно со Него во Бога. А кога Тој — нашиот вистински живот, ќе се појави, тогаш и ние со Него ќе се јавиме прославени од присуството Негово (Колос. 3, 3–4).

08/21 Септември 2012 г.
Рождество на Пресвета Богородица
Притворско одделение,
КПУ Затвор – Скопје

Ваш во Господа
Архиепископ охридски и
Митрополит скопски
Јован

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol Nr. 60 from May 21, 2013

To
The Holy Assembly of Bishops
Serbian Orthodox Church
Belgrade

Christ is risen!

Your Holiness, Your Eminences and Your Graces,

This is the second successive instance of our absence from the work of The Assembly of Bishopss of the Serbian Orthodox Church, because it has been a year and a half since we have been in detention at the Skopje Prison Shutka, and are therefore prevented from taking part. You, Your Holiness and brothers Bishops, are already well aware that last year, right after the lawless and politically motivated sentences for the offense of "embezzlement," by which we had been convicted, in a completely illegal and unjust procedure, to a prison sentence of two and a half years, and to returning a sum of 250,000 euros (two hundred and fifty thousand euros), they came up with a new accusation of "money laundering" and accused us together with eighteen other members of the Orthodox Ohrid Archbishopric, among which, two Bishops, Marko of Bregalnitsa and David of Stobi, two hieromonks, four nuns and ten laymen, among which our own mother and sister. The procedure is nearing completion, and the facts determined so far clearly show there has been no offense of "money laundering."

We have been charged with "money laundering" of funds approximately of the value of 250,000 (two hundred and fifty thousand) euros, or more precisely, 14,804,211 denars, so it is the same amount that we were supposed to return to the MOC in the indictment of "embezzlement." But this sum of 250,000 euros is not a sum we could have in any way misappropriated, either for

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 60 од 21. маја 2013. год.

Светом Архијерејском Сабору
Српске Православне Цркве
Београд

Христос Воскресе!

Ваша Светости, Ваша Вископреосвештенства и Ваша Преосвештенства,

Ово је већ други пут за редом како одсуствујемо из рада Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве, јер је ево већ годину и по дана како смо у притвору у скопском затвору Шутка, па смо ради тога спречени да узмемо учешћа у раду Светог Архијерејског Сабора. Вама, Ваша Светости и браћо Архијереји, већ је добро познато да су нам прошле године, одмах после бесправних и политичких пресуда за кривично дело „утаја“, којом су нас у једном потпуно неправном и неправедном постапку експресно осудили на затворску казну од две године и шест месеци, као и то да вратимо око 250.000 (двеста педесет хиљада) евра, отворили ново кривично дело „прање новца“ са оптужницом којом су са нама саоптужили још осамнаест других чланова Православне Охридске Архиепископије међу којима и два Епископа, брегалнички Марко и Стобијски Давид, два јеромонаха, четири монахиње и десет лаика међу којима су и наша мајка по телу и рођена сестра. Поступак суђења је при крају, а чињенице утврђене у досадашњем процесу јасно показују да није извршено кривично дело „прање новца“.

Оптужницом смо оптужени да смо „прали новац“ у приближној вредности од 250.000 (двеста педесет хиљада) евра, или тачно 14.804.211 денара, дакле, то је она иста сума коју смо, пресудом за кривично дело „утаје“, били задужени да вратимо

ourselves or for a third party, but is the sum total of four yearly budgets in the eparchies of the so-called MOC, where we were appointed as administrator in the period of 1998-2002. That budget money was entirely spent according to the injunctions anticipated by the budget. In this new indictment, we are, in fact, accused that we entered in the legal turnover of the period of 2007 to December 12, 2010 that that already spent amount of 1998-2002, and that we used it to purchase real estate on behalf of a legal entity, "Society for promotion of religious freedom Anastasia," as well as on behalf of persons: Marko, Bishop of Bregalnitsa and Chief Physician Dr. Isailo Popovski.

The forensics during the procedure have clearly shown that not only we were unable to in any way appropriate the entire amount of 250,000 (two hundred thousand) euros, since it is a sum of four yearly budgets, but that it is impossible to determine if we could have appropriate a smaller amount than those 250,000 (two hundred thousand) euros.

This opinion of the court-appointed experts is of essential importance to the case, since it shows that there was no money to be "laundered" to begin with, having possibly been procured through some other criminal offence. Another thing, no less important, is the fact that the Prosecution did not provide a single piece of evidence concering the way this crime was allegedly performed. There is no evidence of time, place or method in which we could have given that money to our co-defendants. Without a single such evidence, and without the aforementioned fact that there was, in fact, no such amount of money that could have illegally be turned over, there is no case here either.

Still, despite this situation, bearing in mind more than a few court procedures against us in the last ten years, in which also there was no evidence of any factual criminal offences we have been tried and sentenced to prison for, we cannot be certain that the verdict will be towards our acquittal.

We are aware that the established unity with the Church has a price. Of course, that payment is not for the satisfaction of God, nor is it for the satisfaction of the enemies of unity. It is a price to be paid for the reestablishment of something split apart, a price to be paid in order to take this state of schism to the normal (canon-

т.з. МПЦ. Али та сума од 250.000 (двеста педесет хиљада) евра није сума коју смо ми могли на неки начин да присвојимо у нашу корист, или у корист трећег лица, већ ту суму чине сабрани приходи четири годишња буџета у епархијама т.з. МПЦ, у којима смо ми у периоду од 1998-2002. год. били надлежни. Тај буџетски новац је у потпуности потрошен сагласно позицијама предвиђених у буџету. Овом новом оптужницим смо, у ствари, оптужени да смо тај, већ потрошени новац из периода 1998-2002. год. унели у правни промет у периоду од 2007-06.12.2010. год. и да смо са њим куповали некретнине на име правног лица „Удружења за унапређење верских слобода Анастасија“, као и на име физичких лица: Епископа брегалничког Марка и примаријуса доктора Исаила Поповског.

Вештачење извршено у току судског поступка је показало да не само што нисмо могли на било који начин да присвојимо целокупну суму од 250.000 (двеста педесет хиљада) евра, јер је то сума четири годишња буџета, већ се не може утврдити ни да ли смо могли да присвојимо и мању суму од поменутих 250.000 (двеста педесет хиљада) евра.

Овако изведено мишљење судских вештака у ствари је од суштинске важности за сами судски процес јер се тиме показује да није ни постојао неки новац који би могао да буде „пран“, а при том да је прибављен из неког другог кривичног дела. Друго, али не мање важно је што тужилаштво није приложио ниједан доказ о начину извршења кривичног дела. Не постоји никакав доказ о времену, о месту и о начину како смо ми дали новац саоптуженима. Без и једног таквог доказа, као и без претходно поменуте чињенице да у ствари и не постоји такав новац који би могао да противправно буде пуштен у оптицај, не постоји ни предмет кривичног дела.

Ипак, и поред овакве фактичке ситуације поучени од не тако мало судских процеса који су се водили против нас у задњих десет години, и у којима исто тако нису постојали никакви докази о предмету кривичних дела за које смо били осуђени и издржавали затворску казну, не можемо бити сигурни да ће ипак пресуда бити ослобађајућа.

Свесни смо да успостављено јединство Цркве има своју цену. Наравно, та отплата није ради Божје сатисфакције, ни

ic) state. And while we personally paid that price, we never complained to anyone, not about the humiliation, not about the abuse, or persecution, or incarceration. However, now, when they decided to involve God-loving Bishops, honest presbyters, venerable monks and other people beloved by God, they are striking Christ Himself, they strike His own body which is the Church.

On one hand, this pains us more than everything we have suffered so far, but on the other, it is precisely the fact that they decided to strike at the entire Church structure that gives us unlimited hope that Resurrection is nigh. There is no Resurrection without Good Friday, but if we are already gladly transitioning through that day of the cross, it is impossible for us not to get to the expected Resurrection.

It is lamentable that all this, according to our limited knowledge (since we cannot have full access to information while in detention), is coming from one man only, and that is the schismatic Archbishop of the so-called MOC, kyr Stefan. Despite not having much support even in his own Synod, he influences the Macedonian government to keep us indefinitely in detention, where the living conditions are truly below any threshold of human dignity.

Despite our fulfilling all legal requirements to be transferred to a prison where the conditions are much better and there is telephone communication, on demand of kyr Stefan, the Prosecution has now kept us in detention for a year and a half. Just to compare, since this is happening at the same time while we are in detention, another inmate has joined the ranks of Idrizovo by a political verdict, and that is Mr. Ljube Boshkovski, former Police Minister of the Republic of Macedonian. Beside his having been convicted and already serving prison time, they have opened a new case against him, just like they did against us, only that he has much heavier charges of being complicit in a murder. Nevertheless, he remained in the prison and was not transferred after the new charges, while right after the new indictment, they transferred us from the prison to the detention centre.

All this we only say to create a comparison, and in order to show that not even the politicians, who are obviously persecuting Mr. Boshkovski due to political disagreement, are not as wicked as the schismatic Archbishop Stefan, on whose demand

ради задовољења непријатеља јединства. То је цена која треба да се плати за преуспостављање нечег расцепљеног и развађеног, цена која треба да се плати да би се из стања раскола прешло у једно нормално (канонско) стање. И док смо, лично ми, плаћали ту цену, нисмо се жалили никоме, ни за понижења, ни за малтретирања, ни за прогањања, нити за затварања. Али сада, кад су у овом судском поступку умешали богољубиве Епископе, часне презвитере, преподобне монахе и љубљеног од Бога народа ударили су на самога Христа, ударили су на Његово тело које је Црква.

Са једне стране то нас више боли него сва досадашња страдања која смо поднели, али са друге стране управо то што су ударили на читаву структуру Цркве даје нам неизмерну наду да је близу Васкрсење. Нема Васкресења без Великог Петка, али ако већ драговољно пролазимо кроз тај дан крста, немогуће је да не стигнемо до очекиваног Васкресења.

Тужно је што нам све ово, по нашим скромним сазнањима (јер у притвору и не можемо имати потпуне информације о свему) све долази од једног човека, а то је расколнички архиепископ т.з. МПЦ г. Стефан. И поред тога што нема велике подршке у њиховом синоду, он привољава власт у Р. Македонији да нас бесконачно дуго држи у притвору, у коме су услови заиста испод сваког људског достојанства.

И поред тога што испуњавамо све правне услове да нас преместе у затвор где су услови много бољи и где има могућности за телефонску комуникацију, на захтев г. Стефана тужалиштво нас, ево, већ годину и по дана држи у притвору. Само ради упоређења, јер се то управо дешава у овом истом периоду када смо и ми у притвору, у затвору у Идризову је политичком пресудом затворен и г. Љубен Бошковски, бивши министар полиције у Р. Македонији. И поред тога што је осуђен и издржава затворску казну, отворили су му и ново кривично дело, потпуно исто као и нама, само што он има много тежу оптужницу за саучешће у убиству, али је он остао у затвору и нису га пребацили у притвор и по подизању нове оптужнице, док су нас, одмах по отварању новог кривичног дела пребацили из затвора у притвор.

Ово саопштавамо само ради упоређења да би смо предо-

the Macedonian Government has essentially been keeping us for a year and a half now in detention, in conditions completely inappropriate not just for a Church dignitary, but for any modern man. The pressure applied over us is done with the clear objective of making us give up the service of Archbishop in favour of kyr Stefan and return to the schismatics where we would be awarded a high position, which of course, more than once, we have rejected with indignation.

It is, of course, very despicable to even mention these indecent proposals before the Assembly of Bishops, but since there has been unbearable pressure in this year and a half ever since we have been in detention here, we think this should not remain unknown to the beloved brothers-Bishops, led by the Patriarch, who we beg to keep us in their holy prayers.

As time goes by, it becomes clearer that the schismatic MOC is losing its influence on all levels of Macedonian society, especially on the common folk, because the people more and more see in the MOC nothing but the executor of governmental policies. The weaker its influence and authority, the greater the support it gets from the government. As a matter of fact, that is, in a way, understandable, since it is a Church created in the time of the communist dictatorship, by a decree of then Government in the People's Republic of Macedonia.

The intense pressure exerted upon us, and lately upon other members of the Orthodox Ohrid Archbishopric, really shows no strength nor authority, but only the weakness and the shaky reputation not only of the schismatic MOC but also of those who from their governmental, pro-governmental and civic positions support the state of schism. However, there is nothing better for the Government than having a Church which is weak, obscure and lead by a compromised patriarch. Such a Church will always be dependent on governmental policies, which is precisely the case with the so-called MOC.

We have mainly written this due to our desire to share with our brothers-Bishops. We know, and we are certain, that some are prepared, out of love for God, the Church and us, to share with us the dark and cramped detention cell, and we sincerely and from the heart thank them for their empathy. Still, our prayer in return

чили како ни политичари, који је јасно да гоне г. Бошковског ради политичких несугласица, нису толико злобни колико расколнички архиепископ Стефан чијим захтевом у суштини власт у Р. Македонији нас држи, ево, већ годину и по дана у притворским условима који су потпуно непристојни за живот не само једном достојанственику Цркве, већ и сваком савременом човеку. Притисак који се врши над нама је са јасним циљем да ми одустанемо од архиепископске службе у корист г. Стефана и да се вратимо расколницима код којих би смо добили високе положаје, што је, свакако, са наше стране у више наврата одбијено и то са огорчењем.

Ове недостојне предлоге је, наравно, ниско чак и помињати пред Архијерејским Сабором, али будући да се врши један неподношљив притисак, ево већ годину и по дана од како смо у притвору, сматрамо да то не треба да буде непознато љубљеној браћи Архијерејима које на челу са Патријархом молимо да нас имају у њиховим светим молитвама.

Како пролази време постаје све упечатљивије да расколничка МПЦ губи свој утицај на свим нивоима друштвеног живота у Р. Македонији, нарочито у народу, јер народ све више у т.з. МПЦ види само спроводника владине политике, али што више слаби њен утицај и ауторитет, толико више јача подршка коју добијају од стране власти. До душе, то је некако и објашњиво јер она је црква која је саздана у време комунистичке диктатуре управо одлуком власти у тадашњој Народној Републици Македонији.

Наглашени притисак који се врши на нас, а у задње време и на друге чланове Православне Охридске Архиепископије у суштини не показује ни силу ни ауторитет, већ слабост и потпуно разнишани углед не само расколничке МПЦ него и оних који од стране владиних, провладиних и грађанских позиција подржавају стање раскола. Међутим, за власт нема ништа боље него да је Црква слаба, неугледна и на челу са компромитованим претстојатељем. Таква Црква ће увек бити зависна од владине политике, а управо то је случај са т.з. МПЦ.

Ово је у главном то што смо желели да поделимо са браћом Архијерејима. Знамо, и сигурни смо да су неки из љубави према Богу, према Цркви и према нама спремни да са нама поделе

is that not one of our brothers and friends, or of our enemies, shall be in detention here for so long.

With a brotherly kiss on Your God-loving cheek, and a serene request that in the difficult days of temptation we go through, we can have Your holy prayers, we complete this letter, written and signed by our hand, informing the Assembly that our vote, if there is a need for voting, we transfer to His Holiness the Archbishop of Pech, Metropolitan of Belgrade and Karlovac and Patriarch of Serbia, kyr kyr Irinej.

A devoted member of the Holy Assembly of Bishops, in the resurrected Christ,

21/May 8, 2013
Detention Wing
Skopje Prison

Signed,
+ Archbishop of Ohrid and
Metropolitan of Skopje Jovan

тамну и тесну притворску ћелију и ми њима искрено и срдачно захваљујемо на састрадалним саосећањима. Наша узвратна молитва је, ипак, да нико од браће и пријатеља, па чак и од непријатеља не буде толико дуго времена у притвору.

Братски целивајући Ваш богољубиви образ уз смирени захтев да у тешким данима искушења, кроз које пролазимо, имамо Ваше свете молитве, завршавамо ово нашом руком написано и потписано писмо саопштавајући Сабору да свој глас, у колико има потребе за гласањем преносимо на његову Светост, Архиепископа пећког, Митрополита београдско-карловачког и Патријарха српског г.г. Иринеја.

У васкрслом Христу одани члан Светог Архијерејског Сабора,

21/08. маја 2013. год.
Притворско одељење
Затвора у Скопљу

+ Архиепископ охридски и
Митрополит скопски Јован с. р.

FINAL STATEMENT

in the case V.KOK No. 59/ 12 against Jovan Vranishkovski and others given in the Court Skopje 1 by the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan on date 19.06.2013

In the indictment, pg. 4 the following is stated: In the period between 2007 and 06.12.2011 in Skopje and Shtip, the defendant Jovan Vranishkovski, released the monetary assets in the amount of 14,804,211.00 MKD which he acquitted it in the period between 1998 and 2002 by committing the criminal act "Embezzlement" in into circulation, whereas the co-defendants in this act: "**even though they knew the money was acquitted through a criminal act, they received it from the first defendant and released it into circulation upon a joint previous agreement by which they concealed its location, movement and ownership.**"

Only in this first sentence of the disposition of the accusation there are at least four overstressed contraindications thus making the accusation ungrounded.

The only evidence that is used that Jovan Vranishkovski acquitted the aforementioned 14,804,211.00 MKD by committing a criminal act "Embezzlement" is the conviction reached by the Basic Court in Veles No. 136/12 dated 11.05.2012 confirmed by the Appellate Court with a verdict No. K.ZH. 903/12 dated 28.06.2012, by which Jovan Vranishkovski is obliged pay to the MOC on the grounds of property legal claims in the amount of 14,804,211.00 MKD with a legal penalty interest "**since the court determined that the amount of the monetary assets was illegally seized by the defendant Jovan Vranishkovski.**"

This is the first untruth, let's not be impolite and say that this is the first lie upon which a fake accusation has been further constructed. Namely, the truth is that Jovan Vranishkovski is convicted with an effective verdict for the criminal act "Embezzlement", and the truth is that he is also obliged with the same verdict to pay to the MOC property legal claims in the amount of 14,804,211.00 MKD, however the whole untruth is that "**the Court from all the evidence determined that the monetary assets was illegally**

ЗАВРШЕН ЗБОР

во предметот V.KOK бр. 59/12 против Јован Вранишкоски и други даден во Судот Скопје 1 од Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован на ден 19.06.2013г.

Во обвинителниот акт, на стр. 4 се вели дека: Во периодот од 2007 до 06.12.2011г. во Скопје и Штип, обвинетиот Јован Вранишкоски паричните средства од вкупен износ од 14.804.211,00 ден. кои во периодот од 1998 до 2002г. ги прибавил со извршување на кривично дело Затајување ги пуштил во промет, а сообвинетите во ова дело: „**иако знаеле дека парите се прибавени со казниво дело, ги примиле од првообвинетиот и ги пуштиле во промет со што заедно и по претходен договор ја прикриле нивната локација, движење и сопственост.**“

Само во оваа прва реченица од објаснувањето на диспозитивот на обвинението има барем четири пренагласени контрадикторности што обвинението го прават неодрживо.

За единствен доказ дека Јован Вранишкоски ги прибавил споменатите 14.804.211,00 ден. со извршување на кривично дело Затајување се ползува осудителната пресуда од Основниот суд во Велес бр. 136/ 12 од 11.05.2012г. потврдена од Апелациониот суд со пресуда К.Ж. 903/ 12 од 28.06.2012г., а со која Јован Вранишкоски е задолжен да ѝ исплати на МПЦ имотно-правно барање во износ од 14.804.211,00 ден. со законска затезна камата „з**атоа што судот од сите докази утврдил дека тој износ на пари обвинетиот Јован Вранишкоски противправно го одземал**.“

Ова е првата невистина, да не бидеме груб и да речеме дека ова е првата лага врз која понатаму се гради невистинито обвинение. Имено, вистина е дека Јован Вранишкоски е осуден со правосилна пресуда за кривичното дело Затајување, вистина е и тоа дека е задолжен со истата пресуда на МПЦ да ѝ исплати имтно-правно барање во износ од 14.804.211,00 ден., но целосна невистина е дека „**судот од сите докази утврдил дека тој износ на пари, обвинетиот Јован Вранишкоски**

seized by the defendant Jovan Vranishkovski."

In none of the aforementioned verdicts it had not been specifically determined the amount of money that Jovan Vranishkovski could have possibly seized. In case it had been determined there was no need this Court, in relation to this case for which we are giving, a final statement to order new expert analysis to be carried out in order to: "**determine how much of the monetary assets in the amount of 14,804,211.00 MKD could have been seized by the defendant, which he could later have disposal of.**"

The expert is obliged to act upon the order and in his finding and opinion SV I 852/12 page 23 undoubtedly stated the following: "**With regards to the request made by the Court thereby to determine how much of the monetary assets in the amount of 14,804,211.00 MKD that the defendant Jovan Vranishkovski is charged with the verdict reached by the Basic Court in Veles, K.No. 136/12 dated 11.05.2012 and which he could later have a disposal of, the expert considered that by was impossible to determine precisely by mathematical calculations how much of the amount from the 14,804,211.00 MKD he could use as cash**" and then he justified the reasons why it was impossible to be determined.

Judging from the course of the case in which Jovan Vranishkovski was convicted for committing the criminal act "Embezzlement" and an effective verdict reached under the No. 136/12 from the Basic Court in Veles it is obvious that prior to the conviction there were two different first instance verdicts of release. The verdicts of release were adopted by the Court on the grounds that determine that Jovan Vranishkovski did not acquit a single coin from the assets that are subject to accusation for himself or for anybody else. In both cases the Appellate Court returned the case to repeated procedure for reaching a decision before the lower court issuing the same instructions in both cases as follows: "**the criminal act – embezzlement – is not committed only by acquiring material benefit for itself or somebody else, but it also means having a disposal of the funds as it were their own.**"

Thus, the Appellate Court was aware that no evidence existed proving that Jovan Vranishkovski acquired a material benefit for himself or for somebody else, let alone the amount of

противправно го одземал.“

Во ниту една од споменатите пресуди нема изразито утврдено кој износ на пари Јован Вранишкоски евентуално можел да го присвои. Воколку имаше такво утврдување во споменатата пресуда не ќе постоеше никаква потреба овој суд, за овој предмет за кој даваме завршен збор да нареди да се изврши ново вештачење за: „**да се утврди за колку од овие парични средства во износ од 14.804.211,00 ден. обвинетиот присвоил пари, со кои подоцна можел да располага.**“

Вештото лице задолжено да постапи по наредбата во својот наод и мислење СВ I 852⁄ 12 на стр. 23 недвосмислено одговара: „**По однос на барањето од судот за тоа да се утврди за колку од паричните средства во износ од 14.804.211,00 ден. со кои обвинетиот Јован Вранишкоски е задолжен со пресуда од Основниот суд во Велес К.бр. 136⁄ 12 од 11.05.2012г. можел подоцна да располага, вештото лице смета дека математички прецизно воопшто не е возможно да се утврди со колкав износ од тие 14.804.211,00 ден. можел да располага како готови пари**“, и потоа ги дава причините зошто тоа не може да се утврди.

Од текот на предметот во кој Јован Вранишкоски е осуден за кривично дело Затајување и донесена е правосилна пресуда бр. 136⁄ 12 од Основниот суд во Велес воочливо е дека пред таа осудителна пресуда за истото дело имало две првостепени ослободителни пресуди. Тие ослободителни пресуди судот ги донел врз фактот што било утврдено дека Јован Вранишкоски не присвоил за себе или за друго лице ниту еден денар од средствата што се предмет на ова обвинение. Во двата наврати кога Апелациониот суд го враќал предметот на повторно одлучување пред понискиот суд ја давал истата инструкција дека: „**кривичното дело затајување не се прави само преку прибавување на материјална корист за себе или за друг, туку и со располагање на средствата како да се свои**.“

Значи и Апелациониот суд бил свесен дека не постојат докази оти Јован Вранишкоски присвоил за себе или за друг некоја материјална корист, а камоли сумата од 14.804.211,00 ден. што претставува сума речиси на сите средства со кои Јован Вранишкоски би можел да располага во епархиите на МПЦ во

14,804,211.00 MKD that presents the sum that was almost the whole funds at a disposal of Jovan Vranishovski in the dioceses of the MOC in which he governed as a Bishop in the period between 1998 and 2002, the period that is subject to conviction. The instructions given by the Court of Appellate are quite clear that he is not to be convicted on the grounds of acquitting certain funds for himself or somebody else, since no evidence existed hereto, but he should be convicted on the grounds that he had a disposal of the fund as they were his.

Not only from the carried out financial analyses specifically: SVI/ 1234/ 2003 dated 22.01.2004, SVI/ 1234/ 2003 dated 22.02.2004, SVI/ 511/ 08 dated 21.05.2009 which were filed in the evidence procedure by the prosecution, but also in the verdict K.No. 136/ 12 it is rather clear and it can be undoubtedly concluded that 14,804,211.00 MKD is the money spent in the period between 1998 and 2002.

From the previously mentioned it can be concluded that the amount of 14,804,211.00 MKD for which this charge for laundering money is filed, is the total amount of the budgets of the dioceses in the MOC which were at the disposal of the now defendant Jovan Vranishkovski in the period between 1998 and 2000. However, the money was spent in the aforementioned period in manner as it is shown in the expert analyses and it the verdict K.No.136/ 12.

Thus the first illogicality and contradiction in the indictment is precisely the money spent over ten years ago, or rather, the funds which were already a subject to another criminal act for which Jovan Vranishkovski was trialed and convicted, they are now regarded as grounds for another accusation.

The second illogicality and contradiction arising from the first sentence in the explanation of the indictment is in the statement that in the period from 2007 to 06.12.2011 in Skopje and Shtip the defendant, Jovan Vranishkovski, released the mentioned assets in the amount of 14,804,211.00 MKD into circulation, in a manner of changing the funds in the amount of 5000 EUR in MKD counter value and as such he gave it to the co-defendants in this criminal procedure.

Pursuant to Article 321 paragraph 1 item 2 under the Law

кои надгледувал како Епископ во периодот од 1998-2002г. за кој период всушност и е донесена пресудата К.бр. 136/12. Инструкцијата на Апелациониот суд е многу јасна, Јован Вранишкоски да не биде суден на основа дека за себе или за друг присвоил одредени средства, затоа што за тоа немало доказ, туку да биде суден на основ дека тој располагал со средствата како да се негови.

Не само од извршените финансиски вештачења: СВІ/1234/2003 од 22.01.2004г., СВІ/1234/2003 од 22.02.2004г., СВІ/511/08 од 21.05.2009г. што обвинителството ги поднесе во доказната постапка, туку и од објаснувањето во самата пресуда К.бр. 136/12 многу јасно и недвосмислено се воочува дека 14.804.211,00 ден. се пари потрошени уште во периодот од 1998-2002г.

Од сево погоре речено произлегува дека сумата од 14.804.211,00 ден. за која се подига ова обвинение за перење на тие средства, всушност е речиси целокупната сума од буџетите на епархиите во МПЦ со кои во периодот од 1998-2002г. можел да располага сега обвинетиот Јован Вранишкоски. Но, тие пари биле потрошени уште во споменатиот период на начин како што е покажано во наведените вештачења, како и во пресудата К.бр. 136/12.

Значи првата нелогичност и контрадикторност во обвинението е токму во тоа што пари потрошени пред десет и повеќе години, или подобро речено, средства што веќе еднаш биле предмет на друго кривично дело за кое Јован Вранишкоски веќе бил суден и осуден сега се третираат за основ за друго обвинение.

Втората нелогичност и контрадикторност која произлегува од првата реченица во објаснувањето на обвинението е во исказот дека во периодот од 2007г. до 06.12.2011г. во Скопје и Штип обвинетиот Јован Вранишкоски гореспоменатите средства во износ од 14.804.211,00 ден. ги пуштил во промет, на начин што претходно ги раситнил во износ од по 5000€ во денарска противвредност па така раситнети им ги дал на сообвинетите во овој кривично правен процес.

Согласно чл. 321 ст.1 т. 2 од ЗКП, обвинителниот акт треба да содржи точно време, место и начин на кој е извршено кривичното дело. Да се каже дека Јован Вранишкоски ги предал

on Criminal Procedure, the indictment should contain the precise time, place and manner in which the crime is committed. To say that Jovan Vranishkovski distributed the money to the co-defendants from the period between 2007 and 06.12.2011 is a complete approximation, or it is completely imprecise regarding the time, place and manner of committing the crime.

Firstly, due to the fact that in the greater part of the aforementioned period from 2007 to 06.12.2011, Jovan Vranishkovski was either in prison or abroad. Since 08.08.2006 until 20.04.2007 Jovan Vranishkovski was imprisoned in the prison Idrizovo. From March 2008 until 12.12.2011 he was abroad. If it does not specify when, where and in what manner did he distribute the money to his co-defendants it may be concluded that at a certain point of time he was physically present at several places which makes it contradictory to anyone to agree that the same is possible in accordance with the fundamental physical laws.

It is not possible for a single body to be present at two different places at the same time and that physical law cannot be questioned by anyone with a sound knowledge. However, providing the precise time, place and manner of committing the crime in this case is not necessary since it was not possible that Jovan Vranishkovski was present at two different places at the same time, but also that all of the co-defendants declared themselves that none of them received money from Jovan Vranishkovski.

By the time this trial has been completed, the prosecution failed to submit any material evidence that Jovan distributed the money to the co-defendants in this indictment. Neither a single bank transaction from Jovan to the co-defendants exists, nor from the co-defendants to Jovan. Also, there are not any bank transactions among the co-defendants. However, weaker evidence does not exist such as: video recording, photography, telephone conversation or any type of a written communication. Contrary to this, there is one bare assumption, deprived from any truth which can be placed in the domain of unscientific or popular science fiction respectively.

In addition to the aforementioned, the answer of the expert in the finding SV I 852/ 12 to the question asked by the Court: "**Is there any material evidence that proves the origin of the**

парите на сообвинетите во период од 2007г. до 06.12.2011г. е потполно паушално, односно целосно непрецизно ни по однос на време, ни по однос на место, ни по однос на начин на дејството.

Прво, затоа што во најголемиот период од посоченото време 2007г. до 06.12.2011г. Јован Вранишкоски бил или во затвор, или бил надвор од Р. Македонија. Од 08.08.2006г. па се до 20.04.2007г. Јован Вранишкоски бил во затворот Идризово. Од март 2008г. па сè до 12.12.2011г. бил надвор од Р. Македонија. Ако не се прецизира кога, каде и на кој начин Јован Вранишкоски им ги предал парите на сообвинетите би можело да се тврди дека тој во исто време бил на повеќе места што пак нема кој не би се согласил дека тоа е спротивно на фундаменталните физички закони.

Ниту едно тело не е возможно во исто време да биде присутно на две места и тој физички закон не може да го постави под преиспитување никој кој има здрав систем за познавање. Но, прецизирањето на времето, местото и начинот на извршувањето на делото во конкретниов случај не е потребно само затоа што Јован Вранишкоски во исто време не можел да биде присутен на две различни места, туку и затоа што сите сообвинети недвосмислено изјавиле дека ниту еден од нив не примил пари од Јован Вранишкоски.

До моментов на завршување на овој судски процес, обвинителството не поднесе ниту еден материјален доказ за предавањето на парите од страна на Јован Вранишкоски на сообвинетите во ова кривично дело. Нема ниту една банкарска трансакција од страна на Јован кон сообвинетите, ниту пак обратно, на сообвинетите кон Јован. Нема банкарски трансакции ниту меѓу сообвинетите. Но, нема ниту било каков друг послаб доказ како: видео снимка, фотографија, телефонски разговор или некој вид на преписка. Наспроти тоа има само една гола претпоставка, лишена од секаква вистина која може да се смести само во доменот на ненаучната односно популарната фантастика.

Во прилог на гореречената стои одговорот на вештото лице во наодот СВ I 852/ 12 кое на прашање на судот: „**дали постојат материјални докази за тоа од каде потекнуваат**

funds subject to the indictment?" the expert stated the following: "No material evidence exists that the total amount is withdrawn from a certain account of the accused, and then the amount is paid on their accounts on 06.12.2011 and 07.12.2011."

Thus the prosecution failed to submit any material evidence which it was obliged to do so pursuant to Article 321 paragraph 1 item 2 under the Law on Criminal Procedure, regarding the time, place and manner of distribution of the money from Jovan Vranishkovski to the co-defendants. Normally, such evidence cannot be provided since such evidence does not exist, firstly due to the fact that we have previously shown that there was no amount of money subject to money laundering and secondly since in the period mentioned in the indictment from 2007 to 06.12.2011, pursuant to the physical law it is impossible one person to be present in two different places at the same time, hence Jovan Vranishkovski neither could physically meet with the co-defendants nor greet them, let alone to give them money.

The third illogicality and contradiction arising from the first sentence in the explanation of the indictment is in the explanation of the indictment that the co-defendants were aware of the fact that the money distributed to them by Jovan Vranishkovski was acquired from a criminal act; however they released it into circulation.

The first conviction for the criminal act "embezzlement" from the trial against Jovan Vranishkovski in absentia was reached on 15.10.2009, and the first conviction in his presence was reached on 11.05.2012. How is it possible the co-defendants to be aware of something that is to happen in the future?

Since the defendants did not receive any money from Jovan Vranishkovski, normally they did not need to know, whether at the time when they bought the places in Skopje and Shtip, or when the money was paid as donations to the association Anastasija, that there was a certain conviction for Jovan Vranishkovski. That the indictment is merely unscientific fiction which is not only grounded on the physical law about the place, which we earlier referred to, but also on the law on time. Namely, for speed much smaller than the speed of light, such as the speed of human movement for which the Einstein's Law on Reactivity does not only

паричните средства што се предмет на обвинението“ вели дека: „Не постои материјален доказ за тоа дека од некоја сметка на лицата е подигнат вкупниот износ, па потоа од таа сметка да е уплатен на 06.12.2011г. и 07.12.2011г. на нивните трансакциони сметки.“

Обвинителството значи не приложи ниту еден материјален доказ на што било обврзано согласно чл. 321 ст.1 т.2 од ЗКП, а во врска со времето, местото и начинот на предавањето на парите од страна на Јован Вранишкоски на другите лица сообвинети со него. Нормално, таков доказ не можело ниту да приложи од причина што такви докази не постојат, прво затоа што, како што претходно покажавме не постоела никаква сума на пари што можела да биде предмет на перење и второ, затоа што во периодот споменат во обвинението од 2007 до 06.12.2011г., според законот на физиката за неможност на едно тело да биде во исто време присутно на две различни места, Јован Вранишкоски не можел ни физички да се сретне со обвинетите ниту да се поздрави, а камоли да им даде пари.

Третата нелогичност и контрадикторност што произлегува од првата реченица од објаснувањето на обвинителниот акт е во тврдењето дека обвинетите знаеле оти средствата што ги примиле од Јован Вранишкоски потекнуваат од кривично дело, но сепак ги пуштиле во промет.

Првата осудителна пресуда за кривичното дело Затајување и тоа од судењето на Јован Вранишкоски во негово отсуство е донесена на 15.10.2009г., а првата осудителна пресуда по судењето во негово присуство донесена е на 11.05.2012г. Како е возможно обвинетите да знаеле за нешто што ќе се случи во иднина?

Бидејќи обвинетите не примиле никакви пари од Јован Вранишкоски, нормално немале ни потреба да знаат дали во времето кога се купувале местата во Скопје и во Штип, или кога се уплаќале средствата како донација за здружението Анастасија, постоела некаква осудителна пресуда за Јован Вранишкоски. Дека обвинителниот акт е само ненаучна фантастика не произлегува единствено од превидувањето на физичкиот закон за место, за што претходно се осврнавме, туку и заради превидувањето на законот за време. Имено за брзина

apply, only the Newton's Laws on time and space apply according to which what has been happening earlier may have an impact on what follows, but not the other way round.

Namely, if the first verdict for the criminal act "embezzlement" for Jovan Vranishkovski was on 11.05.2012, because the trial in his absentia with a first instance verdict dated 15.10.2009 was annulled so it is as it has not happened, then how is it possible the donators who paid money on 06.12.2011, not talking about the owners of the parcel lots in Skopje and in Shtip they bought in 2007 and 2008, to know about something that is about to happen?

Upon the statement in the indictment that: "**Part of the money in the total amount of 4,940,790.00 MKD acquired by committing a crime, Jovan Vranishkovski, changed into amount of 5000 EUR in MKD counter value and distributed to the co-defendants.**" All of the co-defendants in this criminal proceeding gave undoubted statements before this court, that they had never received any money form Jovan Vranishkovski, and then later paid it into the gyro account of the association Anastasija.

In the statements of the co-defenders there are no contradictions, and the prosecution, as I have mentioned earlier, failed to provide any evidence by which the contrary could be proved, or that Jovan Vranishkovski gave the money to the co-defenders that they paid it into the account of the association Anastasija. In order to accuse anyone at least single material evidence is needed, or at least two testimonies that support the accusation. Hence, it seems that the whole accusation is not grounded on evidence, material facts and testimonies, but on hypothetical and imaginary theories.

It is undisputable that the 16 co-defendants, on the account of the Association of citizens Anastasija in the name of donations paid around 5000 EUR each in MKD counter value. This is also determined in the Minutes of Inspection 17 made by the Ministry of Finance of the Republic of Macedonia on the Association of citizens Anastasija for the period 01.01.2011 – 24.02.2012. However, it is undisputable that the amounts of about 5000 EUR in MKD counter value form the Minutes were donations voluntarily paid by the co-defenders on the account of Anastasija. Well, isn't the Association of citizens Anasatasija allowed to regulate its business operations in a manner they consider appropriate, even

многу помала од брзината на светлината, какви што се брзините на движењата на луѓето не важи анштајновиот закон за релативноста, а важат само Њутновите закони за времето и просторот според кои она што се случува порано може да има влијание врз она што следува, но никако и обратно.

Имено, ако првата осудителна пресуда за кривичното дело Затајување за Јован Вранишкоски била на 11.05.2012г., зошто судењето во негово отсуство кое резултирало со првостепена пресуда од 15.10.2009г. е поништено и истото како и да не било, тогаш како е возможно донаторите кои ги уплатиле парите на 06.12.2011г., а да не говориме за сопствениците на парцелите во Скопје и во Штип кои истите ги купиле во 2007г. и во 2008г. да знеле за нешто што сеуште не се случило?

На тврдењето во обвнителниот акт дека: „**Јован Вранишкоски дел од парите во вкупна висина од 4.940.790,00 ден. стекнати со казниво дело, ги раситнил во износ од по 5000€ во денарска противвредност и им ги дал на обвинетите**“, сите сообвинети во овој кривично правен процес дадоа недвосмислени изјави пред овој суд, дека никогаш од Јован Вранишкоски не примиле парични средства, за потоа да ги уплатат на жиро сметката на Здружението Анастасија.

Во изјавите на сообвинетите нема никакви контрадикторности, а обвинителството, како што споменав и погоре, не наведува ниту еден доказ со кој би можело да се докаже спротивното, односно дека токму Јован Вранишкоски на сообвинетите им ги дал парите што тие ги уплатиле на сметката на Здружението Анастасија. За некого да обвините потребен е барем еден материјален доказ, или барем две сведоштва што го поткрепуваат обвинението. Вака излегува дека целото обвинение не се крепи врз докази, материјални факти и сведоштва, туку врз хипотетични и фантазерски теории.

Неспорно е дека сообвинетите 16 лица уплатиле на сметката на Здружението на граѓани Анастасија на име донација сума од по приближно 5000€, во денарска противвредност. Тоа произлегува и од Записникот за извршена контрола 17 направен од страна на Министерството за финансии на Р. Македонија на Здружението на граѓани Анастасија за периодот од 01.01.2011г.-24.02.2012г. Но, неспорно е токму од тој Записник

though there is a possibility a mistake to be made for which however they can be sanctioned in another manner.

With regards to the indictment that during 2007 the co-defendants Isajlo Popovski and Vasko Trajkovski received from Jovan Vranishkovski monetary assets in cash, despite the fact that they were aware that the money was acquitted in a criminal act, on 25.09.2007 they released the money into circulation by buying a land in Nerezi; everything that is previously mentioned with regards to the criminal act such as: time, place and manner …. also applies for this part of the indictment. There is not any material evidence that Jovan Vranishkovki gave money to Isajlo Popovski and Vasko Trajkovski. On the other hand, Isajlo Popovski testified that the money was his, and he had never received form Jovan Vranishkovski any money for buying of the land in Nerezi, whereas the co-defendant Vasili Trajkovski stated that the money he paid for buying of the land was given to him by Olimpijada Mizhimakovska. The statements given by Isajlo and Olimijada are completely compliant that Isajlo gave the money to Olimpijada, and Olimijada gave it to Vasko.

Vasil aslo declared that neither did he have any previous knowledge where the money, which Olimpijada gave him, came from nor he knew anything about the origin of the money. He also declared that in the Church the competent Bishop decides on the disposal of the money, and there are four Bishops in the Orthodox Ohrid Archbishopric, however he also stated that the decision for spending of the money form the Monastery John Chrysostom is reached by the hegumenia, and in this case that is the nun Olimpijada. From all this, it is clear that Vasil received the money from Olimpijada, but he did not know where Olimpijada got the money from. However, Olimpijada stated that she got the money from Isajlo, and Isajlo stated that the money was his.

Again the withesses: Shakirov Rexhep, Shakirov Nurij, Shakir Jusuf and Shakir Nice, former owners of the land in Nereze, all stated that they neither did they meet Jovan Vranishkovski, nor did they see him on the land in Nerezi, and that they only knew him from the television. With such factual state, without any material evidence, and without evidence that Jovan gave the money to Isajlo and Vasil, bearing in mind the compliant statements of

дека се работи за донации кои сообвинетите лица доброволно ги уплатиле на сметката на Анастасија. Обвинителството приметува дека договорите немале евиденционен број. Па не смее ли Здружението на граѓани Анастасија да го уреди своето деловничко работење на начин како што тие сметаат, па дури и да е тоа одредена грешка за која се санкционира на друг начин.

По однос на обвинението дека во текот на 2007г. обвинетите Исајло Поповски и Васил Трајковски примиле парични средства во готово од обвинетиот Јован Вранишкоски, па иако знаеле дека потекнуваат од казниво дело ги пуштиле во правен прометна начин што на 25.09.2007г. купиле нива во Нерези, сè што е погоре речено за обележјата на битието на кривичното дело: време, место, начин... важи и за овај дел на обвинението. Не постои ниту еден материјален доказ дека Јован Вранишкоски им дал пари на Исајло Поповски и Васил Трајковски. Нема ниту ниту едно сведочење за поткрепа на обвинението. Сообвинетиот Исајло Поповски сведочи дека парите биле негови, а од Јован Вранишкоски никогаш не примил пари за купување на нивата во Нерези, а сообвинетиот Васил Трајковски изјавува дека парите што ги уплаќал за купување на нивата му ги давала Олимпијада Мижимаковска. Исказите пак на Исајло и Олимпијада се потполно согласни во тоа дека Исајло ѝ ги давал парите на Олимпијада, а Олимпијада на Васил.

Васил исто така изјавува дека немал никакви сознанија за тоа чии биле парите што му ги давала Олимпијада, ниту имал сознание од каде потекнуваат тие пари. Изјавува дека за располагање со парите во Црквата одлучува надлежниот владика, а во Православната Охридска Архиепископија има четворица владици, но исто така изјавува дека за трошење на парите од манастирот Св. Јован Златоуст одлучува игуманијата, а таа во случајов е монахињата Олимпијада. Од сево ова е јасно дека Васил ги добива парите од Олимпијада, но не знае од каде Олимпијада ги примила парите. Олимпијада пак кажува дека парите ги примила од Исајло, а Исајло кажува дека тие пари биле негови.

Сведоците пак: Шаќиров Реџеп, Шаќиров Нуриј, Шаќир Јусуф и Шаќир Нице, поранешни сопственици на нивата во Нерези од кои истата е купена, велат дека Јован Вранишкоски

the co-defenders: Isajlo, Vasil and Olimpijada that they did not receive any money from Jovan Vranishkovski to buy a land in Nerezi, indeed it is incomprehensible how the prosecution still stands for this accusation.

If Jovan Vranishkovski gave the money to Isajlo and Vasil in cash as the prosecution claims, then why was the land in Nerezi paid in seven installments?

It is clear form the Agreement for sale of an immovable property concluded on 20.02.2007, submitted as evidence, which was signed by the sellers of the land in Nerezi and the buyer Isajlo Popovski that the subject under the agreement was paid into installments. The first installment was paid on 22.02.2007, the second on 25.03.2007, third on 25.04.2007, the forth on 25.05.2007, the fifth on 25.06.2007, the sixth on 25.07.2007 and the seventh on 25.08.2007. Judging from the discharge certificate, submitted as evidence, Jovan Vranishkovski was imprisoned in the prison Idrizovo in the period between 28.08.2006 and 20.04.2007. Thus at the time when the first three installments were paid for the land in Nerezi, Jovan Vranishkovski was in prison. From the other discharge certificate (also submitted as evidence) it can be seen that Jovan was in prison in the period between 26.07.2005 and 06.03.2006. How could he negotiate for buying the land in Nerezi from prison, and how could he give money from prison for the payment of the first three installments?

The conclusion from the above is that the objective for initiating a prosecution was not to prove the guilt of the defendants but to:

1. Make the position of the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric more difficult, thus they eventually should give up on it, and

2. Confiscate the property from the associations and individuals close to the Orthodox Ohrid Archbishopric, for the benefit of the MOC.

With regards to the first, for a longer period of time, it is clear to all who are familiar with the church issues that the legal prosecutions against Jovan Vranishkovski started in 2002, when he established a liturgical and canonic unity with all Orthodox Churches in the world. Since then, Jovan has been convicted

никогаш не го сретнале, ниту го виделе на нивата во Нерези, а го познаваат само од телевизија. Во една ваква фактичка ситуација, без материјални докази, без ниту еден доказ за тоа дека Јован им ги дал парите на Исајло и на Васил, а наспроти тоа со усогласени изјави на сообвинетите: Исајло, Васил и Олимпијада дека не примиле од Јован никакви средства за купување нива во Нерези, навистина е несфатливо како обвинителството сè уште го застапува ова обвинение.

Ако пак Јован Вранишкоски им ги дал парите на Исајло и Васил во готово како што тврди обвинителството, тогаш зошто било потребно нивата во Нерези да се исплаќа на седум рати?

Видно од договорот за продажба на недвижен имот – ниви склучен на 20.02.2007г. приложен како доказ потпишан од продавачите на нивата во Нерези и купувачот Исајло Поповски е дека местото се отплаќало на рати. Првата рата била на 22.02.2007г., втората на 25.03.2007г., третата на 25.04.2007г., четвртата на 25.05.2007г., петтата на 25.06.2007г., шестата на 25.07.2007г. и седмата на 25.08.2007г. Од потврдата пак отпусен лист за издржување на затворска казна на Јован Вранишкоски во затворот Идризово приложена како доказ се гледа дека тој бил во затвор во периодот од 28.08.2006г. до 20.04.2007г. Тоа значи дека во време на исплаќањето барем на првите три рати за местото во Нерези, Јован Вранишкоски бил во затвор. Од потврдата за издржување на затворска казна (отпусен лист) на Јован Вранишкоски во затворот Идризово, исто така приложен како доказ, се гледа дека тој бил во затвор и во периодот од 26.07.2005г. до 06.03.2006г. Па како можел од затвор да договара нешто за местото во Нерези, и како можел од затвор да даде пари за исплаќање на првите три рати?

Од сево погоре речено произлегува дека целта на подигањето на ова обвинение не била да докаже вина кај обвинетите туку:

1. На секој возможен начин да им се отежнува положбата на членовите на Православната Охридска Архиепископија, а со цел тие да го откажат припадништвото кон неа, и

2. да се конфискува имотот од здруженија и поединци блиски на Православната Охридска Архиепископија, а во ко-

and detained in custody even six times, with tendencies to put pressure on him to give up from the established unity with the orthodox Churches. All legal prosecutions, tortures, exiles and humiliations borne by him so far, failed to make Jovan Vranishkovski change his mind to give up the established unity. On the contrary, the Church in which he is the Archbishop over the time has become more numerous. When it became clear that there was no effect in striking only the shepherd because the sheep do not scatter, and in the meantime new pastors have grown in the Ohrid Archbishopric, then they started striking the sheep, too. Hence, we claim that this legal proceeding is actually a political one, based on religious grounds.

In this final statement we shall not use the usual right, also the unwritten right to seek verdict of release since we feel innocent. We do this for a simple reason since we believe that the verdicts for the political prosecutions are not reached in the court, on the grounds of evidence and pursuant to law, but they are reached in the offices of the politicians.

However, we shall use the right to publically apologize to all co-defendants in this court procedure that on the grounds of political intolerance towards me they were drawn into this judicial persecution by inertia. Certainly, not persecuted because of their guilt pursuant to the Law, but because they belong to the Orthodox Ohrid Archbishopric. I beg them to withstand since they are not the first ones in the history of the Church to bear the injustices. However, the unlawful persecutions make the relationship of the man with God, and the relationship among the people, deeper, stronger and more capable to cross into eternity.

Nevertheless, despite being aware that the Church is powerful to change the injustice into good deed, despite being aware that these unlawful persecutions against and borne by the members of the Orthodox Ohrid Archbishopric are to show the purity and radiance of the Body of Christ which is the Church, before this court we seek mercy for all co-defendants accused with us, not mercy since they are guilty, because it has been shown throughout the proceeding that they are flawless in regards with the criminal act they are accused of, but as mercy for the people who have suffered the consequences of a ship wreck, hurricane,

рист на МПЦ.

По однос на првото, веќе одамна, на сите што ја познаваат црковната проблематика им е јасно дека судските прогони на Јован Вранишкоски и припадниците на Охридската Архиепископија почнаа во 2002г. кога тој го воспостави литургиското и канонско единство со сите православни Цркви во светот. Од тогаш па до денес Јован Вранишкоски е затворан и притворан дури шест пати, со тенденции да се изврши притисок да се откаже од воспоставеното единство со православните Цркви. Сите судски гонења, тортури, прогонства и понижувања кои до сега ги има поднесено не успејаа да го предомислат Јован Вранишкоски да се откаже од воспоставеното единство. Напротив, Црквата со која тој архиепископствува со текот на времето станува сè побројна. Кога се забележа дека нема ефект да се удира само врз пастирот, и дека стадото не се распаѓа, зошто во меѓувреме во Охридската Архиепископија израснаа и нови пастири, е тогаш почна да се удира и врз стадото. Токму тоа ни дава право да тврдиме дека овој судски процес всушност е политички процес, но врз верска основа.

Во овој завршен збор нема да го исползуваме вообичаеното право, но и непишано правило чувствувајќи се невини да побараме од судот ослободителна пресуда. Тоа го правиме од единствена причина што сметаме дека во политичките судења пресудите не се донесуваат во судница, врз основ на правото и доказите, туку се донесуваат во кабинетите на политичарите.

Но, затоа пак ќе го исползуваме правото јавно да им се извиниме на сите сообвинети во овој судски процес што заради политичката нетрпеливост кон мене и тие беа вовлечени по инерција во овој судски прогон. Секако, не заради тоа што се виновни според законот, туку тие се гонети само заради тоа што припаѓаат на Православната Охридска Архиепископија. Нив ги замолувам да издржат зошто не се први во историјата на Црквата што поднесуваат неправда. Неправедните гонења всушност секогаш биле тие што ја прават врската на човекот со Бога, но и врската меѓу луѓето, подлабока, посилна, потрајна и поспособна да премине во вечноста.

Сепак, иако сме свесни дека Црквата е моќна неправдата да ја преобразува во добродетел, иако сме свесни дека овие

natural disasters since the persecutions conducted illegally and mercilessly against them can be identified as consequences suffered from force de majeure, that have not been willingly caused by the co-defendants.

For us, we do not seek mercy, not because as being a human being that is not necessary, but because we are aware that the one persecuting with non-Christian spirit neither does he feel compassionate to pleads, prayers nor he knows how to administer charity contrary to hatred and revenge. If possible, we only beg the anger not to be tamed with my voluntary sacrifice I give for the unity of the Church, and all of the co-defendants accused with me to be released as completely innocent victims of the persecutions directed towards me.

неправедни гонења низ кои поминуваат припадниците на Православната Охридска Архиепископија всушност се за да се покаже чистотата и сјајот на телото Христово кое е Црква, пред овој суд бараме милост за сите сообвинети со нас, не милост како за виновници, зошто низ судскиот процес се покажа дека немаат никаква дамка по однос на кривичното дело што им се става на товар, туку бараме милост како за луѓе кои преживеале после бура, после ураган, после елементарна непогода, зашто гонењата кои се спроведуваат кон нив неправедно и безмилосно всушност можат да се едначат со последици од елементарни непогоди, а кои никој од овде присутните сообвинети не ги предизвикал волно и со своите дејствија.

За себе, пак, не бараме ниту милост, не затоа што како на човечко суштество тоа не му е потребно, туку затоа што сме свесни дека оној кој гони со нехристијански дух, тој не се сочувствува ниту на молби, ниту на молитви, ниту пак знае да раздава милост наспроти омраза и освета. Ако е возможно, единствено што молиме е гневот да биде задоволен со мојата доброволна жртва која ја давам за единството на Црквата, а сите други сообвинети со мене да бидат ослободени како потполно невини жртви на гонењата усмерени кон мене.

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol No. 72 from May 12, 2014

To:
The Holy Assembly of Bishops
Serbian Orthodox Church
Belgrade

Your Holinesses, Your Eminences and Your Graces, Christ is risen!

Unable to partake in the work of the Holy Assembly of Bishops on account of being imprisoned, we send this letter from the prison Idrizovo close to Skopje, in order to inform the honourable members of the Assembly of Bishops that we are in a relatively good health, and that solely by the help of God, since the conditions in this prison are so atrocious that one can easily lose not just his physical but also mental health. In a way, it is tolerable for us that the living conditions are below any standard of human dignity, after all, we do come from a monastic order, so we have learned to see whatever little is given to us as a wonderful gift of God we are not worthy of receiving. It is also tolerable that the food is of bad taste and scarce in quantity, since we have long accepted that prison is not supposed to be about comfort or luxury, certainly not about hotel level accommodation. We also tolerate when the guards or wardens purposefully insult and humiliate us. Is serenity not just a degree below perfect love?

But if there is something we find really hard to bear in these prison days of ours, if there is something causing us unbearable pain, stifling our joy and drowns us in grief, is that we cannot perform Liturgy, or see the faces of the faithful, or take part in Communion with all of you in the Holy Spirit. This really throws us in the abyss of disappointment, from where we are brought

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 72 од 12. маја 2014. год.

Светом Архијерејском Сабору
Српске Православне Цркве
Београд

Ваша Светости, Ваша Високопреосвештенства и Преосвештенства, Христос Воскресе!

У немогућности да учествујемо у раду Светог Архијерејског Сабора, ради издржавања затворске казне, шаљемо ово писмо, из затвора Идризово код Скопља, да обавестимо часне чланове Архијерејског Сабора да смо са здрављем релативно добро и то једино Божјом помоћу јер су у затвору услови толико лоши да човек може лако да загуби не само телесно здравље, већ и душевно.

На неки начин подношљиво је то што су услови боравка испод свих стандарда људског достојанства, ми ипак произлазимо из реда монаха па смо научили да и на оно мало, па чак и мизерно, што нам се даје гледамо као на предивни Божји дар за који нисмо заслужни примити га. Подношљиво је и то што је храна неукусна и мала по количини, јер смо одавно прихватили да затвор није ни удобност, ни раскош, ни хотелски смештај. Да се издржати и када нас затворски стражари или виши управитељи затвора намерно вређају и понижавају. Па није ли смирење само степен испод савршене љубави?

Али ако нам је заиста нешто тешко у овим данима које проводимо у затвору, ако нам нешто причињава неподношљиви бол, гуши нам радост и носи нас до туге, то је што не можемо да служимо Литургију, не можемо да видимо лица верујућих, не можемо да се причестимо са свима Вама у Духу Светоме. То нас заиста баца у понор разочарења одакле нас

out by that weak, pale, but lovely and unpretentious ray of hope which can be seen even down there in the deepest abyss of inconsolable grief. It is precisely that unpretentious ray of hope that carries God's mercy even to Hades, that little ray which is not blinding, but caressing, much like the soft breeze which passed by the prophet Elijah, that delivers us from the chasm, sets us up in the present, but also brings some traces of the future. This convinces us firmly that St. Maxim the Confessor was right when he said that when Communion of the body and blood of Christ is unavailable, God Himself gives us the Communion of His Logoses. And glory be to Him that has so wonderfully arranged this.

Still, as it is well known to your great experience which in many ways surpasses our humble knowledge, venerable fathers and brothers Bishops, in every evil there is something good. The good here is that the tribulations we are undergoing at the prison are teaching us to recognize those fine nuances of God's love and mercy. But it is also good that during these two and a half years in this prison we had the opportunity to read more books than we had had the time to read ever since our persecution, trials and imprisonment began. We renewed and perfected all the languages we speak, and with serenity we say to you we have also learned new ones. Of course, this is but a minor, insignificant satisfaction, but it is comforting for us that our conscience is not burdening us for having wasted our time in prison purposelessly.

The prison management once allowed members of the Synod of Bishops of the Ohrid Archbishopric to visit us. Once we got a visit by the Archbishop of Tsetinje and Metropolitan of Montenegro and the Adriatic Coast, kyr Amphilochius. Once we were visited by the monk priests from the Ohrid Archbishopric. But when we again requested their visit, it was not approved. The Ministry of Justice of Macedonia also rejected our demand to be visited by members of the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church. For that reason, we did not renew our demand for another meeting with members of the Ohrid Archbishopric Synod of Bishops.

Our treatment at the prison is the only thing the prison management has no autonomy over. All instructions regarding ourselves come directly from the office of the Prime Minister. In

извлачи онај слаби, бледи, али умилни и ненаметљиви зрачак наде који се да видети и тамо доле у најдубљем понору неутешиве туге. Управо тај ненаметљиви зрачак наде кроз којег се чак и у аду преноси благодат Божја, тај зрачак који не заслепљава већ гали, слично оном тихом поветарцу који је прошао крај пророка Илије, извлачи нас из понора, поставља нас у садашњост, али доноси и понеку мрвицу будућности. То нас чврсто уверава да је свети Максим Исповедник био у праву када је говорио да нас у немогућности причешћивања телом и крвљу Христовом, Бог причешћује самим Његовим логосима. И слава Њему што је то тако дивно и тајанствено устројио.

Ипак, као што је то добро познато Вашем прекаљеном искуству које у много чему превазилази наше скромно знање, часни оци и браћо Епископи, у сваком злу има и нечег доброг. Добро је то што нас тешкоће кроз које пролазимо у затвору уче да распознајемо оне танане нијансе Божје благодати и Божје љубави. Али добро је и то што смо за ове две и по године у затвору имали могућност да прочитамо толико књига колико нисмо имали времена да прочитамо десет година у назад од како су почела наша гоњења, суђења и затварања. Обновили смо и усавршили све језике које говоримо, а са смирењем пред вама изјављујемо да смо научили и нове језике. То је наравно мала и безначајна сатисфакција, али теши нас само то што нас савест не оптерећује да смо време у затвору узалудно и бесциљно потрошили.

Једном је затворска управа дозволила да нас посете чланови Архијерејског Синода Охридске Архиепископије. Једанпут нас је посетио Архиепископ цетињски и Митрополит Црногорско Приморски г. Амфилохије. Једанпут су нас посетили свештеномонаси из Охридске Архиепископије. Али кад смо поново поднели захтев да нас посете свештеномонаси није нам било одобрено. Министарство правде Р. Македоније одбило је захтев да нас посете и чланови Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве. Ради тога нисмо подносили захтев да нам се одобри поновни сусрет са члановима Синода Охридске Архиепископије.

Само око нашег третмана у затвору управа затвора није аутономна у одлучивању. Све инструкције што се тиче нас до-

this way, even though lawfully we are entitled to free weekends (since January this year), the management does not approve of this, because such are the instructions it gets from the PM's office.

Even though this has been known earlier, now, after two and a half years in prison, it becomes very clear and transparent even to those who doubted before, that indeed we are kept in prison by the highest authority in Macedonia, however on demand of the schismatic Archbishop Stefan. Probably out of fear that he might lose the position which, according to our humble estimations, he does not really deserve due to having put the Church under the direct and unbecoming influence of the executive government, he now poses conditions for our release. You all know how the government promised our immediate release should we agree to leave Macedonia and never return. But this indecent proposal, even though given by the government, was actually a demand of Stefan himself. His completely non-spiritual fear for his own position was noticed even by the Bishops in his own Synod, so they have already started criticizing him for obstructing the negotiation process. You can find out more from the Bishops of the Ohrid Archbishopric taking part in the Synod.

We write this letter without any previous knowledge of the verdict by the Court of Appeal in Skopje regarding the offense of "money laundering and other illegal sources of income" for which the first instance court convicted us to three years in prison, and another 18 persons got probation together with us: Bishops, priests, nuns and laymen. If that sentence is confirmed due to political pressure (since in this offense there is truly no guilt in any one of the defendants), then we should spend another three years in prison. Perhaps that is not so much after all, but we are afraid that if the Macedonian government does not meet any resistance for the crimes they commit, then they could simply continue, so after I serve this prison term they might burden me with yet another crime. This is their tried and true practice which they use on all political opponents. Therefore we suggest that the Holy Assembly of Bishops together with the Serbian government find a way to put greater pressure on the Macedonian government than the one used so far regarding our release from prison.

According to the decision by the SAS No. 83/ min. 2 of Jan-

бијају лично из канцеларије председника владе. Па тако, иако нам законски следује (већ од јануара ове године) да добијамо викенд одсуства, затворска управа нам то не одобрава зато што такве инструкције добија из председникове канцеларије.

Иако се и раније то знало, сада после две и по године проведене у затвору већ се врло јасно види и постаје доступно чак и онима који су до сада у то сумњали, да нас у затвору заиста држи највиша власт у Р. Македонији, али по захтеву расколничког архиепископа Стефана. Вероватно из страха да не изгуби своје место које по нашим скромним проценама он и заиста не заслужује, јер је ставио Цркву под директни и непримерни утицај извршне власти, он сада поставља услове за наше ослобађање. Свима је вама познато да нам је власт обећавала да ће нас одмах ослободити ако се сагласимо да изађемо из Р. Македоније и да се више не враћамо. Али тај непристојни предлог иако је био упућен од стране власти у ствари је био захтев самог Стефана. Тај његов потпуно недуховни страх за своју позицију приметили су и архијереји у његовом Синоду па му већ почињу замерати што управо он кочи процес дијалога. О овоме ће вам више рећи Епископи Охридске Архиепископије које учествују на Сабору.

Ово писмо пишемо пре икаквог знања о томе каква ће бити пресуда Апелационог суда у Скопљу за кривично дело „прање новца и других прихода“ за које смо од првостепеног суда осуђени на три године затвора, а са нама на условну казну затвора је осуђено још 18 лица: Епископи, свештеници, монахиње и лаици. Уколико и та казна буде потврђена ради политичких условљавања (јер у том кривичном делу заиста не постоји кривична одговорност код ни једног од оптужених), онда би ми требали да проведемо још три године у затвору. Можда то и није тако много, али се бојимо да ако се властима у Р. Македонији не покаже никакав отпор за злочине које раде, онда би они могли да наставе, па по завршетку казне да ми отворе и ново кривично дело. То им је већ проверена пракса и они тако раде са свим својим политичким противницима. Зато предлажемо да Свети Архијерејски Сабор у координацији са Владом Р. Србије изнађе начин да изврши већи притисак на власт у Р. Македонији од оног што је вршен до сада, а у вези

uary 23, 2014 by which the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church requests us to, in the event of impossibility of presence in the work of the Holy Assembly of Bishops we assign a replacement for us, we inform you that by the decision No. 71 of May 5, 2014, we have appointed as our replacement in the work of the Holy Assembly of Bishops in May 2014 the Bishop of Stobi and Placeholder of Strumitsa, kyr David, and relegated to him the right to use our vote as required.

Ever devoted to the Holy Assembly of Bishops,

+ Archbishop of Ohrid
and Metropolitan of Skopje, Jovan

нашег ослобађања из затвора.

Сагласно одлуци САС бр. 83⁄зап. 2 од 23. јануара 2014. год. којом нас Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве умољава да у немогућности присуствовања у раду Светог Архијерејског Сабора одредимо нашег заступника, обавештавамо да смо, одлуком Н.бр. 71 од 05. маја 2014. год., за нашег заступника у раду Светог Архијерејског Сабора месеца маја 2014. год. определили Епископа стобијског и Местобљустителя струмичког г. Давида са правом да по потреби употреби наш глас.

Увек одан Светом Архијерејском Сабору

+ Архиепископ охридски и
Митрополит скопски Јован с. р.

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol No.142 from August 18, 2014

To:
His Holiness
Archbishop of Pech
Metropolitan of Belgrade and Karlovac
And Patriarch of Serbia
kyr kyr Irinej
Belgrade

Your Holiness,

We are sending You this letter from the Idrizovo Prison near Skopje, considering it to be of an urgent nature, as explained below, and would be ill suited to delays.

As Your Holiness is well aware, on July 17, 2014, the Court of Appeal in Skopje confirmed the verdict by the First Instance Court in Skopje, which had us found guilty and sentenced to three years of prison for the crime of "money laundering." By the same verdict, the Bishop of Bregalnitsa, kyr Marko, and Bishop of Stobi, kyr David, two hieromonks, four nuns and ten laymen, among which our own mother and sister, were also found guilty. Fortunately, they got probation, with the condition of not doing any crime within 5 years. The verdict also ordered expropriating assets in the value of about 250,000 Euros, that was taken away from us.

Your Holiness, all sentences given by the Macedonian courts in the last ten years have been unjust, but this last one makes us cry out towards the heavens, because it condemns not only us, but also 18 other members of the Orthodox Ohrid Archbishopric.

Since we are convinced that the courts and authorities of the Republic of Macedonia do this injustice to us on suggestion and with assent of the schismatic Macedonian organization's Arch-

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 142 из 18. августа 2014

Његовој Светости
Архиепископу пећком,
Митрополиту београдско-карловачком
и Патријарху српском
г.г. Иринеју
Београд

Ваша Светости,

Шаљемо Вам ово писмо из затвора Идризово код Скопља сматрајући да је оно као што ће ниже бити образложено итне природе и не трпи одлагања.

Као што је познато Вашој Светости, 17. јула 2014 Апелациони суд у Скопљу је потврдио пресуду првостепеног суда у Скопљу са којом смо били оглашени кривим и осуђени на тригодишње казне затвора за кривично дело „прање новца". Истом пресудом оглашени су кривим и Епископ брегалнички г. Марко и Епископ стобиски г. Давид, два јеромонаха, четири монахиње и још десет лаика међу којима наша мајка и рођена сестра. Срећом ону су осуђени условно на две године затвора, уколико у року од 5 године не почине ново кривично дело. Пресудом одузет нам је имот у вредности од око 250.000 евра.

Ваша Светости, све пресуде које су задњих десет година доносили судови у Р. Македонији су неправедни, али ова задња пресуда са својом неправдом вапи ка небу, јер нисмо њом осуђени само ми, него још 18 других чланова Православне Охридске Архиепископије.

Будући да смо се уверили да судови и власти у Р. Македонији ову неправду нам чине по предлог и сагласност Архиепископа расколничке организације у Р. Македонији г. Стефана, по телефонском консултацијом са архијерејима Православне

bishop, kyr Stefan, after a phone consultation with the Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric, we decided to begin a canonic-legal procedure against him for being persistent in the schism. According to Article 11 of the Nish Agreement and according to Article 142 of the Constitution of the OOA, in the absence of 12 Bishops necessary for a canonic completion of such a legal procedure against a senior priest, we addressed a request to the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church to add nine Bishops from the SOC so the procedure could start.

Your Holiness will understand that this is an extreme measure we were forced to apply in the absence of other options, to resist the injustice inflicted upon us exactly by the Archbishop Stefan, who is using the Macedonian Government as means to his ends. Perhaps his trial should not be rushed, but the news will have a very strong public feedback when it becomes known that the Holy Synod of Bishops of the SOC, at its session on August 26 this year, began a canonic-legal procedure against the schismatic archbishop Stefan and that he is forbidden to perform work as clergy. This is expected by all the Bishops of the OOA, but also by all other priests and the people of God. It would be unwise not to support them in this righteous expectation, especially considering the situation they find themselves in now.

It has come to our knowledge that the schismatic Archbishop Stefan has sent letters to the patriarchs of all Orthodox Churches containing slanderous accusations of us. This letter has been sent to many Bishops in Serbia, Greece and Bulgaria. We think it would be prudent for Your Holiness to answer kyr Stefan in a reasonable and dignified manner as is befitting to you, and in this task you could have the assistance of Marko, Bishop of Bregalnitsa and David, Bishop of Stobi, who are well informed on how to respond to the vicious slander by the schismatic archbishop Stefan. I would like to request you to send that not only to Stefan, but, along with a supplementary letter of yours, to all other Orthodox Church Patriarchs, while the Bishops of the OOA will take it upon themselves to inform the Greek and Bulgarian Bishops of your reply, so that there cannot be any confusion.

So, if we can summarize, we beg you to adopt a decision at the HSB SOC session of August 26 to put kyr Stefan, the arch-

Охридске Архиепископије одлучили смо да подигнемо против њега црквено-судски поступак због упорног устрајања у расколу. Сагласно чл. 11 Нишке сагласности и сагласно чл. 142 Устава Православне Охридске Архиепископије у недостатку 12 епископа потребних за канонско спровођење црквено-судског поступка против неког архијереја, упутили смо захтев до Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве да допуни из часне јерархије Српске Православне Цркве девет Епископа како би могао да се одржи црквено-судски поступак.

Разумећете Ваша Светости да је ово крајња мера на коју смо били наведени да је предузмемо у недостатку других могућности да се супротставимо на неправде које нам врши управо расколнички архиепископ Стефан преко власти у Р. Македонији. Можда се поступком његовог суђења не би се требало журити, али ће врло снажно и убедљиво у јавности одјекнути вест, да је САС СПЦ на својој седници од 26 августа ове године, ставила расколничког архиепископа Стефана под црквено-судског поступка и забранила му да свештенодејствује. То очекују сви Епископи ПОА, али исто тако и сви свештеници и народ Божји. Неумесно би било не подржати их у овом праведном очекивању поготово у ситуацији у којој се налазе.

Упознати смо да је расколнички архиепископ Стефан слао писмо претстојатељима свих Православних Цркава са неистинитим и клеветничким оптужбама према нама. То писмо је слато и многим архијерејима у Србији, Грчкој и Бугарској. Сматрамо да је умесно да Ваша Светост одговори г. Стефану на разложан и достојанствен начин који доликује Вама, а у томе Вам могу помоћи Епископ брегалнички Марко и Епископ стобиски Давид који су добро упознати како треба одговорити безочним клеветама расколничког архиепископа Стефана. Замолио бих Вас да то писмо поред Стефану са једним Вашим пропратним писмом пошаљете претстојатељима Православних Цркава док ће архијереји ПОА узети у дужност да око Вашег одговора обавесте архијереје у Грчкој и Бугарској како не би остале недоумице.

Дакле уколико бисмо могли да резимирамо умолили би Вас да се на седници САС СПЦ 26 августа донесе одлука да се стави г. Стефан – архиепископ расколничке МПЦ под цркве-

bishop of the schismatic MOC, under trial of the Church Court and to be forbidden from performing ecclesiastical work. It would be prudent to announce the decision the same day through the information service of the SOC. At same session a decision should be adopted to reply to the libelous letter of kyr Stefan, and to send the reply to Stefan without delay, as well as to inform all the Orthodox Church Patriarchs about it.

We are certain that Your Holiness will not see all these very much needed, perhaps even necessary requests, as our urging on or applying pressure, but as a timely medicine for a very bad wound. Your great experience knows much better than us that the iron is best struck while hot.

Your Holiness, please accept our warmest regards, even though sent from a cold prison, knowing that they are sincere and witnessed in the Resurrected Christ.

Archbishop and Metropolitan
+Jovan of Ohrid and Skopje

ним судом и да му се забрани свештенодејство. Та одлука упутно би било да се истог дана објави преко информативне службе СПЦ. На истој седници да се донесе одлука да се одговори на клеветничко писмо г. Стефана, и да се тај одговор без одлагања пошаље Стефану, а да се о њему обавесте и претстојатељи Православних Цркава.

Сигурни смо да Ваша Светост неће ове врло потребне, можда и неопходне захтеве схватити као пожуривање и притисак, већ као благовремени лек за љуту рану. Ваше велико искуство много боље од нас зна да се железо кује док је вруће.

Примите Ваша Светости наше најтоплије поздраве без обзира што су упућене из хладног затвора, важно је што су искрене и осведочене у Христу васкрслом.

Архиепископ и Митрополит
+Охридски и скопски Јован

22.08.2014

AN OPEN RESPONSE TO A FRAUDULENT LETTER

The head of the schismatics, kyr Stefan, sent a letter to the Canonic Orthodox Bishops in which he vilifies His Blessedness, Archbishop of Ohrid and Mitropolitan of Skopje kyr kyr Jovan and threatens him and the other Bishops of the Orthodox Ohrid Archbishopric.

Hereby we publish the answer by His Beatitude Metropolitan of Sisaniu and Siatista Pavlos of the Church of Hellas, in which, among other things, this Metropolitan points out to kyr Stefan the following: *and in the chalice before which you "offer service" there is not a trace of the Lord's Blood, but instead the blood of your brother that you are killing is there, and that blood will forever separate you from the Canonic Church.*

To:
He who unlawfully holds the throne
of the Ohrid Archbishopric
and is the false leader
of the non-existing Macedonian Church
kyr Stefan

Kyr Stefan,

With great surprise and pain, without asking you for it, I received the letter in which you try to justify that which cannot be justified, and attack the only Canonic Bishop of Ohrid, kyr Jovan.

What is worse, you begin with a little deception. You write: "We deliver you this information on the criminal activities…".

Kyr Stefan, when did I ever send you a letter, so that you rush to answer? Why would I send you a letter, when I do not recognize your existence as a church, and the false church you lead I consider nonexistent? Whoever told you that I consider you a valid person from whom I should ask you for information?

You are trying to use deception to achieve a direct acknowl-

22.08.2014

ОТВОРЕН ОДГОВОР НА ЕДНО ИЗМАМНИЧКО ПИСМО

Поглаварот на расколниците г. Стефан, испратил писмо до канонските православни Епископи во кое го клевети Неговото Блаженство Архиепископот охридски и Митрополит скопски г.г. Јован и упатува закани до него и до останатите Епископи на Православната Охридска Архиепископија.

Во оваа прилика го објавуваме одговорот на Високопреосвештениот Митрополит Сисаниски и Сијатиски г. Павлос од Црквата на Елада, во којшто, помеѓу останатото, овој Митрополит на г. Стефан му го предочува и следново: *и во путирот пред кој „служите“ не се наоѓа Крвта Господова, туку крвта на вашиот брат кого го убивате и таа крв засекогаш ќе ве оддели од Канонската Црква.*

http://www.poa-info.org/vesti/2014/08/20140822.html

До:
оној што незаконски го држи тронот
на Архиепископијата Охридска и
што лажно ја води непостоечката Македонска Црква
г. Стефан

г. Стефане,

со изненадување и болка, и без да ви го побарам, го примив писмото со кое се обидувате да го оправдате неоправливото и се нафрлате против единствениот Канонски Епископ Охридски г. Јован.

Згора на сè, тргнувате со една мала измама. Пишувате: „во прилог Ви ги доставуваме информациите за криминалните активности...“.

Кога г. Стефане ви испратив писмо, па да итате да ми од-

edgement and make it seem that I, or any other Bishop of the Church of Hellas, talk to you. Your approach abounds in deception.

The only true reason for the persecution of Jovan of Ohrid is that he is the only Canonic Bishop, recognized by all Orthodox Churches. So you are trying, in collusion with the government, to destroy him. You are talking of his demotion. Can a church which is NOT a Church elect or demote at all? The Church is not a puppet theatre.

As for all those accusations and verdicts, do not forget that it was by similar verdicts that the court of the lawless condemned, imprisoned and crucified the Lord.

Mitropolitan Jovan is not under the jurisdiction of a non-existent church, but under the Serbian Patriarchate. Ecclesiastically speaking, you have no authority over him whatsoever.

You are in an ecclesiastically undetermined state. You have illegitimately separated from your Mother Church, the Serbian Patriarchate, and are trying by force to elicit recognition.

By the strength of government authority, by court trickery and fraudulence, you are trying to break Mitropolitan Jovan, but also those who follow him canonically, threatening them in your letter. According to you, their only "lawless" behaviour is that they do not follow you, since they respect the theology of the Church and her canonic order and history.

You identify yourself as the Archbishop of a non-existent church, but in the chalice before which you "offer service" there is not a trace of the Lord's Blood, but instead the blood of your brother that you are killing is there, and that blood will forever separate you from the Canonic Church.

All the people around the world protesting the persecution of Jovan of Ohrid expect no information from you, who are an accomplice in his destruction. In the history of the Church, patterns of behaviour like yours are well known. It is how the lawless behave towards the righteous.

Your false form that you call "Macedonian Church" is but a branch of a government and country usurping truth and history and has nothing to do with the Church of Christ.

As long as you continue your godless schemes and

говорите? Зошто би испратил писмо до вас, кога не го признавам вашето црковно постоење и лажната црква што ја водите ја сметам како црковно непостоечка? Кој ви кажа дека ве сметам за валидно лице за да побарам од вас информации?

Се обидувате на овој измамнички начин да постигнете едно непосредно признавање и да оставите да се смета дека јас или било кој друг Архиерej од Црквата на Елада разговара со вас. Вашиот начин со измама изобилува.

Единствената вистинска причина за прогонот на Охридскиот Јован е дека тој е единствениот Канонски Епископ, којшто е признат од сите Православни Цркви. Значи, се обидувате во содејство со државата да го уништите. Зборувате за негово расчинување. Зар може една црква којашто НЕ е Црква да избира или да расчинува? Црквата не е куклен театар.

Што се однесува на обвинувањата и пресудите, не заборавајте дека со слични одлуки судот на беззаконицитe го осуди, го затвори и го распна Господа.

Митрополитот Јован не припаѓа на јурисдикцијата на една непостоечка црква, туку на Патријаршијата Српска. Црковно, никаква власт немате над него.

Вие се наоѓате во црковно неопределена состојба. Вие на неканонски начин се одделивте од вашата мајка Црква, Патријаршијата Српска, и се обидувате насилно да постигнете признавање.

Се обидувате со силата на државата и со наместени, лажни судења да го скршите Митрополитот Јован, но и оние кои го следат на канонскиот пат, изрекувајќи закани во вашето писмо против нив. Единственото, според вас, нивно „беззаконие“ е дека не ве следат, почитувајќи ги теологијата на Црквата и нејзиниот канонски поредок и предание.

Се претставувате за Архиепископ на една непостоечка црква, но и во путирот пред кој „служите“ не се наоѓа Крвта Господова, туку крвта на вашиот брат кого го убивате и таа крв засекогаш ќе ве оддели од Канонската Црква.

Сите низ светот, коишто протестираат против гонењето на Охридскиот Јован не очекуваат од вас да добијат информации, којшто сте соучесник во неговото уништување. Во историјата на Црквата, однесувања какво што е вашето, се познати.

non-canonic ways, as long as you persist in tearing the garments of Christ out of worldly reasons, as long as you keep "blessing" what is counterfeit as a proof of your virtuous devotion to the "state" and "country," your words will drift through the air, your "Christian" faith will be mere ideology, and the persecution of the Metropolitan of Ohrid Jovan will be the seal of your inhumanity. Therefore, I return your letter as unacceptable.

With pain,

+ Mitropolitan of Sisaniu and Siatista, Pavlos

Dedicated to the memory of my eternally glorious
predecessor from Siatista
Archbishop of Ohrid, Zosim

Source: http://www.romfea.gr/ektakta-nea-2/26102-2014-08-21-21-04-11

Тоа се однесувања на беззаконици наспроти праведните.

Вашиот лажен облик, што го нарекувате „Македонска Црква“ е експозитура на една држава која ја узурпира вистината и историјата и нема никаква врска со Црквата Христова.

Колку што вие ќе ја продолжите вашата безбожна тактика и неканонскиот ваш пат, колку што ќе опстојувате да го кинете хитонот Христов од светски причини, колку што ќе „благословувате“ еден фалсификат како доказ на вашата „државна“ доблест, зборот ваш ќе скита низ воздухот, вашата „христијанска“ вера ќе биде идеологија, а гонењето на Митрополитот Охридски Јован ќе биде печат на вашата нечовечност. Значи, вашето писмо јавно го враќам како неприфатливо.

Со болка,

+ Митрополит Сисаниски и Сијатиски Павлос

посветено на споменот на вечнопамјатниот
мој претходник од Сијатиста
Архиепископ Охридски Зосим

Извор: http://www.romfea.gr/ektakta-nea-2/ 26102-2014-08-21-21-04-11

SERBIAN PATRIARCH

To
His Eminence
Archbishop of Ohrid in schism, kyr Stefan
Skopje

Your Eminence,

We have received your letter, SAS No. 18 of July 25, 2014, in which you inform us of, what you call, the criminal activities of the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr Jovan, however, to be honest, this letter has saddened us greatly. We expected from you to inform us that you have done something to release from prison His Beatitude, the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr Jovan, but instead, you send us a so-called information on the criminal work of this reputable Archbishop, and we hear that you have also sent the same misinformation to other heads of Orthodox Churches, even to many Bishops and Archbishops.

Even though your slanderous accusations do not deserve a reply, for the sake of the historic truth, in your style of listing, please keep in mind the following:

The Archbishop of Ohrid Jovan has ended schism to step into unity with the Serbian Orthodox Church on June 22, 2002, at the invitation of our peacefully passed away predecessor Patriarch Pavle, extended to the Bishops, priests and the faithful people in the Republic of Macedonia who were in schism with all Orthodox Churches. That invitation was answered by then Metropolitan of Veles and Vardar Jovan, even though you and all other Bishops who were still in schism could have and should have answered.

It is well known, and you yourself confirm it in Your letter, that both his ecclesiastical and civic trials began only after his unification with the Church. You yourself say that your Synod stripped him of his rank on July 10, 2003, and the civic courts

ПАТРИЈАРХ СРПСКИ

Његовом Високопреосвештенству
Архиепископу охридском у расколу г. Стефану
Скопље

Ваше Високопреосвештенство,

Примили смо Ваше писмо САС бр. 18 из 25.07.2014.год. којим нас обавештавате о, како их Ви називате, криминалним активностима Архиепископа охридског и Митрополита скопског г. Јована, али да будемо искрени то писмо нас је јако растужило. Ми смо од Вас очекивали да нас обавестите да сте нешто учинили око ослобађања из затвора Његовог Блаженства Архиепископа охридског и Митрополита скопског г. Јована, а Ви нам шаљете т.з. информације о криминалном раду овог угледног архијереја, а чули смо да сте те дезинформације послали и другим претстојатељима Православних Цркава, па чак и многим архијерејима.

Иако Ваша клеветања не заслужују одговор ипак ради истине пред историјом у Вашем стилу набрајања примите на знање следеће:

Архиепископ охридски Јован приступио је из раскола у јединство са Српском Православном Црквом 22. јуна 2002.год. и то на позив блаженопочившег нашег претходника Патријарха Павла упућеном архијерејима, свештенству и верном народу у Р. Македонији који су били у расколу са свим Православним Црквама. На тај позив је тада одговорио тадашњи Митрополит велески и повардарски Јован, а могле сте и требали сте да одговорите и Ви, као и сви други архијереји који су остали у расколу.

Свима је то познато, а то потврђујете и Ви Вашим писмом да су његова црквена и грађанска суђења почела тек после његовог приступања у јединство. Ви сами кажете да га је Ваш Синод рашчинио тек 10. јула 2003.год., а грађански судови су

began his trials as late as 2004. This makes it clear that both civic and church trials began only after his unity with the Serbian Orthodox Church, and after he was appointed Exarch of the Serbian Patriarch for the Church in Macedonia.

Already in the first paragraph already, where you begin listing the criminal activities of Archbishop Jovan, you write that he had spent some 375,540,00 denars, collected for the expenses of the Archbishopric, "for other purposes." You continue to write in a similar vein about the rest of the amount he is held responsible for – that he had either misspent it, or transferred it into accounts of Church enterprises, and there is but a meager sum you accuse him of appropriating in full. If so, do You have an answer as to how he could have possibly, with that entire sum of 4,940,790,00 denars that he was sentenced to return to you, perform a new crime of "money laundering," since it is clear to everyone that, as you have admitted yourself, that the greater part of that amount had already been spent in the period of 1998-2002, while he was with you?

It is clear why you do not even mention that alleged crime – you know it is entirely a set up by the Macedonian Government, performed on your own suggestion and with your knowledge. By this you leave no room for anyone to believe you that any of the crimes you burden Arcbishop Jovan with is actually a crime according to law, because it is part of the vengeance of your Church and your Government upon one man who sacrifices himself for the unity of the Church, as well as for the benefit of your nation.

We are well informed of how the money for the purchase of liturgical space in Skopje was collected. We know everyone involved, and we know that this money was paid to the account of the "Society for promoting civic and religious liberties *Anastasia*", precisely because you are doing all you can to prevent the Orthodox Ohrid Archbishopric from registering at a court as a religious community in your country, which means it cannot become a legal entity or have a bank account. And now the court has, prompted by You, sentenced Archbishop Jovan, two Bishops, two monks, four nuns and another ten laymen, among which the mother and sister of Archbishop Jovan, for "laundering" the already spent money that You say he embezzled from the MOC.

почели да га гоне тек 2004.год. Из овога је јасно да су црквени и грађански судски прогони уствари почели тек од када је он примљен у јединство са Српском Православном Црквом, и назначен за Егзарха Српског Патријарха за Цркву у Р. Македонији.

Још у првом пасусу где почињете да наводите криминалне активности Архиепископа Јована пишете да је неки износ од 375.540,00 ден. који је сакупљен на име Архиепископског разреза, он: „потрошио у друге сврхе". Исто или слично у продужетку пишете и за остали новац који му се ставља на терет, или да га је ненаменски потрошио, или да га је преносио на рачуне црквених предузећа, а само га за неки ситни новац оптужујете да је целосно присвојио. Ако је тако, имате ли Ви одговора како је он могао да са том целокупном сумом од 4.940.790,00 ден. коју је пресудом био задужен да Вам врати, да изврши ново кривично дело „прање новца", а свима је јасно, рекли смо да чак и Ви признајете да је већи део те суме већ био потрошен у периоду 1998-2002.год. док је он био са Вама?

Разумљиво је зашто се Ви ни не осврћете на то кривично дело зато што знате да је у потпуности намештено од стране власти Р. Македоније, а по Вашем предлогу и са Вашим знањем. Самим тим Ви не остављате простора да Вам неко поверује да је било које од кривичних дела које сте покренули против Архиепископа Јована, заиста кривично дело по закону, већ је то освета Ваше цркве и Ваших власти једном човеку који се жртвује како за јединство Цркве, тако и за добробит Ваше нације.

Ми смо добро упознати како се сакупљао новац за куповање богослужбеног простора у Скопљу. Знамо све који су помагали и тај прикупљени новац је уплаћен на рачун „Удружења за унапређење грађанских и верских слобода *Анастасија*" управо зато што Ви чините све да Православна Охридска Архиепископија не може бити регистрована од стране суда у Вашој држави као верска заједница, а тиме не може да буде правно лице и не може да има свој жиро рачун. И сада је суд, по Вашем предлогу, осудио Архиепископа Јована, два Епископа, два свештеника, четири монахиње и још десет других лаика међу којима мајку и сестру Архиепископа Јована зато

The SOC knows quite well where the money that was the focus of the last trial came from. We are certain that you know as well that this money is not the same amount which you accuse Archbishop Jovan to have embezzled from the MOC. We are also certain that the Prosecution and Courts in your country know this well. Because it is clear to everyone clear that Archbishop Jovan could not have possibly seize for himself that amount of 4,940,790 denars, for this is the sum total of four yearly budgets. When he was given the sentence by the Court in Veles, the same Court related in the sentence the details of where all those 4,940,790 denars were spent. How is it possible, kyr Archbishop, to launder money already spent? And, instead of feeling ashamed for letting the Macedonian courts give political sentences, which they do, too, because you asked them to, you even keep sending letters not only to us, but also to the heads of other local and regional Churches to justify your own crimes.

You mention another crime for which Archbishop Jovan has served prison time. Let us remind you that the Archbishop has been sentenced to prison by your courts five times to this day. Why are not you mentioning that he was sentenced to a year of prison for the crime of "self-governing?" Or that he was sentenced to eighteen months in prison for "fostering national and religious hatred?" Archbishop Jovan has in the last 10 years been in prison or detention 7 times, for the duration of 5 years in total. And let us not forget, you have the credit for this. It is also improper to blaspheme his priestly merit by lies and defamation.

When speaking about lies, we refer to what you declare regarding the 57,180 euros (not German Marks, as you incorrectly write in your letter), a donation by Mr. Trifun Kostovski, which according to your incorrect statement, ended up "in the hands of Jovan, i.e. his personal bank account in Bulgaria." This has not been a secret, because the public in your, as well as in our country was informed that immediately after the arrest of the Vardar Eparchy clerk You mention, Archbishop Jovan made a deposit of the entire sum of 57,180 euros at the Court, plus a two months interest for the time period the money was kept at the bank. After the trial, you were granted that money and you withdrew it. Therefore, there is no Bulgarian account, but something entirely

што су „прали“ већ потрошени новац који Ви помињете да је он утајио из МПЦ.

Српској Православној Цркви је добро познато одакле потиче новац који је био предмет последње пресуде. Сигурни смо да је и Вама добро познато да тај новац није новац због којег оптужујете Архиепископа Јована да га је затајио од МПЦ. Сигурни смо да је то познато и тужилаштву и судовима у Вашој држави. Јер свакоме је јасно да Архиепископ Јован није могао да присвоји ту суму од 4.940.790,00 ден. јер је то сума четири годишња буџета. Када га је суд у Велесу осудио, тај исти суд је таксативно у пресуди набројао где је све потрошен тај новац од 4.940.790,00 ден. Како је могуће господине Архиепископе да се пере већ потрошени новац? И, уместо да се засрамите што судови у Р. Македонији доносе политичке пресуде, и то по Вашој иницијативи, Ви још шаљете писма не само нама већ и архијерејима других помесних Цркава да би оправдали Ваше злочине.

Ви помињете и друго кривично дело за које је Архиепископ Јован био осуђен и био у затвору. Да Вас подсетимо, Архиепископ Јован је пет пута од стране Ваших судова осуђиван на затворску казну. Зашто не помињете да је осуђен за кривично дело „Самовлашћа“ на једну годину затвора? Зашто не помињете да је осуђиван за „распаљивање националне и верске мржње“ на осамнаест месеци затвора? Архиепископ Јован је у задњих 10 година био 7 пута што у затвору, што у притвору, или укупно око 5 година у затвору. И то да не заборавимо, Вашом заслугом. И није пристојно да се подцењивањем и лажима скврнави његово исповедништво.

Кад кажемо лажима позивамо се на оно што Ви изјављујете у вези 57.180 евра, (не немачких марака како Ви нетачно пишете у Вашем писму) донацију дотичног господина Трифуна Костовског који су по Вашој нетачној изјави завршили „у руке Јованове, односно на његов лични рачун у банци у Р. Бугарској“. Није сакривено, јер је о томе јавност код Вас, тако исто и код нас била обавештена да је одмах по хапшењу службеног лица Повардарске епархије, којег Ви помињете, Архиепископ Јован депонирао у суду целокупну суму од 57.180 евра са каматом за два месеца колико су паре биле у банци. По завр-

different. For this crime of "embezzlement," Archbishop Jovan was acquitted twice, and only the third time, under the pressure of your government, was he sentenced. The first time the verdict was rejected because there was no proposal on the basis of which the Archbishop would be prosecuted. After that, a forgery was made in which you yourself took part, and a proposition was made for prosecuting, with an earlier date, even though such things are forbidden by law. But just to convict Archbishop Jovan, you yourself, like your country's Government, broke the laws. It was exactly the same with the second "embezzlement" charge by which Archbishop Jovan was sentenced to 30 months in prison, where he remains to this day. The Court also initially released him from this charge, and finally, under your and the Government pressure, convicted him. But do you ever wonder why the Republic of Bulgaria did not deliver him to your authorities when he was caught because of the wanted notice? Because the case was processed by an unbiased court which came to the conclusion that "the verdict by the competent Macedonian authorities is a consequence of a serious conflict of religious intolerance regarding the difference in views of the official representatives of the MOC and of Vranishkoski, incited by his resolution to be in liturgical and canonic unity with the Serbian Orthodox Church in 2002." There, that is the truth, kyr Stefan. The truth you and your people at your Synod know quite well, but choose to ignore, and instead defame Archbishop Jovan.

Speaking of the Bishops in Your Synod, there is a growing number among them who do not agree with your continuation of this ruthless and unlawful persecution of Archbishop Jovan. You know that they are even speaking about this in public, but what we hear is that you are the only one who is persistently against his release from prison, the reason for which probably is twofold. First, you do not have the courage to look Archbishop Jovan in the eye after everything you have unjustly done to him. Second, you know that your elevation to the position of Archbishop has not been acknowledged, not just by the Serbian Patriarch, but by any other Orthodox Church head.

This is why you used your country's Government to deliver to us this extremely indecent proposal of conditioning the release

шетку судског поступка Вама је додељен тај новац и Ви сте га подигнули. Дакле не постоји никакав рачун у Бугарској, већ постоји нешто друго. За то кривично дело „утаје“, Архиепископ Јован је био два пута ослобађан, а тек је из трећег пута, под притиском власти у Вашој земљи, осуђен. Први пут је пресуда била одбијена јер није постојао предлог на основу кога би се гонио Архиепископ. Затим је направљен фалсификат у коме сте управо Ви учествовали, и поднесен је предлог за гоњење са ранијим датумом, иако је то законски забрањено да се накнадно врши. Али само да би се осудио Архиепископ Јован, Ви лично, као и власт Ваше земље преступате законе. Потпуно је исто било и са другом пресудом за „утају“ којом је Архиепископ Јован осуђен на 30 месеци затвора у коме се, све да сада, налази. По том кривичном делу суд га је исто тако два пута ослобађао и коначно под Вашим притиском и притиском Власти Ваше земље га је осудио. Али питате ли се Ви зашто га Р. Бугарска није испоручила Вашим властима кад је био ухваћен ради потернице? Зато што је предмет гледао један непристрасан суд који је и утврдио да је: „пресуда компетентних македонских власти последица тешке и конфликтне религиозне нетрпељивости повезане са различитим погледима официјалних претставника МПЦ са религиозним погледима Вранишкоског, а мотивисана његовим решењем да прими литургијско и канонско јединство са Српском Православном Црквом 2002. год.“. Ето то је истина г-дине Стефане. Истина коју Ви и Ваши у Синоду добро знате, али је намерно превиђате и служите се клеветама против Архиепископа Јована.

Када смо већ код архијереја у Вашем Синоду, све је више њих који се не слажу са Вама да треба да наставите са безмилосним и непримерним гоњењима Архиепископа Јована. Ви знате да то они чак и јавно говоре, али до нас стижу гласови да се једино Ви упорно противите његовом изласку из затвора и то вероватно из два разлога. Прво, зато што немате храбрости да погледате у очи Архиепископа Јована после свега што сте му неправедно учинили, а друго, зато што знате да је Ваше подизање на архиепископски трон непотврђено не само од српског Патријарха већ и од било ког предстојатеља Православне Цркве.

of Archbishop Jovan with his leaving Macedonia. His Beatitude Archbishop Jovan does not agree with this, even at the cost of not being released early from prison, but we concur that such a type of pressure on our Church is unacceptable.

You have heard many times before that until Archbishop Jovan is released from prison, there can be no negotiations about the non-canonic status of Your Church. But since we are convinced that it is exactly you, Your Eminence, who does the most to keep Your Church in schism, we have the unsavory duty of informing you that the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church, on the basis of the decision of the Holy Assembly of Bishops, ASnr. 50⁄zap.7 from September 15, 1967, and ASnr. 41⁄ 125 art. 2 from May 21, 2003, at its session on August 26, 2014, has reached a decision nr. 1101⁄zap. 857, to begin an ecclesiastical trial against You, kyr Stefan, Archbishop of Ohrid in schism.

With brotherly regards, and with the hope that you will change your unacceptable attitude regarding the status of your Church.

President of the Holy Synod of Bishops
AEM and Serbian Patriarch
Irinej

Зато сте и преко власти Ваше земље доставили до нас крајње непристојни предлог да условљавате ослобађање Архиепископа Јована његовим напуштањем Р. Македоније. Његово Блаженство, Архиепископ Јован се тиме не слаже, чак и по цену да не буде превремено ослобођен из затвора, но не само он, него и ми сматрамо да је такав вид притиска на нашу Цркву неприхватљив.

Ви сте већ много пута чули да до ослобађања Архиепископа Јована из затвора не могу да буду никакви преговори око неканонског статуса Ваше Цркве. Али будући да смо убеђени како управо Ви, Ваше Високопреосвештенство највише чините да Ваша црква још остане у расколу, имамо непријатну дужност да Вас информишемо да је Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве на основу одлука Светог Архијерејског Сабора, АСбр. 50⁄зап.7 од 15. септембра 1967 године и АСбр. 41⁄125 тач. 2. од 21. маја 2003. године, на својој седници од 26. августа 2014. донео одлуку бр.1191⁄зап. 857 да покрене црковно-судски поступак против Вас, г-дина Стефана, архиепископа охридског у расколу.

Братски Вас поздрављамо са надом да ћете променити Ваш неприхватљив приступ по црквеном питању Ваше цркве.

Председник Светог Архијерејског Синода
АЕМ и Патријарх Српски
Иринеј

MEMORANDUM

On the fraternal meeting of His Holiness Patriarch of Moscow and all Russia Kirill, and His Holiness Patriarch of Serbia Irinej, that took place on November 15, 2014 in the Serbian Patriarchate, with the partaking of the members of the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church and the members of the delegation of the Moscow Patriarchate, accompanying the Prelate of the Russian Orthodox Church in his journey of visits, in part, the subject of the situation of the Church in the Republic of Macedonia was discussed.

The information regarding the ongoing imprisonment of Archbishop Jovan of Ohrid was heard, which testifies about the difficult conditions of his position, that are creating a serious threat to his health. As a result of the discussions, both sides:

1. expressed a deep condolence and concern regarding the years-long deprivation of his freedom of Archbishop Jovan of Ohrid, which presents an insurmountable obstacle for the renewal of the negotiations for the regulation of the Macedonian Church problem;

2. decided to mutually appeal to the state authorities of the Republic of Macedonia for immediate releasing of Archbishop Jovan of Ohrid from prison;

3. recognized the need for immediate renewal of the negotiations for the regulation of the canonical status of the Macedonian Orthodox Church upon the release of the aforementioned Bishop

4. expressed readiness to contribute in every possible way the success of those negotiations

МЕМОРАНДУМ

На братската средба на Неговата Светост Патријархот Московски и на цела Русија Кирил и на Неговата Светост Патријархот српски Иринеј, која се одви на 15 ноември 2014 година во Српската Патријаршија, со учество на членови на Светиот Архијерејски Синод на Српската Православна Црква и на членови на делегацијата на Московскиот Патријархат коишто го придружуваат Претстоителот на Руската Православна Црква во текот на неговата мирна посета, во еден дел беше разгледана темата на црковната состојба во Република Македонија

Беше ислушана информацијата за продолжувањето на затворот на Архиепископот Охридски Јован, што сведочи за тешките услови на неговата состојба која претставува закана за неговото здравје. Како резултат на таа дискусија обете страни:

1. изразија длабока жалост и загриженост заради многугодишното лишување од слобода на Архиепископот охридски Јован, што претставува непремостива пречка за возобновувањето на преговорите за регулирање на македонскиот црковен проблем;

2. решија заедно да го повикаат државното раководство на Република Македонија за најскоро ослободување на Архиепископот охридски Јован од затвор;

3. ја согледаа неопходноста, по ослободувањето на споменатиот јерарх, неодложно да се обноват преговорите за регулирање на канонскиот статус на Македонската Православна Црква;

4. изразија подготвеност на секој начин да придонесат за успех на тие преговори.

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol No. 48 from February 24, 2015

To:
His Holiness
Patriarch of Moscow and Russia
kyr kyr Kirill
Moscow

Your Holiness, dear Father and Brother in the resurrected Lord,

Due to your blessings and brotherly invitation we have already been for several days at the Voskresenkiy Novodevichky Monastery in St. Petersburg. Our coming to Russia happened after our release from the Idrizovo prison close to Skopje (February 2, 2015), and on account of your great and kind endeavor to make this happen.

During Your peaceful visit to the Serbian Orthodox Church, You showed great patience and fatherly care and You were willing to hear out the Bishops of the Serbian Orthodox Church and the Orthodox Ohrid Archbishopric who asked for your help with regard to our release. Not wasting any time, you suggested that you sign a Memorandum together with the Serbian Patriarch to send to the Macedonian authorities, expressing concern regarding our many years in prison and demand our immediate release, so that the negotiations on the status of the Macedonian Orthodox Church, which is still in schism, could begin. That Memorandum was handed to the Macedonian Authorities on Your behalf by the Metropolitan of Volokolamsk, Hilarion.

And so, following all those benevolent endeavors, on February 2, 2015 we were released after we were granted parole by the Court of Appeal in Skopje. The condition, which expires on March 23, 2017, was that we do not repeat the offense we were sentenced for.

After a brief stay in the Republic of Macedonia, Your Ho-

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 48 од 24. фебруара 2015.

Његовој Светости
Патријарху московском и целе Русије
г.г. Кирилу
Москва

Ваша Светости, драги оче и брате у васкрслом Господу,

По Вашем благослову и братском позиву већ неколико дана налазимо се у Васкресењском Новодевичком манастиру у Санкт Петербургу. Наш долазак у Русији био је након нашег ослобађања и затвора „Идризово" код Скопља (02. фебруара 2015.), а услед Вашег великог залагања и срдечног заузимања.

При Вашој мирној посети Српској Православној Цркви Ви сте имали трпљења и очинску бригу и били сте ради да саслушате Епископе из Српске Православне Цркве и Православне Охридске Архиепископије који су тражили Вашу помоћ око нашег ослобађања. Не губећи време, Ви сте предложили заједно са Патријархом српским да потпишете Меморандум који би се упутио властима у Републици Македонији, а са којим би се изразила забринутост око многогодишњег нашег заточеништва и би се тражило наше хитно ослобађање из затвора, како би могли да започну преговори око статуса Македонске Православне Цркве која је још у расколу. Тај меморандум властима у Републици Македоније предао је у Ваше име Митрополит волоколамски г. Иларион.

Тако, након свих тих благополучних залагања, 02. фебруара 2015.г. ми смо били на слободи откако нам је од Апелационог суда у Скопљу био додељен условни отпуст на затворску казну. Услов да не би ушли на доизвршавања затворске казне је да не поновимо кривично дело за које смо били осуђени, а он истиче 23. марта 2017.

По кратког боравка у Републици Македонији, на Ваш позив Ваша Светости, ми смо дошли у Русију, у очаравајући

liness, on your invitation we came to Russia, to the magically beautiful St. Petersburg, to do some examinations of our prison-damaged health. You gave us accommodation at the wonderful Voskresenskiy Novodevichky Monastery, with excellent conditions for work and recovery, but even more importantly, the people we have been in direct contact with, beginning with the Abbess Sofia, as well as all the sisters at the convent, showed to be very accessible, welcoming, accommodating, and to go out of their way in order to grant us as much time and attention as we need.

On arriving to Russia, at the point of switching planes, at the airport in Moscow we were received by the Assistant Chairman of Church Communications of the Moscow Patriarchate, Fr. Nikolai Balashov, who officially welcomed us to Russia. At the St. Petersburg airport, we were received by Nasariy, Bishop of Cronstadt, the vicar of Metropolitan Varsonufiy of St. Petersburg and Ladoga, and the Abbess of the Voskresenskiy Novodevichky Convent, Mother Sofia. A couple of days after our coming to the monastery, we were also visited by Metropolitan Varsonufiy, who extended a warm welcome. He gave us his permission to serve at his Metropolitanate independently or together with other Bishops.

This is just a brief letter of our tremendous gratitude to Your Holiness. As our stay in Russia continues, we hope to finish all medical examinations and necessary therapies. We also hope to improve our knowledge of the Russian language, religion and culture.

With a warm brotherly embrace, we serenely beg for your holy prayers into this Great Fortieth Year that is already here, and we wish You a joyful reception of the Resurrection of our Lord Christ. We use this opportunity to also extend gratitude on behalf of our mother, Mrs. Galina Vranishkoski, who was, by your mercy, able to see us released from prison, and stay with us here at the Voskresenskiy Novodevichky Monastery in St. Petersburg. She begs for your fatherly blessings and kisses Your holy right hand.

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
+ Of Ohrid and of Skopje Jovan

Written at and sent from the Voskresenskiy Novodevichky Monastery in St. Petersburg, February 24/ 11, 2015.

лепом Санкт Петербургу да би извршили контролу нашег у затвору нарушеног здравља. Ви сте нас сместили у предивном Васкресењском Новодевичком манастиру, са одличним условима за рад и наш опоравак, али још важније је што су људи са којима смо у непосредном општењу, почевши од игуманије Софије, а исто тако и све сестре манастира врло приступачни, гостољубиви, предусретљиви и не штеде своје време да би га нама подарили када затреба.

При доласку у Русију, у времену промена авиона, на московском аеродрому нас је сачекао заменик председника Одељења за црковне везе при Московском Патријархату, протојерej Николај Балашов пожелевши нам добродошлицу у Русији. На аеродрому у Санкт Петербургу сачекао нас нас је Епископ кронштатски Назариј, викар Митрополита Санкт Петербуршког и Ладожког Варсонуфија и настојатељица Воскресењског Новодевичког манастира, игуманија Софија. Пар дана по нашег доласка у манастир посетио нас је и Митрополит Санкт Петербуршки и Ладожки г. Вароснуфије и пожелео срдачну добродошлицу. Дао нам је његову сагласност да можемо да служимо у његовој Митрополији самостално или у саслужењу са другим архијерејима.

Ово је само укратко оно на чему смо Вам врло много захвални Ваша Светости. У наставку нашег боравка у Русију надамо се да ћемо окончати сва медицинска испитивања и неопходна лечења. Исто тако надамо се да чемо усавршити наше познавање руског језика, као и упознавање са руском побожношћу и културу.

Грлећи Вас братским загрљајем смирено просимо Ваше свете молитве у ову Велику Четрдесетницу која је већ наступила, а Вама желимо да радосно дочекате светло Васкрсење Господа Христа. Користимо прилику да пренесемо захвалност и наше мајке, г-ђе Галине Вранишкоски која по Вашем благодејствију дочекала је да нас види ослобођеног из затвора, као и да буде са нама овде у Новодевичком манастиру у Санкт Петербургу. Она проси Ваш очински благослов и целива Вашу свету свету десницу.

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+Охридски и скопски Јован

Написано и послато из Васкресењског Новодевичког манастира у Санкт Петербургу 24/ 11. фебруара 2015.

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol No. 51 from March 2, 2015

To:
His Holiness
Archbishop of Pech,
Metropolitan of Belgrade and Karlovac
and Patriarch of Serbia Kyr. Kyr. Irinej
Belgrade

Subject: Report on our release from prison and arrival in Russia

Your Holiness,

We send you this letter during our temporary stay in St. Petersburg, or more precisely, at the Voskresenskiy Novodevishky Monastery. At the very start we beg your forgiveness for being a little tardy in writing to you about our release from prison, but as you well know from the phone conversations we had while we were still in prison, we stayed very briefly in Macedonia (five days only) and promptly set off for Russia at the invite of the Moscow Patriarch Cyril, and your agreement. Here, in St. Petersburg, it took us some time to furnish our temporary office so we were not able to write earlier.

Due to great effort by Your Holiness, by your prayers and incessant cries we were released from prison on February 2, 2015. We are reminded, and repeat for the sake of history, that ever since our incarceration on December 12, 2011, you began doing everything in your power to release us from prison. You wrote

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ
Кочанска 2/23 БИТОЛА 7000
тел. +389 47 293515 факс +389 47 203878
e-mail: arhiepohrid@t-home.mk

Протокол бр. 51 од 02. марта 2015.

Његовој Светости
Архиепископу пећком, Митрополиту београдско-карловачком
и Патријарху српском **г.г. Иринеју**
Београд

Предмет: Обавештење о нашем ослобађању из затвора и наш долазак у Русију

Ваша Светости,

Пишемо Вам ово писмо из Санкт Петербурга где тренутно боравимо, или тачније из Васкресењског Новодевичког манастира у том граду. У самом почетку молимо да нам опростите што смо мало закаснили писмено да Вас обавестимо о нашем ослобађању из затвора, али како је Вама добро познато из телефонских разговора којих смо имали још док смо били у затвору, а затим и истог дана када су нас ослободили из затвора, у Републици Македонији смо остали врло кратко (само пет дана) и одма смо допутовали у Русију на позив московског Патријарха Кирила, а уз Вашу сагласност. Овде, у Санкт Петербургу нам је било потребно неко време док опремимо нашу привремену канцеларију и зато нисмо били у могућности да Вам раније пишемо.

Уз Ваше велико залагање Ваша Светости, уз Ваше молитве и непрестане вапаје ми смо били ослобођени из затвора 02. фебруара 2015. Да потсетимо да не би се заборавило, да сте Ви још из почетка нашег затварања 12. децембра 2011. почели да чините све што је било у Вашој могућности да нас ослободите из затвора. Писали сте многа писма претстојатељима помесних Православних Цркава, упућивали сте захтеве политичарима и

many letters to heads of local Orthodox Churches, You sent requests to politicians and international institutions, speaking of human rights and liberties, you cried everywhere you thought you could expect any help from.

In the summer of 2013, you were informed of the proposition by the Macedonian Government to release us provided we left Macedonia. That proposition, indecent and humiliating not only to us but to the entire Church, as you know, we did not accept. The same was proposed many more times by the Macedonian Government for the remainder of 2013 and the first half of 2014. At the prison, we were seriously pressured to accept it. And even though we fulfilled all requirements for change of prison conditions, by which we might have received the comfort of visits home, they refused to grant it to us. Of course, that was the most damage they could do to us, because fortunately, nowadays beating prisoners is forbidden in Macedonian prisons. If they could discipline prisoners with bats like they used to do until a few years ago, we think they would have been glad to apply it to us as well. They have done everything they could – humiliation, threats, blackmail and so on, just to make us change our mind and give up our path to achieving unity with the Church.

By your prayers and support, of course, we did not even think of returning to schism, or to accept the condition of leaving the country in exchange for our release. The Macedonian authorities probably did not expect this intensity of resistance from us. Finally, they did not know what to do with us when the initiative for our release, signed by you and Moscow Patriarch Cyril, reached them. This is probably why they agreed to release us so soon after the arrival of Metropolitan Ilarion of Volkolamsk in Macedonia on December 20, 2014.

Moreover, during the peace visit of Patriarch of Moscow and Russia Cyril to the Serbian Orthodox Church, November 14-16, 2014, you signed together with him a Memorandum that was sent to the Macedonian authorities, and which expressed concern about our many years of imprisonment and demanded our immediate release, in order to restart negotiations on the status of the still schismatic MOC. That memorandum was handed to the Macedonian authorities on your behalf, and on the behalf of the Mos-

међународним институцијама о људским правима и слободама, вапили сте свугде где сте очекивали да могу да помогну.

Негде у лету 2013. године Вама су пренели предлог Владе у Републици Македонији да би нас они ослободили под условом да напустимо Републику Македонију. Тај непристојан и понижавајући предлог не само за нас него и за читаву Цркву како што је то Вама познато ми нисмо прихватили. У току 2013. године и прве половине 2014. године још много пута са стране Власти у Р. Македонији било је предлагано исто то. Да би ми то прихватили чинили су нам велики притисак у затвору. И поред тога што смо испуњавали све услове за промену затворског третмана са којим би могли да добијамо угодност домаћег отсуства, нама такав третман нису хтели да доделе. Наравно, то је било највише што су могли да нам ураде, јер на велику срећу сада је забрањено у затворима у Р. Македонији да бију затворенике. Кад би они могли да преваспитавају затворенике пендреком како што су то радили до пред неколико година, мислимо да би били ради да и то примене на нас. Радили су дакле све што су могли, понижавања, закане, уцењивања и свему томе сличном да би нас преумили да се откажемо од нашег пута ка јединству Цркве.

Вашим молитвама и подршком ми наравно нисмо ни помишљали да се вратимо у раскол, нити да прихватимо услов да се наше ослобађање из затвора везује са нашим напуштањем државе. Такав интензитет нашег отпора вероватно нису очекивали власти у Р. Македонији. Они на крају нису знали шта да чине са нама када је до њих стигла иницијатива потписана од Вас и московског Патријарха Кирила за наше ослобађање. Вероватно зато су се и тако брзо сагласили да нас одма по доласка Митрополита волколамског Илариона у Р. Македонији (20. децембра 2014.) ослободе из затвора.

Имено, за време мирној посети Патријарха московског и све Русије Кирила Српској Православној Цркви (од 14 до 16 новембра 2014), Ви сте са Њим потписали Меморандум који се упутио властима у Републици Македонији, а са којим се изражавала забринутост око многогодишњег нашег заточеништва и тражило се наше итно ослобађање из затвора, како би могли да започну преговори око статуса Македонске Православне Цркве која је још у расколу. Тај меморандум, властима у Републици Македоније у Ваше име и у име московског Патријарха предао је Митрополит волколамски г. Илларион.

Тако дакле, након свих тих благополучних Ваших залагања, 02. фебруара 2015.г. ми смо били на слободи откако нам је од Апелационог суда у Скопљу био додељен условни отпуст на затворску казну. Услов да не

cow Patriarch by the Metropolitan of Volkolamsk, kyr Ilarion.

And so, after all your benevolent efforts, on February 2, 2015 we were free after we received probation from the Court of Appeal in Skopje. The condition is that we do not repeat the crime we were sentenced for, and the condition expires on March 23, 2017.

After a brief period spent in Macedonia (five days only), with your permission, out of reasons you well know, and on invitation of the Patriarch of Moscow Cyril, we arrived to St. Petersburg via Moscow. Here we were very decently received and they did everything in their power to help us heal and recover after prison. Still, our heart longs to be where our congregation is and we have already announced, informing you now as well, that we would be here until the commencement of this year's Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church, and after the Conference, by God's mercy of course, we would return to Macedonia.

Finally, Your Holiness, we beg your sacred prayers so that God would help us to purify and enlighten ourselves in these days of this Great Fortieth Anniversary, and we wish You to receive the Pascha of the Lord in good health and joy.

Ever devoted to the Holy Assembly of Bishops,

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
+ Of Ohrid and of Skopje Jovan

This letter was written at and sent from the Voskresenskiy Novodevishky Monastery in St. Petersburg 02/ 17 March/February 2015.

би ушли на доизвршавања затворске казне је да не поновимо кривично дело за које смо били осуђени, а он истиче 23. марта 2017.

По кратког времена проведеног у Р. Македонији (само пет дана), уз Вашу сагласност, а из разлога Вама добро познатих, ми, на позив московског Патријарха Кирила допутовали смо преко Москве у Санкт Петербургу. Овде су нас врло пристојно сместили и чине све што је у њиховим могућностима да се лечимо и опоравимо по затвора. Ипак, нас срце вуче тамо где нам је паства и ми смо већ најавили, а то саопштавамо и Вама да би били овде до пред почетка овогодишњег Сабора Архијереја Српске Православне Цркве, а после тога, дакле после Сабора, Божјом помоћу пре свега, вратили бисмо се у Р. Македонији.

За крај Ваша Светости, просимо Ваше свете молитве како би нам Бог помогао да се очистимо и просветлимо у овим данима Велике Четрдесетнице, а Вама желимо да у здрављу, бодри и крепки дочекате Пасху Господњу.

Увек одани Светом Архијерејском Сабору,

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ

+Охридски и Скопски Јован

Писмо је написано и послато из Васкресењског Новодевичког манастира у Санкт Петербургу 02/17. марта/фебруара 2015.

ARCHBISHOP OF OHRID
AND METROPOLITAN OF SKOPJE

Protocol No. 54 of 16 March 2015

To:
His Eminence
Metropolitan of Volokolamsk Hilarion
Chairman of the Department for External Church Relations
of the Moscow Patriarchate
Moscow

Your Eminence, dear Brother and respected Bishop,

This letter that you are holding in your hands we started writing right after your visit to our humble self at the Skopje prison, or more precisely, mere three days after that visit, when it became clear that our release from prison could happen very soon. And, even though we knew then that this letter would be sent only after our release, and only after the fruits of your efforts were announced, still, in order to safeguard the details of these events against oblivion, to prevent the exhilaration that so moved our heart from fading, to remember the hope in which the Lord submerged us after meeting you, we irrevocably and without further delay began the writing of this letter, which after our release from prison acquired a second part as well, and became an expression of gratitude towards you and your associates.

For a man having no faith in the promises of Christ, prison, dear brother, can be dreadfully unbearable. But even for those who have faith in the words of God, be they of high ecclesiastical position and dignity, prison is not easy. Prison is actually a direct and forceful attack on the most valuable gift that God ever gave us humans. It is a forceful attack on our freedom. And that is pre-

АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ
И МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

Протокол бр. 54 од 16 Март 2015

До
Неговото Високопреосвештенство
Митрополитот волоколамски г. Иларион
Претседател на одделот за надворешни црковни врски
на Московската Патријаршија
Москва

Ваше Високопреосвештенство, драги брате и почитуван Владико,

Писмово кое е пред Вас започнавме да го пишуваме веднаш по Вашата посета на нашата смиреност во затворот во Скопје, или поточно речено, само три дена после таа посета, кога веќе стана јасно дека нашето ослободување од затвор може да се случи многу скоро. Иако, уште тогаш ни беше јасно дека писмово ќе биде испратено дури откако ќе излеземе од затворот, и дури откако ќе се објават плодовите на Вашиот труд, сепак, заборавот за да не ги проголта деталите, за да не ни избледи восхитот што тогаш ни го разбранува срцето, за да се сеќаваме на надежта во која Господ нè потопи по средбата со Вас, ние неизоставно и без одлагање го започнавме пишувањето на ова писмо кое по нашето излегување од затворот доби и втор дел и постана една благодарност кон Вас и Вашите соработници.

За човек што нема вера во ветувањата Христови, затворот, драги брате може да биде очајнички неподнослив. Но, дури и за оној што има надеж во зборовите Божји, па нека е тој и со високи црковни служби и достоинства, дури и за таквиот затворот не е лесен. Затворот всушност е директен и груб напад врз највредниот дар што Господ ни го подарил нам на луѓето.

cisely why it is so hard to tolerate, for if a man's freedom is taken away, does that man keep his wholeness?

Most fortunately for humans, the Lord in His infinite wisdom has made this world in such a way that no one can ever take away anyone else's freedom in full. Prison can take away physical freedom, but thanks to God, that kind of freedom is not the only type of freedom that makes a man. Physical freedom is but a single flower in the grand bouquet of the great gift of God called self-rule. Self-rule certainly does not exclude physical freedom, but it is not the essence and meaning of it. The essence of self-rule is spiritual freedom which, save and except God who gave it to us, no one else can take away.

This spiritual freedom that God has raised us into since our youth, Your Eminence, has kept us unharmed in the prison until the day we met you. And it is precisely the same spiritual freedom that prepared us to experience the event of meeting you as a celebration – and this is no exaggeration – as a transition, as a gift, as a blessing. It was a ray of sunshine breaking through the prison bars, a soft voice that did not stop echoing from the thick prison walls, a presence of hope that is always missing in prisoners.

Still, if we asked ourselves why we are writing all this on paper, we are not quite sure whether that is for the sake of informing you (as it seems to have happened) how we experienced the meeting with You, or to serve as a reminder for us who would read this again, of course, from another angle, from another temporal distance and in different circumstances. However, the apophasis of the event of meeting You, the contradiction, but not the counterpoising of the emotions which is typical of all deep experiences, will remain to cherish that meeting as a secret, as an inexpressible depth of brotherly communion of the children of God.

After this first part of the epistle, which we have almost to the letter transcribed from prison notes dated December 24, 2014, please receive also the following lines, written at the Voskresensky Novodevichy Monastery in St. Petersburg.

Not dealing with details of our release from prison, on account of the fact that you are well acquainted with them, but also since we have dwelled on them for everlasting memory in the letter of gratitude we sent to the Patriarch of Moscow and all of Rus-

Тој е груб атак врз слободата. И токму заради тоа, тој е тежок до неподнесливост, зашто ако на човек му се одземе слободата, дали во таков случај човекот ја задржува својата целовитост?

За голема среќа на луѓето, Господ со премудроста Своја така го устроил светот што никој никому во потполност не може да му ја одземе слободата. Затворот може да ја одзема физичката слобода, но благодарение на Бога, таа слобода не е единствената што човекот го прави човек. Физичката слобода е само еден цвет во големиот букет од големиот Божји дар што се нарекува самовластност. Самовласноста секако дека не ја исклучува физичката слобода, но таа не е нејзина суштина и смисла, туку срж на самовласноста е духовната слобода која освен Бог кој ни ја подарил, никој друг не може да ни ја одземе.

Таа духовна слобода во која Господ нѐ однегува уште од младоста, Ваше Високопреосвештенство нѐ зачува неповреден во затворот до денот на средбата со Вас. Но, токму таа духовна слобода нѐ подготви и средбата со Вас да ја доживееме како празник, без претерување речено како Пасха, како премин, како дар, како благослов. Таа беше зрак на изгрејсонцето што се проби низ затворската решетка, беше тивок глас што не престана да одекнува низ дебелите затворски ѕидови, таа беше присуство на отсуството на надеж што секогаш недостасува кај затворениците.

Сепак, кога би се прашале зошто сево ова го ставаме на хартија, не сме сигурни дали тоа го правиме за некогаш да Ви соопштиме Вам (како што впрочем еве и се случи) како ја доживеавме средбата со Вас, или пак да ни биде потсетник нам, кои некогаш повторно би го читале ова, секако осветлено од друг агол, од друго временско растојание и окружено од други околности. Но, апофатиката на настанот од средбата со Вас, противречноста, ама не и противпоставеноста на чувствата што е обично својствена за сите длабоки доживувања ќе остане таа средба да ја вреднува како тајна, како неизречива длабочина на братското општење на децата Божји.

После овој прв дел на писмово кој речиси дословно го препишавме од затворските забелешки датирани на 24 декември 2014г., дозволете да ги примите и редовите што следуваат, а кои се напишани во Воскресенскиот Новодевички манастир

sia Cyril, in this continuation of the letter we would like to thank you, both for the efforts you made to release us from prison and for the hospitality you have shown us during our stay in Russia.

A mere few days after our release from the prison Idrizovo in Skopje on February 2, 2015, having been invited by His Holiness Cyril, the Patriarch of Moscow and Russia, we came to St. Petersburg to undergo some medical examination and recover our health after the difficult time spent in prison. With Your knowledge and organization, we have been given room at the Voskresensky Novodevichy Monastery in St. Petersburg, and the reception by the Mother Superior and the sisterhood has been very warm.

Medical checkups and therapies do take us a lot of time, and so far we have not had the chance to go sightseeing in the city and around it, but we are hoping this engagement for the sake of our health will all end soon and we will have more time for other activities. We regularly do services always keeping you in our prayers. We study the Russian language and Russian spirituality and culture. It seems as if there is no time left to remember the prison days, which will certainly not be forgotten, but probably archived somewhere in the depths of our consciousness.

Finally, our best wishes to Your Eminence for a blessed Holy Fortieth Anniversary, and may the Lord joyfully let us celebrate His Pascha which is the Pascha of all of us that believe in Him.

With a brotherly kiss,

ARCHBISHOP AND METROPOLITAN
+ Of Ohrid and of Skopje Jovan

This letter was written at and sent from the Voskresensky Novodevichy Monastery in St. Petersburg.

во Санкт Петербург.

Незадржувајќи се на деталите околу нашето ослободување од затвор, од причина што тие Вас Ви се добро познати, но и од причина што на нив се задржавме заради историски незаборав во благодарното писмо што го упативме до Патријархот московски и на цела Русија г.г. Кирил, во продолжетоков од писмово би сакале да Ви се заблагодариме Вам, како за трудот што го вложивте за наше ослободување од затвор, така и за гостопримството кое го покажувате при нашиот престој во Русија.

Само неколку денови по нашето ослободување од затворот „Идризово" кај Скопје (на 02 февруари 2015г.), на покана на Неговата Светост, Патријархот московски и на цела Русија г.г. Кирил ние дојдовме во Санкт Петербург заради медицински испитувања и рехабилитација на нашето здравје по тешкиот период поминат во затвор. Со Ваше знаење и под Ваша организација сместени сме во Воскресенскиот Новодевички манастир во Санкт Петербург, а приемот од страна на игуманијата сестринството се многу топли и срдечни. Медицинските испитувања и превземените терапии ни одземаат многу време, па до сега немавме многу можности за разгледување на знаменитостите на градот и околината, но да се надеваме дека испитувањата во врска со здравствената состојба наскоро ќе завршат, па ќе имаме повеќе време за други активности. Редовно служиме имајќи го секогаш Вашето име во молитвите. Го учиме рускиот јазик и ја проучуваме руската духовност и култура. И како да не останува веќе нималку време за сеќавање на затворските денови, кои сигурно нема да се забораваат, но веројатно ќе бидат архивирани некаде длабоко во свеста.

На крај, примете ги Ваше Високопреосвештенство нашите желби за добра и благословена Света Четириесетница, и Господ да ни даде во радост да ја дочекаме Неговата Пасха која е Пасха и на сите што веруваме во Него.

Со братски целив,

АРХИЕПИСКОП И МИТРОПОЛИТ
+Охридски и скопски Јован

Писмово е напишано и испратено од Воскресенскиот Новодевички манастир во Санкт Петербург.

Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Jovan

LOVE BEHIND BARS

First of all, I would like to thank the Metropolitan of Kissamos and Selino, kyr Amfilohije, for the kind invitation to share the joy of the great holiday: the Dormition of the Mother of God, as well as for his brotherly proposal to talk with you tonight about the love behind the bars. This is a topic that many of us, I believe, do not often think about, some think about it merely occasionally or when they are influenced by a certain event, and some, unfortunately, completely avoid thinking about it, and all of this because of a truly unworthy cause – because they are afraid to look from that side of life.

Finally, this is not so strange, because if people avoid thinking about death and its consequences, solely and strictly because they are afraid of it, then why would they think about something that causes pain, even without affecting them completely? Indeed, it is unpleasant that it hurts, to think about the prison, the diseases, the death, but the human spirit is highly curious, therefore it requires answers to such questions as well. Especially the spirit of Christians. Not only do they not avoid thinking about the above topics, but they even create a philosophy of pain.

Of course, not because Christians are masochists and they like when they are in pain, and when they suffer and hurt, but because with the faith in the resurrected Christ they get answers to the above topics, and more importantly, with the faith they receive they comfort for the pain and the disasters.

To be honest, if I were to choose the topic of this conversation myself, I would probably be talking about something else in front of you today. About something that might seem to someone a bit more spiritual, more theological and more profound, something I was taught about in the theological schools in many places in the world. But, having in mind your proposal and your interest, today I shall talk about the fight with the desire for revenge, because, what else could be the meaning of

Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован

ЉУБОВ ЗАД РЕШЕТКИ

Најпрвин да му заблагодарам на митрополитот на Кисамос и Селино г. Амфилохиј за љубезниот повик да ја споделиме радоста на големиот празник: Успението Богородично, како и за неговиот братски предлог вечерва со вас да говориме за љубовта зад решетките. Тоа е една тема за којашто многумина од нас, не верувам дека многу често размислуваат, некои размислуваат само повремено или кога се под влијание на некој настан, а некои, за жал, сосема одбегнуваат да размислуваат на оваа тема, и тоа заради една навистина недостојна причина – затоа што се плашат да погледнат од таа страна на животот.

Конечно, тоа не е толку чудно, затоа што кога луѓето одбегнуваат да размислуваат за смртта и за последиците од неа, само и исклучиво затоа што се плашат од неа, тогаш зошто би размислувале за нешто што предизвикува болка, дури и без да те допре целосно? Навистина, непријатно е до болка да размислуваме за затворот, за болеста, за смртта, но човековиот дух е мошне љубопитен, па бара одговори и на таквите прашања. Особено духот на христијаните. Тие не само што не одбегнуваат да размислуваат за горенаведените теми, туку дури и создаваат философија од болката.

Се разбира, не затоа што христијаните се мазохисти и им се допаѓа кога имаат болки, кога страдаат и патат, туку затоа што со верата во воскреснатиот Христос тие добиваат одговори за горенаведените теми, и што е уште поважно, со верата добиваат и утеха за болката и за несреќата.

Да бидам искрен, ако самиот ја бирав темата на оваа беседа, веројатно денес пред вас ќе зборував за нешто друго. За нешто што некому може да му се чини подуховно, побогословски и подлабоко, за нешто што сум се поучувал во теолошките школи на многу места во светот. Но, имајќи го предвид вашиот предлог и вашиот интерес, денес ќе зборувам за борбата со желбата за одмазда, затоа што, што друго би можело да значи:

love behind bars.

Sometimes life itself demands the topics we are talking about. We can dream about something, but God can lead us into experiences which we have never dreamed of, nor did we had the idea that we need them. But for a spiritual man, it is more important to follow the God's will.

Of course, the inexperienced in spirituality cannot always judge what is a God's will. In particular, it is difficult to recognize the God's will if it directs us to some kind of suffering. Human beings do not want to suffer, they avoid pain and disaster by their very nature. Indeed, even a toothache is unpleasant for us and when the tooth aches, we go to fix it or get it out, and just imagine how unpleasant it would be for our soul to ache and to have soul ache. And since we experience God as mild and merciful, many of us consider it strange that the pain, misfortune, and suffering are associated with God's will.

Those who think so are right, to some extent. God really does not want man to suffer, but since the time of Adam, man himself has chosen the path leading to pain. Therefore, what's left to God but to save man through suffering? In other words, God's will to save man through suffering is in a way imposed on God by the man himself. The original will of God regarding man, before the creation of the world, was certainly not such. But after the fall of Adam, God was left with no choice: if God wanted to save man, it must be through suffering.

Well, regarding this, the non-spiritual men has no undertanding at all. First, they cannot and do not want to understand why man is saved only through suffering, and secondly, they cannot believe that it can be God's will to see someone's endurance. But fortunately, or unfortunately, it is confirmed through the Gospel that God's will is to save man through the "narrow gate," because the wide path leads to destruction (Matthew 7:13). This means that God himself blesses men to be saved through pain, torment, misfortune, and suffering.

I state all these just as a mere introduction to the topic of this speech. Because love behind bars is, in a certain way, a paradox. How to express and manifest love in an unnatural state, in a state without freedom, when we all know that love

љубовта зад решетки.

Некојпат самиот живот ги изискува темите за кои зборуваме. Ние можеме да сонуваме за нешто, но Бог може да нѐ води во искуства за коишто никогаш не сме ни сонувале, ниту сме имале идеја дека ги потребуваме. Но, за духовниот човек поважно е да го следи она што од него го бара Божјата волја.

Секако, неискусните во духовноста не можат секогаш да расудуваат што е Божја волја. Особено, пак, тешко се распознава Божјата волја доколку нѐ упатува кон некој начин на страдање. Човекот не сака да страда, тој по својата природа ја одбегнува болката и несреќата. Непријатно е да нѐ боли дури и еден заб, и кога нѐ боли, одиме да го поправиме или да го извадиме, а колку ли понепријатно е да нѐ боли душата и да имаме душевна болка. И бидејќи Бога го доживуваме како благ и милосрден, на многумина им се чини туѓо: болката, несреќата и страдањето да се поврзуваат со Божјата волја.

Оние коишто така размислуваат имаат до некаде право. Бог навистина не сака човекот да пати, но почнувајќи од Адама, самиот човек го одбра патот кој води кон болката. Тогаш, што му останува на Бога, освен преку страдања да го спасува човекот? Со други зборови, Божјата волја преку страдање да го спасува човекот, на некој начин му е наметната на Бога од самиот човек. Првичната волја Божја за човекот, пред создавањето на светот, сигурно не била таква. Но, по падот на Адама, на Бога не му остана ништо друго доколку сака да го спаси човекот, освен да го спасува преку страдањата.

Е, за тој настан недуховните луѓе немаат никакво расудување. Прво, тие не можат и не сакаат да разберат зошто човекот се спасува само преку страдање, и второ, тие не можат да поверуваат дека може да е Божја волја некој да поднесува. Но, за среќа, или за жал, потврдено е преку Евангелието дека Божја волја е човекот да се спасува низ „тесната врата“, затоа што широкиот пат води во погибел (Матеј 7, 13). Тоа значи дека самиот Бог благословува човекот да се спасува преку болки, маки, несреќи и страдања.

Сето ова го приложувам само како еден вовед во она што е тема на оваа беседа. Затоа што љубовта зад решетките е на некој начин парадокс. Како да ја пројавиш и да ја покажеш љу-

itself is freedom? And, moreover, how to express love to those who have deprived you from your freedom and by doing so, most directly attacking love, because, as we have pointed out, love itself is freedom?

Still, the Church is full of paradoxes. Paradox is what we celebrate tomorrow, the Dormition of the Mother of God and her supernatural assumption on heaven after her dormition. Her supernatural conception of the Holy Spirit is also, a paradox. The dual nature of the Godman is also a paradox, as there are many other paradoxes in the Church. Then, why not accept that God, who is mild and merciful, paradoxically wants to save man through suffering?

If, however, we can accept something like this, then a gate opens for us leading to the depths of God's secrets, so we begin, not only to discover, but also to live with this world of paradoxes that we have discovered.

I know that most of you have heard about the reasons why I was imprisoned in my homeland so many times, why I had to live in exile for a certain period of time, and why the state: the Former Yugoslav Republic of Macedonia, in the last 13 years, has committed such a terror, not only against me, but also on many other members of the Church where I preach. To my mind, it will also be of use, with a few words, to link the things that have happened in the last 13 years with the non-canonical proclamation of autocephaly to the so-called, Macedonian Orthodox Church.

In the distant 1958, the Serbian Orthodox Church, under great pressure by the communist government of Tito's Yugoslavia, recognized the autonomy of the Church of the then, Socialist Republic of Macedonia, which was one of the republics of the Yugoslav federation. In the 1960s, there were already many emigrants from that Yugoslav republic, mainly in Australia, America, and less in the countries of Western Europe. Because the Government, in a way, wanted to have full control over the diaspora, but it could not do it directly, since the diaspora was largely anti-communist back then, it tried to control it through the Church. But for this purpose, they needed a completely independent Church, which would not be governed by Belgrade,

бовта во една неприродна состојба, во една состојба без слобода, кога сите знаеме дека самата љубов е слобода? И, уште повеќе од тоа, како да пројавиш љубов кон оние кои ти ја укинаа слободата и со тоа најдиректно извршија напад над љубовта, затоа што, како што наведовме, самата љубов е слобода?

Но, Црквата е полна со парадокси. Парадокс е она што го славиме утре, Успението Богородично и натприродното нејзино преселување на небесата по нејзиното успение. Парадокс е нејзиното натприродно зачнување од Светиот Дух. Парадокс е двојната природа на Богочовекот, а постојат и уште многу други парадокси во Црквата. Тогаш, зошто да не се прифати еден Бог Кој е благ и милосрден–парадоксално, и сака човекот да се спасува преку страдањата?

Ако, пак, можеме да прифатиме нешто такво, тогаш за нас се отвора една порта којашто води кон длабочината на Божјите тајни, така што почнуваме, не само да го откриваме тоа, туку и да живееме со тој свет на парадокси кој го имаме откриено.

Знам дека повеќето од вас имате чуено зошто толку пати бев затваран во мојата татковина, зошто требаше да живеам извесно време во прогонство, и зошто државата: Поранешната Југословенска Република Македонија, во последниве 13 години изврши таков терор, не само врз мене, туку и врз многу други членови на Црквата во којашто сум претстојател. Нема да биде лошо, со неколку збора да го поврземе она што се има случено во последниве 13 години со неканонското прогласување на автокефалност на таканаречената Македонска Православна Црква.

Далечната 1958 година, Српската Православна Црква, под голем притисок од комунистичката власт на Титовата Југославија, ја призна автономијата на Црквата на тогашната Социјалистичка Република Македонија, којашто беше една од републиките на југословенската федерација. Во шеесеттите години на XX век, веќе постоеја многу емигранти од таа југословенска република, главно во Австралија, Америка, а помалку во земјите од Западна Европа. Бидејќи власта сакаше на некој начин да има целосна контрола врз дијаспората, но тоа не можеше да го прави непосредно, затоа што дијаспората тогаш во голема мера беше антикомунистичка, се обиде да

but would be under the immediate direction of Skopje. Thus, encouraged by the national authorities and having, of course, their support, the bishops of the autonomous Church in Skopje made a church coup d'etat and proclaimed autocephaly of the Church, a fact that, to this day, is not recognized by any Church. Primarily, of course, because the proclamation was non-canonical – without the consent of the mother, the Serbian Orthodox Church – and secondly, because this proclamation was prompted by ethnophiletistic motives, so that in this way, directly or indirectly, the Macedonian people, which was created after Second World War, is recognized.

I will not go into details about what happened in those decades of the schismatic history of that Church, because it is beyond the topic of our speech, but I would just like to point out that in 2002, after four years of negotiations between the so-called, Macedonian Orthodox Church and the Serbian Orthodox Church - under the mediation of the Ecumenical Patriarchate of Constantinople, and none the less, of his Beatitude Christodoulos, the archbishop of Athens – an agreement was signed in the Serbian city of Nis, which settled the long-standing schism of the Church in FYROM. This agreement was signed by four bishops of the Serbian Orthodox Church and three bishops of the self-proclaimed Macedonian Orthodox Church. This agreement gave the broadest possible autonomy of the Church in FYROM.

Under the pressure of the FYROM authorities, these three bishops of the schismatic Church withdrew their signatures, so despite the fact that the agreement was accepted by the hierarchy of the Serbian Orthodox Church, it was not possible to realize it. Immediately after the fall of this agreement, there was a public call from his Beatitude, the Patriarch of Serbia, Paul, addressed to all bishops, clergymen and believers of the schismatic Church in FYROM. Only we – then as a Metropolitan of Veles and Povardarje in the self-proclaimed Macedonian Orthodox Church, together with all the clergymen and all the believers in our eparchy – responded to this call positively. And, from that day on, our persecutions have started.

First, they expelled us from the headquarters of the Met-

ја контролира преку Црквата. Но, за тоа им беше потребна една целосно независна Црква, која нема да биде управувана од Белград, туку ќе биде под непосредна управа на Скопје. И така, поттикнати од националните власти и имајќи ја, бездруго, нивната поддршка, епископите на автономната Црква во Скопје направија црковен пуч и прогласија автокефалност на Црквата, нешто што до денешен ден не го признава ниту една Црква. Првенствено, се разбира, затоа што прогласувањето беше неканонско, без согласност на мајката, Српската Православна Црква, а потоа и затоа што тоа прогласување беше од етнофилетистички побуди, за на тој начин, посредно или непосредно, да се признае македонскиот народ кој се создаде по Втората светска војна.

Нема да се навраќам на деталите, што сè се случи во тие децении на схизматичката историја на таа Црква, затоа што тоа е надвор од темата на нашата беседа, но би сакал само да наведам дека во 2002 година, по четири години преговори помеѓу така наречената Македонска Православна Црква и Српската Православна Црква, со посредство на Константинополската Патријаршија, а не помалку и на блаженоупокоениот архиепископ атински Христодулос, во српскиот град Ниш беше потпишана согласност со која беше решен долгогодишниот раскол на Црквата во БЈРМ. Таа согласност беше потпишана од четири епископи на Српската Православна Црква и три епископи на самопрогласената Македонска Православна Црква. Оваа согласност на Црквата во БЈРМ ѝ даваше најширока можна автономија.

Под притисок на властите на БЈРМ, овие три епископи на расколничката Црква ги повлекоа своите потписи, па и покрај фактот што согласноста беше прифатена од јерархијата на Српската Православна Црква, таа не беше можно да се оствари. Веднаш по падот на оваа согласност, следеше јавен повик од блаженоупокоениот Патријарх српски Павле, упатен кон сите епископи, клирици и кон верниот народ на расколничката Црква во БЈРМ. На овој повик потврдно одговоривме само ние, тогаш како митрополит велески и повардарски во самонаречената Македонска Православна Црква, со сите клирици и сиот верен народ на нашата епархија. И, од тој ден почнаа

ropolitanate in the city of Veles, with police. Along with the monks and nuns of the eparchy, we found a shelter in my parents' house, but it was not the same eparchy. Once the authorities realized that we stand firmly behind our decisions, they began to intimidate us. Masked and armed outlaws, paid by the FYROM secret services, entered the house where the nuns stayed, cut their hair and burned down the house where they lived. The same house was also a liturgical space. Few months later, they destroyed the church we had built up to the roof. When in 2004, many of the monks and nuns from the other episcopacies of the schismatic Church of FYROM, joined the canonical order, the authorities of that country were frightened that other bishops and monks will follow their example, so the public prosecutor put me in custody for the first time, exactly on the day of their accession. This is how my incarcerations have begun, which up to the present moment, have been 7 in total. That is how the show trials under false charges have started, and since 2004, when I was in custody for the first time, to the present day: out of the last 10 years of my life, I have spent five in jail and two in exile.

I will no longer speak about this. What I have already said is, essentially, just to give you a better understanding of where do I get the right to speak of what is happening behind bars, and also the experience to speak even about the love behind those bars.

The man in prison is deprived of his natural freedom and this fact merely, is enough for this condition to be hated by all, precisely this reason. Man is created as a free being. He even has the freedom to show God a disagreement with something. He is created to go wherever he wants, or, in the worst case, where he can go. He was created to insatiably inspect the sun and the moon. To watch the stars, and if he wished, to even count them.

I have to make a small digression, now when I have already mentioned the stars. During the last three years I spent in prison, I did not see the stars, not once. The prisoners are locked early in the afternoon, and it is very rarely that someone gets the opportunity to ever see the stars. Stars are difficult to

нашите прогони.

Најпрвин, со полиција нè изгонија од седиштето на Митрополијата во градот Велес. Со монасите и монахињите на епархијата најдовме засолниште во куќата на моите родители, но тоа не беше истата епархија. Штом властите сфатија дека стоиме цврсто на одлуките, почнаа да нè заплашуваат. Маскирани и вооружени злосторници, платени од тајните служби на БЈРМ, влегоа во куќата каде престојуваа монахињите, им ги истрижија косите и ја потпалија куќата каде што живееја. Истата таа куќа беше и литургиски простор. Неколку месеци подоцна, ја срушија црквата која ја имавме изградено до покрив. Кога во 2004 година пристапија во канонскиот поредок многу од монасите и монахињите од другите епархии на расколничката Црква на БЈРМ, тогаш властите на таа земја мошне се уплашија тој пример да не го следат и други епископи и монаси од таа расколничка организација, па јавниот обвинител точно на тој ден на пристапувањето, за првпат ме стави во притвор. Така започнаа моите затварања, кои до овој миг се 7 на број. Така почнаа местените судења под лажни обвинениј а, и така, од 2004 год., кога за првпат бев во притвор, до денес, значи од последните 10 години–пет поминав в затвор, а две во прогонство.

Нема да зборувам повеќе за ова. Она што веќе го реков, во суштина е само за да ви овозможи подобро согледување од каде ми доаѓа правото да зборувам за она што се случува зад решетките, и од каде ми доаѓа искуството да зборувам дури и за љубовта зад тие решетки.

Човекот кој се наоѓа в затвор е лишен од неговата природна слобода и самото тоа е доволно таа состојба да биде омразена од сите, токму заради таа причина. Човекот е створен како едно слободно битие. Има слобода дури и на Бога да му покаже несогласување со нешто. Створен е да оди каде што сака, или, во најлош случај, каде што може да оди. Створен е ненаситно да ги гледа сонцето и месечината. Да ги гледа ѕвездите, та ако сака и да ги брои.

Да направам една мала дигресија, кога веќе ги спомнав ѕвездите. Трите години колку што последен пат бев во затвор, не ги видов ѕвездите. Затворениците рано попладнето биваат

be seen through the prison windows, because they are built in such a way that they look at the wall surrounding the prison. I am sharing this because people sometimes do not know a thing about life in prison, less such details. But do you know what it means not to be able to see the sky at night? It is probably solely a fraction of freedom, but for the theologist, the poet, or even for a man in love, it may be of the same importance as eating and drinking.

In the prison Idrizovo, near Skopje, where I happened to be imprisoned, almost nothing has been renovated since the time of communism, when it functioned as a space for torture. Not only there is nothing essentially renovated, but the mentality of the guards as well, has not changed since the time of communism. The only difference is that now they are not allowed to beat prisoners without any reason, as it was the case before. Due to the lack of finance, there is no re-socialization of the prisoners at all. Most prisoners are recidivists and are eager to get out of prison to commit new crimes.

While I was in custody, I spent quite a while there, more than a year, when I was in a small cell with three other detainees. But when I was already convicted, they transferred me to the prison and put me in a room with 35 other prisoners. Imagine merely the noise, if each of the prisoners sneezes only once a day. Not to mention that in that room where we were with 35 other prisoners, which was relatively large, there were at least 10 TV sets, and often each of the owners watched a different program. So, now, can you just imagine how one could live in these conditions. After this, there is no need to be beaten or tortured otherwise. I do not know whether the prisons are so neglected in the other former communist countries, as well, but unfortunately, in the FYROM nobody cares about the prisoners.

In the prisons in the FYROM, even the most elementary order is absent, and consequently there is no re-socialization of prisoners. The political chaos in the country is reflected in the disorder in the prison. The lack of financial support for the prisons probably contributes to this disorder, as well. When you cannot provide for the prisoners the most essential: food and hygiene, and not to mention clothing, bedding, or cutlery, then

заклучени, и многу ретко некој да има можност некогаш да ги види ѕвездите. Ѕвездите многу тешко се гледаат дури и преку прозорците, затоа што тие се изградени на таков начин да гледаат во ѕидот кој го окружува затворот. Го велам ова затоа што луѓето понекогаш не знаат ништо за животот во затвор, а уште помалку за такви детали. Но, знаете ли што значи да не можете да го гледате небото ноќе? Тоа веројатно е делче од слободата, но за теологот, за поетот, па дури и за еден вљубен човек, тоа е можеби со иста важност како јадењето и пиењето.

Во затворот Идризово, близу Скопје, каде што се случи да бидам затворен, скоро ништо се нема преоформено од времето на комунизмот, кога функционирал како простор за измачување. Не само што ништо суштински се нема обновено, туку и менталитетот на чуварите како да се нема сменето од времето на комунизмот. Единствената разлика е што сега не е дозволено без повод да се тепа, како што се правело претходно. Заради недостигот на финансии, не постои воопшто никаква ресоцијализација на затворениците. Повеќето од затворениците се повратници и едвај чекаат да излезат од затвор за да направат нови кривични дела.

Јас бев во притвор, и навистина доста време поминав таму, повеќе од една година, бев во една мала ќелија со уште три притвореници. Но, кога веќе бев осуден, ме префрлија во затворот и ме ставија во просторија со уште 35 други затвореници. Можете да замислите само еднаш во денот секој од нив да кивне, колку голема врева се создава. Да не зборуваме дека во таа просторија каде што бевме со уште 35 други затвореници, која што беше релативно голема, постоеја најмалку 10 телевизори, и често секој од сопствениците следеше различна програма. Значи, сега замислете како би можел некој да живее таму. Не треба да ве тепаат или да ве измачуваат на друг начин. Не знам дали и во другите поранешни комунистички земји затворите се толку запоставени, но, за жал, во БЈРМ никој не се грижи за затворениците.

Во затворите во БЈРМ отсуствува дури и најелементарниот поредок, а следствено на тоа нема никаква ресоцијализација на затворениците. Политичкиот хаос во кој живее земјата се одразува и на беспоредокот во затворот. За таквиот беспоредок

it is clear that an order cannot be established there. In Idrizovo, in the prison where I was imprisoned, the prisoners were allowed to receive food from outside, because they were afraid that otherwise there would be a rebellion in the prison for lack of food. Of course, the prisoners were allowed to get clothes, bed linen and even cutlery from outside: a plate, a spoon and a fork, because the prison had no financial capacity to obtain even that for the prisoners. In such circumstances, what sort of order can there be imposed? In such a chaotic state of affairs, it is pointless to speak of elementary spiritual life. In a situation when you need to steal, in this disorder, a time for prayer, for silence, for reading, it is really difficult to say that in prison there is a possibility for a spiritual life. Thank God, this is now in the past, but still I feel sorry for those who stayed there, and especially those with high prison sentences, because for them being imprisoned is not the only punishment they get; an even greater punishment is that they live in such a disorder.

And after all, someone will pose the question: can there be joy in such a disorder? Man is a weak and fragile being. When Paul, the Apostle, says about himself that he has weakened, like every human being, this also goes for me too. But God knows the boundary of our weakness and comes to revive us whenever we need it the most. Certainly, in the imprisonment, as well, one can have a joyful spirit, because the spirit, actually, can never be imprisoned. Especially if a man lives in the Spirit of God. "The Spirit breathes wherever it wants" (John 3: 8). It is free. So the prisoner who has the Spirit of God, is imprisoned only physically. His spirit is free. But, of course, every man is followed by joy and sorrow. Even the most spiritual people live in a state of a joyful sorrow, in such a state a strict division between the joy and sorrow cannot be made, but instead, they somehow coexist. The sorrow is soaked with joy, so that it is not intolerably bitter, but the joy never goes without sorrow, so as not to forget that still there is death in this world.

I would be lying if I said that in such bad living conditions I had not felt a weakness. But when a strong wind is blowing, it is best to find a refuge. When tsunami comes, it's best if you have the opportunity to distance yourself from the zone of

веројатно придонесува уште и слабата финансиска поткрепа на затворите. Кога за затворениците не можете да обезбедите она што им е најнеопходно: храна и средства за хигиена, а да не говориме за облека, постелнина или прибор за јадење, тогаш јасно ви е дека таму и не може да се воспостави поредок. Во Идризово, во затворот каде што бев јас, им се дозволуваше на затворениците да носат храна од дома, зашто поинаку се плашеа дека во затворот ќе има бунт заради недостаток на храна. Секако дека им се дозволуваше од дома да носат облека, постелнина, па дури и прибор за јадење: чинија, лажица и виљушка, зашто затворот немаше финансиски капацитет да го набави дури ниту тоа за затворениците. Е во такви услови, каков поредок може да се наметне? Во таква хаотична состојба да говориш дури и за елементарен духовен живот е беспредметно. Во состојба кога времето за молитва, за тихување, за читање, треба да го украдеш од беспоредокот, навистина е тешко да се говори дека таму, во затворот, е можен духовен живот. Но, фала му на Бога, тоа е сега минато, ама ги жалам оние што останаа таму, а особено оние со високи затворски казни, зашто за нив не е казна само тоа што се затворени, туку уште поголема казна е што живеат во таков беспоредок.

И по сето ова, некој ќе праша: може ли во таков беспоредок да се има радост? Човекот е слабо и кршливо битие. Кога апостол Павле за себе вели дека ослабел, како и секој човек, тоа уште повеќе важи за мене. Но, Господ ја знае границата на нашата слабост и доаѓа да нè освежи токму кога ни е најпотребно. Секако дека и во заточение може да се има радосен дух зашто духот всушност никогаш и не може да биде заточен. Особено ако човек живее во Духот Божји. „Духот дише каде што сака." (Јован 3, 8). Тој е слободен. Така и затвореникот кој го има Духот Божји, затворен е само физички. Неговиот дух е слободен. Но, секако дека радоста и тагата го следат секој човек. Дури и најдуховните луѓе живеат во состојба на една радосна тага, само што во таквата состојба не може да се направи строга поделба меѓу радоста и тагата, туку тие некако сопостојат. Тагата се заквасува со радост, за да не е неподнослиро горка, но и радоста никогаш не оди без тага, за да не се заборави дека во овој свет сепак има смрт.

its action. It is very similar with weakness. When moments of weakness come, it is best to apply what you have practiced for such situations, and that is, patience. Patience is a cure for all unpleasant situations in which one can fall. That is why it is counted among the highest virtues.

Not only did I have the difficulty of the bad living conditions in the prison on my shoulders, but I also carried the anxiety about my entrusted people of God, who had seen with their own eyes how their shepherd was beaten, only in order for the flock to be dispersed. And what else could I comfort myself, except with the words of Paul, the Apostle: "For I am convinced that neither death nor life, neither angels nor authorities, neither any powers, nor the present, nor the future, neither height, nor depth, nor nothing else in all creation, will be able to separate us from the love of God that is in Christ Jesus our Lord. "(Romans 8, 38-39)

There were times when I suffered more from the pain for my flock, than from my own pain. In the last court trial when I was sentenced to a three-year prison sentence, 18 other members of the Archbishopric of Ohrid, among whom two bishops, were also sentenced together with me. They also received prison sentences of two years, but their sentences were suspended: if, within 5 years, they committed a new criminal offense, they would go to jail, both for the new sentence to be pronounced and for this sentence as well. This is an evidence where one can see the planned terror of the FYROM authorities towards the members of the Archbishopric of Ohrid. Not only did they try to intimidate our believers in every possible way, but they tried to force them through such procedures. But this, in fact, shows something else, how great is the weakness of that state to rule in the spirit of democracy and in the spirit of law.

Recently, I was asked in an interview that is already published, which temptation was the hardest for me in my last 13 years of exile. My answer was as follows: if I tried to remember what was most difficult for me, I could not do it without pain in the chest and tears in my eyes. I do not know if it was when in 2002, one of the police chiefs, with a repeating riffle, pulled me out of the Metropolitan of Veles, or when they destroyed the

Неискрено би било да речам дека во такви лоши услови на живот не сум почувствувал слабост. Но, кога дува силен ветер најдобро е да најдеш некое прибежиште. Кога надоаѓа цунами, најдобро е ако има можност да се оддалечиш од зоната на неговото дејство. Многу слично е и со слабоста. Кога надоаѓаат моменти на слабост најдобро е да го применуваш она за кое си се вежбал да го практикуваш во такви ситуации, а тоа е трпението. Трпението е лек за сите непријатни ситуации во кои може да се западне. Токму затоа тоа се вбројува со највисоките добродетели.

Но, врз мене не паѓаше само тешкотијата од лошите услови на живот во кои се најдов во затворот, туку врз себе ја носев и грижата за доверениот ми народ Божји, кој пред очи го имаше тоа како удираат врз пастирот, токму за да го распрскаат стадото. А со што друго би можел да се тешам самиот себе си освен со зборовите на апостол Павле: „Сигурно знам дека ни смртта, ни животот, ни ангелите, ни властите, ни силите, ни сегашнината, ни иднината, ни височината, ни длабочината, ниту, пак, некоја друга твар ќе може да нè оддели од љубовта Божја во Христа Исуса, нашиот Господ.“ (Рим. 8, 38-39)

Постоеја моменти кога повеќе страдав од болката за моето паство, отколку од мојата болка. Во последниот судски процес во кој бев осуден на три години затвор, со мене беа осудени уште 18 други припадници на Охридската Архиепископија, од кои двајца епископи. Тие исто така добија затворски казни по две години, но нивните казни беа условни, доколку во рок од 5 години сторат ново кривично дело, ќе отидат во затвор, како за новата казна што ќе им биде досудена, така и за оваа казна за која беа осудени условно. Преку ова може да се види планski извршуваниот терор на властите во БЈРМ кон припадниците на Охридската Архиепископија. Тие не само што на секој начин се обидуваа да ги заплашат нашите верници, туку со вакви постапки се обидуваа и да ги насилствуваат. Но, тоа покажува всушност нешто друго, колку е голема немоќта на таа држава демократски и во духот на правото да владее.

Пред извесно време, ме прашаа, во едно интервју кое веќе е објавено, кое искушение во овие последни 13 години прогонство ми беше најтешко. Им одговорив отприлика вака: кога

already built church in 2004. Was it when the masked outlaws, instructed by the secret services in the Republic of Macedonia, stormed into my parents' house in 2004, and cut the hair of the nuns there, and then burnt the house, or maybe, when they took off my robe when I entered prison in 2005 and when they agreed among each other whether to shave my beard and cut my hair. I do not know whether it was while taking me with handcuffs for a trial, or while the court proceedings were conducted when it was known in advance that the judgments would be accusatory. Whether while the members of the prison security humiliated me, or when my father died, and I was allowed only 24 hours for the funeral. When the church property was confiscated illegally, or when eighteen members of the Orthodox Ohrid Archbishopric were pronounced suspended sentences, among whom my own born mother and sister. If I use the metaphor of Apostle John, I would say that if I enumerated everything, all the books in the world would not be enough. But if I still need to single out a temptation, I will single out the pressure that was, in many ways, exercised on me in the prison: to leave FYROM with the promise that I will be released immediately. I single out this maybe because it was among the last temptations, but I think that it was the strongest one in terms of intensity. It's a great temptation to know that it's only up to you to decide whether you will leave the prison immediately or you will remain for an unpredictably period of time. Rarely a prisoner gets such a chance, but on the other hand, rarely anyone has so many motives to reject this chance – as I did. Those who made me the offers and exercised pressure on me, overlooked that I did not decide only for my personal benefit, but that I fulfill the will and decisions of God for what is best for the Church.

I am neither the first, nor the last, person in this world who was unjustly defamed, judged and condemned. There are many people in the Church who were unjustly condemned, and some of them died like martyrs, like the Christ himself. But when a person has the prayer and the support of the Church, then the suffering and the pain and the crucifixion is much easier. For all those prayers of the Church and the prayers of all of you, I would like to offer you my gratitude. The prayer of the Church

би се обидел да се сетам што ми било најтешко, не би можел тоа да го направам без болка во градите и солзи во очите. Не знам дали тоа беше кога еден од началниците на полицијата, со репетиран пиштол, на сила ме извлекуваше од зградата на Митрополијата во Велес, во 2002 година, или кога ја срушија веќе изградената црква во 2004 година. Дали тоа беше кога маскирани разбојници, наговорени од тајните служби во Р. Македонија, упаднаа во куќата на моите родители, во 2004 година, и ги истрижија косите на затекнатите монахињи, а потоа ја запалија куќата, или пак, кога ми го соблекуваа подрасникот кога влегував во затвор во 2005 година и кога се договараа дали треба да ми ја избричат и брадата и да ми ја истрижат косата. Не знам дали тоа беше додека од затвор ме водеа на судење со лисици на рацете, или додека се спроведуваа судските постапки во кои однапред се знаеше дека пресудите ќе бидат осудителни. Дали додека ме понижуваа вработените во затворското обезбедување, или кога ми се упокои таткото, а мене ми одобрија само 24 часа за погреб. Кога бесправно и незаконски ни го конфискуваа црковниот имот, или пак кога осудија на условни затворски казни осумнаесет припадници на Православната Охридска Архиепископија, меѓу кои и моите родени мајка и сестра. Ако ја користам метафората на Јован Богослов, би рекол дека кога би набројал сè, тоа не би го собрало во сите книги на светот. Но, ако сепак треба да издвојам едно искушение, ќе го издвојам притисокот којшто на многу начини ми беше вршен во затворот: да ја напуштам БЈРМ, со ветување дека веднаш ќе бидам ослободен. Го спомнувам ова можеби затоа што беше меѓу последните, но сметам дека по интензитет беше најјако. Големо е тоа искушение, да знаеш дека единствено од тебе зависи дали ќе излезеш од затворот или ќе останеш уште непредвидливо долго. Ретко кој затвореник добива таква шанса, но од друга страна, и ретко кој има толку многу мотиви да го одбие тоа–како што направив јас. Оние кои ми нудеа и ми вршеа притисок, превидоа дека јас не одлучувам само за она што е за моја лична полза, туку дека ги исполнувам волјата и одлуките Божји за тоа што е најдобро за Црквата.

Не сум јас ни првиот ни последниот во овој свет којшто

has that mysterious power to alleviate every pain and suffering. Accordingly, my prayers were not for God to ease my pain, but to send me grace to bear the difficulty.

Grace is a wonderful gift of God that shows all its perfection and completeness precisely in the human weakness. Because when a man is strong, he does not feel such a need for help from outside, as the weak one feels. The strong neither asks, nor prays, neither does he expect grace. But the man who knows his weakness and feels his impotence, he can much more easily recognize this wonderful gift of God we call grace.

After everything that you have heard, I believe that you are curious to learn how I fought with the anger behind the prison bars. For I do not believe that there is anyone among you that might think that a man of flesh and blood, like myself, even if he is of an episcopal rank, in the conditions that I have described to you, will not be tempted by wrath, the desire for revenge, and even hatred. It is quite natural that the injustice done demands redemption. Anger and revenge for the injustice done are completely natural in this fallen state in which the world is.

It is not natural to forgive; it is not natural not to revenge for a committed crime. Not to revenge for the evil done is actually a great achievement, a struggle which requires effort. Therefore, I can say that any other struggle in the prison was easier than fighting the hatred towards those who unjustly imprison me besides God's justice. And not just to fight the hatred, but also to forgive them for the crime and the misdeeds they caused, both to me and the whole Church of God. But, now if I need to say right away whether I won that battle, I shall answer modestly and calmly that I do not know, but probably not yet fully. Sometimes I would have thought that it was over, and that not only do I do not hate my persecutors and conquerors, but I forgave them. However, I would be a hypocrite if I say that I have come to such a point to love them unconditionally and fraternally.

The temptation of vengeance is hard to beat permanently. After a while in peace, it goes back again. Perhaps because I was still in prison and from such a state, my temptation was more motivated to appear. Now, when I am already at liberty, I

бил неправедно наклеветен, суден и осуден. Во Црквата има многу луѓе кои биле неправедно осудени, а некои од нив и умреле маченички, почнувајќи од самиот Христос. Но, кога човек ја има молитвата на Црквата и поддршката на Црквата, тогаш многу полесно ги поднесува и страдањето и болката и распетието. За тие молитви на Црквата и молитвите на сите вас, ве молам да ја примите мојата благодарност. Молитвата на Црквата ја има таа таинствена моќ да ја олесни секоја болка и секое страдање. Согласно со тоа и мојата молитва не беше Бог да ми ја олесни маката, туку да ми испрати благодат за да можам да ја поднесам таа тешкотија.

Благодатта е прекрасен дар Божји кој го покажува сето свое совршенство и полнота токму во човечката слабост. Затоа што, кога човек е силен, тој не чувствува таква потреба за помош отстрана, каква што чувствува слабиот. Ниту бара, ниту моли, ниту пак очекува благодат. Но, човекот кој ја знае својата слабост и ја чувствува својата немоќ, тој многу полесно може да го распознае тој прекрасен дар Божји којшто го нарекуваме благодат.

По сето ова што го чувте, верувам дека сте љубопитни да дознаете како се борев со гневот зад затворските решетки. Зашто не верувам дека има некој помеѓу вас што би можел да помисли дека човек од месо и крв, како мене, па дури и ако носи епископски чин, во услови како што ви ги опишав, нема да биде искушуван од гневот, желбата за одмазда, да не речам дури и од омразата. Сосем природно е извршената неправда да бара откуп. Гневот и одмаздата за извршената неправда се потполно природни во оваа падната состојба во која се наоѓа светот.

Не е природно простувањето, не е природно за извршено злодело да не се осветиш. Да не се одмаздиш за извршеното зло всушност е подвиг, борба и за тоа е потребен напор. Затоа можам да речам дека секоја друга борба во затворот беше полесна од борбата да не се мразат оние што на правда Божја ме затворија неправедно. И не само едноставно да не се мразат, туку уште и да им се прости за злосторството и неделата што ги направија, како кон мене, така и кон целата Црква Божја. Но, ако сега треба со еден збор да кажам дали победив во таа

feel as if I am calmer and I do not have that bitterness brought about by the resentfulness. But my experience has taught me that this struggle lasts for a long time. I pray God to help me not to succumb, because without that victory all the unjust suffering I survived would be in vain.

Homily at the Orthodox Academy in Crete
on August 13, 2015

битка, скромно и со смирение ќе одговорам дека не знам, ама веројатно сè уште не во потполност. Час ќе помислев дека е готово, и дека не само што не ги мразам моите гонители и поробувачи, туку дури и им простувам. Сепак, би бил лицемер ако кажам дека стигнав дотаму безрезервно и братски да ги љубам.

Искушението на одмаздољубивоста тешко се победува трајно. По некое време во спокој, тоа повторно се навраќа. Можеби затоа што сè уште бев во затвор и од таквата состојба искушението ги црпеше своите мотиви за да се појавува. Сега, кога веќе сум на слобода, како да сум поспокоен и како да ја немам таа горчина која ја раѓа злопамтењето. Ама искуството ме има научено дека таа борба ќе трае уште долго. Господ само да ми биде на помош да не потклекнам, зашто без таа победа сето неправедно страдање кое го претрпев, ќе биде залудно.

Омилија во Православната Академија во Крит
на 13 Август 2015

FINAL STATEMENT

in the case V.KOK No. 59/ 12
against Jovan Vranishkovski and others
given in the Court Skopje 1 by the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan on 08.11.2016

Before I give this final statement I have re-read the final statement I gave at the first hearing of this proceeding on 19.06.2013. I have written quite a lot of texts with different topics and content, I have held many sermons on different occasions, however almost on regular basis, every time I re-read them or listen to them again after certain time those creations of mine, I find flaws and I always think it could have been written better or it could have sounded better. However, in the final statement I gave on 19.06.2013 miraculously I could not find a single flaw. That is why I stand behind everything I have said then, as I stand behind everything that my attorney has said in the final statement.

In order anyone not to conclude from the aforementioned that I am flawless and do not make mistakes, I distance myself from it. I have many flaws and I make many mistakes, however the defense I gave in my final statement on 19.06.2013 is flawless since It is quite easy to defend yourself when you are neither morally nor legally guilty.

However, since the beginning of this proceeding in 2012 the political situation in the country in which we live has rather changed. Let's not say how much it has changed since 2002 when the trials against me commenced in 2002. In the this year's Easter message, referring to the fact that the colourful revolution also brings re-evaluation of values, we wrote: "At that time such persecutions were directed towards the "betraitors", as we were referred to. Unfortunately, or fortunately, in these fourteen years many have become betraitors. Nowadays the Government recognizes the protestors in the "colourful organization" as betraitors. But, we, our Archbishop and you who belong to the Ohrid Archbishopric have had the privilege to be the only betraitors for a

ЗАВРШЕН ЗБОР

во предметот V.KOK бр. 59/ 12
против Јован Вранишкоски и други
даден во судот Скопје 1 од Архиепископот охридски и
Митрополит скопски г.г. Јован на ден 08.11.2016г.

Пред да го изнесам овој завршен збор го препрочитав завршниот збор што сум го дал на првото судење за овој процес на 19.06.2013г. Сум напишал релативно многу текстови со различни тематики и содржини, сум одржал многу беседи по различни поводи, но речиси редовно, кога ќе ги препрочитувам или преслушувам после одредено време тие мои творби, наоѓам недостатоци и чинам дека можело тоа и поубаво да изгледа или подобро да звучи. Но, на завршниот збор што сум го дал на 19.06.2013г. за чудо не ми успеа да му најдам ниту една маана. Затоа и останувам во целост на она што сум го кажал тогаш, како што останувам во целост и на завршниот збор што го произнесе мојот адвокат.

За да не помисли некој од гореречената дека немам маани и дека не правам грешки, веднаш да се оградам. Имам многу недостатоци и правам многу грешки, ама одбраната што сум ја дал во завршниот збор на 19.06.2013г. е без маана само затоа што е многу лесно да се браниш кога ниту морално, ниту правно си виновен.

Како и да е, од почетокот на овој судски процес во 2012 г. политичката ситуација во државава во која живееме многу се промени. Да не говориме колку многу се промени од 2002 г. кога и за првпат започнаа судските процеси против мене. Во велигденското послание оваа година, осврнувајќи се на фактот дека шарената револуција носи и превреднување на вредностите, напишавме: „Во тоа време таквите гонења беа насочени кон „предавниците" како што нас нè нарекоа. За жал, или за среќа, во овие четиринаесет години предавници постанаа многумина. Денес власта ги препознава како предавници и сите учесници во „шарената револуција". Но, долго време, долги години да бидеме „предавници" беше само наша привилегија,

longer period of time".

So, it is somehow easier now. We "the betraitors" have multiplied, our number has increased, and everything that is shared by many is more tolerable and easier. Only when I recall on the first trial that was conducted for this same criminal act, how many times had I required from the Court, and this judge that is listening to me now to approve my removal from custody into a prison, since I was effectively convicted for another criminal act and I was supposed to serve my imprisonment sentence, however he left me in custody until the pronunciation of verdict. I spent one year and few months in custody, and neither I was capable to, nor I wanted to escape nor could I have committed the same criminal act which however I have not committed, moreover to influence the witnesses. But, the order from the highest state leadership was Jovan to wise up with the most severe punitive measures even before he was eventually punished.

When I was serving the prison sentence and the Court decided that I was to be prematurely released from prison, the public prosecutor declared himself that he would not file an appeal against that court decision. However, following the legal envisaged deadline for filing of an appeal, on a non-working day the public prosecutor filed an appeal against the decision. I do not consider it necessary to name the person who did that, but I think that it is important the shame or shamelessness of the prosecution to remain recorded.

I do not know whether someone expected that I would change my mind through the violence committed against me, or whether I had been punished before the verdict was pronounced due to the powerlessness of the one who punished me. Perhaps the both are correct; however, one thing is clear, the evil that could not kill a person it only makes him stronger. Frankly, I am cheerful from the things shown in the recent months, and which is a testimony that everything in this world evolves, even the court itself. Now, this same judge that kept me in custody for a year and few months, despite the fact that I was transferred there from prison, and if she had released me from custody, I would not have been freed but would have been returned to prison, has already deleted the custody as a preventive measure and she did not allow a single

на Вашиот Архиепископ и на сите Вас што припаѓате на Охридската Архиепископија.”

Така, сега е некако полесно. Ние „предавниците” се намноживме, станавме помногубројни, а сè што се дели на поголем број е поподнесливо и полесно. Само кога ќе се сетам во текот на првиот судски процес што се водеше за ова исто кривично дело, колку пати му побарав на судот, и на овој судија што сега ме слуша да одобри префрлување од притвор во затвор, зашто бев правосилно осуден за друго кривично дело и требаше да бидам во затвор, но тој ме остави во притвор до изрекување на пресудата. Една година и неколку месеци ги поминав во притвор, а ниту можев, ниту пак сакав да избегам, ниту можев да го повторам делото кое и така не сум го направил, а уште помалку да влијаам на сведоци. Но, наредбата од највисокиот државен врв беше Јован да се опаметува со најстроги казнени мерки уште пред да биде конечно казнет.

Кога пак, ја издржував казната затвор и кога судот одлучи мое предвремено ослободување од затворот, јавниот обвинител се изјасни дека нема да се жали на таквото судско решение. Но, по истекот на законски предвидениот рок за жалба, во неработен ден јавниот обвинител се жалеше на решението. Обвинителот знае кој го изврши тој притисок, но за жал или за среќа тоа го знам и јас. Не сметам дека е важно сега да се соопшти името на личноста што го направи тоа, но сметам дека е важно тој срам или можеби бесрамност на обвинителството да остане запишан.

Не знам дали некој очекуваше дека преку насилството што ми се врши ќе ме преуми, или едноставно бев казнуван пред да ми биде изречена казната само заради немоќ на оној што казнуваше. Можно е и едното и другото, но како и да е, едно е јасно, она зло што човека не може да го убие го прави само посилен. Искрено ме радува она што се покажа последниве месеци, а што е сведоштво дека сè во овој свет еволуира, па дури и судот. Сега, истиот овој судија што мене ме држеше една година и неколку месеци во притвор, иако таму бев пренесен од затвор, и доколку ме ослободеше од притворот немаше да ме пуштат на слобода, туку повторно ќе ме вратеа во затвор, веќе го избришал притворот како превентивна мер-

request for custody of the accused from the Special Public Prosecution to be adopted. If the torture we suffered made the least contribution to that evolution in the court's conduct, then let it be forgiven from me.

Normally, no one should be afraid of Jovan and all the pious people accused with me, since if someone slaps them on their right cheek they turn the other one, however not all convicted ones from this Court have been pious people. Yet, some of them are coming out to the street and tell you that the court's measure has not been taxed, one of the scales is constantly lowered. You should be afraid of them since the injustices made on continuous basis to them have made them ferocious.

In my early youth, in the years I was maturing, in the early puberty, I experienced something that I called injustice. My uncle, my mother's brother was accused and convicted for an act against Tito. I was present at his trial, almost unseen. At the time I did not have formed attitudes towards the life, however I suppose it was not all the same to me what would also the people say. But the resistance shown by my uncle against the totalitarian regime was an example when I was forming my personality. As I recall, one of the witnesses testified that my uncle Risto had taken down Tito's picture, and on the adjacent wall he hanged the icon of Jesus Christ. On a request made by Risto's attorney a question was put to another witness, employed in the factory, to tell what the walls in Risto's office were like. He replied that in his office there was only one wall made of a hard material and when he was in his office for the last time, the picture of Tito was still hanging in Risto's office and the other three walls were made of glass. Since I had been to the factory many times in which my father was the director, I was sure that in all of the offices, even the director's one there was only one wall made of a hard material, a the other three were made of glass. The Court did not mind to adopt that Risto put nails into the wall made of glass in order to hang the icon of Christ. That is how the regime court adjudicated in 1981, but is it any different now?

It is a crime to take away from a man something that he acquired in an approved way. Not to say that the same is a sin that infuriates, because in this manner not only injustice is commit-

ка и не дозволи ниту едно барање за притвор на осомничените од Специјалното Јавно Обвинителство да биде усвоено. Ако тортурата која се вршеше врз нас барем малку допринесе за таа еволуција во постапките на судот, од мене нека е простено.

Од Јован и од овие воцрковени луѓе што ги судите покрај мене, а кои кога некој ќе ги удри по десниот образ тие му го вртат и другиот, нормално никој не треба да се плаши, ама не се сите што биле осудени од овој суд воцрковени луѓе. Е некои од нив сега ви излегуваат на улица и ви велат аршинот на судење не ви е баждарен, терезијата на едниот тас ви е постојано спуштена. Од нив веројатно треба да се плашите зашто неправдите кои континуирано им се правеле ги направиле крволочни.

Во рана младост, во годините кога се оформував како личност, уште во раниот пубертет, доживеав нешто што го нарекув неправда. Мојот вујко, брат на мајка ми, беше суден и осуден за дело против Тито. Јас присуствував на неговите судења, дури речиси незапазен. Тогаш немав оформени ставови за животот, веројатно не беше сеедно што ќе рече и околината. Но, тој отпор што вујко ми тогаш го покажа против тоталитаристичкиот режим, беше пример во градењето на мојата личност. Како сега се сеќавам, еден од сведоците сведочеше дека вујко ми Ристо, ја симнал фотографијата на Тито, а на соседниот ѕид, заковал шајка и ја закачил иконата на Исус Христос. На барање на адвокатот на Ристо му беше поставено прашање на друг сведок, вработен во фабриката, да каже какви се ѕидовите во канцеларијата на Ристо, тој одговори дека во неговата канцеларија имало само еден ѕид од тврд материјал, и кога последен пат влегол во канцеларијата таму сè уште висела фотографијата на Тито, а другите три прегради во канцеларијата биле од стакло. Бидејќи јас многу пати сум бил во таа фабрика во која мојот татко беше директор, со сигурност знаев дека таму сите канцеларии, па дури и онаа на директорот имаат само по еден ѕид од тврд материјал, а останатите три се прегради од стакло. Но, на судот не му сметаше да усвои дека Ристо ковал шајка во ѕидот од стакло за да ја закачи иконата Христова. Ете така судеше режимскиот суд во 1981 година, но дали е денес поразлично?

ted to the man from whom something is taken away that he has been hardly saving it, but also it give a bad example to the whole community, that someone may live on the hard work and pain of the others. However, it is horrible such injustice to be committed by the court. The Old Testament is full of examples that God has no mercy for the unjust judges and that those judges are regularly tempered by the wrath of God.

However, it is not only that, many of my predecessors of the Archbishop's throne, including the last one before the abolition of the Ohrid Archbishopric, the Archbishop Arsenij, cursed angrily when public and grossly injustices were committed. Many people whom we nowadays praise as saints also cursed the ones who dared to take away someone else's property, among which is the known example of St. Basil the Ostrogos. What happened with the cursed we all know quite well.

From 2002 until today 9 criminal and 1 misdemeanor proceedings have been conducted against me. Normally, all the verdicts have been to my detriment. However, in none of my proceedings, despite the fact that obvious injustices were done, I have never cursed anyone. Merely because all of the injustices were done directly towards me, despite that many have suffered along with me. I have no courage before God to complain for what I endure, but I have the freedom to ask God to protect those to whom injustice is made.

Therefore, now, without hesitation I shall curse: if the Court in this proceeding seizes the property, which legally and morally belongs to the defendants, and the same is given to the ones that do not possess it, neither legally, nor morally, then Lord shall take all that was the dearest to the ones who participated in such injustice that cries itself for a God's revenge. What you see, I do not say it in anger or with evil, but I silently cry to the Lord for the injustices made to these people. Thus, before reaching a decision to seize the property of this people, dear gentlemen judges, jurymen, public prosecutors, ask you spouses whether they agree the most dear to be taken away from them, perhaps what is most dear to you is also most dear to them.

There is always guilt in the one who brings an unjust accusation, however the greatest burden for the legal injustice is borne

Злосторство е да му го одземеш на човек тоа што му припаѓа и го стекнал на дозволен начин. Да не говорам дека тоа е грев кој го разгневува Бога, зашто на тој начин не само што се прави неправда кон човекот на кој му се одзема нешто што го издвојувал од устата, туку се дава лош пример на целата заедница, дека некој може да живее на грбот и на маката на другите. Но, грозно е кога таквата неправда ја прави судот. Стариот Завет е полн со примери дека Господ нема милост за неправедните судии и дека таквите судии редовно се искушувани од гневот Божји.

Но, не само тоа, многу мои претходници на архиепископскиот трон, меѓу кои и последниот пред укинувањето на Охридската Архиепископија, архиепископот Арсениј, луто проколнале кога се правела јавна и груба неправда. Многу луѓе кои денес ги славиме како светители исто така ги проколнале оние кои се дрзнале да одземаат туѓ имот, меѓу кои познат е примерот на Свети Василиј Острошки. А што ги снашло проколнетите, на сите ни е познато.

Од 2002 година до денес против мене се водеа 9 кривични и 1 прекршочна судска постапка. Нормално, сите пресуди во моја штета. Но, во ниту една од тие судски постапки, иако ми беа правени очевидни неправди, никого не сум проколнал. Едноставно затоа што сите мои неправди беа насочени директно кон мене, иако заедно со мене сострадаа многумина. Немам храброст пред Бога да се пожалам за она што сам го трпам, па дури и да е тоа неправедно. Но, не само што имам смелост, туку имам и слобода да барам од Бога да ги заштити оние на кои им се прави неправда.

Затоа сега без премислување луто ќе проколнам: ако судот во оваа судска постапка го одземе имотот, што им припаѓа и правно и морално на обвинетите, и истиот им го подари на оние на кои не им припаѓа, ниту правно, ниту морално, тогаш Господ да им го одземе најмилото на тие што ќе учествуваат во таква неправда која самата вика за Божјата освета. Ова како што гледате, не го кажувам во гнев или пак со злоба, туку мирно плачам пред Господа за неправдата што им се прави на овие луѓе. Затоа, пред да донесете одлука да им го одземете имотот на овие луѓе, господо судии, поротници, јавни обвинители,

by the judges that adjudicate here and no excuse can be given that they had to adjudicate unjustly since someone demanded that from them.

Finally, in only a few words, I shall refer to the case for the act I am trialed, even though no defense is necessary, since the same is ungrounded and it defends itself on the grounds of the facts and the submitted evidence.

The public prosecutor began the final statement given on 19.06.2013 with the words: "The greatest truth throughout the trial was spoken at the main hearing held on 01.11.2012 by the defendant Olimpijada Mizhimakovska that the defendant Jovan Vranishkovski with his economic savings for the Church he contributed towards the multiplication of the capital of the Church. The defendant Jovan Vranishkovski has devoted his life to God. This fact is indisputable for all of us in the court. Thus, it is logical to ask, how the defendant could contribute towards the multiplication of the capital of the Church, and also what type of savings is the defendant Olimpijada Mizhimakovska referring to?

It is not permissible for the public prosecutor who should be in love with the justice to twist the thesis in order to adjust them as to prove something that cannot be concluded on the grounds of the facts. At the trial on the aforementioned date, Olimpijada Mizhimakovska stated the following: "If we had an Arch-pastor who would have committed such crime, believe me none of us would be with him today."

In the final statement given on 19.06.2013, Olimpijada Mizhimakovska explained what she meant by saving. She said: "I shall tell you something, if on Friday, the Archbishop Jovan had beans, on Saturday the cook Trifun would fry bean balls from the left over beans in order to save and do something for the Church, or for the MOC."

By this I normally did not intend to speak about my thriftiness, for which the prosecutor and the court care for as much as for the last year's snow, but only to indicate that the charges twist the facts and statements of the defendants and witnesses.

If you read the whole introduction in the Final statement of the prosecutor given on 19.06.2013 it is very clear that the prosecutor apparently does not believe that the amount of 14,804,201.00

допрашајте се со вашите сопружници дали ќе ве поддржат да ви биде одземено најмилото, зашто тоа што можеби вас ви е најмило, најмило им е и ним.

Вина секако постои и кај оној што подигнува неправедно обвинение, но сепак најголемата тежина за направена судска неправда е врз судиите што судат и овде не може да има изговор дека морале да судат неправедно затоа што тоа некој од нив така го барал.

На крај само со неколку зборови ќе се осврнам на предметот на делото за што нè судат, иако за самото дело не треба никаква одбрана, зашто истото е непостоечко и самото себеси, од фактите и содржината на приложените докази се брани.

Јавниот обвинител го започнува завршниот збор даден на 19.06.2013г., со зборовите: „Најголема вистина во текот на судењето беше онаа искажана на главниот претрес одржан на 01.11.2012г. од обвинетата Олимпијада Мижимаковска, за тоа дека обвинетиот Јован Вранишковски со своето штедење за Црквата која ја формирал допринел да се умножи капиталот на Црквата. Обвинетиот Јован Вранишковски животот го посветил на Бога. Овој факт е неспорен за сите нас во судницата. Логично е прашањето, од каде му се на обвиниетиот пари за да допринесе да се умножи капиталот во Црквата, а исто така на какво тоа штедење обвинетата Олимпијада Мижимаковска мисли?"

Недозволиво е јавниот обвинител кој треба да биде заљубен во правдата да врши такво извртување на тезите за да ги приспособи да докажува нешто што воопшто не произлегува од фактите. На судењето на гореспоменатиот датум, Олимпијада Мижимаковска во наредната реченица после цитиранава рекла: „Ако ние имаме еден архипастир кој би направил таков криминал, верувајте дека ниту еден од нас денес немаше да биде со него."

Во завршниот збор даден на 19.06.2013г., Олимпијада Мижимаковска објаснува што подразбира под штедење. Таа вели: „Ќе ви кажам нешто, дека ако во петок архиепископот Јован јадеше грав, во сабота, куварот Трифун му пржеше од истиот грав ќофтиња за да заштеди и направи нешто за Црквата, односно за МПЦ."

MKD I have previously acquired by committing the criminal act "embezzlement". In the introduction in that Final statement he asks the following questions: "Where did the money come from that Jovan Vranishkovski used to buy a land in the village of Nerezi? Where did Jovan Vraniskovski get the money from to buy office space? From the insight of the evidence referring to his material state, undoubtedly it is determined that he has no property on his name. The written evidence confirmed what he himself says – he has no money and no property. There are no donations from other Churches, and especially not in the amount and the sum required to purchase the property subject to this indictment."

Let me not read further, since many more are to follow: where from, where from, where from?

However, I shall read what answer the prosecutor gave, contrary to all the facts and presented evidence, and only because he did not know where the defendants got their money form to buy the property subject to this indictment. Thereto he states:"The only monetary fund for which there is reliable and indisputable evidence that was in the hands of defendant Jovan Vranishkovski, is the money and the movable property that was embezzled from the MOC by him in the period from 11.06.1998 and 09.07.2002. He could commit the embezzlement since he was in a position and had an opportunity to do so, and that really happened and the embezzlement was in the amount of 14,804,201.00 MKD, in cash and in movable items, which is certainly verified by the effective verdict of the Court in Veles.

I have no intention to mock such statements given by the public prosecutor; however the facts themselves mock him. It is precisely in the verdict reached by the Court in Veles that the act of "embezzlement" in the amount of 14,804,201.00 MKD committed by Jovan Vranishkovski, was confirmed as the prosecutor stated by enumerating where the money was spent. The description of the money spent stated in the verdict and its sum was accepted by the Court as evidence. It is clear that with regards to the verdict the money spent amounted to: 20,078,761.00 MKD whish is more than 14,804,201.00 MKD. The MOC demanded the whole amount spent of 14,804,201.00 MKD, or 20,083,620.00 MKD to be repaid. The difference from 4,859.00 MKD which can be omit-

Со ова нормално немав намера да говорам за мојата штедливост, за која и на обвинителот и судот му е гајле колку за ланскиот снег, туку само да посочам колку обвинението ги извртува фактите и исказите на обвинетите и сведоците.

Ако се прочита целиот вовед во Завршниот збор на обвинителот даден на 19.06.2013г. многу јасно е воочливо дека обвинителот очигледно и самиот не верува дека сумата од 14.804.201,00 ден. претходно сум ја стекнал со извршено кривично дело затајување. Во воведот на тој завршен збор си ги поставува следниве прашања: „Од каде потекнуваат парите со кои обвинетиот Јован Вранишковски купил место во с. Нерези? Од каде на обвинетиот Јован Вранишковски пари да купи деловен простор? Од увидот во доказите кои се однесуваат на неговата материјална состојба несомнено е утврдено дека нема имот на негово име. Писмените докази го потврдија тоа што и самиот тој го кажува – дека нема пари и дека нема имот. Донации од други Цркви нема, а особено не во износ и висина каква што е потребна да се купат недвижностите кои се предмет на ова обвинение."

Да не читам понатаму, зашто следуваат уште многу: од каде, од каде, од каде?

Но, ќе прочитам каков одговор си дава обвинителот во спротивност на сите факти и изведени докази, и тоа само затоа што не знае од каде им се парите на луѓето што го стекнале имотот што е предмет на ова обвинение. Вели: „Единствени парични средства за кои што постои сигурен и неспорен доказ дека биле во рацете на обвинетиот Јован Вранишкоски, тоа се парите и движниот имот кои што тој во периодот од 11.06.1998г. до 09.07.2002г. ги затаил од МПЦ. Ги затаил затоа што бил на позиција и во можност истите да ги затаи и дека тоа така било, и дека било, и дека навистина се случило е дека таквото затајување било во висина од 14.804.201,00 ден., во пари и движни предмети, со сигурност е утврдено од правосилната пресуда на велешкиот суд."

Немам за цел да се потсмевам на ваквите изјави на јавниот обивнител, меѓутоа фактите се потсмеваат. Токму во пресудата на велешкиот суд за која обвинителот вели дека го утврдило затајувањето на 14.804.201,00 ден. од страна на Јован Враниш-

ted, that appears between the receivables of the MOC and the amount spent stated in the verdict reached by the Court in Veles is more likely due to the differences in the exchange rate. What is clear from the aforementioned is the fact that the verdict reached by the Court in Veles cannot be taken as a ground for acquiring funds which would be subject to a new crime committed: "money laundering", simply because due to the aforementioned verdict by the Court in Veles it can be concluded that the amount of money for which Jovan Vranishkovski is convicted for "embezzlement" is actually the money spent even in the period between 1998 and 2002.

This is also confirmed from the statement of the representative of the MOC, the protodeacon Dimitar Belchovski, who testified on 21.04.2016. Although with a premeditated testimony against us, Belichkovski with all the twists he has done could not avoid to confirm that the MOC did not want to accept the state that someone should give it money, which according to him presents unnecessary things for a certain amount of money. Here is what he says on a question asked by us regarding specific funds which were allocated for electrification of the Monastery St. John the Baptist in the village of Vetersko, whereas pursuant to the verdict of the Court in Veles K.No. 136/02 dated 11.05.2012 I spent the money for other purposes: I am now talking about our reaction and that reaction was quite like the reaction of the person asking the question, and we stated where is the evidence that that money is exactly the money allocated for the electrification, since we did not want to accept a state someone to give us unnecessary things for certain amount of money that was taken in cash and it was donated and allocated for electrification". I was even more specific and asked: "Since this is established by the verdict, whether he liked the objects or not, is not important at this very moment, I following the verdict served the imprisonment sentence, thus the question is: Was the money available to me thus I could take it and commit money laundering or it is spent, as it is stated in the verdict?" Thereto he replied: "I believe I should not be asked this question, if it is considered that it is to be presumably determined by the Court." But even more important is the answer given by Belichovski to our question whether they have initiated

ковски, таксативно се набројува каде се потрошени тие пари. Описот на потрошените пари кои се наведени во пресудата и нивниот збир судот ги прифати како доказ во оваа постапка. Јасно е дека според пресудата потрошени се: 20.078.761.00 ден. што е повеќе од 14.804.201,00 ден. МПЦ барала да ѝ се врати целокупната потрошена сума, односно: 20.083.620,00. Занемарливата разлика од: 4.859,00 ден. колку што се јавува меѓу побарувањето на МПЦ и сумата што произлегува од збирот на потрошените средства наведени во пресудата на велешкиот суд, најверојатно е заради курсна разлика во пресметувањето. Но, она што е јасно од горново е дека пресудата на велешкиот суд не може да се земе како основа за стекнување на средства кои би биле предмет на ново кривично дело: „перење на пари", едноставно затоа што токму од споменатата пресуда на велешкиот суд произлегува дека сите пари за кои Јован Вранишкоски е осуден за затајување всушност се потрошени пари уште во периодот од: 1998-2002г.

Тоа се потврдува и од исказот на претставникот на МПЦ, протоѓаконот Димитар Белчовски, кој сведочеше на 21.04.2016г. Иако со предумисла да сведочи против нас, Белчовски со сите извртувања што ги прави сепак не можеше да избега, а да не потврди дека МПЦ само не сакала да прифати состојба некој да им даде, според него непотребни предмети за конкретни пари. Еве всушност што тој вели на наше прашање за одредени средства кои биле наменети за електрификација на манастирот Св. Јован Крстител во с. Ветерско, а јас според пресудата од велешкиот суд К.бр. 136⁄02 од 11.05.2012г. сум ги потрошил за други цели: „Јас сега зборувам за нашата реакција и таа реакција беше многу слична на поставувачот на прашањето, и рековме од каде докази дека тие пари се токму тие пари, бидејќи не сакавме да прифатиме состојба да некој ни даде непотребни ствари за конкретни пари земени во готово наменски донирани за електрификација." Јас сум бил уште поконкретен и сум прашал: „Бидејќи ова е утврдено со пресуда, дали му се допаѓале предметите или не, во овој момент не е важно, јас по таа пресуда сум бил веќе во затвор, па прашањето е: дали тие пари биле слободни да јас ги земам да ги перам или се потрошени, како што се вели во пресудата?", тој одговори: „Мислам

a civil lawsuit against us as directed by the Court in Veles, since the Court only approved a compensation of 14,804,211.00 MKD, and their compensation claim was in the amount of 20,083,620.00 MKD? His answer was: No. And on the question asked by me: "Why?" he said that he did not regard the question as important to give an answer to it. I continued to ask: "It is a difference in the amount of over 6 million MKD, which is not little, so why the MOC gave up that money?" he replied: "I would not like to answer this question; we shall open new topics, if the court does not insist on it." Normally the Court did not insist on it, and it is precisely in those new topics that the answer is, not merely for this criminal and legal case, but also for the other ones I have previously mentioned that were conducted against me in the last 14 years.

I will only refer to the testimony of the witness Sasho Popovski, who more than obviously falsely testified, poorly prepared or better said unsuccessfully prepared by the ones who summoned him as a witness in this proceeding. On the testimony he gave on 02.07.2013, on the question asked whether the inheritance procedure was conducted he replied: "With regards to all the birth certificates of the heirs, I personally issued them and personally conducted the inheritance procedure, I filed in the documents to transform the land, I have the authorization to represent them in the ministry of Finance in the city of Skopje, to file in the decisions in the Cadastre and authorised to represent them in absentia and to sign agreement for purchase of the land, absolutely the people with the authorisations verified that I am the owner." On the request made by the attorney Tortevski, the court in a repetition of the procedure to acquire all these authorisations that the witness testified he possessed, the Court on a proposal made by the public prosecutor reached a decision to reject the request. At the last testimony on 05.10.2016 the witness Sasho Popovski, on a question asked by me: "Whether he holds a certificate proving that the land is his?" he replied: "My father bought the land from late Albanians and now they have a living heirs and all living heirs of theirs state that they shall sign the documents at any time when I ask them to do so, provided that Jovan compensates for the damage he caused me, thus I can transfer the ownership from

дека ова прашање нема потреба мене да ми се поставува, ако се смета дека е меродавно утврдено од судот.” Но, уште поважен е одговорот на Белчовски на наше прашање дали отвориле граѓански спор на што биле упатени од велешкиот суд, затоа што судот им одобрил оштета од само 14.804.211,00 ден, а нивното оштетно побарување било во вредност од: 20.083.620,00 ден.? Тој одговори: не. А, на прашање поставено од мене: зошто?, одговори дека не смета дека е битно да одговори на ова прашање. Јас сум продолжил да прашувам: „Се работи за разлика поголема од 6 милиони ден., што не се мали пари, зошто се откажала МПЦ?”, тој одговори: Не би сакал да одговорам на ова прашање, ќе отвориме нови теми, ако не инсистира судот.” Судот нормално не инсистираше, ама токму во тие „нови теми” е и одговорот, не само за овој кривично правен настан, туку и за сите оние што претходно набројав дека се водеа против мене во последниве 14 години.

Ќе се осврнам само уште на исказот на сведокот Сашо Поповски, кој повеќе од очигледно е дека лажно сведочи, лошо подготвен или подобро неуспешно подготвен од оние што го повикаа како сведок во оваа постапка. Тој на сведочењето што го дал на 02.07.2013г., на прашање дали е спроведена оставинска постапка, одговорил: „за сите изводи на родени на наследниците, јас лично ги вадев и лично ја спроведував оставинската постапка, јас документите ги дадов да се трансформира земјиштето, имам од наследниците полномошно да ги застапувам нив во Министерството за финансии во град Скопје, да ги спроведам тие решенија во катастар и полномошно без нивно присуство да потпишам договор за купопродажба на тоа земјиште, апсолутно луѓето со тие полномошна потврдуваат дека јас сум сопственик.” На барање на адвокатот Тортевски, судот во доказната постапка да ги прибави овие полномошна кои сведокот тврдеше дека ги има, судот на предлог на јавниот обвинител донесе решение да се одбие ваквото барање. На последното сведочење на 05.10.2016г. сведокот Сашо Поповски, на прашањето поставено од мене: „Дали има решение дека местото му припаѓа нему?”, одговори: „Татко ми ги купил од покојни Албанци и сега тие имаат живи наследници и сите живи наследници сега ми кажуваат дека ќе ми потпишат во

the living heirs onto my name." With that he acknowledged that after three and a half years from his previous statement he has no document for the land he claims it is adjacent to the land lots in the village of Nerezi which were subject to prosecution, by which it is verified that the same is his or in his name. The thing that I am not clever enough to answer to is the following: What was the need the Court to summon a fake witness, when it could have convicted us regardless of the witness itself? We have been convicted once, surely without any evidence, therefore the case is returned to a repetition proceeding.

Lastly, in order to remind the Court that it is obliged to act in accordance with the recommendations given by the Supreme Court, and in accordance with that Court, it is more that clear that in this case, the criminal act "money laundering" does not exist.

било кое време само да ги повикам, ако обвинетиот Јован ми ја надомести штетата што ми ја направи, јас одма ќе можам да направам пренос на сопственоста од живите сопственици на мое име.” Со тоа призна дека и по три години од неговиот претходен исказ тој нема никаков документ дека местото за кое тврди дека било комшиско со парцелите во с. Нерези што беа предмет на обвинението е негово или на негово име. Она што јас не сум паметен да си одговорам е следново: што му требаше на судот да повикува лажен сведок, кога и без него можеше да нè осуди? Еднаш веќе нè осуди, секако без никакви докази, и затоа предметов е вратен на повторно судење.

За крај да потсетам дека овој суд е должен да постапи по препораките на врховниот суд, а според тој суд, повеќе од јасно е дека во овој случај, кривичното дело „перење на пари” не постои.

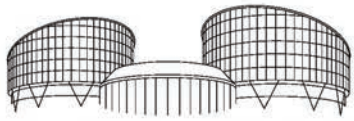

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

FIRST SECTION

CASE OF "ORTHODOX OHRID ARCHDIOCESE (GREEK-ORTHODOX OHRID ARCHDIOCESE OF THE PEĆ PATRIARCHY)" v. THE FORMER YUGOSLAV REPUBLIC OF MACEDONIA

(Application no. 3532/07)

JUDGMENT

STRASBOURG

16 November 2017

FINAL

09/04/2018

This judgment has become final under Article 44 § 2 of the Convention. It may be subject to editorial revision.

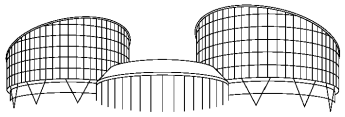

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПРВ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ "ПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА (ГРКО-ПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА НА ПЕЌКАТА ПАТРИЈАРШИЈА)" против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

(Жалба бр.3532/07)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

16 ноември 2017

ПРАВОСИЛНА

09 април 2018

Оваа пресуда стана правосилна согласно член 44 § 2 од Конвенцијата.
Таа може да биде предмет на редакциски измени.

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

In the case of "Orthodox Ohrid Archdiocese (Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy)" v. the former Yugoslav Republic of Macedonia,

The European Court of Human Rights (First Section), sitting as a Chamber composed of:

Linos-Alexandre Sicilianos, *President,*
Kristina Pardalos,
Aleš Pejchal,
Krzysztof Wojtyczek,
Armen Harutyunyan,
Tim Eicke,
Jovan Ilievski, *judges,*

and Abel Campos, *Section Registrar,*

Having deliberated in private on 17 October 2017,

Delivers the following judgment, which was adopted on that date:

PROCEDURE

1. The case originated in an application (no. 3532/07) against the former Yugoslav Republic of Macedonia lodged with the Court under Article 34 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms ("the Convention") by "Orthodox Ohrid Archdiocese", later renamed into "Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy", a religious association that was not allowed registration at national level, ("the applicant association"), on 25 December 2006.

2. The applicant association was represented by the Helsinki Committee for Human Rights in Skopje. The Macedonian Government ("the Government") were represented by their Agent, Mr K. Bogdanov succeeded by Ms D. Djonova.

3. The applicant association alleged, in particular, that the refusal of the respondent State to register it violated its rights to freedom of religion and association and breached the principle of prohibition on discrimination.

4. On 22 February 2013 the application was communicated to the Government.

Во случајот на "Православната охридска архиепископија (Грко-православна охридска архиепископија на пеќката патријаршија)" против Република Македонија,

Европскиот суд за човекови права (Прв оддел), заседавајќи во Совет составен од:

Linos-Alexandre Sicilianos, *претседател,*
Kristina Pardalos,
Aleš Pejchal,
Krzysztof Wojtyczek,
Armen Harutyunyan,
Tim Eicke,
Jovan Ilievski, *судии,*

и Abel Campos, секретар на Одделот,

Расправајќи на затворена седница на 17 октомври 2017 година,

Ја донесе следнава пресуда, која беше усвоена на истиот датум:

ПОСТАПКА

1. Постапката е иницирана со жалба (бр.3532/07) против Република Македонија поднесена до Судот согласно член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи („Конвенцијата") од страна на „Православната охридска архиепископија", подоцна преименувана во „Грко-православнаохридска архиепископија на пеќката патријаршија", верско здружение на кое не му било дозволено регистрирање на национално ниво („здружението жалител"), на 25 декември 2006 година.

2. Здружението жалител беше застапувано од страна на Хелсиншкиот комитет за човекови права во Скопје. Македонската Влада („Владата") беше застапувана од нејзиниот агент, г-дин К. Богданов кој го наследи г-ѓа Д.Џонова.

3. Здружението жалител навело, особено, дека одбивањето на тужената држава да го регистрира гипрекршило неговите права на слобода на вероипосвест и здружување и го прекршило начелото на забрана на дискриминација.

4. На 22 февруари 2013 година жалбата беше доставена до Владата.

THE FACTS

I. THE CIRCUMSTANCES OF THE CASE

A. Background to the case

5. The Ohrid Archdiocese (*Охридска Архиепископија*), in its original form, existed until 1767, when it was abolished by the Turkish Sultan. As stated by the applicant association, after its abolition the territory over which the Ohrid Archdiocese had jurisdiction, which had included what is now the territory of the respondent State, fell under the jurisdiction of the Ecumenical Patriarchate of Constantinople, which in 1918 issued a canonical release of those territories to the benefit of the Serbian Orthodox Church (SOC). As stated by the Government, in 1943 it was decided that the Ohrid Archdiocese would be restored and continued by an autonomous Macedonian Orthodox Church (MOC). In 1959 the MOC seceded from the SOC, and in 1967 it declared autocephaly. The Head of the Holy Synod of MOC is designated as "Archbishop of Ohrid and Macedonia" (*Архиепископ Охридски и Македонски*).

6. In negotiations which have been continuing since then, on 17 May 2002 the two churches signed a draft agreement (known as "the Niš agreement") which provided for ecclesiastical union between them. It further specified that the MOC would renounce its autocephaly and obtain widest autonomy within the SOC under the name "Ohrid Archdiocese".

7. According to the Government, during the negotiations and the signing of the Niš agreement, there had been strong reaction by the public, which regarded the draft agreement as "a scandalous and indecent act of treason" and, owing to strong pressure by the public, on 25 May 2002 the Holy Synod of the MOC ultimately rejected this agreement. The applicant association disagreed that the rejection of the agreement had resulted solely from the reaction by the public and submitted that "the main pressure came directly from the Macedonian authorities who stood behind the protests".

8. Mr J. Vraniškovski, a bishop and a member of the Holy Synod of the MOC at the time, was supportive of the Niš agreement. After the Holy Synod of the MOC had rejected that agreement, Mr Vraniškovski accepted a call by the SOC for reunification dated 20 June 2002; on 21 June 2002 he publicly announced that he was prepared for canonical union with the SOC. The Government submitted that that had provoked a public reaction and that there had been street protests in several cities in the respondent State.

9. On 5 July 2002 the Holy Synod of the MOC dismissed Mr Vraniškovski on the ground that, by his unilateral accession to the SOC, he had violated the oath by which he had bound himself to safeguard the

ФАКТИ

I. ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

А. Историјат на случајот

5. Охридската Архиепископија, во својата изворна форма, постоела сè до 1767 година, кога била укината од страна на турскиот султан. Како што е наведено од страна на здружението жалител, по нејзиното укинувањетериторијата над која Охридската Архиепископија имала надлежност, која ја вклучувала и територијата што сега е на тужената држава, паднала под јурисдикција на Цариградската Патријаршија на Константинопол, која во 1918 година издала канонски указ за препуштање на овие територии на Српската православна црква (СПЦ). Како што е наведено од страна на Владата, во 1943 година било одлучено да се обнови Охридската Архиепископија и да продолжи од самостојна Македонска православна црква (МПЦ).Во 1959 година МПЦ се отцепила од СПЦ, а во 1967 година прогласила автокефалност.Поглаварот на Светиот синод на МПЦ е означен како "Архиепископ Охридски и Македонски".

6. Во преговорите кои продолжуваат од тогаш, на 17 мај 2002 година двете цркви потпишале нацрт-договор (познат како „Нишки договор") кој предвидел црковно единство помеѓу нив. Понатаму во него стоело дека МПЦ ќе се откаже од својата автокефалност и ќе добие најширока автономија во рамките на СПЦ под името "Охридска архиепископија".

7. Според Владата, во текот на преговорите и потпишувањето на договорот од Ниш, имало силна реакција од страна на јавноста, која го сметала нацрт-договорот за „скандалозна и непристојен чин на предавство" и, како резултат на силниот притисок од јавноста, на 25 мај 2002 година, Светиот Синод на МПЦ конечно го отфрлил овој договор. Здружението жалител не се согласило дека отфрлањето на договорот било резултат само на реакцијата на јавноста и тврдело дека „главниот притисок дошол директно од македонските власти кои стоеле зад протестите".

8. Г-дин Ј.Вранишковски, епископ и член на Светиот архиерејски синод на МПЦ во тоа време, го поддржувал договорот од Ниш. Откако Светиот архиерејски синод на МПЦ го отфрлилдоговорот, г-дин Вранишковски прифатил повик од СПЦ за повторното обединување од 20 јуни 2002 година; на 21 јуни

Church's unity and Constitution (see *Vraniškoski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* (dec.) 39168/03, 22 June 2010). On 23 September 2002 the SOC declared the dismissal of Mr Vraniškovski null and void and appointed him "exarch of the Peć Archbishop and the Patriarch of Serbia for all eparchies of the Ohrid Archdiocese".

B. Procedure for registration of the applicant association under the name "Orthodox Ohrid Archdiocese"

1. Registration proceedings

10. On 25 December 2003 the applicant association constituted its own Holy Synod and appointed Mr Vraniškovski as its President. By a letter of 16 January 2004, received by the Commission for religious communities and groups ("the Commission", *Комисија за односи со верските заедници и религиозните групи*) on 27 January 2004, Mr Vraniškovski requested an opinion as to whether the applicant association should be registered, given that "in all civilised States a church, which is older than the State is accepted without needing to be registered." The letter, which remained unanswered, further stated:

> "... the true Macedonian Orthodox Church is the Orthodox Ohrid Archdiocese. It is a legitimate church, recognised by all churches in the world, so all who want to be Orthodox are welcome, the doors are open. Those who are schismatic should join the schismatic Synod (MOC). The Orthodox Ohrid Archdiocese has nothing against the State registering schisms ... but it is against the State preventing its spiritual and leading operation in the Republic of Macedonia ..."

11. On 6 September 2004 Mr Vraniškovski submitted an application (*барање за регистрирање*) seeking that the applicant association be registered as a religious group (*религиозна група*). In support of the application, the applicant association submitted the following documents: (a) a founding decision of 1 September 2004 rendered by its Holy Synod. Under section 1 of that decision, the applicant association was defined "as a voluntary, non-profit association of Christians that were not associated with any other religious community or group". Its aim was to acquire legal-entity status and to manage its property. The decision specified the temporary place of registration of the applicant association and authorised Mr Vraniškovski to submit an application for registration on behalf of the applicant association; (b) a list of its adherents; and (c) a Charter on the organisation and operation of the applicant ("the Charter"). The latter provided that the applicant "would be autonomous within the canonical jurisdiction of the Peć Patriarchy (the SOC)"; it specified that its temporary place of registration would be in Bitola, in the respondent State, "until it was possible to designate a permanent seat"; and that the applicant association and its structural units were legal entities and could obtain and

2002 година тој јавно објавил дека е подготвен за канонско единство со СПЦ. Владата се произнесе дека тоа испровоцирало реакции на јавноста и дека имало улични протести во неколку градови во тужената држава.

9. На 5 јули 2002 година, Светиот синод на МПЦ го разрешил г-дин Вранишковски врз основа на тоа дека, со неговото едностране пристапување кон СПЦ, ја прекршил заклетвата со која се ималобврзано да го чува единството на Црквата и Уставот (види *Вранишкоски против Република Македонија* (dec.) 39168/03, 22 јуни 2010). На 23 септември 2002 година СПЦ го прогласила разрешување на г-дин Вранишковски за ништовно и го назначила за „егзарх на пеќкиот владика и патријарх на Србија за сите епархии на Охридската архиепископија".

Б. Постапка за регистрација на здружението жалител под името "Православна охридска архиепископија"

1. Постапка за регистрација

10. На 25 декември 2003 година, здружението жалител конституирало свој Синод и го назначил г-дин Вранишковски за свој претседател. Со писмо од 16 јануари 2004 година, примено од страна на Комисијата за односи со верските заедници и религиозните групи („Комисијата") на 27 јануари 2004 година, г-дин Вранишковски побарал мислење за тоа дали здружението жалител треба да се регистрира, со оглед дека "во сите цивилизирани држави црква, која е постара од државата, се прифаќа без потреба да се регистрира." Во писмото, кое останало без одговор, понатаму било наведено:

> "... вистинската Македонска православна црква е Православната охридска архиепископија. Таа е легитимна Црква, призната од страна на сите цркви во светот, така што сите кои сакаат да бидат православни се добредојдени, вратите се отворени. Оние кои се расколници треба да се приклучат на расколничкиот Синод (МПЦ). Православната охридска архиепископија нема ништо против државата да регистрира расколи ... но е против државата да се спречува нејзиното духовно и водечко делување во Република Македонија ... "

11. На 6 септември 2004 година г-дин Вранишковски поднелбарање за регистрирање барајќи здружението жалител да биде регистрирано како религиозна група. Во прилог на барањето, здружението жалител ги доставило следниве документи: (а) одлука за основање од 1 септември 2004 година донесена однејзиниот Свети синод. Според членот 1 од оваа одлука, здружението жалител е дефинирано "како доброволно,

manage property. It further provided that all legal persons that the applicant association might set up could have bank accounts.

12. On 30 September 2004 the Commission found the application to be incomplete, and requested that the applicant association submit the following further documents: a) a copy of a decision appointing the authorised person to seek registration of the applicant association and b) a copy of the minutes of the constituent assembly. On 18 October 2004 the applicant association submitted the requested documents.

13. On 3 November 2004 the Commission dismissed the application (*се одбива барањето за пријавување)* for the following reasons:

(a) the application was not submitted by an authorised person. The Commission held that it had been submitted by a certain J.N. (Bishop D.) and not by Mr Vraniškovski, who had been authorised to seek registration of the applicant association;

(b) the application for registration had been submitted outside the thirty-day time-limit specified in section 11 (1) of the Act on Religious Communities and Religious Groups ("the 1997 Act", see paragraph 47 below), which had started to run on 25 December 2003, the date on which the applicant association's Holy Synod had been set up (see paragraph 10 above);

(c) relying on the applicant association's Charter, the Commission established that it would act as an autonomous religious group in canonical union with the Peć Patriarchy (SOC). That the applicant association would operate as part of a foreign orthodox church was, in the Commission's view, in violation of section 12 of the 1997 Act. The Commission further stated that a religious community could be established only by nationals of the respondent State, and not by a foreign church or State;

(d) the applicant association had emerged from an already existing and registered religious community, notably the MOC, whose position and role had been specified in the Constitution. The fact that the applicant association had sought registration under the name "Orthodox Ohrid Archdiocese" had implied that its real intention was to create a parallel orthodox religious group to the MOC, which had been using that name (Orthodox Ohrid Archdiocese) "constitutionally, historically, actually and continuously" (*уставно, историски, актуелно и во континуитет*) for over eight centuries. That was not in compliance with section 8 (2) of the 1997 Act, under which only one religious community could be registered for one faith group. The Commission referred to a decision of the Constitutional Court which had found that provision compliant with the Constitution. It had ruled that the provision had protected people from being manipulated and same-faith believers from being divided into several religious groups (*U.br.223/97* of 28 October 1998, see paragraph 54 below). The Commission also argued that the Preamble to the Constitution of the

непрофитно здружение на христијаните кои не се поврзани со било која друга верска заедница или група".Неговата цел била да се стекне со статус на правен ентитет и да управува со својот имот.Во одлуката е наведено привременото место на регистрација на здружението жалителот и со неа е овластен г-дин Вранишковски да поднесе барање за регистрирањево име на здружението жалител; (б) список на неговите приврзаници; и (в) Повелба за организација и работа на жалителот („Повелба"). Таапредвидувала дека жалителот "би бил самостоен во рамките на канонската јурисдикција на Пеќката патријаршија (СПЦ)"; во неа се навело дека неговото привремено место на регистрирање ќе биде во Битола, во тужената држава, "сè додека не е можно да се одреди постојано седиште"; и дека здружението жалител и неговите структурни единици се правни лица и може да добијат и да управуваат со имот. Таа понатаму предвидувала сите правни лица кои може да ги формира здружението жалителда може да имаат банкарски сметки.

12. На 30 септември 2004 година, Комисијата најде дека барањето е некомплетно, и побара здружението жалител да ги достави следниве дополнителни документи: а) копија од одлуката за назначување на овластено лице за поднесување на барање за регистрирање на здружението жалител и б) копија од записнокот од основачкото собрание. На 18 октомври 2004 година, здружението жалител ги доставило бараните документи.

13. На 3 ноември 2004 година Комисијата го отфрлила барањето за пријавување заради следниве причини:

(а) барањето не е поднесено од страна на овластено лице. Комисијата сметала дека барањето било поднесено од страна на извесен Ј.Н. (бискуп Д.), а не од страна на г-дин Вранишковски, кој бил овластен да бара регистрирање на здружението жалител;

(б) барањето за регистрирање биле поднесеновон рокот од триесет дена определен во член 11 (1) од Законот за верски заедници и религиозни групи („Законот од 1997 година", види став 47 подолу), кој почнал да тече на 25 декември 2003 година, датумот на кој бил формиран Светиот синод на здружението жалител (види став 10 погоре);

(в) потпирајќи се на Повелбата на здружението жалител, Комисијата утврдила дека тоа ќе дејствува како самостојна религиозна група во канонско единство со Пеќката патријаршија (СПЦ). Дека здружението жалител ќе делува како дел од некоја странска православна црква според мислењето на Комисијата било повреда на член 12 од Законот од 1997 година. Комисијата

MOC specified that it was the canonical successor to the Ohrid Archdiocese. This was confirmed on 17 July 1967 when the Ohrid Archdiocese declared autocephaly, which was continued by the MOC. The Commission further held that on 6 August 2004 the MOC had asked the Industrial Property Bureau ("the Bureau", *Завод за заштита на индустриската сопственост*) to register the name "Macedonian Orthodox Church-Ohrid Archdiocese" in its trademark register (TM 2004/574).

Moreover, on 13 August 2004 the MOC had asked the Commission to prevent registration of several names, including the name "Ohrid Archdiocese", to which it was entitled for historical, religious and moral reasons; and

(e) the Commission held that property-related provisions of the applicant's Charter were contrary to section 9 of the 1997 Act, according to which a religious group was a voluntary, non-profit association of believers.

14. In its decision of 3 November 2004, the Commission further referred to several international documents and a Declaration that the Parliament of the respondent State adopted in 2004 regarding the MOC (see paragraph 51 below).

15. The applicant association complained against this decision, arguing that:

(a) the application for registration had been submitted by Mr Vraniškovski. J.N. had only handed it over to the Commission's archives;

(b) the applicant association had been founded formally on 1 September 2004. On 25 December 2003, the date to which the Commission referred in its decision, the applicant association had only appointed the members of its Holy Synod;

(c) the applicant association was a new religious community that had no connection with, let alone stemmed from, the MOC, which, in any event, had not been recognised by any Orthodox Church;

(d) the fact that the MOC had sought to have the Bureau add "Ohrid Archdiocese" to its name was irrelevant, since no such name existed in the Commission's records;

(e) the applicant association had denied that it had been set up by a foreign church or a foreign State. That it would operate in canonical union with another church of same religion did not imply that it had been founded contrary to section 9 (2) of the 1997 Act;

16. On 11 January 2005 the Government Appeal Commission (*Комисија за решавање во управна постапка во втор степен од областа на внатрешни работи, судството, државната управа, локалната самоуправа и работите од верски карактер*) dismissed the

понатаму навела дека религиозна заедница може да се основа само од државјани на тужената држава, а не од страна на странска црква или држава;

(г) здружението жалител произлегло од веќе постоечка и регистрирана религиозна заедница, односно МПЦ, чија позиција и улога се наведени во Уставот. Фактот дека здружението жалител барало да биде регистрирано под името „Православна охридска архиепископија" подразбирал дека неговата вистинска намера била да создаде паралелна православна религиозна група на МПЦ, која го користела тоа име (Православна охридска архиепископија) „уставно, историски, актуелно и во континуитет) повеќе од осум века. Тоа не било во согласност со член 8 (2) од Законот од 1997 година, според кој само една религиозна заедница може да се регистрира за една верска група. Комисијата се повикала на одлука на Уставниот суд кој утврдил дека одредбата е во согласност со Уставот. Тојодлучил дека одредбата гиштителa луѓето да бидат манипулирани и истоверниците да бидат поделени во неколку религиозни групи (*У.бр.223/97* од 28 октомври 1998 година, види став 54 подолу). Комисијата, исто така, нашла дека во преамбулата на Уставот на МПЦ е наведено дека таа е канонска наследничка на Охридската архиепископија.Тоа било потврдено на 17 јули 1967 година кога Охридската архиепископија прогласила автокефалност, што била продолжена од страна на МПЦ. Комисијата понатаму сметала дека на 6 август 2004 година МПЦ побарала од Заводот за заштита на индустриската сопственост („Заводот“) да го регистрира името„Македонска православна црква-Охридска архиепископија" во својот регистер на заштитени трговски марки (ТМ 2004/574).

Покрај тоа, на 13 август 2004 година МПЦ побарала од Комисијата да го спречи регистрирањето на неколку имиња, вклучувајќи го и името "Охридска архиепископија", на кое таа имала право од историски, религиозни и морални причини; и

(д) Комисијата сметала дека одредбите поврзани со имотот од Повелбата на жалителот биле спротивни на член 9 од Законот од 1997 година, според кој религиозна група е доброволно, непрофитноздружение на верници.

14. Во својата одлука од 3 ноември 2004 година, Комисијата во понатамошниот текст се повикала на повеќе меѓународни документи и Декларација усвоена од Собранието на одговорната држава во 2004 година во однос на МПЦ (види став 51 подолу).

appeal, finding no grounds to depart from the established facts and the reasons given by the Commission.

17. The applicant association challenged these decisions before the Supreme Court. In addition to the arguments already raised, it submitted that its name was neither identical with nor similar to the name of any other religious community or group registered by the Commission.

18. On 9 November 2005 the Supreme Court dismissed the applicant's claim. It held that the applicant association's name had implied creation of a parallel religious community, rather than a religious group as claimed, given that its name was substantially the same as the name of the MOC. The court referred to the applicant association's Charter and found that its determination to operate as an autonomous church in canonical union with the Peć Patriarchy was contrary to the fact that the MOC had canonical jurisdiction in the territory of the respondent State. It also held that property-related rules were in violation of section 16 of the 1997 Act. The court accepted the remaining reasoning given by the administrative bodies. That decision was served on the applicant on 15 July 2006.

2. Proceedings before the Constitutional Court

19. On 15 July 2007 Bishop D. applied to the Constitutional Court, claiming that the refusal of the authorities to register the applicant association violated the freedom of belief and religion specified in Article 110 § 3 of the Constitution. While relying on the decisions of the authorities refusing the applicant association's registration as "Orthodox Ohrid Archdiocese", he also notified the court that a fresh application for registration had been submitted under the name "Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy" (see paragraphs 23-34 below). He stated, *inter alia*:

> "... it is obvious that followers of our religious organisation have been deprived of the rights specified in Articles 16 and 19 of the Constitution for seven years ... the Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy is a religious organisation which should protect the religious needs of, among others, Serbs and Greeks in the Republic of Macedonia. It is an autonomous church under jurisdiction of the Peć Patriarchy, notably the Serbian Orthodox Church ..."

20. On 9 September 2009 (*U.br.184/09*) the Constitutional Court rejected the appeal, which, as specified in the decision, concerned "freedom of belief and prohibition of discrimination on religious grounds". Relying on, *inter alia*, Articles 9, 16 and 19 of the Constitution (see paragraphs 42-44 below), the court found:

> "The complainant did not claim personal protection from discrimination ... but, he acts as a representative of a group of people with which he is associated ..."

15. Здружението жалител поднело жалба против оваа одлука, тврдејќи дека:

(а) барањето за регистрирањебило поднесено од страна на г-дин Вранишковски. Ј.Н. само го имал предаденово архивата на Комисијата;

(б) здружението жалител било формално основано на 1 септември 2004 година На 25 декември 2003 година, денот на кој Комисијата се повикала во својата одлука, здружението жалител само ги назначило членовите на својот Светисинод;

(в) здружението жалител било нова религиозна заедница, која немала врска со, а камоли да произлегла од, МПЦ, која, во секој случај, не била признаена од ниту една православна црква;

(г) фактот дека МПЦ барала Заводот на нејзиното име да додаде„Охридска архиепископија" било неважно, бидејќи не постоело такво име во евиденцијата на Комисијата;

(д) здружението жалител негирало дека било формирано од страна на странска црква или странска држава. Дека ќе работело во канонско единство со друга црква од иста религија не значело дека било основано спротивно на член 9 (2) од Законот од 1997 година;

16. На 11 јануари 2005 година владината Комисија за решавање во управна постапка во втор степен од областа на внатрешни работи, судството, државната управа, локалната самоуправа и работите од верски карактер ја одбила жалбата, наоѓајќи дека нема основ да отстапи од утврдените факти и причините дадени од страна на Комисијата.

17. Здружениетожалител ги оспорило овие одлуки пред Врховниот суд. Покрај веќе дадените аргументи, тоа тврдело дека нејзиното име ниту е идентично со ниту слично на името на која било друга верска заедница или група регистрирана од страна на Комисијата.

18. На 9 ноември 2005 година, Врховниот суд го одбил барањето на жалителот.Тој оценил дека името на здружението жалител подразбирало создавање на паралелна верска заедница, а не религиозна група како што се тврди, со оглед дека нејзиното име е во суштина исто како името на МПЦ.Судот се повикал на Повелбата на здружението жалител и нашол дека неговата определба да делува како автономна црква во канонско единство со Пеќката патријаршија е спротивно на фактот дека МПЦ има канонска јурисдикција на територијата на тужената држава.Тој исто така утврдил дека правилата поврзани со сопственоста се спротивни на членот 16 од Законот од 1997 година.Судот ги прифатил останатите образложенија дадени од

21. It further stated:

> "The Constitutional Court has no jurisdiction to decide on the rights and interests of citizens in specific cases before administrative and judicial bodies. Neither has it jurisdiction to decide as a hierarchically superior court and examine the lawfulness and constitutionality of decisions adopted by competent administrative bodies ... the complainant refers to the non-registration as an action, but such an action ... stems from an individual decision which this court is not competent to examine ... the registration of ... a religious community or a group does not determine the religious beliefs and internal religious belief of a person, since expression of beliefs is an individual act, the registration procedure does not affect personal religious belief and rituals, and the court has not been presented with any evidence that they have been violated at any point."

22. The court also held that the appeal had been submitted outside the two-month time-limit specified in the Rules of the Constitutional Court (see paragraph 52 below), calculated since 9 November 2005, the date of the Supreme Court's decision (see paragraph 18 above).

C. Procedure for registration of the applicant association under the name "Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy" (Грко-Православна Охридска Архиепископија на Пеќката Патријаршија)

1. Registration proceedings

23. On 20 September 2007 a new Act on the legal status of churches, religious communities and religious groups ("the 2007 Act") was adopted. It entered into force on 1 May 2008.

24. On 3 and 6 April 2009 the applicant association inspected the register of churches, religious groups and communities ("the court register") of the Skopje Court of First Instance, which became, by virtue of the 2007 Act, the registration court. From 11 November 2008 onwards the MOC was recorded in the court register as "Macedonian Orthodox Church-Ohrid Archdiocese". The registration decision stated that in communication with third parties it would use the name "Macedonian Orthodox Church".

25. According to "the minutes of the constituent assembly" (*записник од основачкото собрание*) "... at the proposal of His Beatitude (*Неговото Блаженство*), the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje Mr Jovan (Vraniškovski), the Holy Synod of the Orthodox Ohrid Archdiocese composed of (Bishops J., M., and D., all Macedonian nationals) convened a meeting on 27 April 2009 in order to adopt decisions for setting up and registration of "the Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy". The minutes of the constituent assembly were signed by all three bishops (their personal identity numbers and addresses were provided therein).

страна на органите на управата.Оваа одлука му била доставена на жалителот на 15 јули 2006 година.

2. Постапката пред Уставниот суд

19. На 15 јули 2007 година епископот Д. поднел иницијатива до Уставниот суд, тврдејќи дека одбивањето на властите да го регистрираат здружението жалител претставувало повреда на слободата на уверување и вероипосвестпредвидени вочлен 110 § 3 од Уставот. Потпирајќи се на одлуките на органите со кои се одбило регистрирањето на здружението жалител како "Православнаохридска архиепископија", тој исто така го известил судот дека било поднесено ново барање за регистрирање под името "Грко-православна охридска архиепископија на Пеќката патријаршија" (види ставови 23-34 подолу). Меѓу другото истакнал:

> "... очигледно е дека следбеници на нашата верска организација се лишени од правата наведени во членовите 16 и 19 од Уставот седум години ... Грко-православната охридска архиепископија на Пеќката патријаршија е религиозна организација која треба да ги штити верските потреби на, меѓу другите, Србите и Грците во Република Македонија. Тоа е автономна црква под јурисдикција на Пеќката патријаршија, особено на Српската православна црква ... "

20. На 9 септември 2009 (*У.бр.184/09*) Уставниот суд ја отфрлил жалбата, која, како што е наведено во одлуката, се однесувала на„слободата на уверување и забраната на дискриминација на верска основа". Потпирајќи се на, меѓу другото, членовите 9, 16 и 19 од Уставот (види ставови 42-44 подолу), судот оценил:

> „Жалителот не бараше лична заштита од дискриминација ... но, тој делува како претставник на група на луѓе со кои тој е поврзан ..."

26. On the same date a decision setting up the applicant association was adopted. As stated in its introductory part, "at a meeting dated 27 April 2009 the Holy Synod decided to submit a request to the Skopje Court of First Instance for registration of 'the Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy'". It was set up "as a voluntary, non-profit organisation of Christians who are not associated with any other registered religious community, and, in particular, has no connection with (the MOC)". It further stated:

> "It is an Orthodox church in full canonical and liturgical union with all recognised Orthodox churches in the world. For this reason, we consider that we should be registered as a church, but if the court considers otherwise, we would accept registration as a religious community or religious group."

27. The decision further indicated that the applicant association's temporary place of registration would be in Bitola, in the respondent State. Bishop D. was authorised to submit the application for registration. He was also nominated to act on behalf of the applicant association (*застапува*) in relations with other legal entities until "... Mr Jovan (Vraniškovski) returned from exile".

28. The applicant association's Charter on the status, organisation and operation of the association ("the Charter") provided that it was "an autonomous church under the canonical jurisdiction of the Peć Patriarchy" (section 2). The Holy Synod was "the highest managerial body" of the applicant (section 6). It was composed of the Archbishop and two eparchy bishops (section 9). The assembly of archbishops (*архиепископско собрание*) was "the supreme regulatory, administrative, supervisory and executive body concerning internal, financial and religious self-management" (section 12).

29. On 28 April 2009 Bishop D. submitted an application for registration of the "Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy" as "one of the churches" in the respondent State. The application expressly stated that the applicant association would agree to be registered as a religious community or group if the registration court found this more appropriate. The applicant association further expressed willingness to submit any documents, if need be, in order to avoid its application being refused. It was also stated that a refusal to register a religious group would be unjustified in a democratic society unless it was proven that the teaching of the group was destructive. That had not been the case with the '"Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of Peć Patriarchy' which is two thousand years old". It further stated that:

> "... any refusal to register 'the Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy' is an obstacle to the Republic of Macedonia's future membership of the European Union ... It will not be pleasant, at the present time and place in history, if a judge appears as a persecutor of a church. Any person who does not respect human

21. Тој понатаму навел:

"Уставниот суд нема надлежност да одлучува за правата и интересите на граѓаните во одредени случаи пред управните и судските органи. Ниту има надлежност да одлучува како хиерархиски повисок суд и да ги испита законитоста и уставноста на одлуките донесени од страна на надлежните органи на управата ... жалителот се повикува на нерегистрирање како дејствие, но таквото дејствие ... произлегува од индивидуално решение кое овој суд не е надлежен да гоиспита ... регистрирањето на ... религиозна заедница или група не ги определува верските убедувања и внатрешното верско убедување на лице, бидејќи изразувањето на убедувањето е индивидуален чин, постапката за регистрирање не влијае на личнитеверскиубедувања и обреди, а на судот не му е предоченникаков доказ дека тие биле повредени во било кој момент."

22. Судот, исто така, оценил дека жалбата била поднесена надвор од рокот од два месеци определен со Деловникот на Уставниот суд (види став 52 подолу), сметан од 9 ноември 2005 година, денот на одлуката на Врховниот суд (види став 18 погоре).

В. Постапка за регистрирање на здружението жалител под името „Грко-православна охридска архиепископија на Пеќката патријаршија"

1. Постапката за регистрирање

23. На 20 септември 2007 година е донесен нов Закон за правниот статус на црквите, верските заедници и религиозните групи („Законот од 2007 година").Тој влегол во сила на 1 мај 2008 година.

24. На 3 и 6 април 2009 година, здружението жалителизвршило увид во регистарот на цркви, религиозни групи и заедници („судски регистар") при Основниот суд во Скопје, кој станал, врз основа на Законот од 2007 година, суд за регистрирање. Од 11 ноември 2008 година па натаму МПЦ е регистрирана во судскиот регистар како „Македонска православна црква-Охридска архиепископија".Во одлуката за регистрирањее наведено дека во комуникацијата со трети страни, таа ќе го користи името „Македонска православна црква".

25. Според "записникот од основачкото собрание", "...на предлог на Неговото Блаженство, архиепископот охридски и митрополит скопски г. Јован (Вранишковски), Светиот синод на Православната охридска архиепископија составена од (епископите Ј., М. и Д., сите македонски државјани) свика

rights and freedoms regarding association of people on religious grounds, especially if he or she is a judge ... does not differ much from famous persecutors of the Holy Church ... we wrote the above in order to warn that it will be unpleasant if the court does not register 'the Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy' ..."

30. On 10 July 2009, without reference to the applicant, the registration court sought an explanation from the MOC as to the meaning of the notion of "Peć Patriarchy". On 21 July 2009 the MOC replied (the reply was reproduced in the decision of the registration court of 28 July 2009, see paragraph 31 below) as follows:

"'Peć Patriarchy' forms part of the name of the Serbian Orthodox Church and expresses the historical continuity of the Serbian Orthodox Church as canonical heir of the Peć Patriarchy: in the same way the name 'Ohrid Archdiocese' is part of the name of the Macedonian Orthodox Church. The name 'Ohrid Archdiocese' is protected by the Macedonian Orthodox Church in the Industrial Property Bureau. The Serbian Orthodox Church, specifically the Peć Patriarchy, has no canonical or any other jurisdiction over the Macedonian Orthodox Church or in the territory of the Republic of Macedonia."

31. On 28 July 2009 the registration court dismissed the applicant association's request for registration in the court register (*се одбива барањето за упис*) for the following reasons:

(a) it was founded by the so-called Holy Synod, as a body, which was contrary to section 2 of the 2007 Act (see paragraph 49 below) according to which a decision to establish a religious entity was to be taken by the founding members at a constituent assembly. No such assembly had been held in the applicant's case;

(b) the application for registration concerned an organisation which had not been provided for under the 2007 Act. Its name did not specify whether it was a church, religious community or religious group. On the contrary, it implied that it was a divine organisation, which would operate as an autonomous Archdiocese under the canonical jurisdiction of the Peć Patriarchy. "It did not state that it was a voluntary organisation of physical persons" as required under section 2 of the 2007 Act;

(c) the intended name of the applicant association included names or terms that were part of or indicated a relationship with the official names of States or religious communities or canonical territories already registered and under foreign jurisdiction. In this connection it held that the term "Greek" (*Грко*) was an English translation of "Orthodox Church". Its use was not in conformity with the 2007 Act (section 10 (3)). The "Orthodox Ohrid Archdiocese" partly covered the generic and historical name of the MOC; it did not differ from the latter's registered name. That name (Ohrid Archdiocese) has been used by the MOC "constitutionally, historically, actually and continuously" for over 800 years, and only the MOC had the "historical, religious, moral and substantive right" to use it. In this connection the court held that the legal status, name and official insignia of

состанок на 27 април 2009 година со цел да се донесат одлуки за основање и регистрација на „Грко-православната охридска архиепископија на Пеќката патријаршија". Записникот за основачкото собрание бил потпишан од страна на сите три епископи (нивните матични броеви и адреси се наведени во него).

26. На истиот датум е донесена одлука за формирање на здружението жалител. Како што е наведено во воведот, "на состанокот од 27 април 2009 година, Светиот синод одлучи да поднесе барање до Основниот суд Скопје за регистрација на"Грко-православнатаохридска архиепископија на Пеќката патријаршија". Таа е формирана како "доброволна, непрофитна организација на христијани, кои не се поврзани со било која друга регистрирана религиозна заедница, и, особено, нема никаква врска со (МПЦ)".Во него понатаму стои:

> "Таа е православна црква во целосно канонско и литургиско единство со сите признати православни цркви во светот.Одтаа причина, сметаме дека треба да бидеме регистрирани како црква, но ако судот смета поинаку, ние би прифатиле регистрација како религиозна заедница или религиозна група."

27. Во одлуката понатаму е наведено дека привремено место на регистрирање на здружението жалител ќе биде во Битола, во тужената држава. Епископот Д. бил овластен да го поднесе барањето за регистрирање.Тој исто така билопределен да го застапуваздружението жалител во односите со други правни лица, додека "... г-дин Јован (Вранишковски) не се врати од егзил".

28. Повелбата на здружението жалител за статусот, организацијата и работењето на здружението ("Повелба") предвидувала дека тоа е "автономна црква под канонска јурисдикција на Пеќката патријаршија" (член 2).Светиот синод бил "највисокото раководно тело" на жалителот (член 6).Тој е составен од архиепископот и два епископи на епархија (член 9).Архиепископското собраниебило "врховниот регулаторен, управен, надзорен и извршен орган во врска со внатрешното, финансиското и верското самоуправување" (член 12).

29. На 28 април 2009 година епископот Д. поднел барање за регистрација на "Грко-православната охридска архиепископија на Пеќката патријаршија" како "една од црквите" во тужената држава. Во барањетоизричито било наведено дека здружението жалител ќе се согласи да биде регистрирано како религиозна заедница или група, ако судот за регистрирањего оцени тоа за посоодветно. Здружениетожалител понатаму

the MOC were safeguarded by the 2007 Act and the Constitution. That the applicant's intended name implied that it was under the territorial jurisdiction of a foreign church was in contravention of the 2007 Act and other laws. It was so because the MOC had canonical jurisdiction in the territory of the respondent State. It was only formally indicated that the applicant association would operate as an autonomous church. If registration was granted "it would operate in the territory of the respondent State as part of a foreign orthodox church ... it would operate and be managed autonomously within the canonical jurisdiction of the Peć Patriarchy, notably (the SOC) ... which had no canonical or any other jurisdiction over (the MOC) or in the territory of (the respondent State)." That was in violation of Article 1 of the UN Declaration on the Elimination of All Forms of Intolerance and of Discrimination Based on Religion or Belief, Article 18 of the UN Universal Declaration of Human Rights and Article 9 of the Convention;

(d) the founding decision had specified only the temporary place of registration of the applicant association, without specifying "a specific seat and address" (*точно одредено седиште и адреса*), as required under section 13 § 1 (2) of the 2007 Act; and

(e) Bishop D. was nominated to act on behalf (*застапува*) of the applicant association, but not to represent (*претставува*) it, as required under section 12 § 2 (5) of the 2007 Act.

32. The registration court concluded that the applicant association's registration would run counter to the 2007 Act. It further stated that:

> "(such a registration would violate) the freedom of religion ... of all physical persons, which they manifest through already registered religious communities. It would also violate the legitimate legal status of other voluntary associations of persons recorded in the court register ... their management bodies, hierarchy, competencies, titles, religious activities ..."

33. The applicant appealed, arguing (i) that the court had erred when seeking "an expert opinion" about the meaning of "Peć Patriarchy" from the MOC, which was not neutral; (ii) that the registration of the MOC in November 2008 under the name "Macedonian Orthodox Church-Ohrid Archdiocese" had been unlawful. In this connection, the applicant submitted extracts from several media reports published at the time, according to which the competent body of the MOC, at its meeting held on 4 and 5 October 2008, had refused to change the name in its Constitution; (iii) that the MOC had applied to the Bureau for registration of the name "Macedonian Orthodox Church-Ohrid Archdiocese" as a trademark was irrelevant, since the Industrial Property Act concerned goods and services and not religious organisations. In this connection, the applicant argued that, in any event, the Bureau had confirmed that on 6 August 2004 the MOC had requested registration of seventeen trademarks, including the trademark

изразилоподготвеност да поднесе било какви документи, доколку е потребно, со цел да се избегне неговото барање да биде одбиено. Било наведено и дека одбивањето да се регистрира религиозна група ќе биде неоправдано во едно демократско општество, освен ако тоа не се докаже дека учењето на групата е деструктивно. Тоа не било случај со "Грко-православната охридска архиепископија на Пеќката патријаршија" која е стара две илјади години". Понатаму стои дека:

> "... секое одбивање да се регистрира'Грко-православната охридска архиепископија на Пеќката патријаршија'е пречка за идното членство на Република Македонија во Европската унија ... Нема да биде пријатно, во сегашно време и место во историјата, ако судија се појавува како прогонител на црква. Секое лице кое не ги почитува човековите права и слободи во врска со здружувањето на луѓето на верска основа, особено ако тоа е судија ... не се разликува многу од познатитепрогонители на светата црква ... ова погоре го напишавме со цел да предупредиме дека ќе биде непријатно ако судот не ја регистрира 'Грко-православната охридска архиепископија на Пеќката патријаршија' ... "

30. На 10 јули 2009 година, без да се обрати нажалителот, судот за регистрацијапобарал објаснување од МПЦ во однос на значењето на поимот "Пеќка патријаршија". На 21 јули 2009 година МПЦ одговорила (одговорот е даден во одлуката на судот за регистрација од 28 јули 2009 година, види став 31 подолу) како што следува:

> „„Пеќката патријаршија" претставува дел од името на Српската православна црква и го изразува историскиот континуитет на Српската православна црква како канонски наследник на Пеќката патријаршија: на ист начин името 'Охридска архиепископија' е дел од името на Македонската православна црква. Името 'Охридска архиепископија' е заштитено од страна на Македонската православна црква во Заводот за заштита на индустриска сопственост.Српската православна црква, посебно Пеќката патријаршија, нема никаква канонска или било каква друга јурисдикција над Македонската православна црква, или на територијата на Република Македонија."

31. На 28 јули 2009 година судот за регистрација го одбил барањето на здружението жалител за упис во судскиот регистар од следниве причини:

(а) основано е од страна на т.н. Свет синод, како тело, што е спротивно на членот 2 од Законот од 2007 година (види став 49 подолу), според кој одлуката за основање на верски субјект треба да биде донесена од страна на основачките членови на конститутивното собрание. Во случајот на жалителот не било одржано такво собрание;

"Macedonian Orthodox Church-Ohrid Archdiocese". However, the MOC had never paid the registration fee for any of the trademarks for which registration had been sought. Consequently, those names were never registered as trademarks, nor were trademark certificates ever issued; (iv) the applicant association was set up by three founding members who had signed the minutes of the constituent assembly held on 27 April 2009. Consequently, the court had been wrong to hold that the founding decision had been rendered by the applicant association's Holy Synod, as that body had no legal capacity to act before the applicant association was registered; (v) no reasonable explanation had been given as to why the applicant association's intended name did not imply that it concerned a religious organisation; (vi) the court's interpretation that the expression "Greek" was an English translation of "Orthodox Church" was wrong; (vii) the intended name of the applicant association was different from the name of any registered religious organisation, including the name of the MOC to which "Ohrid Archdiocese" had been unlawfully added. In this connection the applicant stated "(it) differs from the MOC, with which we refuse to be associated." It further submitted that the court had allowed registration of two churches despite the fact that their names were substantially the same, namely "Christian Adventist Church (church of the Adventists of the Seventh Day) in the Republic of Macedonia" and "Christian Adventist Church in Macedonia". It concluded the discussion under this head by saying that "had the court had difficulty with the intended name, it could have raised that issue in written correspondence and we would have replied. This clearly suggests that the court would refuse to register [the applicant association] under any name"; (viii) the registration court had given unsubstantiated explanations of a theological and historical nature favourable to the MOC; (ix) the applicable legislation did not preclude a religious community from being in canonical union with other churches in the world; (x) the refusal to register the applicant association violated the freedom of religion of the orthodox Greeks and Serbs in the respondent State, as the intended name suggested that it represented those communities; and (xii) lastly, the applicant association reiterated that it was ready to rectify any error the registration court might ask it to.

34. On 4 February 2010 the Skopje Court of Appeal dismissed the applicant association's appeal, reiterating the reasoning given by the registration court.

2. Proceedings before the Constitutional Court

35. On an unspecified date thereafter, D.N. (Bishop D.) submitted a constitutional appeal to the Constitutional Court, claiming that the authorities' refusal to register the applicant as "the Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy" had affected his religious rights

(б) барањето за регистрација се однесувало на организација која не била предвидена во Законот од 2007 година. Нејзинотоиме не прецизирало дали станува збор за црква, верска заедница или религиозна група.Напротив, тоа подразбирало дека е божествена организација, која ќе функционира како автономна Архиепископија под канонска јурисдикција на Пеќката патријаршија. "Тоа не навело дека е доброволна организација на физички лица", како што се бара според членот 2 од Законот од 2007 година;

(в) целното име на здружението жалител вклучувало имиња или термини кои биле дел од или посочувале на однос со официјалните имиња на држави или верски заедници или канонски територии кои се веќе регистрирани и во странска надлежност. Во врска со ова, судот нашол дека терминот "грко" бил англиски превод на "православна црква".Неговата употреба не била во согласност со Законот од 2007 година (член 10 (3)). "Православната охридска архиепископија" делумно го покривал генеричкото и историско име на МПЦ.; тој не се разликувал од регистрираното име на МПЦ. Тоа име (Охридска архиепископија) се користи од страна на МПЦ "уставно, историски, актуелно и во континуитет" повеќе од 800 години, а само МПЦ имала "историско, верско, морално и материјално право" да го користи. Во врска со ова, судот сметал дека правниот статус, името и официјалните обележја на МПЦ се заштитени со Законот од 2007 година и Уставот. Целното име на жалителот подразбирало дека тоа е под територијална надлежност на странска црква, што е во спротивност со Законот од 2007 година и други закони. Причина за тоа било што МПЦ имала канонска јурисдикција на територијата на тужената држава. Само формално било посочено дека здружението жалител ќе функционира како автономна црква. Ако бил одобрен уписот "тоа ќе функционирало на територијата на одговорната држава како дел од странска православна црква ... ќе функционирало и ќе било управувано самостојно во рамките на канонската јурисдикција на Пеќката патријаршија, односно (СПЦ) ... која немала канонска или било каква друга јурисдикција над (МПЦ) или на територијата на (тужената држава)."Тоа било спротивно на член 1 од Декларацијата на ОН за елиминација на сите форми на нетолеранција и дискриминација врз основа на религија или уверување, член 18 од Универзалната декларација на ОН за човекови права и член 9 од Конвенцијата;

(г) во одлуката за основање биле наведени само привременото место на упис на здружението жалител, без

specified in Articles 16 and 19 of the Constitution and Article 9 of the Convention. In this connection, he claimed that the religious organisation with which he was affiliated had not been allowed registration for many years, and thus had been denied the opportunity to obtain legal-entity status. He stated "I'm prevented from exercising my freedom of religious observance in association with other people on a voluntary basis." He further argued that without legal-entity status the applicant association was prevented from enjoying certain statutory rights: it could not construct religious temples; its members could not conduct religious ceremonies; it could not instruct religion or create religious schools; and it could not manage its property, nor could it hold bank accounts. Bishop D. invited the court to consider his appeal as submitted on behalf of all members of his religious organisation. Since the Constitutional Court had already rejected a similar appeal lodged on behalf of several people (U.br.182/09, see paragraph 55 below), he consented that his appeal be regarded as being submitted only in his name. He further stated:

> "I agree, and after having consulted the other members of my religious community, I know that they also agree, that the Constitutional Court orders registration of the Greek Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy under conditions specified by law and we would adjust to any requirements set by the court. If a change in the name is needed, that should be indicated as a condition for our registration and once it is satisfied, (we) should be registered. If another condition should be fulfilled, that should be specified and we will try to accommodate it."

36. On 15 December 2010 the Constitutional Court rejected the constitutional appeal of D.N. concerning "the freedom of belief and prohibition of discrimination on religious grounds" (*U.br.118/10*). Referring to the courts' decisions rejecting the applicant association's request for registration as "Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy" and relying on Articles 9, 16 and 19 of the Constitution and Article 9 of the Convention, the court stated:

> "The court cannot examine the appeal on the merits since the complainant did not comply with the formal statutory requirements before a competent court (for registration of the applicant). The complainant is willing to comply with the statutory requirements for registration, but he has failed to do so in practice and (he) does not prove that the competent court was wrong in its judgment that those requirements had not been complied with ... in such circumstances, this court cannot rule on the request for the protection of human rights and freedoms in relation to specific final decisions of competent bodies. It is so since the person concerned (*субјектот*) did not take any action in the court proceedings to comply with the statutory requirements, which apply similarly to all citizens. This derives from his request that this court suggest to him what needs to be done for (the applicant association) to be registered, which implies knowledge that there were (certain) flaws which led to non-registration. The complainant was not *a priori* refused registration of his religious community by a final judicial decision. The refusal he received was for non-compliance with the statutory requirements."

наведување на "точно одредено седиште и адреса", како што се бара согласно член 13 § 1 (2) од Законот од 2007 година ; и

(д) епископот Д. Бил определен да го застапуваздружението жалител, но не и да го претставува, како што се бара согласно член 12 § 2 (5) од Законот од 2007 година.

32. Судот за регистрирање заклучил дека уписот на здружението жалител би бил спротивен на Законот од 2007 година. Тој понатаму навел дека:

> "(таквиот упис би ја нарушил) слободата на вероисповест ... на сите физички лица, кои ја манифестираат преку веќе регистрирани верски заедници. Тоа, исто така би го нарушил легитимниот правен статус на други доброволни здруженија на лица запишани во судскиот регистар ... нивните органи на управување, хиерархија, надлежности, називи, верски активности ... "

33. Жалителот поднел жалба, тврдејќи дека (i) судот погрешил кога побарал "стручно мислење" во врска со значењето на "Пеќката патријаршија" од МПЦ, што не било неутрално; (ii) регистрацијата на МПЦ во ноември 2008 година под името "Македонска православна црква-Охридска архиепископија" бил незаконски. Во врска со ова, жалителот доставил извадоци од повеќе медиумски извештаи објавени во тоа време, според кои надлежниот орган на МПЦ, на својата седница одржана на 4 и 5 октомври 2008 година, одбил да го промени името во својот Устав; (iii) МПЦ поднела барање до Заводот за упис на името "Македонска православна црква-Охридска архиепископија" како трговска марка што е ирелевантно, бидејќи станува збор Законот за заштита на индустриска сопственост се однесува на стоки и услуги, а не на верски организации. Во врска со ова, жалителот тврдел дека, во секој случај, Заводот потврдил дека на 6 август 2004 година МПЦ побарала регистрација на седумнаесет трговски марки, вклучувајќи ја и марката "Македонска православна црква-Охридска архиепископија". Сепак, МПЦ никогаш не ја платила котизацијата за која било од трговските марки за кои се барала регистрација. Како резултат на тоа, тие имиња никогаш не биле регистрирани како трговски марки, ниту некогаш биле издадени сертификати затрговски марки; (iv) здружението жалител билоосновано од страна на трите основачки членови кои го потпишале записникот од основачкото собрание одржано на 27 април 2009 година. Како резултат на тоа, судот не бил во право да смета дека одлуката за основање била донесена од страна на Светиот архиерејски синод на здружението жалител, бидејќи тоа тело нема правна легитимација да дејствува пред да се

D. Other relevant information

37. An article published in the daily newspaper *Dnevnik* on 26 September 2002 quoted the then Chairman of the Commission (see paragraph 10 above), who stated that:

> "not at any price will Bishop Jovan (Vraniskoski) be allowed to perform religious rituals or to have a seat in an exarchate."

38. An article published in the daily newspaper *Vest* on 8 April 2004 quoted the following part of a joint statement by the then President of the respondent State and the Archbishop of the MOC:

> "The MOC and the Macedonian State are and will remain together. Schismatics and renegades should be marginalised, isolated and rejected. The media attention they receive, irrespective of motives and intentions, affects both the MOC and Macedonian national and State interests."

39. An article published in the daily newspaper *Večer* on 23 November 2006 reported on discussions held between the Prime Minister of the respondent State and the Archbishop of the MOC regarding certain provisions of the 2007 Act. Following that discussion, the majority of bishops in the MOC, as stated in the article, had requested that the MOC should not accept any compromise which would prevent it from protecting itself against a parallel church, led by Mr Vraniškovski, being created.

40. An article published in the daily newspaper *Večer* on 2 June 2009 reported on the alleged discontent of the applicant's followers about its name as submitted in the second registration proceedings. In this connection the article quoted a letter by Mr Vraniškovski in which he allegedly stated:

> "The (Holy) Synod was governed by the idea that the name of the religious community in respect of which we seek registration does not betray the essence of our Church. You know well that Greek-Orthodox does not mean Greek (by nationality) of Orthodox faith, but that name refers to all known Christian Orthodox Churches."

41. The article continued, stating that Mr Vraniškovski had further asserted that the second part of the name was reasonable because the "Ohrid Orthodox Archdiocese" was a part of the Peć Patriarchy.

изврши упис на здружението жалител; (v) не е дадено разумно објаснување за тоа зошто целното име на здружението жалител не подразбирало дека се однесува на религиозна организација; (vi) толкувањето на судот дека изразот "грко" е англиски превод на "православна црква" е погрешно; (vii) целното име на здружението жалител било различно од името на било која регистрирана верска организација, вклучувајќи го и името на МПЦ, на којанезаконски било додадено "Охридска архиепископија". Во врска со ова, жалителот изјавил "(тоа) се разликува од МПЦ, со која одбиваме да не поврзуваат."Жалителот понатаму тврдел дека судот дозволил регистрација на две цркви и покрај фактот дека нивните имиња биле во суштина исти, имено "Христинанскаадвентистичка црква (црква на адвентистите на седмиот ден) во Република Македонија"и"Христијанска адвентистичка црква во Македонија". Тојја заклучил дискусијата по овој основ велејќи дека "доколку судот имал потешкотии со целното име, тој можеше да го покрене ова прашање во писмена кореспонденција и ние ќе одговоревме. Ова јасно укажува на тоа дека судот би одбил да го регистрира [здружението жалител] под кое било име"; (viii) судот за регистрација дал неосновани објазложенијасо теолошки и историски карактер во полза на МПЦ; (ix) важечките закони не спречувалерелигиозна заедница да биде во канонско единство со другите цркви во светот; (x) одбивањето да се регистрира здружението жалителпретставувало повреда на слободата на вероисповест на православните Грци и Срби во туѓената држава, бидејќи целното име сугерирало дека тоаги претставува тие заедници; и (xii) на крај, здружението жалител повторило дека е подготвено да ги поправи сите грешки кои може да ги побара судот заизвршување на упис.

34. На 4 февруари 2010 година Апелациониот суд Скопје ја одбил жалбата на здружението жалител, повторувајќи го образложението дадено од страна на судот за регистрација.

2. Постапката пред Уставниот суд

35. На неодреден датум потоа, Д.Н. (епископ Д.) поднел уставна жалба до Уставниот суд, тврдејќи дека одбивањето на властите да го регистрираат жалителот како "Грко-православнаохридска архиепископија на Пеќката патријаршија" ги засегнало неговите верски права утврдени во членовите 16 и 19 од Уставот и член 9 од Конвенцијата. Во врска со ова, тој се произнел дека на религиозната организација на која тој припаѓал не и било дозволено регистрирање подолг период, и на тој

II. RELEVANT DOMESTIC LAW AND PRACTICE

A. Relevant domestic law

1. Constitution of 1991, as modified by Amendment VII

42. Article 9 of the Constitution reads as follows:

"Citizens of the Republic of Macedonia are equal in their freedoms and rights, regardless of their sex, race, colour of skin, national and social origin, political and religious beliefs, property and social status.

All citizens are equal before the Constitution and law."

43. Article 16 of the Constitution, as far as relevant, reads as follows:

"Freedom of personal belief, conscience, and thought, and public expression of thought, are guaranteed.

Freedom of speech, public address, public information and the establishment of institutions for public information are all guaranteed ..."

44. Article 19 of the Constitution, in so far as relevant, reads as follows:

"Freedom of religious confession is guaranteed.

The right to express one's faith freely and publicly, individually or with others is guaranteed.

The Macedonian Orthodox Church, as well as the Islamic religious community in Macedonia, the Catholic Church, the Evangelical Methodist Church, the Jewish community and other religious communities and groups are separate from the State and equal before the law.

The Macedonian Orthodox Church, as well as the Islamic religious community in Macedonia, the Catholic Church, the Evangelical Methodist Church, the Jewish community and other religious communities and groups are free to establish schools and other social and charitable institutions, by means of a procedure regulated by law."

45. Article 20 of the Constitution, as far as relevant, reads as follows:

"Citizens are guaranteed freedom of association to exercise and protect their political, economic, social, cultural and other rights and beliefs.

Citizens may freely establish associations of citizens and political parties, join them, and resign from them ..."

46. Article 110 § 3 of the Constitution reads as follows:

"The Constitutional Court of the Republic of Macedonia ...

(3) safeguards the freedoms and rights of individuals and citizens concerning the freedom of belief, conscience, thought and public expression of thought; political association and activity and the prohibition of discrimination among citizens on the grounds of sex, race, religion or national, social or political affiliation ..."

начин било оневозможено да се стекне со статус на правен субјект. Тој изјавил: "Јас сум спречен во остварувањето на мојата слобода на вероисповед заедно со други луѓе на доброволна основа." Тој исто така изнел наводи дека без својството на правно лицездружението жалител било спречено да ужива одредени статутарни права: тоа не може да гради верски објекти; неговите членови не може да спроведуваат верски обреди; не може да држи веронаука или да основа верски училишта; и не може да управува со својот имот, ниту пак може да има банкарски сметки. Епископот Д. го повикал Судот да сметадека неговата жалба е поднесена во име на сите членови на неговата религиозна организација.Со оглед дека Уставниот суд веќе имал отфрлено слична жалба поднесена во име на повеќе лица (У.бр.182/09, види став 55 подолу), тој се согласил неговата жалба да се смета дека е поднесена само во негово име. Тој понатаму навел:

> "Се согласувам, и по консултација со другите членови на мојата религиозна заедница знам дека и тие се согласуваат, дека Уставниот суд наредил регистрација на Грко-православнатаохридска архиепископија на Пеќката патријаршија под услови утврдени со закон, а ние ќе се прилагодиме на сите барања поставени од страна на судот. Ако е потребна промена на името, тоа треба да биде наведено како услов за нашата регистрација и откако ќе се задоволи, (ние) треба да бидеме регистрирани.Ако некој друг услов треба да биде исполнет, тоа треба да биде наведени и ние ќе се обидеме да се приспособиме."

36. На 15 декември 2010 година Уставниот суд ја отфрлилуставната жалба наД.Н. во врска со "слободата на уверувањето и забраната на дискриминација на верска основа" (У.бр.118/10).Повикувајќи се на судските одлуки со кои се отфрла барањето на здружението жалител за регистрација како "Грко-православнаохридска архиепископија на Пеќката патријаршија" и потпирајќи се на членовите 9, 16 и 19 од Уставот и член 9 од Конвенцијата, судот навел:

> "Судот не може да се разгледа основаноста на жалбата бидејќи подносителот не ги испочитувал формалните законски барања пред надлежен суд (за регистрација на жалителот). Подносителот на жалбата е подготвен да ги испочитува законските барања за регистрација, но тоа не го сторил во пракса и (тој) не докажува дека надлежниот суд згрешил во својата оценка дека барањата не биле исполнети ... во такви околности, овој суд не може да одлучува за барањето за заштита на човековите права и слободи во врска со конкретни конечни одлуки на надлежните органи. Тоа е така бидејќи субјектот не превземал било какво дејствие во судската постапка за да ги исполни законските барања, кои се применуваат на сличен начин за сите граѓани.Ова произлегува од неговото барање овој суд да му сугерира што треба да се направи за

2. *Act on religious communities and religious groups of 1997 (Official Gazette no. 35/1997)*

47. The relevant provisions of the 1997 Act read as follows:

Section 3(2)

"Religious communities and groups carry out their activity in accordance with the Constitution, laws and other regulations."

Section 8

"A religious community is a voluntary non-profit association of same-faith believers.

Only one religious community may exist for one religious denomination."

Section 9

"A religious group, according to this law, is a voluntary non-profit association of same-faith believers which is not associated with any registered religious community.

Citizens may freely and publicly establish religious groups in accordance with this law."

Section 11(1)

"The founders of a religious group must designate a responsible person to submit before the competent body an application (*пријава*) within thirty days of the adoption of a decision to establish the group ..."

Section 12

"The name of a religious group should be substantially different from the names of already registered religious communities or groups.

The name should imply that it is about a religious group and its creed.

The name of a religious community or group should not include the words 'Republic of Macedonia', names of foreign States, State or public bodies or institutions, or other insignia.

The seat of a religious community or group ... must be in the Republic of Macedonia."

Section 16

"Religious communities and groups can obtain voluntary contributions for religious and humanitarian purposes. Contributions can be collected on premises that are used for religious rituals, and outside these premises on approval by the competent body for internal affairs.

No one can be forced to make or prevented from making contributions for the purposes specified in sub-paragraph 1 above.

Religious communities and groups cannot compel their believers to make such contributions."

(здружението жалител) да биде регистрирано, што подразбира знаење дека имало (одредени) недостатоци што довеле до неизвршувањето на уписот.На подносителот не му бил *a priori*одбиен уписот на неговатарелигиозна заедница со правосилна судска одлука. Одбивањето што тој го добил било заради неусогласеност со законските барања."

Г. Други релевантни информации

37. Натпис објавен во дневниот весник *Дневник* на 26 септември 2002 година ја цитирал изјавата на тогашниот претседател на Комисијата (види став 10 погоре), кој изјавил дека:

"поникоја цена на епископот Јован (Вранишкоски) нема да му биде дозволено да врши верски обреди или да има седиште во егзархија."

38. Натпис објавен во дневниот весник *Вест*, на 8 април 2004 година го цитирал следниот дел од заедничката изјава дадена од страна на тогашниот претседател на тужената држава и на архиепископот на МПЦ:

"МПЦ и македонската држава се и ќе останат заедно.Расколниците и отпадниците треба да бидат маргинализирани, изолирани и отфрлени.Вниманието на медиумите што го добиваат, без оглед на мотивите и намерите, влијае и на МПЦ и на македонските национални и државни интереси."

39. Натпис објавен во дневниот весник *Вечер*на 23 ноември 2006 информира за дискусиите што се одржале помеѓу премиерот на тужената држава и архиепископот на МПЦ во однос на одредени одредби од Законот од 2007 година. По дискусијата, поголемиот дел од владиците во МПЦ, како што е наведено во натписот, побарал МПЦ да не прифати каков било компромис што ќе ја спречи да се штити од основање на паралелна црква, предводена од г-дин Вранишковски.

40. Еден натпис објавен во дневниот весник *Вечер* на 2 јуни 2009 година информиралза наводното незадоволство на следбениците на жалителот за името што е поднесено во постапката за повторно регистрирање. Во врска со тоа, во натписот се цитира писмото од г-дин Вранишковски во кое тој наводно изјавил:

"(Светиот) Синод бил воден од идејата дека името на религиозната заедница во однос на која ние бараме регистрација не ја предава суштината на нашата Црква. Вие добро знаете дека грко-православна не значи грчка (по националност) на православната вера, туку дека тоа име се однесува на сите познати христијански православни цркви."

48. Sections 7, 15, 20, 22, 24, 25 provided that religious organisations could set up social and humanitarian associations, publish literature, carry out religious rituals, obtain property and other income, set up religious schools, and instruct religion.

3. Act on legal status of churches, religious communities and groups (Official Gazette. No.113/2007)

49. The relevant provisions of the 2007 Act, which repeals 1997 Act (section 36), read as follows:

Section 2

"A church, religious community or group is a voluntary association of physical persons who profess their freedom of religion ..."

Section 5

"Churches, religious communities and groups are free to choose their internal organisation, their management, hierarchy and competency, to appoint responsible persons to act on their behalf (*застапуваат*), and to represent (*претставуваат*) them, and to adopt relevant decisions."

Section 6

"The State respects the identity of churches, religious communities, groups and other forms of religious associations with which it is in a relationship of mutual dialogue and continuing cooperation."

Section 8

"Freedom of expression in terms of religion or thought can be limited in accordance with law only if necessary in the interest of public safety, order, health or morals, as well as the protection of the rights and freedoms of others."

Section 9

"(1) Churches, religious communities and religious groups are registered in the Single Court Register ... and thus obtain legal-entity status ...

(3) A church, religious community or religious group may be entered in the register only if that church, religious community or religious group has not already been registered."

Section 10

"(1) The name and insignia of any new church, religious community and religious group should be different from the names and insignia of other already registered churches, religious communities or groups ...

(3) The term 'Macedonia' can be used upon written approval by the Ministry of Justice."

41. Во натписот се наведува и дека г-дин Вранишковски понатаму тврдел дека вториот дел од името е разумно бидејќи "Охридската православна архиепископија" е дел од Пеќката патријаршија.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ЗАКОНОДАВСТВО И ПРАКСА

A. Релевантно домашно законодавство

1. Уставот од 1991 година, изменет со Амандманот VII

42. Член 9 од Уставот гласи:

"Граѓаните на Република Македонија се еднакви во слободите и правата независно од полот, расата, бојата на кожата, националното и социјалното потекло, политичкото и верското уверување, имотната и општествената положба.

Граѓаните пред Уставот и законите се еднакви."

43. Член 16 од Уставот, во делот кој е релевантен, гласи:

"Се гарантира слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата.

Се гарантира слободата на говорот, јавниот настап, јавното информирање и слободното основање на институции за јавно информирање... "

44. Член 19 од Уставот, во делот кој е релевантен, гласи:

"Се гарантира слободата на вероисповеста.

Се гарантира слободно и јавно, поединечно или во заедница со други, изразување на верата.

Македонската православна црква, како и Исламската верска заедница во Македонија, Католичката црква, Евангелско-методистичката црква, Еврејската заедница и другите верски заедници и религиозни групи се одвоени од државата и се еднакви пред законот.

Македонската православна црква, како и Исламската верска заедница во Македонија, Католичката црква, Евангелско-методистичката црква, Еврејската заедница и другите верски заедници и религиозни групи се слободни во основањето на верски училишта и на социјални и добротворни установи, во постапка предвидена со закон."

45. Член 20 од Уставот, колку што е релевантен, гласи:

"На граѓаните им се гарантира слободата на здружување заради остварување и заштита на нивните политички, економски, социјални, културни и други права и уверувања.

Граѓаните може слободно да основаат здруженија на граѓани и политички партии, да пристапуваат кон нив и од нив да истапуваат ... "

Section 12

"... (2) The following documents are to be enclosed with an application for registration (of a religious entity): the minutes of the constituent assembly; the founding decision; its Charter concerning its status, organisation and operation; a description of its doctrinal sources; a decision authorising a responsible person to act on behalf of and to represent the church, religious community or group; and a certificate of nationality concerning the founders and the person who represents the (religious entity).

(3) Churches, religious communities and groups are all required to appoint a person who will submit an application for registration within thirty days of the date of adoption of the founding decision.

(4) If all the documents listed in sub-paragraph (1) of this provision are not enclosed with the application, the competent court will invite the applicant to submit the requested documents within fifteen days, under threat of the application's being rejected."

Section 13

"(1) The founding decision must specify the following: ... the seat and address of the church, religious community or group in the Republic of Macedonia; ..."

50. Sections 18, 21, 22 and 30 concern religious rituals and ceremonies, the right of churches, religious communities and groups to carry out religious teaching and establish religious schools and humanitarian, cultural, social, health, charitable and other institutions in procedures and under conditions specified by law.

4. Declaration of 23 January 2004 adopted by the Parliament of the respondent State in support of the MOC's autocephaly (Official Gazette no.4/2004)

51. Expressing its regard to MOC's position in the Constitution, its historical role for the Macedonian people and the role of religious communities in ensuring mutual understanding and tolerance between religious confessions, Parliament adopted a Declaration in which it re-stated its support for the autocephaly and unity of the Macedonian Orthodox Church. The Church was encouraged to maintain its unity and recognition of its name and autocephaly by other Orthodox churches. The Declaration further stated Parliament's commitment to maintaining freedom of religion and encouraging mutual respect among all citizens, irrespective of their religious, national or any other affiliation.

5. Rules of the Constitutional Court

52. Section 51 of the Rules of the Constitutional Court provides as follows:

46. Член 110 § 3 од Уставот гласи:

"Уставниот суд на Република Македонија ...

(3) ги штити слободите и правата на човекот и граѓанинот што се однесуваат на слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата; политичкото здружување и дејствување и забраната на дискриминација на граѓаните по основ на пол, раса, верска, национална, социјална и политичка припадност ... "

2. Законот за верски заедници и религиозни групи од 1997 година (Службен весник бр. 35/1997)

47. Релевантните одредби од Законот од 1997 година, гласат:

Член 3(2)

"Верските заедници и религиозни групи ја извршуваат својата дејност во согласност со Уставот, законите и другите прописи."

Член 8

"Верска заедница е доброволно непрофитно здружение на верници од иста вера.

Само една верска заедница може да постои за една верска деноминација."

Член 9

"Религиозна група, во смисла на овој закон, е доброволно непрофитноздружение на верници од иста вера кое не е поврзано со било која регистрирана верска заедница.

Граѓаните може слободно и јавно да основаат религиозни групи во согласност со овој закон."

Член 11(1)

"Основачите на религиозната група мора да определат одговорно лице кое до надлежниот орган ќе поднесе барање за запишување во рок од триесет дена од денот на донесувањето на одлуката за основање на групата ..."

Член 12

"Името на религиозната група треба да биде значително различно од имињата на веќе запишани верски заедници или групи.

Името треба да означи дека се работи за религиозна група и нејзината вера.

Името на верска заедница или група не може да ги содржи зборовите "Република Македонија", имиња на странски држави, државни или јавни органи или институции, или други обележја.

"Any citizen who considers that his or her right or freedom set out in Article 110 § 3 of the Constitution has been violated by a binding individual decision or an action shall have the right to make an application to the Constitutional Court within two months of the day he or she was served with the binding decision or the day he or she became aware of the action, but no longer than five years after the action."

53. Section 56 of the Rules provides as follows:

"If the Constitutional Court finds a violation of freedoms or rights, it can quash the individual decision or ban the action which led to the violation, or (if it finds no violation) it can dismiss the application."

B. Relevant practice of the Constitutional Court

54. On 24 December 1998 the Constitutional Court declared unconstitutional several provisions of the 1997 Act, including sections 13 and 14 of the 1997 Act. According to section 13, a religious group was to be registered by the Commission. Section 14 provided that religious communities and groups obtained legal-entity status following registration. The court held that those provisions violated freedom of religion and were in conflict with the principle of separation between the State and religion (*U.br.223/97*).

55. By a decision of 9 September 2009 the Constitutional Court rejected a constitutional appeal in which an individual complained of a violation of freedom of thought and the prohibition of discrimination on religious grounds, owing to a refusal by the registration court to register a religious community with which she had been associated. The court established that the complainant did not seek protection of her rights and freedoms, but that she had complained on behalf of a group of people associated with the religious community. It further held that the complainant "only formally ... sought protection of freedoms and rights without submitting any arguments, evidence or facts ...". Lastly, the court stated that the complainant had requested that it assessed the application of the law by the registration court in the proceedings for registration of the religious community, which, according to the Constitutional Court, was beyond its jurisdiction (*U.br.182/09*).

56. By a decision of 20 November 2012 (*U.br.24/12*), i.e. after the decision in the present case, the Constitutional Court, relying on Article 9, 16 and 19 of the Constitution, dismissed (*одбива*) a constitutional appeal in which a religious community (not yet set up, *во основање*) and several physical persons complained of discrimination on religious grounds. The appeal concerned a refusal by the registration court to register the religious community because, *inter alia*, the intended name included a term used by an already registered religious community and had doctrinal sources which were identical with those of that community. The court found that the

Седиштето на верската заедница или група ... мора да биде во Република Македонија."

Член 16

"Верски заедници и религиозни групи може да добијат доброволни придонеси за верски и хуманитарни цели.Придонесите може да се собираат на просториите кои се користат за верски обреди, како и надвор од овие простории со одобрение од страна на надлежниот орган за внатрешни работи.

Никој не може да биде принуден да даде или да биде спречен да даде придонес за целите наведени во подстав 1 погоре.

Верските заедници и религиозни групи не може да ги принудат своите верници да дадат такви придонеси."

48. Членовите 7, 15, 20, 22, 24, 25 предвидувале дека верските организации може да основаат социјални и хуманитарни здруженија, да објавуваат литература, да извршуваат верски обреди, да стекнуваат имот и други приходи, да основаат верски училишта и вршат верска поука.

3. Закон за правната положба на црква, верска заедница и религиозна група (Службен весник,бр.113/2007)

49. Релевантните одредби од Законот од 2007 година, кој го укинува Законот од1997 година (член 36), гласат:

Член 2

"Црква, верска заедница или религиозна група е доброволна заедница на физички лица кои ја остваруваат слободата на верисповедта... "

Член 5

"Црквата, верската заедница и религиозната групаимаат право внатрешно слободно да се организираат со нивни органи на управување, хиерархија и надлежност и да определуваат одговорни лицакои ќе ги застапуваат и претставуваат и да донесуваат акти во врска со тоа."

Член 6

"Државата го почитува идентитетот на црквите, верските заедници, религиозните групи и другите облици на религиозно здружувањеи со нив воспоставува однос на постојан дијалог и развива облици напостојана соработка."

Член 8

"Со закон може да се ограничи слободата на изразување на религијата или убедувањето доколку тоа е неопходно во интерес на јавната сигурност, поредокот, здравјето, моралот или заштитата на правата и слободите на другите."

refusal was in compliance with the 2007 Act, since the name and doctrinal sources of a religious community were distinctive elements of a religious entity through which "it is identified and recognised by the public". It further stated:

> "This concerns in particular smaller religious entities, namely [entities] that ... manifest their distinctiveness through these two elements. Hence, equating the complainant (the religious community) with another already registered religious entity can mislead the public, namely it can confuse believers, which is at the same time itself a violation of their religious beliefs. It is not in dispute that the right of a religious entity to be registered should be secured in the context of freedom of religion, but nor should it violate the religious rights and feelings of the members of already registered religious entities.
>
> ... Each religious entity, church, religious community or a group has the right to be distinct and to be recognised in public by its identity. The absence of such (distinctiveness) or the competition leads to confusion and misunderstanding by the public. (Such is the case) if there are more parallel entities which are in competition, indefinite parallelism and division.
>
> The aim of the statutory requirement that the name and official insignia of religious entities, including doctrinal sources, not be identical (*неидентичност на името и официјалните обележја*) ... is to prevent confusion among believers, incorrect perceptions, and lawful indefinite division of same-faith believers in several religious communities or entities. In the court's view, these aims are legitimate and necessary in order to protect the freedoms and rights of others, to secure religious tolerance and prevent religious conflicts, as part of ensuring public safety, which is the responsibility of the State."

57. The Government further submitted copies of more than ten decisions in which the Constitutional Court had dismissed on the merits constitutional appeals in which physical persons had complained of violation of their freedom of thought and public expression of thought and the principle of non-discrimination.

58. By a decision of 13 June 2012 the Constitutional Court rejected a constitutional appeal by a single-member limited liability company. Relying on section 51 of the Rules of the court (see paragraph 52 above), the court found that such an appeal could be lodged only by "a physical person, namely a citizen" (*U.br.61/12*).

Член 9

"(1) Црква, верска заедница и религиозна група се запишуваат во Единствениот судски регистар ... со што стекнуваат својство на правнолице ...

(3) Во надлежниот регистар се запишува црква, верска заедница и религиозна група доколку претходно веќе не е извршена регистрација на таа црква, верска заедница и религиозна група."

Член 10

"(1) Името и официјалните обележја на секоја нова црква, верска заедница и религиозна група треба да се разликуваат од називите и официјалните обележја на веќе регистрираните цркви, верски заедници и религиозни групи ...

(3) За употребата на името "Македонија" Министерството за правда дава писмена согласност."

Член 12

"... (2) Кон барањето од ставот (1) на овој член се доставуваат: записник од одржано основачко собрание; акт за основање; акт(повелба) со која се уредува статусот, организацијата и дејствувањето; опис на изворите на учењето; одлука за определување на лице овластено за застапување и претставување на црква, верска заедница ирелигиозна група; и доказ за државјанство на основачите и лицето овластено да застапува и претставува црква, верска заедница и религиозна група.

(3) Црквата, верската заедница и религиозната група се должни да определат одговорно лице, кое до надлежниот регистар ќе поднесе барање за запишување во рок од триесет дена од денот на донесувањето на одлуката за основање.

(4) Ако кон барањето од ставот (1) на овој член не се доставени сите потребни документи, надлежниот суд ќе го повика подносителот на барањето во рок од 15 дена од известувањето да ги достави потребните документи, а во спротивно барашњето ќе го отфрли."

Член 13

"(1) Актот за основање мора да го содржи следново: ... седиштето и адресата на црквата, верската заедница и религиозната група во Република Македонија; ... "

50. Членовите 18, 21, 22 и 30 се однесуваат на верски обреди и церемонии, правото на црквите, верските заедници и религиозни групи да вршат верска настава и да основаат верски училишта и хуманитарни, културни, социјални, здравствени, добротворни организации и други институции во постапка и под услови утврдени со закон.

III. RELEVANT INTERNATIONAL MATERIALS

Opinion on the Draft Law on the legal status of churches, religious communities and religious groups, European Commission for Democracy Through Law (Venice Commission) Opinion No. 424/2007, 22 March 2007

59. The relevant parts of the Opinion which concerned the draft Act 2007 read as follows:

> "58. The Venice Commission considers that it is not clear whether this wording (referring to section 9 (3) of the Act 2007, see above) means that the same religious entity may not register more than once or whether the phrase "has not been already registered" would mean that the Single Register Court (which is the registering body) must assess the individuality of each church, religious community or religious group and exercise its discretion by registering only one "denomination" of this religious entity.
>
> 59. Religions can split: it has happened several times in the past and might happen in the future. A religion which is considered the same religion can split into different schisms, each part of the same religion should be entitled to register and to acquire legal personality, quite apart from other rights. If registering would not be possible, it would be a serious breach of the international requirements regarding freedom of religion.
>
> 60. Moreover this draft would leave to a public authority - i.e. the Court in charge of the Register - the discretionary power to assess and compare similarities or differences between religious entities and consequently enter into theological questions. This would be considered under international understanding as an unnecessary interference of state bodies into the freedom of religion or belief ...
>
> ...
>
> 73. Moreover it cannot be considered either that a name of a religious entity has to be protected by the State authorities in the same way as a name which would be protected under intellectual property law or trademark law and which would, for instance, prevent someone from using the same name and seek to protect consumers from confusion.
>
> 74. Registration of a religious entity cannot be assimilated to the registration of a trademark. All the more so since in the latter case novelty and originality must be proven, which in the case of orthodoxy would be hard to show. In addition to novelty and originality a distinctive element is required in order to protect the consumers. This distinctive element would exist because in the controversial issue currently at stake in the country there is a distinctive element whereby one Church refers to a State while another to another State. Hence assimilating the registration of the name of religious entity to the registration and protection of trademarks is not relevant."

4. Декларацијата од 23 јануари 2004 година усвоена од страна на Собранието на одговорната држава, во знак на поддршка на автокефалноста на МПЦ (Службен весник, бр.4/2004)

51. Изразувајќи ја почитта кон позицијата на МПЦ во Уставот, нејзината историска улога за македонскиот народ и улогата на верските заедници во обезбедување на меѓусебно разбирање и толеранција помеѓу верските заедници, Собранието усвоилоДекларација во која повторно ја искажало својата поддршка за автокефалноста и единството на Македонската православна црква.Црквата била охрабрена да го задржи своето единство и признавањето на нејзиното име и автокефалност од другите православни цркви.Во Декларацијата понатаму се навела посветеноста на Собранието за задржување на слободата на вероисповест и поттикнување на меѓусебното почитување на сите граѓани, без оглед на нивната верска, национална или која било друга припадност.

5. Деловник на Уставниот суд

52. Во член 51 од Деловникот на Уставниот суд се предвидува следново:

"Секој граѓанин што смета дека со поединечен акт или дејство му е повредено право или слобода утврдени во член 110 алинеја 3 од Уставот може да бара заштита од Уставниот суд во рок од два месеци од денотна доставувањето на конечен или правосилен поединечен акт, односно од денот на дознавањето за дејството, но не подоцна од пет години од денот на неговото превземање."

53. Член 56 од Деловникот предвидува како што следува:

"Со одлуката за заштита на слободите и правата Уставниот суд ќе утврди дали постои нивна повреда и во зависност од тоа ќе го поништи поединечниот акт, ќе го забрани дејството со кое е сторена повредата или ќе го одбие барањето."

Релевантна судска пракса на Уставниот суд

54. На 24 декември 1998 година Уставниот суд прогласил за неуставни неколку одредби од Законот од 1997 година, вклучувајќи ги членовите 13 и 14 од Законот од 1997 година. Според член 13 религиозната група требало да биде запишана од страна на Комисијата. Член 14 предвидувал верските заедници и религиозните групи да добијат статус на правнолице по запишувањето.Судот утврдил дека овие одредби претставуваат повреда на слободата на вероисповест и се во

THE LAW

I. ALLEGED VIOLATIONS OF THE CONVENTION

60. The applicant complained that the refusal of the respondent State to register it had been in violation of its rights under Articles 9 and 11 of the Convention. It further alleged that the refusal had also been in violation of Article 14 and Article 1 of Protocol No. 12 to the Convention, in that its members had been put in a disadvantageous position in relation to members of registered religious groups, which could protect individual and collective rights of their members. The relevant Articles read as follows:

Article 9

"1. Everyone has the right to freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief and freedom, either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief, in worship, teaching, practice and observance.

2. Freedom to manifest one's religion or beliefs shall be subject only to such limitations as are prescribed by law and are necessary in a democratic society in the interests of public safety, for the protection of public order, health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others."

Article 11

"1. Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and to freedom of association with others, including the right to form and to join trade unions for the protection of his interests.

2. No restrictions shall be placed on the exercise of these rights other than such as are prescribed by law and are necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals or for the protection of the rights and freedoms of others. This Article shall not prevent the imposition of lawful restrictions on the exercise of these rights by members of the armed forces, of the police or of the administration of the State."

Article 14

"The enjoyment of the rights and freedoms set forth in [the] Convention shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth or other status."

Article 1 of Protocol No. 12

"1. The enjoyment of any right set forth by law shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth or other status.

спротивност со принципот наодвоеност помеѓу државата и религијата (У.бр.223/97).

55. Со одлука од 9 септември 2009 година Уставниот суд ја отфрлил уставната жалба во која поединец се жалел на повреда на слободата на мислата и забраната на дискриминација на верска основа, што се должело на одбивањето од страна на судот за регистрација да регистрира верска заедница на која таа припаѓала. Судот утврдил дека подносителката не барала заштита на своите права и слободи, туку дека се жалела во име на група на луѓе поврзани со верската заедница. Тој понатаму сметал дека подносителката "само формално ... барала заштита на слободите и правата без да достави било какви аргументи, докази или факти ...".На крајот, судот се произнел дека подносителката побаралатој да ја оцени примената на законот од страна на судот за регистрација во постапката за регистрација на верската заедница, што, според Уставниот суд, било надвор од негова надлежност (У.бр.182/09).

56. Со одлука од 20 ноември 2012 година (У.бр.24/12), односно по донесувањето на одлуката во овој случај, Уставниот суд, потпирајќи се на член 9, 16 и 19 од Уставот, ја одбил уставната жалба во која верска заедница (во основање) и неколку физички лица се жалеле на дискриминација на верска основа. Жалбата се однесувала на одбивањето од страна на судот за регистрација да ја регистрира верската заедница затоа што, меѓу другото, целното име вклучувалоиме кое се користи од страна на веќе регистрирана верска заедница и ималаизвори на учење идентични со оние на таа заедница. Судот утврдил дека одбивањето е во согласност со Законот од 2007 година, бидејќи името и изворите на учење на верска заедница се карактеристични елементи на верски субјект преку кој "тој се идентификува и признава од страна на јавноста". Тој понатаму навел:

> "Ова особено се однесува на помалите верски субјекти, имено [субјекти] кои ... ја манифестираат својата посебност преку овие два елементи.Оттука, изедначувањето на жалителот (верската заедница) со друг веќе регистриран верски субјект може да ја доведе јавноста во заблуда, односно тоа може да ги збуни верниците, што е во исто време самото повреда на нивните верски убедувања.Неспорно е дека правото на верски субјект да биде регистриран треба да биде обезбеден во контекст на слободата на вероисповест, нот тоа не треба да ги крши верските права и чувствата на припадниците на веќе регистрираните верски субјекти.
>
> ... Секој верски субјект, црква, верска заедница или религиозна група има *право* да биде различен и да биде препознаен во јавноста по

2. No one shall be discriminated against by any public authority on any ground such as those mentioned in paragraph 1."

A. Scope of the case

61. The Court, being the master of the characterisation to be given in law to the facts of the case (see *Söderman v. Sweden* [GC], no. 5786/08, § 57, ECHR 2013 and *Moretti and Benedetti v. Italy*, no. 16318/07, § 27, 27 April 2010), considers that the applicant's complaints should be analysed from the standpoint of Article 11 of the Convention read in the light of Article 9 (see *Emin and Others v. Greece*, no. 34144/05, § 18, 27 March 2008). This is because the central issue is the non-recognition by the respondent State of the applicant as a religious (legal) entity and its inability accordingly to act collectively in the religious sphere (see *Moscow Branch of the Salvation Army v. Russia*, no. 72881/01, §§ 74 and 75, ECHR 2006-XI, and *Church of Scientology Moscow v. Russia*, no. 18147/02, § 64, 5 April 2007).

B. Admissibility

The Government's preliminary objection on exhaustion of domestic remedies

(a) The parties' submissions

62. The Government, which confirmed that the same applicant association had applied for registration in both proceedings, submitted that the constitutional appeal specified in Article 110 § 3 of the Constitution had been an effective remedy regarding the rights and freedoms invoked by the applicant in the present case. In support of their arguments they referred to the relevant jurisprudence of the Constitutional Court (see paragraphs 56 and 57 above) and provided statistical information regarding cases submitted to the Constitutional Court under Article 110 § 3 of the Constitution. Between 1992 and 2012, of 214 constitutional appeals lodged with the Constitutional Court thirty-five were decided on the merits (in only one case, in 2010, the court found a violation of freedom of political activity) and 164 were rejected on formal grounds. Whether the court would decide a constitutional appeal on the merits depended on "(its) quality and the facts and evidence submitted in support". They maintained that the application, in part concerning the refusal of the national authorities to register the applicant under the name "Orthodox Ohrid Archdiocese", was to be declared inadmissible, because the constitutional appeal filed by Bishop D. on 15 July 2007 had been rejected as belated, having been lodged outside the two-month time-limit specified in the Rules of the Constitutional

својотидентитет.Непостоењето на таква (посебност) или конкуренцијата доведува до конфузија и недоразбирање кај јавноста. (Таков е случајот) ако има повеќе паралелни субјекти кои се конкуренција, неодреден паралелизам и поделба.

Целта на законскиот услов за неидентичност на името и официјалните обележја на верските субјекти, вклучувајќи ги изворите на учење, ... е да се спречи забуна меѓу верниците, неточна перцепција и законито неодредена поделба на верници од иста вероисповест во повеќе верски заедници или правни субјекти. Според мислењето на Судот, овие цели се легитимни и неопходниза заштита на слободите и правата на другите, за да се обезбеди верска толеранција и да се спречи верски конфликти, како дел од обезбедувањето на јавната сигурност, што е во надлежност на државата."

57. Владата понатаму достави копии од повеќе од десет одлуки во кои Уставниот суд одбил уставни жалби заради неоснованост, во кои физички лица се жалеле на повреда на нивната слобода на мислата и јавното изразување на мислата и на начелото на забрана на дискриминација.

58. Со одлука од 13 јуни 2012 година Уставниот суд отфрлил уставна жалба од страна на друштво со ограничена одговорност на едно лице.Потпирајќи се на членот 51 од Деловникот на судот (види став 52 погоре), судот утврдил дека таква жалба може да поднесе само "физичко лице, односно граѓанин" (У.бр.61/12).

III. РЕЛЕВАНТНИ МЕЃУНАРОДНИ МАТЕРИЈАЛИ

Мислење за Предлог-законот за правниот статус на црквите, верските заедници и религиозни групи, Европска комисија за демократија преку правото (Венецијанска комисија), Мислење бр.424/2007, 22 март 2007 година

59. Релевантните делови на Мислењето кое се однесува на Предлог-законот од 2007 година гласат:

"58. Венецијанската комисија смета дека не е јасно дали оваа формулација (се однесува на член 9 (3) од Законот од 2007, види погоре) значи дека истиот верски субјект не може да се регистрира повеќе од еднаш или дали фразата "веќе не е регистриран"би значело дека Единствениот суд за регистрација (кој е органот што врши регистрирање) треба да изврши оцена на индивидуалноста на секоја црква, верска заедница или религиозна група и да го оствари своето дискрециono право со регистрирање само на една"деноминација"на овој верски субјект.

59. Религиите може да се поделат: тоа се случило неколку пати во минатото и може да се случи во иднина. Религија, која се смета за иста

Court. It could not therefore be said that that court had declined jurisdiction to decide the alleged violations complained of.

63. The applicant association disagreed that the constitutional appeal was available, and was an effective remedy for its complaints. As to the availability of this remedy, it argued that according to the applicable legislation (see paragraphs 46 and 52 above), and the jurisprudence of the Constitutional Court (see paragraphs 57 and 58 above), it was only physical persons who had the requisite standing to bring a constitutional appeal. A decision whereby the Constitutional Court recognised the standing of a similar association (see paragraph 55 above) was irrelevant since the court had examined that case *in abstracto*. Furthermore, the grounds on which the Constitutional Court had rejected the appeals lodged by Bishop D., a member of the applicant association, clearly demonstrated that it declined jurisdiction to decide issues complained of. Lastly, the Constitutional Court protected members of associations of a political nature, unlike the applicant association.

64. In submitting that the constitutional appeal was not effective the applicant association referred to the statistical data provided by the Government (see paragraph 62 above) and the reasons given by the Constitutional Court for rejecting the appeals of (Bishop) D. and in other similar cases. In its view, this demonstrated that it had never embarked on a thorough review of the specific circumstances of a particular case, but rather that it had accepted the grounds provided by the lower courts.

65. In any event, given the constitutional appeals of (Bishop) D. and the reasons provided by the Constitutional Court in those proceedings, the applicant was to be considered as having exhausted all remedies.

(b) The Court's assessment

66. The relevant Convention principles have been summarised in the Court's judgment in the case of *Vučković and Others* (see *Vučković and Others v. Serbia* (preliminary objection) [GC], nos. 17153/11 and 29 others, §§ 69-77, 25 March 2014). In particular, "the obligation to exhaust" requires an applicant to make normal use of remedies which are available and sufficient in respect of his or her Convention grievances. The existence of the remedies in question must be sufficiently certain not only in theory but in practice, failing which they will lack the requisite accessibility and effectiveness. Article 35 § 1 also requires that the complaints intended to be made subsequently in Strasbourg should have been made to the appropriate domestic body, at least in substance, and in compliance with the formal requirements and time-limits laid down in domestic law and, further, that any procedural means that might prevent a breach of the Convention should have been used. Where an applicant has failed to comply with these requirements, his or her application should in principle be declared

религија може да се подели во различни групи, секој дел од истата вера треба да има право да се регистрира и да се здобие со статус на правно лице, сосема независно од другите права.Ако регистрацијата не би била можно, би претставувало сериозно прекршување на меѓународните барања во врска со слободата на религијата.

60. Покрај тоа, овој предлог ќе остави на јавен орган - односно судот надлежен за регистарот - дискрециono право да ги оцени и да ги спореди сличностите и разликите помеѓу верските субјекти, а со тоа да навлезе во теолошки прашања. Ова би се сметалоспоред меѓународнотосфаќање непотребно мешање на државните органи во слободата на вероисповест или убедување ...

...

73. Покрај тоа, не може да се смета ниту дека име на верски субјект мора да биде заштитено од страна на државните органи на ист начин како име кое би се заштитило со Законот за заштита на интелектуална сопственост или Законот за трговски марки и кои, на пример, би спречиле некој да го користи истото име и би се обиделе да заштитат потрошувачи од конфузија.

74. Регистрацијата на верски субјект не може да биде поистоветена со регистрација на трговска марка. Дотолку повеќе што во вториот случај мора да се докажатновината и оригиналноста, што во случај на православието би било тешко да се покаже. Покрај новината и оригиналноста потребен е карактеристичен елемент со цел да се заштитат потрошувачите. Овој карактеристичен елемент би постоел, бидејќи во контроверзното прашање во моментов во земјата има карактеристичен елемент при што една црква упатува на една држава, додека друга на друга држава.Оттука,поистоветувањето на регистрацијата на името на верски субјект со регистрацијата и заштитата на трговски марки не е релевантно."

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА НА КОНВЕНЦИЈАТА

60. Жалителот се жалеше дека одбивањето на туженатa државa да го регистрира билоповрдеа на неговите права според член 9 и 11 од Конвенцијата. Тој понатамутврдеше дека одбивањето исто така е во спротивност со член 14 и член 1 од Протоколот бр.12 кон Конвенцијата, во тоа што неговите припадници биле ставени во неповолна положба во однос на припадниците на регистрирани религиозни групи, кои може да ги заштитат поединечните и колективните права на своитеприпадници. Релевантните членови гласат:

inadmissible for failure to exhaust domestic remedies (see, *ibid.*, §§ 71 and 72).

67. Turning to the present case, it notes that the Constitutional Court's jurisdiction in protecting human rights and freedoms is regulated by Article 110 § 3 of the Constitution and further specified in the Rules of the Constitutional Court (see paragraphs 46, 52 and 53 above). Article 110 § 3 of the Constitution provides for an exhaustive list of rights and freedoms on which the Constitutional Court is competent to decide. On that list, and relevant to the present case, are the freedoms of belief, conscience, thought and public expression of thought, as well as the prohibition of discrimination on the grounds of religion. Articles 9, 16 and 19 of the Constitution concerned these rights, and were relied upon by the Constitutional Court in the relevant decisions (see paragraphs 20 and 36 above).

68. In several previous cases against the respondent State, the Court accepted that the constitutional appeal was to be regarded an effective remedy with respect to these rights and freedoms (see *Kosteski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*, no. 55170/00, 13 April 2006; *Šijakova and others v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* (dec.), no. 67914/01, 6 March 2003; and, in the context of Article 10 of the Convention, *Osmani and Others v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* (dec.), no. 50841/99, 11 October 2001, and *Vraniškovski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* (dec.), no. 37973/05, 26 May 2009).

69. However, the present case is to be distinguished from the above cases for the following reasons. First, the applicant is a non-registered religious association, unlike the above cases, which were submitted by physical persons. Secondly, besides freedom of religion and non-discrimination it also concerns an alleged violation of freedom of association under Article 11 of the Convention, which safeguards associative life against unjustified State interference (see *Kimlya and Others v. Russia*, nos. 76836/01 and 32782/03, § 81, ECHR 2009).

70. The Court notes that, as argued by the applicant, the Constitutional Court was competent, by virtue of Article 110 § 3 of the Constitution, to protect the rights and freedoms enumerated in that Article in respect "of individuals and citizens". The Rules of that court further specified that "any citizen" could seek protection from the Constitutional Court of the rights and freedoms set out in that Article. The relevant jurisprudence of the Constitutional Court demonstrates clearly that it had full jurisdiction to decide constitutional appeals submitted by physical persons (see paragraph 57 above). However, the domestic practice was somewhat uncertain when it comes to a constitutional appeal of an association or organisation through which individual members act collectively in a field of

Член 9

"1. Секој има право на слобода на мислата, совеста и религијата; вклучувајќи го и правото на промена на религијата или уверувањето и слобода сам или во заедница со другите, јавно или приватно, да ја изрази својата религија или убедување, преку почитување, поучување, богослужба и обред.

2. Слободата на изразување на религијата или убедувањето може да биде предмет само на оние ограничувања што се пропишани со закон и се неопходни во едно демократско општество во интерес на јавната сигурност, за заштита на јавниот ред, здравјето и моралот, или за заштита на правата и слободите на другите "

Член 11

"1. Секој има право на слобода на мирно собирање и слобода на здружување со други, вклучувајќи го и правото да основа и да се зачленува во синдикати заради заштита на неговите интереси.

2. Никој не може да биде ограничен во остварувањето на овие права, освен ограничувањата што се пропишани со закон и се неопходни во едно демократско општество во интерес на националната безбедност или јавната сигурност, за спречување на нереди или криминал, за заштита на здравјето и моралот или за заштита на правата и слободите на другите. Овој член не спречува наметнување на законски ограничувања на остварувањето на овие права од страна на припадниците на вооружените сили, полицијата или државната администрација".

Член 14

"Уживањето на правата и слободите утврдени во Конвенцијата треба да се обезбеди без никаква дискриминација заснована врз пол, раса, боја на кожа, јазик, религија, политичко или друго мислење, национално или социјално потекло, припадност на национално малцинство, имот, раѓање или друг статус."

Членот 1 од Протоколот бр.12

"1. Уживањето на секое право предвидено со закон ќе биде обезбедено без дискриминација врз било која основа како пол, раса, боја на кожа, јазик, религија, политичко или друго мислење, национално или социјално потекло, припадност на национално малцинство, имот, раѓање или друг статус.

2. Никој не смее да биде дискриминиран од страна на јавен орган по било кој основ како што се основите наведени во став 1."

А. Опсег на случајот

61. Судот, како господар на карактеризацијаташто треба да се даде во законот на фактите на случајот (види *Söderman v. Sweden* [GC], бр.5786/08, § 57, ECHR 2013 и *Moretti and Benedetti*

mutual interest. From the available material, it appears that the Constitutional Court initially declined jurisdiction to decide such appeals (see paragraphs 20, 36 and 55 above). This practice prevailed in 2009-2010 i.e. at the time when D.N., a founding member of the applicant association, lodged constitutional appeals which had relevance for the present case. It was only later, and only in one case, that the Constitutional Court accepted jurisdiction and decided on the merits an appeal submitted by a religious community which was not recognised, as in the present case, as having legal-entity status (see paragraph 56 above).

71. The Court further notes that Article 110 § 3 of the Constitution explicitly included freedom of association, in its political dimension only, on the list of rights and freedoms on which the Constitutional Court was competent to decide. The Court was not presented with any argument or an example of domestic jurisprudence that any other aspect of freedom of association, including the religious aspect, fell within the jurisdiction of the Constitutional Court (see, *mutatis mutandis*, *Association of citizens Radko and Paunkovski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* (dec.), no. 74651/01, 8 July 2008, in which the Court did not take a definitive stance whether Article 110 § 3 of the Constitution provided sufficient legal grounds for lodging a constitutional appeal regarding freedom of association). Indeed, Article 20 of the Constitution, which concerns freedom of association, was neither relied on by the complainants nor was it quoted by the Constitutional Court in any of the relevant decisions referred to by the parties (see paragraphs 20, 36, 55 and 56 above).

72. The Court, however, does not consider it necessary to decide whether the applicant would have had standing to lodge a constitutional appeal in respect of the grievances complained of, including freedom of association. It is so since the Government's objection did not concern these aspects of the remedy, but rather that the first appeal by D.N., the founding member of the applicant association (see paragraph 62 above), had not been submitted in good time. In the absence of an explicit objection by the Government, the Court accepts that the constitutional appeals submitted by D.N. applied likewise to the applicant association, and concerned all grievances that it raised before the Court, including the alleged violation of the freedom of association.

73. The Court notes that D.N. was a founding member of the applicant association (see paragraphs 25 and 27 above). He challenged before the Constitutional Court both the decisions of the competent authorities refusing to recognise the applicant as a religious entity (see paragraphs 19 and 35 above). In the constitutional appeals he raised the grievances of which the applicant complained before the Court. The Constitutional Court rejected both appeals and provided extended reasons for its decisions. In its decision of 9 September 2009 the Constitutional Court explicitly stated that "it had

v. Italy, бр.16318/07, § 27, 27 април 2010 година), смета дека жалбените наводи на жалителот треба да се разгледуваат од аспект на членот 11 од Конвенцијата земени во врска со член 9 (види *Emin and Others v. Greece*, бр.34144/05, § 18, 27 март 2008 година). Тоа е затоа што централното прашање е непризнавањето од страна на тужената држава на жалителот како религиозно (правно) лице и неговата неспособност соодветно за колективно дејствување во религиозната сфера (види *Moscow Branch of the Salvation Army v. Russia*, бр.72881/01, §§ 74 и 75, ECHR 2006XI и *Church of Scientology Moscow v. Russia*, бр.18147/02, § 64, 5 април 2007 година).

Б. Допуштеност

Прелиминарниот приговор на Владата за исцрпување на домашните правни лекови

(А) Поднесоци на странките

62. Владата, која потврди дека истото здружение жалител поднело барање за регистрација во двете постапки, се произнесе дека уставната жалба наведена во член 110 § 3 од Уставот била ефикасен правен лек во однос на правата и слободите на кои се повикува жалителот во конкретниот случај. Во поткрепа на своите аргументи тааупати на релевантната судска пракса на Уставниот суд (види ставови 56 и 57 погоре) и достави статистички податоци за случаите поднесени до Уставниот суд во согласност со член 110 § 3 од Уставот. Помеѓу 1992 и 2012 година, од 214 уставни жалби поднесени до Уставниот суд за триесет и пет се одлучило за основаноста на жалбата (само во еден случај, во 2010 година, судот утврдил повреда на слободата на политичка активност) а 164 биле отфрлени на формална основа. Дали судот ќе одлучува за основаноста на уставна жалба зависело од "(нејзиниот) квалитет и фактите и доказите доставени во прилог". Таа тврдеше дека жалбата, во делот што се однесува на одбивањето на националните органи да го регистрираат жалителот под името "Православна охридска архиепископија", требало да се прогласи за недопуштена, бидејќи уставната жалба поднесена од страна на епископот Д. на 15 јули 2007 година била отфрлена како ненавремена, бидејќи била поднесенапо истекот од рокот од два месеци утврден со Деловникот на Уставниот суд. Од тие причини, не можело да се каже дека тој суд одбил надлежност да одлучува за наводните повреди за кои е изјавена жалба.

no jurisdiction" to examine D.N.'s complaints regarding the authorities' refusal to recognise the applicant association as a religious entity under the name "Orthodox Ohrid Archdiocese" (see paragraph 20 above). D.N.'s second constitutional appeal regarding the non-registration of the applicant association as "Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy" was rejected since "the refusal (to register the applicant) was due to non-compliance with the statutory requirements ...". It concluded accordingly that "... (it) cannot rule on the request for the protection of human rights and freedoms in relation to specific final decisions of competent bodies" (see paragraph 36 above). In such circumstances, the fact that D.N.'s appeal of 15 July 2007 was belated is of no relevance.

74. In view of the foregoing, the Court considers that the applicant association did everything that could reasonably be expected of it to exhaust domestic remedies.

75. The Court notes that the Government did not raise any other objection regarding the admissibility of the application. The Court notes that the application is not manifestly ill-founded within the meaning of Article 35 § 3 (a) of the Convention. No other ground for declaring it inadmissible has been established. It must therefore be declared admissible.

C. Merits

1. Existence of an interference, whether it was "prescribed by law", and whether it pursued a legitimate aim

(a) The parties' submissions

76. The Government accepted that the refusal of the authorities to register the applicant association amounted to an interference with its rights under this head. In doing so they relied on the 1997 and 2007 Acts, as applicable at the material time, and stated also that the refusal had pursued a legitimate aim, namely that of the protection of the rights and freedoms of others.

77. The applicant association did not submit any substantive arguments to the contrary.

(b) The Court's assessment

78. It has been the Court's settled case-law that a refusal by the domestic authorities to grant legal-entity status to an association, religious or otherwise, of individuals amounts to an interference with the exercise of the right to freedom of association (see *Gorzelik and Others v. Poland* [GC], no. 44158/98, § 52, ECHR 2004-I, and *Sidiropoulos and Others v. Greece*, 10 July 1998, § 31, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-IV). Such a refusal directly affects both the group itself and also its presidents, founders

63. Здружението жалител не се согласи дека била на располагање уставната жалба и дека била ефикасен лек за неговите жалбени наводи. Што се однесува до достапноста на овој правен лек, тој тврдеше дека во согласност со важечката законска регулатива (види ставови 46 и 52 погоре), како и судската пракса на Уставниот суд (види ставови 57 и 58 погоре), само физички лица ја имале потребната легитимација за да поднесат уставна жалба. Одлуката со која Уставниот суд ја признал легитимацијата на слично здружение (види став 55 погоре) е ирелевантна бидејќи судот го испитал тој случај *in abstracto*.Понатаму, основите врз кои Уставниот суд ги отфрлил жалбите поднесени од страна на епископот Д., припадник на здружението жалител, јасно покажале дека тој одбил надлежност да одлучува по прашањата за кои е поднесена жалба. И на крај, Уставниот суд заштитувал припадници на здруженија од политичка природа, за разлика од здружението жалител.

64. Во тврдењето дека уставната жалба не е ефикасна здружението жалител се повика на статистичките податоци обезбедени од страна на Владата (види став 62 погоре) и причините дадени од страна на Уставниот суд за отфрлање на жалбите на (епископ) Д. и во други слични случаи. Според судот, тоа покажало дека тој никогаш не се впуштил во темелна преиспитување на посебните околности на конкретен случај, туку дека ги прифатил основите обезбедени од страна на пониските судови.

65. Во секој случај, со оглед на уставните жалби на (епископ) Д. и причините дадени од страна на Уставниот суд во тие постапки, треба да се смета дека жалителот ги исцрпел сите правни лекови.

(б) Оценка на Судот

66. Релевантните принципи на Конвенцијата се сумирани во пресудата на Судот во случајот*Vučković and Others* (види*Vučković and Others v. Serbia*(прелиминарен приговор) [GC], бр.17153/11 и 29 други, §§69-77,25 март 2014 година). Особено, "обврската за исцрпување"бара од жалителот нормално да ги искористиправните лекови кои се достапни и доволни во однос на неговите жалбени наводи согласно Конвенцијата. Постоењето на предметните правни лекови мора да е доволно сигурно не само во теорија, туку и во пракса, во спротивно тие ќе ја немаат потребната достапност и ефективност. Член 35 § 1 исто така бара жалбените наводи што потоа се има намера да

or individual members (see *The United Macedonian Organisation Ilinden and Others v. Bulgaria*, no. 59491/00, § 53, 19 January 2006; *Partidul Comunistilor (Nepeceristi) and Ungureanu v. Romania*, no. 46626/99, § 27, 3 February 2005; and *APEH Üldözötteinek Szövetsége and Others v. Hungary (dec.)*, no. 32367/96, 31 August 1999). Where the organisation of a religious community is in issue, as in the present case, a refusal to recognise it as a legal entity has also been found to constitute interference with the right to freedom of religion under Article 9 of the Convention, as exercised by both the community itself and its individual members (see *Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas and Others v. Austria*, no. 40825/98, §§ 79 and 80, 31 July 2008, and *Metropolitan Church of Bessarabia and Others v. Moldova*, no. 45701/99, § 105, ECHR 2001-XII).

79. The Court notes that the competent authorities of the respondent State refused to recognise the applicant association as a religious entity on two occasions.

80. The first refusal was based on the 1997 Act. Whereas that Act did not confer legal-entity status on religious organisations (given the decision of the Constitutional Court of 24 December 1998 (see paragraph 54 above), it nevertheless provided for a registration procedure in which prospective religious entities were required to apply to the Commission in order to obtain formal recognition.

81. The second refusal of the national authorities to register the applicant association was based on the 2007 Act. The result of the refusal was to prevent the applicant association from obtaining legal personality. The inability of the applicant association to obtain legal recognition and legal-entity status deprived it of the opportunity to enjoy effectively the panoply of rights reserved for recognised religious organisations (see paragraphs 48 and 50 above, *Kimlya and Others*, cited above, §§ 85 and 86).

82. Accordingly, the Court finds no grounds to disagree with the Government that there has been an interference with the applicant association's rights under Article 11, interpreted in the light of Article 9 of the Convention.

83. Furthermore, and in the absence of any substantive counterarguments from the applicant, the Court accepts that the interference in question was "prescribed by law", as interpreted and applied by the national authorities, and that it pursued a "legitimate aim", namely that of the protection of the rights and freedoms of others.

се изјават во Стразбур треба да се изјавени на соодветниот домашен орган, барем во суштина, и во согласност со формалните барања и временските рокови утврдени во домашното право и, уште повеќе , треба да се искористени сите процедурални мерки кои би можеле да спречат повреда на Конвенцијата. Во случај кога жалителот не ги испочитувал овие барања, неговата жалба мора да биде прогласена за недопуштена поради неисцрпување на домашните правни лекови (види, ibid.,§§ 71 и 72).

67. Осврнувајќи се на конкретниот случај, тој забележува дека надлежноста на Уставниот суд во заштитата на човековите права и слободи е регулирана со член 110 § 3 од Уставот и понатаму утврден со Деловникот на Уставниот суд (види ставови 46, 52 и 53 погоре).Член 110 § 3 од Уставот предвидува исцрпна листа на права и слободи за кои Уставниот суд е надлежен да одлучува.На таа листа, а во врска со овој случај, се слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата, како и забраната на дискриминација врз основа на вероисповест.Членовите 9, 16 и 19 од Уставот се однесуваат на овие права и на нив се потпрел Уставниот суд во релевантните одлуки (види ставови 20 и 36 погоре).

68. Во неколку претходни случаи против тужената држава, Судот прифати дека уставната жалба треба да се смета за ефикасен правен лек во однос на овие права и слободи (види *Костески против Република Македонија*, бр.55170/00, 13 април 2006 година;*Шијакова и други против Република Македонија* (dec.), бр.67914/01, 6 март 2003 година; и во смисла на член 10 од Конвенцијата, *Османи и други против Република Македонија* (dec.), бр.50841/99, 11 октомври 2001 година, и *Вранишковски против Република Македонија* (dec.), бр.37973/05, 26 мај 2009).

69. Сепак, овој случај треба да се разликува од горенаведените случаи, од следниве причини.Прво, жалителот е нерегистрирано религиозно здружение, за разлика од горенаведените случаи, кои се поднесени од физички лица. Второ, и покрај слободата на вероисповест и недискриминација, исто така, се однесува на наводна повреда на слободата на здружување, според член 11 од Конвенцијата, кој го штити асоцијативниот живот од неоправдано мешање на државата (види *Kimlya and Others v. Russia*, бр.76836/01 и 32782/03, § 81, ECHR 2009).

70. Судот забележува дека, како што тврди жалителот, Уставниот суд е надлежен, врз основа на член 110 § 3 од Уставот, за заштита на правата и слободите наведени во тој

2. "Necessary in a democratic society"

(a) The parties' submissions

(i) The applicant

84. The applicant submitted that the interference complained of should be seen in the context of all the events that preceded and followed its creation, including the negative public campaign, the statements of public officials, and the alleged persecution of Mr Vraniškovski, which revealed an agenda by the respondent State aimed at preventing it from exercising its religious rights. The applicant association rejected as unsubstantiated the alleged formal shortcomings to which the national authorities had referred in their decisions. It argued that they were trivial and could easily have been rectified had the association been given the opportunity to do so. However, the entire process had been deliberately abused by the State authorities in order to prevent the applicant association from obtaining registration. The arguments given by the authorities in this respect had been excessively formalistic and had clearly demonstrated their biased attitude towards the applicant association. The Government's arguments that the name "Orthodox Ohrid Archdiocese" belonged to the MOC by association (see paragraph 90 below) demonstrated such an attitude, which was contrary to the principle of neutrality and impartiality with respect to different religions.

85. The argument that the applicant association had been founded by a foreign church was raised by the respondent Government in their submissions for the first time. It had not been an element considered during the registration proceedings. In any event, such an allegation was unsubstantiated, given the fact that all the founders of the applicant association were Macedonian nationals. Furthermore, the 1997 Act did not render illicit a religious community being founded by a foreign church.

86. According to the applicant association, the crucial argument on which the national authorities relied in their decisions was that it recognised the authority of the SOC, that it would operate in the territory of the respondent State, and would thus challenge the religious jurisdiction of the MOC. Behind that argument was the doctrine that no other Orthodox church than the MOC should be allowed to operate in the respondent State. That doctrine ran contrary to the respondent Government's duty of neutrality and impartiality and the principle of religious pluralism.

87. The applicant association further submitted that no proof had ever been presented that it had violated, threatened, or planned to violate the rights and freedoms of others, namely the MOC and its adherents. The Government had not alleged that the applicant association had engaged or intended to engage in any unlawful activities or had pursued any illegal aims.

член во поглед "на човекот и граѓанинот".Во Деловникот за работа на тој суд понатаму се наведува дека "секој граѓанин" може да бара заштита од Уставниот суд на правата и слободите утврдени во тој член. Релевантната судска пракса на Уставниот суд јасно покажува дека има целосна надлежност да одлучува по уставни жалби поднесени од физички лица (види став 57 погоре).Сепак, домашната праксане била баш извесна кога станува збор за уставна жалба на некое здружение или организација преку која поединечните членови колективно дејствуваат во сферата на заеднички интерес. Од достапните материјали, се чини дека Уставниот суд првично се прогласил за ненадлежен да одлучува по таквите жалби (види ставови 20, 36 и 55 погоре). Оваа практика преовладувала во 2009-2010 година, односно во времето кога Д.Н., еден од основачите на здружението жалител, поднел уставни жалби кои имале значење за конкретниот случај. Дури подоцна, а само во еден случај, Уставниот суд се прогласил за надлежен и одлучувал за основаноста на жалба поднесена од верска заедница која не е призната, како во овој случај, бидејќи имала својство на правен субјект (види став 56 погоре).

71. Судот понатаму забележува дека член 110 § 3 од Уставот експлицитно ја вклучува слободата на здружување, само во нејзината политичка димензија, на листата на правата и слободите за кои Уставниот суд е надлежен да одлучува.На Судот не му се се доставени аргументи или примери на домашната судска пракса дека било кој друг аспект на слободата на здружување, вклучувајќи го и верскиот аспект, спаѓа во рамките на надлежност на Уставниот суд (види, *mutatis mutandis*, *Здружение на граѓани Радко и Паунковски против Република Македонија* (dec.), бр.74651/01, 8 јули 2008 година, во кои Судот не завзел дефинитивен став дали членот 110 § 3 од Уставот предвидува доволно правни основи за поднесување на уставна жалба во однос на слободата на здружување). Всушност, на член 20 од Уставот, кој се однесува на слободата на здружување, не се повикале ниту жалителите ниту пак бил цитиран од страна на Уставниот суд во било која од релевантните одлуки на кои се повикале странките (видиставови 20, 36, 55 и 56 погоре).

72. Судот, сепак, не смета дека е неопходно да одлучи дали жалителот ќе имал правна легитимација да поднесе уставна жалба во однос на жалбените наводи за кои поднел жалба, вклучувајќи ја и слободата на здружување.Тоа е така бидејќи приговорот на Владата не се однесува на овие аспекти на

88. In conclusion, the authorities neither relied in their decisions on an acceptable assessment of the relevant facts nor did they provide "relevant and sufficient" reasons for their decisions. The Government had not relied on any "pressing social need" which the impugned interference served. Accordingly, the interference with the applicant association's rights to freedom of association and religion was not "necessary in a democratic society".

(ii) The Government

89. The Government submitted that the interference complained of had been proportionate to the aim sought to be achieved and that the reasons adduced by the authorities had been relevant and sufficient.

90. In this connection they reaffirmed the reasons given by the relevant authorities, in particular those stated in paragraph 13 (b), (c) and (f) above, and denied that the proceedings which had been pending at the time before the Industrial Property Bureau (see paragraph 13(e) above) had played any role in the decision not to register the applicant association. The relevant authorities had refused to register the applicant association under the name "Orthodox Ohrid Archdiocese" since "although (that name) did not at that time form part of the name of (the MOC), it represented an inextricable part of the genesis and current existence of (the MOC)", and continued that by such behaviour "... one can recognise the applicant association's intention to take over the position of the (MOC) ... (and) its historical identity." The Government also maintained that the applicant association had been set up by a foreign church. In support of this, they reiterated the sequence of events described in paragraph 8 above.

91. As regards the second registration proceedings, the Government submitted that the registration court had been correct to conclude that the Holy Synod of the applicant association, as specified in its Charter (see paragraph 28 above), could not be regarded as a constituent assembly (see paragraph 31 (a) above); that the wording used in the founding decision (see paragraph 26 above) did not suggest that the applicant association would be a voluntary and non-profit association (see paragraph 31 (b) above); and that the applicant association should have specified whether it intended to operate as a church, religious community, or religious group. They further maintained that the terms "Greek" and "Peć Patriarchy" implied that there was some relationship with Greece and Serbia, although the applicant association had not submitted any evidence in this respect before the registration authorities. Similarly, there was no evidence that the applicant association had been allowed to operate within the Peć Patriarchy or that it represented, as claimed in the appeal against the decision of the registration court (see paragraph 33 above), religious believers of Greek and Serbian ethnic origin in the respondent State. The fact that the minutes of the

правниот лек, туку дека првата жалба наД.Н., еден од основачите на здружението жалител (види став 62 погоре), не била поднесена во предвидениот рок. Во отсуство на експлицитен приговор од страна на Владата, Судот прифаќа дека уставните жалби поднесени од страна на Д.Н. се однесуваат, исто така, и на здружението жалител, и се однесуваат на сите жалбени наводи кои тоа ги покрена пред Судот, вклучувајќи ја наводната повреда на слободата на здружување.

73. Судот забележува дека Д.Н. бил еден од основачите на здружението жалител (види ставови 25 и 27 погоре).Тој ги оспорил пред Уставниот суд и одлуките на надлежните органи со кои се одбива признавањето на жалителот како верски субјект (види ставови 19 и 35 погоре).Во уставната жалба тојги изјавил жалбените наводи кои жалителот ги изнел пред Судот. Уставниот суд ги отфрлил двете жалби и дал продолжено образложение за своите одлуки. Во својата одлука од 9 септември 2009 година Уставниот суд изричито навел дека "нема надлежност" да ги испита жалбите на Д.Н. во врска со одбивањето на властите да го признаат здружението жалител како верски субјект под името "Православна охридска архиепископија" (види став 20 погоре). Втората уставна жалба на Д.Н. во врска со нерегистрацијата на здружението жалител како "Грко-православна охридска архиепископија на Пеќката патријаршија" била отфрленабидејќи "одбивањето (да се регистрира жалителот) се должеше на непочитувањето на законските барања ... ". Тој заклучил дека "... (тој) не може да донесе одлука за барањето за заштита на човековите права и слободи во врска со конкретни конечни одлуки на надлежните органи" (види став 36 погоре). Во такви околности, фактот дека жалбата на Д.Н. од 15 јули 2007 година била ненавремена нема важност.

74. Со оглед на наведеното, Судот смета дека здружението жалител сторило сè што можело разумно да се очекува од него за да ги исцрпи домашните правни лекови.

75. Судот нотира дека Владата не вложила никаков друг приговор во однос на допуштеноста на жалбата.Судот забележува дека жалбата не е очигледно неоснована во смисла на член 35 § 3 (а) од Конвенцијата. Не е утврден ниту еден друг основ за да се прогласи за недопуштена.Од тие причини, таа мора да се прогласи за допуштена.

constituent assembly had referred to the "Holy Synod of the Orthodox Ohrid Archdiocese" without any mention being made of the terms "Greek" and "Peć Patriarchy", had led the registration court to conclude that the intended name of the applicant association was the same as the name of the Macedonian Orthodox Church-Ohrid Archdiocese. They also reaffirmed the findings of the registration court set out in paragraph 31(d) and (e). In such circumstances, the Constitutional Court had established correctly that the applicant association had not complied with the formal requirements for registration (see paragraph 36 above).

92. Lastly, they submitted that the dominant part of the population in the respondent State was Christian and associated with the MOC. The latter enjoyed a high reputation and was very popular among its adherents. The applicant association's adherents considered the MOC "illegitimate and schismatic" and represented themselves as "the true Macedonian Orthodox Church, namely the only lawful Orthodox church." By doing so, it had explicitly offended the followers of the MOC and manipulated the religious feelings of all, including their own adherents.

(b) The Court's assessment

(i) General principles deriving from the Court's case-law

93. The Court refers to its settled case-law to the effect that, as enshrined in Article 9, freedom of thought, conscience and religion is one of the foundations of a "democratic society" within the meaning of the Convention (see *Moscow Branch of the Salvation Army v. Russia*, cited above, § 57, and *Metropolitan Church of Bessarabia and Others*, cited above, § 114). Since religious communities traditionally exist in the form of organised structures, the right of believers to freedom of religion, which includes the right to practise one's religion in community with others, encompasses the expectation that believers will be allowed to associate freely, without arbitrary State intervention (see *Hasan and Chaush v. Bulgaria [GC]*, no. 30985/96, § 62, ECHR 2000-XI).

94. In the context of Article 11 of the Convention, the way in which national legislation enshrines freedom of association and its practical application by the authorities reveal the state of democracy in the country concerned. Certainly States have a right to satisfy themselves that an association's aim and activities are in conformity with the rules laid down in legislation, but they must do so in a manner compatible with their obligations under the Convention and subject to review by the Convention institutions (see *Moscow Branch of the Salvation Army v. Russia*, cited above, § 59, and *Sidiropoulos and Others*, cited above, § 40).

95. States enjoy a wide margin of appreciation in the particularly delicate area of their relations with religious communities (see *Cha'are Shalom Ve*

В. Основаност

1. Постоење на вмешување, без разлика дали било "пропишано со закон", и дали имало легитимна цел

(а) Поднесоци на странките

76. Владата се согласи дека одбивањето на органите да го регистрираат здружението жалителпретставува вмешување во правата кои произлегуваат по овој основ. Притоа тие се повикале на законите од 1997 и 2007 година, кои биле применливи во материјалното време, и, исто така, изјави дека одбивањето имало легитимна цел, имено, заштита на правата и слободите на другите.

77. Здружението жалител не достави никакви суштински аргументи за спротивното.

(б) Оценка на Судот

78. Востановената судска пракса на Судот е дека одбивањето од страна на домашните власти да се додели статус на правен субјект на здружение, верско или друго, на поединци претставува вмешување во остварувањето на правото на слобода на здружување (види *Gorzelik and Others v. Poland*[GC], бр.44158/98, § 52, ECHR 2004-I и *Sidiropoulos and Others v. Greece*, 10 јули 1998 година, § 31, *Извештаи за пресуди и одлуки* 1998-IV). Таквото одбивање директно влијае и на самата група, а исто така и на нејзините претседатели, основачи или поединечни членови (види *The United Macedonian Organisation Ilinden and Others v. Bulgaria*, бр.59491/00, § 53, 19 јануари 2006 година;*Partidul Comunistilor (Nepeceristi) and Ungureanu v. Romania*, бр.46626/99, § 27, 3 февруари 2005 година; и *APEH Üldözötteinek Szövetsége and Others v. Hungary* (dec.), бр.32367/96, 31 август 1999 година).Кога е во прашање организација на верска заедница, како во овој случај, одбивањетона нејзино признавање како правен субјект е утврдено дека претставува попречување на правото на слобода на вероисповед во согласност со член 9 од Конвенцијата, како што се остварува од страна и на самата заедница и на нејзините поединечни членови (види *Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas and Others v. Austria*, бр.40825/98, §§ 79 и 80, 31 јули 2008 година, и *Metropolitan Church of Bessarabia and Others v. Moldova*,бр.45701 / 99, § 105, ECHR 2001-XII).

Tsedek v. France [GC], no. 27417/95, § 84, ECHR 2000-VII). While it may be necessary for the State to take action to reconcile the interests of the various religions and religious groups that coexist in a democratic society, the State has a duty to remain neutral and impartial in exercising its regulatory power and in its relations with the various religions, denominations and groups within them. What is at stake here is the preservation of pluralism and the proper functioning of democracy, one of the principal characteristics of which is the possibility it offers of resolving a country's problems through dialogue, without recourse to violence, even when they are irksome (see *Holy Synod of the Bulgarian Orthodox Church (Metropolitan Inokentiy) and Others v. Bulgaria*, nos. 412/03 and 35677/04, § 119, 22 January 2009). The harmonious interaction of persons and groups with varied identities is essential for achieving social cohesion (*see İzzettin Doğan and Others v. Turkey* [GC], no. 62649/10, § 109, ECHR 2016). It is only natural that, where a civil society functions in a healthy manner, the participation of citizens in the democratic process is to a large extent achieved through belonging to associations in which they may work together and pursue common objectives collectively (see *Gorzelik and Others*, cited above, § 92).

96. The State's power to protect its institutions and citizens from associations that might jeopardise them must be used sparingly, as the exceptions to the rule of freedom of association are to be construed strictly, and only convincing and compelling reasons can justify restrictions on that freedom. Any interference must correspond to a "pressing social need"; thus, the notion of "necessary" does not have the flexibility of such expressions as "useful" or "desirable" (see *Gorzelik and Others*, cited above, §§ 94-95, with further references).

(ii) Application of these principles to the present case

97. The Court must now, in the light of the principles set out above, scrutinise the particular grounds relied on by the domestic authorities to justify the interference. In so doing, its task is not to substitute its own view for that of the relevant national authorities, but rather to review the decisions they delivered in the exercise of their discretion. This does not mean that it has to confine itself to ascertaining whether the respondent State exercised its discretion reasonably, carefully and in good faith; it must look at the interference complained of in the light of the case as a whole and determine whether it was "proportionate to the legitimate aim pursued", and whether the reasons adduced by the national authorities to justify it are "relevant and sufficient" (see *Jehovah's Witnesses of Moscow v. Russia*, no. 302/02, § 108, 10 June 2010).

79. Судот забележува дека надлежните органи на тужената држава одбиле да го признаат здружението жалител како верски субјект во два наврати.

80. Првото одбивање сезасновало на Законот од 1997 година. Иако Законот не утврдувал статус на правен субјект на верските организации (со оглед на одлуката на Уставниот суд од 24 декември 1998 година (види став 54 погоре), тој сепак предвидувал постапка за регистрација во која се бара потенцијалните верски субјекти да поднесат барање до Комисијата со цел да се добие формално признавање.

81. Второто одбивање на националните власти за регистрација на здружението жалител било врз основа на Законот од 2007 година.Резултат на одбивањето бил да се спречи здружението жалител да добие статус на правно лице. Неможноста на здружението жалител да се стекне со законско признавање и статус на правен субјект го лишила од можноста да ги ужива ефикасно праватарезервирани за признаени верски организации (види ставови 48 и 50 погоре, *Kimlya and Others*, цитиран погоре, §§ 85 и 86).

82. Според тоа, Судот најде дека нема основ да не се согласи со Владата дека има попречување на правата на здружението жалител согласно член 11, толкуван во смисла на член 9 од Конвенцијата.

83. Исто така, и во отсуство на какво било какви реални противаргументи од жалителот, Судот прифаќа дека предметното вмеѓување било "пропишано со закон", како што се толкува и применува од страна на националните власти, и дека имало "легитимна цел", односно заштита на правата и слободите на другите.

2. "Неопходно во едно демократско општество"

(а) Поднесоци на странките

(I) Жалителот

84. Жалителот тврди дека обжаленото вмешување треба да се гледа во контекст на сите настани кои претходеле на и следеле по неговото основање, вклучувајќи ја јавната негативна кампања, изјавите на јавните службеници, и наводнотопрогонување на г-дин Вранишковски, што открило агенда на тужената држава во насока на спречување на тоа да ги оствари своите верски права. Здружението жалител ги отфрли како неосновани наводните формални недостатоци на

(iii) Alleged formal deficiencies

98. The Court notes that the domestic authorities in their decisions and the Government in their pleadings referred to several formal deficiencies in justification of the refusal to register the applicant association.

99. As regards the first registration proceedings, the authorities found that the application for registration had been submitted by an unauthorised person outside the statutory time-limit and that the property-related provisions of the applicant's Charter had been contrary to the 1997 Act. They held that the application had been submitted by Bishop D., notwithstanding the fact that it had been signed by Mr Vraniškovski, the latter being authorised to do so under the founding decision (see paragraph 10 above). The Commission apparently took as decisive the fact that Bishop D. had handed the application over to the Commission's archives (see paragraph 15(a) above).

100. In respect of non-compliance with the statutory time-limit, it is to be noted that notwithstanding that section 11(1) of the 1997 Act provided that the relevant time-limit was to be calculated from the date of the adoption of the founding decision, notably 1 September 2004 in the present case, the Commission took as the starting date for the calculation of the thirty-day time-limit the day when the applicant's Holy Synod had been set up (see paragraphs 10, 13(b) and 47 above). Moreover, on the basis of evidence before it, it is not clear to the Court how the property-related provisions of the Charter (see paragraph 11 above) were contrary to sections 9 and 16 of the 1997 Act (see paragraphs 13(e) and 18 above). In any event, the Court notes that no mention of this latter issue was made in the letter of 30 September 2004 in which the Commission asked the applicant to complete the application.

101. After the 2007 Act had entered into force, the applicant association submitted a new request for registration before the registration court, as the competent body. The registration court dismissed the application, citing several formal deficiencies, namely that it had been set up by its own Holy Synod and not by the founding members gathered at a constituent assembly; that it had not specified whether it would operate as a church, community or a group (forms specified by the 2007 Act); that it had not described the association as a voluntary association of physical persons; that the founding decision had specified only the "temporary seat" of the applicant association, and that Bishop D., who had submitted the application, had been authorised only to act on behalf of the applicant association, but not to represent it (see paragraph 31 (a), (b), (d) and (e) above).

102. In the Court's view, the above holdings of the national courts were focused on purely formalistic aspects, not on the substance of the application and, moreover, did not make clear what their exact import was for allowing the applicant's registration. It must be noted that the 2007 Act

кои се повикале националните власти во нивните одлуки.Тоа тврди дека тие биле тривијални и лесно можело да се коригираат доколку на здружението му била дадена можност да го стори тоа.Сепак, целиот процес бил намерно злоупотребуван од страна на државните органи со цел да се спречи здружението жалител да биде регистрирано.Аргументите дадени од страна на властите во овој поглед биле претерано формалистички и јасно ја покажаленивната необјективност кон здружението жалител.Аргументите на Владата дека името "Православна охридска архиепископија" припаѓа на МПЦ по асоцијација (види став 90 подолу) покажале став спротивен на принципот на неутралност и непристрасност во однос на различни религии.

85. Аргументот дека здружението жалител бил основано од странска црква е покренат од страна на тужената Влада во првите поднесоци.Тоа не бил елемент што бил земен предвид за време на постапката за регистрација.Во секој случај, ваквите наводи се неосновани, со оглед на фактот дека сите основачи на здружението жалител биле македонски државјани.Исто така, со Законот од 1997 година не се сметало за незаконски верска заедница да биде основана од странска црква.

86. Според здружението жалител, клучен аргумент на кој националните власти се потпирале во нивните одлуки било дека тоа го призналаворитетот на СПЦ, дека ќе дејствува на територијата на одговорната држава, а со тоа ќе ја оспори верската надлежност на МПЦ .Зад тој аргумент била доктрината дека на ниту една друга православна црква освен на МПЦ не смее да биде дозволено да дејствува во тужената држава.Таа доктринабила спротивна на должноста на одговорната Влада за неутралност и непристрасност и принципот на религиозен плурализам.

87. Здружението жалител понатаму тврдеше дека никогаш не бил предочен доказ дека тоа прекршило, се заканило, или планирало да ги повреди правата и слободите на другите, односно МПЦ и нејзините приврзаници. Владата не изнела наводи дека здружението жалител се впуштило или имало намера да сде впушти во незаконски активности или дека имало било какви нелегални цели.

88. Како заклучок, органитево своите одлуки ниту се потпрелена прифатлива оценка на релевантните факти, ниту пак дале "релевантни и доволни" причини за своите одлуки. Владата не се повикала на каква било "итна општествена потреба" за која цел послужило оспореното вмешување.Според тоа, попречувањето на правата на слобода на здружување и

defined a religious entity, organised in any of the allowed forms (a church, religious community or group), as a "voluntary association of physical persons" (section 2, see paragraph 48 above). On the facts of the case, it is clear that the founding members of the applicant (three physical persons), who were also members of its Holy Synod, the highest managerial body (section 6 of the Charter, see paragraph 27 above), gathered at the constituent assembly on 27 April 2009 in order to adopt relevant documents for the applicant association's registration. At that meeting, they adopted the founding decision, which specified that the applicant association was "a voluntary association ... of Christians" (see paragraph 26 above). The registration court found such a practice to be contrary to the 2007 Act, notwithstanding that similar circumstances regarding the adoption of the founding decision of 1 September 2004 had not led the Commission in the first registration proceedings to refuse to register the applicant association (see paragraph 11 above). Furthermore, the 2007 Act did not require that the name of a religious entity seeking registration should indicate the specific form of its organisation.

103. The Court considers it important to note that in the registration procedure the applicant association expressed a preference to be registered as a church, but would accept registration as a religious community or group as the registration authorities saw fit (see paragraphs 26 and 29 above). Further, the Court cannot discern how the term "Archdiocese" included in the applicant association's intended name placed the organisational form of the applicant association in conflict with the law. Lastly, it must be noted that the 2007 Act (section 1(2)) specified that religious entities, irrespective of their form of organisation, were equal before the law. To this extent, it also provided a single definition for all of them (see section 2 (1) of the 2007 Act, paragraph 49 above).

104. Similar considerations apply to the courts' findings regarding the "temporary seat" of the applicant association and the person authorised to represent it. Section 13(1) of the 2007 Act required that a religious entity should specify "the seat and address ... in the respondent State", which the applicant association did in the registration documents (see paragraph 27 above). This provision did not proscribe a religious entity to have a temporary seat. The court's finding was inconsistent with the practice applied in the first registration proceedings by the Commission which did not point to the applicant association's "temporary seat" as a formal deficiency precluding its registration (see paragraph 11 above). The registration court further did not explain how the lack of a separate decision on a person authorised to represent the applicant association made its registration impossible. It is to be noted that the application for registration was submitted by Bishop D., who was authorised to do so under the founding decision (see paragraph 27 above).

верисповест на здружението жалител не било "неопходно во едно демократско општество".

(Ii) Владата

89. Владата се произнесе дека вмешувањето било пропорционално со целта што требало да се постигне и дека причините наведени од страна на органите биле релевантни и доволни.

90. Во врска со ова тааги потврди причините дадени од страна на надлежните органи, особено оние кои се наведени во став 13 (б), (в) и (ѓ) погоре, и негираше дека постапката која се водела во тоа време пред Заводот за заштита на индустриска сопственост (види став 13 (д) погоре) играше било каква улога во одлуката да не се регистрира здружението жалител. Релевантните органи одбиле да го регистрираат здружението жалител под името "Православна охридска архиепископија", бидејќи "иако (тоа име) во тоа време не било дел од името на (МПЦ), претставувало неодвоив дел од генезата и тековното постоење на (МПЦ)", и продолжиле дека со таквото однесување"... може да се препознае намера здружението жалител да ја превземе позицијата на (МПЦ) ... (и) нејзиниот историски идентитет."Владата, исто така, тврдеше дека здружението жалител било основано од страна на странска црква.Во прилог на ова, тааги изнесе повторно низата настани опишани во став 8 погоре.

91. Што се однесува до втората постапка за регистрација, Владата тврдеше дека судот за регистрација правилно заклучил дека Светиот архиерејски синод на здружението жалител, како што е наведено во Повелбата (види став 28 погоре), не може да се смета за основачко собрание (види став 31 (а) погоре); дека текстот употребен воодлуката за основање (види став 26 погоре) не укажува на тоа дека здружението жалител ќе биде доброволно и непрофитно здружение (види став 31 (б) погоре); и дека здружението жалител требало да наведе дали има намера да работи како црква, верска заедница или религиозна група. Таа понатаму изнесе дека термините "грко" и "Пеќка патријаршија" подразбираат дека има некаква врска со Грција и Србија, иако здружението жалител не поднело никакви докази во однос на ова пред органите за регистрација. Слично на тоа, не постојат докази дека на здружението жалител му било дозволено да работи во рамките на Пеќката патријаршија или дека ги претставува, како што се тврди во жалбата против решението на судот за регистрација (види став 33 погоре),

105. In view of the above, the Court is not satisfied that the reasons adduced regarding the formal deficiencies for registration were "relevant and sufficient".

(iv) The applicant's "foreign origin" and its intended name

106. In the first registration proceedings, the Commission held that the applicant association would operate as an autonomous religious entity in canonical union with a foreign church, namely the Peć Patriarchy (the SOC). It further implied that it had been set up by a foreign church or State (see paragraph 13(c) above), which made it ineligible for registration under section 12 of the 1997 Act. The Government in their pleadings also submitted that the applicant association had been set up by a foreign church (see paragraph 90 above). Similarly, in the second registration proceedings, the registration court held that the applicant association would operate within the canonical jurisdiction of the Peć Patriarchy (see paragraph 31 (c) above). As to the meaning of "the Peć Patriarchy" the registration court sought, of its own motion, advice from the MOC, which the applicant association had not been able to challenge during the proceedings (see, *mutatis mutandis*, *Sidiropoulos and others*, cited above, §§ 44 and 45). The Government added that the terms "Greek" and "Peć Patriarchy" included in the applicant association's name suggested some connection of the applicant association with Greece and Serbia (see paragraph 91 above) (see, *mutatis mutandis*, *Emin and Others v. Greece*, no. 34144/05, § 8, 27 March 2008 and *Bekir-Ousta and Others v. Greece*, no. 35151/05, § 8, 11 October 2007, as to the origin of the founders of the associations).

107. The Court observes that it has not been presented with any evidence in support of the assertion that the applicant association had been set up by a foreign church or State. Despite the fact that Mr Vraniškovski, the applicant's leader, was appointed exarch of the eparchy of the Ohrid Archdiocese by the SOC (see paragraph 9 above), the founders of the applicant, in both registration proceedings, were nationals of the respondent State. In any event, it does not appear that the relevant legislation precluded registration of a religious organisation founded by a foreign church or State. No provision of the 1997 and 2007 Acts contained such a prohibition.

108. Furthermore, the Court notes that in both proceedings the applicant specified in its Charter that it would operate as an autonomous religious entity under the canonical jurisdiction of the Peć Patriarchy, notably the SOC (see paragraphs 11 and 28 above). The applicant did not deny that it would be subordinate to the Peć Patriarchy (the SOC) (see paragraphs 15(e), 33 and 90 above). In any event, the Court observes that neither the 1997 Act nor the 2007 Act precluded registration of a religious organisation which would be subordinate to a canonical body located abroad (see, *mutatis mutandis*, *Moscow Branch of the Salvation Army*, cited above, § 83).

верниците одгрчко и српско етничко потекло во тужената држава. Фактот дека записникот на основачкото собрание се повикал на "Светиот синод на Православната охридска архиепископија", без какво било споменување на термините "грко" и "Пеќка патријаршија", го навело судот за регистрација да заклучи дека целното име на здружението жалител е исто како и името на Македонската православна црква-Охридска архиепископија. Таа, исто така, ги реафирмираше наодите на судот за регистрацијаод став 31 (г) и (д).Во такви околности, Уставниот суд правилно утврдил дека здружението жалител не ги испочитувало формалните барања за регистрација (види став 36 погоре).

92. На крај, таа изјави дека доминантен дел од населението во тужената држава се христијани и се поврзани со МПЦ. МПЦ уживала висок углед и била многу популарна меѓу своите приврзаници. Приврзаниците на здружението жалител ја сметаат МПЦ за "нелегитимна и расколничка" и се претставуваат како "вистинската Македонска православна црква, односно единствената легална православна црква."Со тоа, тоа експлицитно ги навредило следбениците на МПЦ и манипулирало со верските чувства на сите, вклучувајќи ги и сопствените приврзаници.

(б) Оценка на Судот

(I) Општи принципи кои произлегуваат од судската пракса на Судот

93. Судот се повикува на својата утврдена судска пракса, утврдена во членот 9, дека слободата на мислата, совеста и религијата е еден од темелите на "демократското општество" во рамките на значењето на Конвенцијата (види *Moscow Branch of the Salvation Army v. Russia*, цитиран погоре, § 57, и *Metropolitan Church of Bessarabia and Others*, цитиран погоре, § 114). Со оглед дека верските заедници традиционално постојат во форма на организирани структури, правото на верниците на слобода на вероисповед, која вклучува право да ја практикуваат својата вера во заедница со други, го опфаќа очекувањето дека на верниците ќе им биде дозволено да се здружуваат слободно, без своеволна интервенција на државата (види *Hasan and Chaush v. Bulgaria* [GC], бр.30985/96, § 62, ECHR 2000-XI).

94. Во смисла на членот 11 од Конвенцијата, начинот на кој националното законодавство ја штити слободата на здружување и нејзината практична примена од страна на властите ја

109. As to the applicant's intended name, the Court observes that initially it sought registration as "Orthodox Ohrid Archdiocese"; at the time, section 13(1) of the 1997 Act provided that religious entities' names should "be substantially different" from the names of already registered religious organisations (se paragraph 47 above); and the Commission's refusal was based on that provision notwithstanding the fact that at the time "Ohrid Archdiocese" was not part of the official name of the MOC, as registered in the official records (see paragraph 24 above). This was also confirmed by the Government (see paragraph 90 above).

110. After the 2007 Act entered into force, the applicant submitted a fresh application for registration, now under the name "Greek-Orthodox Ohrid Archdiocese of the Peć Patriarchy" (see paragraph 29 above). Section 10(1) of that Act provided that a religious organisation's name should "be different" from the name of any other registered religious organisation (see paragraph 48 above). The registration court held that the intended name of the applicant was partly identical with the name of the "Macedonian Orthodox Church-Ohrid Archdiocese" (see paragraph 31(c) above).

111. It is true that under the domestic law the relevant authorities were required to examine the application in the light of the statutory requirement precluding registration of a religious entity whose name did not (substantially) differ from the name of an already registered organisation. In the context of the freedom of association this is a relevant element since the name is among the most important elements identifying an association, be it religious or otherwise, and distinguishes it from other such organisations. In this respect, the Court accepts the approach underlying the Constitutional Court's decision of 20 November 2012 (see *U.br. 24/2012*, paragraph 56 above) that identical names or names that are substantially the same can create confusion and misperception in the public. Indeed, as stated in that decision there may be a risk that "the absence of such (distinctiveness of a religious entity) or the competition leads to confusion and misunderstanding by the public ..." and "the aim of the statutory requirement that the name ... (is) not identical ... is to prevent confusion among believers, incorrect perceptions, and lawful indefinite division of same-faith believers ..." However, in the present case the name chosen for the applicant was sufficiently specific as to distinguish it from the Macedonian Orthodox Church-Ohrid Archdiocese (see point 74 of the Opinion of the Venice Commission, paragraph 59 above). Furthermore, there is nothing to suggest that the applicant association intended to identify itself with the MOC. On the contrary, during the impugned proceedings it had continuously and expressly refused to be confused or associated with the MOC (see paragraphs 15(c), 26 and 33 above). Lastly, it appears that the public had been sufficiently informed about the applicant association, its leadership and

покажуваат состојбата на демократијата во таа земја. Секако, државите имаат право да се уверат дека целта и активностите на здружението се во согласност со правилата утврдени во законодавството, но тие мора да го направат тоа на начин во согласност со своите обврски согласно Конвенцијата и да биде предмет на разгледување од страна на институциите на Конвенцијата (види *Moscow Branch of the Salvation Army v. Russia*, цитиран погоре, § 59, и *Sidiropoulos and Others*, цитиран погоре, § 40).

95. Државите уживаат широка маргина на дискреција во особено деликатната област на нивните односи со верските заедници (види *Cha'are Shalom Ve Tsedek v. France*[GC], бр.27417/95, § 84, ECHR 2000-VII). И покрај тоа што може да биде потребно државата да превземе дејствие за да се помират интереси на различните религии и религиозни групи кои коегзистираат во едно демократско општество, државата има обврска да остане неутрална и непристрасна во вршењето на својата регулаторна власт и во нејзините односи со различни религии, секти и групи во нив. Тука во прашање е зачувувањето на плурализмот и правилното функционирање на демократијата, од која една од главните карактеристики е можноста што таа ја нуди за решавање на проблемите на земјата преку дијалог, без прибегнување кон насилство, дури и кога тие се вознемирувачки (види *Holy Synod of the Bulgarian Orthodox Church (Metropolitan Inokentiy) and Others v. Bulgaria*, бр.412/03 и 35677/04, § 119, 22 јануари 2009 година).Хармоничната интеракција на лица и групи со различни идентитети е од суштинско значење за постигнување на социјална кохезија (види *İzzettin Doğan and Others v. Turkey* [GC], бр.62649/10, § 109, ECHR 2016 година).Природно е дека, таму каде што функционира граѓанското општество на здрав начин, учеството на граѓаните во демократскиот процес во голема мера се постигнува преку припаѓање на здруженија во кои тие можат да работат заедно и да ги и колективно да се стремат кон заедничките цели (види *Gorzelik and Others*, цитиран погоре, § 92).

96. Моќта на државата да ги заштити своите институции и граѓани од здруженија кои може да ги загрозат мора да се користи внимателно, бидејќи исклучоците од правилото за слобода на здружување треба строго да се толкуваат, и само убедливи причини може да оправдаат ограничувања на таа слобода. Било какво мешање мора да кореспондира со "итна општествена потреба"; на тој начин, поимот "неопходно" нема да има флексибилност на изрази како што се "корисно" или

the positions they represented, and that these were perceived as conflicting with those of the MOC (see paragraphs 7 and 8 above).

112. Another aspect that the domestic authorities raised was the use of "Ohrid Archdiocese" in the applicant association's intended name. The Commission held that the MOC had been using that name "constitutionally, historically, actually and continuously" (*уставно, историски, актуелно и во континуитет*) for over eight centuries. It also found that the Preamble to the Constitution of the MOC specified that MOC was the canonical successor to the Ohrid Archdiocese and referred to the events of 1967 (see paragraphs 5 and 13(d)). In addition to these reasons, in the second registration proceedings the registration court added that only the MOC had the "historical, religious, moral and substantive right" to use that name (see paragraph 31(c)). Following that line of reasoning, the Government maintained that the name "Ohrid Archdiocese" represented "an inextricable part of the genesis and current existence of the MOC" (see paragraph 90 above).

113. However, despite the MOC's efforts to identify itself as the historical heir of the Ohrid Archdiocese, in its original form (the uncontested events between 1943 and 1967, the declaration contained in the Preamble to the Constitution of the MOC and the official title of the Head of the Holy Synod of the MOC (see paragraphs 5 and 13 (d) above)) as well as the apparent sensitivity of Macedonian society to issues related to the MOC (see paragraphs 7 and 8 above) and the fact that the dominant part of the population in the respondent State were associated with that church (see paragraph 82 above), there was no suggestion in the Commission's decision that the use of the name "Ohrid Archdiocese" by the applicant association would violate the rights and freedoms, in particular the religious ones, of others. The registration court also did not explain the particular mischief of the use of "Ohrid Archdiocese" by the applicant association for "the freedom of religion ... of all physical persons which they manifest through already registered religious communities" (see paragraph 32 above).

114. Furthermore, the registration court did not ask the applicant association to reconsider the use of the reference "Ohrid Archdiocese" in its name. The Government did not provide any explanation for this failure on the part of the domestic authorities. Given the particular circumstances of the case (see paragraph 113 above) and in particular the applicant's express readiness to engage with the authorities over its name, including an explicit invitation for a change of name to be specified as a condition of registration, and make changes in order to be registered (see paragraphs 33 and 35 above), a request by the authorities that the applicant association reconsider the use of the reference to "Ohrid Archidiocese" in its name does not appear unreasonable.

"пожелно" (види *Gorzelik and Others*, цитиран погоре, §§ 94-95, со дополнителни упатувања).

(Ii) Примена на овие принципи во конкретниот случај

97. Судот мора сега, во светло на принципите утврдени погоре, да ги изанализира конкретните основи на кои се повикуваат домашните органи за оправдување на вмешувањето.Притоа, неговата задача не е да го замени својот сопствен став со ставот на релевантните национални власти, туку да ги разгледа одлуките кои тие ги донеле во остварувањето на своето дискрециono право. Ова не значи дека тој мора да се ограничи на утврдување дали тужената држава своето дискрециono право го оствариларазумно, внимателно и со добра волја; тој мора да го испитавмешувањето кое е обжалено во светлината на случајот како целина и да утврди дали било "пропорционално на легитимната цел" и дали причините изнесени од страна на националните власти за да се оправда вмешувањето се "релевантни и доволни" (види *Jehovah's Witnesses of Moscow v. Russia*, бр.302/02, § 108, 10 јуни 2010 година).

(iii) Наводни формални недостатоци

98. Судот забележува дека домашните органи во своите одлуки и Владата во произнесувањата се повикаа на неколку формални недостатоци за да го оправдаат одбивањето да се регистрира здружението жалител.

99. Што се однесува до првата постапка за регистрација, органитеутврдиле дека барањето за запишување било поднесено од неовластено лице надвор од законскиот рок и дека одредбите поврзани со имотот од Повелбата на жалителот биле во спротивност со Законот од 1997 година. Тие сметале дека барањето било поднесено од страна на епископотД., без оглед на фактот дека тоа било потпишано од страна на г-дин Вранишковски, кој е овластен да го стори тоа согласноодлуката за основање (види став 10 погоре). Комисијата очигледно како одлучувачки го земала фактот дека епископот Д. го поднел барањето во архивата на Комисијата (види став 15 (а) погоре).

100. Во однос на непочитување на законски предвидениот рок, треба да се напомене дека и покрај тоа што член 11(1) од Законот од 1997 година прдвидувал декарелевантиот временски рок треба да се пресметува од денот на донесувањето на одлуката за основање, односно 1 септември 2004 година во конкретниот случај, Комисијата го земала како датум за почеток

115. Lastly, the relevant authorities concluded that the applicant association had in reality intended to become a parallel religious entity to the MOC, which had canonical jurisdiction in the territory of the respondent State (see paragraphs 13 and 18 above). Similarly, the Government argued that the applicant association's intention had been "to take over the position of the (MOC) (and) its historical identity" (see paragraph 90 above). If registered, the applicant association would have operated in the respondent State as an autonomous part of the SOC, the latter having no canonical or any other jurisdiction over the MOC or in the territory of the respondent State (see paragraph 30(c) above). It would also violate the legitimate legal status of other voluntary associations of persons recorded in the court register ... their management bodies, hierarchy, competencies, titles, religious activities ..." (see paragraph 32 above).

116. The Court observes that the Constitution of the respondent State enshrines the separation between Church and State. Notwithstanding that it lists several religious entities by their names, including the Macedonian Orthodox Church, it nevertheless provides that all religious organisations are equal before the law (see paragraph 44 above).

117. The State's duty of neutrality and impartiality, as defined in the Court's case-law, is incompatible with any power on the State's part to assess the legitimacy of religious beliefs or the ways in which those beliefs are expressed. In democratic societies the State does not need to take measures to ensure that religious communities remain or are brought under a unified leadership. The national authorities must display particular vigilance to ensure that national public opinion is not protected at the expense of the assertion of minority views, no matter how unpopular they may be (see *Sindicatul "Păstorul cel Bun" v. Romania* [GC], no. 2330/09, § 165, ECHR 2013 (extracts); *İzzettin Doğan and Others*, cited above, §§ 68 and 108; *Metropolitan Church of Bessarabia and Others*, cited above, § 117 and *Holy Synod of the Bulgarian Orthodox Church (Metropolitan Inokentiy) and Others*, cited above, § 148).

118. Whereas it is apparent that the autocephaly and unity of the Macedonian Orthodox Church is a matter of utmost importance for adherents and believers of that Church, and for society in general (see paragraph 51 above), this cannot justify, in a democratic society, the use of measures which, as in the present case, went so far as to prevent the applicant comprehensively and unconditionally from even commencing any activity (see, *mutatis mutandis*, *Macedonian House of Civilization v. Greece*, no. 1295/10, § 42, 9 July 2015; *Emin and Others*, cited above, § 30; and *Bekir-Ousta and Others*, cited above, § 44, and in contrast with *Gorzelik and Others*, cited above, § 105).

119. The Court's case-law in this respect is clear: the role of the authorities in a situation of conflict between or within religious groups is

на сметањето на рокот од триесет дена денот кога е формиран Светиот синод на жалителот(види ставови 10, 13 (б) и 47 погоре). Исто така, врз основа на доказите пред него, на Судот не му е јасно како одредбите поврзани со имотот од Повелбата (види став 11 погоре) се спротивни на членовите 9 и 16 од Законот од 1997 година (види ставови 13 (д) и 18 погоре). Во секој случај, Судот забележува дека не се споменува ова последно прашање во писмото од 30 септември 2004 година во кое Комисијата побарала од жалителот да го комплетира барањето.

101. Откако Законот од 2007 година стапил на сила, здружението жалител поднело ново барање за регистрација пред судот за регистрација, како надлежен орган. Судот за регистрација го одбил барањето, наведувајќи неколку формални недостатоци, имено дека тоа било основано од страна на својот Свет синод, а не од основачките членови на основачко собрание; дека нема наведено дали ќе работи како црква, заедница или група (форми утврдени со Законот од 2007 година); декане се опишува здружението како доброволно здружение на физички лица; дека во одлуката за основање е наведено само "привременото седиште" на здружението жалител, и дека епископот Д., кој го поднел барањето, бил овластен само да го застапуваздружението жалител, но не и да го претставува (види став 31 (а), (б), (г) и (д) погоре).

102. Според Судот, горенаведените наоди на националните судови биле фокусирани на чисто формални аспекти, а не на суштината на барањето и, згора на тоа, не појасниле што точно било нивното значење за да дозволат регистрација на жалителот. Мора да се напомене дека во Законот од 2007 година се дефинира верски субјект, организиран во која било од дозволените форми (црква, верска заедница или религиозна група), како "доброволно здружение на физички лица" (член 2, види став 48 погоре). Врз основа на фактите на случајот, јасно е дека основачите на жалителот (три физички лица), кои исто така биле членови на неговиот Свет синод, највисокото раководно тело (член 6 од Повелбата, види став 27 погоре), се собрале на основачкото собрание на 27 април 2009 со цел да ги донесат релевантните документи за регистрација на здружението жалител. На тоа собрание, тие ја усвоиле одлуката за основање, во која е наведено дека здружението жалител е "доброволно здружение ..... на христијани" (види став 26 погоре).Судпт за регистрација најде дека таквата пракса е во спротивност со Законот од 2007 година, и покрај тоа што слични околности во

not to remove the cause of tension by eliminating pluralism, but to ensure that the competing groups tolerate each other (see *Serif v. Greece*, no. 38178/97, § 53, ECHR 1999-IX).

120. Furthermore, it reiterates that there can be no justification for measures of a preventive nature to suppress freedom of assembly and expression, other than in cases of incitement to violence or rejection of democratic principles – however shocking and unacceptable certain views or words used may appear to the authorities, and however illegitimate the demands made may be (see *Association of Citizens Radko and Paunkovski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*, no. 74651/01, § 76, ECHR 2009 (extracts). The Court notes that at no stage in the registration proceedings and in the proceedings before it was it alleged that the applicant association advocated the use of violence or any anti-democratic means in pursuing its aims (see *Tourkiki Enosi Xanthis and Others v. Greece*, no. 26698/05, § 56, 27 March 2008).

(v) Conclusion

121. In view of the foregoing, it cannot be said that the reasons provided by the national authorities, taken as a whole, were "relevant and sufficient" to justify the interference in this case. It further considers that the manner in which the domestic authorities refused the recognition of the applicant association as a religious organisation cannot be accepted as necessary in a democratic society. It follows that there has been a violation of Article 11 of the Convention, interpreted in the light of Article 9.

3. Alleged discrimination against the applicant association

122. The applicant association complained that the refusal of the national authorities to register it had also been in violation of Article 14 and Article 1 of Protocol No. 12 to the Convention.

123. Having regard to the facts of the case, the submissions of the parties and its above findings under paragraph 120, the Court considers that it has examined the main legal questions raised in the present application and that there is no need to give a separate ruling on the remaining complaints (see *Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpeanu v. Romania* [GC], no. 47848/08, § 156, ECHR 2014).

IV. APPLICATION OF ARTICLE 41 OF THE CONVENTION

124. Article 41 of the Convention provides:

врска со донесувањето на одлуката за основање од 1 септември 2004 година не ја навеле Комисијата во првата постапка за регистрација да одбие да го регистрира здружението жалител (види став 11 погоре). Дополнително, со Законот од 2007 година не се бара името на верски субјект кој бара регистрација да укажува на специфичната форма на негова организација.

103. Судот смета дека е важно да се напомене дека во постапката за регистрација здружението жалител изразило дека пертпочита да биде регистрирано како црква, но ќе прифати регистрација како верска заедница или религиозна група, како што сметале за соодветно органитеза регистрација (види ставови 26 и 29 погоре). Понатаму, Судот не може да спознае како терминот "Архиепископија", вклучен во целното име на здружението жалител правело организационата форма на здружението жалител да е спротивна наЗаконот. И на крај, мора да се напомене дека Законот од 2007 година (член 1(2)) предвидувал дека верските субјекти, без оглед на нивната форма на организирање, се еднакви пред законот. Тој, исто така, предвидувал и единствена дефиниција за сите нив (види член 2(1) од Законот од 2007 година, став 49 погоре).

104. Слични размислувања се однесуваат на наодите на судовите во однос на "привременото седиште" на здружението жалител и лицето овластено да го претставува. Член 13(1) од Законот од 2007 година, барал верскиот субјект да го определи "седиштето и адресата ... во тужената држава", што здружението жалител го направило во документите за регистрација (види став 27 погоре). Оваа одредба не забранувала верски субјект да има привремено седиште.Оценката на судот не е во согласност со практиката што била применета во првата постапка за регистрација од страна на Комисијата, која не укажала на "привременото седиште" на здружението жалител како на формален недостаток што ја спречувала неговата регистрација (види став 11 погоре). Судот за регистрација понатаму не објаснил како немањето на посебна одлука за лицето овластено да го претставува здружението жалител ја правела невозможна неговата регистрација. Треба да се напомене дека барањето за регистрација било поднесено од страна на епископот Д., кој бил овластен да го стори тоа согласно одлуката за основање (види став 27 погоре).

105. Со оглед на изнесеното, Судот не е убеден дека причините изнесени во врска со формалните недостатоци за регистрација се "релевантни и доволни".

"If the Court finds that there has been a violation of the Convention or the Protocols thereto, and if the internal law of the High Contracting Party concerned allows only partial reparation to be made, the Court shall, if necessary, afford just satisfaction to the injured party."

A. Damage

125. Without specifying any amount, the applicant association claimed pecuniary damage sustained as a result of the refusal of the authorities to register it over an extended period of time. It also claimed 20,000 euros (EUR) in respect of non-pecuniary damage for distress, anxiety and injustice suffered as a result of that refusal. In this connection it also referred to the suffering of Mr Vraniškovski and other members of the association, which was due to the criminal proceedings conducted against them and the sentences imposed, as well as the inability to carry out religious rituals.

126. The Government contested these claims as unsubstantiated and excessive. They further argued that there was no causal link between any pecuniary damage and the alleged violations complained of.

127. The Court notes that the applicant association neither specified any amount with respect to the pecuniary damage claimed nor did it submit any evidence in support of that claim. It further does not discern any causal link between the violation found and the pecuniary damage alleged; it therefore rejects this claim. On the other hand, the Court accepts that the applicant association has suffered non-pecuniary damage as a consequence of the violation found. Deciding on an equitable basis, the Court awards the applicant EUR 4,500 euros, plus any tax that may be chargeable, in respect of non-pecuniary damage.

B. Costs and expenses

128. The applicant association also claimed reimbursement of the costs and expenses incurred before the domestic authorities. It did not, however, specify their amount or provide any supporting documents. It further claimed EUR 6,330 for costs and expenses incurred before the Court. This figure refers to legal fees for 200 hours of legal work and expenses related to printing and copying of 2,000 pages, as well as postal expenses. Under a retainer, the applicant association agreed that the claims under this head were to be paid directly to its representative.

129. The Government contested these claims as unsubstantiated, excessive and not actually incurred.

130. According to the Court's case-law, an applicant is entitled to the reimbursement of costs and expenses only in so far as it has been shown

(Iv) "Странското потекло" на жалителот и неговото целно име

106. Во првата постапка за регистрација, Комисијата оценила дека здружението жалител ќе функционира како автономен верски субјект во канонско единство со странска црква, односно Пеќката патријаршија (СПЦ). Таа понатаму подразбирала дека тоа било основано од страна на странска држава или црква (види став 13(в) погоре), што го прави неподобно за регистрација, согласно член 12 од Законот од 1997 година. Владата во нејзините произнесувања исто така истакна дека здружението жалител билоосновано од страна на странска црква (види став 90 погоре).Слично на тоа, во постапката за втората регистрација, судот за регистрација утврдил дека здружението жалител ќе дејствува во рамките на канонската јурисдикција на Пеќката патријаршија (види став 31(в) погоре).Во однос на значењето на "Пеќката патријаршија" судот за регистрација побарал, на сопствена иницијатива, совет од МПЦ, кое здружението жалител не било во можност да го оспори во текот на постапката (види, *mutatis mutandis*, *Sidiropoulos and others*, цитиран погоре, §§ 44 и 45). Владата додаде дека термините "грко" и "Пеќката патријаршија" вклучени во името на здружението жалителсугерирало врска на здружението жалител со Грција и Србија (види став 91 погоре) (види, *mutatis mutandis*, *Emin and Others v. Greece*, бр.34144/05, § 8, 27 март 2008 година и *Bekir-Ousta and Others v. Greece*, бр.35151/05, § 8, 11 октомври 2007 година, во однос на потеклото на основачи на здруженија).

107. Судот забележува дека не му е доставен било каков доказ во прилог на тврдењето дека здружението жалител било основано од страна на странска црква или држава. И покрај фактот дека г-дин Вранишковски, лидерот на жалителот, бил назначен за егзарх на епархија на Охридската архиепископија од страна на СПЦ (види став 9 погоре), основачите на жалителот, и во двете постапки за регистрација, биле државјани на тужената држава. Во секој случај, не се чини дека релевантната легислатива исклучувала регистрација на верска организација основана од страна на странска држава или црква.Ниедна одредба од законите од 1997 и 2007 година не содржела таква забрана.

108. Понатаму, Судот забележува дека и во двете постапки жалителот во Повелбата навел дека ќе функционира како автономен верски субјект под канонска јурисдикција на Пеќката патријаршија, односно СПЦ (види ставови 11 и 28 погоре).Жалителот не негирал дека ќе биде подреден на Пеќката патријаршија (СПЦ) (види точка 15 (д), 33 и 90 погоре).

that these have been actually and necessarily incurred and are reasonable as to quantum (see *Editions Plon v. France*, no. 58148/00, § 64, ECHR 2004-IV). In the present case, regard being had to the documents in its possession and the above criteria, the Court rejects the claim for costs and expenses in the domestic proceedings and considers it reasonable to award the sum of EUR 5,000 for the proceedings before the Court. This amount is to be paid into the bank account of the applicant association's representative, plus any tax that may be chargeable to the applicant.

C. Default interest

131. The Court considers it appropriate that the default interest rate should be based on the marginal lending rate of the European Central Bank, to which should be added three percentage points.

FOR THESE REASONS, THE COURT, UNANIMOUSLY,

1. *Declares* the application admissible;

2. *Holds* that there has been a violation of Article 11 of the Convention, interpreted in the light of Article 9;

3. *Holds* that there is no need to examine separately the complaints under Article 14 of the Convention and Article 1 of Protocol No. 12 to the Convention;

4. *Holds*
   (a) that the respondent State is to pay the applicant, within three months from the date on which the judgment becomes final in accordance with Article 44 § 2 of the Convention, the following amounts, to be converted into the national currency of the respondent State at the rate applicable at the date of settlement:
      (i) EUR 4,500 (four thousand five hundred euros), plus any tax that may be chargeable, in respect of non-pecuniary damage;
      (ii) EUR 5,000 (five thousand euros), plus any tax that may be chargeable to the applicant, in respect of costs and expenses;
   (b) that from the expiry of the above-mentioned three months until settlement simple interest shall be payable on the above amounts at a rate equal to the marginal lending rate of the European Central Bank during the default period plus three percentage points;

Во секој случај, Судот забележува дека ниту Законот од 1997 година ниту Законот од 2007 година не исклучувал регистрација на верска организација која ќе биде подредена на канонски орган што се наоѓа во странство (види, mutatis mutandis, *Moscow Branch of the Salvation Army*, цитиран погоре, § 83).

109. Што се однесува до целното име на жалителот, Судот забележува дека во почетокот тоа барало регистрација како "Православна охридска архиепископија"; во тоа време, член 13(1) од Законот од 1997 година предвидувал имињата на верски субјекти "да бидат значително различни"од имињата на веќе регистрираните верски организации (види став 47 погоре); а одбивањето на Комисијата било врз основа на таа одредба, без оглед на фактот дека тогаш "Охридска архиепископија" не било дел од официјалното име на МПЦ, како што е регистрирано во службената евиденција (види став 24 погоре). Ова беше потврдено и од страна на Владата (види став 90 погоре).

110. Откако Законот од 2007 година влегол во сила, жалителот поднел ново барање за регистрација, сега под името "Грко-православна охридска архиепископија на Пеќката патријаршија" (види став 29 погоре). Член 10(1) од Законот предвидувал името на религиозна организација "да биде различно" од името на било која друга регистрирана верска организација (види став 48 погоре).Судот за регистрација утврдил дека целното име на жалителот е делумно идентично со името на "Македонската православна црква-Охридска архиепископија" (види став 31(в) погоре).

111. Точно е дека според домашното право од надлежните органи се бара да го разгледаат барањето во поглед на законското барање со кое се спречува регистрација на верски субјект чие име не се разлукувало (значително) од името на веќе регистрирана организација.Во контекст на слободата на здружување ова е релевантен елемент бидејќи името е меѓу најважните елементи со кои се идентификува здружение, било да е тоа верски или на друг начин, и по кое се разликува од другите такви организации. Во однос на ова, Судот го прифати основниот став во одлуката на Уставниот суд од 20 ноември 2012 година (види У.бр.24/2012, став 56 погоре) дека идентични имиња или имиња кои се во суштина исти може да создаде конфузија и погрешна перцепција во јавноста. Всушност, како што е наведено во таа одлука може да има ризик дека "отсуството на таква (посебност на верски субјект) или конкуретноста доведува до конфузија и недоразбирање од страна на јавноста..." и "целта на законското барање името ... да

5. *Dismisses* the remainder of the applicant's claim for just satisfaction.

Done in English, and notified in writing on 16 November 2017, pursuant to Rule 77 §§ 2 and 3 of the Rules of Court.

Abel Campos
Registrar

Linos-Alexandre Sicilianos
President

The English version of the verdict ends here. Since the original PDF documents are enclosed, as taken from the official website of the court, there is a difference in the pagination, and the translation in Macedonian continues on the next pages.

не (е) идентично ... е да се спречи забуна меѓу верниците, неточна перцепција и законски неопределена поделба на верници од истата вера..."Меѓутоа, во овој случај името што го избрало жалителот е доволно специфично да се разликува од Македонската православна црква-Охридска архиепископија (види точка 74 од Мислењето на Венецијанската комисија, став 59 погоре). Исто така, не постои ништо да сугерира дека здружението жалител имало за цел да се идентификува со МПЦ. Напротив, во текот на оспорената постапка во континуитет и изричито одбивало да се помеша или поврзе со МПЦ (види ставови 15(в), 26 и 33 погоре).На крај, се чини дека јавноста била доволно информирана за здружението жалител, раководството и ставовите кои ги застапува, и дека тие се гледала спротивни на оние на МПЦ (види ставови 7 и 8 погоре).

112. Друг аспект што домашните органи го покренале билаупотребата на "Охридска архиепископија" во целното име на здружението жалител.Комисијата сметала дека МПЦ го користи тоа име "уставно, историски, актуелно и во континуитет) повеќе од осум века.Таа, исто така, утврдила дека во преамбулата на Уставот на МПЦ е наведено дека МПЦ е канонска наследничка на Охридската архиепископија и се повикува на настаните од 1967 година (види ставови 5 и 13(г)).Покрај овие причини, во постапката за повторно регистрирање судот за регистрација додал дека само МПЦ има "историско, верско, морално и материјално право" да го користи тоа име (види став 31(в)). По таа линија на размислување, Владата сметаше дека името "Охридска архиепископија" претставува "неодвоив дел од генезата и актуелното постоење на МПЦ" (види став 90 погоре).

113. Сепак, и покрај напорите на МПЦ да се идентификува како историски наследник на Охридската архиепископија, во својата изворна форма (неспорните настани помеѓу 1943 и 1967 година, декларацијата содржана во Преамбулата на Уставот на МПЦ и официјалната титула на поглаварот на Светиот архиерејски синод на МПЦ (види ставови 5 и 13(г) погоре)), како и очигледната чувствителност на македонското општество на прашања во врска со МПЦ (види ставови 7 и 8 погоре) и фактот дека доминантен дел од населението во тужената држава се поврзани со таа црква (види став 82 погоре), не постои сугестија во одлуката на Комисијата дека употребата на името "Охридска архиепископија" од страна на здружението жалител ќе ги прекрши правата и слободите, особено верските, на другите. Судот за регистрација, исто така, не го објаснил особеното зло

од употребата на "Охридска архиепископија" од страна на здружението жалител за "слободата на вероисповед ... на сите физички лица што тие ја манифестираат преку веќе регистрирани верски заедници" (види став 32 погоре).

114. Исто така, судот за регистрација не побарал здружението жалител да ја преиспита употреба на референцата "Охридска архиепископија" во своето име.Владата не даде никакво објаснување за овој пропуст од страна на домашните органи. Со оглед на конкретните околности на случајот (види став 113 погоре), а особено изричитата подготвеност на жалителот да се ангажира со органите во врска со своето име, вклучувајќи експлицитно повикување промената на името да биде наведена како услов за регистрација, и да изврши промени со цел да биде регистрирано (види ставови 33 и 35 погоре), се чини како неразумно барање на органите здружението жалител да ја преиспита употребата на референцата "Охридска архиепископија" во неговото име.

115. И на крај, релевантните органи заклучиле дека здружението жалител во реалноста имало намера да стане паралелен верски субјектсо МПЦ, која има канонска јурисдикција на територијата на тужената држава (види ставови 13 и 18 погоре).Слично на тоа, Владата тврдеше дека намерата на здружението жалител била "да ја превземе позицијата на (МПЦ) (и) нејзиниот историски идентитет" (види став 90 погоре).Ако се регистрира, здружението жалител би работело во тужената држава како самостоен дел од СПЦ, при што СПЦ нема канонска или било каква јурисдикција над МПЦ или на територијата на тужената држава (види став 30(в) погоре).Тоа, исто така,би го нарушил легитимниот правен статус на други доброволни здруженија на лица запишани во судскиот регистар ... нивните органи на управување, хиерархија, надлежности, називи, верски активности ..."(види став 32 погоре).

116. Судот забележува дека Уставот на тужената држава ја штити поделба помеѓу црквата и државата.Без оглед на тоа што се наведени неколку верски субјекти по нивните имиња, вклучувајќи ја и Македонската православна црква, сепак предвидува дека сите верски организации се еднакви пред законот (види став 44 погоре).

117. Должностаза неутралност и непристрасност на државата, како што е дефинирано во судската пракса на Судот, не е споива со било која моќ на државата да ја оценува легитимноста на религиозни убедувања или начините на кои се изразени овие убедувања. Во демократските општества државата не треба да

превзема мерки за да обезбеди верските заедници да останат или да се стават под унифицирано лидерство. Националните органимора да покажат особена внимателност за да се осигура националното јавно мислење да не се заштитува на сметка на тврдењето на малцинските гледишта, без разлика колку непопуларни тие може да бидат (види *Sindicatul "Păstorul cel Bun"v. Romania* [GC], бр.2330/09, § 165, ECHR 2013 (извадоци); *İzzettin Doğan and Others*, цитиран погоре, §§ 68 и 108; *Metropolitan Church of Bessarabia and Others*, цитиран погоре, § 117 и *Holy Synod of the Bulgarian Orthodox Church (Metropolitan Inokentiy) and Others*, цитиран погоре, § 148).

118. Иако е очигледно дека автокефалноста и единството на Македонската православна црква е прашање од најголема важност за следбениците и верниците на оваа црква, како и за општеството во целина (види став 51 погоре), тоа не може да ја оправда, во едно демократско општество, употребата на мерки кои, како во овој случај, отишле толку далеку што го спречилежалителотсеопфатно и безусловно од дури започнување на било каква дејност (види, mutatis mutandis, *Macedonian House of Civilization v. Greece*, бр.1295/10, § 42, 9 јули 2015 година; *Emin and Others*, цитиран погоре, § 30; и *Bekir-Ousta and Others*, цитиран погоре, § 44, и за разлика од *Gorzelik and Others*, цитиран погоре, § 105).

119. Судската пракса на Судот во овој поглед е јасна: улогата на властите во ситуација на конфликт помеѓу или во рамките на религиозни групи не е да се отстрани причината на тензиите со елиминирање на плурализмот, туку да се осигура дека конкуретните групи се толерираат едни со други (види *Serif v. Greece*, бр.38178/97, § 53, ECHR 1999-IX).

120. Понатаму, Судот повторува дека не може да има оправдување за мерки од превентивна природа за спречување на слободата на здружување и изразување, освен во случаите на поттикнување на насилство или отфрлање на демократските принципи - како и да се шокантни и неприфатливи одредени ставови или зборови кои се користат за властите, и колку и да може да бидат нелегитимни барањата (види *Association of Citizens Radko and Paunkovski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*, бр.74651/01, § 76, ECHR 2009 (извадоци). Судот забележува дека во ниту една фаза во постапката за регистрација и во постапката пред него не се тврдело дека здружението жалител се залага за употреба на насилство или антидемократски средства за постигнување на своите цели

(види *Tourkiki Enosi Xanthis and Others v. Greece*, бр.26698/05, § 56, 27 март 2008 година).

(v) Заклучок

121. Со оглед на горенаведеното, не може да се каже дека причините дадени од страна на националните власти, земени како целина, се "релевантни и доволни" за оправдување на вмешувањето во овој случај.Судот понатаму смета дека начинот на кој домашните власти го одбиле признавањето на здружението жалител како религиозна организација не може да се прифати како неопходно во едно демократско општество. Следува дека има повреда на членот 11 од Конвенцијата, толкуван во смисла на член 9.

3. Наводна дискриминација против здружението жалител

122. Здружениетожалител се жалеше дека одбивањето на националните власти да го регистрираат, исто така, било повреда на членот 14 и членот 1 од Протоколот бр.12 кон Конвенцијата.

123. Имајќи ги предвид фактите на случајот, поднесоците на страните и своите наоди погоре согласно став 120, Судот смета дека ги разгледа главните правни прашања покренати во оваа жалба и дека нема потреба да се донесе посебна одлука за останатите жалбени наводи (види*Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpeanu v. Romania*[GC], бр.47848/08, § 156, ECHR 2014).

IV. ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

124. Член 41 од Конвенцијата предвидува:

> "Кога Судот ќе оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на протоколите, и доколку внатрешното право на засегнатата Висока договорна страна овозможува само делумна репарација, Судот, доколку е потребно, ќе додели правична отштета на оштетениот. "

А. Штета

125. Без да прецизира каков било износ, здружението жалителпобара материјална штета претрпена како резултат на одбивањето на властите да го регистрираат во текот на подолг временски период.Тоа, исто така, побара 20.000 евра (ЕУР) на име на нематеријална штета за вознемиреност, анксиозност и неправда претрпени како резултат на одбивањето.Во врска со

тоа, исто така, тоа упати и на страдањето на г-дин Вранишковски и на другите членови на здружението, што се должело на кривичната постапка водена против нив и изречените казни, како и неможноста да се вршат верски обреди.

126. Владата ги оспори овие барања како неосновани и прекумерни.Таа понатаму тврдеше дека не постои причинско-последична врска помеѓу материјалната штета и наводните повреди за кои се жали.

127. Судот забележа дека здружението жалител ниту наведело било каков износ во однос на материјална штета ниту пак поднело докази во поткрепа на тоа тврдење.Тој понатаму не утврди никаква причинско-последична врска помеѓу утврдената повреда и наводната материјална штета; заради тоа го одбива ова барање.Од друга страна, Судот прифаќа дека здружението жалител претрпело нематеријална штета како последица на утврдената повреда.Одлучувајќи на правична основа, Судот му доделува на жалителот 4.500 евра, плус било какви такси кои може да бидат наплатени во однос на нематеријалната штета.

Б. Трошоци

128. Здружението жалител исто така побара надомест на трошоците направени пред домашните органи. Тоа, сепак, не го наведе нивниот износ ниту пак достави било какви документи во прилог на тоа. Тоапобара 6.330 евра за трошоци направени пред Судот. Оваа сума се однесува на адвокатските хонорари за 200 часа правна работа и трошоците поврзани со печатење и копирање на 2.000 страници, како и поштенските трошоци. Здружението жалител се согласи дека побарувањата по овој основ треба да се исплатат директно на неговиот застапник.

129. Владата ги оспори овие барања како неосновани, прекумерни и реално ненаправени.

130. Согласно судската пракса на Судот, жалителот има право на надомест на трошоците само доколку докаже дека биле навистина и неопходно направени и се разумни во однос на износот (види *Editions Plon v. France*, бр.58148/00, § 64, ECHR 2004-IV). Во конкретниот случај, земајќи ги предвид документите со кои располага и горенаведените критериуми, Судот го отфрла барањето за трошоци во домашните постапки и смета дека е разумно да додели сума од 5.000 евра за постапката пред Судот. Оваа сума треба да се уплати на банкарска сметка на застапникот на здружението жалител, плус било која такса која може да биде наплатена на жалителот.

B. Затезна камата

131. Судот смета за соодветно дека затезната камата треба да се исплати според најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската централна банка, на која треба да се додадат трипроцентни поени.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО,

1. *Ја прогласува*жалбата за допуштена;

2. *Смета* дека има повреда на членот 11 од Конвенцијата, толкуван во смисла на член 9;

3. *Смета* дека нема потреба да се разгледаат одделно жалбените наводи според членот 14 од Конвенцијата и член 1 од Протокол бр.12 кон Конвенцијата;

4. *Смета*
(а) дека одговорната држава треба да му ги исплати на жалителот, во рок од три месеци од датумот на кој пресудата ќе стане конечна во согласност со член 44 § 2 од Конвенцијата, следните износи, кои треба да се конвертираат вонационалната валута на тужената држава по стапка применлива на денот на исплатата:
(I) 4.500 евра (четири илјади и петстотини евра), плус било какви такси кои можат да бидат наплатени во однос на нематеријалната штета;
(Ii) 5.000 евра (пет илјади евра), плус било која такса која може да биде наплатена на жалителот, во однос на трошоци;
(б) дека од истекот на горенаведените три месеци до исплатата ќе се пресметува камата на горенаведените износи, по стапка еднаква на најниската стапка за позајмени средства на Европската централна банка, за периодот до плаќањето плус трипроцентни поени;

5. *Го отфрла* остатокот од барањето на жалителот за правичен надомест.

Изготвено на англиски и доставено на писмено на 16 ноември 2017 година, согласно член 77 §§ 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Abel Campos
Секретар

Linos-Alexandre Sicilianos
Претседател

IC XP
NI KA

Архиепископ охридски и Митрополит скопски г.г. Јован
Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Skopje kyr kyr Jovan

Архиерејски Собор на СПЦ – мај 2006 г.
Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church
May 2006

Со Патријарот Павле – мај 2006 г.
With the Patriarch Pavle, May 2006

Панаѓур на Св. Петар Епископ на Арголида во Аргос – мај 2007 г.

Celebration of St Peter, Bishop of Argolida, Argos, May 2007

Хиротонија на Епископот стобиски Давид – јуни 2007 г.

Ordination of Bishop David of Stobi, June 2007

На интронизација на романскиот Патријарх, октомври 2007

At the enthronement of the Romanian Patriarch, October 2007

Предавање на томосот за автономија на ПОА на Вселенскиот Патријарх г.г. Вартоломеј – февруари 2008 г.

Handing of the Tomos for Autonomy of the Orthodox Ohrid Archbishopric to the Ecumenical Patriarch Bartholomew, February 2008

На интронизација на рускиот Патријарх г.г. Кирил февруар 2009 г.

At the enthronement of the Russian Patriarch, February 2009

Недела на православието 2009 г. Константинопол

Sunday of Orthodoxy, 2009, Constantinople

Подготвителна комисија во Шамбези за Светиот и Голем Собор – декември 2009 г.

Preparation Committee for the Holy and Great Council, Chambesy, December 2009

Интронизација на српскиот Патријарх г.г. Иринеј октомври 2010 г.

Enthronement of the Serbian Patriarch kyr kyr Irinej, October 2010

Кај Митрополитот Волоколамски г. Иларион во Москва април 2015

At Metropolitan Hilarion of Volokolam, in Moscow, April 2015

Со Митрополитот на Санкт Петербург г. Варсонуфиј – април 2015

With the Metropolitan of Sankt Peterburg kyr Varsonufij, April 2015

Специјален гостин на меѓународната конференција Дигиталните средства за информирање и пастирската грижа – мај 2015 г., Атина

As a special guest at the International Conference for the Digital Information Technology and Pastoral Care, May 2015, Athens

Со Архиепископот на Крит г. Иринеј – август 2015

With the Archbishop of Crete kyr Erenaios, August 2015

Во Православната Академија на Крит – август 2015
At the Orthodox Academy in Crete, August 2015

Од Светиот и Голем Собор на Крит – јуни 2016
From the Holy and Great Council at Crete, June 2016

Прослава на 1100 години од блаженото упокојување на Св. Климент Охридски – септември 2016

Celebration of 1100 years since the blessed repose of St Clement of Ohrid, September 2016

Со Архиепископот Атински и на цела Грција г.г. Јероним, мај 2017 г.

With the Archbishop of Athens and whole of Greece, kyr kyr Ieronymos, May 2017

Прогласување на почесен доктор на Националниот и Каподистријски универзитет во Атина – мај 2017 г.

Inauguration of the Honorary Doctorate at the National and Kapodistrian University in Athens, May 2017